Theodor Constantin

MĂTRĂGUNA CONTRA MONSENIORULUI

★

EDITURA ALBATROS

Coperta colecției: GH. MARINESCU

COLECȚIA AVENTURA

Theodor Constantin

MĂTRĂGUNA CONTRA MONSENIORULUI

vol. I

ROMAN

EDITURA ALBATROS

MISTERIOSUL FURT DE DOCUMENTE SECRETE DE LA „1421"

Cînd a intrat la mine în birou, Picioruș era mai grav decît un pastor protestant. Parcă și fața i se lungise, așa cum ți se pare că se întîmplă atunci cînd îți privești chipul într-o oglindă proastă. Am înțeles imediat că se petrecuse ceva neobișnuit, și am regretat că l-am trimis pe el și că nu m-am deplasat personal la întîlnirea fixată prin telefon de către acel necunoscut.

Cu o oră mai devreme sunase telefonul. Ofițerul de serviciu ridicase receptorul.

— Alo, da ! Consiliul Securității. Ce doriți ?

— Ascultă, șefule, vreți să aflați ceva în legătură cu dandanaua de la unitatea militară, știi matale care dandana...

Ofițerul de serviciu, sublocotenentul Marian Săvucă, habar nu avea la ce anume *dandana* se referea necunoscutul, dar, bineînțeles, nu ceru explicații, ca și cînd ar fi fost perfect informat, deși individul de la capătul celălalt al firului părea a fi ori .beat, ori un păcălici de meserie, care încerca să-i joace o farsă de prost gust. Și dacă după primele cuvinte nu trînti receptorul în furcă, aceasta se datora faptului că Săvucă, deși la începutul carierei, învățase măcar atîta lucru : că informatorii

anonimi sînt, deseori, specimene din cele mai curioase.

— Bineînțeles că ne interesează. Dumneata cine ești ?

— Ascultă, șefule, crezi că puriul a fost bou ?

— *Puriul* ? Cine-i acela ?

— Bărbatu' lu maică-mea. Adică taică-meu. Află, șefule, că n-a fost bou și, dacă n-a fost, e la mintea cocoșului că nici eu nu sînt viței. Așa că, șefule, nu încerca s-o faci pă șmecherul cu mine. Cine sînt nu te privește. Sînt un ăla care vrea să-ți vîndă un pont. Mie să-mi spui dacă vă interesează. Da ori ba ?

— Ți-am spus că da.

Individul de la celălalt capăt al firului începu să rîdă, parcă amuzat :

— Te cred ! Cum să nu vă intereseze, mai ales că vi-l vînd... pă gratis ? Dar așa sînt eu. Bun să mă pui pă rană. Mă crezi ? Să mor eu dacă nu-s bun să mă pui pă rană.

— Haide, dă-i bătaie !

— Deschide bine urechile la ceea ce vreau să-ți spun. Dacă vreți să aflați o chestie în legătură cu dandanaua de la unitatea aceea militară, să vină careva de la voi în „Parcul Copilului". Știi unde-i „Parcul Copilului" ?

— Pe aproape de Filantropia ?

— Pe aproape de Domenii. Ajungi acolo prin strada Cosmosului. Dar să vină unul care a călcat în scuipat de șmecher. Că dacă-i prost, se ascunde luna în nori, că dumneaei nu poate suferi, neam, pă proști. Nici eu nu-i pot suferi. De-aia susțin eu, sus și tare, că luna-i soră-mea. E parșivă, dar nici eu nu sînt mai breaz. Mă asculți ?

— Te ascult, dar nu am de gînd s-o fac încă mult timp. Am impresia că ţi-ai cam băut minţile.

— Stai, şefule, nu închide ! Să mor eu că nu-i farsă. Ascultă aici ! Acu' e unspce. La unspce juma' să fie şmecherul de la voi în „Parcul Copilului". Să se aşeze pă bancă. A treia de la intrare, pă mîna dreaptă. Auzi ? Pe aceea, nu pe alta. Ţine minte : A treia de la intrare, pă mîna dreaptă. Ţi-ai însemnat, şefule ?

— Mi-am însemnat.

— Să trimiteţi unul care vrea musai să moară.

— Asta ce înseamnă în vocabularul tău ?

— Adică, unul care fumează. Fiindcă trebuie să aştepte pă bancă zece minute. Ştii doar că se spune : răbdare şi tutun.

— Atunci să vină mai tîrziu cu zece minute.

— Nu ! La unspce juma' să fie şmecherul pă bancă. Aşa-i pesa. Să mor eu că aşa-i pesa !

— Şi pe urmă ?

— Are să vadă el, şmecherul. Apoi după o pauză : Vă interesează mult dandanaua de la unitatea militară ?

Faptul că individul vorbea despre *dandanaua* de la unitatea militară ca de un fapt sigur întîmplat, avu darul să-l convingă pe sublocotenent că interlocutorul său de la celălalt capăt al firului ştia el ce ştia.

— Ţi-am mai spus că ne interesează. De cîte ori trebuie să ţi se spună un lucru ca să înţelegi ?

— În cazul acesta, şefule, bagă de seamă, să nu fie cu vînzare.

— Cu ce fel de vînzare ?

Locotenentul Săvucă nu era familiarizat cu un asemenea limbaj. Terminase de puţin timp şcoala

și, în scurta sa activitate practică, încă nu avusese de-a face cu indivizi care vorbesc în argou.

— Șmecherul să vină singur. Nu-l știu, nu mă știe ! Eu îi scuip pontu', el zice mersi, și gata ! La revedere și n-am cuvinte ! Asta-i condiția. Se aprobă ?

— Da ! Altceva ?

— Asta-i tot. Te-am pupat, șefule. Și bagă de seamă : Fără vînzare, și șmecherul de la voi să fie puntual.

Individul închise.

Locotenentul Săvucă rămase cîteva clipe descumpănit. Pe urmă, mă chemă la telefon.

La ora aceea tîrzie din noapte nu eram singurul prezent la sediu. Totuși, Săvucă pe mine mă sună, deoarece știa că lucrez la contraspionaj. Mai exista însă un motiv care îl determinase să mi se adreseze tocmai mie. Motivul era, dacă vreți, într-un fel de natură sentimentală. Locotenentul Marian Săvucă se născuse și copilărise în mahalaua din orașul în care mă născusem și copilărisem eu însumi, mahala poreclită, pe vremuri, de domnul Spiros Spiratos, armatorul, cerealistul și proprietarul unui palat și a cel puțin cincizeci de case, strada *Mascaralei*. Îi cunoșteam părinții, frații mai mari și, mai ales, în anii cînd eram tînăr și cînd izbuteam să-mi fac timp ca să dau o fugă pînă în orașul meu natal nu uitam să vizitez și familia Săvucă.

Bineînțeles că am fost de acord să mă „deranjeze".

După ce îmi reproduse, cuvînt cu cuvînt, cele ce aflase de la individul cu un limbaj atît de pitoresc, după părerea lui, mă întrebă nu fără un oarecare scepticism :

— Despre ce *dandana* poate fi vorba, tovarăşe maior ?

Dandana ? Dandanaua era, de fapt, un caz de spionaj, întîmplat la o unitate militară. Individul de la telefon îl numise dandana. Cuvîntul are două accepţii. *Dandana :* întîmplare neplăcută, bucluc, încurcătură, şi *dandana :* zgomot mare, tărăboi, petrecere gălăgioasă. Oare informatorul la care din aceste două accepţii se referise atunci cînd numise cazul de spionaj de la unitatea militară 1421 dandana ? Pesemne la prima. Şi, vrînd-nevrînd trebuia să recunosc, nu fără o oarecare îngrijorare, că individul misterios, al cărui vocabular îl scandalizase întrucîtva pe locotenent, era bine informat, de vreme ce îşi îngăduise să fie ironic.

Săvucă se uita la mine cu o curiozitate pe care nici nu încercă s-o disimuleze, aşteptînd răspunsul. I l-am dat, dar sînt sigur că l-a dezamăgit :

— Va trebui să trimit pe careva la întîlnire.

— Va să zică, s-a întîmplat o dandana, tovarăşe maior !

Deoarece sublocotenentul absolvise de curînd şcoala de ofiţeri, nu m-am mirat că nu îşi poate frîna curiozitatea. Nu aveam însă nici un fel de îndoială că, în scurt timp, va învăţa să nu pună întrebări care nu aveau legătură directă cu munca lui.

Fiind însă un băiat deştept, Săvucă a înţeles, din felul cum am pus capăt discuţiei, că nu era cazul să mai ceară lămuriri.

— Am să trimit pe cineva de la noi din secţie. Mulţumesc, Săvucă. Te poţi duce.

La ora aceea, nu-l aveam disponibil decît pe locotenentul-major Picioruş. Se afla încă în secţie. Lu-

cra la un raport pe care, a doua zi, trebuia să-l prezinte colonelului Rareş.

L-am sunat :

— Picioruş, cum stai cu raportul ?

— Sper ca, cel mult într-o oră, să fiu gata.

— Din păcate, Picioruş, n-ai să-l poţi termina în noaptea asta. Am pentru dumneata o misiune urgentă.

— Şi raportul ? încercă el să protesteze.

— Am să vorbesc chiar acum cu tovarăşul colonel, ca să-ţi dea un nou termen. Vino la mine să-ţi explic despre ce-i vorba.

Nu exageram. Picioruş mi se părea cel mai indicat pentru o asemenea treabă. Cel mai indicat după Bogdan. Dar căpitanul Bogdan Tudoraşcu, prietenul şi colaboratorul meu cel mai apropiat, nu se afla în ţară. De şase zile era în voiaj de nuntă, şi în fiecare din aceste şase zile primisem de la el cîte o ilustrată. Peste alte şase zile, cînd avea să se reîntoarcă, mă va găsi angrenat în rezolvarea *dandanalei* de la unitatea 1421.

Parcă îl auzeam :

„— Bătrîne, sînt pregătit să-mi scot pălăria !"

Picioruş intră pe uşă, gata de plecare în misiune.

— Ordonaţi, tovarăşe maior.

I-am explicat despre ce-i vorba.

— Foarte curios, observă el după ce reflectă cîteva clipe la cele ce auzise.

— Ce anume găseşti curios, Picioruş ?

— Păi, tovarăşe maior, noi nu prea avem de-a face cu indivizi care vorbesc în argou. Mai curînd cei de la miliţie.

Remarca lui era judicioasă. De obicei, spionii se recrutează din altfel de medii sociale, fără ca aceas-

sta să constituie o regulă absolută. Tocmai de aceea mi-a plăcut seriozitatea cu care Picioruș aborda problema, fiindcă în activitatea noastră realmente nu prea avem de-a face cu indivizi de teapa informatorului de la telefon.

— Sper că nu vei face drumul de pomană, am pus capăt discuției, fiindcă venise vremea să plece la întîlnire.

Încă de cum păși pragul, am știut că Picioruș nu făcuse drumul de pomană pînă în „Parcul Copilului".

— Stai jos, Picioruș, și raportează !

În anumite împrejurări, Picioruș arăta foarte tînăr. Nu-i dădeai mai mult de douăzeci de ani. (Cu șase ani mai puțin decît avea în realitate.) Era cel mai tînăr dintre colaboratorii mei, dar și printre cei mai de nădejde, motiv pentru care îl prețuiam în mod deosebit. În multe cazuri făcuse dovada unei intuiții remarcabile. Dar intuițiile — numai ele — oricît de neobișnuite ar fi nu sînt suficiente pentru a transforma pe un ofițer de securitate într-un excelent lucrător de contraspionaj. Din fericire, lui Picioruș nu-i lipseau nici celelalte calități necesare. Datorită lor, în ciuda tinereții sale, se bucura de unanime aprecieri favorabile.

— Tovarășe maior — începu el — a fost un rendez-vous plin de surprize.

Introducerea, banală, contrasta cu tonul grav cu care fuseseră rostite cuvintele. De altfel, chipul său oglindea și el o gravitate neobișnuită.

— Serios ? Te ascult ! l-am îndemnat din nou să vorbească, fiindcă, meticulos din fire, nu prea știa

cum să înceapă. Totdeauna se ambiționa să dovedească grija sa deosebită în organizarea ideilor. Din acest motiv, disprețuia improvizațiile, avînd grijă ca fiecare luare de cuvînt să și-o pregătească dinainte. Acum însă, abia întors de la întîlnirea puțin obișnuită din „Parcul Copilului", era obligat să-mi prezinte raportul imediat, fără să aibă măcar timpul necesar pentru un punctaj sumar.

La orele douăzeci și trei și jumătate, Picioruș a ajuns în parc. S-a așezat pe banca indicată de „informator" și a așteptat. În parc, nici țipenie de om. Sufla un vînt rece, în ciuda faptului că era abia jumătatea lunii septembrie. Vîntul violenta frunzele, le desprindea pe cele uscate și atunci cînd, în cădere, se întîlneau, ciocnindu-se, sunau ca niște globulețe de pus în bradul de Crăciun. Așteptă exact zece minute. Și chiar în clipa cînd cele zece minute se scurseră — Picioruș le urmări pe ceas — auzi :

— Bună seara !

Instinctiv se întoarse. Vocea venea de undeva, din spate. În prima clipă, Picioruș crezu că cineva, mergînd tiptil, se strecurase pînă în spatele băncii fără ca el să prindă de veste. Spre surprinderea sa, nu văzu însă pe nimeni. Era singur. Și, totuși, cineva îi dăduse bună seara din imediată apropiere. Fără voie, Picioruș duse mîna la buzunarul unde păstra pistolul.

În clipa următoare însă, nedumerirea lui luă sfîrșit.

— Domnule, în spatele băncii se află un microemițător. Fii amabil, apleacă-te și ridică-l !

Picioruş făcu întocmai. Se aplecă, întinse mîna şi găsi, chiar în spatele băncii, în iarbă, aparatul.

— Dacă vrei să-mi pui vreo întrebare — continuă nevăzutul interlocutor — nu te jena. Îţi voi răspunde, bineînţeles în măsura în care îmi convine.

— Deocamdată nu intenţionez să-ţi pun vreo întrebare. Dumneata ai solicitat această întîlnire, deci dumneata eşti obligat să vorbeşti cel dintîi.

— În cazul acesta, am să te întreb eu ceva: Spune-mi, eşti la curent cu ceea ce s-a întîmplat la unitatea 1421 ?

— Are vreo importanţă ? încercă să se eschiveze Picioruş.

— Are, bineînţeles. Dacă eşti la curent cu cele întîmplate, altfel pot discuta cu dumneata.

— Sînt la curent.

— Deci, eşti informat că a fost reţinut, pentru cercetări, căpitanul Ciubotaru Emanoil ?

— Sînt !

— Ei bine, te rog să transmiţi superiorilor dumitale că au comis o mare eroare arestîndu-l, fiindcă, află de la mine, nu este vinovat, şi nici nu are vreun amestec în furtul documentelor.

— Vrei să te credem pe cuvînt ? observă Picioruş. Nu ţi se pare, dacă vrei să fii crezut, că eşti obligat să şi dovedeşti ceea ce afirmi ?

— Vrei să spui că, pentru a fi crezut, ar trebui să-ţi dezvălui numele adevăratului vinovat ?

— Da !

Replica nevăzutului interlocutor nu se lăsă aşteptată. Numai că nu fu cea la care se aştepta Picioruş.

— Domnule, n-aș vrea să te jignesc, dar părerea mea este că dumneata ești un mare naiv dacă îți închipui că, pentru a te convinge de nevinovăția căpitanului, am să-ți dezvălui numele adevăratului vinovat.

— Îl cunoști barem ? se hazardă să întrebe Picioruș.

— Asta n-are importanță. Presupune că-l cunosc, dar că nu vreau să-i divulg numele. Nu vreau din două motive : primul, fiindcă nu mi-ar plăcea să scot castanele din foc pentru voi, iar al doilea, fiindcă nu-mi sînteți simpatici. Clar, nu ?

— Nu chiar atît de clar. Fiindcă, după părerea mea, dacă ai cunoaște numele vinovatului, n-ai ezita să-l divulgi fie și numai pentru a-l salva pe căpitanul Ciubotaru. Nu încape nici o îndoială, din motive cunoscute doar de dumneata, ai un interes major ca Emanoil Ciubotaru să fie liber.

— Te înșeli, domnule. Nu din vreun interes, ci din considerente pur umanitare. Îmi dau seama că nu-i ușor să mă crezi, dar adevărul acesta este. Dar ce-ar fi dacă — cel puțin deocamdată — n-ai pune la îndoială cele afirmate de mine în ceea ce privește motivul care m-a îndemnat să vă sesizez că ați comis o eroare arestîndu-l pe căpitan ? Ești de acord ?

— De acord.

— Mi-e teamă că dumneavoastră, cei de la securitate, lăsîndu-vă înșelați de aparențe, sau, eventual, speriați de dificultatea cazului pe care, în treacăt fie spus, am îndoieli serioase că veți fi în stare să-l elucidați, tot dînd din colț în colț veți sfîrși prin a face din căpitanul Ciubotaru un țap ispășitor.

— Mi-ai spus că nu-ți sîntem simpatici, deci nu

mă mir că ai asemenea păreri proaste despre noi. Cum rămîne însă cu nevinovăţia lui Ciubotaru ? Poţi să ne-o dovedeşti în vreun fel ?

— Bineînţeles ! Presupun că l-aţi reţinut pe căpitan, fiindcă n-a fost în stare să producă un alibi. Aţi aflat că n-a dormit acasă şi i-aţi cerut să justifice unde şi în ce fel şi-a petrecut noaptea în care a avut loc furtul documentelor. Şi fiindcă el s-a încăpăţinat să susţină că n-a lipsit de acasă, voi v-aţi grăbit să trageţi concluzia, că el şi nimeni altul a operat la unitate. Faptul că a negat tot timpul cu înverşunare nu v-a impresionat, şi l-aţi arestat fără să aveţi o dovadă sigură a vinovăţiei lui.

— Toţi cei învinuiţi încep prin a nega, îi replică Picioruş oarecum descumpănit, că posesorul vocii cu care dialoga era atît de bine informat.

Trecură cîteva secunde pînă cînd să audă din nou vocea, de data aceasta cu accente ironice, persiflatoare :

— De Aristiţa habar nu aveţi, aşa-i ?

— Cine-i Aristiţa ?

— Cine-i ? Alibiul căpitanului. Adică, o prietenă de-a lui. Ei bine, domnule, află că, în noaptea cînd a lipsit de acasă, iar la unitate au fost furate documentele, căpitanul a dormit la Aristiţa.

— Şi Aristiţa asta există şi în realitate ? întrebă Picioruş.

— N-aveţi decît să verificaţi.

— Cum ? Să-l întrebăm pe Ciubotaru ?

— Nu, fiindcă are să nege. Întrebaţi-o pe Aristiţa.

— De unde s-o luăm ?

— Vă dau adresa. Ţine minte : Aristiţa Hogaş. Aleea Toamnei, numărul 10. N-ai să uiţi ?

— Nu !

— Duceţi-vă şi întrebaţi-o ! Aristiţa vă va confirma, sub prestare de jurămînt, dacă aşa veţi crede de cuviinţă, că ofiţerul a dormit în noaptea aceea la ea. Şi, pînă la urmă, probabil că şefii dumitale, adică cei care trebuie să decidă asupra soartei căpitanului, îşi vor aminti, în sfîrşit, un adevăr foarte banal şi foarte vechi : că un om nu poate fi, în acelaşi timp, în două locuri diferite : şi la Aristiţa acasă, şi la regiment, ca să fure nişte documente. Logic, nu ?

Piciorus nu-i răspunse. Nevăzutul informator aşteptă cîteva clipe, dar, văzînd că interlocutorul său tace, adăugă, în încheiere :

— Păi, cam asta e tot. Sper că veţi aprecia serviciile pe care vi le-am făcut, căci, fie vorba între noi, aţi cam călcat în străchini arestînd un om absolut nevinovat. Dacă priviţi problema din acest punct de vedere, zău că ar trebui să-mi mulţumiţi. Dar, iată, vă dau prilejul să îndreptaţi greşeala. Să vă reabilitaţi în propriii voştri ochi.

— Mersi ! replică ironic Piciorus.

— Aparatul vi-l dăruiesc.

— Încă o dată mersi. De unde l-ai cumpărat ? De la magazinul „Bucureşti" ?

— Nu ! De la „Consignaţia".

— Ce vorbeşti ! Şi acela de care te foloseşti tot de la „Consignaţia" ?

— Tot.

— Nu ştiam că se găsesc de cumpărat.

— Multe nu ştiţi voi. Imediat după aceea, Piciorus l-a auzit rîzînd. Un rîs gros, gîlgîit, molipsitor : Măi, măi, ce aveţi să vă mai frămîntaţi voi creierii să ghiciţi de unde am făcut rost de aparate !

Pe urmă, revenind brusc serios : Cred că a venit momentul să-ţi urez noapte bună !

— Noapte bună !

Picioruş mai aşteptă cîteva clipe, pe urmă, spre convingere, deşi îşi dădea seama că este inutil, întrebă totuşi ceva.

Nu-i răspunse nimeni. Se hotărî să plece. Mai înainte, dădu o raită prin parc. Desigur, misteriosul informator plecase. De altfel, nici nu era sigur că se aflase în parc. Probabil purtase dialogul ascuns în vreuna din casele ce înconjurau parcul. Aleile erau pustii. Sub o bancă, cocîrjat, dormea un cîine vagabond. Cînd îi auzi paşii, se trezi şi-l urmări cu privirea. După ce Picioruş se îndepărtă, se culcă din nou, de data asta cu botul pe labe.

Încheindu-şi raportul, Picioruş scoase din buzunar mai întîi microemiţătorul pe care i-l făcuse cadou individul din parc, pe urmă microreceptorul-magnetofon, a cărui bandă înregistrase, cuvînt cu cuvînt, convorbirea din parc. Depuse amîndouă aparatele pe biroul meu, unul lîngă altul.

— Vreţi să ascultaţi şi banda, tovarăşe maior ?

— Poate mai tîrziu. Presupun că mi-ai relatat fidel „conversaţia“ voastră !

— Aproape cuvînt cu cuvînt.

M-am ridicat de la birou şi am început să mă plimb prin încăpere, urmărit de privirile întrebătoare ale ochilor lui Picioruş, vag încruntaţi. Furtul documentelor secrete de la unitatea specială 1421 lua o întorsătură stranie. Dacă informatorul nu mintea — şi nu aveam nici un motiv să cred că minte — atunci căpitanul Ciubotaru avea un alibi. Avea, şi cu toate acestea refuzase să se folosească

de el, asumîndu-şi riscuri dintre cele mai mari, dat fiind faptul că era şeful Compartimentului Special[1] al unităţii. Atunci de ce nu suflase nici un cuvînt despre alibi ? Trebuie că exista un motiv foarte puternic, de vreme ce era de acord să înfunde, mai curînd, închisoarea, decît să dezvăluie legăturile lui cu acea Aristiţa Hogaş. Evident, presupuneri se puteau face multe, dar parcă era totuşi prea devreme pentru eventuale speculaţii.

— Tovarăşe maior, îmi permiteţi ?

— Spune, Picioruş !

— Dacă eu aş fi fost informatorul, n-aş fi procedat aşa.

— Adică ? Te referi, cumva, la punerea în scenă ?

— Aceea, tovarăşe maior, este un aspect al problemei foarte important, dar nu cel mai important. Mă întreb, şi asta mi se pare mult mai important, de ce informatorul ţine să-l scoată basma curată pe căpitan ?

— Păi nu ţi-a explicat ? Din pur umanitarism...

Deseori, în împrejurări similare, dialogînd cu subordonaţii mei, mă situam, în mod intenţionat, pe poziţia învinuitului. Dezbătînd argumentele pro şi contra, îi ajutam să întrevadă ipoteza justă. Pe de altă parte, nu de puţine ori se întîmpla ca obiecţiile lor, judicioase, să contribuie la propria mea clarificare.

— Da' de unde, tovarăşe maior ! Dacă ar fi fost animat de asemenea sentimente, nu ne dădea întîlnire în parc şi nu-şi lua asemenea măsuri de prevedere, ca să nu poată fi identificat, ci ar fi venit

[1] Biroul în care sînt păstrate documentele secrete (N.A.).

aici, la noi, să ne spună ce ştie în legătură cu alibiul căpitanului.

— Nu neapărat, Picioruş.

— Nu ?! se miră el.

— Nu, în cazul cînd n-a făcut-o, fiindcă îi este frică.

— Şi de ce să-i fie frică ?

— Nu-ţi dai seama ? am insistat.

Picioruş se gîndi puţin, pe urmă faţa i se lumină :

— Fiindcă deţine unele informaţii pe care, în mod normal, nu ar fi trebuit să le cunoască.

— Exact ! Informatorul şi-a făcut, probabil, următorul calcul : Dacă mă duc să le spun ce ştiu în legătură cu Ciubotaru, au să mă ia la întrebări : „Mă rog, de unde ştii dumneata că Ciubotaru a fost reţinut ? De unde ştii că au fost furate unele documente ?“

— Şi trebuia, neapărat, să se gîndească că-i vom pune asemenea întrebări ?

— Trebuia, de vreme ce, după comiterea furtului, informatorul nu l-a putut vedea pe căpitan, ca să afle de la acesta ce s-a întîmplat la unitatea 1421. Or dacă nu s-a putut întîlni cu el, fără doar şi poate s-a gîndit că-i vom pune asemenea întrebări. Şi fiindcă nu avea nici un interes să ne răspundă la ele, a căutat, şi a găsit o altă cale ca să ne aducă la cunoştinţă ceea ce ţinea, neapărat, să cunoaştem.

— Dîndu-ne întîlnirea din „Parcul Copilului“ ?

— Exact.

Picioruş nu fu de loc mulţumit de explicaţia pe care i-o dădusem.

— Tovarăşe maior, întîlnirea din „Parcul Copi-

lului" mă încurcă al naibii, cum ar spune tovarășul căpitan Tudoraşcu. Mă încurcă, mă împiedică să asamblez logic, puținul pe care îl cunoaștem.

— Ce anume, Picioruș ?

— V-am mai spus, dacă eu aș fi informatorul, în nici un caz n-aș fi fixat o asemenea întîlnire. După mine, întîlnirea este complet lipsită de logică, frizează absurdul.

— Poate fiindcă nu *vezi* încă legăturile.

— Poate !... Totuşi !... Permiteți-mi să recapitulez evenimentele.

— Poftim !

— La unitatea specială 1421, în noaptea de 14/15 septembrie, au fost furate niște documente secrete. După primele investigații, reținem pentru cercetări pe căpitanul Ciubotaru, şeful C.S.-ului. Căpitanul susține, cu vehemență, că este absolut nevinovat, dar noi știm că nu există infractor care să nu înceapă prin a nega orice fel de amestec în afacerea pentru care este învinuit. Nu vreau să spun prin aceasta că sînt, sută în sută, convins de vinovăția căpitanului. Cercetările mai trebuie adîncite.

— Fără îndoială, mai trebuie adîncite, m-am simțit obligat să adaug, fiindcă eu fusesem acela care susținusem, cu înverşunare, că ofițerul trebuia reținut.

— Pînă la proba contrarie însă, căpitanul Ciubotaru...

— Cumulează toate suspiciunile, i-am completat gîndul.

— Exact, tovarăşe maior. Sau, dacă vreți, toate împrejurările îl acuză. Şi cînd afirm aceasta, mă refer la datele pe care le deținem. Din păcate, atunci cînd căpitanul a fost reținut, nu cunoşteam un lucru de-

osebit de important, în cazul cînd informatorul nu minte.

— Nu minte ! Mai mult ca sigur că nu minte, l-am asigurat.

— Alibiul. Deci în noaptea cînd s-a întîmplat furtul, căpitanul, deşi a lipsit de acasă, a dormit la Aristiţa aceea, probabil amanta lui. Asta înseamnă că devreme ce nu putea fi, în acelaşi timp, în două locuri, nu el este cel care a operat la unitate, furînd documentele. Sînteţi de acord că pînă aici totul este foarte raţional, că nimic nu frizează absurdul ?

— Nimic ! am fost de acord.

— Permiteţi-mi să mă ocup puţin de informator. Acesta a ţinut, neapărat, să ne aducă la cunoştinţă că Ciubotaru nu este vinovat şi, ca să ne convingă, ne-a dezvăluit că învinuitul are un alibi. Deocamdată să ignorăm întrebarea, care se impune cu necesitate : „De ce a făcut-o ?“ Explicaţia lui nu stă, în nici un caz, în picioare. Indiferent însă de motiv, ca să ne convingă de nevinovăţia căpitanului îi stăteau la dispoziţie căi mult mai normale decît aceea folosită, insolită, ca să nu spun senzaţională. Să ne trimită, de pildă, o scrisoare anonimă : „Băgaţi de seamă, căpitanul Ciubotaru nu are nici un amestec în furtul documentelor secrete de la unitatea militară 1421. În noaptea cînd ele au fost furate, el se afla acasă la Aristiţa Hogaş, care locuieşte etc., etc.“ Sau, şi mai firesc, ne putea face aceeaşi comunicare folosind telefonul. Mie mi se pare că aşa ar fi trebuit să procedeze. Nu găsiţi ?

— Ai perfectă dreptate. Pe de o parte, informatorul îşi păstra anonimatul, iar pe de alta, îşi atingea ţelul. Nu mai pun la socoteală că, procedînd astfel, nu ne mai oferea prilejul să ne întrebăm ce

anume l-a determinat să acţioneze atît de ciudat, ilogic după părerea dumitale, Picioruş.

— El, însă, cum procedează ? Ne dă întîlnire în „Parcul Copilului" cu puţin înainte de miezul nopţii. Dumneavoastră mă trimiteţi pe mine. Mă duc. Aştept zece minute. Cele zece minute se scurg. Şi tocmai în clipa cînd mă aşteptam să-l văd apărînd din întuneric, urmează marea surpriză : informatorul începe să discute cu mine prin radio. Iată ciudăţenia. Mai exact, iată în ce mod absurd înţelege să se comporte misteriosul informator.

— Explică-te, Picioruş ! am insistat, deşi îmi era clar ce anume voia să demonstreze.

— Tovarăşe maior, după mine absurdul constă în faptul că informatorul cu care am dialogat în parc, procedînd aşa cum a procedat, prea ne-a atras atenţia asupra lui.

— Şi, în mod normal, nu trebuia s-o facă ?

— Nu ! Şi am să vă explic, imediat, de ce cred eu că nu trebuia. În primul rînd, fiindcă el nu este un informator oarecare.

— Ce înţelegi prin „oarecare" ?

— Adică, unul obişnuit. Unul care, aflînd, din întîmplare, anumite lucruri ce interesează ancheta, a ţinut să ni le aducă la cunoştinţă, eventual scontînd pe vreo recompensă. Dacă ar fi vorba de un astfel de informator — un prieten de-al căpitanului sau eventual vreo prietenă a soţiei sale, poate chiar vreun ostaş, care întîmplător a aflat de legătura dintre căpitan şi Aristiţa — acela, aşa cum am mai spus, ar fi folosit o cale obişnuită ca să ne avertizeze. De pildă, o scrisoare anonimă sau un telefon. Într-un asemenea caz, noi am fi fost preocupaţi să verificăm în ce măsură informaţia este exactă şi am fi ignorat per-

soana informatorului. Dar oare putem noi ignora pe individul cu care, în urmă cu o oră, m-am întîlnit în parc ? Credeţi că îl putem ignora, tovarăşe maior ?

— În nici un caz.

— Şi nu putem din mai multe motive. În primul rînd, pentru că ar însemna *să dăm dovadă de o mare uşurătate* dacă am crede că deţine *informaţia în mod întîmplător*. În al doilea, pentru că, mai mult ca sigur, *nu ne-a spus tot ce ştie* în legătură cu furtul documentelor. În al treilea rînd, fiindcă *nu ne-a informat doar dintr-o pornire dezinteresată*. În al patrulea rînd, fiindcă ne-a declarat că *nu ne agrează*, ceea ce foarte bine poate să însemne că ori a mai avut de-a face cu noi, ori că îi este teamă să nu aibă pe viitor. În al cincilea rînd, fiindcă n-ar fi exclus *să cunoască pe adevăratul vinovat*. În fine, în al şaselea rînd, fiindcă nu se poate să nu ne intereseze un individ care *dispune de două microemiţătoare*, dintre care pe unul, galanton, ni-l dăruieşte. Şi aş putea să mai aduc şi încă alte argumente care, toate, ne obligă să nu-l ignorăm pe informatorul al cărui comportament frizează absurdul.

— Încă n-ai demonstrat absurdul în toate aspectele sale, Picioruş, i-am atras atenţia.

— Nu, încă nu ! Tovarăşe maior, oare ne este nouă permis să deducem, descoperind absurdul din purtarea individului, că nu este în toate minţile ?

— În nici un caz !

— Atunci mă întreb : Informatorul în mod deliberat a ţinut să ne atragă atenţia asupra lui, sau, procedînd astfel, nu şi-a dat seama că ne va obliga să ne ocupăm de el ?

— Şi la ce concluzie ai ajuns ?

— Din mult, puținul cît am discutat cu el, omul nu mi-a făcut impresia că este prost.

— Atunci presupui că a montat întîlnirea din „Parcul Copilului" în mod deliberat, ca să ne atragă atenția asupra lui, cu alte cuvinte, ca să-l suspectăm și, suspectîndu-l, să-l includem și pe el, o altă necunoscută, de care va trebui să ținem seama în rezolvarea problemei : furtul documentelor ?

Picioruș ridică din umeri neputincios :

— Tocmai într-asta constă absurdul. Cînd s-a mai pomenit ca un ins amestecat, direct sau indirect, în furtul unor documente secrete militare, și aflat cu totul în afara bănuielilor, să facă totul ca să atragă asupra sa atenția noastră ? Tovarășul căpitan Tudorașcu ar spune : „Cînd s-a mai pomenit ca cineva să se lege la cap, fără să-l doară ?" Categoric, așa ceva nu s-a mai pomenit.

— Și atunci ? Atunci înseamnă că e nebun ?

— V-am mai spus. În nici un caz !

— Atunci, poate că în mod eronat îi acordăm o importanță pe care, în realitate, n-o merită !

— Tovarășe maior, n-am nici o dovadă, dar aș putea jura că individul nu-i ușă de biserică. (Era din nou o expresie folosită de Bogdan. De aceea m-am întrebat dacă nu cumva Picioruș, tot citîndu-l pe Bogdan, nu-l făcea să sughită acolo unde se afla în voiaj de nuntă.)

— Totuși, dacă nu-i nebun, dacă nu-i nici ușă de biserică, atunci ce anume concluzie tragi ?

Picioruș iarăși ridică din umeri :

— Nici una. Sau poate... Mă gîndesc că individul o fi fost obligat să se comporte absurd !

— Cum asta ?

— Vreau să spun, poate că n-a avut încotro şi a trebuit să ne atragă atenţia asupra lui.

— *N-a avut încotro ?*

— Tovarăşe maior, dacă individul, din motive de forţă majoră, a fost obligat să rişte să ne atragă atenţia asupra sa ?

— Nu cred, Picioruş, că a fost absolut nevoie să rişte. O anonimă, un telefon ar fi avut acelaşi rezultat. Totuşi, el a riscat, zici tu, din motive de forţă majoră, cu alte cuvinte, fiindcă este absolut necesar ca Ciubotaru să fie liber, cu orice preţ liber. Dar de ce ? Fiindcă, în cazul cînd căpitanul are vreun amestec în furtul documentelor, iar informatorul de asemenea, acesta din urmă se teme că ofiţerul ar putea vorbi, punîndu-ne pe urmele lui ? Vezi şi un alt motiv pentru care ţine, cu orice preţ, ca Ciubotaru să fie liber ?

— Nu !

— Dar dacă acesta e motivul, cu alte cuvinte, dacă pentru informator eliberarea lui Ciubotaru constituie o problemă de viaţă şi de moarte, ar trebui să devii circumspect şi să te întrebi : „Oare alibiul căpitanului este unul adevărat ? Dacă Aristiţa aceea a fost învăţată să susţină, şi la nevoie să jure că în noaptea de paisprezece spre cincisprezece septembrie Ciubotaru a dormit la ea ?“

— Silită de cine ? De informator ?

— De el sau de altcineva. Crezi că-i putem acorda credit deplin Aristiţei ?

— Pînă nu stăm de vorbă cu ea, mi-e greu să mă pronunţ. Nevăzutul meu interlocutor din parc mi s-a părut prea deştept ca să spere că va izbuti să ne ducă de nas, determinîndu-ne să luăm drept adevărat un alibi confecţionat.

— În acest caz, înseamnă că Ciubotaru a dormit la ea...

— Cred că a dormit.

— Atunci alibiul e bun ?

— Cred că da.

— Deci, nu ne rămîne altceva decît să-i dăm drumul.

— În nici un caz, tovarăşe maior. Deocamdată, în nici un caz.

— Picioruş, nu-ţi dai seama că există o inconsecvenţă în ceea ce afirmi ? Fiindcă, din două una : Ori căpitanul are un amestec în furtul documentelor, şi în cazul acesta reţinerea lui este întru totul justificată, ori nu are şi, în consecinţă, va trebui să-i redăm de urgenţă libertatea, cerîndu-i, pe deasupra, şi scuze. Tertium non datur, măi băiete.

Între timp, Picioruş nu mai arăta chiar atît de obosit. Cearcănele aproape că îi dispăruseră. În schimb, ochii îi străluceau parcă şi mai tare.

— Tovarăşe maior, logic, aşa se pune problema. Totuşi... Totuşi...

— Totuşi, ce ?

— Chiar dacă n-aş mai avea nici un dubiu că alibiul lui Ciubotaru e bun, deocamdată eu tot nu i-aş da drumul.

— De ce ? Dacă alibiul e bun, înseamnă că el n-are nici un amestec în furtul documentelor.

Picioruş se uită la mine într-un anumit fel care, în primele clipe, mi s-a părut ciudat, pentru ca imediat după aceea să-mi dau seama că, de fapt, mă privea mustrător. Parcă voia să-mi spună : „Păi bine, tovarăşe maior, tocmai dumneavoastră, care aţi demonstrat necesitatea reţinerii lui, pledaţi acum pentru eliberarea imediată a căpitanului ?“ Picio-

ruș însă greșea. În realitate, nu eram de loc convins că trebuie să-i dau drumul. Băiatul, însă, trebuia învățat să gîndească, mai exact, să privească faptele absolut din toate punctele de vedere posibile. Or, pînă acum, încă nu izbutise.

— Tovarășe maior — se îndîrji Picioruș — dacă alibiul e bun, înseamnă că Ciubotaru n-a participat direct la furtul documentelor, dar că nu are nici un amestec... Nimic nu ne îndreptățește să tragem o asemenea concluzie. Nici una !

— Desigur, Picioruș, nu putem ignora ipoteza neglijenței sau ipoteza *complicității*. Nu ai însă impresia că ne-am cam îndepărtat de subiect ? Mai precis, că n-ai demonstrat, pînă la capăt, de ce informătorul a riscat să ne atragă atenția asupra sa, cînd noi habar nu aveam de existența lui ? Mai adineaori am căzut amîndoi de acord că un spion nu acționează imprudent și absurd.

— O explicație v-am dat ! Anume, că eliberarea căpitanului constituie probabil, pentru informator, o condiție de viață și de moarte.

— Da, dar chiar dumneata ai afirmat că un telefon sau o scrisoare anonimă putea avea același efect. Totuși, el s-a comportat „absurd", cum afirmi dumneata, dar numai în aparență absurd, după opinia mea, desconspirîndu-se și atrăgîndu-ne atenția că mai există cineva la curent cu furtul documentelor, la curent cu reținerea căpitanului, cineva — și asta e foarte important — care dispune de suficiente microemițătoare, de vreme ce și-a permis luxul să ne facă și nouă unul cadou.

— Tovarășe maior, la argumentele acestea, zău că nu știu ce să vă răspund. Dumneavoastră ce pă-

rere aveţi ? Vă rog, ajutaţi-mă ! De ce a făcut-o ? Ce anume l-a determinat să procedeze astfel ?

— Vezi dumneata, Picioruş, pînă la intrarea în scenă a misteriosului informator, cazul de la unitatea militară 1421 mi s-a părut dacă nu de o importanţă minoră, atunci minor în ceea ce priveşte elucidarea lui. Acum nu mai sînt chiar atît de optimist. Ba aş putea spune că nu mai sînt de loc. Prevăd că ne va da multă bătaie de cap şi că vom transpira mult pînă cînd vom izbuti să avem în mînă absolut toate firele.

— Şi asta numai din cauza informatorului ?

— Nu ştiu dacă numai din cauza lui. Sînt însă sigur că dacă nu s-ar fi comportat „absurd", nu ne-am fi dat seama decît mult mai tîrziu că ne găsim în faţa unui caz, probabil, cu multe implicaţii. Adineaori afirmai că informatorul nu-i un om prost. Sînt întru totul de acord cu dumneata. Or un om deştept ca el nu se desconspiră prosteşte. Dumneata ai dat următoarea explicaţie : „A făcut-o din motive de forţă majoră, deoarece căpitanul trebuie să fie liber". Dar dacă a făcut-o fiindcă se găsea la ananghie ? Dar dacă a făcut-o în mod deliberat ? Sau fiindcă a voit ca noi să ştim că el există, mai exact, că există cineva care are cunoştinţă de furtul documentelor, care, eventual, cunoaşte pe adevăratul vinovat şi, într-un fel, este la curent cu mersul anchetei ? Ce spui, Picioruş ? Ţi se pare ipoteza aceasta chiar imposibilă ?

— Tovarăşe maior, dacă am înţeles bine, dumneavoastră îl cam scoateţi basma curată, cum ar spune tovarăşul căpitan Tudoraşcu.

— Te înşeli ! Dar, cel puţin deocamdată, nu am sentimentul că informatorul are vreun amestec în

furtul documentelor. N-aș pune însă mîna în foc că documentele nu-l interesează. Mai mult, nu mi se pare de loc exclus ca el să poată interveni, pe parcurs, în desfășurarea evenimentelor, influențîndu-le, de altfel așa cum a și făcut în noaptea asta, luînd inițiativa întîlnirii din „Parcul Copilului". Pe de altă parte, nu trebuie să ignorăm un alt fapt. Întîlnirea din parc n-a fost fixată de același individ cu care ai dialogat. Asta înseamnă că are cel puțin un complice. Sau poate este exagerat spus complice. Poate, mai curînd, un om de paie pe care îl folosește plătindu-l pentru mici treburi mai mult sau mai puțin murdare. Dacă acest complice există și în realitate, aproape sigur că are cazier.

— De ce spuneți : „Dacă există și în realitate" ?

— Fiindcă s-ar putea ca tot informatorul să ne fi chemat la telefon, dar, ca să ne inducă în eroare, și-a schimbat vocea și a folosit cuvinte de argou.

— De ce ?

— Nu știu ! De altfel, la ora actuală știm atît de puțin...

— Într-adevăr, știm atît de puțin ! exclamă Picioruș, adăugînd exclamației un oftat de om suferind, care m-a făcut să zîmbesc. Pe urmă, se uită la mine ca și cînd abia acum își dădea seama că, deocamdată cel puțin, cunoștințele noastre în legătură cu cazul pe care trebuia să-l elucidăm erau embrionare. Părea atît de dezamăgit — și atît de tînăr numai din cauza dezamăgirii — încît am simțit nevoia să-l încurajéz !

— Lasă, Picioruș ! Curînd vom ști mult mai mult.

Dar el, ca și cînd nu m-ar fi auzit, luă în mînă radioemițătorul pe care i-l făcuse „cadou" informa-

torul din parc și începu să-l întoarcă pe toate părțile.

— Tovarășe maior, radioemițătorul acesta nu pare a se deosebi de aparatele aflate în dotarea miliției, își dădu el cu părerea, întinzîndu-mi-l pe deasupra biroului.

L-am luat să-l examinez la rîndul meu. Într-adevăr, părea a fi de același tip.

— Cum nu e posibil ca informatorul să fie cineva de la miliție, înseamnă că l-a furat.

— De la cine ? De la un milițian ? Asta ar fi tare nostim, se înveseli, pentru o clipă, Picioruș.

Bănuiala mi-a încolțit dintr-o dată în minte.

— Nu neapărat de la un milițian, Picioruș.

— Dar atunci de la cine ?

— Cu radioemițătoare sînt dotate și anumite unități militare. De pildă, grănicerii. Sau transmisioniștii. N-ar fi exclus ca acest aparat să fie de tip militar.

— Asta putem afla ușor.

— Desigur. Și dacă ni se confirmă că radioemițătorul este un tip militar, știi la ce concluzie am putea ajunge ?

— Nu !

— Că informatorul s-a comportat „absurd" — cum ai afirmat dumneata — numai și numai ca să ne dăruiască acest radioemițător.

— Dar în ce scop ? întrebă Picioruș care, în ciuda faptului că are o minte sprintenă, nu sesiză la ce anume mă gîndeam.

— Informatorul a fost sigur că, atunci cînd vom avea aparatul, nu ne vom mărgini doar să ne întrebăm cum și l-a procurat, ci vom întreprinde cercetări ca să aflăm de unde anume a fost furat.

— Ceea ce, de altfel, vom și face, nu ?

— Bineînțeles. El știe că, investigînd, vom ajunge să descoperim că radioemițătorul a fost sustras de la o unitate militară.

— Vreți să spuneți că informatorul asta a urmărit ?

— Foarte probabil.

— Dar cu ce scop ? Ca să ne pună pe direcție ? Ce Dumnezeu, doar n-o fi îngerul nostru cel bun ?

— Asta nu mai știu, Picioruș. Dacă presupunerea mea este justă, atunci trebuie să tragem concluzia că misteriosul nostru informator ne oferă încă o mostră a comportamentului său „absurd".

O LEGĂTURĂ DE CHEI RUGINITE, DIN CARE DISPARE ACEEA DE CARE ESTE NEVOIE

Furtul avusese loc în noaptea de 14/15 septembrie la unitatea militară specială cu indicativul 1421. Hoțul pătrunsese în Compartimentul Special, cotrobăise prin unele seifuri, însușindu-și acte cu conținut secret. Amănunt deosebit de important : dimineața, sigiliul, broaștele de siguranță — atît aceea de la grilajul metalic protector, cît și aceea de la ușa blindată — fuseseră găsite intacte.

Responsabilul C.S.-ului era căpitanul Ciubotaru Emanoil. Faptul că tocmai lui îi fusese încredințată sarcina de a veghea la păstrarea documentelor secrete ale unității dovedea, cu prisosință, că se bucura de încredere deplină atît din partea comandantului unității, cît și a comandantului eșalonului superior.

Încredințîndu-mi-se sarcina de a elucida acest caz — primul de acest gen din activitatea mea — am început prin a citi declarația căpitanului, dată în fața comandantului unității la puțină vreme după ce descoperise furtul documentelor.

O reproduc în rîndurile ce urmează :

În dimineața zilei de cincisprezece septembrie a.c., la ora obișnuită, m-am prezentat la unitate. În aparență, totul era în ordine. Grilajul protector

şi uşa metalică încuiate. Nici un fel de indiciu că cineva ar fi pătruns sau numai ar fi încercat să pătrundă înăuntru. Nici imediat după aceea, în timp ce am descuiat cele două broaşte, n-am avut vreun motiv de suspiciune. Le-am deschis fără nici un fel de dificultate, dovadă că infractorul s-a folosit de chei potrivite. Intrînd în birou, de asemenea nimic anormal nu mi-a atras atenţia. Şi aici totul părea a fi în perfectă ordine. Am scris „părea", fiindcă n-am verificat sigiliu cu sigiliu. De altfel, de ce aş fi făcut-o, de vreme ce nu aveam nici un motiv de suspiciune ?

M-am apucat de lucru. Mai precis, am început să verific, după opis, dacă într-un anumit dosar, care în ajun îmi fusese cerut de către tovarăşul locţiitor, se aflau absolut toate documentele. Am lucrat circa jumătate de oră. Abia după aceea, cînd m-am dus să pun la loc dosarul, am observat că la fişetul alăturat sigiliul care, precizez, nu lipsea, fusese, totuşi, violat. Cineva îl dezlipise, umblase înăuntru şi, pe urmă, neavînd parafa, aplicase peste plastilină o monedă de un leu. Abia acum am trecut la controlarea celorlalte sigilii.

În serviciul meu există şase fişeturi, şi pe toate, zilnic, la terminarea orelor de program, le sigilez. Controlînd, am constatat că din cele şase, numai două sigilii fuseseră violate, respectiv cele de pe fişeturile B şi E. L-am anunţat, imediat, pe tovarăşul comandant, după care am trecut la executarea ordinului transmis de domnia-sa, adică la inventarierea tuturor dosarelor aflate în fişeturile B şi E. Înaintez separat un tabel cu documentele lipsă, în număr de douăsprezece.

Nu-mi pot explica, în nici un fel, cele întîmplate, şi nu bănuiesc absolut pe nimeni.

Căpitan Ciubotaru Emanoil

Declaraţia căpitanului nu m-a mulţumit. Am considerat-o laconică şi prea obiectivistă. Nu vreau să spun prin aceasta că omul mi-a trezit suspiciuni. Nu aveam nici un motiv. Dimpotrivă, dosarul lui era excelent, cum excelente erau şi părerile tuturor celor care îl cunoşteau. De altfel, ceva mai tîrziu, cînd m-am dus să-l caut la C.S., laconismul declaraţiei sale nu m-a mai mirat. Omului îi era frică. Era explicabil. Nu-i puţin lucru să răspunzi de documentele secrete ale unităţii din care faci parte şi într-o dimineaţă să constaţi că, în lipsa ta, noaptea, cineva a sustras douăsprezece documente „secrete" şi „strict secrete".

De dinapoia unor ochelari cu ramă groasă mă priveau doi ochi neliniştiţi, speriaţi. Speriată îi era şi vocea, din care motiv părea fără timbru, ca după o criză de laringită. Cînd s-a ridicat să mă salute, am observat că era înalt — avea probabil peste un metru şi optzeci — foarte slab, sau numai aparent în aşa măsură de slab, poate datorită înălţimii. Căpitanului Ciubotaru i se putea aplica zicala populară : „I-a pierdut Dumnezeu măsura !"

— Am venit să vă deranjez pentru unele informaţii suplimentare.

— Vă stau la dispoziţie, tovarăşe maior.

Şi îşi trecu palma peste frunte de cîteva ori, ca şi cînd voia să alunge nişte gînduri neplăcute, spre a se putea concentra, în măsura în care era necesar, pentru a putea răspunde la întrebările ce urma să i le pun.

— Tovarăşe căpitan, mai lucrează cineva cu dumneavoastră ?

— Nu ! Sînt singur.

— De cît timp ?

— De patru ani.

— Şi înaintea dumneavoastră cine a răspuns de documentele secrete ?

— Maiorul Boiangiu Apostol. Am fost trimis să lucrez aici cînd dumnealui a fost mutat la Academia Militară.

Încă nu izbutise să se liniştească. De dinapoia ochelarilor cu lentile groase continuau să mă fixeze doi ochi albaştri, teribil de speriaţi.

— Tovarăşe căpitan, după orele de program unde păstraţi cheile de la fişeturi ? Le luaţi cu dumneavoastră ?

— Nu. Le încui într-o casetă metalică. Caseta stă în biroul meu, într-un sertar prevăzut cu ială.

— Dimineaţa, cînd aţi venit la birou, l-aţi găsit încuiat ?

— Da, tovarăşe maior.

— Dar caseta ?

— Era şi ea încuiată.

— Nu lipsea nici o cheie ? Erau toate şase ?

— Nu le-am numărat. Nu mi-a dat prin minte. Gîndiţi-vă ! Lucrez aici de patru ani, zi de zi. Niciodată nu s-a întîmplat nimic. Iar astăzi, de asemenea, nici un motiv de suspiciune. Totul părea a fi ca ieri, ca alaltăieri, ca în fiecare zi. Abia după ce am observat că două sigilii au fost violate mi-a dat prin minte să număr cheile. Atunci am constatat că nu lipseşte nici una. Trebuie să înţelegeţi lucrul acesta ! Trebuie !

Fruntea i se îmbrobonise de transpirație, dar, probabil, el nu-și dădea seama, de vreme ce nu și-o ștergea cu batista. Din cînd în cînd, buza superioară îi tremura pentru o clipă, ca unui copil cînd stă să plîngă. M-am întrebat dacă e sincer, deși nu aveam nici un motiv să-l bănuiesc. M-am întrebat pur și simplu, pentru că totul părea de neînțeles, incredibil. Grilajul și ușa blindată intacte, fără nici un fel de urmă de efracție. Iala de la sertarul biroului încuiată, de asemenea aceea de la casetă. Și totuși, două fișeturi deschise cu cheile sustrase din casetă, douăsprezece documente secrete dispărute. De neînțeles.

Căpitanul se uita la mine cu ochii lui albaștri care oglindeau atît de evident frica, disperarea...

— Tovarășe căpitan, cine mai știa că păstrați cheile de la fișeturi în casetă ?

— Nimeni.

— Încercați să vă reamintiți ! am insistat.

— Inutil ! Știu precis că n-am vorbit cu nimeni despre aceasta.

— Poate că, totuși...

— Nu !... Nu !... Credeți-mă !

— Bine ! Să mergem mai departe. Securitatea acestei încăperi în ce fel este asigurată ?

— În timpul zilei sînt eu aici.

— Adică numai în orele de program.

— Aveți dreptate, numai în orele de program. După-amiezele...

— Și mai ales în timpul nopții...

— O pază specială afectată exclusiv C.S.-ului nu există. De altfel, s-a apreciat că nici nu este nevoie.

— De către cine ?

— De către tovarășul comandant presupun. De altfel, eu așa am găsit lucrurile și, mărturisesc, o clipă nu mi-a dat prin minte că securitatea documentelor nu este bine asigurată. Vă rog să apreciați și dumneavoastră. Un grilaj metalic, o ușă blindată. Pe de altă parte, la cîțiva pași santinela care face de gardă la drapel. Oricine ar încerca să pătrundă aici ar trebui, în prealabil, să treacă pe coridor, respectiv, prin fața santinelei.

— Pavilionul nu are decît o singură intrare ?

— Mai există una pentru cealaltă aripă. Dar amîndouă aripile sînt separate de un grilaj de metal în permanență încuiat.

Enigma creștea, ca un cozonac pus la dospit.

— Ce-au declarat santinelele care au fost de gardă la drapel astă-noapte ?

— Nimeni nu m-a informat nimic ! se revoltă el, deși cei care anchetau nu aveau obligația s-o facă.

— Au declarat că n-au observat nimic suspect în timpul serviciului lor, cu alte cuvinte că nimeni n-a trecut pe coridor, i-am explicat pentru a vedea cum va reacționa.

— Vedeți ! făcu el, cu ton de reproș.

— Eu să văd ? Eu pentru prima dată pun piciorul în această unitate. Dumneavoastră care, cum s-ar spune, sînteți de-ai casei ar trebui să încercați a vă explica, tovarășe căpitan, cum de-a fost posibil ca hoțul să pătrundă aici, fără să fie văzut de santinelă ?

— Nu știu ! Și tocmai aceasta mă înnebunește. Cînd s-a întîmplat furtul, santinela din schimb trebuia să-l vadă pe hoț. *Trebuia !* Doar dacă hoțul a fost duh...

— Credeţi că pe duhuri le interesează documentele secrete ?

— Desigur că nu, fiindcă ele nu există. Dar atunci ?

— Căutaţi, tovarăşe căpitan !

— Ce să caut ?

— O explicaţie. Fiindcă o explicaţie trebuie că există.

— De ce îmi cereţi mie să caut ? Mai curînd dumneavoastră trebuie să căutaţi. Dumneavoastră, care sînteţi de meserie. Eu ce mă pricep ? Şi apoi, de cînd s-a întîmplat nenorocirea, nici nu mai sînt în stare să raţionez. Eu, tovarăşe maior, am momente cînd îmi pare că trăiesc un coşmar.

Şi se uită la mine aproape agresiv, ca şi cînd numai eu eram de vină că el trăieşte un coşmar.

— Înţeleg situaţia dumneavoastră, dar vă invit să faceţi un efort. Gîndiţi-vă că sînteţi cel mai în măsură să ne ajutaţi să elucidăm acest caz atît de neobişnuit.

— Aveţi dreptate. Dar cum ? Nu ştiu. Nu mai sînt bun de nimic. Absolut de nimic !...

— Nu bănuiţi pe nimeni ?

— Tovarăşe maior, cred că nu-mi cereţi s-o fac pe ghicitorul, se revoltă el.

— După părerea dumneavoastră, furtul a fost comis de către cineva din afară ? am continuat să-l interoghez, dar altfel.

— De către cineva din afară ? Exclus ! Că doar unitatea noastră nu-i sat fără cîini.

— Atunci hoţul trebuie căutat aici, în unitate ?

— Sigur.

— Şi totuşi, nu bănuiţi pe nimeni !

— Cum aş îndrăzni ? Să-mi bănuiesc colegii ? Fiindcă v-aţi referit la colegi, la ceilalţi ofiţeri.

— În primul rînd la ei.

— Dacă v-aţi gîndit şi la ostaşii în termen, trebuie să vă spun că n-am nici un fel de legătură cu ei. Ei, ostaşii, există, desfăşoară zilnic o activitate conform programului, dar eu rămîn în afara cercului lor de preocupări. Nu-i cunosc, nu mă cunosc. Cînd mă întîlnesc mă salută, mai exact, salută gradul, nu pe mine.

— Presupun că aveţi mult de lucru aici. Nu ?

— Am ! Nu m-aş putea plînge că mă plictisesc.

— De ce nu aţi cerut să vi se dea un ajutor ?

— Fiindcă, totuşi, nu e chiar atîta de lucru încît să ocupe timpul a doi oameni.

— Presupun că un om, special însărcinat cu curăţenia, v-a fost repartizat.

— Nu ! Ostaşii de serviciu pe comandament asigură şi aici curăţenia, sub directa mea supraveghere. Şi vă rog să mă credeţi că sînt tot timpul cu ochii pe ei, căci eu am fost totdeauna de părere că e mai bine să suflu şi în iaurt, decît să se întîmple ca, din neglijenţă sau nu ştiu din ce alt motiv, să mă frig cu supa. Din păcate, deşi am aplicat cu consecvenţă acest principiu, poftim rezultatul !

Căpitanul Ciubotaru din nou se uită îngrozit la mine, de parcă, în clipa aceea, dezmeticindu-se brusc, îşi dădea seama că era pură realitate, ceea ce, numai cu un minut mai înainte, crezuse că este doar coşmar.

— Tovarăşe căpitan, dacă s-a întîmplat ceea ce s-a întîmplat, poate că n-aţi fost consecvent cu principiul dumneavoastră.

— Ce vreți să spuneți ? Nu înțeleg !

— Vreau să spun că, probabil, n-ați fost consecvent cu acest principiu absolut în toate împrejurările. Că, probabil, ați suflat în iaurt numai cînd a fost vorba de ostașii de serviciu, dar nu și față de alte persoane.

— Bine că nu mă acuzați direct... Bine că formulați acuzația sub formă de presupunere.

— Nici n-ar putea fi, deocamdată, altfel decît sub această formă.

— O presupunere aberantă, tovarășe maior, reacționă el prompt.

— Nicidecum ! Gîndiți-vă ! Au fost furate niște documente secrete, dar pînă și un copil își poate da seama că numai un hoț care cunoștea bine rosturile de pe aici putea să reușească.

— Și asta vă îndreptățește să trageți o anumită concluzie ?

— E prematur să trag concluzii. Dar se pot face unele presupuneri. De pildă, nu pot să nu mă gîndesc că dacă hoțul s-a putut descurca atît de bine, de parcă ar fi fost de-al casei, e numai fiindcă, fără să vreți, l-ați ajutat și dumneavoastră...

— Eu ?! izbucni căpitanul, înroșindu-se de indignare.

— Dumneavoastră. Poate, discutînd cu cineva, i-ați mărturisit, de pildă, unde păstrați cheile de la fișeturi. Aveți mulți prieteni printre ofițerii din unitate, tovarășe căpitan ?

— Nu sînt prieten cu nici unul.

— Bine, nu sînteți prieten. Dar obișnuiți ca, la terminarea programului, să mergeți cu unii dintre ei la o bere, la un aperitiv ?

— Nu beau, nu fumez, nu sînt o fire sociabilă. N-o spun spre lauda mea, fiindcă nu-i nici o laudă. Dar asta este realitatea. Dacă nu mă credeți, puteți verifica. Vă vor confirma colegii.

— Atunci am să vă pun o altă întrebare. Vă rog, încercați să vă amintiți dacă printre ofițerii care vin aici la dumneavoastră cu treburi n-a fost vreunul care a căutat să întîrzie aici mai mult decît era necesar. De pildă, să vă destăinuie un necaz familial, să vă ceară un sfat, sau să vă povestească niscai bancuri...

— Nu !

— Nici n-a încercat careva să se împrietenească ?

— Cu mine ?

— Da, cu dumneavoastră. Vă pun această întrebare fiindcă mi-ați declarat că nu sînteți o fire sociabilă.

Înainte de a-mi răspunde, căpitanul se gîndi cîteva clipe. Răspunsul lui îmi risipi ultima speranță :

— Nu !... Nu cred că s-a întîmplat așa ceva.

— În cazul acesta, nu mai am a vă pune decît o singură întrebare : Cheile de la fișeturi au dubluri ?

— Da !

— Ele sînt tot în păstrarea dumneavoastră ?

— Nu ! Se află într-un plic sigilat în fișetul tovarășului comandant.

*
* *

Am plecat de la C.S. urmărit de privirile speriate sau, poate, mai curînd disperate ale căpitanului Ciu-

botaru. Am intrat la comandantul unității, colonelul Șușnea. Tocmai se pregătea să plece, chemat fiind la divizie.

— Tovarășe colonel, nu vă reţin mai mult decît cinci minute. Doresc să vă pun doar o singură întrebare : Este adevărat că dublurile cheilor de la fișeturile C.S.-ului se află la dumneavoastră ?

— Da, se află în fișetul meu.

— Vreţi să verificaţi ?

— Bineînțeles. Vai de mine, îmi daţi emoţii !

— Sper că nu aveţi motiv să fiţi emoţionat.

Colonelul descuie fișetul și scoase de acolo un plic mare, pînzat, sigilat în mai multe locuri cu ceară roșie.

— Acesta e plicul !

— Sigiliile sînt cele originale ?

— Da ! Fără nici un fel de dubiu.

— Asta e tot, tovarășe colonel. Vă mulţumesc. Zilele acestea poate că am să vă mai deranjez.

— Vă rog ! Cum avansează ancheta ?

— Destul de încet, tovarășe colonel. Destul de încet.

— Vă urez succes. Cred că în legătură cu porcăria asta sînt chemat acum la divizie.

Halta următoare am făcut-o la Serviciul de contrainformaţii al unității, condus de maiorul Dumitru Cotruţă. Maiorul își cunoștea bine meseria și, după cît mi-am putut da seama chiar de la început, nu numai că era inteligent peste media obișnuită, dar avea și un spirit de observaţie foarte dezvoltat.

— Tovarășe maior Cotruţă — l-am întrebat — aveţi vreun dubiu că furtul a fost comis de către cineva din unitate ?

— Nici unul ! Hoțul trebuie căutat printre oamenii noștri. Pe de altă parte, faptul că a lucrat atît de perfect, cu atîta siguranță și că a deținut informații atît de prețioase, mă face să cred că lovitura de la C.S. nu este opera unui ostaș.

Observația era judicioasă, și eram întru totul de acord cu ea.

— În cazul acesta, ar trebui să începem investigațiile cu acei ofițeri a căror viață particulară suscită bănuiala că s-au putut eventual lăsa momiți de făgăduielile vreunui serviciu de spionaj. Ce părere aveți ?

— Sînt întru totul de acord cu dumneavoastră.

— În cazul acesta, vedeți pe vreunul dintre ofițerii din această categorie în stare să se lase cumpărat de vreo rețea de spionaj ?

Maiorul Cotruță păru mirat că-i pun o asemenea întrebare.

— Știți foarte bine că există oameni și oameni. La fel și în unitatea noastră... există ofițeri și ofițeri. Vreau să spun că sînt unii care, dacă țin seama de viața lor particulară, n-aș pune mîna în foc pentru ei. Eventual, ar putea fi momiți de o agentură străină. Momiți, dar în ce sens ? În sensul de-a lăsa să le scape niscai informații pe care le dețin în calitate de comandanți de companie, de pluton sau nu mai știu eu ce. Nu văd însă pe nici unul în stare să dea o lovitură ca aceea de la Compartimentul Special.

— Dar printre ceilalți ?

— Îmi puneți o întrebare la care mi-e foarte greu să răspund. Cum să bănuiesc niște ofițeri notați excelent de superiori și față de care nutresc stimă și prețuire ?

— Înțeleg dificultatea. Totuși în unitatea dumneavoastră s-a petrecut un fapt foarte grav. Au fost furate documente secrete în condiții cum nu se poate mai misterioase. Este de datoria mea, a noastră să descoperim pe făptaș, și încă foarte repede, adică mai înainte ca acele documente să iasă din țară. Și dacă este nevoie — mie mi se pare că da — trebuie să-l căutăm chiar printre aceia unde, în alte condiții, n-ar trebui să-l căutăm.

— Asta-i adevărat, oftă maiorul Cotruță.

— Căpitanul Ciubotaru face parte din categoria ofițerilor cărora nu avem nimic a le reproșa ?

— Categoric !

— În cazul acesta, să mergem mai departe. Deci, în marea lor majoritate, ofițerii din unitatea dumneavoastră sînt în afara oricăror bănuieli.

— Exact !

— Aceasta nu înseamnă că absolut toți întrunesc acele însușiri care i-au permis hoțului să dea lovitura de la C.S.

— Bineînțeles că nu.

— În cazul acesta, dacă ați proceda prin eliminare, cred că ați ajunge la un număr restrîns de nume...

— Și ce valoare ar avea o asemenea listă ? mă întrerupse Cotruță. Să zicem că pe această listă aș putea trece cîteva nume. Dar aș avea eu siguranța că n-am greșit ? Știți doar cît de greu este să cunoști firea oamenilor. Sînt convins că aș greși, pe de o parte, atribuind unora însușiri pe care nu le au, iar pe de alta, omițînd de pe listă tocmai pe aceia care posedă realmente acele însușiri, în ultimă instanță omițînd tocmai pe acela care a comis furtul.

Hotărît, maiorul Cotruță îmi plăcea. Rezervele sale îmi dovedeau că era un om circumspect, preocupat să nu nedreptățească pe careva.

— Aveți perfectă dreptate. Criterii absolute de apreciere a oamenilor nu există. Fără îndoială, erorile sînt mai mult decît posibile. Dar ele pot fi corectate pe parcurs. Esențialul, acum, cînd ne aflăm la începutul cercetărilor și cînd avem toate motivele să credem că ne găsim în fața unui caz nebulos este să fixăm niște jaloane. Într-un fel, ceea ce v-am cerut ar putea să însemne pentru noi jaloane, sau, dacă vreți, niște aproximative puncte de reper. De aceea, mă văd nevoit să repet întrebarea pe care v-am mai pus-o : Dintre ofițerii unității pe cine îl credeți în stare să fi dat lovitura de la C.S. ?

— Imediat, fără să mă gîndesc, și încă bine de tot, nu mă văd în stare să întocmesc o asemenea listă. Dați-mi un răgaz de cîteva ore. Îmi cereți o treabă care implică mare răspundere.

— Nu vă cer, pe loc, nume. Totuși, poate mi-ați putea răspunde, acum, dacă v-ați gîndi să-l treceți pe listă și pe căpitanul Ciubotaru.

— Iarăși mă puneți în mare încurcătură, tovarășe maior Mănăilă. Căpitanul Ciubotaru, categoric, face și el parte dintre ofițerii integri. Este apreciat excelent și la eșalonul superior.

— Îl credeți capabil de o asemenea faptă ?

Cotruță ezită cu răspunsul :

— Nu știu ! Poate că da, poate că nu. Vedeți, căpitanul Ciubotaru e un om foarte greu de înțeles. Cum să vă explic ? Cred că dacă cineva și-ar propune să-i caute greșeli cu lumînarea, nici măcar atunci nu sînt sigur că le-ar descoperi.

— Cum ? E un om perfect ? Nu greşeşte niciodată ?

— Am spus, nu sînt sigur că le-ar descoperi. Asta înseamnă cu totul altceva. Ştiţi, căpitanul inspiră încredere, fără să-ţi treacă măcar prin minte să te întrebi, nu dacă o merită — fiindcă o merită — ci dacă este întru totul justificată. Dacă vreţi, încrederea este de natură intuitivă. Cum este însă el în realitate, nu ştiu. Înţeleg prin aceasta că-mi este imposibil să-mi imaginez în ce fel ar acţiona în diverse situaţii. Poate tocmai de aceea — cu rezervă bineînţeles — l-aş include pe listă.

Nu mă aşteptam la un asemenea răspuns. Dar, fiindcă l-am primit, mi-am zis că nu trebuia să-l scap pe căpitan din cîmpul meu de observaţie.

— Tovarăşe maior Cotruţă, aveţi un plan al pavilionului ?

— Nu-l am, dar vi-l pot desena imediat. E foarte simplu.

Şi cu un creion, în cîteva minute, îl schiţă pe o bucată de hîrtie. Pavilionul avea forma literei L. La capătul aripei lungi era intrarea principală. Pătrundeai într-un coridor care străbătea ambele aripi. De-a lungul coridorului, în stînga, se înşirau încăperile. Prima, biroul ofiţerului operativ. Alături, biroul comandantului unităţii. Peretele ce despărţea aceste două camere avea o uşă pe unde se putea circula. Urma biroul locţiitorului tehnic, iar, în continuare, încăperea în care se păstra drapelul unităţii. Uşa, cu două canaturi, dinspre coridor, fusese scoasă, aşa că oricine trecea pe acolo vedea, în încăperea frumos pavoazată, drapelul şi pe ostaşul de gardă. După aceea, urma biroul şefului de stat major şi, în fine, Compartimentul Special. Aici

se sfîrșea aripa lungă. Aripa scurtă, în care se intra printr-o altă ușă, era formată numai din două încăperi. Încăperea cea mai spațioasă fusese destinată bibliotecii, iar cea de-a doua, mult mai mică, întrucît, inițial, nu avusese o destinație precisă, fu transformată ulterior de către bibliotecară în magazie. Aici depozita volumele degradate ce, periodic, erau trimise la topit. Între cele două aripi, acolo unde coridorul forma un unghi, trecerea era barată de un grilaj de fier în permanență încuiat.

După ce am examinat cîteva minute planul, mi-am putut da și mai bine seama cît de ferit era, prin poziția sa, Compartimentul Special. Întrebările următoare i le-am pus maiorului Cotruță, aș zice, dintr-un fel de rutină, fiindcă știam, dinainte, ce are să-mi răspundă.

— La intrarea principală în pavilion există pază în timpul zilei ?

— Numai noaptea. În timpul zilei, un post de santinelă la intrarea în pavilion nu ar avea nici un rost, de vreme ce avem în interiorul clădirii, în camera drapelului, permanent, o santinelă.

— La cealaltă intrare, aceea care duce la bibliotecă, căpitanul Ciubotaru îmi spunea că nici noaptea nu-i asigurată paza. E adevărat ?

— În aripa aceea nu se află decît biblioteca. S-a apreciat că nu este necesar ca biblioteca să fie păzită. Și cred că pe bună dreptate. O santinelă care să asigure securitatea bibliotecii ? Să fim serioși. Cine să fure cărți ? Pe de altă parte, nu se poate ajunge din aripa scurtă în cealaltă, unde se află birourile, din cauza grilajului de fier, cum v-am mai spus, în permanență încuiat.

— Mai tîrziu voi trimite pe cineva de la noi să examineze grilajul, l-am informat.

— Grilajul ? Dumneavoastră presupuneţi că hoţul a intrat în pavilion pe la bibliotecă şi a pătruns în aripa lungă descuind cu chei potrivite grilajul ?

— Tovarăşe maior Cotruţă, hoţul trebuie că a pătruns pe undeva în pavilion. Pe aici — şi i-am indicat pe plan intrarea principală — greu de presupus. L-ar fi împiedicat santinela, fiindcă e clar că furtul a fost comis în timpul nopţii. Deci un prim obstacol : santinela de la intrare. Dar să presupunem că hoţul a profitat de un moment cînd santinela adormise.

— Nu cred că un ostaş de gardă la intrarea în pavilion s-ar încumeta să adoarmă.

— Categoric ! Dar să admitem, prin absurd, că ar adormi şi că hoţul, profitînd de această şansă extraordinară, s-ar strecura în pavilion. Riscurile de-abia de acum ar începe pentru el. De a fi văzut sau, în cel mai bun caz, auzit de către ofiţerul operativ, fiindcă, în mod obligatoriu, ar trebui să treacă prin faţa biroului acestuia, a cărui uşă, cînd nu-i iarnă, rămîne mai tot timpul deschisă. Să presupunem, de asemenea, că hoţul, iarăşi proteguit de şansă, nu este văzut şi nici simţit de ofiţerul operativ. De pericol n-ar scăpa nici acum, fiindcă n-ar putea ajunge la Compartimentul Special fără să treacă prin faţa camerei de onoare a drapelului, unde se află cea de-a doua santinelă. Ei bine, ca să treacă şi de aceasta, ar trebui să aibă darul de-a se face nevăzut. Cum încă nimeni nu a fost înzestrat de natură cu un asemenea dar, trebuie să fiţi şi dumneavoastră de acord că ipoteza pătrunderii hoţului prin aripa mică pare mult mai probabilă.

Ca să reușească, nu-i trebuia nici să aibă darul de-a se face invizibil și nici să fie ajutat, de trei ori consecutiv, de o șansă extraordinară.

— Și grilajul ?

— Grilajul ? În nici un caz n-a constituit pentru hoț o piedică serioasă. L-a descuiat, pur și simplu, cu o cheie potrivită. Ca dificultate, floare la ureche, de vreme ce a putut pătrunde la C.S.

— Mda ! Cred că aveți dreptate. Ipoteza aceasta pare mult mai plauzibilă, fu de acord și maiorul Cotruță.

— Totuși a mai existat, poate, și o altă posibilitate, am adăugat, străfulgerat de un gînd.

— Ce-ați spus ? mă întrebă maiorul Cotruță, deși auzise foarte bine.

— Că, cel puțin teoretic, a mai existat o posibilitate ca cineva să fi furat documentele intrînd și părăsind pavilionul prin intrarea principală. Asta numai în cazul cînd hoțul a fost unul dintre ostașii care, în timpul nopții, au făcut de gardă la drapel.

Cotruță se gîndi puțin și, din felul cum mă privi, am înțeles că ipoteza mea nu i se păru chiar absurdă. Căută într-un dosar și scoase o foaie de hîrtie pe care erau însemnate niște nume.

— V-ar interesa să cunoașteți numele ostașilor care au făcut de gardă la drapel în noaptea asta ?

— Bineînțeles !

— Am, aici, lista. Schimbul întîi, soldatul Tache Gradea ; schimbul doi, Ion Crihană ; schimbul trei, Gheorghe Miloiu. Schimbul întîi nu ne interesează. Schimbul trei puțin, sau, eventual, mai puțin. Schimbul doi însă, foarte mult. Cu alte cuvinte, obiectivul nostru ar trebui să se îndrepte asupra lui Ion Crihană.

— Ce-mi puteți spune despre Ion Crihană ? l-am întrebat. Mai exact, ce știți despre el ?

— Deocamdată foarte puțin.

— Cu ce se ocupă în viața civilă ?

— E din Galați. Are meseria de pălărier. Ca ostaș, nu-i printre cei mai buni din companie, dar nici printre codași. De sarcini se achită mai mult sau mai puțin conștiincios. În general, o fire sociabilă. Se pricepe să cîștige simpatia superiorilor săi. Cam asta-i tot ceea ce știm despre el. Deci, în cazul ipotezei că hoțul trebuie identificat în persoana uneia dintre santinele, Ion Crihană devine cel mai suspect.

— Ipoteza aceasta mi se pare cea mai puțin probabilă.

— Dar, presupunînd că este cea justă, cum credeți că s-au petrecut lucrurile ?

— Crihană a primit ordin să intre în posesia unor documente secrete, pe care să le sustragă de la C.S. Ca lovitura să reușească, trebuia, în prealabil, să obțină mulajul cheilor. O treabă dificilă și cu mari riscuri. Totuși a izbutit. Cum ? Aceasta-i întrebarea care ne interesează. Probabil că într-una din zile, Crihană a fost de serviciu pe comandament. După ce a făcut curățenie la celelalte birouri, a ajuns și la C.S. Nu-i exclus ca în timp ce el mătura sau ștergea praful, căpitanul Ciubotaru să fi fost chemat de către ofițerul de serviciu. A ieșit, uitînd pe birou cheile. Atunci Crihană, care aștepta un asemenea prilej și în care scop avea asupra sa plastilină, a luat mulajul cheilor. Ulterior, pe baza mulajelor, au fost confecționate cheile. Acum nu-i mai rămînea altceva de făcut decît să aștepte un moment prielnic, ca să pătrundă la C.S. Și cînd acest moment s-a ivit, adică atunci cînd din nou i-a venit rîndul să fie san-

tinelă la drapel în schimbul doi, a operat. Şi-a părăsit postul şi, folosindu-se de cheile confecţionate, a pătruns la C.S.

Detaliind ipoteza, pe măsură ce vorbeam, mă cam dezumflam. Mi se părea din ce în ce mai puţin probabilă. Parcă cineva din mine ridica obiecţii cărora nu-mi era uşor să le fac faţă. Acţiunea implicase totuşi riscuri mari. Să obţină mulajele ; să pătrundă într-o încăpere încuiată ; să descuie nişte fişeturi cu chei păstrate într-un loc pe care el nu avea de unde să-l cunoască ; în fine, să fure documentele, şi nu dintr-un singur dosar, ci din mai multe. După socoteala mea, operaţia aceasta necesita, ca timp, cel puţin treizeci de minute. Era puţin probabil că Ion Crihană şi-a asumat un asemenea risc decît doar în cazul cînd la el temeritatea se confunda cu imprudenţa. E drept, în materie de spionaj asemenea performanţe s-au mai întîmplat. Numai că de fiecare dată cînd istoria spionajului a consemnat cazuri similare, performerul a fost un spion de mare clasă.

„Oare să fie şi Ion Crihană un spion de mare clasă ?" m-am întrebat. Şi fiindcă scepticismul meu era aproape total, am bătut în retragere :

— Bineînţeles, tovarăşe maior Cotruţă, aceasta este o ipoteză pe care, zău, că n-aş da nici măcar doi bani. Gîndiţi-vă cîte riscuri comportă.

— Riscuri ? păru el sceptic.

— De pildă, rondul.

— Azi-noapte rondul a venit foarte devreme. Pe la orele douăzeci şi două.

— A fost o întîmplare că a trecut atît de devreme. În mod normal, riscul a existat totuşi.

— Asta-i adevărat.

— Pe urmă, riscul de a fi inspectat de către comandantul gărzii.

— Nici șeful gărzii și nici caporalul de schimb nu prea obișnuiesc să inspecteze postul de santinelă de la drapel, ci numai pe cele îndepărtate, unde santinelele, crezîndu-se mai ferite, sînt tentate să moțăie în timpul serviciului. Dar să vedem ce s-ar fi întîmplat dacă în noaptea asta comandantului gărzii i-ar fi dat prin minte să inspecteze și santinela de la drapel. Ca să ajungă pînă la ea, în prealabil ar fi trebuit să treacă pe la postul numărul doi, adică pe la postul de la intrarea în pavilion. Santinela l-ar fi somat, și cum somațiile se fac, în mod obligatoriu, cu voce tare, Ion Crihană l-ar fi auzit. S-ar fi grăbit atunci să-și reia postul în primire, pentru ca după aceea, adică după trecerea pericolului, să continue.

— La ofițerul operativ nu vă gîndiți ? am ridicat ultima obiecție, după părerea mea, cea mai serioasă. De altfel, eram cum nu se poate mai mirat. Pe nesimțite, rolurile se inversaseră. Deși eu fusesem acela care formulasem ipoteza — că autorul furtului ar putea fi santinela din schimbul doi, respectiv Ion Crihană — acum mă străduiam s-o bagatelizez, în timp ce maiorul Cotruță găsea mereu alte argumente ca s-o susțină.

— Conform regulamentului, ofițerul operativ este obligat să rămînă treaz pînă la orele douăzeci și patru. Or la orele douăzeci și patru Ion Crihană abia intra în post. Asta ce înseamnă ? Înseamnă că Ion Crihană a avut timp suficient să opereze fără a risca, sau cu un risc minim, de-a fi surprins de ofițerul operativ.

— Ați spus cu un risc minim. La ce anume risc v-ați gîndit ?

— Să iasă pe coridor și să vadă grilajul și ușa de la C.S. deschise.

— Obiecția dumneavoastră, nu contest, e valabilă. Însă, în ansamblu, ipoteza pe care eu am formulat-o, și pe care v-ați însușit-o după cît se pare, dacă țin seama de pasiunea cu care o apărați, este ultima la care ar trebui să ne oprim, dar abia după ce ne-am convinge de falsitatea celorlalte. Mult mai plauzibilă pare ipoteza că hoțul a pătruns prin aripa mică, descuind, în prealabil, grilajul cu o cheie potrivită.

— E totuși curios că ofițerul operativ n-a auzit zgomotul, obiectă maiorul Cotruță.

— Ce zgomot ?

— În nouăzeci de cazuri dintr-o sută, cînd un grilaj ca acela alunecă pe rotițele sale, pentru a fi închis sau deschis, face un anumit zgomot.

— N-ar mai fi de mirare — nu-i așa ? — să aflăm că ofițerul operativ s-a culcat imediat după ce n-a mai fost obligat să rămînă treaz. Adică după miezul nopții. Ați stat de vorbă cu el ?

— Nu ! recunoscu maiorul Cotruță. Vreți să-l chem aici, ca să discutăm în liniște ?

— La ora asta mai este încă de serviciu. Aș prefera să mergem noi la el.

— Cum doriți !

Ofițer operativ era locotenent-colonelul Claudiu Amza. Era un bărbat mărunțel, negricios, cu o căutătură de haiduc. După prezentările de rigoare, i-am pus cîteva întrebări mai mult formale, fiindcă, de fapt, mă deplasasem nu pentru aceasta, ci ca să verific un anumit lucru.

— Tovarășe locotenent-colonel, azi-noapte ați fost ofițer operativ pe unitate. Aș vrea să vă întreb : În timpul serviciului ați observat ceva deosebit ?

Ofițerul se uită la mine lung. Am înțeles că nu era la curent cu ceea ce se întîmplase în timpul nopții. Îmi răspunse ceva mai tîrziu, probabil abia după ce trăsese concluzia că, dacă nu s-ar fi întîmplat nimic, nu i-aș fi pus o asemenea întrebare.

— N-am observat nimic... deosebit, cum spuneți dumneavoastră. Dar chiar s-a întîmplat ceva ? voi el să știe.

Nu i-am răspuns. În schimb, i-am pus altă întrebare :

— Între orele douăzeci și unu și douăzeci și patru ați fost tot timpul aici, în birou ?

— Tot timpul.

— Ce-ați făcut ?

— M-am plictisit. Și, ca să mă plictisesc mai puțin, am citit.

— Ați stat cu ușa închisă sau deschisă ?

— Închisă, fiindcă era deschisă fereastra. În general, mă feresc de curent.

— După ora douăzeci și patru ce-ați făcut ?

— M-am întins în pat și am continuat să citesc.

— Cît timp ?

— Nu știu, fiindcă am adormit citind.

— Pînă la miezul nopții, și după aceea, pînă v-a furat somnul, n-ați auzit vreun zgomot care să vă atragă atenția ?

— Ce fel de zgomot ?

— Un zgomot metalic. Un fel de scîrțîit, ca de ușă neunsă, sau ceva cam în genul acesta.

— Nu !

I-am lăsat pe amîndoi în birou, rugîndu-i să mă scuze pentru cîteva minute, și am intrat la C.S. Căpitanul Ciubotaru stătea la birou, cu mîinile în bu-

zunare şi privea în gol. Cred că au trecut cîteva secunde pînă să-şi dea seama de prezenţa mea.

— Tovarăşe căpitan, permiteţi-mi, vă rog, să fac o mică experienţă.

El încuviinţă, dînd din cap. Părea în aşa măsură de istovit, încît parcă nici nu mai avea putere să vorbească.

Am închis grilajul încet, ferindu-mă, pe cît posibil, să fac zgomot. N-am izbutit. L-am deschis apoi din nou, l-am închis şi iar l-am deschis, şi de fiecare dată, în ciuda grijii cu care manevram grilajul, n-am putut evita absolut orice fel de zgomot. I-am mulţumit căpitanului şi am revenit în biroul ofiţerului operativ.

— Aţi auzit ceva ? i-am întrebat.

Nu auziseră nimic nici unul dintre ei. Asta însemna că scîrţîitul pe care îl făcea grilajul, alunecînd cu rotilele sale pe cele două şine, nu era atît de puternic, încît să poată fi auzit pînă în biroul ofiţerului operativ, chiar dacă acesta din urmă era treaz.

— Tovarăşe maior Cotruţă, cred că putem pleca. Pe drum i-am explicat ceea ce constatasem.

— Şi ce concluzie trageţi ? mă întrebă.

— Dar dumneavoastră ? i-am întors-o.

— Că Ion Crihană a putut pătrunde la C.S. deschizînd şi închizînd grilajul, fără teamă că ar putea fi auzit de ofiţerul operativ.

— Văd că încă vă obsedează ipoteza mea— am glumit — deşi eu m-am lepădat de ea, ca Petru de Isus Hristos. Dar, mă rog, poate că ipoteza nu-i chiar atît de incredibilă. De aceea, vă întreb : Îl credeţi pe Ion Crihană în stare de o asemenea performanţă ?

— Nu ştiu ce să vă răspund.

— Aș vrea să-l văd.

— Vreți să-l interogați ?

— În nici un caz ! Vreau numai să văd cum arată la față. Chemați-l aici sub un pretext oarecare, pe urmă lăsați-l să plece.

— Acordați o atît de mare importanță „primei impresii" ? mai întrebă, și nu cred că mă înșel afirmînd că am descifrat în vocea lui o nuanță de ironie.

— O „primă impresie" în multe cazuri poate să însemne o primă intuiție.

Ion Crihană era un vlăjgan cu părul blond, cu ochi albaștri, nu prea vioi, ba aș spune, mai curînd, adormiți. Nasul și pomeții obrajilor erau stropiți cu pistrui mărunți, abia vizibili. Mișcările îi erau molatice și vocea domoală. Din felul cum răspundea la întrebările puse de maiorul Cotruță nu părea a fi un timid. L-am cîntărit bine, cum se obișnuiește a se spune, și concluzia la care am ajuns a fost că făcea parte din categoria acelor oameni despre care se spune că „nu știi de unde să-l apuci". Asemenea oameni nu mi-au fost niciodată simpatici și nici nu mi-au inspirat încredere. Totuși îmi era greu să văd în Crihană pe eventualul autor al loviturii de la C.S.

— Cîte clase ai, Crihană ? îl întrebă maiorul.

— Zece !

Vocea era domoală, aproape tărăgănată.

— Numai atît ? Mi s-a spus că ai bacalaureatul.

— Din păcate, n-am decît zece clase.

— Într-adevăr, din păcate. Căci dacă aveai bacalaureatul, te detașam la eșalonul superior. Mi s-a cerut să propun un om dezghețat. Am auzit că ești descurcăreț.

— Sînt, tovarășe maior.

Vocea lui domoală exprima părere de rău, iar ochii căpătaseră brusc o strălucire ciudată.

— Te poți duce, Crihană.

Salută și părăsi biroul. Mai înainte însă mă învălui într-o privire pe care aș califica-o lucidă, inteligentă. Dacă nu m-ar fi privit astfel, nu mi-aș fi putut da seama că era mult mai deștept decît lăsa să se vadă.

— Ce părere aveți ? mă întrebă Cotruță.

— Face parte din categoria celor despre care se spune că nu știi de unde să-i apuci. Deocamdată atîta.

Cîteva minute am tăcut amîndoi. Amîndoi ne gîndeam la Crihană. Era, sau părea, un om șters. Dar dacă, totuși, el era cel care dăduse lovitura ? Ciudat. De ce mă agățam tocmai de ipoteza cea mai puțin probabilă ? În definitv, cealaltă era mult mai plauzibilă, aceea că hoțul pătrunsese în aripa principală a pavilionului descuind, cu o cheie potrivită, grilajul care bara trecerea de la o aripă la cealaltă.

Și abia acum mi-a venit în minte să întreb :

— La cine se află în păstrare cheia de la grilajul de pe coridor ?

Maiorul mă privi surprins. Am înțeles că nici lui nu-i dăduse prin minte să se intereseze de soarta cheii.

— Nu știu ! Aflu imediat.

Numai că acel „imediat" dură mai bine de jumătate de oră. Între timp, am băut o cafea, am fumat două țigări și mi-am făcut niște însemnări în carnetul meu. Toți cei pe care Cotruță îi întreba la telefon declarau că așa „apucaseră" grilajul, încuiat, și că habar nu aveau la cine se afla în păstrare cheia, dacă eventual nu se pierduse cumva. Pînă la urmă, des-

coperi un plutonier-major bătrîn, unul dintre cei mai vechi oameni din unitate, care își aminti că, atunci cînd fusese montat grilajul, comandantul unității hotărîse ca ea, cheia, să fie păstrată la corpul de gardă unde, de altfel, pe atunci, se mai păstrau și alte chei.

— Să vedeți c-o vom găsi, se bucură maiorul.

Speranța lui se dovedi însă iluzorie. Cîteva minute mai tîrziu, comandantul gărzii, un sergent, îi aduse o legătură cu chei.

— Care dintre ele e cheia de la grilaj, sergent ?

— Tovarășe maior, raportez că nu știu. N-am primit nici un consemn în legătură cu cheile.

— Bine... Du-te ! îl concedie maiorul. Apoi, către mine : Și acum ce facem ?

— Ce altceva decît să verificăm dacă, printre cheile acestea, se află și aceea care descuie grilajul...

— Atunci să verificăm ! acceptă maiorul, fără a izbuti să-și stăpînească un oftat de îngrijorare.

De un inel din sîrmă se aflau prinse paisprezece chei de diferite mărimi și de diferite forme, mai toate ruginite, ceea ce dovedea că de mult timp nu mai fuseseră folosite. Le-am încercat pe toate, dar nici una nu se potrivi.

Se pierduse, tocmai cheia de la grilaj se pierduse !

— Oare s-a pierdut ? întrebă sceptic maiorul Cotruță.

— Poate s-a pierdut ! Sau, poate, a fost furată !...

ARESTAREA CĂPITANULUI CIUBOTARU EMANOIL

După ce m-am despărțit de maiorul Cotruță, dacă cineva mi-ar fi spus că nu mai tîrziu de cîteva ore voi ajunge la concluzia că reținerea căpitanului Ciubotaru a devenit necesară, fără îndoială i-aș fi rîs în nas.

Căpitanul Ciubotaru să fie reținut ? Dar de ce ? Dacă nu motive temeinice, în orice caz bănuieli existau mai curînd în legătură cu Ion Crihană, ostașul care făcuse de gardă, în schimbul doi, în noaptea cînd fuseseră furate documentele secrete. Bănuieli puteau fi de asemenea formulate împotriva aceluia care șterpelise din corpul de gardă cheia cu care se deschidea grilajul ce bara trecerea între cele două aripi ale pavilionului. Însă împotriva căpitanului Ciubotaru nu existau suspiciuni de nici un fel. Ca șef al C.S.-ului avea acces direct la documente. Avea, în alte cuvinte, posibilitatea să sustragă cîte poftea. Dar ce spun ? Să sustragă documente ? De ce să-și asume acest risc, cînd putea să le fotografieze ? În spionaj, microfotografiile nu au o valoare mai mică decît originalele, dacă, bineînțeles, nu sînt trucate. Da, le putea fotografia și, procedînd astfel, însemna că, de fapt, dispunea de oricare dintre documentele secrete aflate în păstra-

rea sa, fără ca superiorii săi să aibă habar. Or dacă, într-adevăr, căpitanul Ciubotaru ar fi desfășurat o activitate de spionaj, de ce ar fi dat tocmai el alarma, cînd asupra lui nu plana nici o bănuială, și cînd, la adăpost de orice fel de suspiciuni, putea să-și continue activitatea trădătoare încă mult și bine ? Nu, categoric, vinovat fiind, n-ar fi dat alarma, ci și-ar fi văzut mai departe de treabă. Dacă totuși o făcuse, însemna că nu el trebuia tras la răspundere pentru cele întîmplate, în nici un caz el.

Și totuși, în ciuda argumentelor, în cursul aceleiași zile, Ciubotaru a fost reținut pentru cercetări.

După ce m-am despărțit de maiorul Cotruță, am pornit-o din nou spre pavilionul principal, în speranța că, poate, între timp se înapoiase comandantul regimentului. Intenționam să-i cer unele lămuriri în legătură cu cheile de la corpul de gardă.

Prin curtea cazărmii se vedeau puțini ostași, companiile fiind plecate la instrucție. În spatele bucătăriei, un gornist exersa diferite semnale. Ascultîndu-l, am avut sentimentul că un corb uriaș făcea sforțări disperate să-și dea sufletul. În apropierea pavilionului principal, un soldat mătura cu un tîrn o alee îngălbenită de cadavre vegetale. Muncea fără tragere de inimă, fiindcă plimba tîrnul ușurel, numai pe deasupra, abia stîrnind praful, un praf aproape incolor, de-ai fi putut mai curînd crede că aburește pămîntul.

— Să trăiți, tovarășe maior Mănăilă ! îmi ură un plutonier-major, ajungîndu-mă din urmă, în care n-am recunoscut, chiar imediat, pe „majurul" Angheluță.

Ne cunoșteam de mai mulți ani. Locuisem amîndoi pe aceeași stradă. Casa lui semăna cu bojdeuca lui Creangă. Din stradă nu se vedea. O ascundea privirii un gard înalt, iar vara, teii și salcîmii. Pe vremea cînd l-am cunoscut, Angheluță — sergentul-major Angheluță — avea cîțiva stupi. De la el cumpăram miere pentru fetița mea Ingrid. De cînd însă, primind o nouă locuință, ne mutasem din cartier, nu-l mai văzusem ; aproape că-l și uitasem.

— Ia te uită ce surpriză plăcută ! m-am bucurat sincer. Ce mai faci, tovarășe plutonier-major Angheluță ?

— Mulțumesc, bine. Slujbă. Am fost ofițer de serviciu pe unitate și sînt cam obosit.

— Păi de ce n-ai plecat acasă pînă acum ?

— Parcă nu știți. Totdeauna mai ai cîte ceva de făcut. Dar dumneavoastră ? Cu treburi pe la noi ?

— Propriu-zis nu cu treburi. Acum am terminat, și chiar voiam să plec acasă. Mi-am amintit însă că am un amic pe care nu l-am văzut de mai mult timp. La el mă duceam. Desigur, îl cunoști pe căpitanul Ciubotaru.

Am cîrpit minciuna fără să clipesc, și abia ceva mai tîrziu mi-am putut da seama că, de fapt, amintind de căpitan, avusesem o bună inspirație.

— Îl cunosc, desigur. Numai că nu cred că-l veți găsi. Adică, sigur nu-l veți găsi.

— Nu ?

Siguranța lui Angheluță mă miră. Aș zice, mai curînd, că mă intrigă. Știam precis că Ciubotaru încă se mai afla în regiment.

— Nu, fiindcă astăzi n-a venit la unitate. Pesemne că-i bolnav.

— Ştii precis că n-a venit ? am întrebat cu ton indiferent, deşi, mărturisesc, am simţit că inima începe să-mi bată mai tare.

— Precis.

— L-ai căutat la birou ?

— Staţi să vă explic. V-am spus că în noaptea asta am fost ofiţer de serviciu pe unitate. Azi-dimineaţă, la ora cînd tovarăşii ofiţeri vin la program, m-am dus intenţionat la poartă. Voiam să-l prind, că aveam o vorbă cu el.

— Ce vorbă ? l-am întrebat cu ton indiferent, fiindcă nu avea rost să-i atrag atenţia că mă interesa în mod deosebit căpitanul.

— Tovarăşul căpitan are o cunoştinţă, director la şcoala la care învaţă băiatul meu cel mic, Truţă. Îl mai ţineţi minte pe Truţă ?

— Cum să nu ! i-am confirmat. În realitate nu mi-l mai aminteam.

— L-a prins dirigintele fumînd şi vrea să-l elimine pe trei zile. Tovarăşul căpitan Ciubotaru mi-a promis că va vorbi cu acea cunoştinţă a dumisale, ca să-l ierte pe băiat.

— Şi a vorbit ?

— Nu ştiu ! V-am spus că n-a venit la unitate. L-am aşteptat o oră.

— Poate n-ai băgat de seamă cînd a venit !

— Nu există ! Cum era să-mi scape, cînd aveam interes să stau de vorbă cu el ?

— Atunci poate a venit mai tîrziu.

— Tovarăşul căpitan Ciubotaru să întîrzie de la program ? Păi înseamnă că nu-l cunoaşteţi.

— Pe la birou nu l-ai căutat ? am insistat.

— Ce rost mai avea, de vreme ce ştiu că n-a venit la unitate ! Pe urmă, amintindu-şi că este grăbit :

Pe mine să mă iertați. Mai am nițică treabă pe la aprovizionare, și pe urmă plec acasă.

— Tovarășe plutonier-major Angheluță, îmi pare bine că, după atîția ani, întîmplarea a făcut să ne revedem.

— Și mie la fel. Complimente din partea mea domnișoarei Ingrid.

— Mulțumesc ! Acum chiar că e domnișoară. Să știi, mi-ai făcut un serviciu.

— Ce serviciu, tovarășe maior ?

— Spunîndu-mi că amicul meu, căpitanul Ciubotaru, nu se află în unitate. M-ai scutit de un drum.

Dacă ar fi știut „majurul" Angheluță ce mare serviciu îmi făcuse !

— Mîine, cînd am să-l văd, am să-i spui că l-ați căutat. Sînt sigur că are să-i pară rău că nu v-ați văzut.

După cele ce aflasem de la Angheluță, trebuia neapărat să stau de vorbă cu comandantul unității.

„Numai dacă s-o fi întors de la divizie."

Se întorsese. Abia se întorsese.

— Vă stau la dispoziție, tovarășe maior. Acum am timp.

— Din păcate, eu nu am, tovarășe colonel. Am venit să vă răpesc nu mai mult de cinci minute. Poate că nici atît.

— Vă ascult. V-am spus că am timp.

— Vă amintiți ce oră era cînd a venit căpitanul Ciubotaru să vă raporteze că s-au furat documentele ?

— Bineînțeles ! Era șapte și jumătate.

— Șapte și jumătate ! am repetat, nici eu nu știu de ce. Probabil, fiindcă eram pur și simplu emoționat. Deci după o jumătate de oră de la începerea programului. La șapte și jumătate plutonierul-major Angheluță încă mai aștepta la poartă venirea căpitanului Ciubotaru la unitate, cu care avea „o vorbă". După aceea, a mai așteptat o jumătate de oră, și tot *n-a venit.* N-a venit, și cu toate acestea, între orele șapte și opt, cînd Angheluță îl aștepta la poartă, căpitanul Ciubotaru se afla în biroul său, constata furtul documentelor și raporta comandantului unității.

Pesemne că vocea mea, fără să-mi dau seama, suna altfel, schimbată, fiindcă l-am auzit pe colonel întrebîndu-mă :

— Are aceasta vreo importanță ?

— S-ar putea să aibă una chiar foarte importantă. Deocamdată nu vă pot spune mai mult.

M-am ridicat. Mai înainte de a raporta șefului meu, colonelului Rareș, nu-mi era îngăduit să-l pun la curent pe comandantul unității cît de gravă devenise situația subordonatului său. Colonelul Șușnea care aștepta, fu dezamăgit de răspunsul meu.

— Bine ! În cazul acesta o să am răbdare pînă cînd veți fi în măsură să-mi dați amănunte.

— Tovarășe colonel, îngăduiți-mi să mă retrag.

Am salutat și am ieșit. Înainte de-a pleca din unitate, am mai trecut pe la maiorul Cotruță, ca să aflu adresa de acasă a căpitanului Ciubotaru. Locuia în Balta Albă, într-un apartament de două camere, la etajul șase.

La volanul Daciei mele, m-am îndreptat într-acolo, renunțînd să fac ordine în păienjenișul gîndu-

rilor contradictorii, mai înainte de a sta de vorbă cu soţia căpitanului Ciubotaru.

Cînd am sunat la sonerie, a venit să-mi deschidă o femeie tînără. Mult mai tînără decît mă aşteptam, şi foarte frumoasă. Era îmbrăcată ca pentru stradă, semn că tocmai se pregătea să plece în oraş. M-am felicitat, în gînd, că ajunsesem la timp.

— Ce doriţi dumneavoastră ? mă întrebă cu o voce plictisită, măsurîndu-mă din cap pînă în picioare. Rezultatul examenului fu cu totul negativ : nu izbutisem să-i trezesc nici cel mai mic interes.

— Sînteţi soţia căpitanului Ciubotaru Emanoil ?

La întrebarea mea tresări, păli, dar numai pentru o clipă, pe urmă întrebă cu o voce care, prin contrast, mi se păru indiferentă :

— I s-a întîmplat ceva ?

Şi iarăşi mă măsură din cap pînă în picioare. Nu eram în uniformă, probabil tocmai aceasta o intriga. *Doar* o intriga, şi numai din acest punct de vedere.

— Nu i s-a întîmplat nimic. Dar imediat ce-am pronunţat cuvintele m-am simţit ridicol. Vorbisem cu un asemenea ton, de parcă intenţionasem s-o liniştesc. Îmi dădeam seama, abia acum, că nu fusese nevoie, fiindcă nu era de loc neliniştită. Voiaţi să plecaţi în oraş ?

— Aţi ghicit ! mi-a răspuns, şi, fără îndoială, cu intenţie ironică.

— Aţi putea să mai zăboviţi cinci minute ? Aş vrea să vă vorbesc.

— Dar cine sînteţi dumneavoastră ?

I-am arătat legitimaţia. A citit-o cu atenţie. S-a uitat apoi la fotografie, să verifice dacă sînt eu şi nu altcineva.

— Nu sînteţi fotogenic ! conchise ea.
— Serios ? Nu ştiam.
— Poftiţi în casă !
Mă introduse în sufragerie. O sufragerie cu mobilă standard. Îmi arătă un fotoliu :
— Vă rog să luaţi loc !
N-am dat curs invitaţiei decît parţial, şi m-am aşezat pe un scaun. Ea s-a tolănit pe o canapea şi şi-a aprins o ţigară de la o brichetă care funcţiona cu greutate. Am profitat de ocazie ca s-o examinez pe îndelete. Nu era chiar atît de tînără pe cît arăta, adică, de douăzeci de ani. În ceea ce priveşte frumuseţea, prima impresie rezistă. O femeie care nu putea trece pe stradă neobservată. La calităţile cu care o înzestrase natura, se pricepea să adauge acele artificii care îi sporeau atractivitatea : scurtimea, la maximum, a fustei, coafura, pudra şi rujul în perfectă armonie cu tenul, şi aşa mai departe.
Soţia căpitanului Ciubotaru făcea parte din categoria femeilor care plac bărbaţilor în mod deosebit, fiindcă îşi dau seama că nu prezintă riscurile unei complicaţii. Privind-o, constatam o deosebire contrastantă între cei doi soţi. Experienţa m-a învăţat însă că, în cele mai multe cazuri, nu există nici un fel de corespondenţă între fizic şi fizionomia morală a unui individ. Nu o dată mi s-a întîmplat în cariera mea să întîlnesc bărbaţi şi femei cu chipuri angelice, dar execrabili din punct de vedere moral. Cu toate acestea, cercetînd-o, în voie, soţia căpitanului nu-mi inspiră nici un fel de încredere, şi nu din cauza fizicului. În ciuda recomandărilor pe care mi le făceam, nu izbuteam să alung un sentiment de antipatie, de profundă antipatie. De aceea în chip de scuză, îmi spuneam că nu se putea să nu

existe o legătură directă între făptura ei, de o sălbatică frumusețe, ce se oferea privirii mele, și psihic. De pildă, buzele. Felul cum erau configurate trădau, dacă nu propriu-zis răutate, atunci, sigur, un egoism împins pînă la consecințele lui extreme. Pe urmă, ochii. Ochii se pretau unui adevărat studiu. Sigur, ochii ei nu erau capabili să se entuziasmeze, să contemple o ființă sau un obiect în mod absolut dezinteresat. Ochii ei păreau lacomi, ochii ei aveau parcă unica menire să descopere în jurul lor absolut tot ceea ce, într-un fel sau altul, i-ar putea fi util, ca să și-l apropie.

„Femeia aceasta — mi-am zis — este în stare să comită și o crimă numai să obțină ceea ce dorește !" Dar, pe urmă, m-am mustrat pentru această aspră apreciere. Mi se părea că sînt nedrept cu ea, cu atît mai nedrept cu cît în atîtea rînduri avusesem prilejul să constat că nimic nu este mai greșit decît să judeci un om doar după înfățișare.

— Vă ascult, domnule !

Acest „vă ascult, domnule" sună ca un fel de poruncă. Se părea că este obișnuită să i se facă pe plac și că nu suferea să fie contrazisă. Eram aproape convins că, dacă aș refuza să dau ascultare imperativului ei îndemn, ar bate furioasă din picior și ar țipa la mine. Categoric, deși căutam să mă eliberez de el, sentimentul de antipatie devenea din ce în ce mai tiranic. Nu mai aveam nici o îndoială că făcea parte din categoria de femei din pricina cărora bărbații ajung la închisoare sau sfîrșesc prin a se sinucide.

Avînd o asemenea părere despre ea, aproape că nu mai este nevoie să vă spun că nu-mi făceam de loc iluzii în ceea ce privește felul cum va decurge

dialogul dintre noi doi. Anticipam că avea să fie dificil şi, poate, cu alt rezultat decît cel scontat.

Mai înainte însă de-a porni la „atac" m-am întrebat dacă nu cumva acordam o importanţă exagerată informaţiei pe care mi-o furnizase Angheluţă. Nu cumva îl scăpase din vedere şi, totuşi, căpitanul Ciubotaru *intrase pe poarta cazărmii la ora obişnuită* ? Am înlăturat îndoiala — era prea tîrziu acum — şi m-am pregătit să formulez prima întrebare. Mai înainte, privirile ni s-au încrucişat şi am înţeles abia atunci că femeia din faţa mea era puternică, printre altele, şi pentru faptul că poseda o armă redutabilă : perfidia.

A fost un motiv în plus să n-o menajez :

— Doamnă, presupunînd că soţul dumneavoastră se află într-o situaţie delicată, aţi fi dispusă să-l ajutaţi ?

Am văzut cum se înroşeşte brusc, cum ochii se transformă în două jeturi de ură, de mînie, de furie. Nimerisem în plin, aşa cum, de altfel, îmi fusese intenţia. Voisem să-i atrag atenţia că eram un partener pe care nu trebuia să-l subestimeze.

— Domnule, întrebarea este deplasată, ca să nu spun insolentă. Sînt soţia căpitanului Ciubotaru şi, în consecinţă, am obligaţia să-l ajut.

Mărturisesc, tonul cu care rosti cuvintele „am obligaţia să-l ajut" nu mi s-a părut convingător. Aveam îndoieli serioase că, măcar din obligaţie, era dispusă să-şi ajute soţul. Nu mi-a scăpat amănuntul că, de fapt, cuvîntul „obligată" nu era cel mai potrivit. Excludea, din capul locului, orice alt sentiment, de pildă afecţiunea sau, eventual, dragostea.

— Dacă, într-adevăr, vă simțiți obligată să-l ajutați, atunci v-aș ruga să-mi spuneți cînd l-ați văzut ultima dată pe soțul dumneavoastră ?

Tocmai se pregătea să-mi răspundă, cînd începu să sune telefonul.

— Un moment, domnule !

Se ridică de pe canapea, grăbindu-se să ajungă la măsuța pe care se afla aparatul.

— Doamnă, vă rog să nu răspundeți ! i-am cerut, fiindcă brusc am avut intuiția că cel care o chema era căpitanul Ciubotaru.

— Cum, domnule, îndrăznești să-mi dai ordine aici, în casa mea ?

— N-a fost, doamnă, decît o rugăminte. Pe care o reînnoiesc...

Nici nu voi să mă asculte. Ridică receptorul.

— Alo !... Da, eu sînt !... Ce dorești ?

Convorbirea fu scurtă. Poate un minut. Înainte de a închide, mai rosti doar un singur cuvînt : „Bine !“ Deși n-am auzit vocea cealaltă, am fost sigur că o chemase soțul ei.

— Ce m-ați întrebat, domnule ? mi se adresă după ce, mai înainte, cîteva clipe, păru distrată, preocupată.

— V-am întrebat cînd l-ați văzut, pentru ultima dată, pe soțul dumneavoastră ?

— Azi de dimineață, înainte de a pleca la regiment, veni prompt răspunsul ei. Prompt, dar numai din vîrful buzelor. Acum chiar că n-am mai avut vreo îndoială cine o chemase la telefon. Căpitanul, bănuind că voi veni să stau de vorbă cu ea, îi telefonase, recomandîndu-i ce anume avea voie să spună și ce nu.

Am repetat întrebarea :

— Cînd l-aţi văzut pentru ultima oară, pe soţul dumneavoastră ?

— Domnule, deveniţi agasant. V-am spus : azi de dimineaţă, cînd a plecat la cazarmă. Mă privea sfidător şi ochii ei frumoşi mă examinau ironic. Da, cred că acesta este termenul cel mai potrivit : mă examinau ironic.

M-am uitat la ceas. Era ora douăsprezece.

— Doamnă, într-o oră soţul dumneavoastră va fi arestat.

Minţeam, ca s-o sperii, fiindcă în clipa aceea încă nu eram sigur că aşa se va întîmpla. Dar n-am izbutit. Continuă să mă *examineze* la fel de ironic. La un moment dat, am avut impresia că e pe punctul de a izbucni în rîs. Dar nu se întîmplă aşa.

— Nu mai spuneţi ! Şi, mă rog, ce grave acuzaţii vi s-a năzărit să-i aduceţi ?

Cuvintele „vi s-a năzărit" aveau o anumită încărcătură de ură şi dispreţ, care, materializată, sigur m-ar fi electrocutat, ca un curent de înaltă tensiune.

— Doamnă, credeţi-mă, încercarea de a simula nu vă ajută la nimic. Ştiţi foarte bine că nu „ni s-a năzărit".

— Bine, nu vi s-a năzărit. Dar atunci, ce învinuire îi aduceţi ?

— De ce mă întrebaţi ? Ştiţi foarte bine. Ştiţi chiar mai bine decît mine. Apoi, după o pauză : În definitiv, de ce nu vreţi să fiţi rezonabilă ?

Se uită la mine ca o pisică sălbatică încolţită. Am vînat odată o pisică sălbatică şi, înainte de-a o împuşca, întocmai aşa mă privise. Dar mai înainte, o clipă, nu mai mult, parcă am întrezărit în ochii ei frumoşi şi răi oglindindu-se frica. M-am întrebat

dacă nu cumva mă înşelasem. În definitiv, de ce să-i fi fost frică ? Puţin îi păsa ei dacă bărbatu-său avea să fie sau nu arestat, că de ţinut sigur nu ţinea la el. Poate din anumite motive, pentru mine deocamdată tenebroase, nu-i convenea ca el să fie arestat ? Mă rog, să admitem, nu-i convenea. Dar era acesta un motiv ca ei să-i fie frică ? Dacă nu mă înşelasem, dacă, într-adevăr, măcar pentru o singură clipă ochii ei oglindiseră frica, atunci explicaţia nu putea fi decît una singură : că, ştiindu-se vinovată, se temea nu care cumva, după arestarea căpitanului, să-i vină şi ei rîndul. Da, putea fi aceasta o explicaţie. Oare singura ? Mintea mea lucra cu febrilitate şi, dacă nu spuneam stop, mult nu avea să întîrzie ca să găsească şi alte explicaţii.

„Să vedem cum va reacţiona, mi-am spus. Să vedem dacă este dispusă să-şi sprijine omul, sau se va lepăda de el ca de Satana".

Deodată, prin pereţi, prin ferestrele închise, nu ştiu pe unde, năvăli în cameră miros de cartofi prăjiţi. Mirosul era apetisant, îmi lăsa gura apă şi, brusc, mi se făcu foame. Mi-am adus aminte că nu mîncasem nimic de dimineaţă, şi am simţit cum foamei i se adaugă o oboseală sîcîitoare, explicabilă de altfel, dacă aveam în vedere că în noaptea ce se scursese nu apucasem să fur decît doar două ore de somn.

— Dacă nu mi-aţi fi arătat legitimaţia şi dacă figura dumneavoastră de om serios nu ar dezminţi-o, aş crede că sînteţi un individ amator de farse de prost gust. Mi-aţi declarat că soţul meu urmează să fie arestat pînă într-o oră !

— Exact, doamnă !

— Soţul meu ! Credeţi-mă, de mult n-am mai avut prilejul să aud ceva mai amuzant.

— Nu mă credeţi ?

— Sînteţi fantastic, domnule ! Şi ştiţi de ce ? Fiindcă soţul meu nu este în stare să comită ceva ilicit, care să aibă drept consecinţă pentru el închisoarea. Domnule, soţul meu e prea laş şi prea lipsit de imaginaţie ca să fie în stare de aşa ceva. Vă rog să mă credeţi.

N-o credeam, deşi părea sinceră. Dar ştiam, din experienţă, cît de greu este să determini pe o femeie să recunoască adevărul. Colaboratorul şi prietenul meu, căpitanul Bogdan Tudoraşcu, care niciodată nu oboseşte să se minuneze de capacitatea femeilor de a disimula, obişnuieşte să-mi spună : „Bătrîne, în fiecare femeie zace o mare artistă, iar acele care ajung pe scenă, ajung doar din întîmplare, fiindcă toate ar merita-o".

— Cu cine aţi vorbit la telefon ? am întrebat-o.

— Presupun că nu mă veţi sili să răspund. Să ştiţi, sînt foarte încăpăţînată. De aceea vă sfătuiesc să nu vă pierdeţi vremea, fiindcă nu veţi izbuti.

— Bineînţeles că nu vă voi sili. Vă atrag numai atenţia că deşi sînteţi o femeie inteligentă...

— Mulţumesc ! mă întrerupse ea ironică.

— Nu-i un compliment, doamnă, ci realitatea. Da, sînteţi inteligentă, dar, în acelaşi timp, cum nu se poate mai imprudentă.

— Serios ? Şi, mă rog, de ce credeţi că sînt imprudentă ?

— Fiindcă refuzaţi să-mi spuneţi cine v-a chemat la telefon.

— Nu înţeleg de ce asta înseamnă imprudenţă.

După umila mea părere, asta înseamnă discreție, domnule.

— O discreție care vă deservește.

— Pe mine ? Fii serios, domnule ! Greșești dacă îți imaginezi că mă vei putea intimida. Totuși, dacă ții neapărat să afli, poftim : Cel care mi-a telefonat este amantul meu.

Era clar : se hotărîse să-și sprijine omul. Se hotărîse, fiindcă, probabil, era în interesul ei să-l sprijine. Vreau să spun că, sprijinindu-l, în fond, nu făcea decît să se sprijine pe sine, mai exact, propriile sale interese.

— Doamnă, nu știu dacă aveți sau nu un amant. De altfel, dacă mi-ați mărturisit-o, ar trebui să vă cred, am insinuat. Ceea ce vreau însă să vă spun este că nu amantul, ci soțul dumneavoastră v-a telefonat. V-a chemat să vă atragă atenția că dacă cineva vă va întreba cînd a plecat de acasă, să-l mințiți spunîndu-i că azi de dimineață. Este adevărat, doamnă ?

Deși căuta s-o ascundă, era — sau cel puțin așa părea — cam descumpănită.

— Ești imposibil, domnule.

Răspunsul era tipic femeiesc.

— Doamnă, nu-i așa că soțul dumneavoastră n-a dormit acasă în noaptea asta ?

Între timp își regăsise stăpînirea de sine.

— Ba a dormit. Acesta este răspunsul meu. Dacă nu vreți să mă credeți, vă privește. Se uită la ceasul pe care îl avea la mînă și se ridică. Îmi pare rău că trebuie să vă reamintesc, domnule, că în momentul cînd ați sunat la ușa mea tocmai mă pregăteam să plec de acasă. Sînt așteptată undeva și din

cauza dumneavoastră am întîrziat. Mai este nevoie să adaug că doresc să plecaţi ?

— Nu, doamnă, nu mai este nevoie. Am să plec imediat, deşi înainte aş vrea să vă spun că regret — pentru soţul dumneavoastră — că nu vreţi să-l ajutaţi.

— Presupun că, după dumneavoastră, dacă aş recunoaşte că n-a dormit astă-noapte acasă sau că el m-a chemat la telefon ar însemna că sînt dispusă să-l ajut ?

— Există atîtea feluri de a ajuta un om aflat într-o mare încurcătură...

— Nu credeţi că eu, soţie fiindu-i, îmi dau seama mai bine decît dumneavoastră în ce fel îl pot ajuta ? Mai adineaori mi-aţi spus că sînt o femeie inteligentă. Nu vă contrazic. O ştiam mai dinainte. Nu vreau să vă jignesc, dar, în ceea ce vă priveşte, nu pot avea o părere similară, de vreme ce vă închipuiţi că interesul dumneavoastră poate coincide cu al soţului meu.

Am încercat să schimb tactica :

— Cu al soţului, da. Nu însă şi cu al dumneavoastră.

— Credeţi că putem avea interese deosebite ?

— Mi-aţi spus mai adineaori că aveţi un amant, doamnă.

— Da, v-am spus. Dar ce legătură are una cu cealaltă ?

— Dacă aveţi un amant...

— Am, domnule, am. Mi se pare însă că sînteţi un mare ipocrit.

— Dacă aveţi un amant — am continuat calm — probabil nu v-ar displăcea dacă soţul dumneavoastră

ar dispărea, pentru cîtva timp, din existența dumneavoastră. Asta, teoretic vorbind.

— Teoretic, poate. Dar nu și în ceea ce mă privește. Soțul meu știe că am un amant.

Spunea adevărul ? Voia doar să braveze ?

— Știe ?

— Da, știe ! Și, de vreme ce știe, presupunerea dumneavoastră că mi-ar conveni să fie arestat, ca să-mi pot face de cap cu amantul meu, cade.

— Da, cade ! M-ați convins că aveți interese... comune. Doamnă, vă plac șaradele ?

— Nu, domnule, le detest !

— Păcat ! Dacă v-ar fi plăcut, v-aș fi dat o șaradă de dezlegat pînă la viitoarea noastră întîlnire.

— Ce șaradă ?

— Spuneați că detestați șaradele.

— M-ați făcut curioasă.

— Ei bine, să încercați să ghiciți ce concluzii voi fi obligat să trag după întrevederea noastră de astăzi, în care dumneavoastră v-ați străduit să mă convingeți, cu tot dinadinsul, că, deși pretindeți că vă iubiți soțul, ați făcut totul ca să escamotați adevărul. Bună ziua, doamnă !

Am plecat. Ea trînti ușa în urma mea cu atîta putere, încît bubui întreg etajul. Ultima mea replică, fără îndoială, o înfuriase. Dar nu mă putusem stăpîni. Pentru prima dată mi se întîmpla ca o femeie să-mi fie în așa măsură de antipatică.

Personal nu aveam nici o îndoială că Ciubotaru lipsise noaptea de acasă. Ca să-l conving însă pe șeful meu — colonelul Rareș — trebuia să am dovezi. Or ce altă dovadă mai bună i-aș fi putut aduce

decît mărturisirea soţiei căpitanului ? Din păcate, Lucia Ciubotaru se încăpăţînase să nu recunoască.

Totuşi, chiar fără această dovadă, trebuia să-l conving.

— Tovarăşe colonel, căpitanul Ciubotaru sigur n-a dormit azi noapte acasă.

— Nevastă-sa a recunoscut ?

— Nu !

— Atunci ?

— Ar fi trebuit s-o vedeţi pe Lucia Ciubotaru. V-aţi fi convins că minte...

— Ascultă, Mănăilă ! Să presupunem că ea minte, şi că Ciubotaru, într-adevăr, n-a dormit acasă. Dar asta dovedeşte, neapărat, că el este vinovat de ceea ce s-a întîmplat la 1421 ? În nici un caz !

Eram însă hotărît să nu mă dau bătut cu una cu două.

— Tovarăşe colonel, desigur, faptul că n-a dormit acasă nu dovedeşte, *neapărat,* că el e vinovatul. Numai că eu leg absenţa lui de acasă de ceea ce am aflat de la plutonierul-major Angheluţă. Între orele şapte fără un sfert şi opt Angheluţă l-a aşteptat la poartă. I-a văzut venind la program pe toţi ofiţerii, cu excepţia lui, a lui Ciubotaru.

— De unde ştii că n-a venit mai tîrziu, după ce Angheluţă a renunţat să-l mai aştepte ? Ştii doar bine că întîmplarea potriveşte, cîteodată, în aşa fel lucrurile, încît eşti ispitit să crezi că urmăreşte o anumită finalitate.

Eram în măsură să ştiu, tot atît de bine ca şi colonelul Rareş, de ce este în stare întîmplarea. Numai că, de data asta, întîmplarea nu jucase nici un fel de rol.

— Tovarăşe colonel, în timp ce Angheluţă îl aştepta la poartă, Ciubotaru anunţa pe comandantul unităţii că fuseseră furate documentele secrete.

Atunci poate a venit la program mai înainte de ora şapte fără un sfert.

— N-a venit. Niciodată nu s-a întîmplat să vină mai devreme. Am verificat. Dacă ar fi venit, cineva l-ar fi văzut. Dar nu l-a văzut nimeni, absolut nimeni. Şi asta am verificat.

— Şi în cazul acesta ce concluzie tragi, Mănăilă ?

— După părerea mea, Angheluţă l-a aşteptat zadarnic, deoarece căpitanul n-a venit în *dimineaţa asta* la unitate.

— N-a venit ? Păi n-ai afirmat tot dumneata că între orele şapte fără un sfert şi opt, cînd era aşteptat la poartă de către Angheluţă, căpitanul se afla în unitate ?

— Exact, tovarăşe colonel. Se afla, dar nu fiindcă venise dimineaţa la cazarmă, ci fiindcă ieri, la prînz, după terminarea programului, n-a mai plecat acasă.

— Să admitem că a rămas în unitate, că n-a mai plecat, în ajun, acasă. Dar asta ce dovedeşte, Mănăilă ? Oare constituie, cît de cît, o dovadă că el a furat documentele ?

Colonelul avea dreptate. Chiar dacă petrecuse noaptea la unitate, chiar dacă aş fi putut dovedi că stătuse ascuns în biroul său, aceasta încă nu ar fi constituit o dovadă sigură a vinovăţiei sale.

— Recunosc, ipoteza mea este cam fragilă. Ea lasă fără răspuns o mulţime de întrebări. De pildă : De ce n-a avut grijă căpitanul să-şi fabrice un alibi ? De ce nu s-a gîndit, din ajun, să recomande nevestii-si ca, în cazul cînd va fi întrebată, să spună că

a dormit noaptea acasă ? Căci dacă a rămas la unitate, fără ca nimeni să prindă de veste, a făcut-o cu un anumit scop.

— Exact, cu un scop. Cu ce scop, Mănăilă ?

— Nu știu !

— Vezi, tocmai în asta constă punctul slab al ipotezei dumitale, Mănăilă. A rămas noaptea la unitate, dar de ce ? Ca să sustragă niște documente ? Ridicol ! Doar avea pe mînă toate hîrtiile secrete ale unității, oricînd le putea lua pe cele mai importante, fără nici o dificultate. Rămînerea lui peste noapte în unitate pare de neînțeles, Mănăilă. Dar dacă a rămas cu adevărat — și personal am unele îndoieli — atunci aproape sigur că explicația acestui fapt nu are nici o legătură cu furtul documentelor. Gîndește-te, dimineața singur s-a dus să reclame furtul. Spune-mi, vezi, cît de cît, vreo legătură logică ?

— Aveți dreptate ! Sînt întru totul de acord că nu am motive temeinice, și cu toate acestea n-aș renunța la ipoteza mea de lucru. N-aș renunța din cauza nevesti-si.

— Din cauza nevesti-si ? Nu înțeleg !

— Nevesti-si nu-i pasă dacă îl arestăm sau nu.

— Da ! Și ?

— Nu-i pasă, totuși l-a sprijinit. N-a vrut să recunoască, nici în ruptul capului, că bărbatu-su n-a dormit acasă.

— Și ce-ai fi voit ? Să ți-l dea legat de mîini și de picioare ? Mi se pare omenesc să-l apere. Îi este soție.

— Tovarășe colonel, n-o cunoașteți !

— Nu ! Dar dumneata ? Dumneata o *cunoști* ?

— Am stat de vorbă cu ea o jumătate de oră. Credeţi-mă, Lucia Ciubotaru nu ţine la bărbatu-su. L-a sprijiint, susţinînd că el a dormit acasă nu fiindcă aşa este omeneşte, cum aţi afirmat, ci fiindcă *are interes* să nu-l arestăm.

— Fie ! Are interes. Lucia Ciubotaru lucrează undeva ?

— Nu !

— Iată atunci... interesul ! Dacă omul ei dă de dracu, ce se face ? Din ce să trăiască ? Să se apuce de muncă ? Dacă i-ar fi plăcut să lucreze, ar fi făcut-o pînă acum, şi nu s-ar fi mulţumit doar cu leafa bărbatului ei.

— Tovarăşe colonel, nu există multe femei ca Lucia Ciubotaru. Dacă se dovedeşte că ofiţerul este vinovat şi acesta înfundă puşcăria, în patruzeci şi opt de ore ea şi-a găsit un alt bărbat. De altfel, mi-a mărturisit că are un amant.

— Ce vorbeşti ? Va să zică aţi ajuns la confidenţe !

— Mi-a mărturisit-o doar ca să braveze. N-am izbutit să-i cîştig simpatia. De altfel, antipatia a fost reciprocă. În orice caz, să ştiţi că ea are interes ca bărbatu-su să nu fie arestat nu de teama zilei de mîine.

— Atunci ?

— Nu ştiu ! Poate că este şi ea implicată şi se teme. Poate că altul este motivul. Eu însă atîta ştiu : că numai dintr-un interes pur personal Lucia Ciubotaru ţine ca bărbatu-su să rămînă liber.

— E doar o afirmaţie, Mănăilă. N-o poţi dovedi.

— Într-adevăr, deocamdată nu pot dovedi că Lucia Ciubotaru are un motiv special ca bărbatu-su

să fie liber. Instinctul îmi spune însă că nu greşesc presupunînd aceasta. Dar în ciuda dorinţei şi a interesului ei strict personal, va trebui să-l reţinem pe căpitanul Ciubotaru. Cazul e mult, mult prea grav ca să-l cercetez în stare de libertate.

— Într-adevăr, cazul e mult prea grav, fu de acord şi colonelul.

— După părerea mea, cazul lui Ciubotaru trebuie privit sub un aspect dublu. Noi nu ştim dacă el are vreun *amestec direct* în dispariţia documentelor. Acesta e primul aspect al problemei. Dar chiar dacă nu are un amestec direct, totuşi, numai căpitanul ne poate duce, cu sau fără voia lui, pe pista cea adevărată. Acesta-i cel de-al doilea aspect al problemei.

— Explică-te, Mănăilă.

— Chiar asta intenţionam să fac. La C.S., hoţul a pătruns folosind chei potrivite. Cheile potrivite nu au putut fi însă confecţionate decît pe baza mulajelor luate de pe cheile originale, aflate în păstrarea căpitanului Ciubotaru.

— Categoric !

— Se pune, deci, întrebarea : Cum a izbutit hoţul să ia mulajul cheilor. Se pot face mai multe presupuneri : Căpitanul a uitat pe undeva cheile şi cel interesat a luat mulajul lor ; a dat cheile de bunăvoie ; i-au fost sustrase pentru un anume timp şi apoi restituite, fără ca el să prindă de veste ; le-a pierdut şi, temîndu-se de consecinţe, n-a raportat etc. Ca şef al C.S., căpitanul Ciubotaru avea sarcina să asigure securitatea documentelor. Dacă n-a făcut-o, trebuie să-l reţinem şi, cercetîndu-l, să

aflăm care a fost cauza care a dus la dispariţia documentelor. Cred că reţinîndu-l pe termen de treizeci şi şase de ore vom izbuti să aflăm ceea ce ne interesează.

— Sînt întru totul de acord cu dumneata, Mănăilă.

O SINUCIDERE CARE FACE MISTERUL ȘI MAI DE NEPĂTRUNS

Atunci cînd căpitanul Ciubotaru a fost introdus în biroul meu, din prima clipă mi-am dat seama cît de schimbat era. La regiment, cînd stătusem pentru prima dată de vorbă cu el, de dinapoia ochelarilor cu ramă groasă mă priviseră niște ochi spălăciți, dar nu fiindcă așa erau ei de obicei, ci pentru că îi spălăcise frica. Acum frica se sedimentase undeva mai adînc, dar era încă vizibilă, cel puțin pentru mine, totdeauna atent la nuanțe. Ochii, limpeziți, mă priveau de dinapoia ochelarilor cu un fel de nostalgică plictiseală, așa cum privesc ochii unui deținut, condamnat la o lungă detențiune, de dinapoia gratiilor. Nu mai era nici palid. Îi înfloriseră în obraji bujori, dar erau atît de nefirești, ca și bujorii unui tuberculos sub acțiunea febrei. Nefirescul bujorilor din obraji se datora — așa înclinam să cred — emoției care îl stăpînea și pe care căuta să și-o ascundă.

— Căpitan Ciubotaru, luați loc ! l-am invitat.

El, sesizînd modificarea în modul de adresare — nu-i mai spuneam „tovarășe" — întrebă cu o voce lipsită de timbru, probabil tot din cauza emoției :

— Tovarăşe maior, trebuie să mă consider arestat ?

— Vă puteţi considera reţinut pentru cercetări.

Se uită la mine lung, parcă spre a se convinge că vorbisem serios. Pe urmă, cînd nu mai avu nici un fel de îndoială, păru deprimat, prăbuşit. Pentru ca, imediat după aceea, să-şi regăsească stăpînirea de sine.

— Dar e absurd, izbucni, privindu-mă furios.

— Ce anume vi se pare absurd ? Că aţi fost reţinut ?

— Da, fiindcă am fost reţinut. E absurd că mă bănuiţi, că mă suspectaţi de a fi vinovat de ceea ce s-a petrecut azi-noapte la unitate. Eu, şeful Compartimentului Special, vin să reclam că s-au furat unele acte secrete, şi dumneavoastră nu găsiţi altceva mai bun de făcut decît să mă arestaţi tot pe mine. De necrezut ! Şi absurd ! Absurd !... Absurd !...

— Doar în aparenţă.

— Nu mai spuneţi ! Numai în aparenţă ? Dacă eu aş fi furat documentele, ce interes aş fi avut să anunţ dispariţia lor ? Ca să mă autodenunţ ? Şi apoi, ce rost avea să le fur ? În toate filmele de spionaj pe care le-am văzut la cinematograf, documentele secrete nu se fură, ci se fotografiază. De ce aş fi făcut eu excepţie ? Fiindcă dumneavoastră această acuzaţie îmi aduceţi : că am desfăşurat o activitate de spionaj. Dacă îmi atribuiţi asemenea fapte, trebuie să trageţi concluzia că sînt nu un spion prost, ci unul de-a dreptul tîmpit, de vreme ce n-am găsit o altă soluţie decît să fur acele documente secrete. Nu vă daţi seama că, în calitatea pe care o aveam, îmi stătea în putinţă să fotografiez absolut toate documentele aflate în păstrarea mea ?

Cine m-ar fi putut împiedica ? Nimeni ! Cine m-ar fi suspectat ? De asemenea, nimeni. Şi atunci de ce să le fi furat ? Şi, mai ales, de ce, după aceea, să mă fi autodenunţat ? Ca să declanşez o anchetă, ale cărei rezultate pot fi, ca în mai toate anchetele, imprevizibile ? Absurd ! Suspectîndu-mă — nu vă daţi seama ? — pierdeţi din vedere un amănunt esenţial : că nici un om sănătos nu se leagă la cap dacă nu-l doare ! Or dumneavoastră aveţi părerea că am procedat exact ca prostul acela care s-a legat la cap fără să-l doară. Tovarăşe maior, credeţi-mă, învinuirea dumneavoastră este de-a dreptul absurdă.

Argumentaţia lui fusese strînsă şi, mărturisesc, chiar mă temusem că, încercînd să se apere, va folosi exact argumentele pe care le adusese.

— Deocamdată nu v-am adus nici o învinuire. V-am spus doar că aţi fost reţinut pentru cercetări.

— E cam acelaşi lucru.

— Ce aţi făcut azi-noapte ?

— Ce poate să facă omul noaptea decît să doarmă ? Am dormit, şi încă foarte bine, fiindcă eram tare obosit.

— Acasă ?

— Dar unde în altă parte ?

— N-aţi dormit acasă.

— Iertaţi-mă, dar trebuie să vă atrag atenţia că faceţi o afirmaţie complet greşită susţinînd că n-am dormit acasă. Dacă vreţi să vă convingeţi că nu mint, întrebaţi-o pe soţia mea.

— Am întrebat-o.

— Înţeleg ! Puneţi la îndoială nu numai buna-credinţă a mea, dar şi a soţiei mele. În cazul acesta, sînt complet neputincios, şi în imposibilitate de-a

vă dovedi că greşiţi. În afară de soţia mea, nimeni n-ar putea depune mărturie că am dormit acasă.

— Într-adevăr, nimeni. Dar sînteţi absolut sigur că mărturia ei vă este favorabilă ?

Cînd cerusem colonelului Rareş să aprobe reţinerea lui mă bazasem nu numai pe argumente logice, ci şi pe instinct, pe fler, pe acel fler care nu este neapărat un al şaselea simţ înnăscut, ci unul dobîndit în anii de cînd lucrez la contraspionaj. Tocmai de aceea, fiindcă doream ca faptele să confirme sau să infirme convingerea subiectivă, nu m-am jenat să-i întind cursa de mai sus : „Sînteţi absolut sigur că mărturia ei vă este favorabilă ?“

— Ce vreţi să spuneţi ? se nelinişti el. Neliniştea o trădă nu vocea, ci roşeaţa din pomeţi, care se întinse, brusc, pe întreaga suprafaţă a obrajilor.

Am mai perfecţionat „cursa“.

— Soţia dumneavoastră a recunoscut că în noaptea asta n-aţi dormit acasă.

— Soţia mea v-a declarat că eu...

Şi se uită la mine bănuitor. Ca să-i spulber orice urmă de îndoială, am adăugat :

— A recunoscut că n-aţi dormit acasă, în ciuda recomandării pe care i-aţi făcut-o la telefon.

— Ce recomandare ? se cam bîlbîi.

— Să declare, în cazul cînd va fi întrebată, exact contrariu : că aţi dormit acasă. Mă aflam la ea cînd aţi chemat-o la telefon.

Credeam că acum se va da bătut şi va recunoaşte.

— Cred că soţia mea vă poartă acum o mare recunoştinţă.

— Şi de ce, mă rog, să-mi poarte recunoştinţă ?

— Fiindcă i-aţi făcut un mare serviciu. Nici nu vă daţi seama ce mare serviciu i-aţi făcut.

— După știința mea nu i-am făcut nici un fel de serviciu.

— Ba da ! I-ați dat posibilitatea să mă compromită. Și încă ce compromitere ! Cum nici n-a visat că ar putea fi posibil. De cînd așteaptă ea un asemenea prilej, ca să mă distrugă !

— Și de ce să vă distrugă ?

— Fiindcă mă urăște ! De altfel, ca să fiu sincer, și eu o urăsc. Ne urîm reciproc. Încă înainte de-a ne căsători am știut amîndoi că ne urîm.

— Și totuși v-ați căsătorit ?

Eram convins că fabulează, însă voiam să văd unde va ajunge. Nu știu de ce, dar aveam sentimentul că omul care stătea acum în fața mea era altul decît acela pe care îl cunoscusem în biroul său, la regiment.

— Ne uram, dar, în același timp, nu puteam trăi unul fără celălalt.

— Vrei să spui că, deși vă urați, totuși vă iubeați ?

Schiță un zîmbet aproape trist, care îl făcu să pară mai tînăr, așa cum par mai tineri bărbații cînd mîngîie cîinii.

— A, nu din cauza asta. Nu ne-am iubit. Dar n-am putut să ne despărțim, dinadins ca să ne chinuim unul pe altul. Îmi aruncă o privire fugară, dar pătrunzătoare, pe urmă continuă : Nu știu dacă dumneavoastră puteți înțelege așa ceva.

— Și de ce credeți că n-aș putea înțelege ?

— Fiindcă dumneavoastră sînteți, în fond, un sentimental. Cred că ați suferit în viață o mare decepție, de pe urma căreia nici acum nu v-ați redresat complet. Prea vă sînt ochii triști, ca să nu fie adevărat.

— Nu vă mai ocupați de mine.

— Voiam numai să vă explic de ce mi-e teamă că nu puteți înțelege cum un bărbat și o femeie nu se pot despărți, deși nu se iubesc, și nici nu s-au iubit, ci numai și numai ca să se poată chinui reciproc. Eu și cu Lucia ne asemănăm foarte mult. Dar numai dintr-un singur punct de vedere. Sîntem amîndoi foarte cruzi. Pînă a nu ne cunoaște, atît mie, cît și ei ne lipsea ceva. Posibilitatea de-a ne realiza în ceea ce era esențial în noi : cruzimea. Cînd eram mici, ne plăcea, de pildă, să chinuim pisicile, cîinii. Dar ne plăcea și mai mult să chinuim pe cei mai mici și mai slabi decît noi. Satisfăcuți însă cu adevărat nu ne simțeam, fiindcă era vorba doar de suferințe fizice. Abia după ce ne-am cunoscut și am început să ne chinuim, ne-am dat seama că toată viața am tînjit amîndoi după o ocazie unică, aceea de a cauza altuia suferințe morale, și am fost bucuroși că ne-am întîlnit și că, în sfîrșit, chinuindu-ne reciproc, ne realizam în ceea ce era mai esențial în noi. Conteni brusc, cercetîndu-mă bănuitor. Dar sînt sigur că nu mă credeți.

— N-are nici o importanță dacă vă cred sau nu. De altfel, trebuie să vă spun că vă admir pentru ușurința cu care fabulați. Numai că pe mine nu asta mă interesează. Îmi dau seama că dumneavoastră, fabulînd, încercați să infirmați ceea ce am aflat de la soția dumneavoastră.

— Ce anume ? Că n-am dormit acasă ?

— Da !

Se uită la mine lung, dar enigmatic. Tare mult aș fi vrut să știu ce gîndește în clipa aceea.

— Am dormit acasă ! V-am mai spus-o

— Va să zică, soţia dumneavoastră a minţit cînd mi-a spus că aţi lipsit toată noaptea.

— Da !... A minţit. Dacă asta v-a spus, a minţit. Ciudat, totuşi ! Faceţi impresia că sînteţi un bărbat care nu se lasă îmbrobodit de o femeie. Şi cu toate acestea, o credeţi pe ea, nu pe mine.

— Dimineaţa la ce oră v-aţi prezentat la unitate ?

— La şapte, ca de obicei.

— La şapte ?

— La şapte ! Poate la şapte fără un minut sau poate două.

— Nu-i adevărat !

— Asta-i culmea ! Nimic nu vreţi să credeţi din ceea ce vă spun. Nu m-aş mira dacă v-aş auzi afirmînd că nici n-am pus piciorul pe acolo, deşi aţi stat cu mine de vorbă azi de dimineaţă în biroul meu.

— Pe plutonierul-major Angheluţă îl cunoaşteţi ?

— Cine nu-l cunoaşte ?

— I-aţi făgăduit ceva ?

— Da ! Să intervin pe lîngă o cunoştinţă de-a mea, ca să nu-i mai elimine băiatul.

— Şi cînd trebuia să-i daţi răspunsul ?

— Astăzi.

— Ei bine, Angheluţă v-a aşteptat la poartă de la şapte fără un sfert pînă la orele opt. Nu v-a văzut venind. Dumneavoastră, în schimb, afirmaţi că la orele şapte, cel mai tîrziu, aţi intrat pe poarta cazărmii. Cum vă explicaţi că Angheluţă nu v-a văzut ?

— Nu înţeleg ce vreţi să insinuaţi ! Că n-am fost în unitate ? Tovarăşe maior, am impresia că vă bateţi joc de mine.

— Azi de dimineaţă nimeni nu v-a văzut venind la unitate. Nici Angheluţă, nici ofiţerul de serviciu, nici santinela şi nici altcineva.

— Asta vă nedumereşte ? Păi e foarte simplu. Nu m-au văzut venind fiindcă n-am intrat pe poarta principală. Am intrat în regiment printr-o spărtură făcută în gardul ce înconjură cazarma.

— Există o spărtură în gard, şi nu se iau măsuri să fie astupată ?

— Aş vrea să văd şi eu o cazarmă care să nu aibă o spărtură în gard, pe unde să se strecoare gradaţii ca să dea fuga pînă la vreun bufet, să bea o bere sau o ţuică. Parcă dumneavoastră nu ştiţi...

— Şi dumneavoastră pretindeţi că aţi intrat pe acolo ?

— Pe acolo.

— S-a mai întîmplat să folosiţi spărtura din gard ?

— Prima dată, tovarăşe maior.

— Aţi avut vreun motiv special, sau a fost o simplă întîmplare ?

— Am pierdut autobuzul şi, ca să nu întîrzii de la program, a trebuit să iau tramvaiul. Tramvaiul mă lasă mult mai aproape de spărtură decît de poarta principală.

Explicaţia părea plauzibilă. Pierduse autobuzul, luase tramvaiul şi, ca să nu întîrzie la program, folosise spărtura din gard.

— V-a văzut careva cînd aţi trecut prin spărtură ?

— Acum îmi cereţi martori ! Din păcate, nu m-a văzut nimeni.

— Asta înseamnă să vă cred pe cuvînt.

— Normal ar fi să mă credeţi.

Răspunsul lui mi se păru cinic.

— Şi, bineînţeles, ar mai trebui să vă cred că aţi şi dormit acasă.

— Şi.

— Am impresia că nu vă daţi seama că vă aflaţi într-o situaţie cum nu se poate mai neplăcută. Asupra dumneavoastră planează o gravă bănuială.

— Iertaţi-mă, o bănuială stupidă.

— Din punctul dumneavoastră de vedere, poate. Bănuiala este însă întemeiată pe fapte şi, din păcate — din păcate pentru dumneavoastră — faptele nu pot fi ignorate. Oricîtă bunăvoinţă aş avea, nu-mi este îngăduit să vă cred pe cuvînt. Cuvîntul de onoare al unui învinuit nu constituie probă în justiţie.

— Asta-i drept ! Constat că, încă o dată, împrejurările îmi sînt potrivnice.

Şi oftă. Era întunecat, posomorît, dar calm. Se părea că nu-l mai stăpîneşte nici umbră de frică.

— De ce aţi spus *încă* o dată ?

— Prima dată împrejurările mi-au fost nefavorabile atunci cînd n-aţi vrut să mă credeţi că am dormit acasă, fiindcă soţia mea a declarat exact contrariu. Acum iarăşi îmi sînt, fiindcă ghinionul a făcut să nu fiu văzut de nimeni atunci cînd am intrat prin spărtura din gard. Dacă am înţeles bine, totul s-ar lămuri în cazul că aş avea un alibi. Un alibi prin care să fac dovada că, astă-noapte, cînd s-a comis furtul, eu mă aflam acasă sau în altă parte, în orice caz nu la regiment. Este exact ?

— Aproape exact. Deci pentru a o lua din nou de la capăt, vă întreb : Ce aţi făcut azi-noapte ?

— Am dormit acasă !

— Soţia dumitale a declarat contrariu.

N-aveam scrupule afirmînd încă o dată acest neadevăr, fiindcă în mine era puternică, şi dacă vreţi consolidată, certitudinea că Lucia Ciubotaru îmi ascunsese adevărul.

— Soţia mea minte.

— Şi Angheluţă ? Cu el cum rămîne ?

— V-am explicat.

— Ca să vă cred, ar trebui să-mi daţi numele măcar al unui singur ostaş care v-a văzut pătrunzînd în regiment prin spărtură.

— V-am spus că nu m-a văzut nimeni. Sau, poate, m-a văzut careva, dar eu nu l-am observat.

— Încercaţi să vă amintiţi !

Formulînd îndemnul, mărturisesc, mă încerca o anumită emoţie. Dacă îşi amintea că cineva îl văzuse ? Dacă îşi amintea, ipoteza de lucru cădea. Însemna că dormise acasă, şi că, ceea ce numisem eu certitudine intuitivă era, de fapt, o falsă intuiţie.

— Să-mi amintesc ! Dumnezeule, ce n-aş da ! Încerc, îmi sparg capul doar dintr-un fel de disperare, fiindcă ştiu că, spre ghinionul meu, nimeni nu m-a văzut intrînd prin spărtură. Ghinion blestemat ! Vedeţi, asta înseamnă ghinion. Şi încă ce ghinion ! Nu cred să existe un alt om mai ghinionist decît mine. Pe urmă, imediat, izbucnind aproape furios : Cum puteţi crede că eu... Că eu... Că tocmai eu... Stupid !... Totul e atît de stupid ! Pe urmă, calmîndu-se brusc : Dacă aş avea un alibi... Dacă aş putea dovedi că mi-am petrecut noaptea în altă parte, şi că deci nu m-am aflat la regiment, atunci situaţia mea ar fi alta, nu-i aşa ?

Întreba cu un astfel de ton, de parcă pentru prima dată, acum, ajunsese la această concluzie, şi se mira că nu-i venise mai devreme în minte.

— Da, ar fi alta.

— Din păcate, nu am un alibi.

Nu era pentru prima dată cînd auzeam cuvintele acestea, dar abia de data asta mi-au sunat straniu. Şi poate fiindcă mi-au sunat aşa, am întrebat :

— Chiar nu aveţi ?

— Nu ! Şi mă privi trist, cu ochi de cîine bătut, care acceptă situaţia resemnat, uitînd să-şi arate măcar colţii. După aceea l-am auzit, abia l-am auzit, fiindcă vorbi încet, ca o habotnică în faţa confesionalului : Şi acum ce aveţi de gînd să faceţi cu mine ?

— V-am spus că sînteţi reţinut pe timpul cît vor dura cercetările. Veţi avea astfel prilejul să reflectaţi la situaţia dumneavoastră. Trag speranţa că, poate, vă veţi hotărî să mărturisiţi adevărul.

— Ce să mărturisesc, tovarăşe maior ?

— Amestecul dumneavoastră în furtul documentelor.

— Asta doriţi ?

— Da.

— Adică să recunosc fapte pe care nu le-am comis ?

— Nu vă cer să recunoaşteţi decît acele fapte pe care le-aţi comis.

— Nu am ce să recunosc ! Nu mă simt vinovat cu nimic ! Iar dacă dumneavoastră mă acuzaţi, dovediţi-o ! Pînă acuma însă n-aţi izbutit. Şi nu aţi

izbutit, fiindcă nu aveţi nici o dovadă împotriva mea.

— Nu ? Uiţi că la C.S. s-a intrat cu chei potrivite şi că ele au fost confecţionate pe baza mulajului luat de pe cheile originale ?

— Nu contest acest fapt — deşi mi se pare absurd — dar repet ceea ce v-am mai declarat. Că în ciuda aparenţelor categoric defavorabile mie nu mă simt vinovat cu nimic.

— Consideraţi că nici declaraţia categorică a soţiei dumneavoastră nu constituie o dovadă ?

— E o ticăloasă !

— Cum ne puteţi dovedi că e... o ticăloasă ?

— Nu pot... Trebuie să mă credeţi pe cuvînt.

— V-am mai spus că nu-mi este permis să vă cred pe cuvînt. Dar chiar dacă soţia dumneavoastră este, într-adevăr, aşa cum aţi calificat-o, nu înseamnă neapărat că a încercat să vă defăimeze, declarînd că n-aţi dormit acasă.

— Dar nu puteţi pune bază numai pe declaraţia ei. Trebuie să dovediţi vinovăţia mea. S-o *do-ve-diţi,* tovarăşe maior.

— Dacă mai este ceva de dovedit voi dovedi-o. În privinţa aceasta, să nu vă faceţi griji. Şi dacă mă înşel, iar dumneavoastră sînteţi curat ca lacrima, puteţi fi sigur că nu voi întîrzia o clipă şi vă voi da drumul. Dar dacă acuzaţia pe care v-am adus-o este adevărată, vă sfătuiesc să reflectaţi serios la propunerea pe care v-am făcut-o.

— Care ?

— Să mărturisiţi adevărul.

— A, da !... Uitasem. Din păcate, propunerea dumneavoastră nu are obiect.

Eram din nou singur în birou. Şi nemulţumit de mine însumi. Nu izbutisem să scot nimic de la căpitanul Ciubotaru. La toate observaţiile mele găsise explicaţii, justificări, sau, pur şi simplu, negase. Cum, nevastă-sa recunoscuse că nu dormise acasă ? În cazul acesta minţise ! Minţise fiindcă îl ura. Şi aşa mai departe. Oare mă înşelasem ? Oare, pînă la urmă, trebuia să mă dau bătut şi să recunosc, deschis, că mă pripisem ? Oare va trebui, în scurt timp, să admit că flerul, dobîndit în decursul a aproape douăzeci de ani de activitate în vînătoarea de spioni, şi care mă ajutase de atîtea ori să întrevăd raza de lumină acolo unde pentru toţi colaboratorii mei părea a fi beznă deplină, trebuia, deci, să recunosc, că faimosul meu fler mă făcuse de ruşine ? Desigur, ştiam, tot din experienţă, că nu trebuia să acord flerului o absolută infailibilitate. Totuşi, în cazul căpitanului Ciubotaru crezusem, şi continuam să cred, că era vorba de-o certitudine intuitivă. Ea trebuia confirmată de probe materiale, valabile în justiţie. Or ce altă probă mai bună ar putea să existe decît propria mărturie a căpitanului Ciubotaru ? Din păcate, căpitanul negase cu încăpăţînare, şi se părea că nici pe viitor nu era dispus la o atitudine mai rezonabilă, favorabilă, în primul rînd, lui însuşi. Dar partea cea mai neplăcută — pentru mine şi numai pentru mine — era că reţinerea căpitanului fusese aprobată pe termen limitat : doar treizeci şi şase de ore.

„Oare nu cumva am greşit, reţinîndu-l pe căpitan ?“ m-am trezit întrebîndu-mă cu glas tare.

Dar tocmai în clipele acelea, cînd mă frămîntam, încercat de sentimente contradictorii, m-a sunat lo-

cotenentul Săvucă. De cele ce au urmat după aceea, cititorii au aflat din capitolele anterioare.

* * *

Am amînat pentru ziua următoare verificarea alibiului căpitanului Ciubotaru, pe de o parte fiindcă aveam îndoieli serioase că ar putea fi unul adevărat, de vreme ce căpitanul nu făcuse uz de el, iar pe de alta fiindcă a trebuit să-l „expediez" pe Picioruș la 1421 pentru un surplus de cercetări. Desigur, vă veți întreba, dacă lui Picioruș îi încredințasem o altă misiune de ce nu am trimis pe altcineva să stea de vorbă cu Aristița ? De ce ? Pentru că, dintre toți subordonații mei, el era cel mai în măsură să ducă la îndeplinire o asemenea însărcinare. (Motivul îl veți afla în capitolul următor.) În ceea ce privește plusul de anchetă cerut, trebuie să recunosc, prea mari iluzii nu-mi făceam. Dimpotrivă, eram aproape convins, că se va solda cu un eșec, de vreme ce investigațiile anterioare nu izbutiseră să stabilească elemente noi.

— Cum a mers, Picioruș ? l-am întrebat, cînd l-am văzut apărînd în prag un pic obosit, dar, evident, satisfăcut.

— Tovarășe maior, vorba tovarășului căpitan Tudorașcu : „Dacă nu plouă, măcar pică".

— Și ce ți-a picat ?

Picioruș vîrî mîna în buzunar și scoase o cheie, pe care o depuse pe birou, pentru ca după aceea s-o contemple, ca pe un obiect de mare artă, pradă unor emoții de veritabil colecționar.

— De unde-i cheia asta, Picioruş ?

— Este cheia cu care se descuie grilajul ce barează trecerea de la o aripă la alta a pavilionului.

— Sigur ?

— Absolut sigur. Ca să mă conving, am descuiat chiar eu grilajul. Şi trebuie să vă raportez că aveţi în faţa dumneavoastră cheia originală.

— Adică aceea care a dispărut din corpul de gardă ?

— Priviţi-o, tovarăşe maior, cît de ruginită este. Se vede cît de colo că n-a fost confecţionată recent. Pe urmă, să ştiţi, am deschis grilajul cu foarte mare uşurinţă. Cu dublurile merge mai greu.

— Uşurinţa cu care ai deschis poate să mai aibă şi altă semnificaţie, Picioruş.

— Bineînţeles că mai poate să însemne ceva. Cînd încerci să descui o uşă, care a stat încuiată ani de zile, mecanismul broaştei neuns şi ruginit opune o anumită rezistenţă. Faptul că nu s-a întîmplat aşa cînd am verificat, poate să însemne că cineva a mai descuiat-o înaintea mea.

— E părerea dumitale ?

— A dumneavoastră, nu ? Păi e clar, ca bună ziua, tovarăşe maior. Acela care a furat documentele s-a furişat în pavilion prin intrarea dinspre bibliotecă, a descuiat cu cheia grilajul ce barează trecerea, a pătruns dincolo, iar apoi, de data asta cu chei potrivite, a descuiat grilajul protector şi uşa blindată de la C.S.

— Unde ai găsit cheia ? A „reapărut" la corpul de gardă ?

— Da' de unde ! Am găsit-o în stratul de flori din faţa pavilionului. Pesemne, cel care a folosit-o,

după ce n-a mai avut nevoie de ea, a azvîrlit-o acolo.

— Te mulțumește explicația asta ?

Picioruș vru să spună ceva, se răzgîndi, și cînd, în sfîrșit, se hotărî să-și exprime punctul de vedere, mi-am dat seama că era unul modificat ad-hoc.

— Eu cred că au fost doi care au operat. Căpitanul Ciubotaru și un complice de-al lui. Complicele a pătruns în pivilion pe la bibliotecă, a descuiat grilajul ce desparte coridorul și a intrat la C.S., unde îl aștepta căpitanul ascuns acolo din ajun. Acesta i-a dat documentele pregătite mai dinainte, după care complicele a șters-o pe același drum pe care venise.

— Nu, Picioruș ! Dacă explicația dumitale este cea adevărată, vinovăția căpitanului nu se mai susține. Introducînd factorul complice, dumneata n-ai făcut decît... să complici lucrurile. Gîndește-te ! Vezi motivul pentru care căpitanul s-a ascuns la el în birou și încă din ajun ? Ca să predea complicelui documentele ? Să fim serioși. Ce, nu putea să le scoată el însuși din cazarmă ? Cine l-ar fi împiedicat ? Nimeni. Și atunci ? Nu, Picioruș ! Ideea unui complice exclude vinovăția căpitanului.

— Asta cam așa-i, tovarășe maior ! fu nevoit să recunoască Picioruș, destul de stînjenit. Nu din oportunism — îl cunoșteam destul de bine — ci fiindcă ținea la mine, și nu voia să mă contrazică. Dar eu, tocmai pentru că îl cunoșteam bine, am sesizat că, în sinea sa, avea îndoieli în ceea ce privește vinovăția căpitanului. De aceea am pus punctul pe *i* :

— Înseamnă, deci, că m-am pripit reținîndu-l pe căpitan.

— Nu, tovarășe maior, reținerea este justificată din motivele pe care le-am discutat. Nu-mi este însă clar în ce constă, exact, vinovăția lui. Am sentimentul că situația este mult mai complicată.

— Este, Picioruș, este. În altă ordine de idei, ai mai descoperit ceva la 1421 ?

— Nimic ! Am încercat eu să aflu cam cine a putut sustrage cheia de la corpul de gardă, dar cred că mai ușor aș fi izbutit să aflu numele acelora care au întins-o duminică în oraș fără bilet de voie, decît ceea ce mă interesa pe mine.

— Ți-ai făcut iluzii, Picioruș.

— Mi-am făcut ! A cui a fost ideea ca unele chei să fie păstrate la corpul de gardă, nu știu. Dar, după cîte am aflat, odată depuse acolo, nimeni nu le-a mai reclamat. Probabil că un oarecare timp, în procesele-verbale de predare-primire, încheiate între comandanții gărzilor, erau specificate și cheile. Asta pînă în ziua cînd unul mai deștept, observînd că nimeni nu se interesează de ele, a luat inițiativa de-a nu le mai trece în procesul-verbal. Așa s-a ajuns ca toate cele paisprezece chei să zacă într-un sertar din corpul de gardă fără ca cineva să le acorde vreo importanță. Cred că dacă ar fi dispărut nu una, ci toate, nimeni nu s-ar fi sesizat.

— Acum, dacă am descoperit cheia, este cazul să ne hotărîm. Trebuie sau nu să-i acordăm o importanță deosebită ? Dacă da, atunci o nouă ipoteză se impune cu necesitate.

— Tovarășe maior, de ce ați spus : „Trebuie să-i acordăm sau nu o importanță deosebită" ?

— Poate m-am exprimat greșit, Picioruș. Problema care ni se pune este următoarea : Avem sau nu nevoie de o nouă ipoteză de lucru ?

— Cred că da.
— Şi întrevezi cam care ar putea fi ?
— Îmi permiteţi să analizez faptele...
— Poftim !
— Să pornim de la ceea ce ştim precis. Ştim că azi-noapte hoţul a folosit cheia ca să descuie grilajul. Ştim, de asemenea, că grilajul nu mai fusese deschis de şase ani cu cheia aflată la corpul de gardă, împreună cu altele, ca urmare a unui ordin mai vechi. Ca să poată descuia blestematul de grilaj, cum ar spune tovarăşul căpitan Tudoraşcu, hoţul trebuia ori să confecţioneze o altă cheie, ori s-o folosească pe cea originală. Surprinzător, el a optat pentru soluţia cea mai dificilă. Folosirea cheii originale.
— De ce consideri soluţia aceasta mai dificilă ?
— Ca să intre în posesia ei, hoţul a trebuit, mai întîi, să se informeze în ce loc este păstrată. După aceea, să mai afle cu care dintre cele paisprezece chei se poate descuia grilajul...
— Şi ţi se pare că a fost chiar atît de greu să afle toate acestea ?
— Greu ? Depinde ce înţelegeţi prin greutate. De pildă, nu i-a fost de loc greu dacă a avut un complice. Complicele i-a pus la dispoziţie legătura cu toate cele paisprezece chei, el le-a încercat şi, după ce-a găsit pe aceea de care avea nevoie, şi-a oprit-o, restituindu-le pe toate celelalte, ca să le pună înapoi acolo de unde le luase.
— Crezi că pentru treaba aceasta a avut nevoie de un complice ?
— Da, în cazul cînd hoţul este un ofiţer.
— Şi crezi că-i un ofiţer ? *Altul* decît căpitanul Ciubotaru ?

Picioruș ridică din umeri. Era în încurcătură, evident.

— Cine, atunci, ar putea da un răspuns sigur ? În orice caz, dacă hoțul este un ofițer, a avut nevoie de un complice din rîndul ostașilor. Gîndiți-vă că este aproape imposibil ca un ofițer să sustragă legătura de chei din corpul de gardă fără să fie observat de planton sau de altcineva. Pe cînd un ostaș din gardă o poate face cu foarte mare ușurință. Dar dacă hoțul nu-i ofițer, ci un ostaș, atunci n-a avut nevoie de un complice, fiindcă a putut singur șterpeli legătura cu chei. M-ați întrebat, adineaori, dacă întrevăd o nouă ipoteză. Într-un fel, da ! Dar foarte vag.

— Explică-te, Picioruș !

— Tovarășe maior, e sigur că hoțul s-a folosit de această cheie, ca să deschidă grilajul. E sigur că această cheie se afla, împreună cu altele, depuse la corpul de gardă. E sigur, de asemenea, că nici unul dintre ostașii în termen habar nu are ce anume uși se pot deschide cu cheile aflate la corpul de gardă. În cazul acesta, ce concluzie trebuie să tragem ? Că furtul n-a fost comis de un ostaș în termen, deoarece nici unul dintre ei nu are în unitate o vechime mai mare de un an și patru luni. După părerea mea, hoțul trebuie căutat printre ofițerii și subofițerii unității.

— În cazul acesta, lista celor bănuiți devine alarmant de lungă, am obiectat. (De fapt, Picioruș nu făcea decît să reformuleze o ipoteză pe care o schițasem la începutul cercetărilor.)

— Tovarășe maior, lista aceasta ar fi redusă substanțial dacă i-am exclude pe toți aceia care au o vechime în unitate mai mică de șase ani.

— Şi de ce ?

— Fiindcă abia în urmă cu şase ani, cu prilejul unor reparaţii, grilajul a fost deschis cu cheia păstrată la corpul de gardă. Deci abia în urmă cu şase ani unii dintre ofiţeri au luat cunoştinţă, mai mult sau mai puţin întîmplător, în ce loc se găseşte cheia de la grilaj. Ba eu aş merge mai departe, şi pe lista pe care aş întocmi-o aş trece numai ofiţerii şi subofiţerii cei mai vechi din unitate. Mai exact, numai pe cei existenţi atunci cînd s-a construit grilajul şi cînd s-a hotărît unde să fie păstrată cheia.

— În cazul acesta, fără să vrei revii la ipoteza unui complice din rîndul ostaşilor. Asta înseamnă că te contrazici.

— Tovarăşe maior, dacă hoţul este un subofiţer nu a avut nevoie de un complice.

— Văd că iarăşi te bălăbăneşti, Picioruş. Acum înclini să crezi că hoţul ar putea fi unul dintre subofiţerii unităţii.

— Nu înclin. Vorbeam în general...

— Nu, Picioruş. Trebuie să te hotărăşti într-un fel. Dacă furtul n-a fost comis de cineva din afara unităţii — şi în privinţa aceasta nu încape nici un fel de îndoială — atunci hoţul este ori un ofiţer, ori un subofiţer, ori un ostaş în termen. Ei bine, după părerea dumitale, ce este el : ofiţer, subofiţer, sau ostaş în termen ?

— Ofiţer.

— În cazul acesta, iarăşi revii la ideea unui complice.

— Cam da, tovarăşe maior, recunoscu Picioruş, codindu-se.

— Totuşi, de ce să fi recurs hoţul la un complice ?

— N-a avut încotro ! Îi trebuia cheia de la grilaj.

— Îi trebuia ? Nu în mod obligatoriu. Chiar dumneata ai recunoscut că era mai uşor pentru hoţ să confecţioneze o dublură. De ce, atunci, a ales calea cea mai complicată ?

— Nu ştiu, tovarăşe maior. Totuşi este o realitate pe care n-o putem ignora.

— Tocmai pentru că n-o putem ignora trebuie să ne spargem capul să înţelegem de ce-a făcut-o.

— Merită ? întrebă el sceptic.

— Merită în cazul cînd a făcut-o dinadins.

— Dacă a făcut-o dinadins ? repetă el cuvintele mele, ca şi cînd nu-i venea să creadă că ele putuseră fi rostite.

— Da, Picioruş. Fiindcă s-ar putea s-o fi făcut intenţionat, ca să ne determine să-l căutăm pe hoţ printre vechile cadre ale unităţii, şi astfel să ne împotmolim în cercetări sterile şi inutile.

— Nu m-am gîndit la asta, recunoscu el, înroşindu-se, fiindcă Picioruş, deşi avea o mulţime de calităţi, era un pic vanitos.

— Asta nu înseamnă că trebuie să credem că lucrurile s-au întîmplat chiar aşa. Este o ipoteză pe care n-o putem ignora şi de care va trebui să ţinem seama atunci cînd vom fi în posesia mai multor date.

Telefonul sună. Am ridicat receptorul. De la celălalt capăt al firului, colonelul Rareş mă informa că unele unităţi ale armatei fuseseră dotate cu radioemiţătoare de tipul aceluia făcut „cadou“ lui Picioruş de către informatorul din „Parcul Copilului“.

— Sigur, tovarăşe colonel ? am întrebat cu riscul de a-l jigni, dar informaţia era în aşa măsură de

importantă, încît am simţit nevoia să mi-o confirme.

— Absolut sigur !

— Presupun că nu au fost repartizate unităţilor aparate cu serii disparate, ci într-o anumită succesiune. Să spunem, toate aparatele cu seriile între 17 000 şi 18 000. Sau între 17 500 şi 18 000.

— Este şi părerea mea că ele au fost predate unităţilor într-o succesiune a seriilor.

— Ştiu cît este de dificil, tovarăşe colonel, totuşi poate că se poate afla care anume unitate a primit aparatul cu seria D. 17 707.

— Este, într-adevăr, dificil, dar în nici un caz imposibil.

— Dacă îmi permiteţi, tovarăşe colonel, după părerea mea investigaţiile ar trebui să înceapă cu unităţile din Bucureşti. Personal cred că aparatul s-a aflat în dotarea unei unităţi din capitală. Dar asta nu înseamnă că nu ne putem aştepta şi la surprize.

— Voi da imediat dispoziţiile necesare, şi cred că încă în cursul zilei de azi vom şti.

I-am mulţumit, după care am închis telefonul. Am rămas pe gînduri, reflectînd la cele aflate. Aproape anticipam care avea să fie răspunsul. Şi, mărturisesc, de cînd începusem să anchetez cazul, nu se mai întîmplase să fiu în aşa măsură de îngrijorat.

Şi fiindcă eram atît de neliniştit, am format numărul de telefon al maiorului Cotruţă.

— Vreau să trec mîine dimineaţă pe la dumneavoastră, i-am spus. Vă rog să cereţi aprobarea to-

varăşului comandant ca ofiţerul cu transmisiunile să nu plece la instrucţie. Am ceva de discutat cu el.

— S-a făcut. La ce oră să vă aştept ?

— Nu mai devreme de ora nouă.

* * *

Solicitînd sprijinul necesar ca să pot afla cărei unităţi îi fusese atribuit radioemiţătorul D. 17 707, eram încredinţat că, procedînd astfel, păşeam pe drumul cel bun. De aceea eram dispus să aştept, oricît de mult, rezultatul. Dar curînd după aceea, atunci cînd i-am telefonat maiorului Cotruţă, am ştiut că voi obţine eu însumi informaţia de care aveam nevoie, şi poate mai devreme decît mă aşteptam. Din acest motiv, a doua zi dimineaţa, cînd mă îndreptam către unitatea 1421, eram nerăbdător şi emoţionat, ca un timid la un concurs cu public.

Intrînd în biroul maiorului Cotruţă, am observat că acesta tocmai punea capăt unei convorbiri telefonice care, probabil, fusese deosebit de animată, fiindcă era congestionat la faţă, de parcă ar fi dat ocol căzărmii în pas alergător.

— A, dumneavoastră eraţi ? mi se adresă, privindu-mă distrat şi cu gîndul în altă parte.

— Dacă sînteţi ocupat, pot să mai aştept, i-am spus şi, înainte ca el să mă invite, am luat loc pe un scaun. Abia după aceea mi-am dat seama că, de fapt, maiorul era tare necăjit.

— Nu sînt ocupat. Dar parcă e un făcut. Un rău nu vine niciodată singur. Tare mai sînt înţelepte proverbele !

— Dar ce s-a întîmplat ? am vrut să știu.

— Închipuiți-vă, s-a sinucis un ostaș.

Eram încă departe de a bănui adevărata semnificație a acestui gest. Totuși, vestea m-a alarmat. Nu știu, poate că termenul nu este cel mai potrivit. Poate că ar trebui să spun că, aflînd vestea, am intrat în panică.

„Te pomenești că am venit prea tîrziu !“ m-am trezit spunîndu-mi îngrijorat, deși acel „prea tîrziu“ încă nu avea pentru mine un anume conținut, altul decît cel emoțional.

— Se cunoaște motivul ?

Dar maiorul Cotruță n-a mai avut cînd să-mi răspundă, fiindcă s-a auzit o bătaie energică în ușă, pe urmă intră un ofițer în birou.

— Căpitanul Drăgănoiu ! mi-l prezentă maiorul Cotruță. Comandantul companiei de transmisiuni.

Căpitanul Drăgănoiu era un ofițer care parcă fusese predestinat să poarte o uniformă militară. Îl prindea de minune. Am încercat să mi-l închipui fără uniformă. Fără uniformă, în haine civile, arăta șters, un oarecare bărbat de statură potrivită, care ar fi putut trece pe lîngă tine fără să-l observi sau, dacă ți-ar fi fost prezentat, imediat ce nu l-ai mai văzut, chipul lui să ți se șteargă din minte în mod automat. În schimb, în uniformă, avea prestanță, căpăta personalitate. Purta o uniformă nouă, dintr-o stofă de foarte bună calitate, iar cizmele, lucrate „de comandă“, nu erau din piele de box, ci din șevro. Era proaspăt bărbierit și mirosea discret a lavandă.

Maiorul Cotruță îl invită să ia loc pe un scaun aflat în dreapta mea, ceea ce mi-a convenit, fiind în plină lumină. Ceru permisiunea să fumeze și își

aprinse o ţigară pe care o scoase dintr-un portţigaret de arginţ, dar nu mai înainte de-a mă invita să mă servesc. L-am refuzat nu din vreun alt motiv, ci numai fiindcă fuma ţigări cu care nu eram obişnuit. Bricheta nu era de argint, în schimb era frumoasă, un model cum nu mai văzusem. Cînd şi-a aprins ţigara, am observat că avea mîini foarte îngrijite.

— Începusem să vă spun — reluă discuţia maiorul Cotruţă — că un ostaş din unitatea noastră s-a sinucis. Dacă vă interesează să aflaţi amănunte, vi le poate da tovarăşul căpitan Drăgănoiu, fiindcă ostaşul în cauză face parte din compania pe care o comandă dumnealui.

— Da ? am spus, evitînd să răspund direct întrebării maiorului, şi privind întrebător la căpitan.

Căpitanul scutură mucul într-o scrumieră care era, de fapt, o scoică şi confirmă, dînd din cap. Abia pe urmă vorbi :

— Caporalul Oprescu Vlad făcea într-adevăr parte din compania pe care o comand. Vă închipuiţi cît sînt de afectat din cauza aceasta.

— Căpitanul Drăgănoiu — ţinu să mă informeze maiorul Cotruţă — este cotat ca unul dintre cei mai destoinici comandanţi de companie.

Căpitanul se îmbujoră, vag, de plăcere şi, brusc, simţi nevoia să tragă zdravăn din ţigară. Cînd expiră fumul abia l-am mai zărit, atît de mare fusese cantitatea pe care o inspirase.

— Se cunoaşte din ce motiv s-a sinucis, tovarăşe căpitan ?

— Din păcate, nu !

— Dar dumneavoastră ce presupuneţi ?

— Un motiv sigur că a avut.

Nu era un răspuns și nu-mi puteam explica de ce se eschivase să răspundă.

— Bineînțeles, a avut unul. Dumneavoastră însă, în calitate de comandant de companie, ar trebui...

— Să știu sau să presupun motivul, mă întrerupse el. Aveți dreptate. Din păcate, nu știu, și nici nu sînt în stare să presupun o cauză, să găsesc o explicație. Sînt, pur și simplu, uluit. Tocmai el să facă așa ceva... De necrezut !...

— De ce ați spus „tocmai el" ?

— Fiindcă era ostașul cel mai destoinic pe care l-am avut în ultimii cinci sau șase ani. Inteligent, foarte disciplinat, bun gospodar, bun organizator. Pe de altă parte, o fire veselă, optimistă, foarte prietenos, sociabil. Nu mi s-a mai întîmplat să-mi fie repartizat un alt ostaș care să cucerească absolut simpatia tuturora. Și cînd spun aceasta, mă refer atît la superiorii săi — adică la noi, ofițerii — cît și la ostașii din companie. Fără exagerare, ne era tuturora drag, și tocmai de aceea sinuciderea lui mă surprinde, mi se pare inexplicabilă.

— Vreo încurcătură cu vreo femeie ? sugeră maiorul Cotruță.

— Nu prea îmi vine să cred, se arătă sceptic Drăgănoiu. Era un om liniștit. Ținea mult la nevastă-sa, căreia îi scria în fiecare săptămînă. De altfel, și ea venea să-l vadă o dată pe lună. Că Videle nu sînt la capătul pămîntului.

— Era din Videle ?

— Da, de acolo. După cîte știu, o ducea bine din punct de vedere material, în viața civilă ocupîndu-se cu grădinăria. Pe urmă, către maiorul Cotruță : Dar de ce m-ați chemat ?

— Tovarășul maior Mănăilă ar vrea să vă pună niște întrebări, îl lămuri maiorul Cotruță. (De fapt, îl chemase înainte de venirea mea, probabil tot pentru a-l cerceta. Dar fiindcă se nimerise să pic tocmai atunci, maiorul voia să împuște două păsări cu aceeași lovitură.)

— Dumneavoastră ? mă întrebă, și parcă nu-i venea să creadă că aveam a-i pune întrebări. Vă stau la dispoziție.

— După cîte sînt informat, aveți în dotare radioemițătoare.

— Avem. Sînt construite la noi în țară. Foarte bune, foarte sensibile și cu o bătaie acceptabilă, mă informă prompt, dar parcă decepționat că-i pun și astfel de întrebări decît în legătură cu ostașul care se sinucisese.

— Aveți mai multe aparate, nu-i așa ? Nu vă cer cifra exactă.

— Avem.

— Toate sînt în serviciu ?

— Majoritatea. Mai avem cîteva în magazie, ca rezervă.

— Le-ați primit cu proces-verbal, presupun.

— Bineînțeles.

— În procesul-verbal a fost trecut fiecare aparat cu seria lui ?

— După cîte îmi amintesc, fiindcă eu le-am preluat de la divizie, da.

— Mi-ați putea arăta procesul-verbal ?

Căpitanul Drăgănoiu se întoarse către maiorul Cotruță :

— Trebuie să vorbiți cu tovarășul locțiitor tehnic.

— De ce ? întrebă maiorul Cotruță surprins.

— Caporalul Oprescu a avut în primire magazia. Cînd am descoperit că a murit, tovarăşul locţiitor a dispus, la cererea mea, ca magazia să fie sigilată pînă cînd o comisie va începe inventarierea. Procesul-verbal pe care mi l-a cerut tovarăşul maior Mănăilă se află la magazie, într-un dosar. Apoi, către mine : Aveţi absolută nevoie de procesul-verbal ?

— Nu vi l-aş cere dacă n-aş avea nevoie.

— În cazul acesta, tovarăşul locţiitor va trebui să dea ordin să se desigileze şi, în prezenţa unor martori, să putem lua dosarul cu procese-verbale.

— Tovarăşe maior Cotruţă, daţi, vă rog, telefon tovarăşului locţiitor şi rugaţi-l din partea mea să aprobe desigilarea.

În timp ce Cotruţă forma numărul, l-am întrebat pe căpitanul Drăgănoiu :

— De cît timp avea Oprescu în primire magazia ?

— Imediat ce au fost lăsaşi la vatră cei din ciclul doi.

— Şi ce v-a determinat să-l faceţi tocmai pe el magaziner ?

— Calităţile lui. V-am spus ce fel de om era.

— Da, mi-aţi spus.

Între timp, maiorul Cotruţă terminase convorbirea telefonică şi ne anunţă hotărîrea locţiitorului de comandant.

— Tovarăşul locţiitor aprobă desigilarea în prezenţa a doi martori din compania dumneavoastră. Pe cine propuneţi, tovarăşe inginer Drăgănoiu ?

— Pe inginerul Murea, angajat civil, şi pe plutonierul Furdui. Îi găsim pe amîndoi la companie.

— Atunci să ne deplasăm pînă acolo.

Ne ieşi în întîmpinare majorul Furdui. Era un omuleţ ciolănos, smead, slab, imberb ca adolescenţii, cu nişte ochi negri, ce-i jucau în cap ca la un drac.

— Să trăiţi, tovarăşe maior, voi să raporteze, dar Cotruţă îl opri.

— Unde-i inginerul Murea ?

— Repară un „telegraf".

Cînd am dat cu ochii de inginerul Murea, aproape că nu mi-a venit să cred că poate exista un bărbat atît de frumos. Aş spune o frumuseţe de loc modernă, o frumuseţe de trubadur sfios, delicat şi sortit să moară de tînăr. Ştiu eu ? Poate de aceea am şi fost atît de impresionat de frumuseţea lui : că la vîrsta pe care o avea — sigur împlinise patruzeci de ani — încă mai trăia. Avea o privire blîndă, parcă tot timpul uimită, ca şi cînd natura, complice, îi descoperea, în fiece clipă, splendori imposibil de sesizat de omul obişnuit, prilejuindu-i clipe de incantaţie spirituale numai lui hărăzite.

Zece minute mai tîrziu, sigiliul de pe uşa magaziei era rupt şi căpitanul Drăgănoiu, în prezenţa celor doi martori, scotea de acolo un dosar în care se aflau mai multe procese-verbale, printre care şi acela care mă interesa. Mărturisesc, în clipa cînd l-am avut sub ochi am fost de-a dreptul emoţionat. Şi a fost suficient să parcurg în fugă foaia de hîrtie dactilografiată, ca să-mi dau seama cît de justă fusese intuiţia mea. Radioemiţătorul cu seria D. 17 707 era trecut în procesul-verbal, ca aflat în dotarea companiei de transmisiuni.

— Mulţumesc ! Nu mai am nevoie de acest proces-verbal.

— Atunci putem sigila din nou ? mă întrebă căpitanul Drăgănoiu.

— Mai aşteptaţi puţin. Pe urmă, cu un ton confidenţial : Tovarăşe căpitan, vreau să discut cîteva minute numai cu dumneavoastră.

Mă introduse în cancelaria companiei. Abia acum părea că începe a se nelinişti.

— S-a întîmplat ceva grav ?

— În inventarul pe care mi l-aţi prezentat figurează, ca aflîndu-se în dotarea dumneavoastră, aparatul cu seria D. 17 707. Ei bine, acest aparat nu vă mai aparţine.

— Nu ne mai aparţine ? Imposibil, tovarăşe maior.

— Ba nu-i de loc imposibil. Aparatul se află în posesia noastră.

Căpitanul se uită la mine stupefiat şi, de emoţie, înghiţea în sec într-un fel de tic nervos pe care nu şi-l putea stăpîni. De fiecare dată urechile i se mişcau într-un mod caraghios, ca ale unui cîine atent la fiecare zgomot din jurul său.

— Tovarăşe maior, comandanţii de plutoane nu mi-au reclamat dispariţia vreunui aparat. Aşa că mi-e greu să cred...

— Nu v-au încunoştiinţat, fiindcă, probabil, radioemiţătorul cu seria D. 17 707 nu face parte dintre aparatele aflate în serviciu. El a dispărut din magazie, adică din stocul de aparate rezervă. Aveţi cumva cunoştinţă cîte aparate ar trebui să existe acum în magazie ?

Căpitanul Drăgănoiu se uită pe procesul-verbal. Mîinile lui frumoase tremurau, ca la un alcoolic.

— Patru, tovarăşe maior.

— Ei bine, aflați că în magazie nu se află decît două. Celelalte două *au dispărut*. Unul dintre ele, așa cum v-am mai spus, are seria D. 17 707. Seria celuilalt aparat dispărut n-o cunosc, dar o putem afla verificînd seriile aparatelor ce se mai găsesc în magazie.

Căpitanul Drăgănoiu avea o figură răvășită, de parcă îl dureau cumplit dinții.

— Au dispărut! De necrezut!... Au dispărut!

— Haidem în magazie, să verificăm!

Magazia oglindea, de minune, spiritul organizatoric și simțul de ordine ale caporalului Oprescu. Așa că n-a fost greu să găsim locul unde păstra radioemițătoarele. Și, așa cum prevăzusem, în loc de patru am găsit numai două. Celălalt aparat care dispăruse avea seria D. 17 705.

Magazia fu din nou sigilată. După ordinea care domnea acolo, nu aveam nici un fel de dubiu că, a doua zi, cu excepția celor două radioemițătoare, comisia de inventariere nu avea să constate nici o altă lipsă.

— Tovarășe căpitan, acum, după ce ați luat cunoștință de dispariția celor două radioemițătoare, sinuciderea lui Oprescu vi se pare tot atît de inexplicabilă?

— Tot! Și știți de ce? Fiindcă nu pot crede că Oprescu a fost un om necinstit. Nu pot crede...

— Dar cine spune asta? Deocamdată, nimeni nu are dreptul.

— Eu am această convingere chiar de pe acum, se înflăcără căpitanul. În definitiv, în ce scop au fost furate radioemițătoarele? Desigur, ca să fie vîndute. Ei bine, eu nu cred că Oprescu și-a pătat cinstea pentru bani. Și nu-l cred, fiindcă n-a dus niciodată

lipsa lor. Într-o zi mi-a mărturisit că are depuși la C.E.C. cincizeci de mii de lei, pe care i-a cîștigat în ultimii doi ani, vînzînd pe piețele Bucureștiului zarzavaturi recoltate de pe grădina lui. Eu cred că altcineva a luat aparatele, fără știrea lui, și Oprescu, atunci cînd a observat că lipseau, de teamă să nu fie el învinuit, s-a sinucis.

Inginerul Murea vîrî capul pe ușă și întrebă :

— Vă rog să mă iertați că vă deranjez. Mai aveți nevoie de mine ?

— Nu ! Sînteți liber ! îl învoi maiorul Cotruță fiindcă între timp magazia companiei fusese sigilată.

Am reluat discuția cu Drăgănoiu :

— Ați presupus că altcineva a furat aparatele, și că Oprescu, atunci cînd a observat lipsa, de teama consecințelor, s-a sinucis. Mă rog, e o presupunere care, în egală măsură, ar putea fi sau nu adevărată.

— Este adevărată, tovarășe maior !

— Bine !... Dar de vreme ce sînteți atît de convins, mergeți mai departe. Dacă nu el, atunci cine le-a furat ? Bănuiți pe careva ?

— Nu !

— Cheile erau tot timpul la Oprescu ?

— Tot timpul.

— Nu cumva a fost plecat în vreo permisie și, în lipsă, le-a predat altcuiva ?

— Oprescu încă n-a fost în permisie.

— Totuși cineva a pătruns în magazie. Cu sau fără complicitatea magazinerului, cineva a pătruns în magazie și a furat cele două radioemițătoare.

— Păi, da ! Ne convine sau nu, altă explicație nu există.

Și căpitanul Drăgănoiu, și mai emoționat decît la început, își suflă zgomotos nasul în batistă.

DESTĂINUIRILE DOMNIȘOAREI ARISTIȚA

Mi-am petrecut toată dimineața și o parte din după-amiază la unitate audiind ofițerii, subofițerii și pe unii dintre ostașii companiei de transmisiuni. Pentru toată lumea sinuciderea magazinerului constituia o surpriză. Ca un laitmotiv, în gura fiecăruia reveneau cuvintele :

— De necrezut !... Tocmai Oprescu !... Dacă n-aș ști că este adevărat, aș refuza să cred.

Simpatia de care se bucura caporalul o dovedea și faptul că absolut toți ostașii cu care am discutat pretindeau că-i erau amici.

— Ca prieten nu ți-a făcut unele mărturisiri din care am putea deduce ce motiv l-a determinat să se sinucidă ?

— Nu, tovarășe maior. De ce a ținut să se facă de rușine, nu-mi dă prin minte. Trebuie că l-a lovit o mare năpastă dacă a făcut așa ceva.

În ceea ce privește cinstea lui, cu toții mi-au declarat că „Vlad a fost curat ca lacrima".

De asemenea ofițerii, în unanimitate, n-au avut decît cuvinte de laudă la adresa lui Oprescu. Cel mai afectat de fapta lui Oprescu mi s-a părut a fi inginerul Murea.

— Sînt mîhnit că Oprescu a putut face o asemenea prostie. El, un tînăr atît de realist, cu o judecată atît de sănătoasă, să se sinucidă, fără să se mai gîndească la familia lui. Hotărît, nu înţeleg cum de şi-a putut pierde în aşa hal capul !

Influenţat de unanimitatea părerilor elogioase, la sfîrşitul anchetei împărtăşeam, aproape fără rezerve, opinia căpitanului Drăgănoiu, că Oprescu se sinucisese pentru a nu fi acuzat de o faptă de care nu era vinovat. Dar, dacă nu el, atunci cine furase radioemiţătoarele ?

Înainte de-a încheia ancheta, l-am mai întrebat pe căpitanul Drăgănoiu :

— Spuneţi-mi, cine mai ştie că în magazie există radioemiţătoare de rezervă ?

— Majorul companiei, comandanţii de plutoane, inginerul... Toţi.

— Dar dintre ostaşi ?

— Probabil ca unii să aibă cunoştinţă. Or fi aflat chiar de la Oprescu sau, poate, în timpul programului de instruire careva dintre ofiţeri o fi amintit, în treacăt, că mai avem în magazie aparate de rezervă. Dar de ce întrebaţi ? Presupuneţi că...

— Aparatele n-au putut fi furate decît de cineva care avea cunoştinţă că ele se află în magazie.

— Clar, ca lumina zilei.

— Deci, hoţul nu poate fi decît cineva din compania pe care o comandaţi...

— Da !... Bineînţeles !... Dar cine ? Aţi stat de vorbă cu mulţi ostaşi şi absolut cu toţi ofiţerii. V-a trezit careva bănuieli ?

— Nu !

Ceea ce mă intriga însă cel mai mult era mobilul.

De ce fuseseră furate aparatele ? Căpitanul Drăgănoiu, la un moment dat, emisese părerea că hoţul le furase cu intenţia de a le vinde. Din punctul lui de vedere, adică din punctul de vedere al cuiva care nu ştia decît că aparatele dispăruseră din magazia companiei, presupunerea părea justă. Eu, însă, ştiam ceva mai mult. Ştiam în ce scop fuseseră furate. Or tocmai datorită faptului că ştiam ce utilitate li se dăduse, furtul mi se părea straniu, ca să nu spun absurd. Însemna că aparatele fuseseră furate pentru a servi unui scop unic. Anume, acela ca, prin intermediul lor, misteriosul informator să ne dezvăluie alibiul căpitanului Ciubotaru, pe care acesta, din anumite motive, îl ascunsese de noi ; cu alte cuvinte, numai să ne convingă de nevinovăţia acestuia. Odată acest obiectiv atins, informatorul generos, fiindcă radioemiţătorul nu-i mai era de trebuinţă, i-l făcuse „cadou" lui Picioruş. Desigur, îi mai rămăsese cel de-al doilea aparat furat ; dar, de vreme ce de primul ţinuse să se scape atît de repede, ce mă împiedica să presupun că, nemaifăcîndu-i trebuinţă nici al doilea, procedase la fel şi cu acesta ? Şi din nou vechile argumente — de data aceasta în scopul de a găsi explicaţia unei alte nedumeriri — se dovediră la fel de puternice. Cum, să furi — sau să-ţi procuri, şantajînd sau plătind copios — nişte radioemiţătoare numai cu scopul de a dialoga cu un om al securităţii, noaptea, în decorul romantic al unui parc, cînd lucrul acesta îl puteai face mult mai simplu prin intermediul telefonului ? Să te lipseşti apoi de aparat, conştient fiind că acesta are imprimat pe el un număr de serie, fără să te gîndeşti că, pornind de la acel număr, şi investigînd, securitatea va ajunge să descopere locul de unde a fost furat, fără să te temi

că ar putea ajunge și pe urmele tale ? În fine, să determini sinuciderea unui ostaș numai pentru a transmite o comunicare ce putea fi făcută printr-un procedeu normal ? Fără îndoială, acela care se comportase în felul acesta absurd ori nu fusese în toate mințile, ori o făcuse dinadins, urmărind un anumit scop. Nebun ? Greu de presupus. Încă nu întîlnisem în cariera mea un nebun pasionat de spionaj. Or dacă nu era cu adevărat nebun, însemna că în mod deliberat se comporta ca un nebun, fiindcă urmărea un scop. Da, un *anumit* scop, dar care putea fi acela ?

M-am întrebat și, în clipa următoare, am întrezărit un răspuns posibil : Că întîlnirea din „Parcul Copilului" fusese doar un pretext și că misteriosul informator urmărise, de fapt, ca noi să intrăm în posesia radioemițătorului pentru ca, investigînd, să descoperim că el fusese furat din magazia companiei de transmisiuni a unității speciale 1421. Era un răspuns posibil, dar asta nu însemna că era singurul.

„Ar putea fi — mi-am zis — numai în cazul cînd Aristița nu există în realitate."

Și abia atunci mi-am amintit că Picioruș încă de dimineață se deplasase pe Aleea Toamnei, la numărul zece, spre a verifica dacă alibiul căpitanului Ciubotaru era cu adevărat un alibi.

Și fiindcă nu mai aveam ce căuta la unitate, m-am gîndit să mă reîntorc la sediu. Picioruș nu se înapoiase. Nu m-am alarmat. Am presupus că, dacă nu dăduse toată ziua nici un semn de viață, însemna că adulmecase o urmă și, pur și simplu, fusese în imposibilitate să mă anunțe.

Presupunerea mea numai parțial era justă. M-am convins de acest lucru cîteva secunde mai tîrziu, cînd Picioruș m-a chemat la telefon.

— Tovarășul maior ? Eu sînt, Picioruș.

— Ce s-a întîmplat ? De dimineață n-ai dat un semn de viață.

— V-am chemat de două ori la telefon, dar n-a răspuns nimeni. Am presupus că mai aveți treabă la unitate. N-am vrut să vă deranjez. De altfel am mai avut și eu niște alergături. Am să vă raportez.

— Ai fost acolo ?

— Am fost.

— Există...

— Există !

— Bine. Poți să vii acum la sediu ?

— Sînt acolo în zece minute.

Acceptînd ca Picioruș să verifice alibiul căpitanului Ciubotaru „divulgat" de misteriosul informator din „Parcul Copilului", m-am bazat pe tactul său, dovedit în multe împrejurări, dar, mai ales, pe șarmul său, față de care femeile erau cum nu se poate mai sensibile. Se spune că femeile se simt bine numai atunci cînd se simt ocrotite. Dar nu este mai puțin adevărat că cel puțin unora dintre ele le place teribil de mult să și ocrotească bărbatul pe care îl iubesc sau de care numai s-au atașat. În multe cazuri, mania aceasta devine atît de puternică, încît sfîrșește prin a îmbrăca forme de-a dreptul tiranice.

Deseori m-am întrebat : „În ce constă, în fond, șarmul lui Picioruș ?" Niciodată însă n-am izbutit să mă dumeresc. La cei douăzeci și opt de ani ai săi, Picioruș arată ca de douăzeci. Un tînăr de douăzeci de ani, înalt, blond și cu bujori în obraji. Dacă n-ar

avea bujori, poate că n-ar arăta atît de tînăr şi probabil că nici femeile n-ar fi în aşa măsură tentate să-l ocrotească. Curios să înţeleg de ce place atît de mult femeilor cel mai tînăr dintre colaboratorii mei, am întreprins o anchetă discretă printre cunoştinţele mele feminine. Răspunsul pe care l-am primit a fost de fiecare dată acelaşi : „Este un tînăr fermecător". Nefiind un răspuns care să mă satisfacă, pînă la urmă m-am lăsat păgubaş.

Picioruş, „tînărul fermecător", era un foarte bun ofiţer de securitate şi, întrucît era în subordonarea mea directă, nu o dată am avut prilejul să constat că atunci cînd aveam de anchetat femei, de multe ori izbutea acolo unde eu dădusem greş. Fiindcă, trebuie să ştiţi, atunci cînd o femeie se încăpăţînează să nege, este mult mai greu s-o faci să recunoască adevărul decît pe un bărbat.

Trimiţîndu-l să stea de vorbă cu Aristiţa Hogaş, scontam nu numai pe tactul, nu numai pe experienţa sa, ci mai ales pe şarmul său. Speram că Aristiţa nu va face excepţie şi că nu va rămîne insensibilă.

În rîndurile ce urmează voi reda, foarte fidel, felul cum a decurs întrevederea dintre Picioruş şi Aristiţa.

Cînd a sunat, i-a deschis chiar Aristiţa. Aristiţa era o femeie trecută de treizeci de ani, relativ frumoasă, slabă, cu cearcăne sub ochii bruni şi strălucitori, aproape nefiresc de strălucitori. Părul blond, cam spălăcit, îl purta strîns la spate într-un coc. Era îmbrăcată cu un pantalon vernil strîns pe pulpele frumoase şi cu bluză cu mîneci scurte, din material sintetic.

— Pe cine căutaţi dumneavoastră ? l-a întrebat cu amabilitate. (Deşi n-am fost de faţă, sînt convins că amabilitatea ce i-o arăta, chiar de la început, se datora şarmului irezistibil al lui Picioruş.)

— Sînteţi doamna Aristiţa... ?

— Domnişoara Aristiţa, rectifică ea.

— Vă rog să mă iertaţi. (Sînt sigur că s-a înroşit. Cînd Picioruş se înroşeşte, pare un adolescent.) Adăugă pe urmă : Dacă nu vă deranjez prea mult, aş vrea să stau cîteva minute de vorbă cu dumneavoastră.

Aristiţa Hogaş ocupa un apartament cu două camere într-un bloculeţ de patru etaje. Dimensiunile încăperilor erau aşa de mici, încît, după aprecierea lui Picioruş, ele ar fi fost tocmai bune pentru a fi locuite de o familie de pitici. Mobila era concepută şi ea în raport cu dimensiunile camerelor. Pereţii, zugrăviţi, fiecare tot în altă culoare, erau acoperiţi cu tablouri nonfigurative : pete, linii, puncte, cercuri, ciuperci diforme, asemenea unor explozii atomice— toate în culori violente sau pale, independente sau suprapuse.

Prea multele tablouri îl făcură pe Picioruş să presupună că Aristiţa Hogaş era pictoriţă. Pentru a nu intra direct în subiect, întrebă cu falsă timiditate :

— Sînteţi pictoriţă, domnişoară, nu-i aşa ?

— A, nu ! Sînt lucrate de un prieten de-al meu.

— Toate ?

— Absolut toate. Probabil că nu vă plac.

— Nu am curajul să mă pronunţ. Ca să înţelegi genul acesta de pictură trebuie să ai o anumită pregătire. Vreau să spun, trebuie să fii întrucîtva... avizat. Nu-i aşa ?

Aristița îi dădu dreptate, pe urmă îl întrebă :

— Aștept, domnule, să-mi spuneți, ce vă aduce la mine ?

— Îl cunoașteți pe căpitanul Emanoil Ciubotaru ?

— Asta vreți să știți ?

— Da !

— Și numai pentru atîta lucru v-ați deranjat ? De ce nu mi-ați dat un telefon ?

— Nu cunoșteam numărul dumneavoastră de telefon.

— De vreme ce îmi cunoașteți adresa, îl puteați căuta în cartea de telefon.

— Aveți dreptate, domnișoară, dar, pur și simplu, nu mi-a dat prin minte. Dacă eventual v-am deranjat prea mult, îmi pare sincer rău, domnișoară.

Și Picioruș din nou se roși.

— Dar nu m-ați deranjat de loc. Dimpotrivă, mi-a făcut plăcere să vă cunosc, domnule Picioruș. Parcă așa ați spus că vă numiți ?

— Acesta este numele meu, domnișoară.

— Și vreți să știți dacă îl cunosc ? Aflați că Emanoil e fratele meu de lapte. Mama lui a murit cînd l-a născut. Mama l-a alăptat și pe el.

— Știți, eu, care sînt singur la părinți, totdeauna mi-am dorit o soră. Acum, ascultîndu-vă, îmi pare tare rău că n-am avut noroc măcar de o soră de lapte.

— Află, domnule, că de multe ori o soră de lapte e mai soră decît una de sînge.

— Vă cred, domnișoară. Presupun că, spunînd aceasta, vă referiți la dumneavoastră. Deși vă văd astăzi pentru prima dată, sînt convins că fratele dumneavoastră de lapte, vreau să spun căpitanul

Ciubotaru, n-a avut motiv să-şi dorească o soră adevărată.

— Sînteţi foarte drăguţ. Aţi spus-o ca să-mi faceţi plăcere, dar, să ştiţi, nu aţi greşit. Emanoil ţine la mine. De altfel, sîntem ataşaţi mult unul de celălalt.

— Vine să vă vadă des, domnişoară ?

— Mda ! Destul de des.

— A trecut mult timp de cînd nu l-aţi mai văzut ?

— Vai de mine, nu cumva i s-a întîmplat ceva ? se nelinişti ea, pălind dintr-o dată atît de tare, încît Picioruş crezu că va leşina.

— Nu vă neliniştiţi, domnişoară. V-am întrebat doar cînd l-aţi văzut pentru ultima dată.

— Dacă vă interesează, vă pot spune. Ieri dimineaţă.

— Poate puteţi preciza ora !

— Dimineaţa, pe la orele şase, şase şi zece.

— Aici, la dumneavoastră ?

— Da !

— Iertaţi-mă, însă ora mi se pare cam nepotrivită pentru vizite.

— Dar cine v-a spus că Emanoil m-a vizitat la o oră atît de matinală ? A dormit la mine noaptea, şi dimineaţa a plecat de aici direct la cazarmă. Dumneavoastră m-aţi întrebat la ce oră l-am văzut ultima dată. V-am răspuns că, ultima dată, l-am văzut ieri dimineaţa, la orele şase, poate şase şi zece. Ţin însă să vă atrag atenţia, şi vă rog să mă credeţi, că între mine şi Emanoil nu există anumite legături... Înţelegeţi la ce fel de legături mă refer. De altfel, trebuie să ştiţi că ieri n-a dormit pentru prima dată la mine. Se întîmplă destul de des ca Emanoil să vină

la mine să lucreze și, pe urmă, prea obosit să se mai ducă acasă, rămîne peste noapte aici.

— Să lucreze ? Ce anume lucrează cînd vine la dumneavoastră ? întrebă, curios, Picioruș.

— Voiam să spun... că vine aici să picteze. Priviți tablourile ! Toate sînt lucrate de Emanoil.

Din politețe, Picioruș se uită la tablourile pe care, de altfel, le mai privise.

— Interesante ! îngăimă, mai mult ca să spună ceva.

— Acum, veniți să vă arăt și atelierul ! îl sili Aristița, luîndu-l de braț.

Picioruș o urmă în cea de-a doua încăpere, tot atît de minusculă ca și aceea în care stătuseră de vorbă. Un șevalet, disproporționat ca mărime în raport cu mobila, o sofa, o măsuță, pe care se aflau o mulțime de tuburi cu vopsele. Pe pereți, alte tablouri, la fel de abstracte, și parcă identice cu cele atîrnate pe pereții din prima încăpere.

— Căpitanul Ciubotaru e foarte productiv, remarcă Picioruș, care se simți obligat să spună ceva. Era surprins și decepționat. Surprins, fiindcă descoperea că Emanoil Ciubotaru avea preocupări artistice și decepționat, fiindcă îi lipsea competența necesară ca să-și poată da seama în ce măsură o îndeletnicire, nobilă în sine, izvora dintr-o chemare reală.

— Toate pînzele pe care le vedeți în casa mea sînt pictate de Emanoil. Mi-ați spus că nu vă pricepeți în pictură abstracționistă...

— Din păcate, domnișoară.

— Nici eu. Dar pentru mine asta nu are nici o importanță. Nu mă pricep să le înțeleg, dar îmi sînt

foarte, foarte dragi, fiindcă au fost lucrate de Emanoil.

— Nu i-aţi cerut să vă explice ? întrebă Picioruş, care încerca să-şi prelungească şederea, în speranţa că Aristiţa, pornită pe panta confesiunilor, îi va destăinui lucruri ce ne-ar fi putut interesa.

Auzind întrebarea, Aristiţa se uită la el aproape indignată.

— Dar cum vă puteţi gîndi că aş îndrăzni să-l întreb.

— Şi de ce nu ? Căpitanul e un om irascibil ?

— Nu de asta, domnule, ci numai din teama de a nu-l jigni. Dumneavoastră, dacă aţi fi pictor, v-ar face plăcere să vă întrebe careva : „Domnule, fii amabil şi explică-mi şi mie ce reprezintă tablourile astea ale dumitale ?“

— Aveţi dreptate, nu mi-ar conveni, recunoscu Picioruş, care era dispus să-i dea mereu dreptate, din dorinţa de a-i cîştiga bunăvoinţa.

— Şi apoi, trebuie să ştiţi că Emanoil e foarte sensibil.

— Presupun. Şi modest ?

— Revoltător de modest, domnule. Cu calităţile pe care le are, ar fi trebuit să fie acuma colonel.

— Totuşi, dumnealui trebuie că are o părere bună despre pînzele sale.

— Poate are să vi se pară curios, dar adevărul acesta este : De multe ori am impresia că nici nu-l interesează tablourile pe care le pictează. De multe ori mă întreb dacă nu cumva pictează numai din plăcere, deoarece, pictînd, are posibilitatea să se refugieze aici, ca într-o oază.

— Nu știu dacă am înțeles bine. Vreți să spuneți că fratele dumneavoastră de lapte nu pictează decît aici ?

— Ați înțeles foarte bine, domnule. Priviți, acesta este atelierul lui. Aici, pe sofaua aceasta, doarme cînd rămîne peste noapte la mine.

— Și acasă ?

— Acasă nu pictează.

— După știința mea, căpitanul este căsătorit. Soția lui cunoaște pasiunea soțului ei ?

— Presupun că ați vrut să mă întrebați dacă soția lui are cunoștință că exist și eu în viața lui Emanoil.

— Mda ! Cam asta a fost, în fond, ceea ce am vrut să vă întreb.

— Lucia știe că exist. Dar mai știe că nu are motiv să fie geloasă pe mine. De altfel, chiar dacă ar avea motiv...

Și nu mai continuă.

— Vreți să spuneți că tot nu ar fi geloasă ? insistă Picioruș.

— Da !... Fiindcă nu-l iubește. Îmi pare rău că nu pot s-o fac să fie geloasă pe mine. Mi-ar produce o foarte mare plăcere.

— Ea cunoaște pasiunea soțului ei pentru pictură ?

— Nu cred că știe. Nu știe că Emanoil se refugiază aici, la mine, ca să picteze. Dacă ar ști, poate că într-un fel ar fi geloasă pe mine. Sau, poate, ar fi numai mînioasă. În ultimul caz, deși satisfacția mea ar fi mai mică, ar fi totuși o satisfacție. Din păcate, nu-i pot spune, de vreme ce Emanoil nu ține ca ea să afle. E secretul lui, și eu n-am dreptul să-l trădez numai ca s-o fac pe ea geloasă. Ar fi meschin din partea mea. O dată Lucia a venit aici la mine, a

văzut tablourile, dar probabil că nici prin minte nu i-a dat că ele au fost lucrate de Emanoil.

— Oare de ce căpitanul se ascunde de soţia sa ? întrebă Picioruş cu o prefăcută candoare, care îl prindea foarte bine.

— Vă referiţi la pictura lui ?

— Bineînţeles.

— Fiindcă n-o iubeşte, domnule. A iubit-o. La început. Pe urmă, cînd şi-a dat seama ce fel de fiinţă este...

Şi nu mai continuă.

— Ce fel ?

— N-aş vrea să rămîneţi cu impresia că o bîrfesc din invidie sau cine ştie din ce motiv.

— Domnişoară, deşi vă cunosc de-abia de o jumătate de oră, mi-am putut da seama că sînteţi o fiinţă superioară.

— Mulţumesc. Sînteţi mereu drăguţ cu mine, domnule. Revenind însă la Lucia. Nu vă pot spune decît că este o fiinţă care nu se iubeşte decît pe sine.

— Credeţi că din acest motiv căpitanul a încetat s-o mai iubească ?

— Nu ştiu. Poate că da. Vreau să vă mai spun că şi pe vremea cînd o iubea — sau cînd numai i se părea că o iubeşte — Emanoil n-a încetat să mă vadă. Pe atunci nu picta. Abia ulterior şi-a descoperit vocaţia.

— Vocaţia ? Înseamnă că dumneavoastră credeţi în talentul lui.

— Nu mă siliţi să vă dau un răspuns categoric. Mai adineaori v-am spus că, indiferent de valoarea lor, iubesc aceste pînze, fiindcă sînt făcute de el.

— Cu alte cuvinte, fiindcă îl iubiţi.

— Emanoil mi-e drag. Mi-e drag, dar nu în sensul în care, poate, presupuneţi dumneavoastră. Mi-e drag ca un frate. Credeţi-mă ! Revenind însă la pînzele lui : mi-s dragi nu numai fiindcă îl iubesc pe el, ca pe un frate, ci le iubesc şi fiindcă ele sînt produsul nevoii sale de evadare, fiindcă sînt produsul nefericirii şi disperării sale. Şi dacă Emanoil, eventual, nu crede în valoarea artei sale, aceasta se datoreşte faptului că a început să picteze abia atunci cînd a simţit nevoia să evadeze. Dacă ar fi pictat mai dinainte, s-ar fi convins că are chemare şi ar fi ambiţionat spre perfecţionare. Descoperind însă pictura în momentul extremei sale disperări, îşi închipuise că, în fond, pictura lui n-a fost decît un mijloc de-a se mistifica, de a depăşi punctul critic, de maximă disperare, cînd puţin a lipsit să-şi zboare creierii. Cred, totuşi, că măcar unele din tablourile sale nu sînt lipsite de valoare. Fiindcă, altfel, n-ar fi izbutit să vîndă cîteva atunci cînd a avut o nevoie presantă de bani.

— Asta cînd s-a întîmplat ? întrebă Picioruş devenind, dintr-o dată, într-altfel atent, aş zice „atent profesional".

— În primăvară. Sînt o fiinţă tare bolnăvicioasă. De ce sufăr, nu ştiu. Medicii n-au fost în stare să-mi pună un diagnostic precis. La un moment dat, unul dintre ei a presupus că am leucemie. Nu cred că a avut dreptate, fiindcă, dacă sufeream de boala asta, de mult ar fi trebuit să fiu moartă. În orice caz, maladia de care sufăr e în legătură cu sîngele. Sînt perioade cînd globulele roşii scad într-un mod alarmant, şi de fiecare dată cînd se întîmplă aşa, mă găsesc foarte aproape de moarte. În primăvară am

trecut printr-o asemenea criză, cea mai gravă. Şi dacă Emanoil nu ar fi reuşit să-mi procure nişte medicamente, mai mult ca sigur că nu mi-aş mai fi revenit. Medicamentele au costat o mulţime de bani. De banii aceia a făcut rostul vînzînd cîteva tablouri.

— Desigur, erau medicamente străine.

— Da, medicamente străine care nu se importă încă, fiind de dată recentă, şi pe care a trebuit să le procure la negru. Asta, ştiţi, costă bani mulţi.

— Costă, desigur. Totuşi, căpitanul are un salariu frumos, aşa că...

— Ştiu ce vreţi să spuneţi, îl întrerupse ea. Că putea să procure medicamentele cu bani din salariul său.

— Şi credeţi că n-am gîndit bine ?

— Ba da, Emanoil, la gradul său, are un salariu frumos. Din păcate, toţi banii îi dă Luciei. Aşa îi pretinde ea.. Aproape că nu-i lasă nici bani de ţigări. Săracu' ! De multe ori împrumută de la mine cîţiva lei pentru autobuz sau pentru ţigări. Aşa stînd lucrurile, vă daţi seama că în nici un caz nu putea plăti medicamentele cu bani din salariu. Noroc de tablouri. Ce părere aveţi ? Nu-i aşa că, de vreme ce-a putut vinde cîteva tablouri, înseamnă că ele au o oarecare valoare artistică ?

— Fără îndoială, domnişoară. Cîte tablouri a vîndut ?

— Patru.

— V-a spus cine i le-a cumpărat ?

— Da, un colecţionar particular. Un doctor cu numele de Trandafirescu.

Picioruş îşi întipări numele în minte, făgăduindu-şi să verifice dacă, într-adevăr, exista un colecţionar particular de tablouri cu numele Trandafi-

rescu şi dacă eventual cumpărase de la căpitan patru tablouri.

— Medicamentele din ce ţară proveneau ?

— Din Republica Federală a Germaniei.

— Nu v-a spus prin cine şi le-a procurat ?

— Vai de mine, nu cumva vă interesaţi de Emanoil din priciña medicamentelor ? Domnule, ar fi îngrozitor dacă ar avea ceva neplăceri din cauza mea. Gîndiţi-vă, mi-a salvat viaţa !

— Nu vă temeţi, domnişoară. Am întrebat de curiozitate. În altă ordine de idei : Spuneaţi că ultima dată l-aţi văzut ieri dimineaţă. Dar, anterior, cînd a mai fost la dumneavoastră ?

— În ultima săptămînă a venit de trei ori.

— Să lucreze ?

— Şi să lucreze.

— Înseamnă că a venit şi pentru altceva ?

— Să mă vadă. V-am spus că, sufleteşte, sîntem foarte legaţi.

— Asta înseamnă că vă cunoaşteţi unul pe altul destul de bine.

— O, da !

— Spuneţi-mi, în ultimul timp n-aţi observat la el o anumită schimbare ? Nu l-aţi simţit frămîntat cumva ?

— Nu, domnule.

— Nici nu v-a făcut unele confidenţe ?

— Confidenţe ? De ce natură ?

— Confidenţe !... Indiferent de natura lor.

— Nu, categoric nu. Pe urmă, după cîteva clipe : M-aţi întrebat dacă nu l-am simţit frămîntat de ceva ?

— Da. V-am întrebat.

— Ştiţi, dacă mă gîndesc bine... Frămîntat ? Ştiu eu ? Poate mai curînd speriat.

— N-aţi încercat să aflaţi cauza ?

— Nu-l cunoaşteţi pe Emanoil. Dacă l-aş fi întrebat, abia aş fi stricat totul. Nu-i place să i te vîri, cu anasîna, în suflet. Îl cunosc bine, şi ştiu că, în asemenea împrejurări, trebuie să am răbdare. Pînă la urmă, din proprie iniţiativă, mi se destăinuie. Vă spun, totdeauna aşa se întîmplă.

— Domnişoară Aristiţa, sînteţi sigură că nu vă înşelaţi ? Că, într-adevăr, v-a părut speriat ?

Aristiţa nu răspunde imediat. Se uită lung la el, pe urmă, cu un ton aproape de reproş :

— Domnule Picioruş, nu mi-aţi spus care este scopul adevărat al vizitei dumneavoastră. Dar nici eu nu v-am întrebat. Nu vă întreb nici acum, ca să nu vă dau prilejul să-mi debitaţi o minciună în cazul cînd nu vă este permis să-mi spuneţi. Dacă nu insist, asta nu înseamnă că nu-s neliniştită. Sînt, dacă vreţi să ştiţi, mai mult decît atît, sînt de-a dreptul înspăimîntată. Sînt înspăimîntată, fiindcă aţi venit aici la mine să vă interesaţi de el, dar nu sînt şi din punctul lui de vedere. Nu ştiu dacă înţelegeţi ce vreau să spun.

— Nu !

— Am încredere în Emanoil şi sînt convinsă că nu este în stare să comită ceva reprobabil. Dacă dumneavoastră îl bănuiţi totuşi, greşiţi, comiteţi o gravă eroare. De aceea, vă rog să fiţi foarte atenţi şi să nu perseveraţi în eroare, iar bietul Emanoil să aibă ceva de suferit. Credeţi-mă, Emanoil este un om cinstit şi profund nefericit.

Picioruş avea calităţi evidente de diplomat. Replica lui a dovedit-o încă o dată :

— Domnișoară, asigurări că temerile dumneavoastră nu sînt justificate nu pot da. Vreau numai să vă spun că eventualele noastre erori ne sînt nouă înșine odioase.

— Îmi place să aud așa ceva din gura dumneavoastră, domnule Picioruș.

— Cu voia dumneavoastră, aș mai dori să vă pun, domnișoară, două întrebări.

— Poftiți !

— Dintre colegii căpitanului, aveți cunoștință cine mai era la curent cu prietenia dintre dumneavoastră și el ?

— Nu știu ! Nu cred că Emanoil a făcut cuiva asemenea confidențe.

— Domnișoară Aristița, mențineți ceea ce ați afirmat la începutul conversației noastre, că l-ați văzut pe căpitanul Ciubotaru, pentru ultima dată, ieri dimineața cînd, după o noapte petrecută în casa dumneavoastră, a plecat direct la cazarmă ?

— Da, domnule, îmi mențin declarația și, dacă n-aș bănui că motive speciale v-au silit s-o repetați, ar trebui să mă simt foarte jignită că puneți la îndoială buna mea credință. Dacă apreciați că este nevoie, sînt gata să aștern pe hîrtie tot ceea ce am declarat verbal.

— Știți, eu n-aș fi îndrăznit să vă cer așa ceva — o făcu pe umilul Picioruș — dar de vreme ce dumneavoastră, din proprie inițiativă, v-ați oferit să dați o declarație scrisă, mie nu-mi rămîne decît să vă mulțumesc.

După ce Aristița scrise declarația, Picioruș se pregăti de plecare. Aristița nu-l mai reținu. Îl conduse

pînă la ușă. Acolo, parcă ar fi vrut să mai spună ceva, dar în ultima clipă se răzgîndi.

*

După ce Picioruș îmi relată, cu mult mai multe detalii, convorbirea dintre el și Aristița, încheie cu o întrebare, inevitabilă de altfel. Spun inevitabilă, fiindcă există un obicei, ca atunci cînd prezinți superiorului tău un raport, să dorești să cunoști punctul de vedere al acestuia, mai ales atunci cînd n-ai izbutit să-ți faci unul personal.

— Ce părere aveți, tovarășe maior ?

— Eu ar trebui să-ți pun întrebarea asta, fiindcă dumneata ești acela care ai stat de vorbă cu Aristița. Și chiar am de gînd s-o fac, dar punîndu-ți nu o întrebare generală, așa cum ai făcut dumneata, ci una mai concretă. După părerea dumitale, Aristița a mințit declarînd că în noaptea de 14/15 septembrie Ciubotaru a dormit la ea ?

— N-a mințit. O iau pe garanție.

— În cazul acesta, căpitanul Ciubotaru are un alibi perfect.

— Are !

— Știi ce, Picioruș ? Pentru moment, haide să facem abstracție de căpitanul Ciubotaru și să discutăm despre informatorul din „Parcul Copilului". Ești de acord ?

— Dacă discutăm despre informator, cu sau fără voia noastră va trebui să discutăm și despre căpitan.

— Fără îndoială. Numai că eu propun calea inversă, în aparență inversă, dar, după părerea mea, cea firească. Datorită informatorului, am aflat de existența Aristiței. S-ar putea spune că el ne-a pus pe direcție. Dar în ce scop ? Noi am discutat și răs-

discutat despre asta. Dacă i-am da lui crezare, ar trebui să fim de acord că a făcut-o, pur şi simplu, pentru că nu poate suferi nedreptatea. Noi însă nu-l putem crede. Nu ne este permis să-l credem. Şi nu ne este permis, fiindcă nu-i un om cinstit fie şi numai pentru faptul că a folosit nişte radioemiţătoare furate din magazia companiei de transmisiuni.

— Credeţi că el le-a furat ? întrebă Picioruş.

— Asta-i cu totul altă problemă. Deocamdată, ceea ce ne interesează este dacă putem sau nu avea încredere în informator. Cînd m-ai întrerupt, tocmai eram pe punctul de a-ţi demonstra că nu...

— Vă rog să mă iertaţi.

— Deşi a voit să ne convingă de bunele sale intenţii. Dacă, într-adevăr, ar fi fost de bună credinţă, ar fi găsit un mijloc mult mai puţin senzaţional de-a ne semnala alibiul căpitanului. Or dacă nu din spirit de echitate, atunci din ce alt motiv ne-a divulgat unde s-a aflat în realitate căpitanul în noaptea cînd au fost furate documentele ?

— Tovarăşe maior, bănuiţi un motiv, altul decît acela pe care l-aţi mai formulat ?

— Nu ! Dar aş zice că abia acum, cînd ştim precis că radioemiţătoarele au fost furate de la aceeaşi unitate militară de unde au dispărut şi documentele secrete, avem certitudinea justeţei ipotezei noastre. Cu alte cuvinte, că informatorul are un interes presant ca...

— Ciubotaru să fie pus în libertate.

— Exact.

— Noi însă, în nici un caz, nu trebuie să-i facem pe plac.

— Nu, bineînţeles. Dar dacă pînă cînd expiră termenul de reţinere vom ajunge la concluzia că şeful

C. S. nu este vinovat, va trebui să-l punem în libertate. Pînă atunci, eu ţi-aş propune, ca mîine, pînă la prînz, să te faci luntre şi punte şi să găseşti adresa colecţionarului amator Trandafirescu.

— Nu mai e nevoie, tovarăşe maior. L-am căutat astăzi. Văzînd că nu v-aţi întors încă la sediu, m-am gîndit să nu pierd timpul şi să-l descopăr pe colecţionar.

— Şi ?

— Nu există nici un colecţionar de tablouri cu numele de Trandafirescu.

— Foarte interesant, Picioruş, foarte interesant !

— Este, tovarăşe maior.

— În cazul acesta, o întrebare se impune cu necesitate : A vîndut sau nu tablourile ? Dacă le-a vîndut, ce motiv a avut să ascundă faţă de Aristiţa numele adevărat al cumpărătorului. Dumneata ce părere ai ?

— Nu văd motivul, mai ales că Aristiţa era, cum ar spune tovarăşul căpitan Bogdan, în afară de problemă.

— Şi în cazul acesta ?

— Înseamnă că n-a vîndut tablourile, ci numai i-a spus ei că le-a vîndut.

— Atunci de unde a făcut rost de bani, fiindcă medicamentele i le-a procurat ?

— Poate că le-a cumpărat cu bani din salariu...

— Păi, Aristiţa ţi-a spus că salariul i-l lua, în întregime, nevastă-sa, şi că nu-i lăsa bani de buzunar nici măcar pentru ţigări şi autobuz.

— Poate că de data asta o fi pus piciorul în prag, căută el o explicaţie.

— Dar dacă n-a pus piciorul în prag, pentru că n-a fost în stare ?

— Atunci poate că s-a împrumutat de la un prieten...

— Bine, să zicem că s-a împrumutat. De datorie însă cum s-a achitat ? Căpitanul mai are şi alte venituri ?

— N-are ! De unde să aibă ?

— Atunci, cu ce bani a cumpărat medicamentele ?

Picioruş oftă. Era necăjit. Îi era greu să accepte punctul meu de vedere.

— Credeţi că pentru nişte amărîte de medicamente şi-a vîndut conştiinţa ? se revoltă el.

— N-o afirm categoric. Totuşi, dacă n-a vîndut tablourile, dacă n-a împrumutat bani, dacă nu şi-a oprit din salariu, atunci cu ce bani a cumpărat medicamentele ? Nu cumva ar trebui să facem o legătură între interesul presant al informatorului, ca Ciubotaru să fie liber, şi o eventuală sursă de venituri suplimentare pentru acesta ?

— Foarte probabil.

— Dumneata ce crezi, Picioruş ? Oare de ce căpitanul a minţit-o pe Aristiţa spunîndu-i că a procurat banii pentru medicamente vînzînd patru tablouri ?

— Poate că a făcut-o din vanitate. Că doar artiştii, geniali sau mediocri — aşa se spune — sînt tare vanitoşi. A minţit-o, ca să crească în ochii ei.

— Mă rog, nu exclud că aceasta ar putea fi explicaţia. Dar nimic nu mă opreşte să presupun şi altceva. Banii, avînd o proveniență necurată, din prevedere, ca să aibă mai tîrziu un martor, în caz de nevoie, i-a cîrpit minciuna.

— Ce-ar fi, tovarăşe maior, dacă l-aţi interoga pe căpitan, şi i-aţi cere să vă spună numele şi adresa persoanei care i-a cumpărat tablourile ?

— Şi-ar da seama că am descoperit-o pe Aristiţa.

— Vedeţi vreun inconvenient în aceasta ?

— Este clar că Ciubotaru nu s-a folosit de alibiul său, fiindcă n-a vrut să aflăm de existenţa Aristiţei. Sau, dacă vrei, fiindcă n-a vrut să se cunoască legăturile dintre ei. În mod normal, el ar fi trebuit să facă uz de alibiul său. Dacă ar fi făcut-o, ne-am fi explicat de ce-a luat tramvaiul, şi nu autobuzul...

— De acasă de la Aristiţa se ajunge la regiment doar cu tramvaiul. Nu există linii de troleibuz sau autobuz.

— Da !... Ştiu !... El însă a tăcut. N-a suflat un cuvînt despre Aristiţa, asumîndu-şi, cu seninătate, riscul de-a fi arestat. De ce ?

— De ce ? întrebă Picioruş, privindu-mă cu atîta candoare, încît, fără voia mea, am zîmbit.

— Nu-ţi dai seama, că dacă am avea răspuns la întrebarea aceasta, întreaga problemă ar fi ca şi rezolvată ? Din păcate, deocamdată, nu sîntem în stare decît să ne punem întrebarea. Răspunsul însă, ei bine, răspunsul încă nu-l pot întrevedea.

Picioruş era dezamăgit, necăjit. Se uită la mine fără voia lui, cu reproş. Parcă îl frustasem de ceva, de care era îndreptăţit.

— Nu-l puteţi întrevedea ! repetă el cuvintele mele, nu mai puţin necăjit.

— Unde lucrează Aristiţa ? l-am întrebat.

— Tovarăşe maior, nu lucrează nicăieri. A fost pensionată medical.

— Cu ce pensie ?

— Numai cu puţin peste o mie de lei.

— Numai atît !...

— Mi-a făcut impresia că se descurcă binişor cu pensia. De altfel, nici nu e de mirare. E singură şi dacă, pe deasupra, mai este şi chibzuită... Ştiţi, la început am presupus că o ajută şi căpitanul. Asta, pînă a nu-mi spune că ea e aceea care îi dă bani pentru ţigări şi tramvai.

— N-ai întrebat-o cît au costat medicamentele ?

— Ba da, dar mi-a spus că nu ştie. Căpitanul nu i-a spus, şi ea n-a insistat, ca să nu-l jignească. Dar, în definitiv, cît au putut să coste ? Să zicem, o mie ! Că doar nu preţul unui apartament.

— Era bine dacă, cel puţin, ţi-ar fi dat prin minte s-o întrebi cum se numesc medicamentele acelea. Ne-ar fi fost uşor să aflăm cît costă ele la negru.

— Am uitat. Dar ce-ar fi dacă i-aş mai face o vizită ? Găsesc eu un pretext s-o întreb, fără să bată la ochi.

— Deocamdată nu ! Încă o vizită, la numai cîteva ore după prima... Nu, nu cred că este indicat. Spune-mi : Aristiţa era îngrijorată de soarta căpitanului ? Te rog, gîndeşte-te bine înainte de a-mi răspunde !

— Tovarăşe maior, era. Dar parcă nu în măsura în care ar fi trebuit să fie.

— Asta a fost impresia dumitale ?

— Da.

— Interesant !

— Interesant ? se arătă sceptic Picioruş.

Dar eu nu am găsit de cuviinţă să-l lămuresc de ce mi se părea important că Aristiţa nu era, în măsura în care ar fi trebuit, îngrijorată de soarta căpitanului Ciubotaru.

Eram acasă, cînd m-a sunat maiorul Cotruţă. Eram acasă, în pijama, şi pentru că anunţasem că voi întîrzia două ore, nu mă grăbeam. Rămăsesem cumva să mă pregătesc, fiindcă la orele unsprezece urma să-l văd din nou pe căpitanul Ciubotaru. Pentru prima dată mi se întîmpla să simt nevoia de a mă reculege înainte de a cerceta un învinuit. Şi mi se întîmpla aşa ceva, deoarece eram conştient că, dacă vinovăţia căpitanului era evidentă sub aspectul neglijenţei, în schimb nu aveam nici un fel de probe materiale în ceea ce priveşte participarea lui directă la furtul documentelor. Din acest motiv, audierea urma să fie nu numai deosebit de importantă, dar şi decisivă, deoarece la miezul nopţii expira termenul de reţinere provizorie a căpitanului.

Din fericire, n-a mai fost nevoie să mă pregătesc. Şi n-a mai fost, datorită evenimentelor care, pur şi simplu, n-au vrut să ţină seama de intenţiile mele, parcă pentru a dovedi justeţea dictonului : „Omul propune şi Dumnezeu dispune".

— Tovarăşe maior Mănăilă — mă anunţă Cotruţă — vă raportez că ostaşul Ion Crihană a dispărut din unitate.

— Care Crihană ? am întrebat, deşi ştiam foarte bine despre cine anume vorbeşte. Vestea, însă, mă surprinse în aşa măsură, încît altceva nu mi-a venit în minte.

— Crihană, ostaşul care a fost de gardă la drapel în noaptea cînd s-au furat documentele ! îmi explică el.

— Şi ce înţelegeţi dumneavoastră prin „a dispărut" ? Mai exact, ce interpretare daţi acestei dispariţii ?

Răspunsul veni cu o oarecare întîrziere, ceea ce dovedea că maiorului nu-i era tocmai uşor să se pronunţe :

— Aici, la noi, părerile sînt împărţite. De pildă, comandantul său de companie presupune că aseară a fugit în oraş şi că, din anumite motive, încă nu s-a întors. Eu, însă, sînt de altă părere.

— Anume ?

— Că ostaşul a dezertat.

— E o părere sau există unele indicii ?

— Nu !... Nimic !... Pur şi simplu, o presupunere.

— Din ce companie face parte Crihană ?

— Din compania „Transmisiuni".

— Tovarăşe maior Cotruţă, într-un sfert de oră sînt la dumneavoastră. Am închis telefonul, dar — de data asta numai pentru mine — am continuat să vorbesc tare : Cum naiba nu mi-a sărit în ochi legătura, atunci cînd am descoperit că radioemiţătoarele au fost furate din magazia companiei de transmisiuni ?

Într-un sfert de oră eram la unitate. Maiorul Cotruţă mă aştepta. Era agitat şi neliniştit.

— Bine că aţi venit ! fură primele cuvinte pe care mi le adresă. Şi răsuflă, parcă uşurat. Vedeţi,

pe bună dreptate se spune că un rău nu vine niciodată singur.

— O reacție în lanț. Spuneți-mi, cînd a fost observată absența lui Crihană din cazarmă ?

Nu-i nici o oră. Am vrut să stau de vorbă cu el și am trimis pe cineva să mi-l aducă. Nu l-a găsit. În schimb, a aflat, de la cei din pluton, că ostașul n-a dormit astă-noapte în dormitor.

— Și de ce n-au anunțat ?

— Crihană obținea multe învoiri în oraș. Era un expert. Căpăta bilete de voie de la cine vrei și de la cine nu vrei.

— Fiți, vă rog, mai explicit !

— Vreau să spun că obținea învoiri nu numai de la comandantul său de companie. Se pricepea ca nimeni altul să se vîre sub pielea superiorilor și să smulgă bilete de voie ba de la comandantul de batalion, ba de la alți ofițeri. Din cele ce am putut afla pînă acum, se pare că nici un alt ostaș n-a ieșit de atîtea ori în oraș, ca acest Crihană.

— Atunci e clar de ce n-au anunțat ceilalți că nu s-a înapoiat în cazarmă.

— Da ! Au crezut că-i plecat în permisie.

— Nu cumva totuși a fost învoit de cineva ?

— N-a fost. Sigur.

— Și presupuneți că a dezertat ?

— Așa presupun. Dumneavoastră însă nu păreți convins.

— De loc ! De ce să dezerteze, de vreme ce știa că, pînă la urmă, va fi prins ? Numai în cazul cînd nu are nici un amestec în furtul documentelor e posibil să fi dezertat.

— Pînă acuma aveți îndoieli serioase că ar putea exista vreo legătură între Crihană și dispariția documentelor.

— Le mai am și acum. Totuși, ceva nu mai este ca înainte : *Crihană a dispărut.* Și apoi, cînd noi am discutat, amîndoi am ignorat un fapt esențial : că și Crihană face parte din compania de „Transmisiuni".

— El, și mai cine ?

— Caporalul Oprescu, magazinerul care s-a sinucis, nu știm din ce motive, dar probabil, din cauza dispariției celor două radioemițătoare.

Maiorul Cotruță se plesni cu palma peste frunte :

— Cum de nu mi-a dat prin minte ! Apoi, după cîteva clipe, grav : În cazul acesta, abia acum am un motiv în plus să fiu neliniștit.

— Da, avem toate motivele să fim neliniștiți, am ținut să rectific. În altă ordine de idei : Știm că, ieri, Crihană n-a fost învoit în oraș. Ar fi interesant de știut dacă nu cumva a încercat să obțină un bilet de voie. Oare am putea afla ?

— Nu e nevoie să mă mai interesez, fiindcă deja am făcut-o pînă a nu veni dumneavoastră. Ei bine, aflați că n-a cerut învoire nici unuia dintre ofițeri.

— Asta-i și mai interesant !

— Oare ?

— Da !... Foarte interesant. Spuneați că, de obicei, atunci cînd voia să plece în oraș, se făcea luntre și punte și nu se lăsa pînă nu obținea o învoire.

— Așa cel puțin declară toți ceilalți.

— Astăzi însă a plecat în oraș fără ca măcar să încerce să obțină un bilet de voie. De ce ? Oare i-a fost teamă că nu va reuși ? Sau plecarea lui din cazarmă a fost atît de presantă, încît n-a mai avut

timp ? Sau, în fine, a făcut-o în mod deliberat, ca să nu se știe că a părăsit cazarma ?

— Tovarășe maior Mănăilă — mă întrerupse Cotruță — presupunerea aceasta, ultima, mi se pare cea mai aproape de adevăr. Probabil că ostașul și-a făcut următorul calcul : „Fug din cazarmă, aranjez în oraș ceea ce trebuie să aranjez și pe urmă mă reîntorc, fără ca cineva să prindă de veste că între timp am fost plecat."

— Bine, dar asta naște o mulțime de întrebări, am obiectat. De pildă, de ce, pe de o parte, a trebuit să plece în oraș, iar pe de alta, de ce era absolut necesar să nu se știe că a lipsit din cazarmă ? Ca să-și creeze eventual un alibi pentru mai tîrziu ? Dar, în acest caz, ce anume s-a întîmplat sau urmează să se mai întîmple aici, la dumneavoastră ? Și mai departe : Dacă, într-adevăr, a plecat din cazarmă cu gîndul să nu lipsească mult timp — foarte probabil, de vreme ce n-a cerut voie — de ce nu s-a întors pînă acum ? I s-a întîmplat ceva ? Absentează în mod deliberat ? Vedeți, dar, cîte întrebări se pot pune, și nu sînt toate.

Maiorul Cotruță era foarte grav și, într-un fel, timorat. Își dădea seama că evenimentele îl depășeau. Pentru prima dată se întîmpla să-i fie invadată existența de asemenea evenimente teribile, neobișnuite, cărora trebuia să le facă față.

— Tovarășe maior Mănăilă, dați-mi un fir de care să trag, și pe urmă lăsați pe mine ! îmi spuse cu o voce, care aproape că suna a implorare.

— Deocamdată, așa ceva nu-i posibil. Acum se impun atenției noastre mai multe fire. Să tragem deodată de toate ar fi o prostie, deoarece, numai

unul fiind cel adevărat, trăgînd de toate, am risca să se încurce.

— Care sînt acele fire ? întrebă el, oarecum surprins, ceea ce m-a făcut să cred că nu vedea decît unul singur.

— Unul ar putea fi Crihană.

— Şi celelalte ?

— Un altul este — sau s-ar putea să fie — Aristiţa. Dar despre Aristiţa încă nu sînteţi la curent. Vă voi informa mai tîrziu.

— Tovarăşe maior Mănăilă, eu nu cred că ostaşul, adică Ion Crihană, ar putea fi un fir. Dacă, într-adevăr, Crihană este amestecat în vreun fel în furtul documentelor, credeţi că ar fi făcut el prostia asta să dezerteze la mai puţin de treizeci şi şase de ore de la comiterea furtului ? De ce ? Ca să se dea de gol ? Ca să trezească suspiciuni asupra sa ?

— Dacă vă amintiţi, cînd dumneavoastră mi-aţi spus că, probabil, Crihană a dezertat, eu am obiectat că numai într-un singur caz este posibil să fi dezertat : doar dacă nu are vreun amestec în furtul documentelor. Asta însemna să nu excludem posibilitatea că s-ar putea, totuşi, să aibă. Acum, menţinîndu-vă punctul de vedere, acela că Ion Crihană a dezertat, ca să mă convingeţi că nu a jucat vreun rol în furtul documentelor îmi serviţi argumentul pe care eu vi l-am adus pentru a vă demonstra de ce nu împărtăşesc punctul dumneavoastră de vedere. Aţi spus : „Dacă, într-adevăr, Crihană este amestecat, în vreun fel în furtul documentelor, credeţi că ar mai fi făcut prostia să dezerteze la mai puţin de treizeci şi şase de ore de la comiterea furtului ?“ Ei bine, tovarăşe maior Cotruţă, nu avem nici o dovadă că Ion Crihană a dezertat.

Datorită întîmplării care, de multe ori, potrivește lucrurile în chip magistral, telefonul sună exact în clipa cînd terminam de rostit fraza de mai sus. Maiorul Cotruță ridică receptorul.

— Cine-i ?

— Locotenentul-major Pavelescu, ofițer de serviciu. Raportez că niște civili l-au găsit pe Ion Crihană în afara incintei cazărmii, pe locul viran, știți dumneavoastră care...

— Adu-l imediat la mine ! Dar imediat.

— Tovarășe maior, raportez că nu pot executa ordinul. Ostașul a fost omorît. L-a înjunghiat careva pe la spate cu un cuțit.

Cotruță trînti receptorul în furcă, apoi către mine :

— Poftim ! Atîta mai lipsea. O crimă !

— Să mergem acolo, l-am îndemnat.

— Să mergem !... Să mergem !...

Își luă chipiul și, fără să mă mai aștepte, ieși pe ușă. Mergea repede. Avea un mers care semăna cu al pelicanului. Un mers care, întrucîtva, deși nu era momentul, mă înveseli. L-am ajuns din urmă după ce străbătuse, de unul singur, o distanță de circa o sută de metri, fiindcă mai întîrziasem în birou ca să anunț, telefonic, echipa tehnico-științifică, medicul de serviciu și procurorul.

Locul viran unde fusese găsit cadavrul lui Crihană era un maidan în partea de nord-vest a regimentului, și la o depărtare de circa două sute de metri. Pe maidan, continuau să fie depozitate gunoaie, deși, formal, lucrul acesta fusese interzis. Era permisă doar depozitarea de moloz de la clădirile demolate.

Cadavrul fusese găsit, întîmplător, de niște gunoieri care, văzînd că cel asasinat poartă uniformă militară, anunțaseră la regiment. Cînd am ajuns noi, am găsit acolo pe locțiitorul tehnic, alți cîțiva ofițeri și niște ostași. Priveau cu toții cadavrul într-o tăcere solemnă, impresionați. Crihană zăcea cu fața în jos, cu mîinile vîrîte în buzunare și nu lipite de-a lungul trupului, așa cum mi s-a părut în primele clipe. Asta dovedea că moartea fusese atît de fulgerătoare, încît nu avusese timp să și le scoată din buzunare, ca să se sprijine în cădere. Mi-a atras atenția de la început faptul că Ion Crihană era încins cu centura. Întrucît în cazarmă, dacă nu sînt în gardă sau dacă nu fac de serviciu, soldații umblă descinși, am tras concluzia că părăsise unitatea cu gîndul să plece în oraș. Desigur, nu excludeam posibilitatea că și-o pusese doar în vederea întîlnirii de pe maidan, dar mi se părea mai puțin plauzibil.

În așteptarea echipei tehnico-științifice, a medicului legist și a procurorului, am cercetat terenul, de jur împrejur, pe o rază de zece-cincisprezece metri. Era o treabă aproape inutilă, fiindcă, înaintea venirii noastre, pămîntul fusese călcat de picioarele gunoierilor și de obișnuiții gură-cască, totdeauna răsăriți ca din pămînt în asemenea împrejurări. Cuțitul, adînc înfipt între omoplați, era de fapt un briceag mare cu resort. Mă întrebam dacă ucigașul lăsase amprente pe plăsele. Răspunsul însă nu-l puteam avea decît mai tîrziu, după examenul de laborator.

O dată cu echipa tehnico-științifică, sosi și medicul legist, iar la numai cîteva minute după aceea, procurorul de serviciu.

În timp ce băieţii din echipă îşi făceau meseria, m-am apropiat de medicul legist, un bătrînel de şaizeci de ani, lat în spate, vînjos, care îşi cănea mustăţile à la Taras Bulba, şi favoriţii, pe care îi avea încă mai înainte de a exista moda de dată recentă, care îi face pe mulţi tineri să semene, la douăzeci de ani, cu o anumită fotografie a lui Franz Iosif. Medicul avea o vorbă repezită, de om pus pe ceartă în fiecare clipă, şi un anumit fel de a privi fiinţele şi obiectele din jurul său, încît ai fi putut jura că e profund scîrbit de tot ceea ce vede şi, bineînţeles, aude. Se numea Sergiu Buruncea, dar îi spuneau cu toţii *papa* — cu accentul pe ultima silabă — din cauza vîrstei şi bunătăţii sale, în contrast cu mizantropia sa aparentă.

— Papa, cînd crezi că a fost omorît ? l-am întrebat.

— Ce, n-ai ochi să vezi ? E ţeapăn !... Sînt douăzeci şi patru de ore de cînd l-a curăţat. Am să ştiu, mai precis, cu prilejul autopsiei. Altceva nu mai vrei să afli ?

— Cum ţi se pare lovitura, papa ?

— Fainâ ! I-a atins inima. Dar şi asta am s-o ştiu precis tot la autopsie.

Personal, eram convins că autopsia va confirma diagnosticul lui papa.

Ceva mai deoparte, procurorul explica maiorului Cotruţă punctul său de vedere în legătură cu împrejurarea în care fusese comisă crima :

— Victima şi-a dat întîlnire aici, pe maidan, cu asasinul. După ce au discutat — şi probabil că a fost o discuţie destul de paşnică — victima i-a întors spatele, cu intenţia de-a se înapoia la cazarmă. Atunci asasinul i-a vîrît cuţitul între umeri. Moar-

tea a fost fulgerătoare. (Nu trebuia, neapărat, să fii un specialist ca să-ţi dai seama că lucrurile aşa se petrecuseră.)

Maiorul Cotruţă îl părăsi pe procuror şi veni să mi se alăture :

— Vedeţi, era încins cu centura. Oare intenţiona ca după întrevederea cu cel care l-a omorît să mai plece în oraş ? mă întrebă.

— După poziţia în care se află cadavrul, se pare că se pregătea să se întoarcă la cazarmă. Tovarăşul procuror este şi el de aceeaşi părere. Siguri însă nu putem fi.

— Adică, să se fi încins numai pentru întîlnirea de aici, de pe maidan ? mai întrebă, sceptic, maiorul.

— Poate că, atunci cînd a plecat din regiment, s-a gîndit că va fi nevoie să-l însoţească pe asasin în oraş sau poate numai o parte din drum. Desigur, ar fi important să ştim cu ce intenţii a plecat Crihană din cazarmă. Mai important mi se pare însă, dacă am putea afla măcar cu aproximaţie, ora cînd a fost omorît.

— Păi, tovarăşul medic v-a spus...

— Mi-a spus că sînt cel puţin douăzeci şi patru de ore de cînd a murit. Pe mine, însă, mă interesează să ştiu dacă asasinatul a fost comis pe lumină sau pe întuneric.

Dacă omorul fusese comis pe lumină, însemna, pe de o parte, că uciderea lui Crihană nu putuse fi amînată, iar pe de alta, că asasinul era de o temeritate feroce. Tocmai de aceea, în orele imediat următoare, împreună cu maiorul Cotruţă, investigînd printre ostaşi, trebuia să încercăm a stabili ora cînd Crihană fusese văzut pentru ultima dată în cazarmă.

— Tovarășe maior, mă anunță unul din băieții echipei tehnico-științifice, uitați-vă ce am găsit în buzunarul victimei.

Și îmi întinse o fiolă. Am luat-o și am citit pe ea cuvîntul „cianură".

— Otravă ! exclamă maiorul Cotruță, care citise și el indicația. O fiolă cu otravă în buzunarul lui Crihană... Crihană asasinat pe la spate, cu un cuțit !

Se uită la mine întrebător, parcă aștepta să-i confirm, că, într-adevăr, așa stăteau lucrurile. Am dat din cap afirmativ, pe urmă l-am întrebat pe lucrătorul care descoperise fiola :

— Altceva n-ați mai găsit ?

— Nimic.

— Vreun carnețel cu numere de telefon ?

— Nimic în afară de fiolă.

— Chiar că-i de mirare.

Eram decepționat. Sperasem că percheziționarea cadavrului va oferi vreo surpriză. Surpriza nu lipsise, dar era de cu totul altă natură decît mă așteptasem.

O jumătate de oră după ce toate formalitățile fură îndeplinite, și după ce cadavrul lui Crihană fu transportat la morgă cu o ambulanță, eu și maiorul Cotruță ne-am întors în biroul lui. M-am așezat în fața telefonului, pe un scaun care scîrțîia îngrozitor, și i-am raportat colonelului Rareș cele întîmplate.

— Mănăilă, am impresia că s-au încurcat rău-ițele. Bagă de seamă ! îmi atrase el atenția.

— S-au încurcat, tovarășe colonel, și grija mea este să le descurc.

După ce-am închis, l-am căutat cu privirea pe Cotruță. Rămăsese în picioare, oprit în fața ferestrei.

Privea afară și-și tot freca mîinile, dar nu de satisfacție, ci din nervozitate.

— Tovarășe maior Mănăilă — l-am auzit — fiola cu otravă ne lămurește întrucîtva.

Pronunța cuvintele lungind silabele, ca și cînd ar fi avut un defect de vorbire.

— Adică ?

— O fiolă cu otravă nu are ce căuta în buzunarul unui ostaș decît numai în cazul cînd este spion.

— Vedeți vreo legătură între fiolă și crimă ? l-am întrebat, luîndu-i locul la fereastră. (Eram nerăbdător să-l văd venind pe căpitanul Drăgănoiu cu o clipă mai devreme. Mai înainte de a pleca de la locul crimei, îi cerusem să depisteze și să aducă la „Biroul contrainformații" pe ostașii din compania lui, care îl văzuseră pe Crihană și eventual vorbiseră cu el în după-amiaza zilei precedente. Îi mai cerusem să aducă și lădița de campanie a victimei. Dacă cei din echipa tehnico-științifică, în afara fiolei, nu găsiseră nimic altceva care ar fi putut ajuta ancheta, speram că vom fi mai norocoși scotocind în lădița de campanie a lui Crihană. Căpitanul Drăgănoiu întîrzia mult. Maiorul Cotruță se foia pe scaunul ce scîrțiia înnebunitor.)

— Nu văd nici o legătură, se hotărî el să răspundă, după un timp de gîndire, nepermis de lung.

— Cu excepția cazului cînd ucigașul a recurs la cuțit, fiindcă Ion Crihană n-a avut curajul să folosească fiola.

— Vreți să spuneți că, mai întîi, i s-a cerut să se sinucidă ? ! se miră el. Tonul exprima nu atît îndoială, cît mai curînd uimire. Maiorul Cotruță nu-și putea explica de fel cum de ajunsesem la o aseme-

nea presupunere, pe care el o găsea — sînt sigur — incredibilă.

— Şi de ce nu ? N-aţi afirmat că o fiolă de otravă nu are ce căuta în buzunarul unui ostaş decît numai dacă este spion ?

— Am afirmat, da !

— Şi pe bună dreptate. În bagajele sau în buzunarele unui spion în mod obligatoriu trebuie să existe, sub o formă sau alta, otravă. Cum însă mulţi dintre ei nu au curajul s-o utilizeze atunci cînd este cazul, mai totdeauna se găseşte cineva care să-i ajute să moară, asasinîndu-i. În definitiv, de ce n-am crede că aşa s-a întîmplat şi cu Ion Crihană ?

— Mda ! În definitiv, de ce n-am crede ? se lăsă el repede convins.

— Dar cu aceasta nu înseamnă că am epuizat toate ipotezele, tovarăşe maior Cotruţă.

— Mai sînt şi altele ? Să vedem !... O ipoteză ar fi... Da !... Ştiţi, presupun că faptele s-au petrecut în felul următor : Crihană s-a întîlnit pe maidan cu cineva căruia trebuia să-i predea documentele furate. I le-a predat, iar acesta, după ce a intrat în posesia lor, l-a înjunghiat.

— Dumneavoastră, dacă aţi fi fost în locul aceluia, aşa aţi fi procedat ? Omul v-a procurat documente. Pe viitor, ar mai putea procura şi altele. Ce, e puţin lucru să ai într-o unitate militară un agent care să-ţi facă rost de documentele de care ai nevoie ?

— Bineînţeles că nu-i puţin lucru, fu şi maiorul de acord.

— În schimb, dumneavoastră îl ucideţi. Vi se pare firesc un asemenea procedeu ?

— Poate nu mai aveau încredere în el ! presupuse Cotruță.

— De ce să nu mai aibă ? N-ați spus că Ion Crihană i-a predat documentele furate ?

— Atunci poate l-a omorît, fiindcă s-a temut că bănuielile noastre vor cădea asupra lui. L-a lichidat mai înainte de a apuca să vorbească.

— De unde și pînă unde această teamă ? Nici un serviciu de spionaj nu-și lichidează agenții cînd nu planează asupra lor vreo bănuială doar pentru a anticipa momentul cînd, eventual, bănuiala ar putea deveni realitate. Și apoi, Crihană avea asupra sa fiola. De unde certitudinea că n-o va folosi în momentul cînd va constata că totul este pierdut ?

Maiorul Cotruță ridică din umeri :

— Nu mai știu ! Obiecțiile dumneavoastră sînt atît de judicioase, încît m-am convins că presupunerea mea nu stă în picioare. Dar, vă rog, după părerea dumneavoastră, care este ipoteza cea mai probabilă ?

— Ipoteza cea mai probabilă ? Zău că nu știu care ar putea fi aceea. Una — fără a avea însă pretenția că este cea mai probabilă — am formulat-o mai adineaori. O alta ar putea fi și aceasta : că ne găsim în fața unei crime absurde. Da, în fața unei crime absurde.

— Toate crimele sînt absurde, obiectă el.

— De acord, orice crimă este absurdă din punct de vedere moral, social și, mă rog, din orice punct de vedere doriți. Eu însă nu la acest fel de absurd m-am referit. Raportată la cazul care ne preocupă — furtul documentelor — uciderea lui Crihană ar putea fi o crimă absurdă.

— Vă rog să vă explicaţi. Vă mărturisesc, nu sînt în stare să înţeleg la ce anume vă referiţi.

Am ridicat neputincios din umeri :

— Vedeţi, tocmai în aceasta constă dificultatea, că nu sînt în stare să explic. Constat numai că, încercînd să fac o legătură între faptele pe care le cunoaştem pînă în prezent, crima îmi apare absurdă. Nu este însă exclus, ca în ziua cînd vom şti mult mai multe amănunte, sacrificarea lui Crihană să nu ne mai apară aşa.

Răspunsul nu îl mulţumi pe Cotruţă. La drept vorbind, nici eu nu aveam motiv să fiu prea mulţumit. Cîteva minute tăcurăm amîndoi. Pesemne, maiorul reflecta la cele ce-i spusesem. Eu, în schimb, mă gîndeam cîtă dreptate avusese colonelul Rareş afirmînd că iţele se încurcaseră.

În sfîrşit, de după un pavilion l-am văzut apărînd pe căpitanul Drăgănoiu. Îl însoţea un ostaş.

— Vine căpitanul Drăgănoiu, l-am anunţat pe Cotruţă, care bătea darabana în birou.

— Să vedem dacă a aflat ceva.

Şi iarăşi se foi în scaunul care scîrţîi cumplit.

Căpitanul şi ostaşul intră în birou. După ce raportă că executase ordinul, Drăgănoiu se duse să stea pe scaunul pe care i-l indicase maiorul. Ostaşul rămăsese în poziţie de drepţi, în dreptul uşii.

— Cînd l-ai văzut ultima dată pe Ion Crihană ? l-am întrebat.

— După-amiază, ieri, pe la orele şase.

— Precis ?

— Mai mult ca sigur. Adică, mai mult de şase şi jumătate nu era. Precis !... Precis.

— Se întunecase ?

— Nu. Dar nici nu mai era mult.

— Unde l-ai văzut ?

— În curtea regimentului, aproape de bibliotecă. Nu aș putea spune dacă venea sau se ducea acolo. N-am dat importanță.

— Era încins cu centura ?

— Precis, precis n-aș putea să vă spun. Nu-mi amintesc. Ce, parcă mi-a dat prin minte să mă uit dacă era sau nu încins ? Dar chiar dacă nu era, nu înseamnă că nu avea centura la el. O purta tot timpul sub veston.

— De unde știi ?

— Am băgat eu de seamă.

— Și de ce crezi că o purta tot timpul la el ?

— Asta nu pot *ca* să știu, tovarășe maior. O toană de-a lui. Ion avea chestii de-astea.

— L-ai cunoscut bine ?

— Au fost prieteni, mă lămuri căpitanul Drăgănoiu.

— Așa ! Cum te cheamă, ostaș ?

— Tovarășe maior, sînt soldatul Andronache Zaharia.

— Ce meserie ai, Andronache ?

— Tractorist. Sînt de loc din Tulucești.

— Cu Ion Crihană te-ai cunoscut înainte de stagiul militar ?

— Nu ! Aici, la armată, ne-am împrietenit. Eu din Tulucești, el din Galați. Aproape *consăteni*. Asta a fost motivul că ne-am cam împrietenit.

— Întîi ai spus că v-ați împrietenit. Acum, că v-ați *cam* împrietenit. Deci, v-ați împrietenit sau v-ați cam împrietenit ?

— Ne-am cam împrietenit.

— De ce nu v-ați împrietenit ?

— Cu cineva care are o fire ca a lui, nu te poți împrieteni de-adevăratelea.

— Păi ce fel de fire avea ?

— Închisă. Ce era în inima și sufletul lui, doar Dumnezeu și Scaraoțchi dacă știau. Și nici nu suferea să-l iscodești. Ferit-a sfîntul !

— Ai aflat ce i s-a întîmplat ?

— Știe tot regimentul, mă informă, boțindu-și buzele într-un anumit fel, ca și cînd se mira că-i puteam pune o asemenea întrebare, lipsită de sens.

— Și oamenii ce spun ?

— Ce să spună ? Unii îl căinează... Alții se minunează.

— Dar dumneata ?

— Eu nu m-am minunat în nici un fel ! veni prompt răspunsul.

— De ce, Andronache ? Te așteptai să i se întîmple ceva rău ?

— Nu ! Dar un om, cum a fost răposatul Ion, nu-i de mirare dacă o pățește.

— Cum a fost ?

— A fost omul dracului.

— Vrei să spui că a fost rău ?

Andronache se uită la mine indignat.

— Da' ce ? Dracu e rău ?

— Nu-i ?

— De bună seamă că nu-i.

— Atunci ce-i ?

— E viclean, tovarășe maior. Ăsta-i dracu ! Nici bun, nici rău. Viclean !

— Și Ion Crihană, fiind omul dracului, a fost și el viclean ?

— Da ! Al naibii de viclean !

— Eu tot nu înțeleg, Andronache. Ce, e musai ca un om viclean să se trezească într-o zi înjunghiat pe la spate ?

— Nu-i musai. Dar dacă i se întîmplă unui om al dracului, pentru acela care l-a cunoscut, aflînd că a pățit-o, pocinogul nu-i un prilej de mare mirare.

— Bine, nu-i un prilej de mare mirare, dar nici de mirare ?

— Oameni ca el sfîrșesc totdeauna prost, tovarășe maior.

— Ce fel de oameni ? am insistat.

— Fără astîmpăr. Parcă avea un vierme în fund, ce nu-i dădea pace, îndemnîndu-l tot timpul să iscodească.

Va să zică : Crihană fusese un *viclean,* un ins *fără astîmpăr,* căruia îi plăcea *să iscodească.* Portretul, încet-încet, începea să se contureze.

— Nu mi-e clar, Andronache, ce înțelegi dumneata prin „un om fără astîmpăr" ? Ai vrea să mă lămurești și pe mine ?

— Cum să nu ? Cum să nu ? Nu sta locului nici dacă îl picai cu ceară. Acu' era lîngă tine, acu' dispărea. Pe unde se ducea, și ce făcea, numai Dumnezeu știa !

— Bine, dar ce anume iscodea ?

— Voia să știe tot ceea ce se întîmplă în regiment. Cine a primit de acasă bani, cine pachet, cui i-a născut nevasta, știa dacă duminică au să se dea sau nu învoiri în oraș, știa o mulțime și despre tovarășii ofițeri.

— De pildă ?

— Știa care dintre dumnealor urmează să fie avansat, care s-a înscris pentru locuință personală,

care și unde pleacă în concediu, știa dinainte dacă tovarășul căpitan avea sau nu să fie bine dispus...

— Și discuta despre toate astea cu voi ?

— Nu cu toți. Cu mine, însă, da. V-am spus că am fost un fel de prieteni.

— Nu te-ai mirat cum de izbutea să afle despre toate astea ?

— Să mă mir ? Păi viclean cum era el, se pricepea să tragă pe om de limbă.

— Atunci cînd erați învoiți în oraș, voi doi ieșeați împreună ?

Andronache iarăși se miră că-i pun o asemenea întrebare.

— Niciodată n-am mers în oraș împreună.

— De ce ? Erați doar prieteni. A avut poate un alt prieten mai bun ?

— Prietenos, așa, în general, era cu toată lumea. Dar prieten mai de-adevăratelea, numai cu mine a fost.

— Atunci de ce nu ieșeați împreună în oraș ?

— Eu nu prea mă omor după învoiri. Iată, în primăvară ne dă drumul acasă, și eu, în tot acest timp, n-am ieșit în oraș decît de vreo două ori.

— Nu-ți place capitala ?

— Nu de asta. Dar după ce ies în oraș, milităria mi se pare mai grea. Eu vă spun pe-a dreaptă, tovarășe maior. Ca cetățean, am obligația să fac armata, să apăr țara la o adică. De plăcut însă, dacă aș spune că-mi place, ar însemna să mint.

— În schimb, lui Crihană îi plăcea să iasă în oraș.

— Ehei, ce-i mai plăcea ! Era în stare să facă și tumbe numai să capete o învoire. Cînd nu izbutea,

o întindea în oraș cu bilet de voie vechi, căruia îi modifica data.

— Ceva rude avea în oraș ?

— Nu mi-a spus că ar avea.

— Atunci ce tot căuta el în oraș ?

— Nu pot *ca* să știu, tovarășe maior. Ion era băiat de oraș. Eu sînt de la țară — v-am spus — de la Tulucești. E altceva. În București, dacă n-ai rude și nici bani, e mai bine să rămîi la unitate.

— Ion însă avea bani ?

— Avea !

— Primea prin mandat poștal ?

— Asta nu mai știu. Dar de avut, avea. Mulți !

— Cît de mulți ?

— Nu i-am numărat. Avea totdeauna sute la el. Dumneavoastră ați făcut armata ?

— Desigur. Ca fiecare.

— Atunci știți cît e de mare o sută de lei pentru un ostaș. El avea, cum v-am spus, sute. Ba te mai și împrumuta cu un pol, dacă îi cereai. Că nu era rău. Mai făcea și cinste la cantină, că nu-și mînca de sub unghie.

— Cînd se întorcea din oraș era băut ?

— Nu-i plăcea băutura. Era cumpătat.

— Nu-ți povestea cum își petrecea timpul în oraș ?

— Niciodată !

— Nu l-ai întrebat ?

— Nu !

— De ce ? Nu erai curios ?

— Nu suferea să-l înghesui cu întrebările. Dar eu îmi cam dau cu presupusul ce făcea în oraș.

— Ce făcea ?

— Ion a fost un mare muieratic. L-am *citit* eu. Cum vedea o femeie mai frumușică, cum începeau să-i sticlească ochii, ca la draci.

— Cum de... l-ai citit, de vreme ce nu ați ieșit împreună in oraș niciodată ? Că doar aici, la regiment, n-am prea văzut femei.

— Veniți dumneavoastră joia și duminica, să vedeți ce de femei se strîng la poartă. Soții, surori, prietene de-ale ostașilor. Ion, dacă nu era învoit, numai pe la poartă stătea. Cum naiba făcea nu știu, dar repede intra în vorbă ba cu una, ba cu alta. Ce vreți, muieratic. Și doar muieraticii se pricep în chestii de-astea. Parcă n-a încercat să tragă clopotele și tovarășei Filipița ?

— Cine-i tovarășa Filipița ?

— Bibliotecara noastră. Dar nu i-a mers. Că tovarășa Filipița e femeie serioasă. L-a dibăcit ea că-i fug ochii după toate fundurile de muiere, și l-a pus la punct.

Mi-am însemnat numele, ca să stau mai tîrziu de vorbă cu bibliotecara.

— Dumneata de unde știi că l-a pus la punct ? Sau numai presupui ?

— Știu !

— Ți-a spus bibliotecara ?

— Nu ! Ion mi-a spus: „A dracului e Filipița ! Nu-i chip să mă lipesc de ea". Cum v-am spus, l-a pus la punct.

— Spune-mi, Andronache, în ultimele zile, Crihană nu ți s-a părut cumva schimbat ?

Andronache se gîndi puțin. Pe urmă, ochii lui de veveriță exprimară parcă surpriză :

— Dacă nu-mi atrăgeați atenția, zău că nu mi-aș fi dat seama. Tovarășe maior, ieri, pe la prînz, cred că Ion era puțin speriat.

— Speriat ?

— Speriat, da !

— Gîndește-te bine !

— Era speriat, tovarășe maior. Nu prea mult, dar era speriat. Cred că presimțea că avea să i se întîmple ceva. Pe urmă, imediat : Ce zic, presimțea... Ceva știa el, ceva care îl neliniștea. Altfel nu i-ar fi tremurat vocea, cînd mi-a dat pachețelul.

— Ți-a dat un pachețel ? am întrebat, pentru ca imediat să adaug, în gînd : „Ce naiba n-ai spus-o de la început ?"

Andronache scoase dintr-un buzunar al pantalonului un pachețel lunguieț, înfășurat în hîrtie albă și legat cu ibrișin de aceeași culoare. Se uită lung la el, pe urmă îl depuse pe birou, în fața mea. L-am desfăcut la un capăt, dar în așa fel ca Andronache să nu observe ce conține. N-am tresărit, m-am păstrat calm, poate vocea să-mi fi fost puțin schimbată cînd l-am întrebat :

— Cînd ți-a dat pachețelul acesta, ce ți-a spus ?

— Mi-a spus să-l păstrez pînă are să mi-l ceară el. Dar dacă a murit, săracu, înseamnă că n-are să mi-l mai ceară.

— Nu ți-a spus ce conține ?

— Nu !

— Și dumneata n-ai fost curios să afli ?

— Adică, vreți să știți dacă nu l-am desfăcut ?

— Da, asta vreau să știu.

— Nu, tovarășe maior.

Omul părea sincer. De altfel, dacă îl deschidea, poate că nu mi l-ar fi dat.

M-am întors către maiorul Cotruță :

— Dumneavoastră aveți să-i puneți vreo întrebare lui Andronache ?

— Nu !

— Dar dumneavoastră ? l-am întrebat pe căpitanul Drăgănoiu.

— Aș vrea să-l întreb : De ce mie nu mi-a spus nimic de pachețel ?

— Să iertați, tovarășe căpitan, nu v-am spus fiindcă am uitat. Vă rog să mă credeți.

— Bine !... Bine !

M-am întors cu fața către Andronache :

— Pe lîngă cele declarate, mai ai ceva de adăugat?

— Nimic, tovarășe maior.

— Dumneata nu te-ai întrebat de ce a fost omorît ?

— Ba da ! Eu îmi dau cu presupusul că a fost omorît din cauza unei muieri. Altfel, cine și ce a putut avea de împărțit cu el ?

Nu mai aveam nevoie de el. Ceea ce aflasem îmi era suficient.

— Poți pleca, Andronache. Mulțumesc pentru informații.

Am rămas numai noi trei în birou. Maiorul Cotruță și căpitanul Drăgănoiu erau nerăbdători să afle ce conținea pachețelul. Cu o lamă, pe care am găsit-o într-o scrumieră de pe birou, am tăiat sfoara cu care era legat, i-am scos ambalajul, după care am depus pe mapă, dinaintea maiorului Cotruță, pachețelul de bancnote, pe a cărui banderolă era scris : 10 000 lei.

Reacţia lor fu cea scontată. Stupefiaţi, priveau cînd bancnotele, cînd pe mine. Nu le venea să creadă.

— Cum vă explicaţi că Ion Crihană dispunea de o sumă atît de mare de bani ? întrebă cu naivitate căpitanul Drăgănoiu.

— Sigur că nu i-a cîştigat la Loto, îi replică maiorul Cotruţă, oarecum enervat, deşi nu avea motiv, fiindcă pentru căpitanul Drăgănoiu, specialist în fel de fel de aparate electronice, tot ceea ce se întîmplase îi apărea învăluit într-un mister de nepătruns.

Cu toată bunăvoinţa ce o aveam, nu era cazul să-i satisfac legitima curiozitate, cel puţin deocamdată.

— Tovarăşe căpitan, de ce nu aţi adus lădiţa de campanie a lui Crihană ?

— Fiindcă n-am găsit-o.

— A dispărut ?

— Aşa se pare. Am pus ostaşii s-o caute peste tot, dar n-a fost chip să dea de ea. Îmi pare rău.

— Ce înseamnă că au căutat-o peste tot ? Adică, unde au căutat-o ?

— În dormitoare. Peste tot în incinta companiei.

— În pămînt, totuşi, n-a intrat, tovarăşe căpitan.

Eram nedrept cu el, îmi dădeam seama. Dar o mînie surdă pusese stăpînire pe mine. Surprizele se ţineau lanţ. Crihană asasinat... Lădiţa de campanie dispărută... Un pachet cu bani... Şi nici un fel de indiciu. Nici o licărire în bezna care învăluia totul. Într-un fel, mînia exprima neputinţa mea. Numai în puţine cazuri se mai întîmplase să trec prin asemenea momente dificile.

— Aveţi dreptate, în pămînt, sigur, n-a intrat. Pe undeva trebuie că este ascunsă. Vă rog însă să mă sfătuiţi unde s-o mai caut ?

— Tovarăşe căpitan, căutaţi-o în unitate. Pe la alte companii. Trebuie s-o găsiţi. Neapărat.

— Acordaţi lădiţei o importanţă chiar atît de mare ?

— Da ! Importanţa ei reiese şi din faptul că a dispărut.

— Poate că nici nu se mai află în unitate, sugeră maiorul Cotruţă.

Desigur, nu era exclus. Dar atîta vreme cît nu fusese făcut totul ca să fie găsită, nu voiam să accept o asemenea ipoteză.

— Poate că totuşi se mai află aici, în unitate. Mai trebuie căutată.

— Ce speraţi să găsiţi în ea ?

— Poate alţi bani... Poate altceva... Nu ştiu ! Un fapt este însă cert : că lădiţa a dispărut. Lădiţa de campanie a unui ostaş care a fost înjunghiat, şi care, cu puţine ore înainte de-a fi asasinat, avea asupra sa suma de zece mii de lei. Mai este nevoie să pledez ca să vă convingeţi că trebuie s-o găsim ?

— Trebuie ! fu de acord maiorul Cotruţă. Apoi către căpitanul Drăgănoiu : Căutaţi lădiţa ! Din pămînt, din iarbă verde, trebuie s-o găsiţi.

— Am înţeles, tovarăşe maior. Pot să plec ?

— Dacă tovarăşul maior Mănăilă nu mai are a-ţi face vreo recomandare...

Nu aveam. Căpitanul Drăgănoiu salută şi plecă. Acum, rămăsesem numai noi doi. Cotruţă îmi ceru o ţigară. I-am dat şi mi-am aprins şi eu una. Fumam în tăcere. Mînia încet-încet mă părăsise.

La un moment dat l-am auzit pe Cotruţă :

— Mă întreb cine a ascuns lădiţa de campanie ? Crihană ? Altcineva ? Poate chiar asasinul, după crimă, în cazul cînd este tot un ostaş ?

— Un ostaș ? am întrebat cu neîncredere.

— Oare ar fi chiar imposibil ?

— Nimic nu e imposibil. Dovadă că nu în puține cazuri realitatea depășește cea mai inventivă și mai avîntată imaginație. Mă întreb însă, de ce asasinul, dacă este tot militar în termen, l-a omorît pe Crihană în afara incintei regimentului. Într-o unitate există doar atîtea locuri unde poate fi comisă o crimă fără riscuri pentru asasin !

— Fără îndoială că există. Dar parcă noi putem ști dacă nu cumva asasinul a avut anumite motive să-l atragă pe Crihană pe maidan și acolo să-i facă de petrecanie ? Din păcate, misterul este atît de nepătruns, încît putem face o mulțime de presupuneri.

Cîtă dreptate avea ! Din lipsa unor indicii concrete, băteam pasul pe loc, enunțînd ipoteze peste ipoteze. Eu, maiorul Cotruță, chiar și căpitanul Drăgănoiu, toți trei. Asasinul lui Crihană ? Desigur, o unealtă plătită de legătura superioară a lui Crihană. De ce ? Păi, fiindcă acesta trădase. Sau, poate, fiindcă nu mai voia să joace așa cum i se cînta. Asasinul : un ostaș ca și Crihană, sau cineva din afară ? Din afară ? Nu, tot un militar. De ce dispăruse lădița de campanie ? Simplu. Fiindcă ea conținea ceva compromițător. Pentru cine ? Pentru asasin ? Nu ! Pentru însăși activitatea trădătoare a lui Crihană. Bine, dar ce anume ? Poate documentele furate ? Poate numele unui complice, eventual telefonul acestuia ? Poate alți bani ?

...Și cîte multe alte ipoteze nu se puteau face ! Rezultatul ? În continuare, o totală orbecăială. În continuare, imposibilitatea de a mă decide să trag de un singur fir. În continuare, tentația de a trage de mai multe fire deodată.

Mă gîndeam la toate acestea, cînd l-am auzit, ca prin vis, pe maiorul Cotruță :

— Nu există nici un fel de dubiu că documentele au fost furate de Crihană. Așa că, probabil, prima măsură pe care o veți lua va fi să-l puneți în libertate pe căpitanul Ciubotaru.

Căpitanul Ciubotaru ! Aproape că îl uitasem. Nu, nu-l uitasem. Pur și simplu, nu voisem să mă gîndesc la el. Nu voiam, așa cum nu vrei să te gîndești la o faptă cu care nu te poți mîndri. Mai tîrziu, da ! Mai tîrziu aveam să mă gîndesc. Mai tîrziu aveam să văd ce-i de făcut cu căpitanul Ciubotaru.

Maiorul Cotruță aștepta însă un răspuns de la mine. Am schimbat discuția :

— Teamă mi-e că, atunci cînd vom găsi lădița, în cazul cînd vom avea șansa s-o găsim, va fi prea tîrziu.

— Cum prea tîrziu, tovarășe maior ?

— În sensul că acela care a ascuns-o, între timp a sustras, făcînd să dispară, ceea ce, eventual, ne-ar fi putut interesa pe noi.

— Posibil ! mi-a răspuns el distrat.

Mi-am dat seama că era preocupat de soarta căpitanului Ciubotaru, și de loc de a lădiței.

— În altă ordine de idei, ce părere aveți despre Filipița ? l-am întrebat.

— O impresie bună. O fată liniștită, serioasă. Puțin cam simplută. Pe deasupra, timidă. Se pricepe în meseria ei. Anul trecut, cînd a urmat niște cursuri pentru bibliotecari, a obținut calificative foarte bune. E conștiincioasă. De multe ori rămîne peste orele de program, mai ales cînd primește de la colectură cărți noi, ca să le înregistreze. În ge-

neral, toată lumea e mulțumită de ea, de munca ei. Cam asta-i tot.

— E căsătorită ?

— După cît știu eu, nu.

— Aș vrea să stau de vorbă cu ea.

— Dacă socotiți că asta ar putea să ajute ancheta... Nu vreți să vă însoțesc, ca să vă prezint ? Nu de alta, dar să nu se sperie prea tare.

— Aveți dreptate. Mă prezentați și pe urmă, ne lăsați singuri.

— Foarte bine, așa voi face. Să mergem atunci.

Înainte de-a ieși pe ușă, mi-am amintit și l-am întrebat :

— Ce părere aveți despre căpitanul Drăgănoiu ?

Cotruță se uită la mine bănuitor. Parcă voia să se convingă dacă îl întrebasem serios sau voiseм doar să-mi bat joc de el.

— O părere foarte bună.

— Cînd am să mai vin la unitatea dumneavoastră, asta va fi probabil chiar mîine, aș dori să-i văd fișa personală. De asemenea dosarul personal.

DESTĂINUIRILE CĂPITANULUI CIUBOTARU

Filipiţa Postelnicu înscria într-un registru cărţile trimise de colectură.

— Bună ziua, tovarăşă Filipiţa !

Filipiţa privi peste umăr, continuă să scrie, şi abia după ce termină de trecut în registru autorul şi titlul cărţii pe care o ţinea în mîna stîngă răspunse bineţelor maiorului Cotruţă.

— Bună ziua, tovarăşe maior.

— Ţi-l prezint pe tovarăşul maior Mănăilă.

Filipiţa se ridică şi-mi întinse mîna. Abia acum am putut-o vedea ca lumea. Era de statură potrivită, bine proporţionată. Frumoasă ? În nici un caz. Drăguţă ? Eventual. Trăsături colţuroase, un nas cam mare, ochi inexpresivi, care evitau să te privească direct, ci doar atunci cînd era sigură că nu-i va întîlni pe ai tăi. Bărbie voluntară, buze pline, senzuale. Deşi nu era frumoasă, privind-o, mi-am zis, unii bărbaţi, măcar din cauza buzelor senzuale, se vor fi simţind atraşi de ea.

Îmi strînse mîna bărbăteşte, ceea ce m-a surprins, din cauza privirii evazive, piezişe, dar mai ales a unei penibile timidităţi pe care o trăda vaga îmbujorare a obrajilor.

„Trebuie că-i o refulată !“ am categorisit-o.

— Unde vreţi să staţi ? mă întrebă, şi fu gata să-mi ofere scaunul ei.

— Nu e nevoie să vă deranjaţi. Văd aici un scaun, dar nu am de gînd să stau.

— Totuşi, vă rog să luaţi loc, fiindcă mă simt prost ca eu, în calitate de gazdă, să stau jos şi dumneavoastră în picioare.

— În cazul acesta am să vă fac pe plac, domnişoară.

Mi-am aşezat scaunul în aşa fel, ca s-o pot vedea bine, dar fără ca ea să se simtă stînjenită.

— Dumneavoastră, tovarăşe maior, nu luaţi loc ? îl invită pe Cotruţă.

— Mai tîrziu, cînd am să mă reîntorc de la tovarăşul comandant. Deocamdată dau fuga pînă la el, să-i predau o situaţie pe care mi-a cerut-o.

Şi părăsi biblioteca aferat, prea aferat ca Filipiţa să nu-şi dea seama că nu era decît un pretext şi că nu avea nici un fel de treabă la comandant.

— Sînteţi de mult timp bibliotecara unităţii ? am întrebat-o.

— De doi ani.

— Şi cum vă simţiţi ? Vă place munca aici ?

— Mă simt foarte bine. În general, munca de bibliotecară e frumoasă. Şi asta e esenţialul.

— Sînteţi singura femeie între atîţia bărbaţi tineri.

— Nu sînt singura. Mai sînt la popota ofiţerilor două fete.

Nu ştiu de ce, dar am avut impresia că o spune ironic.

— Frumoasă bibliotecă ! Aveţi multe cărţi ?

— Patru mii de volume.

— Bravo ! Şi cu noutăţile cum staţi ?

— Mă zbat să obţin pe cele mai importante în limita sumei de care dispun. Ce vreţi, am şi eu plan defalcat pe trimestre şi pe luni.

— Aveţi mulţi cititori ?

— Avem. Ofiţerii citesc mai mult. De altfel, dumnealor au şi timp mai mult.

— Dar ostaşii ? Ei citesc ?

— Nu toţi. Citesc însă destui. Mulţi dintre ei au prins gustul lecturii abia aici, la unitate.

— Şi ce fel de cărţi preferă ?

— Literatură de aventuri, literatură eroică. Asta, în primul rînd. Dacă vreţi să ştiţi ce anume cărţi citesc, vă rog să vă uitaţi în fişier.

Am acceptat propunerea. Acceptînd-o, nu aveam decît de cîştigat. Am început să frunzăresc fişele. Mi-a venit atunci în minte să verific dacă Ion Crihană figura printre cititori. L-am găsit. Ultima carte o împrumutase în urmă cu trei luni. Dar, mai înainte, citise destul de multe. Cum datele cînd împrumutase cărţile erau prea apropiate, am bănuit că le restituise fără să le citească.

— Din întîmplare am dat de fişa lui Ion Crihană. Aţi aflat ce i s-a întîmplat ?

— Vuieşte tot regimentul.

— Ştiţi, eu am fost însărcinat să cercetez acest caz.

— Mi-am închipuit.

— Un caz tare complicat. Apoi cu alt ton : După fişă, înseamnă că Ion Crihană a fost un cititor constant. Citea mult !

Filipiţa schiţă un zîmbet trist :

— Vă înșelați. Crihană nu citea mai de loc. Împrumuta cărți, dar după o zi-două le restituia necitite.

— Și de ce ? Filipița voi să-mi răspundă, dar i-am luat-o înainte : Pricep !... Pricep ! Nu-l interesau cărțile, ci bibliotecara. Dar, desigur, n-a fost numai Crihană acela care a încercat să vă facă un pic de curte. Nu-i așa ?

— Tovarășe maior, nu sînt frumoasă.

Rosti cuvintele cu demnitate. Totuși, înapoia lor am intuit marea amărăciune că nu-i frumoasă. În clipa aceea am simțit pentru ea multă simpatie. Poate de aceea, cel puțin în intenție, răspunsul meu a sunat ca un compliment :

— Bărbații au păreri diferite despre frumusețea femeilor, domnișoară Filipița.

— Mulțumesc ! Ați vrut să fiți amabil cu mine. Dar, să știți, îmi place să am păreri cît mai exacte și în ceea ce privește persoana mea. De altfel, în ce măsură sînt sau nu frumoasă, mă ajută oglinda să-mi dau seama.

Și iarăși zîmbi. Zîmbetul ei de data asta fu și mai trist, și dispăru tot atît de repede precum apăruse.

— Atunci, care-i explicația că Ion Crihană împrumuta atît de des cărți, fără să le citească ? Eu așa am presupus : era doar un pretext, ca să vă poată vedea.

Filipița, ca și cînd acesta ar fi fost lucrul cel mai important și cel mai urgent, luă stiloul de pe birou și privi în zare rezervorul, să se convingă dacă mai avea sau nu cerneală. Mai avea. Totuși, ca să cîștige timp, îl încărcă. Abia după aceea am auzit-o :

— N-ați greșit în presupunerea dumneavoastră.

— Crihană v-a făcut curte ?
— Da ! Mai de mult !
— Cînd „mai de mult" ?
— Mai de mult.
— Și dumneavoastră ?
— Nu l-am încurajat.
— Vă displăcea ?
— Îmi place nu numai munca, dar și locul de muncă. Înțelegeți ce vreau să spun.
— Bineînțeles ! Aveți părerea că, la locul de muncă, nu sînt recomandabile complicațiile sentimentale.
— Exact ! Din acest motiv nu l-am încurajat de loc.
— Și el cum a reacționat ?
— A înțeles că nu-mi este îngăduit să accept curtea unui ostaș, dacă țin la postul meu, la reputația mea. Mai mult, pentru a nu oferi altora prilej de bîrfă, i-am interzis să mai dea pe la bibliotecă.
— Totuși a continuat să vină.
— Destul de rar. Aș înclina să spun : foarte rar, dar mi-e teamă să nu credeți că exagerez.
— Făcînd, însă, abstracție de motivul care v-a determinat să nu-i acceptați curtea, ce impresie vă făcea Crihană ?
— O impresie bună. Un om agreabil... Amuzant... Probabil și inteligent.
— Ce vă face să credeți că era inteligent ?
— Faptul că a înțeles cauza rezervei mele. De aceea am și rămas, cumva, prieteni.
— Și n-ați acceptat să-l vedeți cel puțin ca prieten ?
— Nu ! Într-o colectivitate de bărbați ca aceasta, credeți că există, măcar unul singur, care să creadă

în prietenia dezinteresată dintre un bărbat și o femeie ?

— Mai greu ! am fost nevoit să recunosc.

— Ați spus „mai greu" ? Imposibil ! Acesta este termenul potrivit.

— Cînd l-ați văzut pentru ultima dată ?

— În urmă cu vreo săptămînă.

— Aici ?

— Dar unde în altă parte ?

— Mă gîndeam... poate în oraș.

— Ați greșit, tovarășe maior.

— Scuzați-mă ! N-am spus-o cu vreo intenție. Mă gîndeam că, poate, din întîmplare, v-ați întîlnit în oraș. Nu știu dacă sînteți informată, dar Crihană obținea cam des învoiri.

— Aflu acum de la dumneavoastră.

— A venit numai să vă vadă ?

— Pentru ce altceva ar fi venit ?

— Habar n-am ! Să zicem, spre a vă aduce la sentimente mai bune față de el.

— V-am spus că el a înțeles situația mea.

— Nu v-a încredințat nimic spre păstrare ?

— Cînd ?

Întrebarea mi se păru atît de nelalocul ei, încît, brusc, am devenit bănuitor.

— Ultima dată, cînd a venit să vă vadă, sau cu vreun alt prilej.

— Nu !

— Confidențe nu v-a făcut niciodată ?

— De ce mi-ar fi făcut tocmai mie ?

— Mi-ați spus că ați fost cumva prieteni.

— Da, dar nu în așa măsură ca să ne facem confidențe. Prieteni doar în sensul că, înțelegînd situația mea specială, nu mi-a purtat pică, nu m-a urît.

— V-a spus vreodată că are niscai rude în oraș ?

— Nu !

— Știți că dispunea de bani mulți ?

— Nu !

— Aflînd că a fost asasinat, ați fost surprinsă ?

— Uluită. Nu-mi venea să cred. Dar oare există cineva care n-a fost surprins ?

Nu știu de ce, dar am avut impresia că era foarte interesată să primească un răspuns la întrebare. Tocmai de aceea nu i l-am oferit pe cel adevărat.

— M-am exprimat greșit. Fără îndoială că toată lumea a fost surprinsă.

— Ce părere aveți în legătură cu crima ?

— Nici una. Îmi recunosc unele calități în legătură cu munca de bibliotecară, nu și în ceea ce privește dezlegarea unor enigme criminalistice.

— Totuși, o părere trebuie că v-ați făcut.

— Tovarășe maior, greșiți. Nu am nici o părere în legătură cu crima. Și nu fiindcă ar exista vreun motiv special, ci pur și simplu pentru că nu sînt competentă.

— Domnișoară Filipița, nu uitați ! Crihană a fost omorît ! Noi ne vom strădui și, pînă la urmă, îl vom descoperi pe asasin, care își va primi sigur pedeapsa. Sarcina noastră va fi cu atît mai ușoară cu cît cei care l-au cunoscut vor voi să ne sprijine mai mult. Dumneavoastră, care de asemenea l-ați cunoscut, vreți să ne ajutați să descoperim pe asasin ?

— Bineînțeles, tovarășe maior. Dar, credeți-mă, am îndoieli serioase că v-aș putea ajuta în vreun fel. Tot ceea ce am știut în legătură cu Ion Crihană v-am spus.

— Acum, cînd Crihană este mort, acum, cînd ştiţi cum a murit, aveţi cumva sentimentul că era, totuşi, un om căruia i se putea întîmpla şi aşa ceva ?

— Nu înţeleg ce vreţi să spuneţi !

Înţelegea, dar era indignată că-i puteam pune o asemenea întrebare.

— Credeţi că Ion Crihană a fost un om cinstit ?

— Tovarăşe maior, Ion Crihană a fost asasinat, se revoltă ea. E victima unei crime odioase. Şi dumneavoastră, ei bine, dumneavoastră puneţi la îndoială cinstea lui ! Pe urmă, cu alt ton, evident fiindcă regreta că nu se putuse stăpîni : Iertaţi-mă ! Nu sînt decît femeie. Trăiesc în lumea de ficţiune a cărţilor, pe care nu numai le manipulez, dar, pe cele mai multe, le şi cercetez din scoarţă în scoarţă. Într-un anumit fel, poate şi din cauza lecturilor nu sînt ca celelalte fete de vîrsta mea. La liceu, colegele spuneau că-mi lipseşte o doagă. Ştiu eu ? Poate că aveau dreptate. Poate. De ce spun asta ? Fiindcă, datorită firii mele aiurite, pot să mă izbesc de o sută de ori cu capul de pragul de sus. Pot să fiu jefuită de o sută de ori de acelaşi pungaş, şi, a o suta oară, tot lui să-i încredinţez spre păstrare poşeta. Aşa sînt eu !... Şi dumneavoastră îmi cereţi părerea : Dacă a fost sau nu un om cinstit. După mine, asasinarea lui mişelească, bestială, constituie dovada sigură că a fost. Dar se vede treaba că nu şi pentru dumneavoastră, dacă mi-aţi pus o asemenea întrebare. Desigur, nu vă aduc nici un fel de învinuire. Dimpotrivă, ar trebui să mă simt măgulită. Înseamnă că dumneavoastră îmi atribuiţi atîta spirit de discernămînt, încît să pot înţelege că nu absolut toate victimele sînt neapărat nevinovate. Din păcate, sînt

atît de naivă... Nici nu vă puteţi închipui cît de naivă sînt !

Vorbind, se însufleţise. Nici urmă de timiditate. Parcă nu mai era aceeaşi Filipiţa.

„Nu cumva l-a iubit pe Crihană ?“ m-am întrebat. Nu excludeam posibilitatea. Spre a mă convinge, am minţit-o :

— Domnişoară Filipiţa, vreau să vă mărturisesc un secret. Încă nu avem dovada sigură, dar există unele indicii că Ion Crihană a fost omorît din răzbunare, şi că mîna care a mînuit pumnalul era mînă de femeie.

— Cum s-ar spune, o crimă pasională ?

— Da !

— În definitiv, nu văd ce altă explicaţie s-ar putea găsi.

Am avut impresia că nu împărtăşea punctul meu de vedere, dar că, din anumite motive, numai de ea ştiute, îi convenea. De ce oare ? Ca să nu întrevăd adevărata cauză a asasinării lui Crihană ? Dar, într-un asemenea caz, însemna că ea cunoştea motivul pentru care fusese omorît. Prea multă neîncredere. „Da, prea multă neîncredere în ea“, m-am mustrat. Totuşi, neîncrederea persista. Şi persista, fiindcă, spre surprinderea mea, dezminţind prima impresie, Filipiţa se dovedea a fi mult mai deşteaptă decît îşi închipuia, de pildă, maiorul Cotruţă. Am continuat jocul :

— V-a făcut Crihană impresia unui Don Juan ?

— Tovarăşe maior, despre morţi nu se spun decît numai lucruri bune. Văd că vreţi să mă determinaţi să-l bîrfesc. Nu e frumos din partea dumneavoastră.

Era, totuşi, un răspuns. Un răspuns indirect. Mie îmi sunase, însă, puţin fals. Am înţeles din nou, mai

exact, din nou am avut intuiția că Filipiței îi convenea ca eu să cred că Ion Crihană fusese un Don Juan. În orice caz, nu trebuia să întind coarda prea mult. Venise momentul să mă retrag. M-am ridicat.

— Văd că tovarășul maior Cotruță întîrzie. Nu are rost să vă mai răpesc timpul, mai ales că aveți încă o mulțime de cărți de înregistrat. Vă mulțumesc pentru amabilitatea și sinceritatea cu care ați răspuns întrebărilor mele. (Ca un fel de avertisment, am accentuat asupra cuvîntului sinceritate.) Tot ceea ce mi-ați declarat este important pentru anchetă.

— Aș fi foarte bucuroasă dacă, într-adevăr, așa stau lucrurile. Mi-e teamă însă că o spuneți numai din amabilitate.

Am părăsit biblioteca. Pe coridor, mi-am aprins o țigară, privind distrat grilajul ce bloca trecerea spre aripa cealaltă a pavilionului. Cheia o aveam în buzunar, așa că-l puteam descuia și trece dincolo ca să-l caut pe maiorul Cotruță. Am auzit pe cineva tușind. Era ostașul ce făcea de santinelă la drapel. În locul acestuia, mi l-am închipuit pe Crihană, iar de partea aceasta a grilajului, pe Filipița. Furtul documentelor, în cazul unei înțelegeri prealabile între ei, devenea mult mai ușor.

Filipița ! Ciudată femeie. Ciudată nu prin ceea ce spusese, ci prin ceea ce tăinuise. Tăinuise ? Într-adevăr, tăinuise ceva ? N-o puteam afirma cu mîna pe inimă, dar aveam sentimentul că da, că, în cel mai bun caz, se păstrase într-o anumită rezervă ciudată. De cîteva ori surprinsesem în ochii ei, cînd nu mai avusese timp să-și ferească privirile, un fel de întrebare temătoare. Parcă voise să știe dacă nu cu-

nosc un anumit lucru foarte important în legătură cu care se temea să nu-i cer explicații. *Poate...* din păcate, erau sau puteau fi atîți „poate"... Dar nu asta era important. Important era altceva. Aveam sentimentul că ideea de a sta de vorbă cu Filipița fusese excelentă. Nu „bună", nu „foarte bună", ci *excelentă*. Și cu toate acestea, dacă m-ar fi întrebat cineva de ce o apreciam ca excelentă, n-aș fi știut ce să răspund. Simțul acela special pe care nu-l ai de la început, dar îl dobîndești în decursul anilor, pe măsură ce cîștigi mai multă experiență, mă avertiza că făcusem bine. Simțul acela acorda inițiativei de a sta de vorbă cu Filipița calificativul excelent. Mai departe nu eram în stare să văd. Deocamdată doar atîta știam : că dacă n-aș fi stat de vorbă cu Filipița, aș fi comis o eroare ireparabilă.

Fumasem țigara. Am aruncat pe jos chiștocul — mai erau și altele, o mulțime — și l-am strivit cu călcîiul. Am dat să plec. Ochii au perceput ușa magaziei. Parcă o vedeam acum, pentru prima dată. E ciudat, desigur, dar cîteva secunde ușa aceea, veche și grea, de stejar, cu vopseaua decolorată și scorojită a exercitat asupra mea un fel de fascinație. Fără să-mi dau prea bine seama de ceea ce fac, m-am apropiat. Ca să ajung pînă la ușă, am mers în vîrful picioarelor, iar clanța, ca să nu facă vreun zgomot, am apăsat-o ușurel, puțin cîte puțin. A urmat imediat decepția : ușa era încuiată. Și abia în clipa aceea se risipi fascinația. În schimb, mi-a fost ciudă pe mine. Mai exact, eram nemulțumit de mine. În definitiv, de cine mă temusem în așa măsură, încît păsisem pînă la ușă în vîrful picioarelor, iar apoi apăsasem pe clanță cu atîtea inifinite precauții ? De Filipița ? Fără nici o plăcere, a trebuit să recunosc

că mă temusem, într-adevăr, să nu mă surprindă pătrunzînd pe furiș în magazia bibliotecii. Ca să mă reabilitez în proprii mei ochi, fără să mai stau pe gînduri am deschis cealaltă ușă, aceea de la bibliotecă, hotărît să cer Filipiței cheia de la magazie. Cînd am deschis-o, din prag, am văzut-o ștergîndu-și ochii cu batista. Plînsese. Plînsese probabil fără zgîrcenie, fiindcă ochii îi erau roșii. Dacă n-aș fi găsit-o plînsă și încă lăcrimînd, sigur că i-aș fi cerut cheia de la magazie. Văzînd-o în ce hal era, am renunțat. Din prudență. Da, cred că acesta e termenul cel mai potrivit : *din prudență !*

— Scuzați-mă, nu cumva adineaori mi-am uitat aici la dumneavoastră bricheta ?

Filipița o căută pe birou, dînd niște hîrtii deoparte.

— N-ați uitat-o aici.

— Atunci, probabil în birou la tovarășul maior Cotruță. Iertați-mă că v-am deranjat din nou.

— Nu face nimic !

Am închis ușa și am plecat. Înainte de-a părăsi pavilionul, chiar în clipa cînd mă aflam în prag, m-am oprit. Emoționat, aveam sentimentul că imediat *voi ști* ceea ce încă nu izbutisem să aflu, și că asta era foarte important pentru mersul cercetărilor. Să nu vă mire că fac o asemenea afirmație. Fiindcă s-a întîmplat — și nu o dată — să înțeleg, ca într-o străfulgerare, un fapt, un amănunt în aparență lipsit de importanță, care, în realitate, constituia cheia problemei. Numai că de data asta nu se întîmplă așa. Trecu nu o clipă, trecură mai multe, fără să se întîmple acea străfulgerare care luminează, dintr-o dată, bezna numai în aparență de nepătruns.

Dezamăgit, în timp ce mă grăbeam spre biroul maiorului Cotruță, m-am trezit vorbindu-mi destul de tare : „Oare de ce-a plîns Filipița ?"

*
* *

Așteptînd să fie adus căpitanul Ciubotaru, eram îngrijorat. Îngrijorarea covîrșea celălalt sentiment, dacă vreți de nemulțumire față de mine însumi. Eram îngrijorat, fiindcă acum nu mai aveam nici o îndoială că flerul meu, mult lăudatul meu fler dăduse greș, și tocmai într-o împrejurare cînd avusesem cea mai mare nevoie de el. Cu alte cuvinte, eram îngrijorat în măsura în care, pe drept cuvînt, se simte cineva îngrijorat atunci cînd constată că datorită unor cauze inexplicabile, obscure, unul din simțuri încetează brusc a-l mai sluji. Comparația n-o cred deplasată, fiindcă pentru un ofițer de la contraspionaj, flerul reprezintă cel de-al șaselea simț. Ca să-mi mai alung îngrijorarea, încercam să mă conving, mistificîndu-mă bineînțeles, că de vreme ce mi se întîmpla, pentru prima dată, să constat eșecul flerului meu, nu aveam dreptul să generalizez și să trag concluzia că cel de-al șaselea simț al meu va funcționa, pe viitor, ca o busolă stricată care arată nordul acolo unde, de fapt, se află sudul.

Datorită acestui sentiment, țineam să mai stau o dată de vorbă cu Ciubotaru. Voiam ca, expunîndu-i toate considerentele ce mă determinaseră să insist pentru reținerea lui, să-l fac să înțeleagă că și el, dacă ar fi fost în locul meu, la fel ar fi procedat.

Cînd, însă, l-am văzut apărînd în prag am renunțat. Deși nu trecuseră decît treizeci și șase de ore

de cînd nu mai era liber, omul se schimbase. Mi-am dat seama că orice i-aș spune, în nici un caz nu va putea trece cu buretele peste cele întîmplate.

Avea o privire disperată. Ochii nu izbuteau să ascundă — deși, sînt sigur, el asta dorea — S.O.S.-ul care pornea din adîncurile cele mai intime ale ființei sale.

— Luați loc, tovarășe căpitan ! l-am invitat.

Se apropie și, înainte de-a se așeza, privi scaunul cu neîncredere, ca și cînd ar fi suspectat obiectul acela că ascunde o anumită primejdie pentru el, imposibilă de sesizat. În cele din urmă, se hotărî să se așeze. Se uită apoi la mine cu sfiiciune, și atunci iarăși am știut, fără nici un fel de dubiu, că ochii lui exprimau doar disperare.

— Tovarășe căpitan, vă aduc la cunoștință că începînd din această clipă sînteți liber.

Căpitanul Ciubotaru se uită lung la mine, cu neîncredere, cu îndoială. Se uită la mine preț de un minut, dar neîncrederea stărui.

— Ziceți, că sînt liber ?

— Da. Chiar în clipa aceasta puteți pleca acasă.

Spre surprinderea mea, aș zice spre marea mea nedumerire, mi-am dat seama că vestea nu părea să-l bucure de fel. Din adîncul ființei lui continua să se lase sesizat același S.O.S. disperat.

— Ziceți că sînt liber ? întrebă din nou, ridicîndu-se de pe scaun, dar numai pe jumătate.

— Bineînțeles !... V-am mai spus.

— Sînt liber !

Cuvintele, aceste două cuvinte exprimau o mare disperare. Căpitanul parcă își pusese în gînd să mă uluiască. Se prăbuși din nou în scaun, închise ochii,

bălăbănindu-şi corpul la dreapta şi la stînga, într-o cadenţă de tam-tam. Pe urmă, murmură :

— Nu ştiu ce urmăriţi, dar am să spun totul ! Nu mai pot ! Am să spun totul ! Sînt un om care ştie să-şi stăpînească emoţiile. De altfel, pentru cel care lucrează la contraspionaj stăpînirea de sine constituie una din calităţile indispensabile. Nu m-am trădat, dar cîteva clipe am fost convins că mă înşelase auzul. Căpitanul Ciubotaru se hotărîse *să spună totul !* Să spună, ce ? În minte, fulgerător, încercam să potrivesc faptele ca să dau un înţeles cuvintelor lui, dar nu izbuteam. În nici un caz el, Ciubotaru, nu furase documentele. Chiar dacă făceam abstracţie de alibiul lui, chiar dacă izbuteam să mă conving că nu avea un alibi, şi în nici un caz nu putea să justifice unde şi în ce fel îşi petrecuse noaptea de 14/15 septembrie, nu mai puteam crede că el era autorul furtului de documente secrete. Da, chiar dacă făceam abstracţie de alibi, existau celelalte argumente care îl scoteau din cauză. Crihană, asasinarea lui, fiola de cianură, cei zece mii de lei daţi în păstrare lui Andronache, sinuciderea magazinerului companiei de „Transmisiuni", dispariţia lădiţei de campanie şi, în fine, ca un fapt pe care nu-l puteam ignora, lacrimile Filipiţei. Toate acestea, chiar dacă se puteau lega între ele — perfect încă nu se puteau lega sub nici o formă — ceea ce ştiam despre căpitan reprezenta o realitate, care, în nici un caz, nu mai putea fi răstălmăcită. Evenimentele, toate cîte se întîmplaseră în decursul celor treizeci şi şase de ore, raportate la furtul documentelor, pledau pentru scoaterea din cauză a căpitanului.

...Şi cu toate acestea, mai adineaori, Ciubotaru declarase că este gata să spună totul. Dumnezeule, ce să spună, ce să declare ?

— Vă ascult, tovarăşe căpitan !

Blestemată vanitate ! Habar n-aveam ce anume vrea să-mi destăinuie, dar am rostit cuvintele cu un asemenea ton, încît el să creadă că deşi cunoşteam totul, aveam nevoie de mărturisirea lui pentru completarea dosarului.

— Vă ascult ! l-am îndemnat din nou să vorbească, deoarece încă nu se hotărîse.

Îmi aruncă o privire piezişă, timidă, pe urmă începu să vorbească cu un fel de resemnată amărăciune.

În rîndurile ce urmează, redau declaraţia lui, semnată de el însuşi.

Totul a început de la boala Aristiţei. Dar dumneavoastră nu ştiţi cine este Aristiţa [1]*. Este sora mea de lapte. Sufleteşte, sîntem foarte ataşaţi unul de celălalt. Din păcate, căsnicia mea scîrţîie. Scîrţîie rău de tot. V-am explicat ce ne-a apropiat : ura. Ura ne împiedică să ne despărţim. Sîntem amîndoi nefericiţi, dar am fi şi mai nefericiţi dacă ne-am despărţi, fiindcă nu ne-am mai putea chinui reciproc. În măsura în care viaţa alături de Lucia a devenit imposibilă, în aceeaşi măsură m-am ataşat şi mai mult de Aristiţa. De sora mea de lapte Aristiţa. Vă rog să nu înţelegeţi mai mult decît atîta. Cînd am un necaz mare, cînd mă simt obosit sau foarte singur mă duc la ea. Aristiţa, pentru mine, este ceea ce este o oază pentru un călător prin pustiu. Dacă*

[1] Nu l-am contrazis (n.a.).

ea n-ar exista, nu știu ce m-aș face. Poate de aceea o iubesc atît de mult : fiindcă îmi este atît de necesară. Ce vreți, oamenii sînt egoiști. Și eu nu sînt decît tot un om.

Dar, vă spuneam, totul a început de la boala Aristiței. Aristița, încă din copilărie, a fost o ființă tare plăpîndă. Spus mai de-a dreptul, bolnăvicioasă. De ce boală suferă, nici un medic nu a fost în stare să se pronunțe definitiv. Astă-primăvară s-a simțit foarte prost. Medicii au fost pesimiști, n-au mai sperat în posibila ei vindecare. De profesorul Coriolan Buzdugan cred că ați auzit. O somitate în materie, pe plan internațional, invitat la toate congresele. Doar el mi-a dat o oarecare speranță. I-a recomandat „Hemolastas", un preparat străin, recent lansat pe piață de un laborator de medicamente din R.F.G. și ale cărui rezultate fuseseră de-a dreptul miraculoase în cazuri similare cu acela al Aristiței. „Dacă îl poți procura — mi-a spus el — încearcă. Numai pe jumătate din ceea ce s-a scris despre acest medicament de-ar fi adevărat și tot ar merita să încerci." Din păcate, medicamentul nu fusese importat. Am dat un anunț la mica publicitate, dar fără rezultat. Nu s-a ivit nici o ofertă. Eram disperat. De medicament nu puteam face rost în nici un chip, în schimb Aristița se simțea din ce în ce mai rău. Dar iată, tocmai cînd îmi pierdusem orice speranță, întîmplarea mi-a venit în ajutor. Într-o zi, m-am dus să-l vizitez pe un văr de-al meu, care lucrează la biroul de recepție al hotelului „Pajura de aur". Tocmai îi povesteam cît de necăjit sînt că, în ciuda eforturilor depuse, nu izbutisem să fac rost de „Hemolastas", cînd unul din pasageri, despre care aveam să aflu imediat că era reprezentantul unei firme de ascensoare și frigidere,

veni să-l anunțe că, a doua zi, dimineața, avea să elibereze camera, întrucît urma să părăsească țara, deoarece convorbirile cu întreprinderea de comerț exterior luaseră sfîrșit mult mai devreme decît își făcuse el socoteala. Omul de afaceri vorbea perfect românește și numele lui era Lawitz. Nu-mi aduc aminte cum a venit vorba, dar, la un moment dat, vărul meu i-a spus că sînt necăjit fiindcă nu pot face rost de un medicament ce încă nu fusese importat. Atunci Lawitz m-a întrebat cum se numește medicamentul. I-am spus, el și-a însemnat numele într-o agendă, după care m-a asigurat :

— Mîine plec acasă numai pentru cîteva zile, doar ca să prezint un raport conducerii firmei noastre în legătură cu contrapropunerile întreprinderii cu care am tratat. Peste cinci zile sper să fiu înapoi la București, și atunci veți avea, sigur, medicamentul. Este cumva prea tîrziu ? Spuneți-mi, și vi-l trimit cu avionul prin cineva care știu că va sosi la București peste două zile.

Ce însemna o așteptare de cinci zile, cînd numai cu cîteva minute mai înainte îmi pierdusem speranța că voi putea face rost de medicament ? I-am spus că bolnava poate aștepta cinci zile, dîndu-i să înțeleagă, și încă foarte clar, că mă voi revanșa. Desigur, aș fi preferat să pot intra în posesia medicamentului mai repede, dar mi-am zis că pentru mine e mai prudent să aștept reîntoarcerea lui Lawitz.

— Domnule Ciubotaru — mi-a răspuns Lawitz, evitînd să pronunțe cuvîntul căpitan, ceea ce m-a făcut să presupun că nu cunoștea gradele — vă rog să mă credeți că nimeni nu v-ar putea înțelege mai bine decît mine. Soția mea, care este de mai mulți

ani bolnavă, supraviețuiește numai datorită medicamentelor.

După aceea, Lawitz s-a scuzat că trebuie să ne părăsească, întrucît era așteptat altundeva. A dat mîna cu amîndoi și a plecat, dar nu mai înainte de a-mi spune, pentru a doua oară, că nimeni nu m-ar putea mai bine decît el înțelege, întrucît are o soție bolnavă de ani de zile.

Vă mărturisesc, nu prea am fost convins că se va ține de promisiune. Totuși aș minți dacă aș afirma că, așteptînd să se scurgă cele cinci zile, nu mi s-au părut insuportabil de lungi. Vă închipuiți bucuria mea cînd, într-a cincea zi, pe la prînz, mi-a telefonat vărul meu Tănăsache, să mă anunțe că Lawitz se înapoiase și, conform promisiunii, îmi adusese medicamentul. „Mi-a spus să te rog să treci deseară pe la hotel în jurul orei opt, ca să-ți dea medicamentul." Prudent, i-am cerut lui Tănăsache să-l ia el și să-i mulțumească în numele meu, sub pretextul că eu, fiind reținut în altă parte, la o ședință, nu mă puteam prezenta personal. Vărul meu mi-a răspuns că „nu-i frumos" să nu-i mulțumesc personal, cînd el mi-a făcut un serviciu atît de mare și că, în fine, ar trebui să mă gîndesc că s-ar putea ca și altă dată să mai am nevoie de medicamente pentru Aristița.

Ca să mă convingă, hotărîtor a fost acest ultim argument. La ora indicată de Lawitz eram în holul hotelului. L-am rugat pe Tănăsache să-i telefoneze că sînt jos, în hol, și să-l roage să coboare. Lawitz s-a scuzat că n-o poate face, deoarece s-a dezbrăcat, dar că s-ar simți obligat dacă aș avea bunăvoința să urc pînă la el în cameră. Am mers cu liftul. Lawitz mă primi cu multă cordialitate. Mă tratã cu whisky, se interesă de starea sănătății Aristiței, după care

dintr-un geamantan, scoase cinci flacoane de „Hemolastas", precum şi cîteva cutii care, am aflat ulterior, conţineau injecţii.

— Poftiţi, aveţi aici medicamentul promis. Întrebaţi medicul curant dacă recomandă şi aceste injecţii. Farmacistul de la care am cumpărat „Hemolastas"-ul mi-a spus că se asociază foarte bine cu „Globulistal"-ul. Spunea, de asemenea, că injecţiile cu „Globulistal" nu sînt de loc dureroase.

I-am mulţumit şi l-am rugat să primească în bani românești contravaloarea medicamentelor la paritatea care îi convine. A refuzat categoric. Atunci i-am spus că mă voi revanşa în alt fel. Două zile mai tîrziu, prin vărul meu, i-am trimis o iie şi o vază de cristal pe care am cumpărat-o de la „Consignaţia". Considerîndu-mă achitat de orice fel de obligaţie, ca să spun aşa, mi l-am scos din minte. Ştiţi, termenul nu este cel mai potrivit. Faptul că aproape în fiecare zi atît eu, cît şi Aristiţa, asupra căreia medicamentele avuseseră un efect de-a dreptul miraculos, mereu îl pomeneam, nu înseamnă că mi-l scosesem din minte. Altceva am vrut să spun : că nu-mi trecea prin minte că voi mai avea de-a face cu el.

Două săptămîni mai tîrziu l-am întîlnit, întîmplător, pe stradă. De fapt, el m-a oprit. Eu nici nu l-am observat.

— Ce mai faceţi, dumnule Ciubotaru ?

— Sînteţi tot în România ! m-am mirat.

— Am fost între timp plecat, dar am revenit de cîteva zile. Cum se mai simte sora dumneavoastră ?

— Excelent ! Vă sîntem amîndoi profund recunoscători.

— Credeţi-mă, nu aveţi pentru ce. Medicamentele au costat o nimica toată. Soţia mea va fi bucuroasă

cînd o să afle că au avut eficacitate. La despărțire mi-a spus : „Cînd ajungi în București, interesează-te dacă medicamentele au folosit bolnavei". Intenționam chiar să dau un telefon domnului Tănăsache ca să-l întreb, dar am fost teribil de prins zilele acestea. Știți, n-am mai tras la „Pajura de aur" ca de obicei, ci la „Athénée Palace". Dar, fiindcă întîmplarea a făcut să ne întîlnim, cred că îmi veți face plăcerea să bem împreună un whisky.

Nu-mi făcea de loc plăcere, dar, ca să nu-l jignesc, am acceptat. Dacă aș fi fost în uniformă, poate aș fi avut tăria să-l refuz. Eram, însă, civil. De altfel, trebuie să vă informez că Lawitz este un om căruia cu greu îi poți rezista. Are un fel de a se insinua în sufletul tău, de a afișa o anumită naivitate încîntătoare, încît, pînă la urmă, te cucerește. Pînă a nu-i descoperi adevărata fire, Lawitz pare omul cel mai inofensiv, cel mai cumsecade din lume. Pe de altă parte, se pricepe, ca nimeni altul, să întrețină o conversație interesantă, făcînd risipă de umor. Și trebuie s-o mărturisesc, eu, care nu sînt de loc vorbăreț, am petrecut în compania lui o oră agreabilă.

Presupun că vă interesează să aflați că nici atunci și nici mai tîrziu, Lawitz nu a manifestat vreo curiozitate în legătură cu atribuțiile mele la regiment. Părea că ignoră, pur și simplu, că sînt ofițer, și niciodată nu mi s-a adresat altfel decît cu „domnule Ciubotaru", de parcă nici n-ar fi avut cunoștință că sînt militar. Acum, cînd privesc întîmplările retrospectiv, îmi dau seama că tocmai această ignorare a meseriei mele ar fi trebuit să-mi dea de gîndit, să mi-l facă suspect. Ar fi trebuit, poate, dar atunci nu mi-a dat prin minte să-l suspectez. Ne-am despărțit în fața hotelului. Nu mi-a mai solicitat vreo întîl-

nire și nici eu nu i-am propus să ne revedem. Eram bucuros că scăpam de el, deși, ca om, așa cum se manifestase, mi-ar fi făcut plăcere să-l revăd. A trecut după aceea o lună. Îl credeam plecat din țară. Dar iată că, într-o zi, vine să mă caute acasă. Era într-o duminică, pe la ora prînzului.

— Dragă domnule Ciubotaru — își motivă el vizita neanunțată — mi-am permis să te calc pe nepusă masă, fiindcă sînt în trecere prin România și, în puținele ore pe care le mai am de petrecut în București, deși astăzi e duminică, mai am o mulțime de treburi. Dar, mai important decît toate, am considerat că este comisionul cu care m-a însărcinat soția mea, cînd am plecat de acasă. Dacă nu l-aș fi adus la îndeplinire, credeți-mă, la întoarcere mi-aș fi aprins paie în cap.

După această introducere, oferi Luciei un pachet, pe care ea nu se putu abține să nu-l deschidă imediat. Conținea taior și foi din jerseu, și un set — pulover și jachetă — din lîna cea mai fină.

— Domnule Lawitz, sînteți foarte amabil, dar nu putem primi cadourile dumneavoastră, m-am opus.

— Dragă domnule Ciubotaru, vă rog să nu-mi refuzați această plăcere, așa cum nici eu n-am refuzat iia și vaza de cristal...

— Bine — l-am întrerupt — dăruindu-vă acele neînsemnate cadouri, am vrut să vă arăt recunoștința mea și a surorii mele pentru serviciul de neprețuit pe care ni l-ați făcut. Fără dumneavoastră, fără amabilitatea dumneavoastră, mai mult ca sigur că, astăzi, sora mea nu ar mai fi fost în viață.

— Doamnă, vă rog să fiți dumneavoastră judecător nepărtinitor. Soția mea a fost atît de încîntată de iie și de vază, încît a simțit nevoia să-și manifeste

entuziasmul, trimiţîndu-vă aceste cîteva nimicuri. Dumneavoastră, în locul ei, n-aţi fi procedat la fel ?

— Da, desigur, fu Lucia de acord, deşi eu, care o cunosc bine, sînt convins că ea nu ar fi simţit nevoia să se revanşeze.

— În cazul acesta, soţul dumneavoastră a pierdut, nu-i aşa ?

— A pierdut ! făcu ea front comun cu el, fiindcă s-ar fi simţit profund nefericită dacă ar fi trebuit să renunţe la cadourile primite. De altfel, Lucia avu destul tact ca să nu se trădeze în faţa lui Lawitz, că nu avusese habar de medicamente, şi că abia acum lua cunoştinţă de iia şi vaza pe care le făcusem cadou lui Lawitz.

Trebuie să ştiţi că era încîntată nu numai de cadouri, ci şi de persoana lui Lawitz care, pe lîngă faptul că era un interlocutor agreabil şi spiritual, ca bărbat poseda acele calităţi în faţa cărora cele mai multe femei sfîrşesc prin a-şi pierde capul. Nevastă-mea l-a oprit la masă şi cînd, peste două ore, pleca, Lawitz era mai prieten cu Lucia decît cu mine. Aşa că aproape n-am fost surprins cînd, două săptămîni mai tîrziu, Lucia m-a anunţat că l-a invitat la masă. Nici de data asta n-a venit cu mîna goală. În afară de flori, a mai adus un aparat de radio cu tranzistori, splendid. De data asta a rămas la noi trei ore, trei ore care ar fi putut fi agreabile, chiar pentru mine, dacă tot timpul nu aş fi fost inhibat de gîndul că, menţinînd relaţii de prietenie cu Lawitz, încălcam nişte ordine clare şi categorice, pe care le aprobam întru totul.

După plecarea lui Lawitz, am încercat s-o conving pe Lucia că străinul nu are ce să mai caute în casa noastră — şi cu atît mai puţin să primim cadouri de

la el — dar ea mi-a rîs în nas, spunîndu-mi că sînt fricos și bănuitor și că e suficient ca cineva să se uite mai atent la Lawitz, ca să-și dea seama că este omul cel mai cumsecade din lume.

— Și apoi de ce te temi ? Ce, vezi în el un spion ? Așa arată un spion, prostule !

— Bine, dar parcă tu știi cum arată un spion ? i-am replicat. Doar n-ai mai avut de-a face cu ei.

— Nu ! Desigur. Dar dacă Lawitz ar fi spion, crezi că, pînă acum, nu ar fi încercat să te tragă de limbă ? Ți-a pus el vreo întrebare în legătură cu regimentul ? Nu ! Tu n-ai observat că nici măcar nu amintește gradul tău atunci cînd ți se adresează ?

— Mă rog ! Probabil, adică, mai mult ca sigur, Lawitz este un om cinstit.

— Vezi, de aceea ți-am spus că ești laș. Ți-e frică. În definitiv, ordinele trebuie să mai fie și interpretate, nu numai executate orbește, ca orice răcan. Că doar ești căpitan, iar mîine-poimîine, maior.

Mi-am dat seama că n-am să mă pot înțelege cu ea și n-am mai continuat discuția. Speranța mea era că Lawitz va duce la bun sfîrșit treburile pentru care venise în România și va pleca acasă la el, pentru a nu se mai întoarce. A fost însă o speranță efemeră. Mai mult încă, într-o zi Lawitz și-a arătat adevărata față. Asta s-a întîmplat în urmă cu o lună. Mi-a dat telefon. Din nou aceeași poveste : că e doar în trecere prin țară și, înainte de-a pleca din București, dorește să-mi facă o comunicare importantă. Mi-a dat întîlnire în grădina Ateneului. Am fost punctual. El, de asemenea. Mi-a propus să facem o plimbare pe jos. Am acceptat. Am pornit-o pe Știrbei Vodă. El, care de obicei era foarte vorbăreț, de data asta

făcea eforturi să întreţină conversaţia, fiindcă eu, datorită firii mele, nu eram în stare. Cînd am ajuns în dreptul Cişmigiului, mi-a propus să intrăm. Am acceptat. Era clar că mă adusese dinadins acolo, ca să-mi aducă la cunoştinţă comunicarea importantă de care amintise la telefon.

— Domnule căpitan — pentru prima dată mi se adresa aşa — de mai multe ori aţi ţinut să-mi spuneţi că vă simţiţi foarte obligat faţă de mine. Aţi spus-o formal sau, într-adevăr, vă simţiţi obligat ?

— N-am spus-o formal. Sora mea de lapte este convinsă că vă datorează viaţa.

— Ei bine, domnule căpitan, a sosit momentul să vă cer, în compensaţie, un mic serviciu.

— Dacă îmi stă în putinţă, puteţi conta pe mine, domnule Lawitz, i-am răspuns, fără să-mi treacă prin minte ce anume serviciu va avea cutezanţa să-mi ceară.

— Bineînţeles că n-am de gînd să vă cer un lucru imposibil. Ştiu că unitatea dumneavoastră este o unitate specială, şi că de curînd a fost dotată cu arme noi de luptă, cu un mare randament... Ei bine, mă interesează foarte mult planul de acţiune al unităţii dumneavoastră în caz de mobilizare, care să specifice eficienţa noilor arme, după ştiinţa mea recent experimentate. Trebuie să fiţi de acord cu mine că ceea ce vă cer, pentru dumneavoastră nu implică nici un efort şi nici vreo primejdie reală. Cred că aţi înţeles că nu pretind să-mi procuraţi documentul original, ci microfilmul lui, pe care îl puteţi realiza, în condiţii optime, cu un aparat pe care am să vi-l pun la dispoziţie.

Am fost în aşa măsură surprins şi stupefiat de propunerea lui, încît mai bine de un minut n-am

fost în stare să articulez măcar un singur cuvînt. Abia după aceea am reuşit să-i replic, indignat :

— Domnule Lawitz, ceea ce mi-ai propus este o ticăloşie. Oare ţi-am dat eu prilejul să constaţi că sînt un ticălos ?

— Dimpotrivă, domnule căpitan, dimpotrivă. Am îndrăznit să vă fac propunerea, gîndindu-mă că dumneavoastră sînteţi un om prea mîndru ca să vă simţiţi mereu obligat faţă de mine. Iată, vă ofer prilejul să vă achitaţi o veche datorie morală. Vă rog să reţineţi, n-am pomenit de loc de recunoştinţă.

— Domnule Lawitz, am impresia că dumneata nu-ţi dai seama ce-mi ceri, am izbucnit, recunoscînd, chiar în timp ce rosteam cuvintele, că replica mea era stupidă. Ştia foarte bine, dar puţin îi păsa.

— Domnule căpitan, sînt de-a dreptul uimit. Chiar nu vă daţi seama că preţul pe care vi-l cer să-l plătiţi, în schimbul serviciului pe care vi l-am adus, este cum nu se poate mai modest ? V-am salvat de la moarte o fiinţă dragă, domnule căpitan. De ce uitaţi ? Spuneţi-mi un alt preţ pe care, plătindu-l, v-aţi putea considera dezlegat de obligaţia ce mi-o daţi !

— Dumneata echivalezi preţul acestui serviciu cu o trădare ? Îţi sînt profund recunoscător pentru că, datorită dumitale, sora mea de lapte este în viaţă. Dar te anunţ că recunoştinţa mea nu va îmbrăca în nici un caz veşmîntul trădării.

— Este ultimul dumitale cuvînt, domnule căpitan ?

— Da !

— Aş vrea să vă pun cîteva întrebări. Îmi permiteţi ?

— Pune-le !

— *Domnule căpitan, aţi informat pe superiorii dumneavoastră cînd şi în ce împrejurare ne-am cunoscut ? I-aţi încunoştiinţat că v-am procurat nişte medicamente ? I-aţi încunoştiinţat că v-aţi petrecut în compania mea o oră agreabilă la un bar de zi, bînd whisky, ca invitat al meu ? I-aţi încunoştiinţat că, în două rînduri, am luat masa la dumneavoastră acasă ? I-aţi încunoştiinţat că aţi acceptat cadourile pe care le-am oferit soţiei dumneavoastră ? (Nu mai pun la socoteală pe acelea pe care soţia dumneavoastră le-a acceptat fără să vă informeze.) I-aţi încunoştiinţat, tovarăşe căpitan ?*

— *Asta înseamnă şantaj, domnule Lawitz. Vă avertizez că vă faceţi iluzii dacă vă închipuiţi că mă voi lăsa şantajat de dumneavoastră.*

— *Domnule căpitan, v-ar conveni ca superiorii dumneavoastră, să zicem comandantul regimentului, să primească un set de fotografii ?*

— *Ce fel de fotografii ?*

— *Nişte fotografii foarte compromiţătoare pentru dumneavoastră. Dacă vreţi, vă pot arăta cîteva.*

Mă luă de braţ şi mă duse sub un felinar. Scoase din buzunar cîteva fotografii şi, una cîte una, mi le arătă. În prima, mă văzui cu flacoanele şi cutiile cu injecţii în braţe. Într-alta, eu şi el ciocneam paharele în barul de zi. În următoarea, eu, el şi Lucia stăteam la masă, acasă la mine, într-un moment de maximă bună dispoziţie. În fine, în ultima fotografie primeam din mîna lui un teanc voluminos de bani.

— *Bine, domnule, dar asta este o infamie. Niciodată n-am primit de la dumneata bani ! m-am răstit la el furios.*

— *Nu-i o infamie, domnule căpitan, ci o fotografie. Recunosc, o fotografie trucată. Dar aflaţi, dom-*

nule căpitan, în cazul cînd nu ştiţi, că arta fotografică a ajuns la o asemenea perfecţiune, încît orice se poate truca. Ei bine, ce părere aveţi ? V-ar conveni ca aceste fotografii să ajungă în mîna comandantului unităţii dumneavoastră ?

Eram furios, dar mai mult decît atîta eram îngrozit, disperat. Mă întrebase dacă îmi convenea ca acele fotografii să ajungă în mîna tovarăşului comandant. Cum era să-mi convină ? Eu, tocmai eu, care răspundeam de documentele secrete ale unităţii, să intru în cîrdăşie cu un spion şi, în schimbul unor secrete militare, să primesc bani ? La ce mi-ar fi folosit să neg, declarînd că fotografia era trucată ? Cine m-ar crede, de vreme ce toate celelalte erau autentice ? Desigur, nimeni, sau, cine ştie după cît efort, şi cu ce preţ. Dar chiar dacă, pînă la urmă, s-ar dovedi că n-am primit bani, rămînea cealaltă vină : încălcarea grosolană şi gravă a unor ordine privind raporturile militarilor cu străinii. Acum, abia acum îmi dădeam seama cît de justificate erau dispoziţiile. Le ignorasem şi iată rezultatul : mă trezisem legat, de mîini şi de picioare, de Lawitz.

Şi cuprins de disperare, am exclamat stupid, recunosc, stupid :

— Eşti un mare ticălos, domnule Lawitz !

— Greşiţi ! Sînt un om care îşi cunoaşte interesele, atîta tot, domnule căpitan. Ascultaţi-mi sfatul ! Faceţi efortul să înţelegeţi că ceea ce vă cer este în propriul dumneavoastră interes. Lucrînd cu mine, nu veţi avea decît de cîştigat, şi încă fără riscuri. Aveţi în păstrare toate documentele secrete şi strict secrete ale unităţii. Nimeni nu va afla că aţi fotografiat cu acest aparat cîteva dintre ele. Acela pe care vi l-am cerut — în primul rînd — şi încă vreo ci-

teva, pe care le-am însemnat pe această fițuică. Dar, în primul rînd, raportul privind eficacitatea noilor arme introduse și experimentate în unitatea voastră specială.

Și îmi strecură în buzunar hîrtiuța și aparatul, care nu era mai mare decît o brichetă. Ticălosul era atît de convins că nu-l voi refuza, încît nici nu mai așteptase să audă de la mine dacă accept sau nu. De altfel, nici nu eram în stare să iau vreo hotărîre.

„Trebuie să cîștig timp ! m-a străfulgerat un gînd. Deocamdată, trebuie să cîștig timp."

M-am decis să folosesc împotriva lui, ca o primă armă, șiretenia.

— Domnule Lawitz, dacă mi-ar sta în putință, te-aș ucide. Dar, din păcate, nu-mi stă. Ai profitat de buna mea credință, de naivitatea mea, de situația disperată în care m-am găsit datorită îmbolnăvirii surorii mele de lapte. Am fost un prost, și acum, într-un fel, va trebui să plătesc. Mă ai la mînă, recunosc, și nu-mi rămîn decît două alternative : ori refuz, și mă duc să mă autodenunț...

— Vă așteaptă închisoarea, o știți prea bine.

— ...Ori accept să-ți procur documentele care mi le ceri.

— Pentru care din aceste două alternative v-ați hotărît ?

M-am prefăcut că dau o ultimă bătălie cu mine însumi, pe urmă, resemnat, am spus :

— Pentru ultima.

— Este o hotărîre înțeleaptă, domnule căpitan. În ziua cînd voi intra în posesia filmului, veți primi o, hai să-i spunem, gratificație substanțială.

— Pe care o voi refuza, poți să fii sigur.

— O va primi, sub o formă sau alta, soția dumneavoastră. Ea nu are atîtea scrupule ca dumneavoastră.

— Vreau, însă, să-ți atrag atenția, domnule Lawitz, că nu va fi ușor să fotografiez documentul.

— De ce ? se impacientă el.

— Pentru că sarcina mea este să asigur securitatea documentelor secrete ale unității. Ele sînt păstrate în diferite dosare, dar ai dumneata idee cîte asemenea dosare există ?

— Cîte ? întrebă aproape fără voie.

— Multe ! Ca să găsesc documentul de care ai nevoie trebuie, în prealabil, să-l caut. Asta necesită timp. Pe de altă parte, trebuie să mai știi că la mine este un „du-te-vino" permanent. În tot timpul orelor de program foarte puțin timp rămîn singur. Îți dai seama că nu-mi convine — și cred că nici dumneata nu ai interesul — să fiu surprins răsfoind un dosar de către vreunul dintre ofițerii veniți să-l ceară tocmai pe acela. Curiozitatea mea ar putea trezi suspiciuni, fiindcă, așa cum ți-am mai spus, am sarcina să păstrez documentele secrete, nu să și iau cunoștință de conținutul lor.

— Am înțeles ! Aveți nevoie de un oarecare timp. De acord. Haide să fixăm împreună un termen ! Să zicem, două săptămîni. Vă este suficient ?

Am formulat o rezervă, ca să-mi asigur eventualitatea unei amînări.

— Da, dar numai în cazul cînd materialul solicitat de dumneata se află în vreunul din dosare.

— Nu se poate să nu fie. Este un document considerat, probabil, „strict secret".

— Fără îndoială că documentul se află la mine. Dar eu am în păstrare nu numai dosare, ci și plicuri

sigilate. Dacă, datorită caracterului ei strict secret, hîrtia aceea se află în vreunul din acele plicuri ?

— Aveți în păstrare și plicuri sigilate ? repetă el, oarecum descumpănit.

— Am !

— Dacă nu veți găsi documentul în vreunul din dosare, vă voi învăța în ce fel va trebui să procedați cu plicurile. Începeți prin a-l căuta în dosare. Deci, de astăzi, joi, în două săptămîni, ne vom vedea. Vă voi anunța din timp în ce condiții. Cred că acum ne putem despărți. Permiteți-mi să vă urez succes, domnule căpitan. Fiți prudent și, mai ales, aveți grijă să nu rătăciți pe undeva aparatul fotografic. De asemenea, aș dori să vă fac o ultimă recomandare : Să nu încercați să mă trageți pe sfoară, fiindcă nu veți reuși. Sper că n-o veți face, fiindcă, în măsura în care mi-am dat seama... țineți la viață. Țineți, nu-i așa ?

— Cine nu ține ? i-am răspuns ipocrit.

— Aveți dreptate. Noapte bună, domnule căpitan Ciubotaru !

Mă părăsi, depărtîndu-se repede pe una dintre alei. Am plecat și eu spre casă cu inima grea, dar bucuros că aveam un respiro de două săptămîni, în care timp trebuia să mă hotărăsc.

Cele două săptămîni au expirat ieri...

În timp ce el își scria declarația, într-un birou alăturat, sub supravegherea lui Picioruș, eu treceam printr-o stare sufletească foarte ciudată. Stăteam în fotoliu, cu mîinile în buzunare, priveam absent un tablou care reprezenta un peisaj marin și, în ciuda faptului că Ciubotaru nu mai era prezent în birou, continuam să-l aud vorbind. Auzeam, încă o dată,

fiecare cuvînt, cu acelaşi interes cu care îl ascultasem de prima dată, stăpînit de acel sentiment ciudat de panică vagă, de suspiciune, care ne încearcă de fiecare dată cînd aflăm că într-un anume mediu, care nouă ne este familiar, s-a întîmplat un eveniment de-a dreptul senzaţional. Tot timpul sentimentul acesta fu în aşa măsură de tiranic, încît nu eram în stare să analizez faptele, să le dau o interpretare, integrîndu-le în mozaicul celorlalte, care, toate la un loc, alcătuiau încîlcitul „caz" pe care îl aveam de rezolvat, categoric nu mai puţin enigmatic acum, cînd luasem cunoştinţă de nu mai puţin enigmatica depoziţie a căpitanului.

După ce declaraţia mi-a fost înmînată şi după ce am recitit-o cu acelaşi interes ca şi prima dată, i-am cerut lui Picioruş să-l aducă din nou la mine pe căpitan. Voiam să-i mai pun cîteva întrebări.

— De ce aţi tăcut pînă astăzi ? l-am întrebat.

— Din laşitate, tovarăşe maior. Mă gîndeam, că dacă îl trădez, Lawitz mă va lichida.

— Aţi declarat că în nici un caz nu aveaţi de gînd să-i predaţi documentele cerute. Aşa aţi declarat, nu-i aşa ?

— Nu i le-aş fi predat. În nici un caz !

— Termenul cînd trebuiau ele predate a expirat ieri. Dumneavoastră aţi fost reţinut cu douăzeci şi patru de ore mai înainte. Spuneţi-mi, ce aţi fi făcut dacă nu v-am fi reţinut ?

— L-aş fi amînat, spunîndu-i că n-am avut timp să cercetez absolut toate dosarele, sau, poate, l-aş fi făcut să creadă că, de vreme ce încă nu găsisem documentele, probabil ele se aflau în plicurile sigilate.

— Bine, să presupunem că aţi fi obţinut încă o amînare. Pînă la urmă tot ar fi trebuit să vă hotărîţi în vreun fel.

— M-aş fi hotărît, da. Nu exclud eventualitatea că m-aş fi hotărît să-mi zbor creierii.

— Spuneaţi, mai adineaori, că n-aţi avut curajul să vă autodenunţaţi, fiindcă v-a fost teamă că Lawitz vă va curăţa. Acum afirmaţi că aţi fi sfîrşit prin a vă zbura creierii. Vă daţi seama că vă contraziceţi ?

— Tovarăşe maior, iertaţi-mă că trebuie să vă reamintesc, dar omul este un ghem de contradicţii.

Observaţia era justă. Cu toate acestea, am continuat pe acelaşi ton :

— Totuşi aţi sfîrşit prin a alege o altă cale, cea mai firească. Aţi mărturisit adevărul. Acum nu vă mai este teamă de consecinţe ?

— De ce ignoraţi faptul că am fost reţinut timp de treizeci şi şase de ore ?

— Nu ignor. Totuşi întrebarea rămîne.

— În aceste treizeci şi şase de ore am avut timp să reflectez. Mi-am dat seama cît de dezgustătoare este laşitatea şi am vrut să mă reabilitez în proprii mei ochi. Recunoaşteţi că n-aţi avut cunoştinţă de cele ce v-am povestit.

— N-am avut, da.

— N-a fost o stratagemă, ci, realmente, intenţionaţi să-mi daţi drumul.

— Bineînţeles, am recunoscut pentru a doua oară.

— Dacă aş fi tăcut, peste puţină vreme aş fi fost liber. Faptul însă că m-am hotărît să vorbesc — şi nu înainte, ci după ce am ştiut că-mi veţi da drumul — dovedeşte, cu prisosinţă, că am avut curajul

propriei mele reabilitări, acceptînd, cu bună știință, consecințele.

Am avut sentimentul că vorbea mai mult pentru sine. Că era mîndru de curajul său și, fiindcă eu n-o făcusem, simțea nevoia să-l scoată singur în evidență.

— Numele de Ion Crihană vă spune ceva ? l-am întrebat.

— Ion Crihană ?... Ion Crihană ?... Categoric, nu !

— Este numele unui ostaș din unitatea dumneavoastră.

— Se poate. Dar sînt atîția ! Parcă există cineva care ar putea să se laude că-i cunoaște pe toți după nume ?

— Dar pe caporalul Oprescu, de la „Transmisiuni", îl cunoașteți ?

— Nici pe el.

— Dar pe bibliotecara unității ?

— Pe tovarășa Filipița ?

— Pe ea.

— O cunosc așa cum o cunoaștem toți cei care obișnuim să împrumutăm cărți de la bibliotecă.

— Spuneați că ieri a expirat termenul înăuntrul căruia trebuia să-i procurați lui Lawitz microfilmul documentelor pe care vi le solicitase. Vă rog să-mi spuneți dacă, pînă la reținerea dumneavoastră, Lawitz a dat vreun semn de viață.

— Nu, tovarășe maior.

— Deci este posibil ca în ultimele patruzeci și opt de ore să vă fi căutat spre a vă fixa data și locul viitoarei întîlniri.

— Numai în cazul cînd n-are cunoștință că am fost reținut.

— Chiar dacă a aflat, nu-i sigur că nu vă va căuta în următoarele cîteva ore.

— Credeți ? se arătă el sceptic. Părerea mea este că, din prudență, temîndu-se că am vorbit, se va feri să ia legătura cu mine.

— S-ar putea să aveți dreptate. Totuși... Gîndiți-vă, pentru spion reprezentați o sursă de informații extraordinară. Nu va renunța ușor la dumneavoastră. Va deveni mult mai prudent, asta-i foarte posibil. Dar să vă abandoneze numai din prudență...

— Dintr-o elementară prudență, adăugă, convins că pune punctul pe *i*.

— Fără să aibă certitudinea că ați vorbit n-o va face. Punerea dumneavoastră în libertate nu înseamnă pentru Lawitz că ați vorbit. De ce ? Fiindcă am motive să cred că el știe de ce ați fost arestat. Și mai știe că nu dumneavoastră ați furat documentele. Ei bine, dacă se va întîmpla să reia legătura cu dumneavoastră, sînteți de acord să ne ajutați să punem mîna pe el ?

— Tovarășe maior, puteți conta pe mine ! O voi face indiferent de riscuri.

AVEȚI GRIJĂ DE DOMNIȘOARA FILIPIȚA

Căpitanul Ciubotaru părăsise biroul gîrbovit. Din spate, mi-a părut aproape bătrîn. Înainte de-a dispare înapoia uşii, întorsese capul brusc, şi mă privise într-un mod straniu. De atunci se scurseseră circa zece minute, şi eu continuam să mă întreb care fusese adevărata semnificaţie a acelei priviri stranii. Acum, cînd el plecase, acum, cînd rămăsesem din nou singur, era absolut necesar să analizez faptele. Gîndurile, însă, mi se împleticeau. Nu puteam merge mai departe, înainte de a izbuti să înţeleg în ce consta straniul din privirile lui. Mai trecură încă zece minute, dar tot n-am izbutit. Şi tocmai cînd, exasperat, renunţasem să mă mai gîndesc, deodată mi-a fost foarte clar că el, Ciubotaru, avea un dinte împotriva mea.

Am ridicat din umeri, am oftat. Se mai întîmplase şi în alte ocazii să stîrnesc antipatia unor oameni. (Face şi aceasta parte din riscurile meseriei.) Acum, cînd mă eliberasem de obsesie, puteam merge mai departe, deşi eram tulburat şi, într-un fel, neliniştit. Cele ce aflasem de la căpitan, complicau şi mai mult lucrurile. Ca să mă calmez, mi-am făcut o cafea. După ce am băut-o, am încălecat scaunul şi, cu coatele pe spetează, cu tîm-

plele prinse în palme, am început să mă gîndesc. Totdeauna, cînd mă găseam într-un impas, procedam astfel. Pare poate caraghios, dar eram convins că poziţia aceasta îmi stimulează gîndurile. Convingerea se baza pe faptul că, de fiecare dată, izbuteam să descopăr, în bezna care părea atotstăpînitoare, dacă nu propriu-zis lumină, cel puţin o scînteie, fie doar cît un licurici de mică. Numai că de data aceasta nu se întîmplă aşa. Şi nu se întîmplă, fiindcă uşa se deschise şi în pragul ei l-am văzut apărînd pe Bogdan, pe căpitanul Bogdan Tudoraşcu, cel mai de nădejde colaborator al meu.

Eu îl credeam încă în voiaj de nuntă, şi cînd colo răsărise în prag.

— Bine te-am găsit, bătrîne ! îmi ură, încă mai înainte de-a se repezi să mă îmbrăţişeze.

— Bine ai venit, măi băiete ! Dar ce, ai pierdut socoteala zilelor ? După ştiinţa mea, trebuia să vă reîntoarceţi abia peste cinci zile.

— Trebuia, da ! Catrinel însă s-a plictisit. Tot timpul a plouat, din care cauză am fost obligaţi să vizităm doar muzee şi catedrale.

— Lasă că am s-o întreb eu pe Catrinel a cui a fost ideea de-a vă scurta concediul. De altfel, nici nu-i nevoie s-o întreb. E suficient să mă uit la tine, ca să n-am nici un dubiu. Tu ai grăbit reîntoarcerea.

Îl certam, dar eram bucuros că-l aveam lîngă mine.

— Ce vrei, Ducule ! Ştii doar că am nas fin.

— Şi ce legătură are nasul tău fin cu reîntoarcerea voastră în ţară mai devreme cu cinci zile ?

— Am mirosit eu de acolo, de la Praga, că te afli într-o încurcătură, şi am venit să-ţi dau o mînă de ajutor. Cum e, bătrîne ? Caz greu ?

— Nu-i uşor !

— Dacă tu spui asta, înseamnă că-i al naibii de greu. Pune-mă şi pe mine la curent. Cît mai pe scurt. Ştii doar că nu-s greu de cap.

Pînă a nu apărea el în prag, tocmai asta avusesem de gînd să fac. Să recapitulez evenimentele, încercînd să jalonez perspectivele. În termeni mai de specialitate, să elaborez un plan operativ de acţiune. Acum, dacă se înapoiase, trecerea în revistă a evenimentelor nu aveam s-o mai fac mintal, ci într-o succintă expunere. Punîndu-l în temă, jalonarea în doi a perspectivei devenea apoi mai uşoară. Lucru pe care l-am şi făcut.

Cînd, relatînd întîmplările, am ajuns la dispariţia lăditei de campanie, Bogdan nu se putu stăpîni să nu mă întrerupă :

— Bătrîne, îmi lasă gura apă !

— După ce ?

— După... „cazul" ăsta. Sper că nu l-ai rezolvat în lipsa mea ?

— Chiar atît de repede ?

— Slavă domnului !

Şi Bogdan începu să-şi frece palmele, satisfăcut.

— Surprizele încă nu s-au terminat, am continuat. De la Andronache, prietenul lui Crihană, aflu că acesta din urmă fusese cam muieratic şi că încercase să facă un pic de curte bibliotecarei unităţii, al cărei nume sînt sigur că ţie are să-ţi placă. O cheamă Filipiţa Postelnicu.

— Filipiţa ? Un nume, să te doară capul de fiecare dată cînd eşti obligat să-l pronunţi.

— Stau de vorbă cu Filipița despre Crihană. Da, într-adevăr, încercase să-i facă un pic de curte, dar ea îl respinsese, fiindcă ținea la reputația ei. La toate celelalte întrebări pe care i le-am pus mi-a răspuns negativ. Impresia mea, după ce am plecat de la ea, a fost că Filipița știa ceva mai mult decît acceptase să-mi spună.

— N-ar fi de mirare... Și pe urmă ?

— Despre Crihană și Filipița atît. Acum a venit momentul să-ți vorbesc despre radioemițătoare. Și din nou Bogdan fu numai ochi și urechi.

— Bătrîne, îmi povestești un basm ?! se miră Bogdan.

— De fel !

— Asta înseamnă că informatorul n-a avut nimic împotrivă să-i dăruiască lui Picioruș radioemițătorul.

— Vezi bine că nu !

— Al naibii om ! A jucat tare, dacă nu cumva a început să prindă muște.

— În nici un caz. Celor care încep să prindă muște nu le dă prin minte să fure microemițătoare de la o unitate militară specială.

— Îmi închipui, bătrîne, că ești teribil de satisfăcut.

— De ce ? l-am întrebat, fiindcă nu înțelegeam de unde dedusese Bogdan că aș fi teribil de satisfăcut.

— Fiindcă ți-a picat pe mînă un asemenea caz, al naibii de complicat.

— Ascultă pînă la capăt, măi băiete, deoarece încă n-am terminat cu surprizele. Urmează cea mai senzațională.

Și, în încheiere, i-am reprodus, pe scurt, conținutul declarației lui Ciubotaru. După aceea am concluzionat :

— Iată cum se prezintă faptele în clipa de față ! Incurcat caz, nu-i așa ?

Bogdan nu-mi răspunse. Se ridică și se duse să pregătească pentru amîndoi cîte o cafea. Am înțeles că voia să cîștige timp, să reflecteze la cele ce-i spusesem. Din cînd în cînd, îmi arunca, pe furiș, cîte o privire, și de fiecare dată parcă mă întreba : „Ascultă, bătrîne, chiar așa s-au petrecut lucrurile ? Nu cumva le-ai mai complicat tu ?“ L-am lăsat în pace. Știam că, pînă la urmă, dacă nu va fi în stare să stabilească măcar cîteva puncte de reper, va sfîrși prin a mă bombarda cu întrebările.

După ce sorbi pînă și ultimul strop de cafea din ceșcuța cu motive turcești, singura care mai dăinuia dintr-un serviciu pe care-l cumpărasem cu prilejul unei călătorii la Istambul, începu să-și exprime punctul de vedere :

— Ducule, un caz ca acesta n-am mai avut de rezolvat, trebuie să recunoști.

— Din ce punct de vedere ? Al dificultății ?

— Da, ca dificultate. Aparent, avem o mulțime de fire. Aș zice că fiecare fir ne tot îndeamnă să tragem de el. Dar eu, ca să fiu sincer, nu mă încumet să trag de nici unul. Să luăm, de pildă, firul cel mai „tentant“ : Ion Crihană. Pare mai mult decît probabil că el, Crihană, a furat documentele. Și cu toate acestea, putem afirma, cu certitudine, că el le-a furat ? După părerea mea, nu.

— Bineînțeles că nu, m-am declarat de acord.

— Sau chiar dacă el le-a furat, în ce calitate ? A fost el capul sau doar un instrument docil ? Înjun-

ghierea lui, la puține zile după furt, aceasta pare să însemne. Dar, pe de altă parte, cei zece mii lei infirmă o asemenea ipoteză. Banii erau destinați aceluia care dăduse lovitura...

— Vrei să spui că Ion Crihană n-a apucat să întîlnească pe acela care îi procurase documentele ?

— Știu eu ? N-ar fi exclus. Și apoi lădița de campanie : De ce-a dispărut ? Observi, nu mă întreb cine a furat-o, ci de ce-a dispărut ?

— De ce ? am vrut să știu.

— Habar n-am, bătrîne. Dacă îmi pui unghia în gît, silindu-mă să-ți răspund, înseamnă că, de fapt, mă silești să trag de firul „Ion Crihană", și eu refuz, fiindcă nu cred că o pot face dacă nu vreau să se încurce toate firele. Sau celălalt fir : „informatorul" din „Parcul Copilului". Și acesta-i un fir tare... ispititor. Dar eu, deocamdată, al naibii să fiu dacă sînt ispitit să trag de el. De ce ? Fiindcă la multele „de ce"-uri încă nu găsesc răspunsuri, cum, de asemenea, firul „Lawitz" puiește și el o mulțime de întrebări. De pildă, aș fi ispitit să identific în persoana informatorului din „Parcul Copilului" pe Lawitz.

— Și nu vrei să-l identifici ?

— Nu, fiindcă nu vreau să trag nici de firul acesta. Și iată de ce. Stau și mă întreb : De unde a știut Lawitz că în noaptea cînd au fost furate documentele, căpitanul a dormit la Aristița ? El, Lawitz, îl însărcinase cu o anumită misiune, pe care căpitanul trebuia s-o îndeplinească în decurs de două săptămîni ! Ciubotaru era singurul om pe care îl avea la regiment ?

— Ce rost are această întrebare ? am vrut să știu, fiindcă, într-adevăr, nu-i vedeam rostul.

— Are, bătrîne, are ! Dacă Lawitz nu are un alt om al lui la unitate — şi e greu de presupus că are — de unde a ştiut că au fost furate documentele imediat după ce a fost dată lovitura şi, mai ales, de unde a ştiut că Ciubotaru a fost arestat, învinuit fiind de furtul lor ? Desigur, Lawitz avea interesul ca Ciubotaru să fie liber, şi din acest motiv ne-a dezvăluit alibiul căpitanului. Dar din nou întrebarea : „Cum de-a aflat, pe de o parte, de furtul documentelor secrete, pe de alta, de arestarea căpitanului ?“ În fine, chiar mărturisirea, de ultimă oră, a căpitanului suscită o mulţime de întrebări. El, şeful C.S.-ului, este reţinut sub învinuirea că a înstrăinat nişte documente secrete. După treizeci şi şase ore este chemat ca să i se spună că este liber. Ei bine, cum se comportă el ? Mărturiseşte ceea ce nimeni nu-i ceruse. Mărturiseşte cînd nici o bănuială nu mai plana asupra lui. Ţi se pare firesc ? Mie nu. Dimpotrivă. Dintr-o sută de indivizi, nouăzeci şi nouă ar fi procedat exact invers.

Nu mă miram că-l auzeam vorbind astfel. Se mai întîmplase şi altă dată ca, pradă dintr-o dată unui pesimism exagerat, să nu vrea să accepte eventualele jaloane sau, dacă vreţi, unele concluzii parţiale care l-ar fi putut apropia de adevăr. De data asta avea cel puţin scuza că abia picase de la drum şi că lacunele de informare erau la el încă serioase.

— Va să zică, după părerea ta, stăm destul de prost ? l-am întrebat.

— Bine nu stăm. Asta-i părerea mea. Ştii cine mă intrigă cel mai mult dintre toate personajele acestei afaceri ?

— Cine ?

— Filipiţa !

— Acum, dacă tot te-ai întors, n-ai vrea să te ocupi de ea ?

— Cum să nu ! Chiar are să-mi facă plăcere.

— În cazul acesta, începe chiar de mîine. Dar ai grijă ! Cu foarte multă discreţie. Nu trebuie s-o speriem.

— Am înţeles. Înseamnă că plăcerea de a o cunoaşte pe această domnişoară Filipiţa va trebui s-o amîn pentru mai tîrziu.

— Da, aşa cred.

— Foarte bine.

— Deocamdată, poftim fotografia ei.

Bogdan luă fotografia pe care i-o întindeam peste birou şi, cîteva secunde, o examină în tăcere.

— Poţi s-o întîlneşti în fiecare zi, timp de un an, pe stradă, în tramvai sau în autobuz, fără ca s-o remarci. Un motiv în plus ca însărcinarea pe care mi-ai dat-o să-mi facă plăcere. Cunoşti părerea mea : oamenii fără sare şi fără piper oferă cele mai neaşteptate surprize.

Era părerea lui, şi nu l-am contrazis.

Sarcina încredinţată lui Bogdan nu era, pentru unul ca el, de loc grea. Bogdan se pricepea, ca nimeni altul, să descopere pe de o parte persoana cea mai bine informată, iar pe de alta, cea mai serioasă, de la care să obţină informaţiile de care avea nevoie. (Serioasă, în sensul că întrunea toate garanţiile de încredere.) Nu mă îndoiam că de data asta se va întîmpla la fel. Şi, într-adevăr, nu m-am înşelat. Omul de care avea nevoie îl găsi în persoana lui Paul Capotă.

Paul Capotă locuia într-unul din apartamentele de la parter ale blocului în care Filipiţa Postelnicu

ocupa, la etajul doi, o garsonieră. Deşi nu avea decît patruzeci şi trei de ani, de mulţi ani nu mai ieşise din casă. Suferea, încă din copilărie, de o boală gravă de inimă, atît de gravă, încît medicii, ei în primul rînd, se minunau că mai supravieţuieşte.

Bineînţeles, nu era însurat, şi nici nu fusese vreodată. De gospodăria casei se ocupa sora lui, mai mare decît el. Avea cincizeci şi cinci de ani, era sănătoasă tun, în tinereţe fusese foarte frumoasă, mai era şi acum, în ciuda vîrstei, dar de măritat nu se măritase. Beatrice Capotă făcea parte din categoria acelor femei — astăzi pe cale de dispariţie — care, din dragoste faţă de un frate mai mic şi în suferinţă, se sacrifică, renunţînd la propria lor viaţă.

Condamnat să rămînă, toată viaţa, între zidurile apartamentului său, Paul Capotă îşi petrecea cea mai mare parte din zi în loggia apartamentului său. Vara, în orele cînd soarele ajungea să dogorească şi loggia, pentru a avea umbră, lăsa perdelele de doc în două culori : alb şi albastru. Datorită faptului că îşi petrecea cea mai mare parte a zilei în loggia, Paul Capotă era la curent cu tot ceea ce se întîmpla pe strada lor.

În ziua cînd Bogdan a sunat la uşa apartamentului ocupat de Paul Capotă, a venit să-i deschidă sora lui, Beatrice Capotă. Bogdan fu uimit. În ciuda celor cincizeci şi cinci de ani ai ei, Beatrice părea mult mai tînără. Avea nişte ochi neobişnuit de albaştri, mari şi uimiţi. Ca să-i deschidă, venise direct din bucătărie. Purta mănuşi de menaj din material plastic, într-o mînă ţinea un cartof, iar în cealaltă un cuţit de bucătărie, cu lama ca de ferăstrău.

— Pe cine căutaţi dumneavoastră ?

— Pe domnul Paul Capotă, dacă poate fi deranjat pentru cîteva minute.

— Paul, te caută cineva ! îl strigă ea peste umăr.

Paul Capotă apăru din loggia. Era, ca şi soră-sa, un bărbat frumos. Arăta, de asemenea, mult mai tînăr şi, dacă n-ai fi ştiut că este grav bolnav, ar fi fost imposibil să-ţi dai seama după înfăţişare. Privindu-l, ceea ce te izbea, imediat după ce sesizai frumuseţea vag orientală, era aparenta lui sănătate înfloritoare.

— Dumneavoastră mă căutaţi ? Nu vă cunosc, domnule, fură cuvintele pe care Paul Capotă i le adresă cînd dădu cu ochii de Bogdan.

Bogdan se prezentă, şi îi ceru favoarea de a-l deranja cîteva minute. Se prezentă şi gazda :

— Sînt scriitorul Paul Capotă. Dînsa e Beatrice, sora şî secretara mea. Ea îmi bate la maşină manuscrisele, fiindcă medicii mi-au interzis orice fel de efort.

Bogdan — mi-a mărturisit după aceea — nu auzise şi nici nu citise nimic de un scriitor cu numele de Paul Capotă, dar ştia că există o sumedenie de scriitori care sînt cunoscuţi în această calitate doar de membrii familiilor lor şi, eventual, de cîţiva prieteni. De aceea, se comportă în aşa fel, încît gazda să fie convinsă nu numai că-i citise operele, dar că se simţea fericit pentru că se ivise acum prilejul să-l cunoască şi personal.

— Domnule Capotă, v-aş fi profund recunoscător dacă aţi vrea să-mi daţi o mînă de ajutor.

— Cu mare plăcere. Dar despre ce-i vorba ?

Bogdan scoase din buzunar fotografia lui Ion Crihană şi i-o înmînă. (Las totdeauna subordonaţilor mei

inițiativa în îndeplinirea unei sarcini. Și aceasta fusese inițiativa lui Bogdan. Anume, de a se interesa despre Filipița pornind de la Ion Crihană.)

— V-aș ruga să-mi spuneți dacă l-ați văzut pe insul din fotografie intrînd sau ieșind din bloc.

— Și de ce v-ați adresat tocmai mie, domnule ? a voit Capotă să știe.

— Domnule Capotă, am fost informat că dumneavoastră vă petreceți o parte din timpul dumneavoastră liber în loggia. Aceasta este prima explicație. Dar mai este una. Atunci cînd ne interesează o persoană — și trebuie să vă spun că ne interesează nu numai persoanele care au comis, ci și acele care sînt pe punctul de a comite fapte infamante — o primă condiție care se impune este discreția. Vreau să vă spun că omul la care apelăm să ne ajute trebuie să fie un om integru din toate punctele de vedere, adică un om care să se bucure de încredere deplină, și care totodată să aibă o calitate, rară de altfel, aceea de a fi discret.

Răspunsul lui Bogdan, care, în fond, exprima un adevăr, îl măguli pe Paul Capotă. Privi din nou fotografia, pe urmă, cu o răceală în voce, care în nici un caz nu se adresa lui Bogdan, ci fotografiei :

— L-am cunoscut. Îl cheamă Crihană.

— De ce ați spus : l-am cunoscut ? I s-a întîmplat ceva între timp ? voi să afle Bogdan, deși el era cel mai în măsură să știe ce anume se întîmplase cu Ion Crihană. Dorea însă să afle dacă și Capotă era la curent.

— Așa am spus ? Probabil că m-am exprimat greșit. Rectific, și spun : Da, îl cunosc ! Este prietenul domnișoarei Filipița, care locuiește la noi în bloc.

— Îl cunoașteți personal, sau numai din vedere ?

— Personal. Odată am stat ceva mai mult de vorbă. În alte rînduri am schimbat doar cîteva cuvinte. eu din loggia, el de jos, din stradă. Adică, mai de fiecare dată cînd venea în vizită la domnișoara Filipița.

— Venea des ?

— Destul de des. De obicei, duminica. Dar s-a întîmplat să vină și în cursul săptămînii. De altfel, nu-i un motiv de mirare. Crihană mi-a mărturisit că, după ce îl vor lăsa la vatră, se va căsători cu domnișoara Filipița.

— Desigur, ies împreună în oraș, continuă să întrebe Bogdan.

— Duminica, aproape totdeauna. În zile de lucru, cînd scapă de la regiment, se duce de unul singur.

— În uniformă ?

— Civil. Are hainele la domnișoara Filipița.

— Vă amintiți în ce zi l-ați văzut ultima dată, venind la domnișoara Filipița ?

— Exact nu pot să vă spun. În orice caz, nu cred că mai devreme de o săptămînă. Asta nu înseamnă că, între timp, n-a mai venit, dar e posibil ca eu să nu mă fi aflat în loggia.

Informațiile obținute de la Paul Capotă erau deosebit de prețioase. Însemna că Filipița mă mințise, declarîndu-mi că între ea și Crihană nu fusese nimic serios. Dimpotrivă : îl primea acasă la ea, ieșeau duminica împreună în oraș și, dacă fusese sincer față de Paul Capotă, Crihană intenționa să se însoare cu ea după terminarea stagiului militar. Aceasta era concluzia la care ajunsese Bogdan, ascultîndu-l pe scriitor. După aceea, încercă să veri-

fice dacă o anumită impresie a lui era sau nu era adevărată.

— Domnule Paul Capotă, am impresia că logodnicul domnişoarei Filipiţa nu vă face o impresie prea bună.

Paul Capotă îl învălui într-o privire distrată, pe urmă, cînd începu să vorbească, păru că cele afirmate de el nu păreau a avea vreo legătură cu întrebarea care îi fusese pusă.

— Cele ce vreau să vă spun se referă la profesiunea mea. Poate că nu ştiţi, dar aflaţi că sînt încă din copilărie bolnav. Doctorii se miră că mai trăiesc. Dar şi mai mult decît ei mă mir eu însumi. Adevărul este că m-am şi menajat. Vreau să spun că poate aceasta este singura explicaţie a dăinuirii mele, care îi surprinde pînă şi pe cei mai renumiţi cardiologi. Am folosit dinadins termenul „dăinuire". N-am murit, am dăinuit, dar nici n-am trăit. Boala m-a împiedicat să-mi întemeiez o familie. De cînd mă ştiu, sînt singur şi la propriu, şi la figurat. Nu vreau să intru în amănunte, dar cred că înţelegeţi, fără să mai fie nevoie de ele.

— Bineînţeles ! îl aprobă Bogdan. Deşi confesiunea lui Capotă îl impresionase, nu putea să nu se întrebe care este rostul acelei confesiuni, pe care nu i-o ceruse. Dacă aş fi fost sănătos, n-aş fi ajuns scriitor. Aş fi ajuns, poate, aviator. Teribil mi-ar fi plăcut să zbor, să mă desprind de pămînt măcar în forma aceasta deviată, prin intermediul unui aparat mecanic. Dar, fiindcă n-am ajuns aviator, probabil de aceea cel mai frumos vis al meu este atunci cînd mă visez planînd. În vis, plutesc lin, deasupra pămîntului, mişcînd braţele, întocmai ca aripile unei păsări. Ca ale unui

vultur, de pildă. Satisfacția de a naviga în înălțime este atît de deplină, atît de dulce, încît de prea multă fericire mă trezesc. Dumneavoastră visați să zburați ?

— Nu !... Niciodată !...

Și în gînd : „Unde naiba vrea să ajungă ?"

— Neputînd deveni aviator, refuzîndu-mi-se, cu alte cuvinte, lumea adevărată, am fost nevoit să-mi creez una a mea. E curios ce se spune despre om : că nu-i este dat să trăiască singur. Pentru că fie că trăiește în societate, în mijlocul oamenilor, fie ca sfîntul Simion Stîlpnicul într-o pustie și în vîrful unui stîlp, tot singur rămîne. Totuși, lumea pe care mi-am creat-o nu este una de fantasme, ci una reală, da, o lume reală, din care boala nu a izbutit să mă ostracizeze. Poate vă întrebați : „Bine, dar de vreme ce, datorită bolii, sînt condamnat să trăiesc între acești patru pereți, cum de pot pretinde că eroii mei fac parte din viața reală, care mie mi-a fost refuzată ?" Nu-i așa, că asta ați vrut să mă întrebați ?

— Într-adevăr, recunoscu Bogdan, deși, în realitate, nici prin gînd nu-i dăduse să pună o asemenea întrebare.

— Au mai existat scriitori pe care, la un moment dat, o boală sau vreun alt accident i-a smuls din circuitul normal al vieții. După aceea au continuat să scrie și să dea opere remarcabile, recreînd, datorită memoriei, întîmplări din lumea în care trăiseră efectiv, iubind, suferind și văzînd pe alți oameni iubind, suferind, ucigînd sau sacrificîndu-se pentru o ființă sau pentru o închipuire frumoasă. Fiindcă și asta ține de destinul oame-

nilor : să descopere o închipuire frumoasă, să lupte şi, eventual, să se sacrifice pentru ea.

— Ce înţelegeţi printr-o închipuire frumoasă ?

— Idealurile ! Orice ideal este o închipuire frumoasă. În ziua cînd oamenii nu vor mai crede în idealuri, ei vor înceta să mai existe ca oameni, transformîndu-se în altceva.

— În ce ? vru să ştie Bodgan.

— Poate în supraoameni. Adică, în nişte fiinţe care, pierzîndu-şi facultatea de-a se mai entuziasma de ceea ce am numit închipuiri frumoase, vor deveni nişte fiinţe foarte nenorocite.

— Spuneaţi că... încercă Bogdan să-i atragă atenţia că se abate de la subiect, dar Paul Capotă nu-l lăsă să termine.

— Spuneam că eu nu fac parte din categoria acelora care au trăit în viaţă, şi abia la un moment dat, datorită unei boli sau a unui accident, am fost îndepărtaţi din mijlocul ei. Eu, fiind bolnav din copilărie şi trăind între patru pereţi, nu am memorie din acest punct de vedere, de vreme ce de mic copil am fost în afara vieţii. Mama a murit la naşterea mea, tata, cît a trăit, a fost un cărturar fin, dar ursuz, mizantrop. În casa asta n-au intrat, cînd eram copil, nici rude, nici prieteni, nu s-au serbat onomastici şi nici nu s-au dat sindrofii. Tata, o slujnică, sora mea Beatrice, cam astea au fost persoanele vii din casa asta. Ele au populat searbădul univers al copilăriei şi al adolescenţei mele. Am luat cunoştinţă de ceea ce se întîmplă dincolo de aceşti patru pereţi prin intermediul lecturilor, nu prin proprie experienţă. Dacă privesc lucrurile din acest punct de vedere, un băiat de optsprezece ani are infinit mai multă experienţă

directă de viață decît mine. Or dacă așa se prezintă lucrurile, n-ar fi de mirare dacă v-ați întreba : „Bine, domnule, dar atunci ce fel de literatură scrii dumneata ? Are ea vreo legătură cu lumea reală, din afara acestor ziduri ?“ Haide, întrebați-mă !

— Presupuneți că v-am întrebat, găsi Bogdan mijlocul de a ieși din încurcătură.

— Și atunci eu vă răspund : Are... datorită acestei loggia. După cum v-ați putut da seama, locuiesc într-un cartier nou. Bloculețul acesta al nostru printr-o simplă întîmplare a scăpat de demolare. (Și fericită pentru mine.) Fiecare din blocurile ce ne înconjură constituie o lume în mic. O lume, blocul de peste drum. O altă lume, cel din dreapta sau cel din stînga. Din loggia mea, în decursul anilor, am ajuns să cunosc aceste lumi. Zîmbiți ?

— Nu !

Și, într-adevăr, lui Bogdan nici prin minte nu-i dăduse să zîmbească.

— Nu ? Mi s-a părut. Dacă m-am înșelat, cu atît mai bine. Dar, chiar dacă ați fi zîmbit, tot nu m-aș fi supărat. În definitiv, pretenția mea pare, dacă nu absurdă, în cel mai bun caz exagerată. Să stai într-o loggia, să vezi oamenii de departe și totuși să ai pretenția că nu-ți este străină lumea din afară, în ultimă instanță, viața. Îi văd plecînd în fiecare dimineață la slujbă... Îi văd întorcîndu-se la prînz... Văd femeile zorindu-se la cumpărături... Băieții și fetele ducîndu-se și înapoindu-se de la școală... Îi văd pe copii jucîndu-se în fața blocurilor, sub supravegherea bunicelor sau a bunicilor... Chipurile tuturor oamenilor din cartier îmi sînt familiare. Numele multora îmi sînt cunoscute... Celorlalți

le-am dat şi lor cîte un nume. Unul este „domnul cu cicatrice". Altul : „domnul obosit". Sau : „tînărul clorotic". Sau : „fata cu paleta". Sau : „doamna roşcată". Sau : „bătrîna doamnă argintie". Sau : „mama permanentă". Nume şi chipuri. Chipuri neutrale, fiindcă ele nu-mi spuneau nimic, fiindcă nu ştiam nimic despre ele. Chipuri de bărbaţi, de femei, de tineri, de bătrîni. Chipuri de oameni, în ultimă instanţă. Dar ce fel de oameni ? Se spune că nu există doi oameni care să se asemene întru totul. Oare există cineva care să aibă cutezanţa de a se lăuda că ştie totul despre oameni ? Ce credeţi dumneavoastră ?

— Nu cred că există un astfel de om. Cred, în schimb, că există unii care au o asemenea pretenţie, recunoscu Bogdan.

— Un scriitor nu poate să scrie decît despre oameni. Sînt unii care pretind că e mai interesant să scrii despre lucruri. Dar aceia care o fac nu sînt scriitori. Sînt nişte oameni inteligenţi, ingenioşi şi un pic escroci. Dar să revin la mine. Ca să fiu scriitor, trebuia să scriu despre oameni. Dar cum să scriu despre ei, dacă lumea lor mi se refuza ? Să scriu, prelucrînd cunoştinţele dobîndite ca urmare a lecturilor ? Nu mă ispitea. Dar dacă obiectul literaturii sînt oamenii şi relaţiile dintre ei, cărţile pe care voiam să le scriu musai trebuiau să exprime experienţa mea proprie despre oameni. Am spus experienţă, domnule ?

— Da, aşa aţi spus.

— Termenul nu este cel mai potrivit. Deşi, într-un fel, se poate numi experienţă, totuşi nu este propriu-zis o experienţă. Este... Categoric, nu sînt în stare să găsesc termenul cel mai potrivit. Dum-

neavoastră ce părere aveţi ? Cum se poate numi atunci cînd ajungi să cunoşti nişte oameni văzîndu-i zile, săptămîni, luni în şir ?

— Nu ştiu ! Vreţi să spuneţi că aţi ajuns să le cunoaşteţi firea doar văzîndu-i, privindu-i de departe ?

— Da !

— Foarte interesant, domnule Paul Capotă.

— De ce vă surprinde ? Gîndiţi-vă puţin, şi atunci nu are să vi se mai pară chiar atît de imposibil. Orbilor, de pildă, li se ascut la maximum celelalte simţuri. Pipăitul, auzul, mirosul. Mie mi s-a ascuţit la maximum simţul de observaţie. Observînd oamenii chiar de la distanţă, am ajuns să-mi dau seama de adevărata lor fire. Nu credeţi ?

— Ba da !

Dar Bogdan nu credea. Paul Capotă, obligat să trăiască între patru pereţi, se mistifica, închipuindu-şi că firea oamenilor nu mai prezintă secrete pentru el. Nu avea însă nici un rost să-i distrugă iluzia.

— Mi-e teamă că, totuşi, în sinea dumneavoastră mă acuzaţi că simplific lucrurile.

— Vă asigur că nu ! căută Bogdan să-l liniştească.

— Greşiţi dacă vă închipuiţi că pun un semn de egalitate între fizionomia şi firea omului. Nu fizionomia, nu numai ea îmi dezvăluie firea oamenilor, ci şi felul cum se comportă de fiecare dată cînd am prilejul să-i văd, adică de cîteva ori în decursul unei zile. Reconstitui omul pe dinăuntru, din amănunte exterioare, insignifiante poate pentru alţii. De pildă, felul cum se îmbracă, cum merg,

cum rîd, cum se poartă cu proprii lor copii şi cu ai altora, din comportamentul lor faţă de soţiile lor — şi viceversa — faţă de vecini sau faţă de străini. Sînt atent, şi ţin socoteala orelor cînd bărbaţii trebuie să se întoarcă acasă, cu alte cuvinte, dacă întîrzie sau nu, dacă sînt treji sau băuţi ; ţin socoteala cînd ies femeile singure în oraş şi dacă atunci cînd se întorc acasă în ochii lor, pe feţele lor se citeşte acea transfigurată mulţumire — care le face pe femei să nu-şi mai semene lor însele, dar să semene ele între ele oricît de deosebite ar fi la chip — prin care se trădează că se întorc de la un amant. Pe scurt, din amănunte, din nenumărate amănunte exterioare izbutesc, pînă la urmă, să reconstitui portretul oamenilor ce populează lumea din blocul de peste drum, din bloculeţul acesta în care *dăinuiesc* de patruzeci şi trei de ani.

Bogdan, al cărui interes crescuse pe măsură ce Paul Capotă i se destăinuia, nu se putu abţine să nu întrebe :

— Şi ce garanţie aveţi că oamenii reali, vecinii dumneavoastră, sînt şi în realitate aşa cum vi-i imaginaţi ?

— Observaţia dumneavoastră este justă, dar incompletă. Ar fi trebuit să mai adăugaţi : „Foarte bine, din amănunte, dumneata izbuteşti să reconstitui portretele vecinilor dumitale. Nişte portrete de oameni. Dar oamenii, în viaţă, intră în relaţii între ei şi, în fond, literatura nu face altceva decît să reflecte feluritele relaţii ce se stabilesc între diverşi indivizi. Dumneata ce faci cu diferitele dumitale portrete ? La ambele întrebări, şi la aceea pe care mi-aţi pus-o dumneavoastră, şi la aceea pe care ăm formulat-o în locul dumneavoastră, răspun-

sul este afirmativ. Aşa, de pildă, am posibilitatea să verific în ce măsură portretele mele corespund cu firea adevărată a celor ce le-o atribui. Cum ? Prin Beatrice, sora mea, care, atunci cînd eu îi cer, se transformă în detectiv particular.

— Detectiv particular ? ! se miră Bogdan.

— Vă asigur că are aptitudini înnăscute pentru meseria asta. Dacă eu îi cer : „Dragă Beatrice, încearcă, te rog, să afli ce fel de om este *„domnul obosit“*, ea izbuteşte să afle chiar mai mult decît ar fi necesar ca să-mi dau seama dacă am greşit sau nu.

— Aţi spus : „dacă am greşit sau nu“. Asta înseamnă că au fost şi cazuri cînd v-aţi înşelat în aprecieri, nu-i aşa ?

— Bineînţeles, domnule. S-a întîmplat să mă şi înşel, dar, de cele mai multe ori, nu. Tăcu doar pentru cîteva secunde, pe urmă continuă : Desigur, toate acestea vi le-am spus nu ca să-mi dau importanţă. Vi le-am spus ca să luaţi cunoştinţă că, deşi sînt un om bolnav, ştiu să observ.

— Şi de ce aţi ţinut să iau cunoştinţă ?

— Ca să acordaţi importanţa necesară părerii mele despre domnul Ion Crihană.

— Vă asigur că în privinţa aceasta nu trebuie să aveţi vreo îndoială. Deci care este părerea dumneavoastră despre Ion Crihană ?

— O părere proastă, domnule.

— Justificată ? Cum aţi ajuns să vă formaţi o asemenea părere despre el ?

— L-am reconstituit pe dinăuntru din amănunte insignifiante.

— Bine, dar pe Crihană l-aţi văzut destul de rar.

— Rar în comparaţie cu vecinii mei, pe care îi văd în fiecare zi, şi chiar de mai multe ori pe zi. Totuşi, l-am văzut cel puţin de atîtea ori cît a fost necesar ca să-mi fac o părere despre el. Dumneavoastră v-aţi uitat mai atent la ochii lui ?

— Nu !

— Să vă uitaţi.

— Am să vă urmez sfatul.

Bogdan nu-i putea spune că Ion Crihană era mort şi că nu-i mai sta în putinţă să-şi dea seama ce fel îi erau ochii.

— Nu mi s-a mai întîmplat să văd un om cu ochi atît de perfizi. Perfizi şi neîncrezători. Cînd te priveşte, suspectîndu-te, ai impresia că vede în tine un posibil duşman. Pe omul acesta, dacă ar încerca cineva să-l atace pe furiş, oricît s-ar strădui, sigur că n-ar izbuti. De cîte ori l-am văzut, am avut sentimentul că se afla într-o stare permanentă de încordare, de permanentă alertă şi că, bietul de el, nu-i în stare să se destindă decît noaptea, cînd se culcă să doarmă. Dar mersul ? Aţi observat ce fel de mers are ?

— Nu !

Şi pentru prima dată lui Bogdan i se păru straniu, aproape grotesc, că Paul Capotă vorbeşte despre un mort, asasinat în urmă cu cîteva zile, ca şi cînd ar fi fost în viaţă.

— Să observaţi ce fel de mers are. Aş jura că omul ăsta este în stare să se strecoare în spatele cuiva, cu intenţii criminale, fără ca victima să prindă de veste. Şi mai este ceva : Domnul Crihană poartă tot timpul o mască. Sau dacă nu chiar tot timpul, atunci sigur cînd este cu domnişoara Filipiţa. Nu,

nu greşesc ! O poartă tot timpul. Astfel, chipul său n-ar arăta atît de obosit. Nu i-aţi remarcat oboseala ?

— Nu !

— De altfel, nici nu e de mirare. Fiindcă nu-i de loc uşor s-o descoperi. Trebuie să ştii să observi, să ai o experienţă îndelungată, de ani şi ani de zile. Ca mine. În orice caz acum, cînd v-am atras atenţia, vă va fi mult mai uşor să vă daţi seama. Încercaţi !

— Aşa voi face. Dar, domnule Paul Capotă, aş vrea să vă întreb, dacă n-aţi încercat să verificaţi, apelînd la aptitudinile detectivistice ale surorii dumneavoastră, în ce măsură portretul lui Crihană corespunde cu adevăratul Crihană...

— N-am simţit nevoia unei confruntări. De obicei, verific atunci cînd am îndoieli în ceea ce priveşte exactitatea aprecierilor mele. Dar în legătură cu Crihană sînt absolut convins că nu-l judec greşit.

— Nu sînteţi, cumva, prea aspru cu el ? îl încercă Bogdan.

— Domnule, nu cunosc motivul pentru care vă interesaţi de domnul Crihană. Sincer vorbind, nici nu mă interesează. Dar, indiferent de ceea ce aţi aflat despre el, şi eventual veţi afla şi din alte surse, vreau să vă spun că îl cred capabil să comită faptele cele mai infamante. Am convingerea că domnul Crihană poate deveni un individ cum nu se poate mai periculos. Mi-aţi cerut părerea şi v-am răspuns sincer, absolut sincer. Asta e tot. Dacă, totuşi, ar mai trebui să adaug ceva, acesta ar fi un avertisment : Aveţi grijă de domnişoara Filipiţa. Aveţi grijă să nu i se întîmple ceva !

— Credeţi că se află în primejdie ?

— Bineînţeles !

— Din partea cui o amenință primejdia ?
— Din partea lui Crihană !
„Ce tot bîigui, omule ! Ion Crihană e mort, înjunghiat".
Dar fiindcă nu-i putea vorbi așa, întrebă :
— Ce părere aveți despre domnișoara Filipița ?
— Săraca, domnișoara Filipița !
— De ce o compătimiți ?
— E o biată femeie singură.
— În fond, toți oamenii sînt singuri. Ați spus-o și dumneavoastră.
— Din punct de vedere filozofic. Din fericire, nu toți oamenii sînt filozofi. Și apoi femeile...
Și nu mai continuă.
— Ce-i cu femeile ? insistă Bogdan.
— Cunoașteți vreo femeie filozoafă, citată în vreo istorie a filozofiei ?
— Nu !
— Vedeți ! Asta ce înseamnă ? Înseamnă că femeile nu se simt singure decît atunci cînd nu li se ivește prilejul să trăiască în umbra unui bărbat. Înțelegeți acum de ce am compătimit-o pe domnișoara Filipița.
— Nu ! Tot nu înțeleg, recunoscu Bogdan.
— Domnișoara Filipița nu e frumoasă. Așa-i ?
— Nu se poate spune că e frumoasă.
— E chiar un pic urîțică. Din păcate ! Nici nu vă puteți închipui cît de rău îmi pare că nu-i măcar un pic mai drăguță.
— Și ce s-ar fi întîmplat dacă domnișoara Filipița ar fi fost un pic mai drăguță ?
— N-ar mai fi suferit de singurătate.
— Mi se pare că vă contraziceți, observă Bogdan.
— Eu ? ! se miră Paul Capotă. N-aș crede.

— Dacă suferă de singurătate, înseamnă că nu trăiește în umbra unui bărbat. Atunci ce fel de relații există între ea și Ion Crihană ?

— A suferit, dar nu mai suferă.

— De mult ?

— De cînd l-a cunoscut pe domnul Crihană.

— Atunci, dacă nu mai suferă de singurătate, de ce ați mai compătimit-o ?

— Fiindcă domnul Crihană nu este omul în umbra căruia ea trebuie să trăiască spre a nu se mai simți singură.

— Domnișoara Filipița se bucură de toată simpatia dumneavoastră, domnule Paul Capotă ?

— Absolut. De aceea sînt foarte, foarte îngrijorat de soarta ei.

CĂPITANUL CIUBOTARU SE DECONECTEAZĂ PRIVIND CUM DECOLEAZĂ ȘI CUM ATERIZEAZĂ AVIOANELE

În timp ce Bogdan îl vizita pe Paul Capotă, singur, în birou la mine, răsfoiam carnetul în care făcusem unele însemnări. Nu aveam chef de lucru și nici nu izbuteam să mă concentrez asupra notițelor mele. Eram agitat. O agitație curioasă, neobișnuită. Parcă așteptam să se întîmple ceva, numai Dumnezeu știa ce anume. La un moment dat, am închis carnetul, m-am ridicat de la birou și am început să măsor încăperea de la un capăt la altul. Dar nici așa n-am izbutit să mă liniștesc. Pînă la urmă, nemaiputînd rămîne închis între patru pereți, am plecat.

Afară era cald. Totuși se presimțea anotimpul rece. Am trecut prin fața unui magazin cu fructe. Dinăuntru venea miros îmbătător de pere pergamute. N-am putut rezista tentației. Am intrat și mi-am cumpărat un kilogram. Am mușcat dintr-una. Era zemoasă și aromitoare. Mi-am adus aminte că nu sînt spălate. Din fericire, nu era de față mătușa Sabina, menajera mea, să mă mustre, așa cum făcea cînd eram copil. Am pornit la întîmplare pe străzi, mîncînd cu mare poftă pere pergamute, cu miros de vin bătrîn, și galbene ca mierea de albine. Am ajuns în dreptul Cișmigiu-

lui și am intrat. Aici, toamna era mai prezentă decît pe străzi. Pe apele lacului, ca niște minuscule corăbii, pluteau frunzele prematur îngălbenite. Am străbătut grădina în diagonală și am părăsit-o prin ieșirea de pe strada Știrbei Vodă, am traversat Piața Congreselor și am ieșit în Calea Victoriei. Cînd am ajuns în dreptul braseriei Athénée Palace, am simțit că mi s-a făcut foame. Am intrat și mi-am comandat un prînz copios. Dar cînd am avut dinainte primul fel, am constatat, spre surprinderea mea, că, de fapt nu-mi era foame. Sau chiar dacă îmi era, din cauza agitației, apetitul îmi fusese întrucîtva inhibat. Totuși mi-am impus să mănînc și, cu chiu cu vai, am ajuns la desert. Dar tocmai în clipa cînd ospătarul îmi aduse trufele, *am știut,* dintr-o dată, de ce fusesem atît de agitat. Am renunțat la desert, am achitat nota și m-am repezit la telefonul public din hol. Speram să-l mai prind la unitate pe maiorul Cotruță. N-am avut noroc : plecase. L-am căutat acasă. Încă nu sosise, și sigur nu-l puteam găsi mai devreme de un sfert de oră. M-am întors la sediu, să-l aștept. Între timp, mă sunase Bogdan, dar nu lăsase vorbă unde putea fi găsit. Am primit vestea cu indiferență. Eram în așa măsură de nerăbdător să ajung la unitate, încît mă interesa foarte puțin dacă Bogdan avusese sau nu succes.

După ce s-a consumat sfertul de oră, l-am sunat din nou pe Cotruță. De data asta l-am găsit acasă. Mi-a răspuns vorbind cu gura plină, semn că abia se așezase la masă.

— Iertați-mă că vă deranjez la masă ! În cît timp credeți că veți termina, ca să vin să vă iau cu mașina ?

— Ce, iarăşi s-a întîmplat ceva ? se nelinişti el.

— Trebuie să ne întoarcem la unitate. Am să vă explic motivul.

— Într-o jumătate de oră sînt la dispoziţia dumneavoastră.

De fapt, pentru mine, jumătatea aceasta de oră echivala cu cîteva ore. Dar trebuia să-l las să-şi termine masa. Şi aşa, de curiozitate şi nelinişte, avea să înghită cu noduri.

Cînd am ajuns cu liftul jos, Picioruş tocmai se pregătea să urce la mine.

— Picioruş, un şperaclu ai prin buzunare ?

— Nu ! Dar am trusa sus, la mine, încuiată în birou.

Picioruş era nu numai un foarte bun ofiţer de contraspionaj, dar se pricepea să descuie pînă şi cele mai complicate broaşte şi lacăte, la fel ca cel mai versat spărgător. Era, în felul său, un colecţionar de broaşte şi lacăte vechi, unele din Evul Mediu. Bogdan spunea despre Picioruş : „Ce vrei, are şi el păsărica lui". De cîteva ori, în interes de serviciu, Picioruş îşi dovedise măiestria. Trusa lui, care nu era mai mare decît un etui pentru două stilouri, conţinea instrumente cu care puteau fi deschise absolut toate încuietorile. (Cel puţin aşa se lăuda el.)

— Dă fuga pînă sus şi ia-ţi uneltele ! Te aştept jos, în maşină.

Exact peste o jumătate de oră, maşina oprea în faţa blocului de pe bulevardul 1 Mai, unde locuia maiorul Cotruţă. Drumul pînă la unitate mi s-a părut nesfîrşit. Ofiţerul de serviciu ne legitimă. Fiind după program, în curtea cazărmii mişunau ostaşii, unii cu rost, alţii fără. În faţa unei gherete

se aflau mulți soldați. Maiorul Cotruță îmi explică : toți primiseră bani prin mandat poștal și acum erau grăbiți să-i încaseze.

Cînd am ajuns în biroul său, maiorul Cotruță mă întrebă :

— Acum cred că puteți să-mi spuneți despre ce-i vorba.

L-am informat ce mă adusese la unitate și pentru ce îl deranjasem de la masă. Mă ascultă, fără să mă întrerupă, pe urmă mă întrebă sceptic :

— Și ce sperați să găsiți ?

— Vreau să caut. Poate că, totuși, găsim ceva. Sper că Filipița a plecat acasă.

— La ora asta, da.

— Atunci să ne grăbim.

Am plecat toți trei spre bibliotecă.

— Ți-ai luat trusa, Picioruș ?

— E la mine.

— N-are să fie ceva pe măsura aptitudinilor dumitale, dar n-am ce-ți face.

Am ajuns. Maiorul Cotruță păși primul pragul în culoar, ca să verifice dacă Filipița se mai afla în bibliotecă. (În cazul cînd mai era acolo, urma să facem calea întoarsă și să revenim mai tîrziu, după plecarea ei.) Dar, spre norocul nostru, nerăbdarea nu ne mai fu pusă la încercare. Bibliotecara plecase acasă. I-am cerut lui Picioruș să descuie ușa de la magazie.

— Scîrba asta de broască, tovarășe maior ? O deschid și cu degetul.

— Te-am avertizat, Picioruș, că treaba la care am să te pun n-are să fie pe măsura aptitudinilor dumitale.

În mai puțin de cinci secunde Picioruș descuie ușa, e drept, nu chiar cu degetul, ci doar cu un simplu șperaclu. Am pătruns toți trei înăuntru și am închis ușa după noi. Era o încăpere de vreo doisprezece metri pătrați. Prin fereastra prăfuită și zăbrelită pătrundea de afară o lumină tulbure. În stînga, de-a lungul întregului perete, pe un stelaj din lemn de brad, negeluit, erau aranjate, într-o ordine aproximativă, colecții vechi de ziare și reviste. Jos, pe ultimul raft al stelajului, aruncate în mare neorînduială, broșuri și materiale vechi de pavoazare. În dreapta, pe latura ușii, o masă de tablă, pe care se aflau cîteva cutii cu vopsea și cîteva perii. În dreptul ferestrei, formînd o movilă impresionantă, o mulțime de cărți deteriorate, care urmau să fie trimise la topit.

— Tovarășe maior, și dumneata, Picioruș, dați-mi o mînă de ajutor ! i-am invitat, aplecîndu-mă și luînd prima carte din maldărul impresionant pentru a o muta alături.

Ne-am pus toți trei pe treabă și, pe măsură ce movila veche scădea, se refăcea în dreapta. Cărțile erau îmbîcsite de praf și numai după cinci minute, aproape că nu ne mai vedeam unul pe altul. Picioruș, mai delicat decît mine și decît Cotruță, tușea și strănuta, strănuta și tușea.

— După aceea, va trebui să ne scuturăm vestoanele folosind bătătorul, observă maiorul Cotruță.

Nu i-am răspuns, și nici Picioruș. Eu, fiindcă eram nerăbdător să ajung mai repede la baza movilței de cărți, spre a mă convinge dacă ceva este sau nu ascuns dedesubt, Picioruș, fiindcă se săturase să tușească și să străunte, să strănute și să tușească.

Toată operaţia n-a durat nici zece minute. Şi iată, cînd nu mai rămăseseră decît puţine cărţi de mutat a început să apară ceea ce speram să descopăr acolo : lădiţa de campanie a lui Crihană, prin nimic deosebită de lădiţele de campanie ale celorlalţi ostaşi, din lemn de brad, băiţuit şi lustruit cu şerlac.

Cîteva clipe mai tîrziu, ne uitam toţi la ea, fără s-o atingem, şi desigur că un observator neavizat ar fi putut crede că nu îndrăznim să punem mîna pe lădiţă pur şi simplu de teamă, ca şi cînd am fi fost în prealabil informaţi că ascundea un exploziv puternic. Picioruş, poate din cauza surprizei, poate fiindcă se obişnuise cu praful, nu mai tuşea şi nici nu mai strănuta. Cît priveşte pe maiorul Cotruţă, faţa acestuia parcă se lungise.

Pînă la urmă, tot el fu acela care îşi aduse aminte să întrebe :

— Şi acum ce facem, tovarăşe maior Mănăilă ?

— Trebuie să vedem ce conţine. Apoi către Picioruş : Descuie lacătul !

Picioruş apucă lădiţa de mîner şi o depuse pe masă, împingînd la perete cutiile cu vopsele. Era încuiată cu un lacăt, care, pentru mine, părea a fi ca oricare altul. Nu însă şi pentru Picioruş. Acesta, după ce îl examină, exclamă :

— Tovarăşe maior, lacăt ca ăsta nu găseşti pe toate drumurile. În orice caz, nu-l cumperi de la Ferometal.

O spuse admirativ, după care scoase din trusa lui un şperaclu de oţel. Cu el deschise lacătul cît ai clipi din ochi.

În lădiţă, deasupra, erau efectele lui Crihană. Cămăşi, chiloţi, ciorapi, batiste. Sub toate acestea,

un dosar cu diverse hîrtii, cu menţiunile : „secret" şi „strict secret".

Cotruţă se repezi să-mi smulgă dosarul din mîini. Îl răsfoi, pe urmă exclamă fericit :

— Păi astea sînt documentele furate !

— Toate ? l-am întrebat.

— Absolut toate ! Apoi admirativ, către mine : Sînteţi formidabil, tovarăşe maior Mănăilă.

Nu-mi place să mi se atribuie merite pe nedrept. De aceea, am căutat să-i stăvilesc entuziasmul :

— Să nu exagerăm. Am avut intuiţia că voi găsi lădiţa de campanie a lui Crihană, dar nu mi-a dat prin minte că vom descoperi, cu acest prilej, şi documentele.

— Totuşi, cum de aţi presupus că vom găsi lădiţa de campanie ?

— V-am mai spus. O intuiţie. Apoi, din nou, către Picioruş : Să examinăm efectele lui Crihană. Poate mai găsim ceva.

Am cercetat cu minuţiozitate, pipăind pe la cusături, cămăşile, maiourile, chiloţii. Dar n-am găsit nimic. În schimb, am observat pe fundul lădiţei o pată mare de cerneală, după toate aparenţele de dată recentă. Examinînd-o cu atenţie, am observat că pata de cerneală fusese făcută dinadins, ca să ascundă ce fusese scris, dedesubt, mai înainte. Am pipăit locul cu buricul degetului arătător, sensibil la mine ca la orbi, şi am simţit nişte zgîrieturi fine în lemnul moale de brad. Oare ce puteau să însemne zgîrieturile acelea ? Nu cumva fusese făcută vreo însemnare cu creionul, un nume, o adresă ? Eventual un număr de telefon ? Cum să aflu însă acum, pe loc ? Desigur, dacă duceam lădiţa la laborator totul se rezolva. Dar eu aveam

nevoie să știu imediat, dintr-un motiv pe care cititorii îl vor deduce din cele ce urmează. Și atunci mi-am adus aminte de un joc, de pe vremea cînd eram copil.

— Are careva dintre dumneavoastră un creion ? am întrebat :

Avea Picioruș. Am găsit în buzunar o bucată de hîrtie, am aplicat-o peste pata de cerneală, pe urmă am început să plimb, ușurel, deasupra, capătul neascuțit al creionului. Vreau să spun că am aplicat procedeul pe care îl foloseam cînd eram copil, ca să obțin pe hîrtie, de obicei pe un colț al vreunui caiet, efigia unor monede. Și am avut noroc. Spun noroc, fiindcă însemnarea, fiind făcută cu un creion cu mină tare, lăsase urme în suficientă măsură de adînci în lemnul moale de brad, ca ele să apară, asemenea unui clișeu fotografic, pe foaia mea de hîrtie. Urmele reprezentau, de fapt, șase cifre. După toate probabilitățile, ele alcătuiau un număr de telefon. Al cui însă ? Neavînd posibilitatea să mă informez imediat, a trebuit să-mi înfrînez curiozitatea.

— Tovarășe maior Cotruță, puteți face rost urgent de-o pătură sau, mai curînd, de-o foaie de cort ? l-am întrebat.

— Bineînțeles.

— Atunci, vă rog aduceți-o ! Noi vă vom aștepta aici.

După plecarea lui Cotruță, deși praful încă nu se așezase cu totul, atît eu, cît și Picioruș ne-am aprins cîte o țigară. Din cînd în cînd, Picioruș se uita la mine întrebător. Nu îndrăznea să formuleze vreo întrebare, ca să nu-mi întrerupă gîndurile. Nu avea de unde să știe însă că în clipele

acelea gîndurile mele erau rebele și aproape de loc interesante. Descoperirea făcută mă derutase pur și simplu. Pînă să se reîntoarcă maiorul Cotruță, am mai fumat o țigară. În sfîrșit, l-am văzut intrînd pe ușă cu o foaie de cort. Am înfășurat în ea lădița și am plecat toți trei.

Înainte de-a părăsi magazia, Cotruță întrebă :

— Lăsăm vraiștea asta aici ?

— Deocamdată.

Ne-am dus în biroul lui Cotruță. Cînd am ajuns acolo, primul lucru pe care l-am făcut a fost să mă interesez cui aparține numărul de telefon însemnat pe fundul lădiței de campanie a lui Crihană. Răspunsul l-am primit peste cîteva minute. Era numărul de telefon al Filipiței.

— În cazul acesta, nu mai există nici un fel de îndoială, observă Cotruță.

M-am ferit să fac vreun comentariu.

— Tovarășe maior Cotruță, aveți la îndemînă niște foi bătute la mașină, care nu reprezintă secret militar ?

— Cred că da. Vorba aceea : paperaserie unde nu găsești ? Dar de ce mă întrebați ?

— Fiindcă va trebui să înlocuim documentele acestea secrete cu niște foi de hîrtie fără importanță, pe care veți aplica ștampilele „secret“ și „strict secret“.

— Și mai departe ? întrebă el, deși ceea ce urma să facem era ușor de ghicit.

— Vom pune dosarul înapoi în lădița de campanie, iar pe aceasta o vom ascunde din nou acolo unde am găsit-o.

Cotruță nu era mulțumit de soluția propusă de mine. Mi-am dat seama din felul cum s-a uitat la

mine. Convins de vinovăția Filipiței, după părerea lui, prima măsură care ar fi trebuit luată era s-o arestăm imediat. Totuși, se abținu să facă vreun comentariu.

După cel mult o jumătate de oră, cînd am terminat operația de mistificare, aplicînd ștampilele „secret" și „strict secret" pe niște foi de hîrtie dactilografiate, ne-am întors în magazia bibliotecii, ascunzînd lădița sub mormanul de cărți deteriorate.

Cînd am ajuns la sediu, l-am găsit pe Bogdan așteptîndu-mă. Îmi relată, fără nici un fel de entuziasm, convorbirea avută cu Paul Capotă. Era puțin absent și parcă nemulțumit.

— Nu s-ar putea spune că ești prea vorbăreț pe ziua de astăzi, am remarcat.

— Bătrîne, Paul Capotă m-a inhibat.

— Asta ce mai vrea să fie ?

— Nu știu dacă la el funcționează perfect releurile, spuse și, în clipa cînd pronunță ultimul cuvînt, se bătu cu palma peste frunte.

— Din cele ce mi-ai povestit n-ar fi de mirare. Un om care, din copilărie, n-a ieșit din casă, n-a mers pe jos nici pînă la colțul străzii...

— Totuși, aproape înclin să cred că nu-i scîrțîie scripeții.

— Bine, e sănătos. Și ? Ce naiba te frămîntă ?

— Păi dacă e sănătos, de ce-a căutat s-o scoată pe Filipița basma curată ?

— Ai avut impresia că asta i-a fost intenția ?

— N-aș pune mîna în foc că a făcut-o cu intenție. Dar prea l-a vopsit pe Crihană cu catran, iar pe Filipița cu albastru de Voroneț.

— Şi ce concluzie tragi tu din asta ?

Bogdan se uită la mine furios :

— Păi tocmai din cauza asta sînt necăjit : fiindcă nu sînt în stare să trag vreo concluzie.

— Atunci ascultă ce am să-ţi povestesc şi, poate, după aceea n-ai să mai fii atît de necăjit.

Şi i-am relatat, pe larg, ce anume descoperisem în lădiţa de campanie a lui Crihană, camuflată sub maldărul de cărţi „reformate".

Bogdan se înseninâ. Se uită la mine admirativ :

— Bătrîne, îmi scot pălăria !

— Lasă, nu ţi-o mai scoate, să nu răceşti. E curent aici, fiindcă adineaori am deschis şi uşa şi ferestrele.

— Nu-i nimic, eu tot mi-o scot. Cum naiba ţi-a dat prin minte să cauţi lădiţa de campanie tocmai în depozitul bibliotecii ? Ce, nu-i ăsta un motiv să-mi scot pălăria ? Va să zică aşa stăm. Pe domnişoara Filipiţa n-o văd bine. E clar că a lucrat mînă în mînă cu Crihană.

— Cum presupui că s-au întîmplat lucrurile ? l-am întrebat.

— Cum s-au întîmplat ? Păi dacă îţi răspund la întrebare, înseamnă că m-am hotărît să trag de unul din firele posibile...

— Şi ?... Consideri că este prematur ?

— Nu, acum, după descoperirea de-a dreptul senzaţională, pe care ai făcut-o la depozitul bibliotecii, parcă m-aş încumeta să trag de un fir. De firul Crihană.

— Atunci trage de el, măi băiete !

— Crihană, în timp ce făcea de gardă la drapel, şi-a părăsit postul, a pătruns la C.S., folosind chei potrivite, şi a furat ceea ce ştim. După aceea, n-a

revenit imediat în sala drapelului, ci, descuind tot cu o cheie potrivită grilajul ce barează trecerea pe coridor de la o aripă la cealaltă, s-a furişat pînă la bibliotecă, strecurînd pe sub uşă documentele furate.

— De ce ? Nu putea să le ascundă la el în buzunar ? am obiectat.

— Din precauţie.

— Din precauţie ? Asta-i bună ! l-am contrazis. Nu ţi se pare că a dovedit mult mai multă lipsă de precauţie procedînd aşa cum presupui tu ?

— Nu contest că a riscat mult mai mult. Dar nu toţi oamenii gîndesc la fel. Probabil că lui i s-a părut mai prudent să scape de documente imediat ce-a intrat în posesia lor, decît să le păstreze asupra sa.

— Să le păstreze cît timp se afla încă în post ? ! m-am mirat.

— Da ! se încăpăţînă Bogdan să susţină punctul său de vedere.

— Dă-mi un exemplu, un singur exemplu de primejdie reală pentru el în cazul cînd păstra asupra sa, pînă ieşea din post, documentele furate, i-am cerut.

— Nu-mi vine în minte nici unul acum, dacă îmi pui gheara în gît.

— Şi apoi, gîndeşte-te, imediat după ce ieşea din post, uşor putea să scape de ele, ascunzîndu-le undeva.

— Nu prea văd unde !

— Unde ? Chiar în bibliotecă, măi băiete, aşa cum ai presupus tu, dar fără să rişte de loc, sau aproape de loc.

— Fără ? Cum ?

— Foarte simplu. După trei ore de serviciu, Crihană era schimbat din post. Revine la corpul de gardă. La un moment dat, cînd cei din schimbul său dorm duşi, se „trezeşte" din somn şi se eclipsează pentru cîteva minute sub un pretex oarecare. Se furişează pînă la bibliotecă şi strecoară pe sub uşă documentele. A doua zi, cînd Filipiţa vine la serviciu, le găseşte şi le ascunde.

Bogdan îmi aruncă o privire mînioasă. Îl cunoşteam prea bine, ca să nu-mi dau seama că era furios pe mine. Furios, fiindcă, întrerupîndu-l mereu, nu-l lăsam să-şi expună pînă la capăt punctul de vedere.

— Ascultă, Ducule ! Cunosc mania ta de-a complica lucrurile. Asta-i amocul tău. Şi fiindcă acum mi se pare că te găseşti tocmai într-un asemenea moment de criză, nu mă mai încumet să continui. Aş vrea, totuşi, să-ţi pun o singură întrebare : A existat sau nu o complicitate între Crihană şi Filipiţa ?

— Nu asta e important !

— Ce ? ! se răsti el, sărind în picioare, pentru ca apoi, imediat, calmîndu-se, să se aşeze din nou. Dacă nu asta e important, atunci ce găseşti tu că-i cel mai important ?

— De pildă, cine a furat documentele ?

— Cum, bătrîne ? Le găseşti în lădiţa lui Crihană şi te mai întrebi cine le-a furat ?

— Mă întreb, fiindcă nu-i singurul care le-a putut fura.

— Şi mai cine altul ?

— De pildă, Filipiţa.

— Care, apoi, le-a ascuns în lădiţa de campanie a lui Crihană.

— Ea sau altcineva, în cazul cînd nu Filipiţa le-a furat.

— Va să zică, după tine, mai există şi un al treilea hoţ posibil ?

— Un al treilea... Poate chiar şi un al patrulea.

— Ce mai, bătrîne ! Te afli în plină criză. Propun s-o lăsăm moartă şi să continuăm discuţia abia după ce îţi va trece amocul.

— Cum vrei, cum vrei ! Dar ştii de ce ţi se pare că m-a apucat amocul ? Fiindcă odată ce-ai apucat să tragi vîrtos de „firul Crihană", nu-ţi vine să-i mai dai drumul. După părerea ta, Crihană a furat documentele. Asta-i ideea ta fixă, nu-i aşa, băieţaş ?

— Ideea ta fixă este că eu am o idee fixă, şi anume că Ion Crihană a furat documentele.

— Şi nu-i adevărat ?

— Nu-i o certitudine, bătrîne. Dar dintre toţi aceia care, eventual, au putut fura documentele, Crihană pare a fi hoţul cel mai probabil.

— Bine !... Să admitem că el le-a furat. Le-a furat pentru el ?

— Asta nu !

— Deci — dacă el le-a furat — a făcut-o la ordinul altcuiva. De acord ?

— Da ! se miră el.

— Şi nici nu crezi că le-a furat aşa, de amorul artei ?

— Nu !

— Cum orice acţiune de spionaj este, în fond, o chestiune de afacere, în mod obişnuit, ca în orice afacere, lucrurile se petrec aşa : Tu îmi procuri marfa, eu îţi dau banii şi, dacă relaţiile de afaceri

dintre noi mai pot continua, îţi comand o altă marfă. Mă urmăreşti ?

— Te urmăresc ! murmură el ursuz.

— Pînă aici eşti de acord cu felul cum pun problema ?

— Sînt.

— Îţi aminteşti că Ion Crihană, înainte de-a fi asasinat, avea asupra sa suma de zece mii de lei, sumă pe care o dăduse în păstrare prietenului său Andronache ? De unde şi pînă unde banii aceia la Crihană ? Dacă n-am fi găsit documentele, presupunînd că ele fuseseră scoase din regiment de către Crihană şi predate aceluia care i le comandase, am fi putut crede — cum, de fapt, la un moment dat am şi crezut — că suma de zece mii de lei reprezintă preţul pe care l-a primit Crihană în schimbul documentelor furate. Documentele n-au ieşit însă din unitate. În cazul acesta, te întreb : Ţi se pare normal ca Ion Crihană să fi fost plătit cu anticipaţie pentru o treabă care comporta riscuri dintre cele mai mari, dar, în schimb, cu puţine şanse de reuşită ?

Bogdan ridică din umeri fără să răspundă, aşa că am fost nevoit să continui :

— Şi apoi mai este ceva, care încurcă toate iţele.

— Dă-i bătaie, bătrîne, dă-i bătaie ! Că tu, chiar dacă n-ar mai fi nimic, ai inventa. Ce, parcă nu te cunosc ?

— Nu inventez nimic, măi băiete. Faptele sînt prin ele însele grăitoare. De pildă, asasinarea lui Crihană. Logic vorbind, Crihană ar fi trebuit să se întîlnească pe maidan cu acela pentru care lucra şi căruia trebuia să-i predea documentele furate. El însă s-a dus la întîlnire fără documente.

De ce ? Cum ţi se pare ţie toată povestea asta ? Ce concluzie tragi ?

— Dar tu ?

— Una singură. Că nu s-a întîlnit cu acela căruia trebuia să-i predea documentele secrete. Fiindcă Ion Crihană, care se pricepea, ca nimeni altul, să obţină bilete de voie, putea fixa întîlnirea undeva în oraş, vreau să spun, într-un loc mai ferit, nu pe un maidan oarecare, din imediata apropiere a unităţii. Pe urmă, dacă a existat o complicitate între el şi Filipiţa, documentele secrete puteau fi scoase fără nici un risc de către ea. Controlează cineva poşeta sau servieta ei ?

— Poftim ! Acum excluzi orice complicitate între Crihană şi Filipiţa, se revoltă el, scărpinîndu-se în cap şi zbîrlindu-şi părul în aşa hal, încît arăta ca şi cînd abia s-ar fi trezit din somn.

— Să fim înţeleşi. Nu exclud, în mod categoric, că n-a existat nici un fel de complicitate între Crihană şi Filipiţa. Însă nu mă pot opri să constat că în acţiunea cea mai importantă, furtul şi scoaterea din unitate a documentelor secrete, „colaborarea" dintre ei nu s-a manifestat sub nici o formă. Or asta nu se poate să nu-mi dea de gîndit, să nu-mi sugereze o mulţime de întrebări la care mi-e tare greu să găsesc răspunsuri mulţumitoare.

— Numeşte una, două ! Sînt curios. În ceea ce mă priveşte, îţi mărturisesc acum, după ce ai complicat lucrurile în aşa hal, că nu mai sînt în stare să gîndesc.

— De pildă, cu cine şi-a dat întîlnire Crihană pe maidan ?

— Păi, dacă nu cu legătura lui superioară, căruia trebuia să-i predea documentele furate, atunci nu mai știu.

— Repet, dacă nu i le-a predat, înseamnă că nu cu el s-a întîlnit. Mai mult decît atît, dacă întîlnirea ar fi avut loc, Crihană nu ar fi murit. Acela nu avea nici un motiv să-l ucidă.

— Atunci cu cine naiba s-a întîlnit, bătrîne ?

— Poate că a fost atras în cursă !

— Iarăşi le complici.

— Le complic ? Măi băiete, doar e la mintea cocoşului că nu ne este permis să lăsăm întrebări fără răspuns. Eu am încercat să găsesc unul. Poate că nu e cel mai bun. Străduieşte-te, caută tu altul mai bun, pe cel adevărat. Dar nu pune transistorul să cînte la maximum, ca să nu auzi întrebarea care în nici un caz nu este lipsită de importanţă : „Cu cine s-a întîlnit Crihană pe maidan ? Nu cumva a fost atras într-o cursă ?“

— De cine, omule, de cine ?

— Nu ştiu ! Poate de cel care, înaintea lui Crihană, a pus mîna pe documente. Sau, dacă nu de acela, atunci de altcineva, care a încercat să pună mîna pe documente abia după ce ele s-au aflat în mîinile lui Crihană.

— Bătrîne, dacă imaginaţia ta s-ar putea transforma nu ştiu prin ce minune în pîine, n-ar mai exista popoare subnutrite, şi în toată lumea găinile ar fi hrănite cu grîu, iar cîinii cu cozonac. Zău că aşa s-ar întîmpla !

— Bine !... Bine !... Văd că-ţi arde de glume.

— Ce vrei ? Fac şi eu haz de necaz. De o jumătate de oră simţi o plăcere deosebită să mă fierbi în zeama mea, fără să-mi dezvălui exact ceea ce

gîndești în legătură cu afurisitele alea de documente furate.

— Nu-ți dezvălui, Bogdane, băiete, fiindcă încă n-am izbutit să-mi formez o părere exactă. Bîjbîi și — trebuie să recunoști și tu — puține au fost cazurile în care am bîjbîit atîta.

— De fiecare dată spui la fel, și abia cînd izbutim s-o scoatem la capăt constatăm că, de fapt, n-am bîjbîit chiar atît de mult.

— Se poate. Dar să știi că de data asta ne găsim în fața unui caz deosebit de dificil. Cel puțin în ceea ce mă privește n-am depășit faza nedumeririlor. Mai precis, încă n-am depășit faza cînd, formulînd toate întrebările ce se impun cu necesitate, să găsesc răspuns absolut la toate.

— Dă-mi un exemplu.

— Iată, de pildă, mă întreb : „De ce au fost furate documentele secrete ? Ca să zacă în magazia Filipiței, sub un morman de cărți deteriorate ?“

— Pe naiba !

— Și totuși au zăcut acolo și, formal, mai zac și acum. Cine le-a ascuns ! Și de ce nu le ia fie cel care le-a furat — presupunînd că au fost ascunse, provizoriu — fie altcineva, să zicem individul căruia i-au fost destinate ?

— Ascultă, Ducule ! Nu crezi că ar fi mult mai bine să nu-ți pui asemenea întrebări, rămase fără răspuns după spusele tale...

— Deocamdată.

— Fie, deocamdată. Totuși, nu crezi că ar fi mai bine — zic — s-o întreb direct pe Filipița ?

— Nu, asta n-am s-o fac !

— Foarte curios, Ducule ! Cînd nu aveai, nici pe departe, atîtea dovezi că Ciubotaru este vinovat,

te-ai grăbit să-l reţii. Acum, cînd ai dovezi cu duiumul că Filipiţa nu-i uşă de biserică, aşa cum nu sînt eu maharadjah, refuzi s-o iei la întrebări. Zău că nu pricep.

— Măi băiete, ţi-am explicat : atunci flerul meu îmi şoptea că trebuie să-l reţin pe căpitanul Ciubotaru.

— Şi în legătură cu Filipiţa ?

— Tace !

— Şi aştepţi... ce ?

— Aştept ziua cînd cel interesat va încerca să intre în posesia documentelor.

Căpitanul Ciubotaru era liber. De o săptămînă îşi reluase serviciul în primire. Că şi-l reluase, este un fel de-a spune, fiindcă, după cele ce declarase din proprie iniţiativă, lucrul acesta nu mai era posibil. Autodenunţarea nu-l absolvea de vina de-a fi încălcat anumite ordine superioare tocmai el, care avusese sarcina să vegheze la securitatea documentelor secrete ale unităţii. Dacă, însă, ar fi fost înlocuit imediat, riscam să nu mai punem niciodată mîna pe acel Lawitz. Fiindcă, exceptînd cazul cînd, din anumite motive, nu-l mai interesau documentele cerute, mai devreme sau mai tîrziu, Lawitz trebuia să restabilească legătura cu Ciubotaru. Or eu tocmai pe aceasta scontam. Fiindcă pe Lawitz nu-l interesa căpitanul, ca persoană, ci doar în măsura în care avea acces la documentele secrete. În ziua cînd lucrul acesta nu ar mai fi posibil, şi interesul lui Lawitz pentru căpitan ar scădea brusc. De aceea am obţinut aprobarea ca, deocamdată, Ciubotaru să rămînă la postul său. Mărturisesc, n-a fost uşor, dar pînă la urmă am iz-

butit să-i conving. De altfel, atît eu care am propus, cît şi cei care au acceptat am scontat pe factorul psihologic. Eram convinşi că Ciubotaru, dorind să se reabiliteze, în nici un caz nu va trăda. Pe de altă parte, au fost luate măsuri discrete ca, la nevoie, să-l putem apăra.

Se scurse o săptămînă. În tot acest timp nu se întîmplă nimic. Lawitz evita să reia legătura cu el. Aşteptînd, căpitanul ducea o existenţă care, probabil, nu se deosebea prin nimic de aceea pe care o dusese mai înainte. Dimineaţa venea la unitate, la prînz pleca acasă, şi de cele mai multe ori nu mai ieşea. Pe Aristiţa, în decurs de o săptămînă, o vizitase doar o singură dată. Pe scurt, se scursese o săptămînă în care timp Ciubotaru nu oferi nici un prilej să-l bănuim că încearcă, eventual, să ne tragă pe sfoară.

Bineînţeles Lucia, soţia lui, intră şi ea în cîmpul nostru de observaţie. Nu puteam uita ceea ce declarase căpitanul. Că nevastă-sa, după prima vizită pe care le-o făcuse Lawitz, cei doi se împrieteniseră. Bănuiam că, datorită moralităţii ei dubioase — toate cercetările discrete confirmaseră aceasta — „prietenia" dintre ea şi Lawitz se transformase în astfel de relaţii, şi că, datorită acestora, era posibil ca amantul să încerce a obţine prin ea ceea ce aştepta de la căpitan, fără să mai apară în scenă.

Bănuielile mele însă nu se adeveriră. Lucia Ciubotaru nu se întîlnea cu nici un bărbat care ar fi putut fi Lawitz. Acesta se dăduse la fund şi, în ciuda faptului că expirase termenul pe care el îl dăduse lui Ciubotaru, termen înăuntru căruia acesta trebuia să-i procure microfilmul documentelor cerute,

încă nu se arătase.. Eu însă nu obişnuiesc să-mi pierd uşor speranţa. În clipele cînd îndoiala încerca să-mi dea tîrcoale îmi ziceam că numai într-un singur caz s-ar putea întîmpla ca Ciubotaru să nu mai prezinte interes pentru Lawitz : dacă acesta prinsese de veste că, de fapt, căpitanul nu mai era acum decît o momeală ca să punem mîna pe el. Desigur, era greu de presupus aşa ceva, întrucît hotărîrea fusese luată în urma unei discuţii la nivel înalt. Totuşi, o asemenea eventualitate nu putea fi exclusă cu totul. Şi nu putea fi exclusă, întrucît, la vremea respectivă, misteriosul informator izbutise, într-un timp record, să afle că fuseseră furate nişte documente secrete, că bănuielile căzuseră asupra căpitanului Ciubotaru şi, în fine, că acesta fusese reţinut.

După scurgerea primei săptămîni, două evenimente reaprinseră speranţa că afacerea documentelor furate se apropia de deznodămînt. În primul rînd, schimbarea petrecută în habitudinile căpitanului Ciubotaru. În aparenţă, comportarea sa era aceeaşi. Dimineaţa, programul la cazarmă ; după-amiaza, acasă, sau vizite la Aristiţa. Elementul nou consta în aceea că, de la o vreme, căpitanul începu să bată drumul pînă la aeroport. (Prima dată am crezut că este doar un simplu capriciu.) Odată ajuns la aeroport, ochea un fotoliu liber şi se instala în faţa ferestrei cu vederea înspre pistă. Timp de o oră-două privea avioanele care decolau sau aterizau, parcă absent la tot ce se petrecea în jurul său. Doar atunci cînd şpicheriţa anunţa plecarea sau sosirea vreunui avion tresărea, asculta

atent comunicarea, după care din nou se pierdea în contemplarea pistei.

După două ore se ridica, își trăgea de cîteva ori omoplații înapoi, spre a se dezmorți, pe urmă părăsea sala de așteptare, pentru a se duce la braseria aeroportului. Se așeza singur la o masă, în colțul cel mai izolat și aștepta cuminte pînă venea ospătarul sau o picoliță să ia comanda. Comanda era mereu aceeași. O sută de grame de coniac, două sticle de Pepsi Cola și o cafea mare. Turna în pahar mai întîi Pepsi, pe urmă coniacul, agita conținutul ca să se amestece bine, după care începea să bea, cu înghițituri mici, privind absent călătorii de la celelalte mese. Din cînd în cînd tresărea, de parcă, aținind, s-ar fi trezit brusc din somn, și se grăbea să soarbă o înghițitură fie din paharul cu Pepsi, fie din ceșcuța cu cafea. Cînd se termina coniacul, mai comanda încă o porție. Asta îi era norma : două sute de grame de coniac, două sticle de Pepsi Cola și o cafea mare. După aceea chema ospătarul, plătea și pleca.

În cursul celei de-a doua săptămîni, căpitanul Ciubotaru făcu de patru ori drumul pînă la aeroport. Eram foarte intrigat de aceste ciudate plimbări. Oare descoperise un procedeu personal de-a se deconecta, sau se ducea acolo cu un anumit scop ? Nu mai puțin mă intrigau haltele pe care le făcea la braseria aeroportului. Și aveam motiv să fiu intrigat, fiindcă toată lumea care îl cunoștea știa că nu se dădea în vînt după băutură. Și iată că numai în decurs de două săptămîni, căpitanul își făcuse obiceiul să bea atîta cît, mai înainte, nu bea într-un an întreg. Ciudat ! Ciudat că

dintr-o dată descoperise și gustul plimbărilor la aeroport și gustul coniacului.

Era într-o sîmbătă, pentru a patra oară din săptămînă cînd Ciubotaru făcea drumul la aeroport. Deși sala de așteptare era arhiplină, căpitanul avu șansa să găsească un scaun liber și, scuzîndu-se în dreapta și-n stînga, se duse să-l instaleze chiar în primul rînd, în fața peretelui de sticlă, de unde se vedea cel mai bine pista. Totul se întîmplă ca și în celelalte dăți. Pentru căpitan, în jurul său nu existau acum oameni. Existau doar avioanele care decolau sau care aterizau.

După vreo oră de la instalarea sa, încet, încet lumea din sala de așteptare începu să se rărească, iar după o altă jumătate de oră, multe din scaunele atît de mult rîvnite ceva mai devreme, acum erau libere. Și iată că, la un moment dat, în sala de așteptare își făcu apariția domnișoara Filipița. Se opri, stingheră, lîngă standul unde se vindeau ziare, privi de jur împrejur, ca și cînd i se întîmpla acum pentru prima dată să pună piciorul în sala de așteptare a aeroportului, pe urmă, parcă învingîndu-și sfiiciunea, se duse să ocupe un scaun în fața ferestrei prin care se vedea pista. Distanța o străbătu cu pași mici, ezitanți, parcă fără convingere. Scaunul către care se îndreptă era al treilea din stînga căpitanului Ciubotaru. Se așeză, fără să privească în direcția acestuia. La rîndul său, nici căpitanul nu părea să fi luat cunoștință de prezența ei. În minutele următoare, aflîndu-se la o depărtare de numai doi metri unul de celălalt, atitudinea lor era identică. Priveau pista pe care aterizau din ce în ce mai puține avioane, dar pe

care ei nici nu le vedeau, furaţi de propriile lor gînduri.

La un moment dat, amîndoi, în acelaşi timp, regăsindu-se sau, mai exact spus, revenind din lumea gîndurilor, mai întîi se foiră pe scaunele din material plastic, destul de incomode de altfel, pentru ca, în clipa următoare, să privească, ea în dreapta, el în stînga, şi să se descopere. Filipiţa, prima, schiţă un zîmbet timid, el, după aceea, salutînd-o printr-o uşoară înclinare a capului, la care ea răspunse printr-un al doilea surîs, de data asta mai puţin timid. Pe urmă, parcă reproşîndu-şi fiecare că mersese prea departe, printr-o mişcare a capului, perfect sincronizată, priviră iarăşi pe fereastră pista unde tocmai ateriza un avion de cursă internă.

Se scurseră circa zece minute. Timp de zece minute, Filipiţa şi căpitanul Ciubotaru părură deosebit de captivaţi de ceea ce se întîmpla pe pista aeroportului în aşa măsură de captivaţi, încît încremeniseră pur şi simplu, asemenea unor stane de piatră. Lucrătorul nostru, care devenise umbra căpitanului Ciubotaru, mi-a mărturisit că, la un moment dat, a avut straniul sentiment că cei doi, în decursul celor zece minute, comunicaseră între ei prin telepatie. Impresia aceasta i-a fost întărită ceva mai tîrziu, cînd i-a văzut ridicîndu-se în acelaşi timp, de parcă ar fi fost înţeleşi. Dacă, după aceea, nu şi-ar fi vorbit, dacă, după aceea, ar fi plecat fiecare într-o altă direcţie, lucrătorul nostru ar fi rămas cu ferma convingere că cei doi se întîlniseră la aeroport pentru a-şi face unele comunicări secrete prin intermediul telepatiei. Numai că nu se întîmplă aşa. Înainte de-a părăsi sala de aşteptare, ei se întîlniră, e drept ca din întîmplare,

la ieşire. Căpitanul o salută din nou, Filipiţa îi întinse mîna şi el se simţi obligat să i-o sărute. În hol, probabil la propunerea căpitanului, Filipiţa acceptă să-l însoţească la braserie. Se aşezară la o masă mai retrasă. Căpitanul comandă pentru el coniac, Pepsi Cola şi cafea, pentru Filipiţa cafea şi Pepsi Cola.

În primele minute, conversaţia lîncezi. Mai mult, căpitanul părea chiar plictisit, şi „umbra" lui, care se aşezase la o altă masă, se întrebă, pe drept cuvînt, de ce o mai invitase. Dar ceva mai tîrziu, după ce ospătarul veni cu comanda şi mai ales după ce Filipiţa, la propunerea căpitanului, acceptă ca acesta să-i toarne cîteva picături de coniac în paharul cu Pepsi Cola, conversaţia se închegă. De fapt, Filipiţa fu aceea care vorbi mai tot timpul, el mărginindu-se s-o asculte şi, din cînd în cînd, s-o aprobe, dînd din cap. Povestea cu multă însufleţire, fără să-l privească, ci fixînd cu insistenţă bateria în care se răceau vreo cinci sticle cu Pepsi Cola, ca şi cînd lor, bateriei şi sticlelor, li-era adresată alocuţiunea ei însufleţită.

După vreun sfert de oră, Filipiţa conteni brusc. Oftă, şi abia acum se hotărî să-l privească pe căpitan, dar nu ca şi cînd ar fi fost curioasă să-i cunoască părerea în legătură cu ceea ce îi povestise, ci cu indiferenţă, de parcă el, căpitanul, era un străin care numai din întîmplare se afla la masa ei. Cît priveşte pe căpitan, el contempla gînditor paharul, boţindu-şi involuntar colţul stîng al gurii într-un fel de rictus de scîrbă, ca şi cînd s-ar fi întrebat dacă e cazul să bea lichidul de culoarea gudronului. Tăceau amîndoi, parcă ignorîndu-se reciproc, parcă amîndoi necăjiţi, dar din cu totul alte motive. În cele

din urmă, mai exact, după alte cincisprezece-douăzeci de minute — descoperind parcă abia acum că nu mai aveau nimic a-şi spune — se ridicară în acelaşi timp, ca şi cînd s-ar fi înţeles în prealabil. Părăsiră braseria, îndreptîndu-se spre staţia autobuzului.

„Umbra" căpitanului fu în aşa măsură intrigată atît de întîlnire, cît mai ales de felul cum decursese, încît se simţi obligată să-mi raporteze telefonic acasă.

CUPRINS

Misteriosul furt de documente secrete de la „1421“ 5

O legătură de chei ruginite din care dispare aceea de care este nevoie 32

Arestarea căpitanului Ciubotaru Emanoil . . . 59

O sinucidere care face misterul și mai de nepătruns 82

Destăinuirile domnișoarei Aristița 114

De ce a fost asasinat Ion Crihană ? 138

Destăinuirile căpitanului Ciubotaru 166

Aveți grijă de domnișoara Filipița 201

Căpitanul Ciubotaru se deconectează privind cum decolează și cum aterizează avioanele . . 225

colecția aventura

THEODOR CONSTANTIN

Noul roman de spionaj al scriitorului Theodor Constantin prilejuiește cititorilor o nouă întîlnire cu Radu Mănăilă și Bogdan Tudorașcu, popularii eroi ai romanelor sale atît de cunoscute cititorilor: «Fiul lui Monte Cristo», «Căpitan de cursă lungă», «Doamna în mov» și «Balthazar sosește luni».

. . . . . .

MĂTRĂGUNA CONTRA MONSENIORULUI VOL. I

— Nu! Nu eu l-am omorît. S-a sinucis. Inginerul s-a sinucis.

Sibil izbucni într-un plîns zgomotos și, mai înainte ca cineva s-o poată opri, pătrunse dincolo de perdeaua de catifea. De altfel, după cum și-a putut da seama Bogdan, Filipița de data asta nu mai avusese de gînd s-o împiedice. Rămase locului și, impasibilă, își aprinse o țigară.

. . . . . .

— Vrei să spui că dumneata ai jucat rolul detectivului particular, care izbutește acolo unde poliția oficială dă greș? întrebă Bogdan aproape indignat, considerînd aceasta ca un afront personal.

Vol. I–II Lei 15

Theodor Constantin

MĂTRĂGUNA CONTRA MONSENIORULUI

★★

EDITURA ALBATROS

Coperta colecției: GH. MARINESCU

COLECȚIA AVENTURA

Theodor Constantin

MĂTRĂGUNA CONTRA MONSENIORULUI

Vol. II

ROMAN

EDITURA ALBATROS

O PLIMBARE CU EPILOG VIOLENT

Zilele treceau, şi Lawitz tot nu dădea vreun semn de viaţă. Lawitz ! Ceea ce ştiam despre el provenea din sursa Ciubotaru. Era puţin, foarte puţin. De aceea m-am întrebat dacă nu cumva puteam afla ceva mai mult de la vărul său, prin intermediul căruia îl cunoscuse pe Lawitz. Acesta a fost motivul ce m-a determinat să-l caut la hotelul „Pajura de aur".

Vărul căpitanului Ciubotaru, pe nume Tănăsache Drugan, era un bărbat la patruzeci şi cinci de ani, de statură potrivită, îngrijit îmbrăcat, vara şi iarna în haine negre, ca cioclii. Cum am dat cu ochii de el, am ştiut că lucrează de mulţi ani în meserie. Se spune că soţii, după o lungă convieţuire, încep să semene. Nu ştiu dacă asta este adevărat. N-am însă nici o îndoială că cei care lucrează mai mulţi ani în administraţia hotelurilor dobîndesc anumite trăsături fizice şi morale care îi fac să se asemene între ei, indiferent dacă unii lucrează la hoteluri de categoria întîi, iar alţii la acele de categoria a doua sau a treia. Aceste caracteristici îi deosebesc în aşa măsură de ceilalţi oameni, încît dacă cineva a avut de-a face cu ei măcar o singură dată, îi

recunoaşte fără nici un fel de dificultate chiar dacă nu sînt în exerciţiul funcţiunii.

Cînd am intrat în încăperea deasupra intrării căreia se afla o firmă emailată, pe care scria „Administraţia", Tănăsache Drugan mă învălui într-o privire pătrunzătoare, de un anumit fel, specifică celor din branşa lui. O privire în aparenţă politicoasă şi aproape slugarnică, în realitate arogantă şi blazată, o privire expertă, capabilă să te categorisească într-una din ierarhiile în care, în mod obligatoriu, orice pasager, de cum păşeşte pragul unui hotel, este sigur încadrat. (Comportamentul ulterior al funcţionarului de hotel depinde de categoria care ţi-a acordat-o în clipa cînd ai solicitat o cameră.)

Nu ştiu ce părere apucase să-şi facă despre mine Tănăsache, de fapt mă îndoiesc serios că a avut timp, fiindcă, vîrîndu-i sub nas legitimaţia, fără a-i mai da răgaz să se reculeagă, l-am întrebat :

— Numele Lawitz vă spune ceva ?

— Vă referiţi la domnul Otto Lawitz, reprezentantul fabricii de ascensoare şi frigidere din R.F.G. ?

— La el ! Aţi putea să-mi spuneţi dacă în prezent se află printre pasagerii hotelului ?

— Domnul Lawitz nu locuieşte în hotelul nostru.

Răspunsul veni prompt, categoric. Aş putea spune, nefiresc de prompt şi de categoric. De ce ? Pentru motivul că „Pajura de aur" era unul din marile hoteluri frecventat în toate sezoanele aproape în exclusivitate de străini. Aceasta fiind situaţia, oricît de extraordinară memorie ar fi avut, Tănăsache n-ar fi trebuit să răspundă întrebărilor pe care i le pusesem decît după ce ar fi consultat registrul. Faptul că ţinuse minte că hotelul găzduise cîndva

pe un domn Lawitz, faptul că nu uitase numele mic al acestuia și, mai ales, că acesta sosise în țară ca reprezentant al unei firme de ascensoare și frigidere din Germania dovedea că pentru el Lawitz nu era doar unul dintre nenumăraţii turişti sau oameni de afaceri ce ne vizitează țara, ci un personaj care, pe o cale sau alta, izbutise să se impună atenţiei lui profesionale.

— Nu ? am afectat îndoială.

— De fiecare dată cînd vine în România, domnul Otto Lawitz trage la hotelul nostru.

— Şi s-a întîmplat de multe ori să-l găzduiţi ? am întrebat fără să am aerul că răspunsul m-ar interesa foarte mult.

— Dacă îmi aduc bine aminte, în ultimii doi ani l-am găzduit de vreo cinci ori.

— Înseamnă că-i place mult ţara noastră ! am făcut pe prostul, fiindcă aveam tot interesul ca Tănăsache să creadă despre mine că inteligenţa era o însuşire cu care natura fusese cam zgîrcită cu mine atunci cînd mă înzestrase.

— Afaceri ! îmi replică el laconic. (Laconismul fiind forma prin care voia să mă facă să înţeleg că discuţia cu mine nu-i făcea nici un fel de plăcere.)

— Anul acesta de cîte ori a fost clientul dumneavoastră ?

— De două ori. Memoria lui Tănăsache funcţiona perfect. Dacă în locul meu ar fi fost Bogdan, sigur că l-ar fi lăudat : „Ai o memorie dată naibii, domnule Tănăsache !“

— Dar mai înainte ? În 1967, de pildă, n-a fost în ţară ?

— Nu știu. Dacă vă interesează, îngăduiți-mi să consult registrul.

— Eventual mai tîrziu. Deocamdată vă rog să-mi spuneți dacă sînt mulți străini care, cînd vin de mai multe ori în România pentru afaceri sau ca turiști, trag din obișnuință la hotelul dumneavoastră ?

— Mulți nu ! Sînt însă cîțiva.

— De pildă ? Dați-mi un nume !

Tănăsache se gîndi, forțîndu-și memoria.

— Momentan nu-mi pot aminti.

Venisem pregătit. I-am spus un nume care — știam sigur — figura de trei ori în registrul lor.

— Nadelmann ! Numele ăsta vă spune ceva ?

— Se perindă atîția prin hotelul nostru... Dacă îmi dați răgaz să caut în registru, am să vă pot spune cît timp a locuit la noi.

— Chiar vă rog ! Nu sînt grăbit.

— Ați spus Nadelmann ?

— Exact !

Scriptele hotelului erau bine puse la punct. Trase un sertăraș care conținea fișe. În fișele acelea erau trecute, alfabetic, pe ani și pe țări, numele pasagerilor.

— Mda ! Într-adevăr, un domn Nadelmann Kuno a locuit în două rînduri la noi. Anul trecut. O dată în luna iulie și o dată în septembrie.

Tănăsache mă învălui din nou într-o privire profesională, una din cele mai pătrunzătoare priviri profesionale, dar, se pare, fără rezultat. Era descumpănit. Acum nu mai știa cine, în definitiv, mă interesa ? Lawitz sau Nadelmann ? Nu aveam nici un interes să-i risipesc nedumerirea. Așa că, pentru a

nu-i da timp să se dumerească, am continuat să-l ademenesc pe o pistă eronată :

— Ce-aţi putea să-mi spuneţi despre Nadelmann ?

— Despre Nadelmann ?

Sigur că ar fi fost la fel de surprins dacă i-aş fi cerut să-mi spună ce ştie despre Tutankhamon sau despre Dalai Lama.

— Da, despre Nadelmann !

Se uită la mine aproape indignat. Ochii lui păreau a-mi spune : „Cum naiba vă dă prin minte că aş putea să vă furnizez informaţii despre Nadelmann ?“ Clipi apoi mărunt din ochi, pe urmă, oftînd, ridică din umeri :

— Nimic ! Nu-mi amintesc nici măcar cum arată la faţă.

Mi-a plăcut să aud un asemenea răspuns.

— Dar despre Lawitz ? Poate că în legătură cu el vă mai amintiţi cîte ceva !

Iarăşi mă străfulgeră cu una din privirile lui profesionale. Din păcate pentru el, nu venisem să solicit o cameră, aşa că privirea lui nu-i folosi la nimic de data asta. De aceea, prudent, întîrzia să răspundă. Era clar că dialogul dintre noi începuse să nu-i mai convină şi că ar fi fost bucuros dacă ar fi luat sfîrşit cît mai curînd posibil.

Pînă la urmă, se hotărî să răspundă :

— Pe domnul Lawitz, din întîmplare, mi-l amintesc. Vreţi să vi-l descriu ?

— Vi-l amintiţi bine ?

— Destul de bine.

— V-aş ruga să-l descrieţi.

— Un om la cincizeci de ani, înalt, blond, cu

ochi albaştri. Este originar din România şi vorbeşte româneşte aproape fără accent. Are o cicatrice în partea stîngă a bărbiei, amintirea unui duel din anii studenţiei. A studiat dreptul la Heidelberg.

— Interesante amănunte ! De unde le cunoaşteţi ?

— Chiar de la domnul Lawitz.

— Da ? Pesemne că i-aţi inspirat multă încredere, de vreme ce şi-a făcut autobiografia în faţa dumneavoastră.

Tănăsache schiţă un zîmbet îngăduitor. Parcă voia să-mi dea de înţeles că nu-mi lua în nume de rău ignoranţa.

— Greşiţi ! Domnul Lawitz are o fire extrem de comunicativă. N-aş vrea să-l jignesc, dar, după mine, are o fire cam muierească. Ştiţi, sînt unele femei care, stînd la rînd în piaţă sau la Alimentara, ca să le treacă timpul mai repede încep să povestească vecinelor viaţa lor de familie, chiar şi întîmplările neplăcute. Aşa este şi domnul Lawitz. În orice clipă e pus pe confidenţe.

M-am prefăcut că-l cred şi l-am întrebat :

— Spuneţi-mi, nu v-a cerut să-i faceţi vreun serviciu ?

— Ce fel de serviciu ?

Vocea era cea obişnuită. Ochii însă, pentru o clipă, trădară parcă neliniştе.

— De pildă, să-i faceţi rost de o piţipoancă. Sînt destule fîţele alea care dau tîrcoale hotelurilor unde sînt găzduiţi străini.

Privirile lui Tănăsache se înseninară.

— Se vede că nu-l cunoaşteţi pe domnul Lawitz. Domnul Lawitz e un bărbat bine. În materie de femei se poate descurca şi singur. Unde mai puneţi că dispune. Bani la el, ca la turci.

— Dacă *dispune,* înseamnă că nici cu personalul hotelului nu-i zgîrcit.

— Nu ! recunoscu Tănăsache. Dar, parcă, imediat după aceea regretă.

— Mai ales cu dumneavoastră, presupun.

— Şi de ce credeţi că mai ales cu mine ? se nelinişti Tănăsache.

M-am uitat la el scrutător. Am făcut-o intenţionat, ca el să observe. Urmarea fu că i se înroşiră vîrfurile urechilor. Mi se întîmpla, pentru prima dată, să văd un om căruia să i se înroşească numai vîrful urechilor. Era ceva foarte caraghios.

— Pentru că dumneavoastră aveţi aici, la hotel, cum s-ar spune, pîinea şi cuţitul. Nu-i puţin lucru să ai siguranţa că, indiferent de sezon, datorită amabilităţii cuiva de la „recepţie", vei obţine o cameră frumoasă şi la un etaj convenabil.

— Cînd e vorba de străini, noi sîntem la fel de amabili cu toţii, ţinu el să mă pună la punct.

— Altceva ce mi-aţi putea spune despre domnul Lawitz ?

— Depinde ce anume vă interesează.

— Serios ? Asta înseamnă că ştiţi foarte multe lucruri despre el.

— Dimpotrivă, ştiu foarte puţine. De aceea v-am spus că depinde ce anume vă interesează. Îmi dau însă seama că ar fi trebuit să spun : „Depinde dacă ceea ce ştiu eu despre el v-ar putea interesa".

— Totuşi, nu mi-aţi răspuns la o întrebare, am insistat, prefăcîndu-mă că numai din întîmplare mi-am amintit.

— Nu ştiu la ce anume vă referiţi ! îmi răspunse, posomorîndu-se pentru o clipă.

— Dacă Lawitz a fost mai „atent" cu dumneavoastră decît cu ceilalți funcționari ai hotelului.

— Nu !... Nu cred !... Doar dacă socotiți „atențiile speciale" niște țigări americane sau o sticlă de whisky. Altceva nimic.

— Nu i-ați cerut cumva să vă facă vreun serviciu?

— Eu ? Zău că nu-mi dă prin minte cam ce serviciu ar fi putut el să-mi facă !

— Să vă aducă din străinătate pentru soție vreun set, de pildă, sau, poate, niscai medicamente...

— Nimic din toate acestea, domnule. Pe urmă, înspăimîntat : Ce vină îmi atribuiți ?

Amintisem între „atențiile" posibile și medicamentele, fiindcă voiam să văd dacă îmi va vorbi de serviciul pe care Lawitz îl făcuse, la solicitarea sa, căpitanului Ciubotaru. Dar iată că nu suflase o vorbă. De ce ? Oare ca să nu-i facă vreun rău vărului său, în cazul cînd avea cunoștință că acestuia, ca ofițer, îi era interzis să primească daruri de la străini ? Explicație posibilă. Pe de altă parte, nu-mi era clar dacă Tănăsache apucase să afle că văru-său fusese arestat. În orice caz, după eliberarea căpitanului, cei doi nu se întîlniseră.

Cîteva clipe n-am mai vorbit nici eu, nici el. Tănăsache își găsise o ocupație : se juca, mutînd de colo-colo tamponul, tubul de pelicanol, sticluța cu cerneală. Își făcea de lucru cu aceste obiecte dinadins, ca să nu-mi dau seama că începuse a se neliniști.

— Cînd l-ați găzduit pe Lawitz ultima dată ?

Întrebarea am pus-o după ce tăcerea dintre noi dăinuise circa un minut, și exact în clipa cînd o pi-

cătură de transpirație începu să se prelingă de-a lungul maxilarului său stîng.

— Sînt două săptămîni... Ba nu, trei... Dacă doriți, vă pot spune data exactă.

— Vă rog !

Răsfoi registrul. Pînă să găsească acolo ceea ce căuta, picătura de transpirație, după ce călători pe un traseu foarte capricios, pînă la bărbie, alunecă pe nodul cravatei, transformîndu-se, datorită razelor soarelui, reflectate în ea, într-o iluzorie boabă de cristal.

— Sînt exact trei săptămîni ! mă anunță, închizînd cu zgomot registrul.

— Spuneați că Lawitz trage la dumneavoastră de fiecare dată cînd vine la București. Sînteți sigur ?

— V-am spus adevărul.

— De unde știți ?

— Chiar de la domnul Lawitz.

— V-a spus-o doar așa, ca să vă măgulească.

— N-aș crede. Ce interes ar fi avut ?

— Nici unul. Doar ca să vă măgulească. S-a gîndit că are să vă facă, realmente, plăcere.

— Nu cred ! Domnul Lawitz nu avea nevoie să mă măgulească.

— De ce ? am întrebat, fiindcă nu-mi era clar la ce anume se gîndise.

— Fiindcă unele eventuale avantaje domnul Lawitz le putea obține cu un zîmbet și, eventual, cu un pachet de țigări. Dacă vreți să știți...

— Aveți cunoștință că Lawitz este cazat la hotelul „Splendid" ? am lansat „bomba".

— Imposibil !

Și se uită la mine, de parcă era convins că-mi bat joc de el.

— Lawitz a tras la hotelul „Splendid", am repetat.

Degeaba, nu-l puteam convinge. Dar de ce ? Oare fiindcă știa că Lawitz nu se afla în București, căci, dacă s-ar fi aflat, sigur ar fi tras la „Pajura de aur" ? Sau fiindcă știa unde anume se ascundea Lawitz ?

— Va să zică, de data asta domnul Lawitz m-a trădat ! încercă el să glumească.

O spunea numai cu buzele, dar, în realitate, nu era convins că Lawitz preferase hotelul „Splendid".

— Și este de mirare, am adăugat. În definitiv, hotelul „Splendid" nu-i mai bun, în nici un caz, decît „Pajura de aur".

— Categoric !

— Păreți dezamăgit ! am observat.

Nu era adevărat. O spuneam dinadins, ca să văd cum va reacționa.

— Eu ? Și de ce aș fi ?

— Fiindcă am impresia că nutriți o oarecare simpatie pentru domnul acela.

— Nu mai multă decît față de ceilalți clienți.

— Ei, nu-i chiar așa, domnule Tănăsache. În timp ce despre ceilalți clienți nu știți nimic, despre Lawitz mi-ați spus destule lucruri interesante. De pildă, pe Nadelmann nici măcar nu vi-l amintiți cum arată la față.

— Domnul acela Nadelmann nu vorbea românește. În schimb, pe domnul Lawitz doar după îmbrăcăminte l-ai putea recunoaște că nu-i român de-al nostru.

Explicația părea plauzibilă. Încercam să mi-l închipui pe Lawitz : sociabil, simpatic, mereu cu zîmbetul pe buze, intrînd în vorbă cu personalul hotelului într-o românească aproape fără accent, oferind

cu galanterie pachete de ţigări americane, gumă de mestecat, pixuri şi bacşişuri. Fără îndoială, un asemenea turist — pentru cei de la hoteluri toţi străinii sînt turişti — nu se poate să nu reţină atenţia portarilor, liftierilor, cameristelor şi aşa mai departe, pe cînd unul ca Nadelmann sigur ar trece neobservat.

— Mă aşteptam să aflu mai multe de la dumneavoastră, am insinuat, pregătindu-mă de plecare.

— Despre cine ? Despre domnul Nadelmann ?

— Nu ! Despre domnul celălalt : Lawitz.

— Mă bănuiţi de ceva ?

— De ce naiba aş putea să vă bănuiesc ?

Tonul cu care am rostit cuvintele îndeplinea absolut toate condiţiile ca să-l liniştească. Nu eram însă sigur că şi izbutisem, fiindcă ochii lui mă priveau bănuitori şi vag neliniştiţi.

— Mulţumesc pentru informaţii.

— Sînt bucuros dacă v-am putut fi întrucîtva de folos.

Mi-a luat-o înainte şi mi-a deschis uşa, înclinîndu-se într-un anumit fel, tipic profesional, ceea ce m-a făcut să presupun că îşi începuse „cariera" prin a fi portar de hotel.

În holul mare, elegant, era destul de multă lume. (Recomand cu căldură sociologilor şi psihologilor holurile marilor hoteluri. Ele reprezintă terenul ideal pentru efectuarea unor interesante studii de psihologie sau sociologie.) Răsturnaţi comod în fotoliile confortabile, în jurul unor măsuţe pe care odihneau pahare cu whisky şi coniac sau cesti cu cafea, diverşi tipi discutau aproape numai în limba engleză. În afară de portar, mîndru de uniforma sa

cu galoane și fireturi, se învîrteau pe acolo, cu sau fără treabă, oameni din serviciul hotelului.

Am oprit pe unul dintre ei, ca și cînd aș fi fost un oarecare cetățean ce se interesează de un cunoscut al său :

— Lucrezi de mult timp aici ?

— De aproape doi ani.

Și mă cercetă cu un ochi expert, spre a se convinge dacă sînt omul care eventual intenționam a-i propune nu știu ce mică afacere. Se pare că examenul îmi fu defavorabil, fiindcă, în clipa următoare, mă privi cu atîta lipsă de interes, de parcă aș fi fost o gînganie oarecare.

— Pe domnul Lawitz îl știi ?

— Care domn Lawitz ?

Nu afecta. Într-adevăr, numele îi era complet necunoscut.

— Cum, nu-l știi pe domnul Lawitz, reprezentantul unei firme străine de ascensoare și frigidere, un tip foarte simpatic și tare sociabil care, pe deasupra, vorbește perfect românește ?

— Nu știu la cine vă referiți. Întrebați mai bine la recepție.

Mă salută printr-o înclinare a capului, pe urmă mă părăsi. Am încercat cu încă vreo doi lucrători ai hotelului, dar rezultatul a fost același. Nici aceștia nu și-l aminteau pe simpaticul și popularul domn Lawitz. Și doar Tănăsache îmi spusese că Lawitz era cunoscut și simpatizat de întreg personalul hotelului. Iată dovada că mă minți se ! Nu mai avea rost să-mi pierd timpul, așa că am plecat. În drum spre sediu, m-am abătut pe la hotelul „Splendid". M-am legitimat, și funcționarul de la recepție, care îndeplinea și funcția de telefonist de serviciu la centrala

hotelului, s-a arătat cum nu se putea mai binevoitor.

— A telefonat cineva să întrebe dacă printre pasagerii hotelului nu se află un domn cu numele de Lawitz ? l-am întrebat.

— A întrebat. Dacă au trecut de atunci zececincisprezece minute.

Aş fi putut pune rămăşag pe orice că acesta avea să fie răspunsul pe care îl voi primi. Va să zică, Tănăsache telefonase ca să se convingă în ce măsură veştea pe care i-o dădusem — că Lawitz se afla în ţară şi că trăsese la un alt hotel — era sau nu adevărată. Ei da, acuma se convinsese că-l mințisem. Dar oare procedasem bine alarmîndu-l, în cazul cînd era şi el amestecat ? Rău în nici un caz nu făcusem. Dacă Tănăsache nu avea nici un amestec, va fi intrigat, probabil şi mai intrigat, fiindcă prilej îi dădusem încă mai dinainte, dar pînă la urmă, avea să se liniştească. Dacă însă, dimpotrivă, era omul lui Lawitz, sigur că va intra în panică. Or este ştiut că atunci cînd cineva care calcă alăturea cu drumul intră în panică, îşi pierde capul şi sigur comite măcar o singură greşeală, prin care să se demaşte. De aceea, primul lucru pe care l-am făcut cînd am ajuns la sediu a fost să-l pun pe Tănăsache sub o discretă, dar permanentă supraveghere.

Tănăsache locuia prin apropierea Arcului de Triumf, într-o casă tip vilă, fără etaj, elegantă, cochetă, care nu se putea să nu atragă atenţia trecătorilor, oricît de grăbiţi ar fi fost ei. Avea şi un părculeţ cu brazi pitici, cu bucşii şi peluză acoperită cu un gazon fin. O alee pietruită ducea pînă la uşa de la intrare din lemn masiv de stejar, străjuită, de-a

dreapta și de-a stînga, de doi ogari din bronz, în mărime naturală. Interioarele erau spațioase, aranjate cu mobilă stil.

Familia lui Tănăsache era alcătuită din soție, socru și o fiică. Fiica era elevă la liceu, soția coafeză — lucra numai acasă la cliente — iar socrul primea o pensie bună ca fost militar de carieră. Familia Tănăsache dispunea și de mașină, de care însă nu se servea decît soția lui — doamna Sibil — cînd se ducea acasă la cliente să le coafeze. De altfel, din toată familia era singura care dovedea, ca șofer, asemenea aptitudini de invidiat, încît, la un moment dat, numai puțin a lipsit să se înscrie la un raliu automobilistic.

Tănăsache se ducea la serviciu cu troleibuzul, mergea la nevoie și pe jos, în caz de urgență lua un taxi, dar mașina personală n-o folosea niciodată. De altfel, colegii lui nici nu știau că are una, și dacă ar fi aflat, ar fi fost cu toții mirați că ascunde de ei acest lucru, de vreme ce pînă și unul dintre portari mai norocos sau poate mai insinuant în ceea ce privește bacșișurile, era proprietarul unui Fiat 850.

Tănăsache era totdeauna bine îmbrăcat, cu un gust evident, ceea ce îi conferea o anumită prestanță, de valet stilat. Pentru cei neavizați, mai exact, pentru oamenii obișnuiți, prestanța lui putea să înșele. Numai așa se explică de ce, atunci cînd intra într-un magazin să cumpere ceva, vînzătoarele se grăbeau să-l servească, manifestînd o solicitudine reverențioasă și respectuoasă. Aceeași considerație i-o arătau și ospătarii atunci cînd intra într-un local, unde nu era cunoscut. Ospătarii, la fel ca și hotelierii, se pricep să ierarhizeze clienții. Judecată din

acest punct de vedere, considerația pe care aceștia i-o acordau lui Tănăsache părea ciudată. Explicația este însă simplă. În ultimii cîțiva ani, ospătarii din vechile generații au fost înlocuiți cu alții mai tineri, care încă nu au căpătat rutina necesară, ca să deosebească, de pildă, o prestanță autentică de una mimată. Așa că, datorită tinereții ospătarilor, lui Tănăsache, care se pricepea ca nimeni altul s-o facă pe „domnul", i se acorda, absolut în toate restaurantele pe care începuse să le frecventeze, o considerație de care mulți dintre cei ce ar merita-o cu prisosință erau vitregiți.

Pînă de curînd, cel puțin în aparență, Tănăsache dusese o existență banală, monotonă. Cînd nu se afla acasă, era la hotel, îndeplinindu-și sarcinile cu competență și demnitate, iar cînd nu era la slujbă, sigur putea fi găsit acasă, în mijlocul familiei. Competența lui incontestabilă pe linie administrativă se complinea cu o serie de calități, dintre care cea mai lăudabilă părea a fi atașamentul său față de familie. Nimeni nu s-ar fi putut lăuda că a fost în stare, măcar o singură dată, să-l facă să întîrzie la un pahar de vin. De ani de zile, ca un automat, Tănăsache pleca de acasă la ore fixe și se întorcea tot la ore fixe. Dar, ciudat, începînd din ziua cînd l-am căutat la hotel să stau de vorbă cu el, obiceiurile sale suferiră o asemenea transformare, încît pentru cei ce-l cunoșteau mai de mult, acestea deveniseră un prilej de permanentă îngrijorare. Părea de nerecunoscut. În primul rînd s-a observat la el un fel de-a fi distrat, care, interpretat greșit, în loc să-i micșoreze, dimpotrivă, contribui la sporirea prestigiului său. Asta nu-l împiedica să fie la fel de reverențios cu străinii și politicos cu cei ce trebuiau să asculte de

ordinele lui. Față de Tănăsache nimeni din personalul hotelului nu îndrăznea să manifeste nici cel mai mic familiarism. Nici unul nu-l iubea, dar nici unul nu-l ura. În sinea lor, fiecare se considera inferior lui și nu puțini erau cei care pretindeau că dacă i s-ar încredința lui Tănăsache conducerea hotelului, dîndu-i-se și o oarecare libertate de acțiune, rezultatele ar fi fost mult schimbate în bine.

Pe de altă parte, Tănăsache a încetat să mai fie un cap de familie model. Acum se întorcea acasă tîrziu, după miezul nopții. El care, mai înainte, rar dacă era văzut în vreun local, acum aproape seară de seară putea fi găsit prin restaurante, și totdeauna singur. Numai că Tănăsache nu catadicsea să treacă decît pragul restaurantelor de lux, și numai ale acelora unde personalul nu cunoștea ce meserie are. De mirare — și cînd spun aceasta mă gîndesc la Picioruș care, mai ales noaptea, devenea „umbra" lui Tănăsache — cum impunea ospătarilor prestanța lui. Cînd apărea în prag, se grăbea să-l întîmpine șeful de salon și să-i ofere o masă dintre cele rezervate. Nu de puține ori se întîmpla ca ospătarul, luîndu-l drept străin, să i se adreseze, chinuind puținele cuvinte pe care le cunoștea, în limba franceză sau engleză.

Dacă meniurile pe care și le comanda ar fi fost dintre cele mai copioase, sînt aproape sigur că n-ar fi izbutit să se impună în așa măsură în ochii ospătarilor. Tănăsache însă opta pentru niște feluri de mîncare neobișnuite într-un mare restaurant. De pildă, n-avea nici un fel de reținere să ceară ospătarului o salată de andive, în loc de felul doi. De băut nu bea decît suc de roșii. Ca desert, totdeauna fructe sau, în lipsa acestora, compot de ananas.

Chiar atunci cînd știa dinainte că răspunsul va fi negativ, începea prin a cere compot de ananas. Nici după ce se convingeau că nu au de-a face cu un turist străin, ospătarii nu-și schimbau părerea despre el. Continuau să fie convinși că insul era un om umblat prin lume și cu o situație materială de invidiat, de vreme ce se sinchisea atît de puțin de părerea lor, a ospătarilor, comandînd asemenea meniuri. Fiindcă, după părerea lor, numai cei bogați își puteau permite luxul de a fi excentrici.

După ce termina masa, mai întîrzia în local cel puțin o jumătate de oră, gustînd pe îndelete sucul de roșii din paharul înalt, în chip de sondă. Lăsa impresia că-i făcea plăcere să privească lumea din restaurant, amuzîndu-se realmente. Picioruș afirma — și eram convins că nu exagerează — că felul cum Tănăsache privea lumea din local era de-a dreptul jignitor. I-am cerut să-mi precizeze ce înțelegea el prin „de-a dreptul jignitor" și Picioruș îmi dădu această explicație :

— Jignitor în sensul că privește oamenii de parcă sînt niște lighioane ciudate și inferioare, față de care el nu poate manifesta decît un fel de îngăduință miloasă, ceea ce însă nu-l împiedică să se amuze, dar nu atît pe socoteala lor, ci, mai curînd, pentru că întîmplarea a făcut ca el, un om adevărat, să nimerească într-o reuniune de troglodiți.

După ce jumătatea de oră se consuma, făcea semn ospătarului să se apropie, cerea nota, care de altfel era făcută dinainte, notă pe care ospătarul i-o prezenta pe o farfurie, cu un fel de respectuoasă sfiiciune. Tănăsache arunca o singură privire jos, la total, pe urmă scotea portofelul și plătea, avînd

grijă să suplimenteze remiza cu o sumă, ce, în procente, depăşea valoarea celei legale, spre marea satisfacţie a ospătarului.

Preferinţele lui Tănăsache — preferinţe de ultima oră — pentru cinele extrafamiliale, şi numai la marile restaurante, mi-au dat de gîndit. În definitiv, dacă se plictisise cu felurile de mîncare pe care i le prepara nevastă-sa, şi dacă la asta se adăuga plăcerea orgolioasă de a se vedea înconjurat de respectuoasa atenţie a ospătarilor, de ce schimba restaurantele, de ce nu se fixa asupra unuia, eventual asupra aceluia unde se bucura de cea mai mare consideraţie ? Nu cumva în fiecare seară lua masa tot la un alt restaurant, fiindcă spera să întîlnească acolo pe cineva ? Da, era aceasta o ipoteză care nu putea fi ignorată. Şi fiindcă nu putea fi ignorată, nu rămînea altceva de făcut decît să aşteptăm ca, eventual, întîlnirea să se producă. Numai că răbdarea noastră începea să fie pusă la grea încercare. Tănăsache nu se întîlnea cu nimeni. Pe de altă parte, şi căpitanul Ciubotaru continua să aştepte zadarnic întîlnirea cu Lawitz. Aştepta şi, probabil, ca aşteptarea să nu-i pară chiar atît de lungă, se deconecta deplasîndu-se pînă la aeroport, ca să asiste la venirea şi plecarea avioanelor. Dacă însă amîndoi aşteptau să-l întîlnească pe Lawitz, dar fiecare în alt loc ? Tănăsache într-unul din marile restaurante, Ciubotaru în sala de aşteptare a aeroportului Băneasa ? Da, era şi aceasta o presupunere care nu putea fi ignorată. Dar dacă o acceptam nu ca posibilă, ci ca reală, însemna că, vrînd nevrînd, trebuia să accept ideea că Ciubotaru mă minţise sau că, în cel mai bun caz, nu fusese sincer pînă la capăt.

Categoric, Bogdan avea dreptate. Parcă niciodată nu avusesem de rezolvat un alt caz mai greu.

Ciubotaru aşteptînd la aeroport, Tănăsache cinînd, seară de seară, tot la alt restaurant! Şi Picioruş ţinîndu-se ca o umbră de ultimul. După ce îl „conducea" pe Tănăsache acasă, Picioruş îmi telefona de fiecare dată :

— Nimic, tovarăşe maior. S-a întors acasă cu un taxi.

Asta pînă într-o seară. Tănăsache s-a dus să cineze la un restaurant deschis de curînd, foarte elegant, dar nu cu o bucătărie din cele mai bune. Era o noapte cam ticăloasă, cu ceaţă şi ploaie măruntă, surprinzător de rece pentru acel anotimp. Lui Picioruş i se făcuse foame, îi era puţin frig — îl cam încerca un început de gripă — şi, pe deasupra, îl tenta ambianţa din localul nou deschis, căruia încă nu-i trecuse pragul. De aceea, la numai cîteva minute după ce Tănăsache dispăru în local, salutat printr-o curbare exagerată a şirei spinării de către portarul îmbrăcat într-o uniformă de culoare gri, cu galoane şi găitane aurite, Picioruş trecu şi el pragul restaurantului. Căută, cu privirea, o masă mai retrasă, dar care să constituie un foarte bun post de observaţie şi, pînă la urmă, găsi una pe gustul lui, adică, una de unde să nu-l piardă din vedere pe Tănăsache.

Deşi nu era multă lume în local, şi în ciuda faptului că vreo cîţiva ospătari stăteau la taclale într-un colţ, nici unul dintre ei nu se grăbi să vină să ia comanda. În schimb, la masa unde se instalase Tănăsache se şi înfiinţase şeful de raion însoţit de un picolo. Într-o atitudine reverenţioasă, acesta însemna pe un carneţel ceea ce comanda Tănăsache.

Picioruș, așteptînd resemnat să-l bage în seamă vreunul dintre ospătarii ce stăteau de vorbă, se trezi regretînd, cu o sinceră părere de rău, că nu avea și el prestanța lui Tănăsache, sau măcar atîta cît ar fi fost necesar ca să nu fie lăsat să aștepte. La un moment dat, cînd Tănăsache încă mai avea treabă cu ospătarul, iar el, Picioruș, să aștepte bunăvoința vreunuia dintre ceilalți chelneri disponibili, ochii lor se întîlniră. Și atunci se întîmplă ceea ce Picioruș nici nu visase că s-ar putea întîmpla. Tănăsache veni la masa lui, făcînd semn ospătarului să-l urmeze.

— Stimate domn — i se adresă lui Picioruș, înclinîndu-se și întinzînd mîna pe deasupra mesei — dați-mi voie să mă prezint ! Mă numesc Drugan. Tănăsache Drugan. Cu cine am onoarea ?

Picioruș, luat pe neașteptate, se cam pierdu cu firea.

— Elefterescu, îngăimă el, pronunțînd primul nume care îi veni pe buze.

— Domnule Elefterescu, dumneavoastră sînteți singur, eu de asemenea. Sîntem doi oameni singuri în acest frumos local în care, după cum puteți băga de seamă, oamenii au venit să petreacă în grup sau perechi. De aceea, vă rog să nu mi-o luați în nume de rău dacă am să vă cer îngăduința să cinez împreună cu dumneavoastră.

Picioruș nu mai avu timp să se gîndească dacă e bine sau nu să accepte propunerea lui Tănăsache. Și fiindcă nu mai avu timp, acceptă, bazîndu-se nu pe rațiune, ci pe instinct.

— Mă rog ! Dacă vă face plăcere...

— Vă mulțumesc ! Știți, nu-i plăcut să cinezi de unul singur.

Se întoarse apoi către ospătarul care îl urmase, repetînd din nou comanda. După aceea făcu un gest, arătînd cu mîna spre Picioruș, ceea ce voia să însemne : „Vezi ce dorește domnul să mănînce." Lui Picioruș îi era foame și comandă o cină îmbelșugată.

— Ce înseamnă tinerețea, domnule, exclamă admirativ Tănăsache.

— Nu se poate spune că dumneavoastră sînteți bătrîn, ținu să fie politicos Picioruș.

Tănăsache zîmbi, clătină din cap, autocompătimindu-se, pe urmă întrebă, parcă numai fiindcă se simțea obligat să întrețină o conversație :

— Ei, cum vă place localul ?

— Nu-i urît, răspunse cu prudență Picioruș.

— E chiar frumos ! Elegant ! Dar nu va fi încă mult timp.

— Ce vreți să spuneți ?

— Ceea ce ați auzit, dragă domnule Elefterescu. Parcă așa ați spus că vă cheamă.

— Da, Elefterescu. Dar de ce credeți că localul nu va mai fi încă mult timp... frumos ?

— Știți de cîte zile s-a deschis ?

— Nu ! Știu doar că nu de mult timp.

— Abia de patru zile. Ei bine, dumneavoastră vă pricepeți să observați ? vru să știe Tănăsache.

— Puțin ! recunoscu Picioruș cu modestie.

— Atunci, vă rog, priviți împrejurul dumneavoastră. Mă refer la consumatori. Spuneți-mi, nu vă supără nimic ?

— Nimic ! mărturisi Picioruș, după ce privi de jur împrejur, așa cum îl sfătuise Tănăsache.

— Dar bine, domnule, nu vă supără faptul că domnul acela de lîngă fereastră este nebărbierit, că cei doi tineri nu au cravată, că acolo, lîngă vitrina cu dulciuri, domnul acela blond e numai în pulover ? Și asta numai după patru zile de la deschiderea unui local de prim rang ! Să vedeți ce va fi peste o săptămînă sau două. Va năvăli aici fel de fel de lume și în foarte scurt timp acest frumos restaurant, care a costat o mulțime de parale, nu se va deosebi prin nimic de celelalte localuri obișnuite. Lipsa de exigență a consumatorilor va antrena după sine lipsa de exigență a bucătarului în ceea ce privește calitatea mîncărurilor, lipsă de exigență a ospătarilor în ceea ce privește serviciul și așa mai departe.

— Și dumneavoastră ce ați dori ? întrebă Picioruș, recunoscînd în sinea sa că, pe undeva, Tănăsache avea dreptate.

— Ce-aș dori ? Ca aceste localuri să nu se degradeze, să rămînă localuri de prima categorie.

— Păi nu sînt ? Există doar o ierarhie, stabilită prin prețuri diferențiate.

— Nu e suficient, se îndîrji Tănăsache.

— Nu ?

— Nu ! Datorită acestui criteriu unic — prețurile diferențiate — toate marile restaurante au fost degradate din punct de vedere al ambianței. Pentru mine, domnule — și ca mine sînt mulți — nu e suficient să cinez într-un local de mîna întîi, cu ospătari curat îmbrăcați, cu tacîmuri și veselă de calitate superioară, cu o bucătărie mai bună decît la nu știu ce alt restaurant obișnuit, care nu intră

în nomenclatura marilor restaurante. Ca să mă simt bine, am nevoie de o anumită ambianță, de o ambianță cu adevărat de mare restaurant. Adică vreau să văd în jurul meu oameni bine crescuți, care știu ce să comande dintr-o listă prezentată în două limbi străine, care știu cum să mănînce, pe scurt, să văd în jurul meu oameni care știu să se comporte așa cum trebuie să se comporte într-un asemenea local. Or o asemenea ambianță nu există aproape în nici unul din marile noastre restaurante.

— Și cum vedeți dumneavoastră remedierea acestei situații ? întrebă Picioruș, pe care problema nu-l interesa.

— Cum ? Oamenii care frecventează marile restaurante trebuie învățați că nu e suficient să ai bani ca să treci pragul unui asemenea local, ci că trebuie să și știi să te comporți într-o manieră specifică. Există un minimum de bune maniere...

— Glumiți !

— Poate vă par ridicol. Dar să știți, este o problemă de foarte mare importanță. Se spune că gradul de civilizație al unui popor se poate stabili după cantitatea de săpun pe care o consumă. Ei bine, eu aș îndrăzni să afirm că gradul de civilizație al unui popor se poate stabili și după ambianța specifică sau nu a marilor restaurante. Este, domnule, dacă vrei și acesta un aspect al educației civice. Dacă ar fi după mine, nu aș permite accesul într-un restaurant de lux cuiva care nu este bărbierit, fără cravată sau în pulover. Eu, dragă domnule Elefterescu, n-aș îngădui nimănui să intre într-un mare restaurant decît numai în haină de seară, sau, mă rog, într-o ținută decentă, și nu m-aș sfii să refuz

accesul celor care n-au maniere. Fiindcă, să știți, în nouăzeci de cazuri dintr-o sută, oamenii aceștia se cunosc dintr-o singură privire.

Ospătarul tocmai aducea comanda, așa că, pentru moment cel puțin, conversația fu întreruptă, spre marea satisfacție a lui Picioruș, pe de o parte, de loc interesat de subiect, pe de alta, intrigat de inițiativa lui Tănăsache de-a se înființa la masa lui.

Lui Picioruș îi era foame și începu să mănînce cu poftă. Mușchiul de vacă era moale și mustos. Tănăsache mînca salata lui de andive, pe care o stropise cu multă lămîie și untdelemn și la care adăugase morcov ras. Mînca cu un fel de solemnitate gravă. Nu-și vorbeau. Picioruș spera că Tănăsache nu va mai relua discuția dinainte. Și, într-adevăr, chiar așa se întîmplă. La un moment dat, Tănăsache întrebă, parcă în treacăt :

— Unde lucrați, domnule Elefterescu ?

— La Ministerul Energiei Electrice, răspunse Picioruș, care se așteptase să-i fie pusă o asemenea întrebare.

— Sînteți inginer ? întrebă Tănăsache ceva mai tîrziu, mai precis după ce bău cîteva înghițituri din sucul de roșii.

Privirile lor se întîlniră, și în clipa aceea Picioruș avu intuiția că Tănăsache știa cine este în realitate. Descoperirea aceasta fu atît de neașteptată și, mai ales, atît de dezamăgitoare, încît aproape că-i pieri pofta de mîncare.

— Nu. Sînt funcționar administrativ.

Pe urmă, din nou se așternu tăcerea între ei. Nu mai vorbiră pînă după desert. Atunci Tănăsache iarăși luă inițiativa de-a face conversație :

— Stați departe ?

— Pe lîngă piața Filantropia, minți Picioruș. Dumneavoastră ?

— Foarte aproape de mănăstirea Cașin. Într-un fel, sîntem cam vecini.

— Sîntem, da !

— Ce părere vă fac, domnule Elefterescu ?

Întrebarea era atît de neașteptată și atît de directă, încît Picioruș nu știa în ce fel trebuia să reacționeze. De aceea se eschivă :

— Habar n-am... Nu m-am gîndit... De altfel, abia ne-am cunoscut.

— Ați putea avea încredere în mine ? insistă Tănăsache.

— Faceți impresia unui om cumsecade. Nu înțeleg însă sensul...

— Chiar dacă ați înțelege, tot nu v-ar folosi la ceva. Vreau să vă explic de ce v-am pus această întrebare. Fiindcă dumneavoastră sînteți victima unei deformații profesionale. Nu prea aveți încredere în oameni.

Acum Picioruș nu mai avea nici un dubiu că Tănăsache știa cine este în realitate. Dar cum de aflase ? Ce anume greșise, desconspirîndu-se ? Ce Dumnezeu, doar nu se întîmpla pentru prima dată să fileze un suspect, fără ca acela să prindă de veste ! În orice caz, nu era în avantajul său să-i confirme lui Tănăsache că, într-adevăr, îl „ghicise", cum ar spune Bogdan. De aceea, îi lăsă celuilalt inițiativa :

— Cred că exagerați puțin. Totuși, sînt un pic suspicios. Dar ce vreți ? Pe un revizor-contabil meseria îl obligă să fie suspicios.

— Sînteţi revizor-contabil ?

— Bineînţeles.

— Atunci se schimbă socoteala. Dacă n-aţi fi, ar însemna că nu vă cunoaşteţi meseria.

Şi se uită la Picioruş de parcă, necrezînd o boabă din cele ce-i spusese, îl amuza la culme minciuna acestuia. Pe urmă se posomorî brusc şi începu să se joace distrat cu cutia de chibrituri. Şi din nou Picioruş se întrebă de ce Tănăsache se invitase la masa lui, cunoscînd cine este. Acum nu mai era curios să ştie cum de aflase Tănăsache, ci îl obseda întrebarea : „Ce urmărise, invitîndu-se la masa lui ?" În clipa următoare însă nu se mai gîndi la nimic. Şi nu se mai gîndi, fiindcă observă că Tănăsache, brusc se holbează în direcţia unde se afla intrarea în restaurant, de parcă pe neaşteptate ar fi apărut acolo un spectru care, pur şi simplu, îl înspăimînta de moarte. Instinctiv, Picioruş privi şi el într-acolo. Şi atunci descoperi, chiar la intrare, pe acela care, prin simpla sa prezenţă, îl înspăimîntase în aşa măsură pe Tănăsache. Era un bărbat înalt, ciolănos, îmbrăcat într-un fîş de culoare maro, al cărui guler era ridicat numai în dreptul cefii. Se oprise în prag şi de acolo cerceta cu privirea mulţimea din local, căutînd pe careva. Cu mîinile în buzunarele fîşului, cu pălăria dată pe ceafă, cu aerul lui de om plictisit şi blazat, insul nu-i inspiră lui Picioruş nici un fel de încredere. Neîncrederii i se adăugă, imediat, o bruscă antipatie, mai exact, o antipatie de un anumit fel, pe care numai cineva vechi în meserie o simte de fiecare dată cînd se găseşte în faţa unui individ care, pînă la urmă, se dovedeşte a fi un infractor.

Tot căutînd cu privirea prin local, pînă la urmă însul cu fîş îl descoperi pe Tănăsache. În clipa aceea, acesta deveni livid. Picioruş, care îşi plimba privirile de la unul la celălalt, observă că noul venit mai întîi voi să se apropie de masa lor, dar că, în ultima clipă, îşi frînează această dorinţă, pentru ca, imediat după aceea, să facă stînga împrejur şi să plece. Se părea că hotărîrea aceasta a necunoscutului îl uimi în aşa măsură pe Tănăsache, vreau să spun că în aşa măsură era contrară cu ceea ce acesta aşteptase să se întîmple, încît, după aceea, cîteva clipe, continua să se holbeze într-acolo, incapabil să-şi învingă spaima. Pînă la urmă se linişti. Obrajii recăpătară culoarea naturală, ochii nu mai oglindeau groaza de adineaori. Tănăsache privi pe furiş la Picioruş. O privire timidă, aproape ruşinoasă. Pe urmă, în chip de scuză :

— Vedeţi, asta înseamnă să nu mai fii tînăr. Poţi să te cureţi cînd te aştepţi mai puţin. E suficient să ai o criză, ca adineaori...

— Aţi avut o criză ?

— Da, o criză. Ştiţi, cîteodată inima îmi joacă asemenea feste.

— Ciudat ! Şi eu care am crezut că, pur şi simplu, vă este frică, afectă naivitate Picioruş.

— Sigur că mi-a fost teribil de frică. De fiecare dată cînd presimt criza — fiindcă o presimt, domnule — mă cuprinde groaza că de data asta nu voi mai rezista şi că am să mă curăţ.

— Eu aş fi putut jura că v-aţi speriat într-un asemenea hal din cauza domnului de adineaori.

— Care domn ?

— Parcă dumneavoastră nu ştiţi la cine mă refer !

— Nu știu ! Arătați-mi-l, vă rog !

Hotărît, Tănăsache avea chef să-și bată joc de el.

— Nu pot să vi-l arăt, fiindcă a plecat. L-ați văzut și dumneavoastră...

— N-am văzut pe nimeni. Eram în criză. Mi se întunecase totul dinaintea ochilor. Nici pe dumneavoastră nu vă mai vedeam.

Dîndu-și seama că Tănăsache nu va voi să recunoască, Picioruș nu mai insistă. Era furios, și numai cu greutate izbutea să se stăpînească. Tănăsache încerca să-l ducă de nas, iar celălalt plecase, fără să-l poată urmări. Faptul că își întipărise bine în minte figura necunoscutului nu era o consolare. Într-un oraș cu o populație de aproape două milioane de locuitori, cum avea să-i mai dea de urmă ?

— Domnule Elefterescu, nu v-ar tenta să facem împreună cîțiva pași pe jos ?

— N-am nimic împotrivă.

Propunerea îi convenea lui Picioruș. Însoțindu-l, poate afla ceva, sau poate se hotăra el, Picioruș, să acționeze în vreun fel. Nu mai burnița. În schimb, era umezeală și o ceață transparentă, ca o feregea. Numai vreme de plimbare nu putea fi. Dar Picioruș, preocupat de misiunea sa dificilă, aproape că nici nu băgă de seamă. În schimb, Tănăsache blestema tot timpul ceața. O blestema după fiecare dată cînd, parcă fără voie, întorcea capul să privească în urmă. De altfel, imediat ce părăsiseră restaurantul, Tănăsache scrutase întunericul în dreapta, în stînga, parcă spre a se convinge că nu-l pîndește careva ascuns în umbra vreunei porți sau după trunchiul vreunuia din copacii scuarului aflat în imediata apropiere a restaurantului. Cînd se convinse

că nu-l paşte nici o primejdie, cel puţin pînă acolo unde, din cauza ceţii, numai cu greutate izbutea să vadă, răsuflă uşurat :

— Păi eu zic să plecăm ! propuse el, ca şi cînd iniţiativa de-a se opri şi a investiga cu privirile se datora lui Picioruş.

O porniră înspre Piaţa Victoriei. Făceau cîţiva paşi şi Tănăsache se oprea să privească în urmă. La un moment dat, Picioruş forţă nota, spre a-l dispune la confesiuni :

— Vă urmăreşte. O clipă nu vă slăbeşte.

Nu era adevărat. Sau, în orice caz, nu băgase de seamă dacă Tănăsache era sau nu urmărit. Dar o spusese numai ca să vadă cum va reacţiona.

— Mă urmăreşte ? Cine mă urmăreşte ?

— Criza.

— Ce criză, domnule ? Vă bateţi joc de mine ! se supără Tănăsache.

— Criza dumitale de inimă. Nu mi-aţi spus că, atunci cînd presimţiţi criza, începe să vă fie frică ? Mi-aţi spus sau nu ?

— V-am spus, da. Dar nu văd legătura...

— Păi şi acum vă este frică. Teribil de frică ! Mereu vă tot uitaţi în urmă. Aşa că am dedus că vă temeţi, fiindcă vă urmăreşte... criza.

Picioruş spuse toate acestea cu un astfel de ton, încît Tănăsache nu putu să-şi dea seama dacă îşi bate sau nu joc de el. Poate de aceea nu reacţionă în nici un fel. Tănăsache făcea sforţări să nu privească în urmă, dar nu izbutea. Mereu întorcea capul, de parcă gestul devenise tic nervos.

Atunci Picioruş insistă :

— Lăsînd gluma la o parte, să ştiţi că tipul vă urmăreşte. Tipul din restaurant.

— Nu-i adevărat ! protestă el, de data asta trădîndu-se.

— Vă spun că vă urmărește, continuă să-l mintă Picioruș.

Tănăsache se opri, îi luă brațul și aproape se răsti la Picioruș :

— Arată-mi-l ! Eu nu-l văd.

— Dumneavoastră nu aveți ochi buni. Eu sînt mai tînăr și am o vedere ageră. Priviți pe trotuarul de peste drum. Îl vedeți ?

— Nu ! gemu Tănăsache și vocea lui exprima teroare.

— Păcat ! Eu îl văd. Dacă ne-am oprit noi, s-a oprit și el. Acuma stă lipit de zid. Își închipuie, probabil, că nu-l vedem. Se înșală tipul. Am ochi buni. Credeți-mă !

— Te cred !... De altfel, te pricepi în treburi de-astea.

Pentru prima dată Tănăsache făcea aluzie la meseria lui Picioruș. Dar parcă frica îl prostise. Îl apucă apoi de braț, silindu-l să meargă. De data asta se grăbea, parcă voind să pună o distanță cît mai mare între el și urmăritor.

— Să nu mă lăsați singur ! îl auzi Picioruș vorbind mai tîrziu. Să mă conduceți pînă acasă. Vreți ?

— Mă întreb dacă nu ar fi mai bine să vă conduc în altă parte, unde să fiți în mai mare siguranță decît acasă, și unde, sînt convins, nemaiavînd nici un fel de reticențe, vă veți hotărî, pînă la urmă, să ne spuneți cine este individul care vă urmărește și de ce vă este atîta frică de el.

— Dacă ați proceda astfel, ați comite o mare greșeală.

— Şi de ce, mă rog ?

— Din cauza *lui.*

— Nu înţeleg, recunoscu Picioruş.

— El va vedea unde mă veţi duce şi veţi strica totul. Nu mai puneţi niciodată mîna pe el.

— Ne veţi spune dumneavoastră de unde să-l luăm.

— Nu ştiu !... Nu ştiu !... Ceea ce ştiu eu despre el nu vă poate fi de nici un folos.

— Vom aprecia noi dacă ne va fi sau nu de vreun folos. Apoi : Nu cumva tipul e Lawitz ? întrebă Picioruş.

Dar Tănăsache, în loc să-i răspundă, întrebă la rîndul său :

— Domnule securist, bănuiţi oare de ce am venit la masa dumneavoastră ?

— Nu ! răspunse Picioruş care, acum cînd Tănăsache recunoştea deschis că-i ştia adevărata identitate, se simţea tare amărît.

— Să vă propun un tîrg. Eu să vă dau în mînă firele, toate firele unei afaceri de spionaj, iar voi să-mi daţi asigurarea că nu voi avea nimic de suferit din pricina unei scurte rătăciri, căreia nu i-am putut rezista. Ce părere aveţi ?

— Nu-ţi poate folosi la nimic părerea mea personală, fiindcă în ultimă instanţă nu eu hotărăsc. Dar, în altă ordine de idei, dacă ai venit la masa mea cu o asemenea intenţie, de ce ai bătut tot timpul cîmpii ?

— Nu mă puteam hotărî. Aveam presimţiri.

— Ce fel de presimţiri.

— Că va veni *el.* Şi nu m-am înşelat. Ne-a văzut împreună. Înţelegeţi ? Ne-a văzut împreună !

— Şi are asta vreo importanţă ?

— Enormă ! Dacă ne-a văzut împreună, nu mai sînt dispus să vorbesc.

— De ce ? Ştie şi *el* cine sînt ?

— De ce n-ar şti ? El e dracu' gol.

— Bine, să admitem că ştie. De ce nu vrei să mai vorbeşti ? Ţi-e teamă de el ?

— Bineînţeles că mi-e teamă. De fapt, şi dumneavoastră ar trebui să vă fie teamă. Teribil ar trebui să vă fie teamă !

— Mai mult decît îţi este dumitale acum ?

— Asta nu ! Dar tot atîta. După o pauză : Chiar ne urmăreşte ? Sînteţi absolut sigur ?

— Pe dumneata te urmăreşte !

Tănăsache chicoti amuzat :

— Dar dacă pe amîndoi ? Eu cred că pe amîndoi. Situaţia dumneavoastră nu-i mai lipsită de primejdii decît a mea.

— Ce mi s-ar putea întîmpla ? replică Picioruş, simţind o dorinţă irezistibilă de-a privi înapoi spre a se convinge dacă, totuşi, nu era urmărit. Pînă mai adineaori, ar fi putut jura că nu. Dar acum, acum nu mai era chiar atît de sigur.

— Ce vi s-ar putea întîmpla ? Simplu : pac ! Şi vă treziţi cu un glonte între omoplaţi. Pac ! Încă un glonte, de data asta destinat mie. Dar nu, pe mine are să mă cruţe. Deocamdată are să mă cruţe. Poate o oră, încă o oră, poate două. În nici un caz mai mult. Oricum, dacă ştiţi vreo rugăciune, n-ar strica s-o spuneţi în gînd pentru orice eventualitate.

Picioruş îl apucă de braţ :

— Părerea mea este că, decît să spun cu o rugăciune în gînd, ai avea dumneata mai mult de cîşti-

gat dacă mi-ai povesti tot ce știi despre tipul din restaurant. Haide s-o luăm pe străduța asta, ca să ieșim în Bulevard, unde avem mult mai multe șanse să găsim un taxi liber.

— Sînteți un tînăr inimos, dar, într-un fel, cum nu se poate mai imprudent.

Și smucindu-și brațul, cu o carată puternică aplicată în ceafă, îl lungi pe Picioruș pe trotuarul ud.

NEBUNUL FĂRĂ IDENTITATE DE LA SPITALUL CENTRAL

Cînd Picioruș și-a revenit după aproape trei sferturi de oră, primul lucru pe care l-a făcut a fost să caute un telefon public, ca să-mi telefoneze. Era furios de ceea ce i se întîmplase, dar totodată îi era și rușine că fusese doborît de un om mult mai în vîrstă decît el. În timp ce-mi raporta, deși nu-l puteam vedea la față, mi-am dat seama numai după tonul amărît cu care îmi vorbea că de rușine i se îmbujorează obrajii.

I-am cerut să vină la sediu, după care m-am îmbrăcat și, cu o mașină de serviciu, m-am deplasat și eu acolo. Cînd am ajuns, Picioruș mă aștepta de cinci minute. Avea o figură atît de amărîtă, încît mi s-a făcut milă de bietul băiat.

— Nu-i nimic, Picioruș. Se mai întîmplă. Runda a doua ai s-o cîștigi dumneata.

— Tovarășe maior, nu mi-a dat prin minte că va reacționa în felul acesta, așa că m-a luat pe nepregătite.

— Bineînțeles că te-a luat pe nepregătite. Dar acum e un fapt consumat și nu mai are rost să discutăm despre aceasta. Ceea ce trebuie să facem acum este să punem mîna pe Tănăsache.

— Nu cred că va fi ușor, tovarășe maior.

— În nici un caz.

Am luat măsuri pentru arestarea lui Tănăsache. Eram convins că, încă înainte de-a se face ziuă, vom izbuti să-l prindem. Picioruș, împreună cu doi lucrători operativi, se deplasară la locuința lui Tănăsache. Personal nu speram că, după ce îl atacase pe Picioruș, se dusese acasă să se culce. Speram însă că Picioruș, deplasîndu-se pînă acolo, va putea afla de la nevasta lui Tănăsache locul unde acesta se ascundea. (Nu excludeam nici eventualitatea ca, mai înainte de a-și căuta undeva o ascunzătoare, Tănăsache să fi trecut pe acasă, să-i pună la curent pe ai săi și să-și ia unele lucruri de strictă necesitate.)

Era ora trei de dimineață cînd Picioruș sună la soneria locuinței lui Tănăsache. Ceilalți doi lucrători operativi supravegheau ieșirea de serviciu, din spatele casei, pentru cazul cînd Tănăsache ar încerca să dispară pe acolo. La colțul străzii aștepta mașina ce-i adusese. Sună de mai multe ori, îndelung, și abia după zece minute veni să-i deschidă Sibil, soția lui Tănăsache.

— Pe cine cauți, domnule ? îl întrebă indignată. Ceva nemaipomenit ! Să deranjezi lumea din somn la o asemenea oră !

— Pe domnul Drugan îl caut. Pe domnul Tănăsache Drugan.

— Soțul meu nu-i acasă. Sînt chiar îngrijorată că n-a venit pînă la ora asta. Dumnealui nu obișnuiește să întîrzie. Pot spune că se întîmplă pentru prima dată. Dar dumneata cine ești ?

Picioruș care, datorită nerăbdării și enervării, uitase să se legitimeze, o făcu acum.

— Doamnă, aș putea să intru pentru cîteva minute ?

— Dacă este absolut necesar... Poftiți în casă !

Îl introduse într-o sufragerie. Mobila în stil florentin era superbă. Tablourile de pe pereți semnate de pictori consacrați ; argintăria și vesela trădau opulența. Și doar se afla în casa unui funcționar de hotel și al unei coafeze.

— Tată, vrei să vii puțin ? strigă Sibil, după ce bătu într-o ușă. Apoi către Picioruș : Vă rog să așteptați să vină și tata. Colonelul ! (Pronunță cuvîntul cu un fel de emfază, probabil cu intenția secretă de a-l impresiona.)

Cîteva minute mai tîrziu își făcu apariția și „colonelul" într-un halat de mătase vișiniu, pe care-l îmbrăcase peste pijama. Era un bărbat trecut de șaizeci de ani, înalt, drept, frumos. Părul alb era bogat și vag ondulat. Mirosea a lavandă și nu făcea impresia că abia se trezise din somn.

— Colonel în rezervă, Atanasiu ! se recomandă el. Cu cine am onoarea ?

Picioruș își spuse numele, pe urmă formulă prima întrebare :

— Este adevărat că domnul Tănăsache nu se află *acum* aici ?

— Dar bine, domnule, ți-am spus doar că nu s-a întors încă ! interveni Sibil, vădit enervată.

— Ginerele meu nu a venit acasă, confirmă bătrînul, după care își examină cu atenție unghiile lustruite, parcă spre a se încredința dacă, între timp, nu se întîmplase ceva cu ele.

— Îmi permit să vă atrag atenția amîndurora că mărturiile false sînt sancționate de lege.

— Știm lucrul acesta, confirmă bătrînul, întorcîndu-se cu fața către fiică-sa, parcă spre a-i cere scuze că vorbise și în numele ei. Sibil dădu afirmativ din cap, pe urmă privi în sus, cu un fel de plictiseală exasperantă, de parcă interpela divinitatea : „Dumnezeule, de ce mi l-ai adus și pe ăsta pe cap ?“

— Bine ! *Acum* nu este aici. Chiar cu riscul de a părea plictisitor, țin să vă întreb dacă, în ultimele două ore, n-a dat pe acasă.

— Nu, domnule, răspunse bătrînul care, descoperind că batista din buzunarul de la piept al halatului nu stătea cum trebuie, o scoase, o despături, o împături la loc, după care o potrivi în așa fel, încît cele patru colțuri să se vadă simetric și discret, ca patru petale de trandafir alb.

— Nici nu v-a telefonat ?

— Nu !

— Dacă ați presupune că domnul Tănăsache are motive să nu dorească să dea ochii cu noi, unde credeți că ar putea să se ascundă ?

— Domnule, ginerele meu este un om cinstit, și nu cred, nu pot crede că ar avea vreun motiv să se ferească de a da ochii cu dumneavoastră.

— Dar dacă, totuși, ar avea un motiv ? insistă Picioruș.

— Dacă, totuși, un asemenea motiv există, habar nu avem unde ar putea să se ascundă. Tu, Sibil, ai idee ?

— Nu, tată. Apoi către Picioruș : Domnule, ce acuzații îi aduceți soțului meu ? De vreme ce sînt soția lui nu credeți că am dreptul să aflu ?

— Nu, doamnă. Sau, mai exact, deocamdată nu.

Se scurseseră douăsprezece ore de cînd fuseseră luate toate măsurile ce se impuneau într-o asemenea împrejurare, fără să dăm de urma lui Tănăsache, de parcă îl înghiţise pămîntul. Începusem să mă întreb dacă nu cumva Tănăsache fusese între timp lichidat eventual de către individul din restaurant, care, numai prin simpla sa prezenţă, izbutise să exercite asupra lui o adevărată teroare. Totuşi, temerea aceasta era contrazisă de cele afirmate de Picioruş. Anume că, după plecarea de la restaurant, nimeni nu-i urmărise. Desigur, îmi venea greu să cred că Picioruş se înşelase. Într-adevăr, era el tînăr, dar în ultimă instanţă nu tinereţea, ci experienţa este hotărîtoare. Or Picioruş avea măcar atîta rutină ca să *simtă* dacă este sau nu urmărit. Da, aveam încredere în „flerul" lui Picioruş ; dar dacă se înşelase şi individul din restaurant totuşi îi urmărise şi, după ce Tănăsache se descotorosise de Picioruş, apăruse din umbră spre a se răfui cu el ? Ipoteza aceasta a răfuielii impunea, cu necesitate, o alta : lichidarea lui Tănăsache. Şi cu toate că aveam serioase îndoieli că faptele s-au putut petrece aşa, am extins cercetările, căutînd nu numai un Tănăsache în viaţă, ci, eventual, cadavrul lui.

Dar cu aceasta nu epuizasem absolut toate ipotezele. Nu era exclusă şi o prealabilă înţelegere între Tănăsache şi individul cu fîş. O înţelegere prealabilă ? Cum asta ? Simplu. Tănăsache prinde de veste că Picioruş îl filează. Atunci, în înţelegere cu acel individ, pun la cale atragerea urmăritorului într-o cursă. În acest scop, se autoinvită la masa lui Picioruş, bate cîmpii, dar îi dă acestuia să înţeleagă că ştie cine este. La un moment dat, apare individul

cu fîş. Tănăsache afectează spaimă şi Picioruş se lasă păcălit. După aceea, Tănăsache îl invită să facă amîndoi cîţiva paşi pe jos şi Picioruş acceptă. Pe drum, continuă să joace teatru. Numai că de data asta Picioruş reacţionează altfel decît se aşteptau cei doi complici şi atunci, văzîndu-se în pericol de-a fi arestat, ca să scape, Tănăsache îl atacă, făcîndu-l inofensiv.

Ipoteza aceasta, dintr-un anumit punct de vedere, părea mai verosimilă chiar decît aceea a lichidării lui Tănăsache de către individul cu fîş. În orice caz, investigaţiile noastre se desfăşurară pe toate planurile, dar fără vreun rezultat concret. Categoric, pe Tănăsache parcă îl înghiţise pămîntul. Cît priveşte Lawitz, nici el nu dădea vreun semn de viaţă. Eşecul părea total.

În cea de-a treia zi l-am audiat din nou pe căpitanul Ciubotaru.

— Nimic nou, tovarăşe căpitan ?

— Nimic, tovarăşe maior. Lawitz se încăpăţînează să nu dea vreun semn de viaţă. Asta ar putea să însemne ori că bănuieşte ceva, ori că nu-i în ţară.

— Spuneaţi că vărul dumneavoastră v-a făcut legătura cu Lawitz.

— Da ! Tănăsache.

Şi se uită la mine bănuitor, fiindcă nu înţelegea motivul pentru care reluam o discuţie în care el fusese foarte clar.

— Nu mi-aţi spus în ce relaţii vă aflaţi cu vărul dumneavoastră !

— Relaţii bune. Ţinem unul la altul. Ne vedem însă foarte rar.

— De ce ?

— Din lipsă de timp. El ocupat... Eu de asemenea... Și apoi, ca să fiu sincer, dacă nu ne vizităm asta se întîmplă, în primul rînd, din cauza nevestelor. Lucia și Sibil nu prea se suferă. Știți cum sînt femeile.

— În ultimele săptămîni v-ați întîlnit ?

— Nu !

— Nu l-ați căutat la hotel ?

— După cele ce mi s-au întîmplat cu Lawitz, pe acolo nu-mi mai calcă piciorul. M-am lecuit pentru totdeauna.

— Nu v-a telefonat cumva zilele acestea ?

— Nu !

— Aș vrea să vă pun o întrebare mai indiscretă. Tănăsache are vreo legătură extraconjugală ?

— Nu știu ! Ne vedem prea rar ca să ne facem asemenea confidențe.

— Dacă, eventual, vă telefonează sau vă cere să vă întîlniți, vă rog să-mi dați de veste. Dar fără ca el să știe.

— A făcut ceva rău, tovarășe maior ? se neliniști.

— Nu știu !

Și m-am ridicat. A înțeles că nu aveam a-i pune alte întrebări. A plecat. De la fereastră l-am văzut traversînd strada. Mersul îi era obosit. M-am uitat la ceas. Era ora cînd obișnuia să ia troleibuzul ca să se ducă la aeroport.

Trecură zece zile. Tănăsache era de negăsit. Și iată, în cea de-a unsprezecea zi, Bogdan năvăli, ca o furtună, în biroul meu :

— Bătrîne, îți scoți pălăria ?

— Dacă este cazul...:
— Știu unde se află Tănăsache.
— Unde ? am întrebat sceptic.
— La Mandravela. Vreau să spun la Spitalul Central.

M-am uitat la el bănuitor. Voia să glumească ? Dar parcă niciodată Bogdan nu fusese mai serios ca în clipa aceea.

— Sigur ?
— Absolut sigur.
— În cazul acesta, îmi scot pălăria. Cum naiba ți-a dat prin minte să-l cauți acolo ?
— Lăsînd gluma la o parte, află că meritul meu este egal cu zero. Întîmplarea, bătrîne, pura întîmplare. O hoașcă mai dată naibii ca întîmplarea nici că există. Închipuie-ți, acum vreo două ore treceam pe Magheru cu Ducipalul meu. (Ducipalul lui Bogdan era un Fiat 1300, proprietate personală.) La un moment dat, cine crezi că mă depășește ? Madam Sibil, nevasta lui Tănăsache. Era foarte grăbită. „Unde s-o fi grăbind așa ?“ m-am întrebat. Că m-am întrebat, nu-i nici o scofală. Totuși merit să-ți scoți pălăria, fiindcă nu m-am mulțumit doar să mă întreb, ci m-am luat după ea. A fost, bătrîne, o inspirație fainâ. Și n-o spun ca să mă laud. De aceea, de multe ori, cînd am răgazul să citesc niscai poezii în vreo revistă literară, mă cuprinde un fel de melancolie și îmi zic : „În definitiv, în meseria mea poți face treabă bună și fără inspirație, pe cînd ca poet, fără inspirație, nu valorezi nici doi bani. Oare de ce naiba natura m-a înzestrat cu un asemenea har, fără să am neapărată nevoie de el, dar, în schimb, i-a nedreptă-

ţit pe unii dintre poeţi, care au absolută trebuinţă de inspiraţie ?

Bogdan avea chef de vorbă şi, fiindcă ştiam cît de mult îi plăceau digresiunile, l-am întrerupt :

— Ascultă, măi băiete, cred că acum nu-i momentul cel mai potrivit pentru asemenea divagaţii. Spune-mi mai bine ce-i cu Tănăsache !

— Îţi vorbeam de nevastă-sa.

— Ai urmărit-o... Şi ?

— Îţi spuneam că am avut inspiraţia s-o urmăresc. Ei bine, am urmărit-o şi află, bătrîne, că maşina ei nu s-a oprit decît la poarta Spitalului Central. E nevoie să-ţi spun cît de surprins am fost ?

— Nu ! Spune mai departe.

— M-am întrebat : „Oare madam Sibil asta are contract cu spitalul să coafeze nebunele ?“ A fost, recunosc, o întrebare neserioasă. De aceea m-am agitat un pic şi, cîteva minute mai tîrziu, am izbutit să aflu că, de fapt, Sibil venise să se intereseze de starea sănătăţii lui bărbatu-su.

— Şi ce-a aflat ?

— Că prinde muşte.

— Aşa i-au spus medicii ?

— Da ! Interesant însă ştii ce este ? Că madam Sibil, după ce a luat cunoştinţă de boala lui bărbatu-su, a zis mersi pentru informaţii şi a plecat, fără să-şi exprime dorinţa de a-l vedea.

— Ascultă, măi băiete ! Ţie ce ţi-au spus medicii despre Tănăsache ?

— Exact ce i-au spus şi ei. Că i s-a deranjat biblioteca.

— E chiar atît de grav bolnav ?

Bogdan ridică din umeri :

— Cît de grav este, nu știu. Medicii însă așa pretind.

— Tu l-ai văzut ?

— Nu ! Numai m-am informat. Am știut că ai să vrei să-l vezi și am amînat plăcerea asta pentru mai tîrziu.

— Ziceai că te-ai informat. Ei bine, ai aflat cum a ajuns acolo ?

— Desigur. În urmă cu zece zile, dimineața, cînd profesorul Vasiliu a sosit la spital, Tănăsache l-a întîmpinat și i-a cerut să-l primească, fiindcă vrea să-i facă o comunicare importantă, care privește securitatea statului. Profesorul, deși nu înțelegea de ce individul i se adresează tocmai lui, a acceptat totuși să-l primească. Odată ajuns în biroul acestuia, Tănăsache a început să-l acuze că este conducătorul unei rețele de spionaj și să-l amenințe că, în cazul cînd nu-i numără pe loc suma de o sută de mii de lei, îl va denunța Securității. Profesorul, dîndu-și imediat seama că are de-a face cu un nebun, s-a recunoscut vinovat și s-a învoit să-i cumpere tăcerea cu prețul de una sută de mii de lei. În realitate, a luat măsurile necesare ca să-l facă inofensiv. De atunci Tănăsache se află la Central.

— Bine, dar spitalul n-a anunțat pe nimeni timp de zece zile ?

— Ba da, miliția. Trebuie însă să știți că asupra lui Tănăsache nu s-a găsit nici un fel de act. Miliția și acum cercetează spre a-i stabili identitatea. De altfel, cui i-ar fi dat prin minte să iden-

tifice în nebunul fără identitate de la Central pe Tănăsache, cel pe care noi îl căutăm de zece zile ?

Bogdan avea dreptate. Într-adevăr, cui i-ar fi dat prin minte ?

— Măi băiete, ceva nu-i în ordine în toată povestea asta, i-am atras atenţia.

— Ce anume, bătrîne ?

— Spuneai că miliţia încă n-a izbutit să stabilească identitatea lui Tănăsache. Pe de altă parte, tot tu ai afirmat că Sibil s-a dus să se intereseze de starea sănătăţii lui bărbatu-su. Ea nu s-a legitimat ? N-a dat o explicaţie ? În ce calitate s-a interesat ?

— Ia-o mai încet, Ducule ! îmi recomandă Bogdan. Sibil s-a prezentat la spital astăzi pentru prima dată. Desigur, s-a legitimat. A recunoscut că bolnavul este bărbatu-su. Dar asta abia acum două ore. Cei de la spital încă n-au apucat să anunţe miliţia. Aşa că totul e clar ca bună ziua. Sau poate eşti de altă părere ?

— Mda !... Explicaţia este posibilă. Pe urmă, hotărîndu-mă brusc : Eu dau fuga pînă la Spitalul Central. Vii şi tu ?

— Nu ! Am altă treabă.

— Bine, atunci am plecat.

Am avut norocul să-l găsesc acolo pe profesorul Vasiliu. Mi-a repetat ceea ce ştiam deja de la Bogdan.

— Domnule profesor, e bolnav într-adevăr ? Nu cumva simulează ?

— În nici un caz !

— Aş putea să-l văd şi eu ? Sau e cumva periculos ?

— Nu, de loc. Sigur că-l puteţi vedea. Vă însoţesc.

Cînd am intrat în încăperea ce-i fusese destinată, Tănăsache era absorbit de o treabă căreia îi consacra — după cum am aflat — toate orele din timpul zilei şi o parte din orele de noapte. Ciocănea pereţii cu o pietricică, pe urmă îşi lipea urechea şi asculta cu atenţie. La început nu ne acordă nici o atenţie. Mai tîrziu, cînd luă cunoştinţă că nu mai este singur, duse degetul la buze, ceea ce însemna că ne interzicea să vorbim, pe urmă continuă să ciocănească peretele.

— Încă n-ai găsit ? îl întrebă profesorul Vasiliu.

Tănăsache, contenind să mai ciocănească, se întoarse cu faţa spre noi :

— Am să găsesc. Precis am să găsesc. Aicea l-ai ascuns. Haide, recunoaşte că aicea l-ai ascuns !

— Dumnealui este convins că am ascuns în peretele acesta, într-o anume ascunzătoare, documente secrete, de mare importanţă ! mă lămuri profesorul.

Tănăsache abia acum catadicsi să mă privească.

— Tu cine eşti ? mă întrebă, răstindu-se. N-am apucat să găsesc un răspuns, fiindcă tot el adăugă : Lasă că ştiu. De altfel am fost convins că, pînă la urmă, perspicacitatea voastră, sau poate întîmplarea, vă va pune pe urmele lui. Apoi, arătînd cu degetul pe profesor, într-un gest ameninţător şi solemn : El este şeful !... Priviţi-l !... El este Monseniorul !... Arestaţi-l imediat ! E un spion periculos. Credeţi-mă ! Mă credeţi ?

— Bineînţeles că domnul te crede ! răspunse profesorul în locul meu.

— Aveţi un revolver ? mă întrebă Tănăsache, făcînd cîţiva paşi spre mine.

— Nu ! i-am răspuns.

— Cum, n-aveţi asupra dumneavoastră o armă ? Domnule, sînteţi de o imprudenţă condamnabilă ! Monseniorul poate să vă atace, să vă ucidă. De altfel, n-ar fi la prima lui crimă. E periculos. Extrem de periculos. Pe urmă, amintindu-şi dintr-o dată : Sînteţi salvat, domnule. Dacă nu aveţi asupra dumneavoastră un pistol, vă voi împrumuta eu o armă mult mai eficace. Un moment. Se căută prin buzunare, şi pînă la urmă scoase o pietricică, aidoma aceleia cu care ciocănea pereţii. Poftim acest laser. Luaţi-l ! Eu mai am unul, aşa că nu trebuie să aveţi scrupule. Luaţi-l ! Vă rog, nu mă refuzaţi !

Profesorul Vasiliu îmi făcu semn să iau pietricica.

— Vă mulţumesc, domnule.

— Pentru puţin. Pe urmă, întorcîndu-se către profesor şi frecîndu-şi mîinile de satisfacţie : Ei, monseniore, să vedem acum pe unde ai să scoţi cămaşa. De data asta eşti obligat să mărturiseşti. Mărturiseşte pînă nu-i prea tîrziu. Cereţi-i să mărturisească ! se răsti din nou la mine.

— Mărturiseşte ! am ţipat la profesor, spre marea satisfacţie a lui Tănăsache.

— Mărturiseşte ! mă susţinu şi Tănăsache. Care pe care ? Tu sau Mătrăguna ?

— Lasă că am să-ţi spun altă dată, se eschivă profesorul, dîndu-mi să înţeleg prin semne că era cazul să ne retragem.

Tănăsache mă privi triumfător :

— Ai văzut ? Nu vrea să mărturisească. Dă din

colţ în colţ. E mare parşiv. Şi periculos. Mătrăguna nu e mai prejos. Între ei se dă o luptă pe viaţă şi pe moarte. Mătrăguna contra Monseniorului ?... Monseniorul contra Mătrăgunei ?... Nu ştiu !... Tot un drac !... Asta-i. Pe urmă, imperativ, către mine : Scoate laserul ! Am scos pietricica din buzunar. Acum străpunge-l ! Fă-i găuri ca la şvaiţer. Ochiul drept... Ochiul stîng... O gaură în dreptul inimii... Una în pîntece. Haide ! Ce mai stai ?

Deşi nu mai avusesem de-a face cu nebunii, am ştiut să adopt o atitudine care să nu-l irite pe Tănăsache. L-am luat deoparte şi i-am spus în şoaptă :

— Nu e cazul acum. Încă n-a mărturisit. Mai tîrziu, nici o grijă !

— Ai dreptate ! se bucură Tănăsache. Mai întîi să mărturisească.

Profesorul Vasiliu se îndreptă spre uşă, făcîndu-mi semn să-l urmez.

— M-am hotărît să mărturisesc totul, îi explică lui Tănăsache. Mă duc să scriu declaraţia. Nu-i aşa că preferi o declaraţie scrisă ?

— Bineînţeles, se învoi Tănăsache.

— Stai, că nu te las să pleci singur. N-am încredere în tine. Trebuie să te supraveghez îndeaproape ! i-am spus profesorului, intrînd în joc.

Tănăsache ne lăsă să plecăm. Nici nu închisesem bine uşa în urma noastră, că el se şi apucă să ciocănească din nou pereţii, în căutarea documentelor.

Revenind în biroul profesorului, încă o dată l-am întrebat :

— Domnule profesor, sînteţi absolut sigur că nu simulează ?

— Absolut sigur ! Dumneavoastră, însă, se pare că aveţi îndoieli.

Dacă aveam îndoieli ? Sigur că aveam. Îmi părea suspectă nebunia subită a lui Tănăsache. Picioruş stătuse seara de vorbă cu el şi Tănăsache se comportase normal. Nimic din atitudinea lui nu fusese de natură să-i sugereze că nu era în toate minţile. Pe de altă parte, chiar dacă acceptam ca posibilă nebunia lui, survenită peste noapte, îmi trezea suspiciuni felul cum ea se manifestase. Îl pîndeşte pe profesor, îi îndrugă nişte poveşti cu o reţea de spionaj al cărei şef este el, profesorul, şi îi cere acestuia să-i plătească o sută de mii de lei ca să păstreze secretul. Ciudat, foarte ciudat ! În definitiv, de ce îşi alesese drept „victimă" tocmai pe medicul şef al spitalului ? De ce nebunia lui se manifesta tocmai la poarta balamucului, şi abia dimineaţa ? Nu cumva fiindcă era singurul loc unde i se putea pierde urma măcar pentru un anumit timp ? Mai mult, cum se face că asupra sa cei de la spital n-au găsit buletinul de identitate sau vreun alt act pe baza căruia să i se poată stabili identitatea ? Fiindcă era totuşi greu de presupus că Tănăsache, pînă a nu înnebuni, circulase prin oraş fără să aibă asupra sa vreun act. Or, în cazul acesta, trebuia să trag concluzia că nebunia lui începuse a se manifesta prin distrugerea oricărui act pe baza căruia i se putea stabili identitatea ? Ciudată manifestare de demenţă !

— Domnule profesor, personal am îndoieli că Tănăsache este într-adevăr nebun.

— Îmi pare rău că trebuie să vă contrazic, dar, credeţi-mă, sînt mai în măsură decît dumneavoastră să-mi dau seama dacă un pacient simulează sau nu.

Profesorul Vasiliu era foarte sigur pe el şi, mărturisesc, siguranţa lui m-a făcut să am îndoieli că dreptatea este de partea mea. În definitiv, el era o somitate în specialitatea sa, pe cînd eu, un profan, un ageamiu. Şi cu toate acestea, îmi era atît de greu să cred că Tănăsache înnebunise cu adevărat ! În orice caz, ar fi fost o adevărată insolenţă din partea mea să-l contrazic.

— Domnule profesor, în urmă cu vreo două-trei ore, soţia lui a venit să se intereseze de starea sănătăţii sale. Dumneavoastră aţi văzut-o ?

— Da. Doctorul Crişan a adus-o la mine.

— V-aş ruga să-l chemaţi aici.

Cinci minute mai tîrziu, doctorul Crişan intra în cabinetul profesorului. Acesta din urmă făcu prezentările.

— Domnule doctor, aş dori să vă pun cîteva întrebări.

— Vă rog !

— În legătură cu pacientul pînă de curînd fără identitate.

— Adică, în legătură cu Tănăsache Drugan.

— Exact. A fost aici soţia lui. Ce v-a spus ? Vă rog să-mi reproduceţi cît mai fidel cuvintele ei.

— Mi-a spus... staţi puţin să-mi amintesc. Da !... Mi-a spus că soţul ei a dispărut de acasă în urmă cu unsprezece zile. Că l-a căutat peste tot, şi că nici miliţia care a fost anunţată imediat nu i-a dat de urmă. Şi acum vine partea curioasă a declara-

ţiei sale. Pretinde că în noaptea aceasta a avut un vis ciudat. A visat, pur şi simplu, că soţul ei se află internat la noi. Ea nu prea crede în vise, dar, întrucît şi aşa omul ei era de negăsit, şi-a spus că nu ar avea nimic de pierdut dacă va veni să se intereseze. Cînd am aflat că soţul ei dispăruse în urmă cu unsprezece zile, imediat m-am gîndit la pacientul nostru, căruia nu-i putusem stabili identitatea. I-am cerut să mi-l descrie. Semnalmentele corespundeau perfect. I-am spus că avusese un vis profetic, fiindcă, într-adevăr, soţul ei se află internat la noi. Asta e tot, domnule.

— De ce aţi adus-o la domnul profesor ? Era absolut necesar ? am vrut să ştiu.

— Am crezut că pe domnul profesor îl va interesa s-o cunoască, îmi răspunse doctorul Crişan cu un ton glacial, ceea ce mă convinse că întrebarea mea îl jignise.

— Nu şi-a exprimat dorinţa să-şi vadă soţul ? am întrebat, de data asta adresîndu-mă profesorului.

— Nu !

Doctorul Crişan interveni :

— Am întrebat-o dacă nu vrea să-l vadă — asta înainte de-a o aduce la domnul profesor — dar ea a refuzat, spunînd că se simte prea tulburată, dar că va reveni într-una din zilele următoare.

— Altceva ?

— Cam asta-i tot. Mi-a făcut impresia că era tare grăbită, mai adăugă doctorul Crişan.

— Nu s-a interesat dacă boala de care suferă bărbatu-su e gravă ?

De data asta răspunse profesorul :

— Dacă nu-mi atrăgeaţi atenţia, uitam. M-a întrebat doar dacă prevăd o însănătoşire grabnică a soţului ei. Doctor Crişan, nu-i aşa că acesta a fost sensul întrebării ei ?

— Da, domnule profesor.

— Şi dumneavoastră ce i-aţi răspuns ?

— Că nu-l văd părăsind prea curînd spitalul.

— Cum a reacţionat aflînd o asemenea veste ?

Profesorul ridică din umeri :

— În nici un fel. De altfel, nici n-am observat.

— Mă iertaţi, domnule profesor — interveni doctorul Crişan — dar, după părerea mea, răspunsul dumneavoastră n-a prea afectat-o. Vă rog să mă credeţi că am fost chiar mirat. Totuşi îi este soţ...

— Vă mulţumesc, domnilor.

M-am ridicat. Profesorul mi-a întins mîna peste birou. I-am strîns-o. Am ieşit din cabinetul lui împreună cu doctorul Crişan, care se oferi să mă conducă.

— Domnule doctor, dumneavoastră ce părere aveţi ? Tănăsache este într-adevăr bolnav, sau simulează ?

— Părerea mea concordă cu a profesorului.

Maşina lui Sibil aştepta în faţa unei vile de pe strada Londrei. Se afla acolo de mai bine de două ore. Dar două ore nu e prea mult cînd clienta care trebuie coafată nu este fieştecine şi pe deasupra mofturoasă. De altfel, mă informasem că motivul pentru care Sibil nu ducea lipsă de clientelă — mă refer la acea clientelă ce nu voieşte sau nu are răbdare să frecventeze un salon de coafură — era

că se pricepea de minune să creeze iluzia că niciodată nu se grăbea. Și era aceasta o mare calitate, fiindcă femeile, neavînd decît o idee aproximativă despre valoarea timpului — pe care și-l irosesc fără regrete, preocupate de o serie de nimicuri — se indispun grozav atunci cînd altcineva le amintește, sub o formă sau alta, că, totuși, timpul, acest mare dușman al vieții, este scump. Dînd clientelor iluzia că nu se grăbește, și că singura ei preocupare este ca ele să fie mulțumite, ca o bună psiholoagă ce era, Sibil știa că bacșișul va fi cu atît mai substanțial, cu cît iluzia va fi mai perfectă.

Mașina lui Sibil fusese parcată în fața casei în urmă cu două ore, dar eu mă aflam pe strada Londrei numai de zece minute. Așteptasem cinci minute în Mercedesul care mă adusese, iar ultimele cinci minute mi le irosisem plimbîndu-mă pe stradă. La un moment dat, trecînd pe lîngă mașina cu care se deplasa Sibil, mi-a dat prin minte să verific dacă nu cumva uitase să încuie mașina. Uitase. Atunci am deschis portiera și m-am instalat confortabil, picior peste picior, pe bancheta din spate. Aveam în buzunar un prospect al O.N.T.-ului. Ca să nu mă plictisesc așteptînd, l-am scos și am început să-l frunzăresc. Mult n-a trebuit să aștept. Exact peste cincisprezece minute, am văzut-o pe Sibil ieșind din casă, grăbită. Preocupată să caute în poșetă cheia de contact, nu băgă de seamă că în mașină se afla cineva. Mă observă abia după ce urcă la volan, în oglinda retrovizoare. Cîteva clipe rămase ca paralizată.

— Cine ești ? mă întrebă răstit.

— Dă-i bătaie ! Ia-o spre Casa Scînteii.

Ezita. Totuşi nu părea impresionată şi nici nu făcea impresia că-i este frică. Aveam sentimentul că elementul surpriză pe care scontasem fusese ratat. Se uita la mine prin oglinda retrovizoare, cercetîndu-mă cu luciditate. Pînă la urmă, vîrî cheia de contact şi porni motorul. Sibil conducea cu o mînă sigură. Nu spunea nimic, nu punea întrebări. Din cînd în cînd, mă privea întrebător. Am lăsat-o să fiarbă în zeama ei.

Pentru prima dată foloseam o asemenea metodă şi eram curios să văd cu ce rezultat se va solda. Dacă Bogdan m-ar fi văzut instalîndu-mă în maşina ei şi dacă m-ar fi auzit invitînd-o să meargă spre Casa Scînteii sigur că ar fi făcut nişte ochi foarte mari. Nu era „genul" meu de a acţiona. Dacă, totuşi, procedasem aşa, o făcusem fiindcă, din cele ce putusem afla despre Sibil, îmi dădusem seama că nu prea se pierdea uşor cu firea. Despre ea, Bogdan spunea : „Bătrîne, Sibil îmi face impresia că-i unsă cu toate alifiile. Asta, dacă-i încolţită cu ceva, joacă tare". De încolţit nu aveam cu ce s-o încolţesc. Pe de altă parte, nu voiam s-o convoc la sediu, ca să am cu ea o conversaţie ştiinţifică în legătură cu visele. Metoda pe care mă hotărîsem s-o folosesc mă angaja pe mine, ca individ, nu şi instituţia pentru care lucram. Fiindcă asta îmi era intenţia : să nu-mi dezvălui identitatea.

— N-ai de gînd să vorbeşti ? mă întrebă ea, cînd ajunserăm pe la Arcul de Triumf.

Nu i-am răspuns imediat. Abia cînd am ajuns în Piaţa Scînteii i-am spus :

— Ia-o spre aeroport !

Cînd am ajuns în dreptul fîntînii Mioriţa, iarăşi întrebă :

— Cine eşti ?

Întrebarea ei îmi plăcu. Am avut intuiţia că tactica pe care o adoptasem nu era greşită. De altfel, faptul că ea se supusese cu docilitate dovedise că se temea de cineva sau, în cel mai bun caz, că nu avea interes să atragă atenţia asupra ei.

— Bănoasă meseria de coafeză, aşa-i ?

Se aştepta atît de puţin să-i pun o asemenea întrebare, încît nu observă o denivelare a şoselei, ca s-o evite. Arcurile gemură şi maşina fu zgîlţîită rău de tot. Se uită la mine furioasă.

— Ce te priveşte ? Că doar nu eşti de la controlul averilor.

— Zece mii poate că nu, dar şapte-opt mii cîştigi sigur pe lună, aşa-i ?

— Ce-ţi pasă ? Apoi fără mînie : Zău, nu ai haz ! În definitiv, ce urmăreşti ? Cine eşti ?

— Chiar nu bănuieşti ?

— Nu !

— Încearcă, poate ghiceşti.

— Nu ştiu !... Nu vreau ! Spune tu.

— Ghiceşte dacă, într-adevăr, nu-ţi dă prin minte cine aş putea fi.

— Crede-mă, habar n-am. Tănăsache nu mi-a vorbit de tine.

Era un punct cîştigat. Va să zică, nici prin minte nu-i dădea că aş putea fi un reprezentant al autorităţii. Asta pe de o parte. Pe de alta, răspunsul ei : „Tănăsache nu mi-a vorbit de tine" constituia, indirect, o dovadă că bărbatu-său avea legături dubioase cu anumiţi indivizi în stare să procedeze

așa cum procedasem eu, adică silind-o să mă însoțească într-o plimbare pe o rută necunoscută. Jocul devenea din ce în ce mai interesant.

— Apropo, ce mai face Tănăsache ?

— E bine, mersi, îmi replică, aruncîndu-mi prin oglinda retrovizoare o privire furioasă.

— Chiar e... bine, mersi ?

— Da !

— E acasă ?

— Da !

— De cît timp a dispărut ?

Era complet derutată. Și nervoasă. Fără să-și dea seama, mări viteza. Deși conducea bine, am început să mă tem.

— N-are rost să te grăbești, i-am atras atenția, că doar ne plimbăm. Te sfătuiesc să nu depășești viteza de nouăzeci kilometri. Se supuse. I-am pus din nou întrebarea : De cît timp a dispărut bărbatu-tău ?

— De unsprezece zile.

— Unde se află acum ?

— Nu știu !

— Nu cumva... prinde muște ? (Intenționat foloseam un limbaj care nu-mi era propriu, care pe Bogdan, dacă ar fi avut prilejul să mă audă, sigur l-ar fi încîntat.)

Iarăși se uită furioasă la mine prin oglinda retrovizoare.

— Acum știu cine ești. Tu mi-ai telefonat că-i internat la Spitalul Central. În definitiv, ce vrei ? Nu crezi că e mai bine să jucăm cu cărțile pe față ?

Propunerea ei era ispititoare. Numai că eu n-o puteam accepta, fiindcă nu eram în posesia căr-

ţilor pe care ea bănuia că le am. Or a-i arăta pe cele adevărate, adică a-i destăinui adevărata mea identitate, ar însemna pentru ea o asemenea surpriză, încît pe loc s-ar inhiba şi n-ar mai sufla un singur cuvînt.

— De acord. Începe, însă, tu.

— De ce nu tu ?

— Eu pun condiţii, să fim înţeleşi.

— Spune-mi, cel puţin, dacă tu mi-ai telefonat că Tănăsache se află internat la Spitalul Central.

— Nu eu ţi-am telefonat.

— Atunci nu mai înţeleg. Pur şi simplu nu înţeleg cine dracu eşti. Şi nici în ce încurcătură afurisită s-a vîrît Tănăsache.

— Am să te lămuresc mai tîrziu. Acum vorbeşte ! Nu încerca însă să mă minţi, fiindcă n-are să-ţi meargă. Eu ştiu mult mai multe lucruri decît ştii tu şi, dacă îţi cer să vorbeşti, o fac numai fiindcă vreau să clarific anumite puncte care nu-mi sînt prea clare.

— Tănăsache a trebuit să se dea la fund în urmă cu unsprezece zile.

— De ce ?

— Asta nu mai ştiu.

— Chiar nu ştii ?

— Ba da ! Are necazuri cu cei de la securitate.

— Spionaj ?

— Aşa presupun.

— Presupui ? Numai presupui ? am insistat.

— Sînt aproape sigură. Nu ştiu însă nimic sigur.

— Vrei să spui, că nu cunoşti amănunte ?

— Da, asta vreau să spun.

— Amănunte nu cunoşti, bine. Dar, în linii mari, despre ce este vorba ?

— Nu ştiu decît că l-a ademenit unul Lawitz.

— Pa Lawitz l-ai văzut vreodată ?

— Nu !

— Atunci, înseamnă că Tănăsache ţi-a vorbit despre Lawitz !

— Că mi-a vorbit e un fel de a spune. Cînd a trebuit să se dea la fund în urmă cu unsprezece zile, mi-a telefonat acasă noaptea, tîrziu, mai exact spre dimineaţă, să mă anunţe că trebuie să se ascundă cîtva timp, fiindcă are neplăceri cu securitatea. Atunci eu l-am întrebat : „Ce neplăceri poţi să ai tu cu ei ? Nu ţi-ai ţinut gura şi te-a auzit careva ?“ „Nu-i asta. E altceva mai grav. M-am lăsat ademenit de unul Lawitz şi cei de la securitate au cam bănuit.“

— Chiar aşa ţi-a spus ?

— Da !

— Acestea au fost chiar cuvintele lui ?

— Dacă îţi spun !

— Bine ! Altceva ?

— Mai nimic. Mi-a spus că are să-mi dea de veste mai tîrziu şi mi-a cerut să nu spun, dacă voi fi întrebată, că m-a chemat la telefon. „Să iei pe «nu ştiu» în braţe. N-am dat pe acasă, nu ţi-am telefonat, habar n-ai ce mi s-a putut întîmpla“. Pe urmă a închis. Asta-i tot.

Sibil mi-a aruncat o privire cercetătoare. Voia să se convingă dacă o cred sau nu.

— Cînd ai aflat că Tănăsache se află internat la Central ?

— Ieri. Am primit un telefon...

— De la cine ?

— Nu știu ! O voce necunoscută. Sînt sigură că n-am mai auzit-o niciodată. Mi-a spus că e internat la Spitalul Central, dar să nu am nici o grijă.

— Ți-a spus să te duci la spital ?

— Nu !

— Atunci de ce te-ai dus ?

— Așa !... Am vrut să mă conving. Nu-mi venea să cred.

— Nu te-ai gîndit că îi faci un deserviciu ?

— Eu ? Cum, adică ?

— Dezvăluindu-i adevărata identitate.

— Nu m-am gîndit la asta. De altfel, nici nu mi-a dat prin minte că, de vreme ce l-au internat, cei de la spital nu-i cunosc identitatea. Ar fi trebuit să fiu avertizată.

— A fost o greșeală.

Sibil iarăși se uită la mine, sfredelindu-mă cu ochii ei de peruzea. Remarca mea probabil o convinsese că am legătură cu aceia care îl internaseră pe Tănăsache la Spitalul Central.

— Dar dacă e nebun, ce-i pot face ? Nimic !

— Crezi că-i nebun cu adevărat ?

— E, pe dracu ! Dar dacă l-au internat, înseamnă că i-a dus pe medici. Tănăsache are alte defecte, dar prost nu-i. De altfel, doctorii cu care am stat de vorbă mi-au dat să înțeleg că prea repede n-au să-i dea drumul.

— Întoarce !

Sibil se grăbi să-mi execute ordinul. Părea extrem de bucuroasă. Minute întregi, mașina rulă pe șosea cu nouăzeci de kilometri pe oră, fără să schimbăm vreo vorbă.

— Aştept ! am auzit-o la un moment dat.
— Ce ?
— Să dai şi tu cărţile pe faţă.
— Dacă aş da cărţile pe faţă nu ţi-ar conveni.
— De ce ?
— Fiindcă, nemaisimţindu-mă în deplină siguranţă, aş căuta să mă scap de tine. Prea tînără nu eşti, totuşi nu cred că ţi s-a urît cu viaţa.
— Nu joci cinstit !
— Nu obişnuiesc.

Sibil îmi aruncă o privire înveninată. Dar, în acelaşi timp, îi era frică. N-a mai pus nici o întrebare, şi nici eu. La un moment dat a deschis aparatul de radio. N-am protestat. Cinci minute mai tîrziu tot ea l-a închis. Era extrem de nervoasă.

— Opreşte ! i-am cerut cînd am ajuns în Piaţa Victoriei. (Am coborît). A fost o plimbare agreabilă. Mersi !
— Du-te dracului !

Am urmărit cu privirea maşina, pînă dispăru pe Bulevardul Ana Ipătescu. Probabil că Sibil mai avea de vizitat şi alte cliente. Am oprit un taxi care m-a dus la sediu. Într-o oarecare măsură, plimbarea fusese rodnică. Aflasem amănunte interesante. Va să zică Tănăsache, înainte de-a se da la fund, telefonase acasă, iar socru-su şi nevastă-sa minţiseră cînd declaraseră lui Picioruş că el nu dăduse nici un semn de viaţă. Minţiseră fiindcă aşa le ceruse Tănăsache. Dar cîştigul cel mai mare era altul. Aveam certitudinea că Tănăsache nu înnebunise, ci simula pur şi simplu. Simula atît de perfect, încît izbutise să-l păcălească pînă şi pe profesorul Vasiliu, o somitate în materie.

În ce fel trebuia să acționez acum, cînd aveam certitudinea că Tănăsache trișează, nu-mi era clar. Îmi dădeam seama cît de greu îmi va fi să-l transfer pe Tănăsache de la domiciliul său voluntar — Spitalul Central — la celălalt, închisoarea. Desigur, profesorul Vasiliu nu va voi să accepte că fusese tras pe sfoară de un individ de teapa lui Tănăsache. Chestie de prestigiu personal pe de o parte, pe de alta, și de breaslă, fiindcă, probabil, în afară de profesor și de doctorul Crișan, și alți medici subscriseseră la diagnosticul pus lui Tănăsache. Prevedeam că va trebui să fac mare risipă de tact și de diplomație, ca să-i conving că locul lui Tănăsache era în cu totul altă parte. Totuși, aveam îndoieli. Oare aș proceda bine dacă Tănăsache ar afla că i-am priceput jocul ? De vreme ce, practic, se afla în mîna noastră, poate că lucrul acesta nu mai avea importanță. Nu mai avea importanță, în raport cu persoana lui. Dar în raport cu complicii ? Fiindcă Tănăsache sigur avea, dacă nu mai mulți, măcar unul singur, de pildă, pe acela care o vestise pe Sibil că bărbatu-su se află ascuns la Spitalul Central. Dacă priveam problema din acest punct de vedere, nu mai eram chiar atît de sigur că aș proceda bine, transferîndu-l pe Tănăsache de la ospiciu la închisoare.

Pe de altă parte, de fiecare dată cînd îmi aduceam aminte de dialogul dintre mine și Sibil ceva mă intriga, și încă în așa măsură, încît aproape că nu-mi venea să cred că era, totuși, adevărat. Anume, că nu bănuise de fel că omul care o silise să-l plimbe cu mașina pînă dincolo de aeroport ar putea fi un reprezentant al securității sau, eventual,

al miliţiei. Explicaţia acestei „miopii" nu putea fi decît una singură : Sibil ştia, sau numai bănuia, că în combinaţia în care se vîrîse Tănăsache existau interese divergente, antagonice. Aceasta ca o primă constatare. Cea de-a doua, nu mai puţin importantă : că nu pentru prima dată Tănăsache se vîrîse în bucluc, şi că ea, Sibil, tot nu pentru prima dată era obligată să-i fie într-un fel sau altul, complice.

Aşteptam pe colonelul Rareş să se întoarcă de la general, ca să-i cer părerea dacă era cazul să-l „transferăm" pe Tănăsache, cînd a sunat telefonul. Mă căuta profesorul Vasiliu, ca să-mi aducă la cunoştinţă că Tănăsache era mort, şi că, după toate probabilităţile, se otrăvise sau fusese otrăvit.

M-am deplasat acolo cu maşina. Tănăsache încă nu fusese transportat la morga spitalului. Mi-a ieşit în întîmpinare doctorul Crişan. (Ulterior mi-am dat seama că, dintre toţi, el era cel mai afectat.)

— Vă rog să-mi relataţi cele întîmplate.

— Ştiu atît de puţin ! Adică, ştim atît de puţin !... L-a găsit mort, azi-dimineaţă, sora. A anunţat medicul de gardă, medicul de gardă pe domnul profesor, iar domnul profesor pe dumneavoastră. Deşi nu i s-a făcut încă autopsia, e sigur că a murit otrăvit.

— Vreţi să spuneţi că s-a otrăvit ?

— Da, s-a sinucis. Nu e primul caz cînd un bolnav îşi pune capăt zilelor.

— Şi de unde şi-a procurat otrava ?

Doctorul Crişan ridică din umeri.

— Asta nu mai ştiu.

Una din infirmiere vîrî capul pe uşă.

— Mă iertaţi, domnule doctor, dumnealui e de la miliţie ?

— Da, sînt de la miliţie, i-am luat-o doctorului înainte cu răspunsul. Doreşti să declari ceva ?

— Da !

— Atunci poftește înăuntru.

— Vreau să declar ceva în legătură cu bolnavul de la salonul 4, care a murit azi-noapte.

— În dimineaţa asta, rectifică doctorul Crişan.

— Azi-noapte, azi-dimineaţă, n-are importanţă, de vreme ce-a murit. A murit otrăvit şi toată lumea se întreabă de unde a făcut rost de otravă. Eu ştiu.

— Chiar ştii ? se îndoi doctorul Crişan.

— Ştiu !... L-a otrăvit soră-sa.

— Mă rog, de unde ştii dumneata că l-a otrăvit soră-sa ? am întrebat la rîndul meu.

— I-am dus pachetul, că m-a rugat... De unde să-mi dea mie prin minte !

— Cine ? Soră-sa ? întrebă doctorul Crişan.

— Nu ! Domnul care a adus pachetul.

— Un moment, am întrerupt-o. Va să zică, un domn a adus un pachet pentru bolnav. Cînd s-a întîmplat asta ?

— Aseară, cînd am venit la spital. Că am fost de noapte. În poarta spitalului m-a ajuns din urmă un domn. Era un domn bine.

— Ce înţelegi dumneata printr-un domn „bine“ ? am întrebat.

— Un domn bine, e un domn bine. Pînă şi un copil ştie ce fel arată un domn bine.

— Eu nu ştiu ! am recunoscut, cu prefăcută umilinţă.

— Adică, un domn bine îmbrăcat, frumuşel, manierat. Vreau să spun, nu un mitocan. M-a între-

bat dacă lucrez la spital. I-am răspuns că da. Atunci tare s-a mai bucurat şi m-a rugat să-i fac un serviciu. Avea în mînă un pachet, aşa că nu mi-a fost greu să-mi dau seama cam despre ce anume serviciu este vorba. „Cu dragă inimă, domnule", m-am învoit. „În pachet sînt nişte prăjiturele de casă, pe care le-a făcut sora bolnavului. M-a rugat să le aduc eu, deoarece dumneaei nu are timp. Lucrează în tura de noapte la fabrică", mă lămuri el.

— Dumneata de unde ai ştiut căruia dintre bolnavi îi erau destinate prăjiturelele ? am întrebat-o.

— Mi-a spus dumnealui.

— Adică ?

— Mi-a spus numele...

— Şi dumneata îl cunoşteai pe bolnav după nume ?

— Ei, îl cunoşteam ! De unde să-l cunosc ? Parcă îl ştia careva dintre domnii doctori ? Sau dintre surori ? Nimeni.

— Nu vrei să vorbeşti ceva mai limpede ? m-am cam enervat.

— Cum să nu ! Cum să nu ! Să vedeţi. Dumnealui mi-a dat pachetul, eu l-am luat şi abia pe urmă l-am întrebat cum îl cheamă pe bolnav. „Tănăsache îl cheamă. Tănăsache Drugan". I-am spus că, după ştiinţa mea, nu avem în spital nici un bolnav cu acest nume. „La ce secţie a fost internat ?" m-am informat. Dar domnul bine nu ştia. „Păi atunci, cum să ajungă pachetul la el ?" l-am întrebat. Dumnealui a recunoscut că am dreptate. Mi-a spus că fusese internat în urmă cu vreo unsprezece zile, şi mi l-a descris aşa de bine, încît

mi-am dat imediat seama despre cine este vorba. Adică, de bolnavul care, de dimineaţa pînă seara, nu face altceva decît să ciocănească pereţii. Am luat pachetul şi l-am dus. Am crezut că-i fac un dram de bine, şi cînd colo... Cine ştie dacă prăjiturelele acelea nu erau otrăvite. Adică sigur erau, fiindcă de unde ciorilor, ar fi putut găsi bietul nebun otravă ?

— Te-ai uitat în pachet ? Conţinea, într-adevăr, prăjiturele ?

— Nu m-am uitat. Nici nu era nevoie, fiindcă mi-a mirosit a prăjituri.

— Şi „domnul bine“ ţi-a spus că prăjiturile erau din partea surorii bolnavului ?

— Da, aşa mi-a spus.

Douăzeci şi patru de ore mai tîrziu... Autopsia confirmase pronosticul. Tănăsache murise otrăvit cu cianură. Sibil a primit vestea morţii omului ei cu mult stoicism. N-a vărsat o lacrimă nici cînd Picioruş i-a adus la cunoştinţă vestea — eu m-am păstrat în umbră — şi nici mai tîrziu, la înmormîntare. N-a vărsat o lacrimă nici fata lui Tănăsache şi nici socru-său, colonelul pensionar Atanasiu. (Tănăsache a fost înmormîntat în cavoul familiei, unul dintre cele mai somptuoase cavouri din cimitirul Belu, cavou cumpărat pe nimic de la o fostă moşiereasă scăpătată). Asta dovedea că nimeni nu-l iubise. Dar, oare, numai atîta dovedea ?

A doua zi, după înmormîntare, din nou i-am cerut Sibilei să mă plimbe cu maşina.

— Ţi s-a spus, nu-i aşa, că Tănăsache a murit otrăvit ? am întrebat-o, deşi ştiam că Picioruş nu-i ascunsese adevărul.

— Mi s-a spus. Şi-a făcut-o cu mîna lui.

— Ce vrei să înţelegi prin asta ?

— Ceea ce se înţelege. Şi-a făcut-o cu mîna lui. Altceva nu mai am de adăugat.

Atitudinea ei era schimbată. Acum, cînd Tănăsache nu mai era în viaţă, nu mai părea dispusă să-mi

dea ascultare. Cu alte cuvinte, nu-i mai era frică de mine. Își făcuse probabil socoteala că, de vreme ce Tănăsache era mort, dacă refuza să-mi dea ascultare, nu trebuia să se mai teamă că omul ei va avea de suferit. Asta dovedea, în cazul cînd nu mă înșelam, că Sibil, deși nu ținuse la Tănăsache, dintr-un fel de solidaritate se ferise să adopte o atitudine care ar fi putut avea urmări neplăcute pentru el.

— Ți s-a spus și în ce fel a fost otrăvit ?

— Da ! I-au trimis niște prăjituri în care au pus otravă.

— Dar, desigur, nu ți-au spus că cei de la securitate te bănuiesc pe tine că l-ai otrăvit.

— Eu ? Ce interes aveam să-l otrăvesc ?

Sibil nu părea de loc înspăimîntată.

— Personal nu cred că tu i-ai făcut de petrecanie. Mi-e teamă, însă, că cei de la securitate nu se vor lăsa chiar atît de ușor convinși.

— Să se ducă dracului ăia ! Puțin îmi pasă ce cred ei. Eu mă știu nevinovată.

— Dar, cel puțin, bănuiești de ce l-au omorît ?

— Habar nu am. Aștept s-o aflu de la tine. Dar dacă ești amestecat, sigur că n-ai să-mi spui.

— Nu sînt, și totuși n-am să-ți spun.

— Știi ?

Puteam să-i spun că nu știam ?

— De bună seamă că știu.

— Și nu vrei să-mi spui ?

— Nu !

— Atunci sigur că ești și tu amestecat.

Am lăsat-o să creadă ce vrea, și i-am cerut să ne întoarcem în oraș. Pînă la Arcul de Triumf aproape că n-am mai vorbit. Mă convinsesem că și pentru

ea, la fel ca și pentru mine, otrăvirea lui Tănăsache constituia o enigmă.

Cînd am ajuns la sediu, am aflat că, în lipsa mea, mă căutase maiorul Cotruță. L-am sunat imediat la regiment și am avut șansa să dau de el.

— Ce s-a întîmplat, tovarășe maior Cotruță ? Vînatul a mușcat din momeală ?

— Nu !

— Atunci de ce m-ați sunat ?

— Ca să vă raportez că încă n-a mușcat ! Lădița se află tot acolo, în magazia bibliotecii. Ce facem ? Timpul trece și...

— Ce să facem ? Așteptăm. Dumneavoastră aveți o propunere mai bună ?

— Nu !

Am mai schimbat cîteva fraze convenționale, pe urmă am închis. Nimic ! De jur împrejur, orizontul era închis. Tănăsache mort, asasinat. Lădița de campanie care aștepta ascunsă sub grămada de cărți ce urmau a fi date la topit, fără ca cineva s-o scoată de acolo, s-o deschidă și să-și însușească documentele dinăuntru. Din tot ceea ce se întîmplase și continua să se întîmple, misterul lădiței de campanie părea cel mai de nepătruns. De ce nimeni nu încerca să intre în posesia documentelor ? Oare, în ciuda măsurilor de precauție pe care le luasem, transpirase și în afară că documentele veritabile fuseseră înlocuite cu altele fără valoare ? Nu, era imposibil. Și totuși nimeni nu încerca să ajungă la lădița de campanie.

Pe de altă parte, Lawitz, misteriosul Lawitz, continua să rămînă în umbră. Așteptînd ca acesta să dea totuși un semn de viață căpitanul Ciubotaru nu

renunţase la obiceiul de a se duce — e drept că acum ceva mai rar — la aeroport, să asiste la plecarea şi sosirea avioanelor. În ceea ce priveşte pe Filipiţa, paşii n-au mai purtat-o, a doua oară, la aeroport, şi nici nu s-a mai întîlnit vreodată acolo sau în altă parte cu căpitanul Ciubotaru. După toate probabilităţile, singura lor întîlnire fusese întîmplătoare. În schimb, dacă nu se ducea la aeroport, Filipiţa îşi luase obiceiul să facă, aproape zilnic, pelerinaj la mormîntul lui Crihană din cimitirul Ghencea.

Venea la cimitir îmbrăcată în negru, cu un scaun pliant la subsuoară, cu lumînări şi flori după sezon. După ce îngrijea mormîntul, după ce aprindea lumînările, deschidea scăunelul pliant, se aşeza obosită, ca după un efort fizic istovitor, şi se lăsa furată de gînduri. Din cînd în cînd, cînd se strîmba vreuna din lumînările aprinse, o îndrepta, apoi iarăşi pica pe gînduri. La ce se gîndea Filipiţa, nimeni n-ar fi putut spune. Chipul ei nu exprima durere, ci, mai curînd, doar o mare părere de rău. Mai tîrziu, cînd lumînările erau pe punctul de-a se consuma, le stingea, mai verifica dacă arde bine candela, pe urmă pleca. Se întorcea acasă, se schimba de rochia de doliu, îmbrăca o alta, deschisă, înflorată, şi pleca fie la cinematograf, fie să se plimbe. De cele mai multe ori se ducea în Parcul Herăstrău. Închiria o barcă şi pornea singură pe lac. Revenea exact după o oră. Se întorcea acasă, totdeauna singură. Avea un mers obosit, trist, un mers de fiinţă părăsită, singură.

Bogdan, care venise cu propunerea să se ocupe „personal" de Filipiţa, după un anumit timp nu-mi ascunse dezamăgirea lui :

— Bătrîne, dacă n-aş avea o fire atît de bănuitoare, mi-aş scoate pălăria în faţa Filipiţei.

— De ce, măi băiete ?

— Este sau pare altfel decît toate celelalte femei pe care le-am cunoscut...

— Bine că nu-i aici Catrinel, nevastă-ta, să te audă.

— Să fim înţeleşi ! Pe care le-am cunoscut în interes de serviciu.

— Mă rog !... Mă rog !...

Bogdan manevrase în aşa fel lucrurile, ca s-o cunoască fără să trezească bănuieli. Aceasta n-a constituit o dificultate. Dar de avansat n-a izbutit să avanseze de fel. Trebuie să ştiţi că Bogdan e un bărbat frumos. Place „al naibii" femeilor, cum ar spune el. Fără a rămîne nepăsător la farmecele sexului slab, este totuşi destul de lucid, ca să ştie că femeile nu trebuie luate în serios, mai ales atunci cînd lucrezi la contraspionaj. Tocmai de aceea, eşecul pe care îl suferi în legătură cu Filipiţa îl derută.

— Bătrîne — îmi spuse el într-o zi — află că pentru Filipiţa nu preţuiesc mai mult decît un pom înflorit sau o poiană cu narcise.

— E bine că totuşi îi trezeşti un anumit interes, l-am necăjit.

— Un interes pur obiectiv, bătrîne. Un pom înflorit, o poiană cu narcise îţi plac, dar nu doreşti să fie ale tale.

— Şi cum îţi explici asta ?

— Nu ştiu !

Într-o zi, Bogdan şi-a putut explica. S-au întîlnit în Parcul Herăstrău. Filipiţa acceptase întîlnirea abia după multe insistenţe, de aceea lui Bogdan îi

fusese teamă că, pînă la urmă, se va răzgîndi şi nu va veni. Se ţinu însă de cuvînt. Cunoscîndu-i preferinţa, îi propuse o plimbare cu barca pe lac. Filipiţa acceptă. Acceptă fără entuziasm, din pură politeţe. El vîslea şi Filipiţa stătea la pupă. La un moment dat, ea îl întrebă :

— Nu înţeleg, domnule, de ce îţi pierzi timpul cu mine ?

— Oare e aşa de greu să înţelegi de ce un bărbat îşi pierde timpul cu o femeie ? Asta ca să folosesc expresia dumitale.

— Nu e cazul cu mine.

— Nu ? Şi, mă rog, de ce crezi că nu e cazul ?

— Dumneata eşti un bărbat decorativ. Aş putea spune, chiar frumos. Cunosc bine femeile ca să-mi dau seama că, în ceea ce te priveşte, dumneata nu trebuie să cauţi, ci numai să vrei să faci efortul să alegi femeia care îţi place cel mai mult.

— Nu văd legătura, domnişoară Filipiţa.

— Domnule Bogdan, nu sînt o femeie frumoasă. Cu alte cuvinte, nu sînt competitivă. Un bărbat, ca dumneata, în raporturile cu femeile, cu sau fără voia lui operează o selecţie. Numai timizii se lasă cuceriţi de femei, chiar şi de cele urîte, deoarece, ducînd dorul lor, nu sînt în stare să selecteze. Or la dumneata nu este cazul, domnule Bogdan. Pe de altă parte, nu am făcut nici cel mai mic efort ca să te cuceresc. Hotărît, nu înţeleg de ce îţi pierzi timpul cu mine, de vreme ce sînt atîtea femei frumoase, care ar fi fericite dacă ţi-ai da interesul să te ocupi puţin de ele.

— Faptul că mă ocup de dumneata şi nu de ele, asta nu-ţi spune nimic ?

— Nu ! Mă intrigă. Atît, şi nimic mai mult.

— Domnişoară Filipiţa, ai o tărie sufletească foarte puţin obişnuită, mai ales la o femeie. Asta mă face să cred că eşti mulţumită cu viaţa.

Bogdan bîjbîia. Filipiţa îl uimea, îl intriga, îi „scăpa printre degete", cum avea el să se exprime mai tîrziu. Nu i se mai întîmplase să întîlnească o asemenea femeie care să-i creeze, într-un fel, complexe. De cîte ori se întîlnea cu ea — şi asta nu se întîmpla prea des, fiindcă accepta cu multă greutate să-l vadă — avea sentimentul că Filipiţa îl domină, că are iniţiativa, că, în sinea ei, îl crede prost şi că îl disprețuieşte. Totuşi nu se dădea bătut. Se îndîrjea să înţeleagă această femeie, pe care nimic nu părea s-o tulbure, s-o clintească din neutrala ei nepăsare.

În ziua cînd Bogdan i-a spus că, după părerea lui, ea este mulţumită cu viaţa, se aflau la fosta cofetărie Nestor, într-o după-amiază, pe la orele cinci. Era puţină lume, doar cîteva mese ocupate. Filipiţa nu protestă, mulţumindu-se să tacă. De aceea, Bogdan care, în unele momente, simţea un fel de mînie surdă împotriva ei, repetă :

— Da, asta mă face să cred că eşti mulţumită cu viaţa pe care o duci. Că eşti fericită.

— Prevăd ce ochi ai să faci dacă am să-ţi spun că sînt. Ei bine, află că sînt. Ştii, noi, acasă, am fost trei surori. Surorile mele erau amîndouă frumoase. Dar ştii, frumoase. În schimb, eu eram urîtă. Pe urmă am mai avut şi ghinionul să cad şi să-mi rup piciorul tocmai sus, la încheietură. Am stat în ghips un an întreg. Pesemne, organismul meu ducea lipsă de calciu. Cînd m-am făcut bine, cînd mi s-a scos

ghipsul, medicii mi-au atras atenţia că trebuie să am grijă ca să nu mi se mai întîmple a doua oară o asemenea nenorocire. Aveam patru ani. Deci, la patru ani mi s-a interzis să alerg, să sar coarda, în general mi s-a interzis orice fel de sport. Am înţeles, treptat-treptat, că mie nu-mi erau permise o mulţime de lucruri care însemnau bucurii şi satisfacţii pentru semenii mei. La început am fost nefericită, disperată. Mai tîrziu mi-am dat seama că totuşi viaţa merită să fie trăită. Încet-încet am descoperit satisfacţiile şi bucuriile care erau proprii vieţii mele, aşa cum erau şi amărăciunile, deziluziile şi unele dureri. Pe nesimţite, cu trecerea anilor, s-a stabilit un echilibru, de care sînt mîndră, fiindcă, fără să pretind totul de la viaţă, mă mulţumesc numai cu ceea ce îmi este îngăduit să-i cer. Aşa că dumneata ai intuit bine spunînd că sînt mulţumită cu viaţa.

— Bine, dar eşti singură, mereu singură, obiectă Bogdan, făcînd eforturi disperate să se păstreze calm. În realitate, era furios pe femeia aceasta, care găsea răspuns la toate şi care îi creia impresia că-l domina prin siguranţa şi echilibrul ei interior.

— Şi ce-ţi pasă dumitale dacă sînt singură ?

— Îmi pasă, domnişoară Filipiţa. Ce naiba, ar trebui să înţelegi că interesul ce ţi-l port are o cauză pe care dumneata, în mod deliberat, o ignori.

— Tocmai asta este. Nu-mi pot explica interesul ce-mi porţi. Fiindcă exclud posibilitatea de-a te fi îndrăgostit de mine, în ciuda faptului că vrei să mă convingi tocmai de contrariu.

— Spune-mi cel puţin, ai iubit vreodată un bărbat ?

— Nu !

Răspunsul veni prompt și categoric. Și lui Bogdan i-a trebuit o voință aidoma cu aceea a sfîntului Antoniu ca să reziste tentației de a o apostrofa : „Minți, domnișoară Filipița, minți de îngheață apele. Pretinzi că nu l-ai iubit pe Crihană ? Atunci de ce te îmbraci în doliu și te duci în fiecare zi la cimitir să-i duci flori, să aprinzi lumînări și candelă la mormînt, de ce din modestele tale economii i-ai comandat un monument ?“

— Mi-e atît de greu să te cred, domnișoară Filipița ! insinuă.

— Dacă aș fi în locul dumitale nici mie nu mi-ar fi mai ușor, repetă Filipița, care găsi și de data asta un răspuns, la care Bogdan nu avea ce replica, decît numai dacă își trăda adevărata identitate.

Eșecurile repetate nu-l dezarmară, nu l-au determinat să renunțe la tactica adoptată. Pe de altă parte, nici eu nu-l puteam sfătui s-o facă. În definitiv, Filipița nu era „biata domnișoară Filipița“, așa cum pretinsese Capotă, care trebuia apărată, mai ales că acela de care scriitorul pretindea că trebuia apărată — Crihană — nu mai era în viață. Dimpotrivă, poate că altcineva trebuia apărat de Filipița. Sau chiar dacă o asemenea presupunere părea exagerată, în orice caz neîncrederea față de ea, în loc să scadă, sporise. Filipița mă mințise, declarînd că între ea și Crihană nu existaseră relații de nici un fel. Cele afirmate de Paul Capotă dovedeau tocmai contrariul. La asta se adăugau, ca o dovadă de necontestat, vizitele ei, aproape zilnice, la mormîntul lui Crihană. Dar argumentul cel mai puternic — cel puțin pînă la proba contrarie — era lădița de campanie ascunsă sub un morman de cărți vechi în maga-

zia bibliotecii, a cărei cheie se afla în păstrarea Filipiței.

Desigur, cititorul s-ar putea întreba : „Dacă existau atîtea motive de suspiciune împotriva Filipiței, și dacă metoda folosită de Bogdan se dovedea mereu ineficace, de ce n-am trecut la audierea ei directă, de ce n-am pus-o în fața unor dovezi care i-ar fi dezlegat limba ? De pildă, lădița de campanie a lui Crihană." Fără îndoială, cititorii au tot dreptul să-și pună o asemenea întrebare. Într-adevăr, de ce n-am trecut la audierea ei ? Fiindcă audierea ei mi se părea inoportună. Deși, după toate probabilitățile, Filipița nu jucase decît un rol secundar în furtul documentelor — și asta în cazul cînd realmente avusese vreun amestec — totuși aveam îndoieli serioase că, pusă în fața dovezilor, va recunoaște. (Și apoi, sincer vorbind, erau ele dovezi absolut de necontestat ?) Filipița părea a fi o femeie ceva mai complicată decît o crezusem. Imaginea pe care mi-o formasem despre ea atunci cînd o cunoscusem — o femeie fără personalitate, o biată funcționară rutinată și cu orizont mărginit — a trebuit s-o înlocuiesc, pe măsură ce mă convingeam că „metoda Bogdan" dăduse greș, cu aceea a unei femei de loc lipsită de personalitate, care nu numai că rezistase farmecului incontestabil al adjunctului meu, dar fusese în stare să-i creeze complexe lui, tocmai lui, omul căruia, în nici un caz, nu i se putea reproșa neîncredere în propriile sale calități. Cu alte cuvinte, aveam îndoieli serioase că Filipița va consimți să divulge numele celui pentru care lucrase.

Bogdan, totuși, continua să se arate optimist în ceea ce privește metoda sa.

— Las-o pe mine, bătrîne. Pînă la urmă o dau eu pe brazdă. Şi ai să vezi atunci cum această domnişoară Filipiţa îmi va destăinui totul, ca unui duhovnic.

— Nu ştiu de ce, măi băiete, dar în cazul Filipiţei nu te văd de loc duhovnicul ei.

I-am spus-o, ca să-l necăjesc. Nu m-am gîndit atunci că aşa avea chiar să se întîmple. Într-o zi cînd, la insistenţele lui, Filipiţa a acceptat să-l întîlnească în oraş, ea l-a anunţat :

— Ne vedem astăzi pentru ultima dată.

— De ce ? ! s-a mirat Bogdan.

— Fiindcă mă mărit.

Bogdan a crezut că-şi bate joc de el. Dar Filipiţa vorbise serios, nu glumea.

— Felicitările mele ! Cu cine te măriţi ?

— N-are nici o importanţă pentru dumneata. Îţi voi spune dacă, într-o zi, voi considera că e cazul să ştii.

Bogdan n-a mai insistat. Învăţase măcar atita s-o cunoască, ca să-şi dea seama că era tare încăpăţînată. Întîlnirea lor a fost foarte scurtă. Niciodată nu fusese Filipiţa mai rece, mai distantă şi parcă, de data asta, plictisită. Cît priveşte pe Bogdan, acum, cînd nu-şi mai putea face nici un fel de iluzii în ceea ce priveşte eşecul metodei sale, furios, nu încercase să prelungească întrevederea, ultima, care, mai ales în ultimele douăzeci de minute, devenise de-a dreptul penibilă din cauza deselor şi prelungitelor tăceri ce se statorniciseră între ei, întrerupînd un dialog şi aşa de o banalitate exasperantă.

Despărţindu-se de Filipiţa, Bogdan veni să mă caute :

— Bătrîne, Filipița mi-a dat papucii ! (Așa era Bogdan. Cu cît era mai necăjit, cu atît mai mult îi plăcea să folosească expresii care ar fi putut indigna pe adepții formulărilor alese).

— Și tu, care te visai duhovnicul ei ! l-am înțepat, deși îmi era milă de el, fiindcă avea o figură tare necăjită, de băiețel căruia i-a plesnit balonul.

Bogdan se trînti pe un scaun, și cu batista își șterse fruntea, de parcă, realmente, ar fi fost transpirată. Nu era însă, și gestul acesta constituia o dovadă în plus că Bogdan era amărît, tare amărît.

— Închipuie-ți, se mărită !

Dacă Bogdan mi-ar fi spus că socru-su, săpînd în grădina locuinței sale, găsise diamante, m-aș fi mirat mai puțin. Pur și simplu nu l-am crezut, ba, mai mult încă, l-am bănuit că, exasperat de eșecul său, inventa argumente ca să-l justifice, precum vulpea care, după ce s-a convins că nu poate ajunge la strugurii din vie, a încercat să se consoleze, spunîndu-și că sînt acri.

— Ce tot bîigui, măi băiete !

— Nu bîigui, se mărită ! Auzi ? Se mărită ! Așa pretinde ea.

— Cu cine ?

— Asta-i !... Cu cine ? De două săptămîni știm absolut tot ce face. De două săptămîni este permanent supravegheată, ziua și noaptea. Și în tot acest timp nu s-a întîlnit cu nimeni, în afară de mine, n-a vorbit cu nimeni la telefon, n-a luat legătura absolut cu nimeni, sub nici o formă. Și cu toate acestea, astăzi m-a anunțat că se mărită. Pricepi ceva, bătrîne ? În ceea ce mă privește, taie-mă, spînzură-mă, sînt incapabil să înțeleg. S-a hotărît să se mărite

fără ca să ia, în prealabil, legătura cu viitorul soţ, fără să-şi scrie, fără să-şi telefoneze, fără să se vadă ! Să înnebuneşti nu alta, zău aşa !

— Poate că au hotărît să se ia mai înainte ca noi s-o punem sub supraveghere, mi-am dat cu părerea.

— Cum asta, Ducule ? Hotărîse în urmă cu cinci-sprezece-douăzeci de zile să-şi pună pirostriile pe cap, şi în tot acest timp nu se văd o singură dată, nu simt nevoia să comunice între ei, măcar prin telefon ?

Desigur, observaţia lui Bogdan era justă. Dar în cazul acesta, care putea fi explicaţia ?

— Atunci poate că nu se mărită, ci a fost doar un pretext ca să scape de tine !

— Cum naiba i-a dat prin minte să scornească un asemenea pretext ? se arătă sceptic Bogdan.

— Atunci crezi că, totuşi, se mărită ?

— Nu ştiu ce să cred ! Dacă nu voia să mă mai vadă, de ce nu mi-a spus-o direct ? Ca să mă menajeze ? Haida de ! Ea, Filipiţa ? Nu-i în firea ei să umble cu farafastîcuri de-astea. Nu m-a menajat ea în alte ocazii, servindu-mi pe tavă nişte drăguţe de adevăruri, cînd putea s-o facă măcar din politeţe, aşa că nu-mi vine să cred că dintr-o dată a cuprins-o mila de mine. Pare mult mai probabil, că într-adevăr se mărită, dar nu vrea să-mi spună, nu ştiu din ce motive, cu cine. Bătrîne, femeia asta are să mă albească pur şi simplu ! Apoi, după o pauză : Tu ce crezi ? Cu cine naiba s-o fi măritînd ?

— Dacă, totuşi, se mărită, ai să afli şi ai să-i trimiţi un dar de nuntă.

— Bătrîne, nu glumi ! se supără Bogdan. Dacă se mărită e o chestie.

— Ce chestie, măi băiete ?

— Adică, rectifică el, ar putea fi o chestie.

— Mă rog, ce ar putea fi ?

— Filipița, chiar dacă are vreun amestec în furtul documentelor, nu ea e capul. La concluzia asta am ajuns, nu ?

— Da ! În nici un caz.

— Asta-i una la mînă. A doua : După părerea ta, a prins Filipița de veste că duce o trenă după ea?

— Nu cred.

— Nici eu, decît numai dacă e dracul gol.

— Afum-o cu tămîie, și ai să te poți convinge dacă este sau nu.

— Deci, cu toate că nu ea e capul, și probabil, nici n-a prins de veste că e filată, totuși în aceste două săptămîni de cînd noi am pus-o sub urmărire n-a luat niciodată contact cu legătura ei superioară. E o chestie, bătrîne !

— De ce, neapărat, trebuia să ia legătura ? De ce să nu admiți că e o... chestie și fiindcă șeful ei n-a încercat să ia legătura cu ea ?

— De acord ! Și într-un caz, și în celălalt e o chestie. Acum, în legătură cu măritișul ei. Dacă, într-adevăr se mărită, e sigur că pe viitorul ei bărbat l-a cunoscut mai înainte cu două săptămîni, adică mai înainte ca noi s-o fi pus sub observație. Și cu toate acestea, viitorii însurăței nu se văd, nu-și scriu, nu-și telefonează. Bătrîne, îmi tai mustața că și asta-i o chestie.

— Îi dai într-una că ar putea fi o chestie. Ce chestie ? Nu poți fi mai explicit ?

— Nu pot, bătrîne, nu pot ! Întrevăd că ar putea fi o chestie, dar ce anume, nu-mi dă prin minte.

Bogdan chiar dacă nu era încă un vulpoi bătrîn, nu era nici de ieri, de alaltăieri în meserie. Experienţa contează foarte mult în activitatea de contraspionaj. Or dacă el „întrevedea" o *chestie*, colaborarea, de ani de zile, dintre noi doi mă învăţase că nu aveam dreptul să ignor „presimţirile" lui care, în cele mai multe cazuri, se dovediseră a fi intuiţii.

— Să vedem ce se mai întîmplă în zilele imediat următoare, mi-am exprimat speranţa.

— În legătură cu măritişul ei ?

— Da, şi în legătură cu măritişul ei.

— Bătrîne, oamenii înainte de a se căsători se logodesc, nu ?

— Se logodesc, da.

— Atunci putem aprecia că, la ora actuală, Filipiţa este logodită ?

— Putem ! am convenit, deşi nu înţelegeam unde voia să ajungă.

— Este logodită, dar nu se vede cu logodnicul ei. Are, la ora actuală, un logodnic... invizibil ?

— Mă rog, are !

— Ei bine, ce crezi că va trebui să facem dacă, mîine-poimîine, vom constata că Filipiţa noastră a devenit soţia unui soţ... invizibil ?

Presupunerea lui Bogdan mi s-a părut mai puţin absurdă decît pare ea la prima vedere. Dar fiindcă era doar o presupunere, şi fiindcă nu voiam să-l încurajez în a-şi imagina asemenea ipoteze, fie ele chiar numai în aparenţă absurde, pentru a pune capăt discuţiei, am repetat :

— Să vedem ce se va mai întîmpla în zilele imediat următoare.

Dar nu se întîmplă nimic deosebit. Filipiţa continua să ducă aceeaşi existenţă solitară şi exasperant de banală. Slujbă dimineaţa, vizite la mormîntul lui Crihană, plimbări şi, din cînd în cînd, un spectacol după-amiezele. Nici un telefon, nici o scrisoare, nici un fel de întîlnire.

Într-o zi, Bogdan nu mai rezistă şi o chemă la telefon. Reproduc, mai jos, convorbirea telefonică fiindcă mi se pare interesantă :

— Alo ! Domnişoara Filipiţa ?

— Da. *Dumneata* eşti ! (Îl recunoscu după voce.) Ce doreşti ?

— Am vrut să ştiu ce mai faci ?

— Mulţumesc... Bine !... Altceva ?

— Nu ştiu dacă e cazul să te felicit...

— De ce să mă feliciţi ?

— Mi-ai spus că te măriţi.

— M-am măritat.

— Felicitările mele !

— Mersi. Sună cineva la intrare. Scuză-mă !

Şi închise telefonul. Bogdan rămase descumpănit. Filipiţa îl informase că se măritase ! Se măritase ? Cînd ? Cum ? Prin procură ? Se măritase, şi totuşi continua să trăiască singură, exceptînd cazul cînd bărbatu-su descoperise secretul de-a se face invizibil, ceea ce era cu totul exclus. Or dacă aşa stăteau lucrurile, normal era să presupunem că Filipiţa minţise că se măritase din raţiuni numai de ea ştiute, cum, de pildă, fiindcă nu voia să-l mai întîlnească pe Bogdan.

Cu toate acestea, Bogdan, în ochii căruia, în urma „afronturilor" suferite — expresia îi aparţinea — Filipiţa apărea ca un fel de femeie fatală, refuza să accepte această unică şi raţională explicaţie :

— Bătrîne, chiar cu riscul de a crede despre mine că am bolunzit, părerea mea este că Filipiţa s-a măritat.

Deşi eram convins că nu „bolunzise", nu l-am contrazis. Ştiam că atunci cînd îi intra în cap o idee greu i-o puteam scoate. Acum era şi mai dificil, fiindcă, în înfruntarea dintre el şi Filipiţa, prestigiul lui ieşise un pic şifonat. De altfel, lucid şi cu el însuşi, Bogdan recunoştea că Filipiţa, păstrînd tot timpul iniţiativa, acumulase o mulţime de puncte pentru a mă exprima în termeni sportivi.

Impasul în care ne găseam în ceea ce priveşte pista Filipiţa, deveni şi mai grav în zilele imediat următoare.

Era pe seară. Mă pregăteam să plec acasă, cînd deodată a început să sune telefonul. Era maiorul Cotruţă :

— Tovarăşul maior Mănăilă ? Să trăiţi. Vă rog să veniţi imediat la unitate.

— Dar ce s-a întîmplat ? am întrebat.

— Nu vă pot spune la telefon.

Cu una din maşinile de serviciu m-am deplasat la unitate. Maiorul Cotruţă lăsase vorbă să fie anunţat cînd voi sosi.

— Ce s-a întîmplat, tovarăşe maior ? l-am întrebat, nemaivînd răbdare să aştept raportul lui, fiindcă îl vedeam transpirat şi tare agitat.

— Un incendiu. Închipuiți-vă, un incendiu, îmi răspunse necăjit, tamponîndu-și fruntea cu batista.

Răspunsul nu era de loc lămuritor, așa că am insistat, cerînd amănunte. Maiorul Cotruță mi le dădu. În timp ce vorbea, grăbea mereu pasul, așa că, la un moment dat, ca să mă țin după el, a trebuit să-l imit.

— Un incendiu la magazia de cărți a bibliotecii. Adică, un început de incendiu. Focul a putut fi localizat înainte de-a lua proporții.

— Și lădița de campanie a lui Crihană ? A ars sau ați salvat-o ?

— A dispărut !

— A dispărut ! am repetat și trebuie să recunosc, de cînd mă știu nu mi se întîmplase să las să-mi scape o exclamație mai stupidă.

Între timp, ajunsesem la locul incendiului. Mirosea încă a ars. În afară de mirosul caracteristic unui incendiu, de fereastra spartă, pe o porțiune de zid înnegrită de fum și de lăcăraia făcută de tulumbe, pe care pămîntul încă nu izbutise s-o absoarbă, nimic nu te lăsa să bănuiești că avusese loc un incendiu. Evenimentul se consumase fără să trezească prea multă panică, dovadă că la fața locului nu mai rămăseseră decît vreo doi-trei ostași care, probabil, aflaseră de incendiu abia după ce acesta se consumase.

— Voi ce căscați gura aici ? se răsti la ei maiorul Cotruță. Fuga marș la companie !

Ostașii salutară și plecară în pas alergător, dar fără tragere de inimă, fiindcă numai după cîțiva pași renunțară să mai alerge, îndepărtîndu-se cu mersul lor obișnuit.

— Biblioteca a avut de suferit ? am întrebat.

— Nu !

Am trecut pragul pavilionului, ferindu-mă, pe cît era posibil, să calc în băltoace. Un bec anemic şi prăfuit împrăştia o lumină spălăcită, murdară. Uşa de la magazie era dată de perete. Aici, mirosul de ars era ceva mai pătrunzător. Cărţile, care probabil fuseseră împrăştiate ca să se ajungă la lădiţa de campanie, erau îmbibate de apă.

Am privit cîtva timp, neputincios, pe urmă i-am propus maiorului Cotruţă :

— Haidem în biroul dumneavoastră să discutăm în linişte ! Aici tot nu mai este nevoie de prezenţa noastră. Bibliotecara a fost anunţată ?

— Nu ! Tocmai voiam să vă întreb dacă este cazul.

— Anunţaţi-o ! Trimiteţi o maşină după ea. Dar pe cineva de încredere. Atrăgeţi-i atenţia că n-are voie să-i spună ce s-a întîmplat.

După ce dădu dispoziţiile necesare, maiorul mi-a raportat cele ce urmează :

— Incendiul a izbucnit în jurul orei nouăsprezece şi jumătate. Nişte ostaşi au văzut ieşind fum prin fereastră, şi au dat alarma. Că au dat alarma este un fel de a spune...

— De ce ?

— Fiindcă ei n-au anunţat ofiţerul de serviciu, ci, ca nişte nătăfleţi, au început să strige „foc". Bineînţeles că în felul acesta s-a creat panică.

— I-aţi identificat pe acei ostaşi ?

— Nu ! Cum vă spuneam, s-a creat panică. Din fericire, ofiţerul de serviciu nu şi-a pierdut capul

şi echipa de pompieri a unităţii a putut interveni la timp, împiedicînd ca incendiul să se întindă. Gîndiţi-vă ce s-ar fi întîmplat dacă focul lua proporţii. Ardea întreaga clădire, birourile...

— Dumneavoastră eraţi în unitate ? l-am întrerupt.

— Da ! Lucram la un raport. Din păcate, n-am aflat imediat de incendiu, ci după vreo zece minute, întîmplător, auzind pe un ostaş spunînd altuia : „Mă, arde biblioteca. Haide să vedem şi noi". Lucram cu fereastra deschisă. Altfel poate că n-aş fi ştiut nici acum.

— Cînd aţi ajuns la faţa locului apucase să intre careva în magazie ?

— Da. Uşa era dată de perete, şi un pompier, din prag, stropea cu tulumba. M-am gîndit imediat la lădiţa de campanie. Dar a fost suficient să arunc o singură privire spre locul unde ştiam că se afla ascunsă, ca să-mi dau seama că dispăruse. Am întrebat pe pompier dacă el deschisese uşa. Mi-a răspuns că nu. Mi-a explicat că, atunci cînd a pătruns cu tulumba în clădire, în magazie se aflau deja cîţiva ostaşi care zvîrleau cărţile în dreapta şi-n stînga.

— I-aţi identificat ?

— Nu ! Pompierul nu-i cunoştea şi nici nu-şi mai aminteşte cum arătau la faţă. Preocupat fiind de incendiu, este normal, nu ?

— Bineînţeles, am fost de acord. Pe urmă, am întrebat : Dar dumneavoastră, după ce aţi ajuns la faţa locului, ce aţi făcut ? Vreau să spun, ce măsuri aţi luat ?

— În legătură cu incendiul, nici una. De altfel, nici nu era nevoie, fiindcă focul fusese aproape localizat.

— V-aţi gîndit că focul a fost pus ? l-am întrebat.

— Chiar din prima clipă, tovarăşe maior Mănăilă.

— Bănuiţi pe cineva ?

— Nu ! În schimb, mi-a fost clar motivul. Adică, mi-a devenit clar în clipa cînd mi-am dat seama că lădiţa de campanie dispăruse. De altfel, deşi focul a fost pus, se pare că incendiatorul n-a avut intenţia să ardă întreaga clădire.

— Ce vă face să credeţi aceasta ? l-am întrebat.

— Să vedeţi ! V-am spus că s-a dat alarma în momentul cînd nişte ostaşi au văzut ieşind fum pe fereastră.

— Păi, cum ? Fereastra era deschisă ?

— Tocmai într-asta constă elementul intenţional. Fereastra tot timpul este închisă. Închisă era şi în momentul izbucnirii incendiului. Numai că un ochi de geam fusese, în prealabil, spart.

— De ce spuneţi „în prealabil" ? Poate că l-au spart pompierii, ca să introducă pe acolo o tulumbă.

— Pompierii n-au nici un amestec. Dacă ei ar fi făcut-o, nu s-ar fi mulţumit să spargă doar un singur ochi de geam, ci ar fi smuls din ţîţîni fereastra în întregime. E clar, deci, că altcineva l-a spart. Dar în ce scop ? Iată întrebarea pe care mi-am pus-o.

— Şi aţi găsit răspuns ?

— Da ! Dacă nu ar fi fost spart ochiul de geam, alarma s-ar fi dat mult mai tîrziu, abia cînd fu-

mul ar fi început să pătrundă printre giurgiuvelele ferestrei, cu alte cuvinte atunci cînd focul ar fi luat proporţii. Or e sigur că, la sosirea pompierilor, adică la cîteva minute după ce fusese dată alarma, focul era încă într-o fază incipientă...

— Înţeleg ce vreţi să spuneţi, l-am întrerupt. Că ochiul de geam a fost spart chiar de incendiator, ca să introducă pe acolo materialul inflamabil.

— Exact ! Era singura cale, de vreme ce accesul pe uşă îi era interzis. Nu credeţi ?

— Ba da ! Focul a fost pus cu intenţia ca, în timpul panicii, cineva să sustragă din magazie lădiţa de campanie. Desigur, o încercare temerară, nu lipsită de riscuri, dar, în orice caz, mai puţine decît dacă ar fi folosit un alt procedeu. Dovada că nu şi-a făcut un calcul greşit o constituie faptul că a izbutit să obţină ceea ce a vrut, şi pentru care a riscat.

— Mda !... A izbutit !... Fir-ar al dracului, a izbutit şi noi habar nu avem cine-i ticălosul, izbucni Cotruţă, furios cum nu-l mai văzusem pînă atunci.

Mi-am adus aminte că maiorul enunţase o părere peste care trecuse cu multă uşurinţă, şi care mie mi se părea deosebit de importantă.

— Spuneaţi mai adineaori că, după părerea dumneavoastră, incendiatorul n-a intenţionat să dea foc întregii clădiri. Parcă aşa aţi spus, nu ?

— Exact ! De vreme ce n-a urmărit decît să pună mîna pe lădiţa de campanie... Dacă incendiatorul ar fi urmărit să distrugă întreg pavilionul, ar fi folosit o altfel de substanţă inflamabilă. Dar, după părerea şefului pompierilor, materialul inflamabil folosit a fost unul foarte fumigen, probabil cu in-

tenţia să se dea alarma înainte ca focul să ia proporţii.

— Eşti absolut sigur ?

— Aproape sigur. Ancheta de specialitate încă nu s-a terminat.

— Presupunînd că se va confirma această ipoteză, după părerea dumneavoastră, incendiatorului i-a fost milă să distrugă o frumuseţe de pavilion ca acela ?

— Da' de unde ! A folosit o substanţă inflamabilă şi fumigenă din motive pur personale. În primul rînd ca să poată sustrage lădiţa din flăcări fără riscul de a suferi arsuri mari, iar în al doilea, pentru ca, la adăpostul fumului, să poată acţiona cu mai multe şanse de a nu fi recunoscut. Şi nu m-aş mira de fel dacă, într-o zi, am afla că acela care, primul, a dat alarma, a fost chiar incendiatorul.

— Am uitat să întreb : Ce s-a întîmplat cu aparatul care trebuia să înregistreze imaginea oricărui musafir nepoftit în magazia de cărţi ? l-am întrebat abia acum, fiindcă realmente uitasem să-l întreb. Nu cumva a fost furat şi el ?

— Nu ! De furat n-a fost furat, dar a ars. Nu i-am găsit decît scheletul metalic.

— Păcat ! Mare păcat ! Dacă izbuteaţi să salvaţi aparatul, acum am fi ştiut cine a şterpelit lădiţa de campanie.

— Da, am fi ştiut ! Şi maiorul Cotruţă oftă, tare amărît.

— Cînd aţi constatat că aparatul a fost distrus, ce măsuri aţi luat, în cazul cînd aţi luat vreuna ?

— Ceva tot am făcut, îmi replică cumva jignit de întrebare, deşi nu asta îmi fusese intenţia. Mi-am însemnat numele tuturor ostaşilor care, în

clipa aceea, se aflau la locul incendiului. Inclusiv pe ale pompierilor. Poftiți lista !

Pe listă erau trecute vreo treizeci de nume.

— Vreți să-i interogați ? mă întrebă.

— N-ar strica.

— Chiar pe toți ?

— Nu credeți că este absolut necesar ?

— Habar nu am ce este și ce nu este absolut necesar. Se întîmplă mereu atîtea lucruri neprevăzute, încît, pur și simplu, nu mai sînt în stare să gîndesc. Dar, în definitiv, ce sperați să aflați ?

— Dacă nu cumva vreunul dintre ei l-a văzut pe acela care a sustras lădița de campanie. Cine știe ! Poate că avem șansa asta.

— Ar fi, într-adevăr, o șansă. Și ce șansă ! Dacă aflăm cine a sustras lădița de campanie, înseamnă că totul se clarifică.

Nu eram de părere că avea să se clarifice chiar totul, dar nu l-am contrazis, fiindcă, parțial, avea dreptate.

— Tovarășe maior Cotruță, cred că ar trebui să începem imediat audierea martorilor.

— Foarte bine ! Să începem.

Maiorul Cotruță dădu dispozițiile necesare și, cîteva minute mai tîrziu, martorii începură să se perinde prin fața noastră. Mai întîi pompierii. Ei ajunseseră la locul incendiului înaintea maiorului Cotruță, dar nu ei pătrunseseră primii în magazie. Speranța că am putea afla ceva de la ei se dovedi iluzorie. Nici unul nu fu în măsură să ne dea vreo relație cît de cît interesantă, alta decît aceea că, atunci cînd au ajuns la locul incendiului, ușa de la magazie era deja deschisă și niște ostași — după

unii, doar unul singur — se străduiau să stingă focul, călcînd cu bocancii peste cărţile aprinse. La întrebarea : „Nu aţi văzut pe careva plecînd cu o lădiţă de campanie ?“ răspunsurile primite fură, invariabil, negative.

Înainte de-a trece la audierea celorlalţi ostaşi, i se aduse la cunoştinţă lui Cotruţă că Filipiţa fusese găsită acasă şi că acum aştepta în anticameră.

— Ce facem, o audiem acum ? îmi ceru el părerea.

— Să aştepte. Cred că e bine să aştepte, i-am răspuns.

— Atunci s-o lăsăm să fiarbă puţin, se învoi maiorul.

Audierea celorlalţi ostaşi a mers destul de repede ; nu mă interesau decît cei care se aflaseră la locul incendiului înaintea venirii pompierilor. Şi pe bună dreptate, fiindcă, după toate probabilităţile, lădiţa de campanie fusese sustrasă în primele minute de panică. Aşa că, pînă la urmă, dintre toţi cei adunaţi, doar afirmaţiile unuia dintre ostaşi prezentară un oarecare interes. Cît priveşte cele relatate de un alt ostaş, deşi erau cu adevărat importante, cel puţin pentru moment nu păreau a aduce un rezultat practic.

Iată ce declara principalul martor :

— Mă aflam foarte aproape de bibliotecă — mă întorceam de la infirmerie — cînd am auzit pe cineva strigînd : „Foc ! Arde la bibliotecă !... Anunţaţi pompierii !... Anunţaţi ofiţerul de serviciu !“ Cînd am ajuns acolo, deja se adunaseră cîţiva ostaşi.

— Îţi aminteşti cine ? Spune-mi cîteva nume.

— Pe nici unul nu l-am recunoscut, deoarece nu erau din compania noastră.

— Dacă i-ai vedea din nou, i-ai recunoaşte ?
— Nu ştiu.
Am continuat să întreb :
— Toţi cei care vă adunaserăţi acolo, v-aţi mulţumit doar să priviţi ?
— Cei mai mulţi. Unul a încercat să deschidă fereastra, dar n-a izbutit. Alţii s-au dus să spargă uşa...
— De ce ?
— Păi a fost ideea nu ştiu cui. Zicea : „Mă, pînă vin pompierii, să spargem uşa, ca să salvăm ce se mai poate salva."
— A cui a fost ideea asta ?
— A unuia. Nu ştiu care. Nu l-am recunoscut după voce. Că, între timp, se întunecase.
— Acela despre care vorbeşti a propus numai, sau a trecut şi la fapte ?
— Parcă s-a dus... Da, s-a dus să spargă uşa.
— Şi zici că nu-l cunoşti ?
— Nu ! După voce nu. Că se întunecase şi la faţă nu-l vedeam.
— Nu l-ai văzut după aceea ieşind din magazie cu o lădiţă de campanie ?
— Nu !
— Încearcă să-ţi aduci aminte.
— Dacă vă spun că nu l-am văzut, credeţi-mă !
După aceea a fost introdus cel de-al doilea martor. Ostaşul acesta ajunsese la locul incendiului înaintea celorlalţi doi.
— Cînd am auzit că arde la bibliotecă şi că trebuie anunţat ofiţerul de serviciu am dat fuga la corpul de gardă să-l vestesc.
— După aceea ce-ai făcut ?
— M-am întors la foc.

— Şi ce-ai făcut ?

— Am privit... Am aşteptat să vină pompierii.

— N-ai dat o mînă de ajutor ?

— Ce mînă de ajutor să dau ? Să car apă cu gamela ?

— Cică unii n-au stat cu mîinile la piept. Au spart uşa de la magazie să salveze ce s-o putea salva.

— Da, unii aşa au făcut. Chiar am văzut un ostaş ieşind de acolo cu un cufăraş.

În sfîrşit, speranţa a început să încolţească în sufletul meu.

— Cine era ?

— Era... Uită-te, domnule, ce drăcie a dracului ! Îl ştiu şi totuşi nu ştiu de unde să-l iau.

— Cum vine asta ?

— Păi tocmai de aceea spuneam că-i drăcia dracului... Să vedeţi. De unde mă aflam, cînd el a ieşit din clădire, cu lădiţa în mînă, l-am văzut mai mult din spate. L-am recunoscut după înălţime, după umeri şi parcă şi după mers. Adică, nu. Staţi puţin ! Îmi era cunoscut după înălţime, după umeri, după mers, dar n-am ştiut cine este.

— Încearcă să fii mai clar ! Cum te numeşti ?

— Tovarăşe maior, sînt fruntaşul Frînculescu Dumitru.

— Încearcă să fii ceva mai clar, Frînculescule.

— V-am spus. Cînd l-am observat mi-am dat seama că nu-l vedeam atunci pentru prima dată. Îl ştiam, dar nu-mi aminteam cine anume este. Adică nu mi-l aminteam după nume. Acum aţi înţeles, tovarăşe maior ?

— E clar ! Atunci cînd l-ai văzut ieşind cu lă-

diţa ţi s-a părut cunoscut, dar n-ai ştiut să spui : „Asta-i Popescu... sau Vasilescu."

— „Ezact", tovarăşe maior, se bucură Frînculescu.

— Atunci te-ai mulţumit să ştii că parcă l-ai cunoaşte. Asta fiindcă erai preocupat de incendiu...

— Eram, tovarăşe maior, că taman veniseră pompierii.

— Bun. Atunci atenţia ţi-a fost sustrasă de ceea ce se întîmpla. Adică, apariţia pompierilor, desfăşurarea lor şi aşa mai departe. Dar mai tîrziu n-ai încercat să-ţi aminteşti cine era ostaşul care plecase cu lădiţa ?

— Nu ! Că am şi uitat de el. Adicătelea, de ce să mă preocupe ? Doar nu era aur în ea, ca să-mi fie teamă că l-a furat...

— Aur nu era, Frînculescule, dar conţinea altceva, care valorează aproape tot atît de mult ca şi aurul.

— Nu mă minciuniţi, tovarăşe maior ? se îndoi el.

— Nu, Frînculescule. De aceea e foarte important să-ţi aminteşti cine era ostaşul acela.

Frînculescu se gîndi, făcînd sforţări să-şi amintească.

— Tovarăşe maior, v-am spus, îl cunosc, dar nu ştiu de unde să-l iau. Parcă îl văd înaintea ochilor, şi totuşi, ei, comedia dracului, nu se poate ca, pînă la urmă, să nu-mi amintesc, nu se poate !

— Sînt convins că ai să-ţi aminteşti, l-am încurajat. Du-te la companie şi străduieşte-te să-ţi aminteşti. Şi atunci cînd ai să ştii cine a fost, dă fuga aici, la tovarăşul maior Cotruţă, şi raportează-i.

Maiorul Cotruţă îşi freca mîinile satisfăcut :

— Dacă îşi aminteşte, nu-l văd bine pe jupînul acela.

— Cred că are să-şi amintească.

— Ce facem cu tovarăşa Filipiţa ? îmi aduse aminte Cotruţă.

— S-o audiem şi pe ea. Cred că s-a cam plictisit de cînd aşteaptă. În prealabil, chemaţi-l pe subofiţerul care a adus-o la unitate.

Cîteva minute mai tîrziu, acesta intra pe uşă.

— Ai executat ordinul întocmai ? l-am întrebat.

— Da, tovarăşe maior.

— Nu ştie nimic de incendiu ?

— Mi s-a ordonat să nu-i spun.

— Pe drum ţi-a pus vreo întrebare ?

— Nici una.

— Va să zică, n-a fost curioasă să afle ce nevoie este de ea aici, la unitate, în afara orelor de program.

— Nu, tovarăşe maior.

După cele aflate despre ea de la Bogdan, nu m-a mirat nici calmul ei şi nici aparenta ei lipsă de curiozitate. Filipiţa era, într-adevăr, o femeie tare. M-am uitat la ceas. Trecuse o oră de cînd aştepta. Pentru cineva care se ştie cu musca pe căciulă, o oră de aşteptare, în anticamera şefului de la contrainformaţii, are consecinţe asupra moralului său, chiar dacă se numeşte Filipiţa.

Filipiţa intră în birou calmă, de loc emoţionată, stăpînă pe sine.

— Luaţi loc ! am invitat-o.

Filipiţa se aşează pe scaunul pe care i-l indicasem şi, pe rînd, înfruntă privirile mele şi ale maiorului Cotruţă. Ochii ei ne fixau cu nişte priviri blînde, vag resemnate. Nu exprimau nici un fel de curiozitate, şi cu atît mai puţin nelinişte. Mi-am dat

seama că, dacă noi am fi tăcut o oră, două, toată noaptea, ea ar fi continuat să ne privească la fel, fără să pună întrebări, fără să se impacienteze și, sigur, fără să se neliniștească. Avea dreptate Bogdan. Filipița era o femeie tare, era, în orice caz, cu totul altfel decît cum o știa scriitorul Capotă.

— Domnișoară Filipița, cred că știți pentru ce ați fost chemată la o oră atît de nepotrivită ! i-am întins cursa.

— Nu ! Nu știu nimic. Aștept să aflu de la dumneavoastră.

Un răspuns simplu, firesc, exprimat cu toată modestia, în timp ce ochii ei mă priveau deschis, fără timiditate.

— Domnișoară Filipița, presupun că vă sînt cunoscute instrucțiunile privind paza contra incendiilor.

— Bineînțeles. Le cunosc și m-am conformat întocmai acestor instrucțiuni. La ultima inspecție a pompierilor am fost găsită în regulă. Chiar m-a felicitat... reprezentantul pompierilor.

— Reprezentantul pompierilor a inspectat și magazia ?

— Desigur.

— Cînd a avut loc ultima inspecție ?

— Cred că sînt cinci săptămîni.

— Între timp însă, dumneavoastră ați introdus în magazie substanțe inflamabile. Recunoașteți ?

— Asta de unde ați mai scos-o ? Cred că ați fost informat greșit, tovarășe maior.

— Domnișoară Filipița, în magazia bibliotecii, acum două ore, a izbucnit un incendiu. Ancheta făcută de către organe competente a stabilit că focul

s-a datorat unei substanţe inflamabile aflată în magazie.

În ochii ei blînzi, puţin obosiţi, parcă şi puţin resemnaţi am văzut aprinzîndu-se, doar pentru o clipă, o luminiţă. Dar a fost suficient şi atîta, ca să-mi dau seama că vestea ce i-o dădusem o bucura sau, în cel mai bun caz, că nu-i părea de loc rău de ceea ce se întîmplase. Teamă de consecinţe în nici un caz nu-i era.

— Dacă ancheta a stabilit acest lucru, înseamnă că mă aflu într-o situaţie cam neplăcută, fiindcă nu pot dovedi în nici un fel că materialul inflamabil la care v-aţi referit nu de mine a fost introdus.

— Susţineţi, domnişoară Filipiţa, că în magazie n-aţi depozitat petrol, benzină, petrosin sau mai ştiu eu ce altă substanţă inflamabilă ?

— Ce interes aş fi avut ?

Filipiţa îmi răspunsese printr-o întrebare. Am fost surprins. Şi am fost surprins, fiindcă, din punct de vedere logic, nu aceasta era răspunsul cel mai firesc. În definitiv, ce o întrebasem ? Să confirme sau să infirme dacă depozitase în magazie o substanţă inflamabilă. La această întrebare, firesc ar fi fost să răspundă printr-un da sau printr-un nu. Or ea, cum îmi răspunsese ? Întrebînd : *„Ce interes aş fi avut ?“* Dacă aş fi acuzat-o că depozitase acolo o substanţă inflamabilă cu intenţia expresă de-a incendia biblioteca, atunci, da, răspunsul ar fi fost logic. Cum eu, însă, nu formulasem o asemenea acuzaţie, replica ei mi se păru stranie. Stranie, dar şi revelatoare.

„Domnişoară Filipiţa, cred că ai comis o greşeală. Deocamdată nu-mi dau seama cît de mare este, dar s-ar putea să constat, şi asta foarte curînd, că este

vorba de una foarte gravă, dacă nu cumva fatală pentru dumneata", am apostrofat-o în gînd.

Văzînd că tac şi că o privesc într-un anumit fel, cred că mustrător, repetă întrebarea :

— Ce interes aş fi avut ?

— V-am acuzat cumva că aţi introdus cu un scop criminal substanţe inflamabile în magazie ?

— Nu !... Nu mi-aţi adus o asemenea gravă acuzaţie.

— Atunci, domnişoară Filipiţa, ce rost a avut să-mi puneţi o asemenea întrebare ?

— Domnule maior, aveţi o logică riguroasă. Dar pentru numele lui Dumnezeu, cum este posibil să pretindeţi tuturor oamenilor să gîndească la fel de logic ? De ce uitaţi că sînt femeie ? De ce ignoraţi situaţia în care mă aflu ? Trimiteţi după mine maşina, fără să mi se explice motivul. Mă ţineţi într-un birou, fără să mi se dea cea mai mică explicaţie. După aceea, dintr-o dată, mă acuzaţi că am introdus substanţe inflamabile în magazie. Ei bine, puneţi-vă în situaţia mea şi spuneţi-mi dacă aţi fi în stare să daţi nişte răspunsuri perfect logice. Înţelegeţi, domnule maior, că mi-e frică ! Înţelegeţi că sînt pur şi simplu înspăimîntată.

Nu era adevărat. Filipiţei nu-i era frică, nu era de loc înspăimîntată. Filipiţa era calmă, era în stare să-mi ţină piept toată noaptea, obligîndu-mă ca, dimineaţa, să declar, recunoscîndu-mă învins : „Bogdane băiete, îmi scot pălăria ! Filipiţa ta e o femeie tare !" Dar ştiam, din experienţa celor douăzeci de ani, că pînă şi oamenii cei mai tari sfîrşesc prin a face o greşeală şi, în consecinţă, nici Filipiţa nu fusese scutită.

— Domnişoară Filipiţa, repet întrebarea : N-aţi păstrat în magazie vreo substanţă inflamabilă ?

— Nu !

— Atunci cum vă explicaţi că focul a izbucnit tocmai în magazia cu cărţi ?

— Dacă acolo a existat vreo substanţă inflamabilă, atunci sigur că a fost introdusă de către altcineva, veni răspunsul ceva mai tîrziu.

— După părerea dumneavoastră, cine credeţi că a avut interes să dea foc magaziei ? Precizez : magaziei, fiindcă, dacă l-ar fi interesat biblioteca, ar fi introdus acolo substanţa inflamabilă.

— De unde vreţi să ştiu ?

— Nu ştiţi *cine* anume. Dar poate ştiţi *în ce scop.*

Filipiţa care îşi păstră calmul în continuare avu un zîmbet aproape dispreţuitor :

— De vreme ce nu ştiu cine a pus focul, cum aş putea şti în ce scop ?

Dacă Bogdan ar fi fost de faţă, auzind răspunsul Filipiţei, m-ar fi privit într-un anumit fel, care ar fi însemnat : „Bătrîne, e dată naibii !"

— Ce depozitaţi în magazie ?

— Cărţi deteriorate... Materiale de pavoazare depăşite... Nimic, absolut nimic de valoare, domnule maior.

— Şi altceva ?

— Nimic !

Tare femeie ! Nici o tresărire. Se uita în ochii mei cu o siguranţă dezarmantă. Totodată, ochii ei exprimau un fel de reproş mut, de parcă mă învinuiau că-i atribuiam intenţia de-a mă induce în croare.

— Domnișoară Filipița, un ostaș, aflat la locul incendiului, ne-a declarat că, la un moment dat, a văzut pe cineva ieșind din magazie cu o lădiță. Ce ne puteți spune în legătură cu această lădiță ?

— Lădiță ? ! Ce fel de lădiță ? întrebă ea.

Dar chiar în momentul cînd pusesem întrebarea am știut că, într-un fel, făcusem o greșeală. Am știut că Filipița, tot timpul, asta dorise să afle de la mine : ce se întîmplase cu lădița de campanie a lui Crihană. Și eu făcusem greșeala să-i servesc, pe tavă, informația care, în clipele acelea, prețuia pentru ea mai mult decît orice. Da, fusese o greșeală, dar, în același timp, fusese și un cîștig. Oare nu aveam acum certitudinea că și în cazul cînd nu ea ascunsese lădița, știuse totuși că se aflase sub mormanul de cărți ? Și oare nu-mi era, de asemenea, clar, din felul cum îi luciseră ochii — e drept, doar cîteva clipe — că acum se bucura, fiindcă lădița ajunsese în mîinile cui trebuia să ajungă ?

Am știut ! Desigur, poate vă veți întreba : „*Cum* de am știut ?“ Nu spun o noutate, că pînă și oamenii cei mai tari au momente cînd se pot trăda printr-un cuvînt, printr-un gest, prin schimbarea abia perceptibilă a vocii, și așa mai departe. De aceea, am recomandat totdeauna celor mai tineri decît mine, ca în timpul anchetei să nu piardă o clipă din ochi pe învinuit, pentru că este posibil ca tocmai în clipa cînd ți-ai aplecat privirea, eventual să însemni ceva pe hîrtie, chipul omului din fața ta să „vorbească“ într-un limbaj de un fel deosebit, într-un limbaj, după părerea mea, cel mai greu de descifrat din toate cîte există.

Am ştiut, fiindcă m-am priceput să descifrez ce spunea chipul Filipiţei în clipa cînd a aflat că lădiţa de campanie se afla în mîini sigure. Mai înainte, chipul ei avusese trăsăturile puţin obosite. Şi în ciuda faptului că el exprima numai ceea ce voia ea, pe deasupra voinţei ei, oboseala, mai exact, vaga oboseală era singurul indiciu autentic, pe care masca n-o putuse ascunde. Şi iată, în clipa cînd Filipiţa află că unul din martorii prezenţi la locul incendiului văzuse pe cineva depărtîndu-se cu lădiţa, trăsăturile feţei i se destinseră brusc, şi, metamorfozat, chipul arăta proaspăt, odihnit ca după o noapte de somn profund şi fără vise. Mai mult decît atît, vocea îmi sună în urechi mai limpezită, parcă dintr-o dată veselă, lipsită de griji. Aveam sentimentul că, în clipele acelea, dacă ar fi putut face abstracţie de locul unde se afla, Filipiţa ar fi avut poftă să cînte. Desigur, aţi greşi dacă v-aţi închipui că această metamorfoză bruscă era sesizabilă de oricine. Dar nu trebuie să uitaţi că, în descifrarea psihologiei unui individ, experienţa a douăzeci de ani de contraspionaj preţuieşte foarte mult.

Gîndurile acestea mi-au trecut fulgerător prin minte, aşa că Filipiţa n-a trebuit să aştepte mai mult decît cîteva secunde ca să primească răspuns la întrebarea pe care mi-o pusese :

— O lădiţă de campanie... Un cufăraş din placaj, din acelea în care militarii îşi păstrează lucrurile personale.

— Curios !... Foarte curios ! De vreme ce în magazie nu se afla un asemenea cufăraş sau lădiţă, înseamnă că ostaşul acela ori minte, ori, pur şi simplu, a avut vedenii, bietul de el.

— Ostaşul acela nici nu minte şi nici n-a avut halucinaţii, domnişoară Filipiţa. O lădiţă de campanie a fost scoasă din magazie. Asta e sigur. Întrebarea este : Cum a ajuns acolo ? Dumneavoastră pretindeţi că nu aveţi idee.

— Eu pretind că nu a existat o lădiţă de campanie în magazie şi, în consecinţă, n-a putut fi scoasă de acolo. Dacă nu mă credeţi, confruntaţi-mă cu acela care a luat-o.

Asta voia să afle. Dacă izbutisem să-l identific pe cel care şterpelise lădiţa de campanie. Ei bine, nu aveam de gînd să-i servesc pe tavă informaţia de care, pentru liniştea ei, avea atîta nevoie. De aceea, am schimbat tactica :

— Să presupunem, da, să presupunem, că nu aveţi cunoştinţă că lădiţa s-a aflat în magazia bibliotecii, de care numai dumneavoastră răspundeţi. Dar asta nu înseamnă că aţi ieşit din cauză.

— Din ce fel de cauză ? Zău că nu înţeleg !

— Cei în drept au stabilit că focul a izbucnit datorită substanţei inflamabile aflată în magazie.

— Scuzaţi-mă ! Nu înţeleg, focul a fost provocat de o substanţă inflamabilă, sau că substanţa aceea se afla, mai dinainte, în magazie ?

— Domnişoară Filipiţa, de vreme ce magazia era încuiată, de vreme ce cheia se afla la dumneavoastră, tot timpul la dumneavoastră, este clar că substanţa inflamabilă n-a putut fi introdusă prin... gaura cheii. Clar ?

Raţionamentul nu era neatacabil, dar am scontat că va rezista. Am fost de-a dreptul dezamăgit cînd am auzit-o pe Filipiţa explicîndu-mi :

— Clar, poate, pentru dumneavoastră, nu şi pen-

tru mine, care știu că n-am depozitat în magazie nici o substanță inflamabilă.

— Domnișoară Filipița, chiar dacă aș vrea să vă cred pe cuvînt, nu ne este îngăduit să ignorăm faptele.

— Ce vreți să spuneți, domnule maior ? Că am dat foc depozitului ? Pentru numele lui Dumnezeu, dar în ce scop aș fi făcut-o ?

Acum, da ! Acum întrebarea își avea rostul, nu însă și atunci cînd, pentru prima dată, mi-o pusese. Categoric, Filipița făcuse atunci o greșeală.

— Domnișoară Filipița, nu e vorba, neapărat, de intenție. De altfel, ancheta va stabili lucrul acesta. Deocamdată sînteți liberă. Nu vreau însă să vă ascund faptul că s-ar putea să mai fiți chemată pentru cercetări. De aceea, vă rog ca, în cazul cînd ați dori să plecați din oraș, să ne anunțați în prealabil.

— Pe cine să anunț ? întrebă ea calmă.

— Pe maiorul Cotruță.

Am orientat dinadins discuția pe acest făgaș nu ca s-o sperii — așa cum ar părea la prima vedere — ci, dimpotrivă, s-o liniștesc, să-i risipesc eventuala bănuială că o suspectam de înțelegere prealabilă cu incendiatorul.

A doua zi, după evenimentele relatate în capitolul anterior, am primit un telefon de la căpitanul Ciubotaru.

— Trebuie să vă văd urgent, mă anunță el.

— Veniți la mine. Am să dau ordin să fiți introdus imediat.

— Nu vin acolo. Mi-e frică...

— Vă amenință vreo primejdie ?

— Poate. Dar nu acesta-i motivul principal. Mi-e teamă să nu fiu urmărit, și atunci ratăm totul.

Vocea îi era agitată și, parcă, vag tremurătoare.

— Atunci am să mă reped eu la unitate.

— Nici așa nu-i bine. Aici ați venit de mai multe ori, ați fost și ieri, după cîte am aflat. Nu sînt puțini cei care știu cine sînteți, și de ce veniți. Printre aceștia s-ar putea să fie tocmai acela care n-ar trebui să știe. Or dacă vă vede venind la mine, ar putea deduce multe...

Eram surprins de cele ce auzeam. Vreau să spun, că mă intriga teama exagerată a căpitanului Ciubotaru de-a nu desconspira legăturile ce existau între noi, mai ales că grija pentru păstrarea conspirativității ne privea pe noi direct. Chiar dacă spionul aflase cine sînt și ce mă aducea mereu la

unitate, în nici un caz nu putea ajunge la concluzia că între mine şi căpitan exista o înţelegere comună, bazîndu-se numai pe faptul că veneam să stau de vorbă cu el. Eram doar anchetatorul oficial şi, mai înainte, audiasem o mulţime de ofiţeri şi ostaşi.

Bineînţeles, reflecţiile acestea le-am păstrat pentru mine. Lui i-am spus următoarele, cu un ton prin care parcă voiam să-i mulţumesc indirect că dăduse dovadă de mai mult spirit de vigilenţă decît mine :

— În cazul acesta, vă rog să veniţi pe la orele şase în strada Libelulei la numărul şase, apartamentul cinci. Acolo locuieşte un prieten de-al meu şi vom putea discuta în linişte. Chiar dacă veţi fi urmărit, nu se va şti că vă veţi întîlni cu mine. Eu voi fi acolo înaintea dumneavoastră, şi vă voi aştepta. De acord ?

— Dacă dumneavoastră socotiţi că e bine aşa... În orice caz sînteţi mai în măsură decît mine să apreciaţi în ce fel trebuie procedat.

Cu un minut întîrziere, căpitanul Ciubotaru se prezentă la întîlnirea fixată. Nu-l mai văzusem de cîtva timp, şi m-am mirat cît de schimbat era. Slăbise şi mai mult. Ochii îi erau congestionaţi ca în toiul unei gripe, sau ca şi cînd n-ar fi dormit de cel puţin douăzeci şi patru de ore. În ochii aceia congestionaţi am citit un fel de tragică disperare. Timpul care trecuse nu-l ajutase să se liniştească, într-un fel să se resemneze.

Cînd s-a aşezat în fotoliul pe care i l-am indicat, am avut sentimentul că, pur şi simplu, se prăbu-

şeşte în el dintr-o dată, sleit de puteri. Pe urmă, se uită la mine într-un mod atît de straniu, încît, la un moment dat, aproape am fost convins că nu mă vede, că doarme cu ochii deschişi.

— Vă ascult, tovarăşe căpitan, i-am cerut.

Tresări, speriat, ca şi cînd l-aş fi trezit brusc din somn.

— Am primit un telefon...

— Cînd ?

— Azi de dimineaţă. De la Lawitz.

— În sfîrşit !

— Era vocea lui. Sînt sigur că era vocea lui.

— O spuneţi ca şi cînd n-aţi fi chiar sigur, şi încercaţi să vă convingeţi că, într-adevăr, a lui era vocea.

— Nu ! Sigur cu el am vorbit. M-a întrebat dacă merită să se ostenească să mă vadă.

— Chiar aşa v-a spus ? Vă rog să reproduceţi, cît mai exact, cuvintele lui.

— Mi-a spus : „Dragă domnule căpitan, te rog să-mi spui dacă o întrevedere cu dumneavoastră merită osteneala, sau trebuie să mai aştept". Am înţeles că voia să ştie dacă am îndeplinit însărcinarea pe care mi-o dăduse. Conform recomandărilor pe care mi le-aţi făcut, i-am răspuns : „N-are să fie osteneala zadarnică, domnule Lawitz".

— Aţi procedat foarte bine. Mai departe ?

— Bucuros, mi-a spus : „Atunci e perfect, domnule căpitan". Şi mi-a fixat o întîlnire. Ceea ce mi se pare însă de neînţeles, este locul unde urmează să ne vedem.

— Unde ?

— Închipuiţi-vă, în incinta secţiei a treia de miliţie.

— La secţia a treia de miliţie ?

— Da, tovarăşe maior. Văd că şi pe dumneavoastră vă surprinde. Prima dată am crezut că n-am auzit bine. De aceea, i-am cerut să repete. El a rîs — sau poate mi s-a părut mie că-l aud rîzînd — pe urmă, a adăugat : „Ai auzit bine, domnule căpitan. Ne vedem mîine, la orele unsprezece, în incinta secţiei a treia de miliţie. Dacă te întreabă vreun miliţian ce doreşti, spune-i că vrei să ceri nişte relaţii în legătură cu pierderea buletinului. Sau, eventual, în legătură cu preschimbarea lui. Dar nu cred să te întrebe". Pe urmă a închis.

— Foarte bine, tovarăşe căpitan. Mîine vei fi punctual la întîlnire. Pînă atunci noi avem să te pregătim pentru această întîlnire.

Şi, într-adevăr, l-am pregătit pentru întîlnirea cu Lawitz. L-am „pregătit", procurîndu-i, chipurile, microfilmul documentelor solicitate de spion. Şi i-am mai dat şi un magnetofon minuscul, cu care trebuia să înregistreze pe banda şi mai minusculă conversaţia dintre ei doi. De asemenea, l-am sfătuit să nu-l refuze, în cazul cînd Lawitz i-ar cere să-i procure şi microfimul altor documente secrete.

A doua zi, la ora indicată, cu o punctualitate vrednică de aplaudat, căpitanul Ciubotaru păşea pragul secţiei a treia miliţie. În hol era multă lume. Toţi acei care, în urmă cu zece ani, primiseră buletine de identitate, întrucît termenul de valabilitate expirase, veniseră să şi le preschimbe. Printre cei aflaţi acolo se găseau şi lucrătorii noştri, fiecare dintre ei avînd cîte o însărcinare precisă. De pildă, unul să fotografieze pe Lawitz, altul să se ţină scai de el, şi aşa mai departe.

Deci, la orele unsprezece, fără nici o secundă întîrziere, căpitanul Ciubotaru, îmbrăcat civil, trecu pragul secției de miliție. Era foarte palid, mai palid ca de obicei, iar ochii la fel de congestionați. Probabil, de emoție, îi tremura, abia perceptibil, buza inferioară. Într-un fel, emoționați erau și lucrătorii noștri, îndîrjiți de îndrăzneala spionului. Eu așteptam la sediu și, fiindcă îmi cunoșteam oamenii, nu aveam nici o îndoială că totul avea să se desfășoare conform planului.

Căpitanul Ciubotaru străbătu curtea dinadins cu pași de plimbare, așteptînd să-i iasă în întîmpinare Lawitz sau să fie ajuns din urmă de către acesta. Dar nu se întîmplă nimic. Urcă tacticos cele cîteva trepte și intră în clădire. În hol aștepta multă lume, nu însă și Lawitz. Ca să nu trezească bănuieli, se îndreptă spre afișier și începu să citească înștiințările bătute la mașină. Pînă și un copil din clasa întîi elementară ar fi izbutit să ia cunoștință, înaintea căpitanului, de conținutul acelor înștiințări. Acestuia îi trebuiră cam cincisprezece minute ca să le citească pe toate, deși ar fi fost suficiente doar cinci. Nimeni nu se apropie de el, nimeni nu-i acordă nici cea mai neînsemnată atenție. După alte cinci minute, în care timp căpitanul din nou trecu în revistă pe cei din sală, convins că Lawitz nu va mai veni la întîlnire, plecă.

Am crezut că-mi va telefona imediat, dar nu s-a întîmplat așa. M-a sunat de la unitate abia a doua zi dimineața.

— Tovarășe maior, trebuie să vă văd neapărat. Vin tot acolo ?

— Fie ! Tot acolo, și la aceeași oră.

Nu i-am mai pus altă întrebare. Eram convins că Lawitz îi fixase o nouă întîlnire. Pesemne, din anumite motive, Lawitz fusese nevoit să absenteze de la prima.

Şi de data asta căpitanul fu punctual. În schimb, nu mai era agitat şi nici nu mai părea bolnav.

— Ei ? V-a fixat o nouă întîlnire ? l-am întrebat, cum l-am văzut instalat în fotoliu.

— Întîlnirea a avut loc, mi-a răspuns, privindu-mă cu o seninătate angelică.

— Cum ? Cînd ? De ce nu m-aţi anunţat ?

— Mi-a fost imposibil. Adică, la ora aceea, n-am ştiut de unde să vă iau. Fiindcă la numărul pe care mi l-aţi dat n-a mai răspuns nimeni. Şi făcu o pauză.

— Continuaţi, tovarăşe căpitan ! Explicaţi-mi, dar cît mai detaliat ! i-am cerut aproape răstit, fiindcă eram furios, deşi, concomitent, îmi dădeam seama că nu aveam motiv.

— Să vedeţi ! După ce-am plecat de la secţia de miliţie nu m-am mai dus la unitate. Eram deprimat... Eram... Eram la pămînt...

— Cum, adică, la pămînt? am fost curios să aflu.

— Tovarăşe maior, trebuie să înţelegeţi, că tot ceea ce mi s-a întîmplat în ultimul timp depăşeşte puterea mea de rezistenţă. Eu sînt, totuşi, plămădit dintr-un aluat obişnuit... Din cel mai obişnuit aluat. Am, cu alte cuvinte, o fire banală, care ar fi trebuit să aibă parte de un destin la fel de banal. Ca mine sînt mii şi milioane de oameni. Se nasc, trăiesc şi mor, fără ca în viaţa lor să fi intervenit ceva neobişnuit. Destinele acestor oameni sînt în consens sau, dacă vreţi, sînt conforme cu firea lor. Nici un

fel de contradicţie între ele. Din păcate, nu şi în ceea ce mă priveşte. Între firea mea şi destinul meu a existat permanent o contradicţie. Mi-am dorit o viaţă banală şi, dimpotrivă, am avut parte de una senzaţională, de una în care a invadat insolitul, neprevăzutul. Mi-am dorit o soţie, care să aibă aceeaşi fire ca a mea, care, în ultimă instanţă, să urască tot ceea ce nu reprezintă banalul cel mai tern, şi m-am însurat cu Lucia, ca să ne urîm şi să ne chinuim reciproc. Mi-am dorit o existenţă liniştită, lipsită de neprevăzut, şi iată că a năvălit în existenţa mea senzaţionalul, cu întregul său cortegiu de neliniști, de spaime şi de fapte care, privite din punctul meu de vedere, frizează absurdul cel mai autentic. Am vrut ca Aristiţa să supravieţuiască, şi m-am trezit amestecat într-o afacere murdară de spionaj. Altcineva fură documente secrete, şi cu toate acestea eu sînt arestat, în timp ce adevăratul vinovat e liber, întrucît dumneavoastră, cel puţin pînă în prezent, încă nu l-aţi descoperit. Îmi daţi o anumită sarcină în legătură cu Lawitz, sînt gata s-o îndeplinesc, în speranţa că poate voi fi absolvit de partea mea de vină, dar, săptămîni întregi, Lawitz nu dă nici un semn de viaţă. Zile întregi de aşteptare, de încordare şi — de ce să n-o recunosc ? — de teamă. Teamă că Lawitz, în cazul cînd ar descoperi că l-am trădat, mă va ucide. Vedeţi, toate astea mi s-au întîmplat mie, tocmai mie, care am firea cea mai banală, cea mai inofensivă din cîte există şi care, de cînd mă ştiu, mi-am dorit o viaţă liniştită, vis irealizabil, cel puţin de cînd m-am însurat. Nu pot să spun că destinul a fost cu mine vitreg, mai exact, întru totul vitreg.

Am avut şansa s-o am pe Aristiţa şi mai ales am avut şansa să descopăr că liniştea după care tînjesc, fără să am însă parte de ea, mi-o pot apropia, din cînd în cînd, şi doar pentru cîteva ore, pictînd...

— Tovarăşe căpitan — l-am întrerupt — despre această problemă vom mai discuta ceva mai tîrziu. Deocamdată mă interesează să aflu cînd, şi în ce fel v-aţi întîlnit cu Lawitz ?

— Ştiu !... Ajung şi la el... Punîndu-mi însă întrebarea, m-aţi stîrnit. Înţelegeţi ? M-aţi stîrnit ! Trebuie să vă explic.

— Bine !... Bine !...

Nu aveam încotro. Mi-am dat seama că, în prealabil, omul trebuia să se elibereze de ceea ce îl rodea.

— Într-un fel, arta este un refugiu. Cei care se refugiază în artă nu sînt în stare să fie oameni întregi, în concepţia obişnuită a cuvîntului. Mă refer la adevăraţii artişti. Adică, neputînd să trăiască viaţa la fel ca toţi ceilalţi oameni, o trăiesc într-un fel deviat care, în ultimă instanţă, nu-i decît un simulacru de viaţă. Nu cred, tovarăşe maior, că pînzele mele reprezintă artă. Eu am nevoie de linişte, şi îmi găsesc liniştea pictînd. Vizitînd, într-o zi, o expoziţie, am descoperit că ceea ce fac se numeşte pictură abstractă. Am fost foarte surprins. Eram abstracţionist nu fiindcă, în mod conştient, alesesem o asemenea manieră de a picta, ci pur şi simplu, pentru că îmi lipsea talentul de-a fi un pictor figurativ. Dar ei, adevăraţii abstracţionişti ? Mi se pare însă că m-am îndepărtat de subiect. Atîta voiam să spun, că în ultimul timp nu am mai fost în stare să găsesc dramul meu de linişte nici măcar pictînd, în aşa măsură mă chinuia nerăbdarea ca Lawitz să

dea un semn de viaţă. Şi, în sfîrşit, l-a dat. Mi-a fixat întîlnirea de la secţia de miliţie. Dorisem atîta ca întîlnirea să aibă loc, încît, atunci cînd ştiam că am să-l văd, de nerăbdare cred că am fost bolnav. Aşteptarea, acolo, la sediul secţiei de miliţie, a fost îngrozitoare. Am crezut că dacă Lawitz va mai întîrzia mult, voi începe să urlu ca un nebun. Dar la pămînt am fost cu adevărat abia după ce am părăsit sediul secţiei de miliţie. Nu mă mai simţeam în stare să suport chinurile unei noi aşteptări, neprevăzutul, spaimele. Mi-a trecut prin minte gîndul sinuciderii. Sufletul meu, întreaga mea fiinţă tînjea după linişte, după surogatul acela de linişte care mi-a fost răpit în momentul cînd au năvălit în existenţa mea modestă toate acele evenimente care, în ultimă instanţă, frizează senzaţionalul. Şi atunci, dintr-un fel de nevoie de a mă salva, de a nu-mi asculta gîndul, adică să-mi pun capăt zilelor, m-am dus la Aristiţa. Voiam să-i mărturisesc totul, în speranţa că ea mă va putea salva. Încă de cînd eram copil, de cîte ori m-am aflat într-un impas, am alergat la ea, mi-am făcut-o confidentă. Şi de fiecare dată Aristiţa izbutea, Dumnezeu ştia cum, să mă liniştească, să-mi redea încrederea, în primul rînd în mine însumi. Numai că de data asta n-am fost în stare să-i spun nimic. „Am venit să lucrez", i-am spus. Şi am început să lucrez. Am lucrat pînă după-amiază, pe la patru. După aceea, am plecat acasă. Cînd am ajuns, l-am găsit pe Lawitz aşteptîndu-mă.

— La locuinţa dumneavoastră !

— Da !... Acasă !... Şi, închipuiţi-vă, în timp ce eu îl aşteptam la sediul secţiei de miliţie, el se afla

acasă la mine, întreținînd o conversație agreabilă cu nevastă-mea.

— Vreți să spuneți, că începînd cu orele unsprezece...

— La orele unsprezece a sunat la sonerie. L-a primit nevastă-mea, care s-a arătat încîntată că-l vede. Mai încîntată însă de cadoul pe care i l-a adus.

— Ce fel de cadou ?

— O haină de blană. Bineînțeles nu una veritabilă.

— Și v-a așteptat tot timpul ? La ce oră ați spus că ați ajuns acasă ?

— Tot timpul. Acasă am ajuns în jurul orei cinci. Nevastă-mea îl oprise la masă. Cînd am intrat pe ușă, i-am găsit jucînd belotă. Lucia cîștiga și era foarte bine dispusă.

— Și ? am întrebat, fiindcă făcuse o pauză.

—„Avem să-ți atîrnăm lingurile de gît", mi s-a adresat Lucia. Dacă n-ai mîncat, încălzește-ți singur mîcarea.

I-am spus că am luat masa în oraș. Atunci m-a invitat să joc și eu. Am refuzat. Eram nerăbdător să aflu de la Lawitz de ce n-a venit la întîlnire. Mă temeam să nu fi prins de veste că-l trădasem. După vreun sfert de oră, Lucia s-a ridicat de la masă. „Pe mine să mă iertați. Mă duc să spăl vasele."

— „Cînd le veți termina, anunțați-ne, ca să venim să le ștergem", s-a oferit Lawitz.

Am înțeles că Lucia plecase doar ca să ne lase singuri.

— Ați urmat instrucțiunile mele ?

— Întocmai.

Căpitanul Ciubotaru scoase din buzunarul de la piept aparatul.

— Poftim ! Am înregistrat convorbirea. Şi decuplă.

În clipele ce au urmat, am ascultat conversaţia dintre el şi Lawitz :

— *Domnule Lawitz, te-aş ruga să-mi explici de ce m-ai făcut să te aştept la sediul secţiei de miliţie ? Presupun că n-ai vrut să-ţi baţi pur şi simplu joc de mine ?*

— *Nu fiţi chiar atît de susceptibil, domnule căpitan. N-am venit din cu totul alt motiv. Din prudenţă. Nu vă supăraţi că v-o spun, dar dumneavoastră nu sînteţi un om prea curajos şi, în consecinţă, în asemenea cazuri prudenţa este absolut necesară. Un om lipsit de curaj la cea mai mică primejdie îşi pierde capul, gata fiind să trădeze.*

— *Nu te-am trădat.*

— *Sper că nu, domnule căpitan. Pentru propriul dumneavoastră interes.* (Apoi cu alt ton) : *Ei, aţi făcut treabă bună ?*

— *Cred că da. Poftim filmul.*

— *Aţi fotografiat tot ceea ce v-am cerut ?*

— *Tot. Şi cu asta basta. Mi-ai făcut un serviciu, ţi-am făcut şi eu unul. Sîntem chit şi pe viitor nu mai sînt dispus să lucrez pentru dumneata. Riscul e imens. Dacă mă descoperă, ştii ce mă aşteaptă.*

(Cîteva clipe de pauză. Pe urmă, se auzi un zgomot pe care nu l-am putut defini, decît după ce a continuat dialogul.)

— *Pentru osteneala dumneavoastră şi pentru risc, de altfel minim după părerea mea, veţi pri-*

mi curînd ca onorariu, zece mii de lei. Este o sumă care vă va da ceva mai mult curaj şi vă va convinge că, în orice caz, colaborarea dintre noi trebuie să continue, avantajul fiind reciproc.

— Ce-mi ceri în schimb ?

— Dragă domnule căpitan, dumneavoastră sînteţi păstrătorul unor hîrtii, care ar putea, fără nici o exagerare, să vă îmbogăţească. Dacă aţi fi posesorul sumei de, să zicem, două sute cincizeci de mii de lei, v-aţi considera un om bogat ?

— Ce-mi ceri în schimb ?

— Nimic altceva decît microfilmele unor documente.

— Care ?

— Domnule căpitan, ne interesează absolut toate documentele în legătură cu organizarea, dotarea, pregătirea de luptă, ordine şi instrucţiuni pornind de sus. Într-un cuvînt, totul.

— Nu eşti de loc modest, domnule Lawitz.

— Dar nici două sute cincizeci de mii nu-i o sumă de lepădat, dragă domnule căpitan Ciubotaru. Fiţi sincer şi recunoaşteţi.

— Mda !... Nu-i !...

— Atunci acceptaţi ?

— Pentru suma asta, da.

— Sînteţi un om rezonabil, domnule căpitan. Cînd veţi avea cinci sute de mii de lei, vă veţi putea retrage din cadrele active. Vă veţi putea chiar aranja o pensionare din motive de boală. Cu bani ce nu se poate, dragă domnule căpitan Ciubotaru !

— Nu-mi mai spune „dragă domnule căpitan", dacă vrei să faci tîrgul cu mine.

— *Iertați-mă !... Adevărul este că-mi sînteți foarte simpatic. Dar să revenim la oile noastre. Pentru treaba la care v-ați angajat veți avea nevoie de multă peliculă. Și fiindcă sînt un om optimist și prevăzător, am adus cu mine cîteva filme. Aparatul îl aveți la dumneavoastră, desigur.*

— *Bineînțeles. Poftim !*

— *Să vă arăt cum se încarcă aparatul cu peliculă. E foarte simplu. O poate face și un copil. Priviți ! Desfaceți acest șurubel. Plăcuța alunecă în jos. Prindeți capătul peliculei aici...* (Instrucțiunile continuară circa două minute.)

— *Într-adevăr, e foarte ușor.*

— *Deocamdată v-am adus o provizie de trei filme.*

— *Bine, dar nu ai pretenția să-ți fotografiez absolut toate documentele. În felul acesta nu termin niciodată, fiindcă mereu se adaugă altele. Trebuie să cădem de acord în privința cantității. Nu-ți ascund, domnule Lawitz, că aș dori să vină cît mai repede ziua cînd nu voi mai fi obligat să te văd.*

— *De acord ! Va să zică un film în aparat, încă trei rezervă. Pe urmă, încă trei. După care colaborarea dintre noi încetează.*

— *Deci, în total, șapte filme ?*

— *Da, numai șapte filme. După ce îmi veți preda cel de-al șaptelea film, vă veți putea considera un om bogat, domnule căpitan, și liber să vă puteți organiza viața așa cum vă dorește inima.*

— *Dacă nu mi s-o înfunda pînă atunci.*

— *Nu fiți pesimist, domnule căpitan. Nu aveți nici un motiv, absolut nici un motiv.*

— *Să lăsăm asta. Vreau să știu : filmele le vrei, toate odată, sau pe măsură ce le voi face ?*

(Urmară din nou cîteva secunde de pauză.)

— *De cît timp credeți că veți avea nevoie ca să faceți primul film ?* (Apoi în chip de explicație.) *Știți, sînt obligat să mă conving de calitatea informațiilor. Trebuie să fiți și dumneavoastră de acord, domnule căpitan, că nu se obișnuiește să cumperi o marfă pentru suma de două sute cincizeci de mii de lei fără ca, în prealabil, să verifici dacă este aceea pe care ai comandat-o.*

— *Mă rog !... Mă rog !... Să zicem peste zece zile.* (Îi recomandasem căpitanului să nu fixeze o dată prea apropiată, ca să nu trezească suspiciuni.)

— *Dacă veți fi gata în zece zile cu primul film, cu atît mai bine.*

— *Atunci de azi în zece zile... unde ? Tot aici ?*

— *Vă voi anunța, domnule căpitan. Vă voi anunța în timp util.*

Aici se sfîrșea dialogul dintre căpitan și Lawitz.

— Și pe urmă ce s-a mai întîmplat ? l-am întrebat.

— Nimic important. A revenit nevastă-mea din bucătărie, cu propunerea să jucăm toți trei belotă. Dar Lawitz s-a scuzat că are o întîlnire urgentă, și a plecat.

„Foarte curios, mi-am zis ! Lawitz a venit, a plecat și filajul care supraveghează casa n-a raportat nici venirea și nici plecarea lui. Ceva nu este în regulă. Trebuie să verific."

Am scos minuscula bandă din aparat, am introdus alta și i l-am restituit.

— Aparatul rămîne în continuare la dumneavoas-

tră. Veţi avea nevoie de el, ca să înregistraţi viitoarea convorbire cu Lawitz. Sper că atunci nu ne va mai trage pe sfoară.

— Data viitoare ! Cînd Dumnezeu va fi data viitoare, tovarăşe maior ?

— Peste zece zile. Doar aşa v-aţi înţeles.

— Da, peste zece zile. Uitasem !... Nu mai pot, tovarăşe maior. Nu mai pot îndura starea asta de tensiune. Am sentimentul că voi sfîrşi prin a înnebuni. Barem data viitoare îl veţi aresta ?

N-am crezut necesar să-i dau asigurări. De altfel, pînă cînd nu ne convingeam că lucrează singur, în cazul cînd, într-adevăr lucra singur, sau pînă cînd nu-i vom cunoaşte toate legăturile, în cazul cînd existau complici, în nici un caz nu se punea problema arestării lui.

— Tovarăşe căpitan, şi noi dorim să vină ziua cînd vom putea trece la arestarea lui Lawitz. Depinde însă de dumneavoastră, i-am replicat, cam în doi peri, dar, din punctul meu de vedere, altceva nu puteam face.

— Tovarăşe maior, vă rog să mă înţelegeţi ! Recunosc, sînt un egoist, nu mă gîndesc poate decît la mine, dar, credeţi-mă, nu mai pot ! Nu mai pot !

Era nu atît o lamentare, cît mai curînd un reproş. Dar, în definitiv, ce avea a-mi reproşa căpitanul ? Ce nu mai putea ? Desigur, ceea ce-i cerusem, ceea ce continuam să-i cer nu era prea uşor pentru el. Dar de aici pînă a se lamenta că nu mai putea îndura mi se părea exagerat. Trebuie că avusese nervii zdruncinaţi încă mai înainte ca neprevederea şi uşurătatea să-l împingă într-o aventură, nu lipsită de peripeţii şi pericole.

— Tovarăşe căpitan, vreţi să mi-l descrieţi pe Lawitz ?

Mă privi literalmente cu gura căscată.

— Bine, dar nu o dată vi l-am descris...

— Totuşi, vă rog, mai obosiţi-vă pentru ultima dată.

Nu-mi era nici mie clar de ce îi ceream lucrul acesta, dar aveam intuiţia că este necesar, absolut necesar. Căpitanul ridică din umeri, pe urmă începu să vorbească. Descrierea era aceeaşi, fără nici o omisiune, fără nici un adaos. Parcă ar fi spus o lecţie învăţată pe dinafară. Nu-l văzusem niciodată pe Lawitz, dar dacă, acum, după această nouă descriere, întîmplarea mi l-ar fi scos în cale, eram convins că l-aş fi recunoscut. Cu portretul-şablon în buzunar, operativii noştri îl căutaseră pe Lawitz la toate hotelurile, şi în alte părţi, dar fără rezultat. Lawitz se afla în ţară, Lawitz acţiona din umbră, Lawitz îl întîlnea pe căpitan cînd voia şi unde voia, iar noi, în ciuda tuturor măsurilor luate, prindeam de veste abia cînd era prea tîrziu ca să mai punem mîna pe el.

Lawitz !... Desigur, un nume de împrumut. Numele figura în registrul hotelului „Pajura de aur". Lawitz, reprezentant al unei fabrici de ascensoare şi frigidere... Dar amănuntul acesta nu mai figura în registru. (În registru scria : „om de afaceri".) Informaţia o deţineam de la Tănăsache. Dar acum, cînd ştiam ceea ce ştiam despre el — şi, mai ales, ce soartă avusese — merita să-i acord măcar un pic de credit ? Fără îndoială că informaţia era falsă. (De altfel, în urma investigaţiilor discrete pe care le făcusem reieşea că nici una din întreprinderile noastre de comerţ exterior nu tratase cu Lawitz sau cu

altcineva un eventual import de ascensoare ori frigidere.)

Lawitz, falsul om de afaceri Lawitz, venise în țară în mai multe rînduri. De cîte ori însă ? Sub numele de Lawitz, după datele din registrul hotelului „Pajura de aur", de cinci ori. Dar sub alt nume ? Ce siguranță puteam avea că, sub nume diferite, nu fusese cazat și la alte hoteluri ? Întrebarea aceasta era cea mai neliniștitoare, de vreme ce Lawitz nu venise în țară nici să trateze afaceri și nici fiindcă fusese atras de frumusețile turistice, ci ca spion.

Lawitz !... Omul fantomă !... Omul care izbutea să rămînă mereu în umbră, ca să acționeze de acolo, cînd voia și unde voia. Dovada ? Iată, se afla iarăși în țară — se afla, desigur, de vreme ce îl vizitase pe căpitan — și acționa din umbră. Unde se ascundea ? Cine îl adăpostea ? Cum de nu izbuteam să-i dăm de urmă, în ciuda tuturor măsurilor excepționale pe care le luasem ? Îl căutam, dar pe cine căutau operativii noștri ? Pe un individ, care să semene cu portretul-șablon. Bine, dar portretul-șablon fusese elaborat de către specialistul nostru pe baza descrierii lui Tănăsache. Or dacă și Tănăsache fusese, la rîndul său, un spion, dacă informația pe care mi-o furnizase, că Lawitz era reprezentantul unei firme de ascensoare și frigidere, era falsă, de ce să nu cred că, în mod deliberat, mi-l descrisese altfel decît era în realitate ? Desigur, aceasta era o ipoteză ispititoare, din cele mai ispititoare, care explica multe, și pe care n-aș fi ezitat s-o adopt, dacă semnalmentele pe care căpitanul mi le dăduse s-ar fi deosebit de acele ale lui Tănăsache. Erau însă identice. În acest caz, nu-mi rămînea decît să aleg una din următoarele două concluzii, care se impu-

neau cu necesitate : ori să accept că Lawitz era adăpostit de către un complice de-al său, ori că exista o complicitate între Lawitz şi căpitan. (Ultima era mai greu de acceptat.)

— Sînteţi mulţumit de descriere, tovarăşe maior ?

— Nu se deosebeşte prin nimic de cele anterioare.

— Aţi fi vrut să se deosebească ?

— Nu ! Bineînţeles, numai în cazul cînd este foarte exactă.

— Este.

— Atunci e foarte bine.

— Tovarăşe maior, îmi permiteţi să întreb, de ce mi-aţi cerut să vi-l descriu din nou pe Lawitz ?

Curiozitatea lui mi s-a părut deplasată, de aceea i-am dat un răspuns cam în doi peri :

— Fiindcă nu mi-l mai aminteam prea bine.

După aceea, căpitanul a plecat. La zece minute după el, am plecat şi eu. M-am întors la sediu. Acolo, l-am găsit pe Bogdan, aşteptîndu-mă.

— Ce mai face Filipiţa ? l-am întrebat.

— Bine, mersi, bătrîne ! Bine, mersi !

— Altceva ?

— Nimic !

Şi oftă necăjit.

— Chiar nimic nou ? am insistat.

— Nimic ! Adică... Viaţa mea de familie a început să scîrţîie, bătrîne.

— Ce tot bîigui, măi băiete ? m-am răstit la el. Bogdan şi Catrinel se luaseră din dragoste, şi păreau a se înţelege bine. Atît de bine, încît, o dată, chiar mă surprinsesem spunîndu-mi că, dacă m-aş decide să mă însor a doua oară, mi-aş dori o astfel de soţie.

— Nu bîigui, îți spun adevărul.

— În cazul acesta numai tu ești de vină, l-am acuzat, fără să mai aștept alte amănunte.

— Ba de vină e Filipița, îmi replică el, la fel de necăjit. În așa măsură mă obsedează dumneaei, încît acasă am devenit cam ursuz. Biata Catrinel trebuie să-mi scoată cuvintele din gură cu cleștele. Mi-e teamă că, tot văzîndu-mă cu gîndul în altă parte, are să intre la idei în ceea ce privește fidelitatea mea conjugală.

— Ia nu te mai văicări de pomană, măi băiete, că nu sînt multe femei ca nevastă-ta ! Mai bine ascultă agreabila conversație dintre Lawitz și căpitan. Închipuie-ți, Lawitz e dispus să-i plătească un sfert de milion dacă Ciubotaru îi furnizează microfilmele principalelor documente secrete.

— Păi asta-i enorm, bătrîne ! Și căpitanul a acceptat tîrgul ? Pentru o asemenea treabă trebuia să ceară un milion.

— A acceptat, fiindcă m-am înțeles cu el să accepte tot ceea ce-i va cere Lawitz.

Am introdus banda într-un alt aparat, și imediat după aceea am auzit din nou vocile celor doi. Conversația nu mi se păruse deosebit de interesantă, ca să simt nevoia s-o aud pentru a doua oară. Voiam însă s-o asculte și Bogdan, fiindcă nu-mi era indiferent punctul său de vedere. De aceea, acum ascultam dialogul dintre ei cam cu o ureche. Dar, la un moment dat, am devenit atent. Începu să mă intereseze. Dar nu ceea ce spunea Lawitz, cu alte cuvinte, nu semnificația cuvintelor, ci vocea, timbrul ei. Un timbru particular, care, prima dată, îmi scăpase neobservat. Făcînd această constatare eram

intrigat, fiindcă, totuşi timbrul era atît de puţin obişnuit, încît ar fi trebuit să-mi atragă atenţia chiar de prima dată. Atunci de ce se întîmplase aşa ? Fiindcă, prima dată, mă interesase numai ceea ce spune Lawitz, nu şi timbrul vocii.

Şi dintr-o dată m-am trezit spunînd cu voce tare :

— E ceva ciudat în vocea lui Lawitz !

— Ce-ai spus, Ducule ? mă întrebă Bogdan care, urmărind atent dialogul dintre Lawitz şi căpitan, nu auzise remarca mea.

— Spune-mi, băiete, nu-i aşa că e ceva ciudat în vocea lui Lawitz ? Ascultă şi tu ! Ascultă cu atenţie !

Timp de două minute, am ascultat din nou vocea, ignorînd semnificaţia cuvintelor.

— Nu ţi se pare ? l-am întrebat.

— Ciudat-neciudat, în orice caz e ceva cu vocea asta. Eu, unul, n-am mai întîlnit o asemenea voce, recunoscu Bogdan.

— O voce, băiete, cu un ce foarte, foarte particular.

— O voce... Bătrîne, parcă ar fi o voce... sintetică.

— Asta-i, băiete ! Parcă ar fi o voce sintetică.

M-am ridicat de la birou şi am început să mă plimb, agitat, prin încăpere. Bogdan mă urmărea cu privirea, complet nedumerit.

— Are asta vreo importanţă, bătrîne ?

— S-ar putea să aibă, băiete. Şi dacă aşa se va întîmpla, atunci să ştii, am să-mi scot eu pălăria în faţa ta.

— Să-ţi scoţi pălăria ! se miră el. De ce ?

— Fiindcă va însemna că ai avut o intuiţie genială.

— Intuiție genială !... Eu !... Cînd, bătrîne, cînd ?

— Adineaori, cînd ai afirmat că vocea lui Lawitz pare asemenea unei voci sintetice.

— Ducule, al naibii să fiu dacă nu te-a apucat din nou amocul, să complici lucrurile. Uite, deși fac eforturi, nu izbutesc și pace să înțeleg ce importanță poate să aibă faptul că vocea lui Lawitz are un anumit timbru particular, de parcă ar fi o voce sintetică.

Nu i-am răspuns. Am continuat să mă plimb, la fel de agitat. Bănuiala care îmi încolțise în minte mi se părea cînd absurdă, cînd foarte verosimilă. Gîndurile veneau, se duceau, altele le luau locul, toate într-o goană nebună, ca o cireadă de bivoli cînd presimte prin apropiere o apă. Nici după o jumătate de oră nu izbutisem să mă calmez, nici după o jumătate de oră nu mă hotărîsem ce atitudine să adopt, deși, cu cît mă gîndeam mai mult, cu atît mai absurdă mi se părea bănuiala. Îmi era teamă — în cazul cînd, ignorînd absurdul ei, acționam într-un anume fel — că riscam, pe de o parte, să mă rătăcesc pe o pistă greșită, iar pe de altă, să pierd un timp prețios pe care l-aș putea întrebuința altfel, mai cu folos.

Bogdan mă lăsase în pace. Instalat cît mai confortabil într-un fotoliu, se mulțumea să mă urmărească, tot timpul, cu privirea. Abia după ce se scurseră, cred, cam vreo trei sferturi de oră, se decise să întrerupă deliberarea cu mine însumi :

— Ducule, cît mai ai de gînd să mă fierbi în zeama mea ?

— Nu te fierb, m-am eschivat, fiindcă nu mă puteam hotărî să-i împărtășesc bănuiala. Era atît de absurdă, încît pur și simplu mă jenam. Bogdan ți-

nea la mine, îmi era și-i eram cel mai bun prieten, dar în același timp avea o părere atît de exagerată în legătură cu anumite însușiri ale mele, absolut indispensabile pe linie profesională, încît, dacă ar fi depins de el, m-ar fi cocoțat pe treapta cea mai înaltă a ierarhiei noastre, convins că o merit cu prisosință. Acesta era motivul care mă împiedica să-i împărtășesc bănuiala ce, odată încolțită, nu-mi mai dădea pace. Îmi era teamă că, împărtășindu-i-o, în așa măsură i s-ar fi părut absurdă — parcă mie mi se părea mai puțin ! — încît sigur ar ajunge să se întrebe dacă nu cumva, datorită vîrstei, evenimentele începuseră să mă depășească.

„Nu, n-am să-i spun, mi-am zis. Dar n-ar strica să încerc a-i sugera bănuiala, care mie, acum, nu-mi mai dă pace."

— Ba al naibii mă mai fierbi ! Te agiți, frămînți gînduri, naiba știe ce fel de gînduri !

— Ce-ți spune ție... o voce sintetică ?

— Mie ? Nimic !

— Expresia îți aparține. Cînd ai folosit-o, la ce te-ai gîndit ? Sau, altfel spus, cum de ți-a venit în minte să asemuiești vocea lui Lawitz cu una sintetică ?

— M-am gîndit... Nu, nu m-am gîndit la nimic. Așa mi s-a părut : ca o voce sintetică.

— Adică ? am insistat.

— Adică... o voce... Pesemne m-am gîndit, că dacă s-ar putea confecționa prin nu știu ce procedeu voci sintetice, din sunete produse pe cale artificială și nu rostite de o ființă omenească, așa ar suna. Da !... Cred că, în subconștient, asta am vrut să înțeleg.

— Deci, prin voce sintetică, înţelegi o voce artificială. O voce nenaturală.

— Exact.

— O voce ne-na-tu-ra-lă, măi băiete ? am insistat, silabisind fiecare cuvînt, şi dorind nespus ca sublinierea mea să-i sugereze ceea ce doream.

— Da, bătrîne, da ! O voce sintetică egal o voce artificială, iar o voce artificială egal o voce nenaturală. E clar ca bună ziua.

— Dar o voce nenaturală egal cu ce ? Sau, mai exact, printr-o voce nenaturală ce s-ar mai putea înţelege ?

Bogdan îşi boţi fruntea în efortul de-a pricepe sensul întrebării mele. Cînd încerca să se concentreze, totdeauna îşi boţea fruntea şi atunci părea mult mai tînăr. În clipa următoare, ţîşni din fotoliu, dar, imediat, se lăsă să cadă înapoi.

— Ducule, o voce nenaturală poate să însemne o voce prefăcută.

— Poate să însemne, desigur. Şi ? Ce vrei să spui ?

— Nu vreau să spun nimic. Încerc să ghicesc — doar atît — ce-ţi umblă ţie prin cap. Bănuieşti că vocea pe care am auzit-o nu e vocea lui Lawitz, ci vocea prefăcută a căpitanului ?

— Nu, nu la asta mă gîndesc, i-am replicat, răstindu-mă la el, deşi presupunerea lui confirma, într-un fel, că bănuiala mea nu era chiar atît de absurdă sau, în orice caz, nu mai mult decît presupunerea lui, că vocea prefăcută era a căpitanului.

— Atunci ?

Chiar dacă n-ar fi sunat telefonul tot nu i-aş fi spus. Şi fiindcă la celălalt capăt al firului era colonelul Rareş care mă chema la el, întîmplarea m-a

ajutat să pun capăt unui dialog ce mă dezavantaja fie şi numai pentru faptul că, mai circumspect şi mai puţin spontan decît Bogdan, aveam oroare să mă hazardez faţă de subordonaţii mei, chiar dacă îmi erau prieteni — cazul lui Bogdan — în presupuneri, pe care, mîine poate, faptele aveau să le infirme.

Lawitz !... Era el veriga principală ? Dacă dezlegam necunoscuta Lawitz însemna, oare, că rezolvam *cazul* în ansamblu ? Nu prea eram convins. Totuşi, depistarea lui Lawitz constituia unul din obiectivele noastre principale. Din păcate, cu toate eforturile depuse, nu realizasem vreun progres. Pămîntul dacă l-ar fi înghiţit şi tot ar fi trebuit să-i dăm de urmă. Şi doar se afla în ţară, poate chiar la Bucureşti, aşteptînd ziua cînd căpitanul urma să-i predea primul microfilm. Pînă atunci nu mai rămăseseră decît puţine zile. Cu cîtă nerăbdare aştepta căpitanul ziua aceea, nu ştiam. Noi însă o aşteptam nu numai cu nerăbdare, dar mai ales cu nelinişte, întrebîndu-ne dacă, cel puţin de data asta, vom izbuti să fim prezenţi la întîlnirea dintre cei doi, sau dacă Lawitz va izbuti, încă o dată, să ne tragă pe sfoară.

În aşteptarea acelei zile, în timp ce specialiştii noştri pregăteau un microfilm cu documente false, am efectuat o nouă cercetare la hotelul „Pajura de aur", audiind pe toţi salariaţii care, sub o formă sau alta, ar fi trebuit să-l cunoască pe Lawitz. Am început prin a le arăta portretul-şablon.

— Îl cunoaşteţi ?

— Nu !

— Nu l-aţi văzut niciodată ?

— Nu !

— A locuit în hotel în mai multe rînduri.

— Se poate ! Dar eu nu-mi amintesc să-l fi văzut vreodată.

— Îl cheamă Lawitz şi vorbea bine româneşte, încercam să-i ajut, ca să-şi amintească.

— Româneşte vorbesc ei mulţi. Dar de unul, care să semene cu dumnealui din poză şi care să vorbească româneşte, nu-mi amintesc. Poate că n-a locuit în hotelul nostru.

— Figurează în registru.

— Curios ! Eu nu mi-l amintesc. Întrebaţi-i pe ceilalţi colegi. Poate că ei...

Dar, ca un făcut, nici unul dintre „ceilalţi colegi" nu-şi amintea să-l fi văzut. Aşa că, atunci cînd am terminat de audiat ultimul salariat al hotelului, din nou mi-am pus întrebarea, dacă nu cumva va trebui să accept concluzia că portretul-şablon nu-l reprezenta, nici pe departe, pe adevăratul Lawitz, fiindcă, în mod deliberat, atît Tănăsache, cît şi căpitanul, înţeleşi în prealabil, ne furnizaseră nişte semnalmente cu totul altele decît cele adevărate. Dar acceptînd aceasta, totul devenea, dintr-o dată, iraţional. Ştiu, în meseria noastră nu totdeauna poţi ajunge la adevăr numai pe cale pur raţională. Dar a fi de acord că, în mod conştient, căpitanul falsificase portretul fizic al lui Lawitz pentru a mă induce în eroare, însemna a accepta ca raţional ceea ce era absurd, şi invers.

M-am întors la sediu şi, ca să-mi alung din cap „enigma" Lawitz, am început să citesc rapoartele oamenilor noştri, care ţineau sub o strictă supraveghere pe Filipiţa şi pe căpitan. Nimic interesant. Căpitanul, mult mai calm decît înainte, renunţase

la plimbările de la aeroport. Acum, cînd nu era la unitate şi nici acasă, sigur putea fi găsit la Aristiţa, confecţionînd, cu un fel de disperare, tablou după tablou. Cît priveşte pe Filipiţa, nici în viaţa ei nu survenise vreo schimbare. Nu vedea pe nimeni, nimeni nu venea s-o caute. Plictisit, am închis dosarul cu rapoarte, încuindu-l în fişet, pe urmă, ca să mă mai liniştesc, mi-am făcut o cafea mare şi amară.

Şi în timp ce o savuram, sorbind cîte o înghiţitură, am constatat că, de fapt, ştiam foarte puţin despre Lucia Ciubotaru, soţia căpitanului. Ştiam în primul rînd, doar ceea ce voise el să ne spună despre ea. Că era o fiinţă rea, egoistă, ahtiată după bani, care acceptase fără nazuri cadourile pe care i le oferise Lawitz. Mai ştiam, ceea ce, ulterior, aflasem noi : că avea un amant, cu care se vedea aproape zilnic în garsoniera acestuia, compozitor de muzică uşoară, pe care ea îl preferase altuia sau altora, fiindcă acesta — mai tînăr decît ea — cîştiga multe parale. Cîtva timp Lucia fusese şi ea sub observaţia noastră, dar, întrucît compozitorului nu i se putea reproşa nimic altceva decît talentul şi mărinimia materială faţă de amanta sa, iar Luciei Ciubotaru doar infidelitatea conjugală, după scurtă vreme se renunţă atît la supravegherea ei, cît şi a amantului.

Cam asta era tot ceea ce ştiam despre ea. De altfel, în interesul cercetărilor, nici nu considerasem că este nevoie de mai mult. Dar iată că, dintr-o dată, informaţiile mi s-au părut insuficiente. L-am chemat pe Picioruş şi i-am cerut ca în maximum douăzeci şi patru de ore să-mi prezinte un curriculum vitae complet al Luciei Ciubotaru.

Nu după douăzeci şi patru, ci doar după numai zece ore, Picioruş fu în măsură să-mi prezinte ma-

terialul pe care i-l cerusem. Citindu-l, mi-am putut da seama că, într-adevăr, ştiusem foarte puţin despre ea.

Lucia nu-şi cunoscuse părinţii. Copil din flori, la numai cîteva luni de la naştere, fusese lepădată pe un maidan din Giuleşti. A avut noroc că n-au rupt-o cîinii vagabonzi. Ţipetele ei au atras un chefliu întîrziat căruia, făcîndu-i-se milă de boţul de carne, înfăşurat în nişte scutece murdare, l-a luat cu el. Fiindcă mai avea acasă patru plozi ai lui, fiindcă era un beţiv şi, din ce cîştiga, cea mai mare parte o risipea pe băutură, nevastă-sa n-a vrut să crească mica făptură, culeasă de pe maidan. A dus copilul la secţia de miliţie şi, pînă la urmă, fetiţa a ajuns la „Casa copilului". De acolo, cînd Lucia împlinise abia şase ani, au luat-o, ca s-o înfieze, nişte „zburători" — soţ şi soţie — de la Circul de stat. Au dus-o la şcoală, dar de la început s-a vădit că fetei nu-i plăcea să înveţe. Trecea clasele cu chiu cu vai. Mai mult decît învăţătura, o atrăgea viaţa de circ. La vîrsta de doisprezece ani se putea lăuda că izbutise să dreseze două veveriţe. Dresajul ei nu merita însă să constituie un „număr de circ". Totuşi, dresorii cu experienţă recunoscuseră, în unanimitate, că fetiţa are stofă. Dar dresajul nu părea a fi singurul ei talent. Lucia manifesta o înclinaţie înnăscută şi pentru imitaţii. Şi fiindcă timpul liber şi-l petrecea la circ — la acesta se adăugau şi orele trase la fit de la şcoală — în scurtă vreme se pricepu să imite, cu mult haz, nu numai pe toţi artiştii circului, ci şi unele animale, spre hazul tuturor.

La vîrsta de paisprezece ani, cînd termină şcoala generală, în ciuda insistenţelor părinţilor ei adoptivi,

declară că şcoala n-o interesează şi că vrea să se facă artistă de circ. Începuse să-i placă meseria „bătrînilor" ei. Aceştia, pînă la urmă, resemnîndu-se, începură s-o iniţieze în greaua lor meserie de „zburători" la trapez. Dar meseria de zburător necesită nu numai voinţă, ci şi multe eforturi. Erau acestea calităţi cu care natura neglijase s-o înzestreze pe Lucia. Dîndu-şi seama că nu va ajunge niciodată altceva decît o foarte mediocră „zburătoare", renunţă să se mai facă artistă. Şi fiindcă era frumoasă şi avea un corp de invidiat, izbuti să fie angajată ca model la o casă de mode. Scurtă vreme după aceea, deveni întreţinuta unui individ în pragul bătrîneţii, care îşi asigurase o existenţă îmbelşugată, învîrtind diverse afaceri, mai mult sau mai puţin necurate. În numai cîteva luni, Lucia se pricepu să-l stoarcă de bani fără a-i da ceva în schimb. Atunci bătrînul, ca să se răzbune, o dădu în judecată, învinuind-o că-l escrocase de sume importante. Şi cum avusese prudenţa să se înarmeze la timp cu dovezi, cîştigă procesul. Fu condamnată la şase luni închisoare, cu suspendarea pedepsei, fiindcă încă nu împlinise vîrsta de optsprezece ani.

Sancţiunea n-a cuminţit-o, ci a făcut-o să devină ceva mai prudentă. Prin anumite relaţii, izbuti să fie angajată, ca vînzătoare, într-un magazin cu obiecte de artizanat, frecventat în mare măsură de străini. Pentru a fi cît mai utilă serviciului, a început să înveţe, în timpul liber, limba engleză, dovedind asemenea aptitudini, încît numai după şase luni putea conversa binişor cu turiştii ce vizitau magazinul. A funcţionat la acel magazin doi ani. În cel de-al treilea şi-a dat demisia, pentru a se mărita cu căpitanul Ciubotaru.

Materialul furnizat de Picioruş mai conţinea o informaţie, trecută la post-scriptum, asupra căreia îmi atrase atenţia că nu prezenta garanţia faptului autentic. Cîteva luni mai înainte ca Lucia să-şi fi dat demisia, organele de control financiar descoperiseră în gestiunea responsabilului magazinului o lipsă de circa o sută douăzeci de mii de lei. Prins cu mîţa în sac, responsabilul, înainte de-a fi arestat, îşi pusese capăt zilelor. Gurile rele sau poate numai aparent rele declaraseră că responsabilul magazinului furase pentru a-şi întreţine amanta, pe Lucia. Totuşi, organele care anchetaseră nu putuseră stabili că ar fi existat legături sentimentale între responsabil şi subalterna sa.

Acestea erau datele obţinute de Picioruş şi în legătură cu trecutul Luciei, trecut pe care, se pare, că Ciubotaru nu-l cunoscuse. De cînd am izbutit să le obţin şi pînă la data cînd Lawitz trebuia să telefoneze căpitanului, ca să intre în posesia primului microfilm, mai rămăseseră trei zile.

Doar trei zile.

LUCIA CIUBOTARU SE HOTĂRĂȘTE SĂ VORBEASCĂ

Era sîmbătă. Am ajuns la sediu mai devreme ca de obicei. Dar și mai devreme decît mine venise Bogdan. L-am găsit instalat comod cu picioarele urcate pe birou, fumînd. Lui Bogdan îi plăcea să se relaxeze în această poziție și, de fiecare dată cînd îi reproșam, îmi replica indignat că cei care obișnuiesc să-și cocoațe picioarele pe birou nu o fac fiindcă ar fi prost crescuți, așa cum afirmam eu, ci fiindcă o asemenea poziție stimulează gîndurile.

— Cel puțin în ceea ce mă privește, bătrîne, află că cele mai grozave idei mi-au venit atunci cînd mi-am odihnit picioarele pe biroul meu sau al tău.

Surprinzîndu-l în această poziție, pe deasupra și cu pălăria dată pe ceafă, asemenea unui „copoi" american dintr-un film cu gangsteri, m-am prefăcut de data asta că nu observ, iar el, profitînd de îngăduința mea, s-a prefăcut, la rîndul său, că habar n-are cît de puțin îmi plăcea să-i văd picioarele cocoțate pe biroul meu.

— Mîine, bătrîne !

Asta în loc de bună dimineața.

— Da, mîine. În orice caz, bună dimineața, băiete !

Bogdan duse două degete la borul pălăriei, salutîndu-mă exact ca într-un film cu gangsteri. Nu apucasem să-mi aprind o ţigară cînd a sunat telefonul. Era căpitanul Ciubotaru. L-am recunoscut după voce. De altfel, aşteptam să mă sune.

— Tovarăşe maior, mîine se împlineşte sorocul. Începînd de mîine, în orice clipă ar putea să mă caute. Îmi trebuie microfilmul.

— Îl vei avea. Vino acolo unde ne-am mai întîlnit. La ora douăsprezece.

Filmul pe care îl solicita căpitanul era cel pe care trebuia să-l predea lui Lawitz atunci cînd aveau să se întîlnească, respectiv filmul cu negativul documentelor făgăduite. Experţii noştri fotografiaseră documente, dar nu cele ale unităţii, ci altele, cu un conţinut trucat.

Ne-am întîlnit în apartamentul de pe strada Libelulei, i-am predat filmul, i-am făcut ultimele recomandări, pe care el le-a ascultat cu răbdare, dînd mereu din cap aprobativ, ceea ce voia să însemne că totul îi este foarte clar şi că se va conforma întocmai, după care întrevederea noastră luă sfîrşit. A fost scurtă, cea mai scurtă, fiindcă nici nu aveam prea multe a ne spune.

A doua zi era duminică. Pentru mine, pentru oamenii din subordinea mea însă, duminica aceea fu o zi obişnuită de lucru. De dimineaţă ne-am mobilizat cu toţii la sediu. Fiecare era la curent cu acea parte din planul pe care îl întocmisem, şi care îl privea direct. Vreau să spun că fiecare ştia cînd trebuia să intre în scenă şi ce rol urma să joace. Dar mai exista un al doilea plan, pe care nu-l cunoştea nimeni, nici măcar Bogdan, plan îndelung discutat,

în ajun, cu colonelul Rareș și, pînă la urmă, aprobat. Aprobat nu fiindcă îl convinseseră argumentele pe care i le adusesem, ci, dimpotrivă, fiindcă avea certitudinea că evenimentele vor zădărnici aplicarea lui.

Dimineața a trecut greu, fără să primim vreo veste de la căpitan.

— Îmi tai mustața, bătrîne, dacă păcătosul ăla de Lawitz dă astăzi vreun semn de viață. Dacă Dumnezeu, cît îi el de Dumnezeu, a muncit șase zile, iar a șaptea s-a odihnit, ce, un spion, săracu' n-are și el dreptul să se odihnească duminica? (Cititorii trebuie să știe că Bogdan nu purta mustață.)

— Dacă Lawitz se odihnește azi, treaba lui. În ceea ce ne privește, vom mai face o crestătură pe răbojul pe care am însemnat duminicile cînd a trebuit să lucrăm.

— Catrinel, bătrîne, nu prea este de acord cu un asemenea răboj. Ea își făcuse planul s-o întindem la Sinaia și de acolo să urcăm pînă la Vîrful cu Dor.

— Nu-i nimic. Făgăduiește-i că, la vară, în timpul concediului, ai s-o duci în Elveția să se cațăre pe Mont-Blanc.

Din cînd în cînd suna telefonul. Nu era însă acela pe care îl așteptam. Cei care mă sunau tot la cincisprezece minute erau ofițerii operativi, care mă țineau la curent: dacă Ciubotaru fusese sau nu căutat la telefon, dacă se mai afla sau nu acasă, dacă venise sau nu cineva să-l viziteze. De fiecare dată, comunicările aveau același conținut: „Nimic deosebit". Dar iată, telefonul din nou sună. Bogdan

sări în picioare şi întinse mîna să ia receptorul. I-am luat-o înainte. Nu, nu era căpitanul Ciubotaru. Era unul dintre ofiţerii operativi.

— Tovarăşe maior, raportez că un poştaş i-a adus lui Paul o telegramă. („Paul" era un indicativ, prin care înţelegeam că-i vorba de căpitan.)

— Bine ! Dacă pleacă de acasă, ştiţi ce aveţi de făcut.

Am închis. I-am explicat lui Bogdan ce anume comunicare primisem.

— Oare telegrama o fi de la Lawitz ?

— Dacă e de la el, mă va suna.

— Cine altcineva să-i fi telegrafiat ?

Cinci minute mai tîrziu, telefonul sună. Aşa cum mă aşteptasem, era căpitanul Ciubotaru.

— Căpitanul Ciubotaru la telefon. Tovarăşe maior, acum cinci minute am primit o telegramă de la *el.*

— Cum semnează ?

— Lawitz.

— Ce conţine telegrama ?

— Tocmai mă pregăteam să vă citesc textul ei. *„Prietenul soseşte cu acceleratul de Cluj. Aşteaptă peron, linia şapte. Darul la îndemînă. Lawitz."* Acceleratul soseşte peste patruzeci şi cinci de minute. Am întrebat la „informaţii". Ce fac ? Mă duc ?

— Bineînţeles. Chemaţi un taxi. Altceva ?

— Păi, nimic. În afară de faptul că sînt emoţionat. De s-ar termina totul astăzi...

— Să sperăm. Vă urez noroc !

— Şi dumneavoastră, tovarăşe maior !

Am închis. M-am uitat la ceas. Pînă la venirea trenului mai erau cincizeci şi şapte de minute.

— Bătrîne, merg și eu cu tine. Ce crezi, vine într-adevăr cu acceleratul ?

— Nu știu ! Curios ! De ce i-a dat întîlnire tocmai în Gara de Nord ?

— Ce te miri ? Bate la ochi mai puțin decît în oricare altă parte. Lawitz coboară din tren, se întîlnesc pe peron ca din întîmplare. O strîngere de mînă, cu care ocazie căpitanul îi pasează filmul, cîteva banalități de rigoare, pe urmă se despart.

Explicația lui Bogdan era veridică. Numai că eu continuam să fiu obsedat de vechea bănuială, motiv pentru care nu m-am putut liniști.

— Spuneai că vrei să vii cu mine ?

— Ce, nu mă iei ?

— Ba da ! Tare mi-e teamă că voi avea nevoie de tine, măi băiete.

— Ți-e teamă ?

Și mă privi nedumerit.

Nu i-am răspuns. Da, îmi era teamă din cauza bănuielii. Ofițerul care răspundea de grupul ce asigura supravegherea casei căpitanului mă sună ca să mă anunțe că un taxi oprise în fața casei.

— Va pleca în cîteva minute. Știi ce ai de făcut ?

— Bineînțeles.

— Fii atent. Dacă „Paul" coboară acum, întîrzie-l cinci minute. Caută nod în papură șoferului, cere-i actele.

— Am închis. Bănuiala mi se înșurubase acum și mai mult.

— Ce naiba se grăbește atîta căpitanul ! se miră Bogdan. Mai sînt aproape treizeci de minute pînă la sosirea acceleratului.

— Mă întreb și eu de ce s-o fi grăbind, i-am răspuns, pregătindu-mă de plecare.

Am ajuns în Gara de Nord cu cîteva minute înaintea lui Ciubotaru. Accelerațul de Cluj nu oprea la peronul șapte, ci la cinci. La peronul șapte, cu patru minute mai devreme, sosea un personal de la Baia Mare.

— Ce zici, bătrîne ? Exact ca în bancul cu tipul care vrea să plece la Botoșani, dar spune prietenului său că pleacă la Dorohoi, iar acesta...

— Ia mai lasă-mă în pace cu bancurile tale, că numai de asta nu-mi arde mie acum ! i-am retezat-o.

Pe peronul șapte, multă lume, în majoritate călători, cu saci, cu valize, cu cufere, oameni de la țară. Căpitanul se postă în imediata apropiere a unui grup de vreo douăzeci de tineri, care probabil plecau să lucreze pe vreun șantier sau la vreo întreprindere nou înființată. Grupul era condus de un delegat, îmbrăcat cu o scurtă de piele scorojită. Avea o voce aspră, repezită și niște ochi bulbucați, ca de broscoi.

— Pare cam nervos, observă Bogdan, referindu-se la căpitan.

— Mda !

Nu prea aveam chef de vorbă. Căpitanul se muta de pe un picior pe celălalt și privea nepăsător mulțimea de pe peron, dar trăgea cu sete din țigară. Țigara și-o aprinsese cu o brichetă ce semăna mult cu aparatul de fotografiat pe care i-l dăduse Lawitz. De cîteva ori ducea țigara la gură, aveam impresia că-i tremură mîna. După ce fumă țigara, zvîrli chiștocul, strîmbîndu-se, pe urmă începu să se plimbe pe peron cu mîinile la spate. Pe mine nu mă observase. Probabil nici nu se gîndea că am să mă deplasez

personal. De altfel, nici nu ţineam să mă vadă. Deocamdată. (Pe Bogdan nu-l cunoştea.) Deşi ştiam că era supravegheat îndeaproape de doi ofiţeri operativi, i-am cerut lui Bogdan să-l urmărească şi el. Aveam mult mai multă încredere în spiritul său de observaţie.

— Să nu-l pierzi din ochi, măi băiete.

Mai erau şase minute pînă la sosirea personalului de Baia Mare şi douăsprezece pînă avea să intre în gară acceleratul de Cluj. Deci, în maximum cincisprezece-douăzeci de minute, Lawitz şi căpitanul Ciubotaru trebuiau să se întîlnească. Ceva mai tîrziu am pornit şi eu în urmărirea căpitanului. Cu cît înaintam spre capătul de unde încep peroanele, cu atît era mai multă lume.

Căpitanul Ciubotaru străbătu întreg peronul, pînă la capăt. Se opri acolo să mai fumeze o ţigară, pe urmă se întoarse pentru a face o nouă haltă acolo unde afluenţa era mai mare. M-am uitat la ceas. Pînă la sosirea trenului de Baia Mare nu mai erau decît două minute.

Căpitanul îşi făcuse bine planul. Cînd călătorii aveau să se reverse din vagoane pe peron, profitînd de îmbulzeală, Lawitz se va apropia de căpitan. Mă îndoiam că va fi el unul dintre călătorii abia sosiţi cu personalul. Părea mult mai probabil că el deja se afla pe peron, poate chiar în imediata apropiere a mea, a căpitanului Ciubotaru, a lui Bogdan şi a celor doi ofiţeri operativi. Instinctiv, am privit în jurul meu. Oricare dintre cei prezenţi putea fi Lawitz. Dar, gîndind astfel, şi încercînd să identific pe spion în vreunul dintre oamenii din jurul meu, fă

ceam pur și simplu abstracție de bănuiala care, așa cum am mai spus, devenise aproape o certitudine.

În sfîrșit, locomotiva trecu prin fața mea, apoi începură să se perinde vagoanele unul cîte unul, toate arhipline, în cea mai mare parte cu excursioniști, urcați la Predeal și Sinaia. Se perindau vagoanele prin fața mea, dar eu nu-mi puteam lua ochii de pe căpitan, care privea trenul posomorît, cu ochii parcă adormiți.

În clipa cînd garnitura încremeni în fața peronului, lumea începu să se reverse din vagoane, îmbulzindu-se, împingîndu-se, grăbindu-se spre ieșire. Era atît de mare învălmășeala, încît numai cu mare greutate izbuteam să nu-l pierd din ochi pe căpitan. Acesta, în loc să se tragă mai deoparte, rămăsese proțăpit, drept în mijlocul peronului, acolo unde îmbulzeala era mai mare și, ca să nu fie luat de șuvoi, trebui să se cam zbată pînă să iasă din mulțime. După ce cu chiu cu vai reuși să se tragă lîngă un stîlp, cîteva minute se îndeletnici să-și aranjeze ținuta, care arăta de parcă el personal ar fi participat la o încăierare. Cînd termină, cu o batistă își șterse fața transpirată. Mai rămase locului doar cîteva secunde, apoi porni spre ieșire. Și în clipa cînd l-am văzut plecînd, bănuiala n-a mai fost aproape o certitudine, ci o certitudine în accepția adevărată a cuvîntului.

— De ce nu mai așteaptă ? mă întrebă Bogdan, ajungîndu-mă din urmă.

— Fiindcă nu mai e nevoie să aștepte.

— Ce ?

— Ce-ai auzit, măi băiete.

— Vrei să spui că s-a întîlnit cu Lawitz ? Bătrîne, n-am orbul găinilor, așa, să știi ! se supără el.

Nu i-am răspuns. Eram preocupat să nu-l pierd din vedere pe căpitan. Acesta mergea pe unde era aglomerația mai mare, ca un somnambul, izbindu-se de geamantane și valize, apostrofat de către cei irascibili. Cînd ajunse în sala unde se vînd biletele de clasa întîi, se opri în dreptul unei cabine telefonice. Înaintea lui mai așteptau două persoane. Poate fiindcă nu avea răbdare să aștepte, sau poate din cu totul alt motiv, renunță să telefoneze. Se îndreptă spre ieșire. Afară l-am ajuns din urmă în clipa cînd se pregătea să traverseze strada, ca să ia autobuzul.

— Autobuzul are să fie tare aglomerat. Vedeți cîtă lume așteaptă în stație ? Vă ducem noi acasă cu mașina.

— A, dumneavoastră erați, tovarășe maior. Sînt disperat...

— Lăsați, discutăm noi mai tîrziu.

Și l-am ajutat să se urce în Mercedesul care tocmai oprise în fața noastră. Împreună cu el se urcă și un lucrător operativ.

— Du-l la sediu ! i-am șoptit acestuia.

Cînd am rămas numai cu Bodgan, am scos din buzunar plicul și i l-am întins exact în clipa cînd cel de-al doilea Mercedes oprea în dreptul nostru.

— Deschizi plicul în mașină. Conținutul are să te lămurească, măi băiete, ce anume ai de făcut. Haide, urcă !

Și l-am împins înăuntru, pentru a nu-i mai da timp să pună întrebări. Desigur, cînd Bogdan avea să ia cunoștință de conținutul plicului, va crede că

mi-am pierdut mințile. Plicul conținea ordinul de arestare a Luciei Ciubotaru și autorizația de percheziție a locuinței.

Am urcat la rîndul meu în mașină, am pus mîna pe microfon și am ordonat echipei care urma să efectueze percheziția, și care aștepta într-un Mercedes pe o stradă din apropierea casei în care locuia căpitanul, să treacă la acțiune.

Am cerut șoferului să mă ducă la oficiul poștal, de unde fusese expediată telegrama adresată căpitanului, în care Lawitz îi fixase întîlnirea din Gara de Nord. Am avut șansa să fie de serviciu tocmai funcționara care o recepționase.

— Domnișoară, vă amintiți, poate, cine v-a prezentat această telegramă ?

— Din întîmplare, îmi amintesc.

— De ce spuneți „din întîmplare" ?

— Fiindcă, în mod obșnuit, nu citesc textele ce-mi sînt prezentate. Număr doar cuvintele, fac socoteala și eliberez chitanța. De data asta l-am citit, fiindcă „îndivida" care prezenta telegrama mi-a făcut o impresie dezagreabilă.

— Și de ce ?

— Închipuiți-vă, număram niște bani, și dumneaei s-a răstit la mine să mă grăbesc, fiindcă nu are timp să aștepte. Tare am avut chef s-o reped, dar diriginta noastră e foarte severă, și nu ne permite să fim și noi nervoase.

— O recunoașteți ?

Și i-am pus dinainte fotografia Luciei Ciubotaru. Fata examină, îndelung, fotografia. Apoi, mi-o restitui, ridicînd din umeri.

— Nu știu ce să spun. Parcă ar fi, dar, totodată, parcă n-ar fi ea. Individa obraznică purta ochelari și avea părul blond. Asta-i brunetă, și fără ochelari.

— Cum era îmbrăcată, domnișoară ?

— Într-un taior bleumarin. Stați puțin !... Un amănunt : purta în mîna dreaptă un inel cu un rubin mare, în formă de romb.

— Altceva ați mai observat, domnișoară ?

— Nimic, domnule.

M-am repezit la cabina telefonică. Am format numărul de la domiciliul căpitanului. Eram sigur că-l voi găsi încă acolo pe Bogdan. Am sunat cîtva timp, pînă mi s-a răspuns. Era unul din lucrătorii noștri operativi, care lua parte la percheziție. I-am spus cine sînt, și i-am cerut să-l cheme la aparat pe Bogdan.

— Bogdane, băiete, vrei să te uiți dacă Lucia Ciubotaru poartă vreun inel, și pe urmă să mi-l descrii ?

— Îți pot spune imediat. Are unul, cu un rubin în formă de romb. Pe vremuri, unei asemenea pietre i se spunea „marchiză".

— Mersi și felicitările mele. Ai avut bijuterii în familie ? am glumit, fiindcă eram bine dispus.

— Am avut pe naiba. Văd că-ți arde de glumă. Să știi, nu plec de aici pînă nu se termină percheziția.

— Bine, rămîi. Ea ce face ?

— Cîntă la pian.

— Ce ?

— Cîntă la pian, Beethoven : Marea Sonată.

— Asta înseamnă că te distrezi bine. Apropo ! Căutați microfilmele. Pe toate...

— Adică, trei.
— Nu, patru !
— Sigur ?
— Absolut sigur, măi băiete. Am închis. Te aştept la sediu. Adică, vă aştept : pe tine şi pe Lucia Ciubotaru.

Acum nu mai exista nici un fel de dubiu. Telegrama fusese trimisă nu de Lawitz, ci de Lucia Ciubotaru. Acum bănuiala cu adevărat se transformase în certitudine. Tot ceea ce mi se păruse absurd, incredibil, devenise realitate. Şi, gîndindu-mă la ce va spune Bogdan cînd va afla cît de mult ne putusem înşela, l-am şi auzit, de parcă ar fi fost de faţă :

„Bătrîne de cînd lucrăm împreună nu s-a mai întîmplat să înghiţim o asemenea cacealma. Şi cînd te gîndeşti că tocmai de la o femeie !"

Cînd am ajuns la sediu, Bogdan încă nu sosise. Am vrut să-mi fac o cafea, dar a sunat telefonul. Era Bogdan.

— Şefule, am găsit filmele.
— Cîte ?
— Ai avut dreptate : patru. Nu pricep însă. Taie-mă, spînzură-mă, nu pricep ce-i cu cel de-al patrulea film ? Ăsta de unde a mai apărut ? L-au puit celelalte trei ?
— Am să te lămuresc mai tîrziu, cînd ai să te întorci.
— Bătrîne, mor de curiozitate. Trei dintre filmele găsite reprezintă rezervele. Da sau ba ?
— Da !
— În aparat a mai existat un al patrulea film. Da sau ba ?

— Intocmai !

— Pe cel din aparat l-am „aranjat" noi. Adică filmul ce trebuia predat de căpitan lui Lawitz. Da sau ba ?

— Şi asta-i adevărat, băiete !

— Filmul „aranjat" se află acum ori într-unul din buzunarele căpitanului, ori, în cazul cînd l-a predat lui Lawitz — eu nu cred însă că l-a predat, că doar nu am orbul găinilor — în posesia acestuia. Atunci de unde a apărut cel de-al patrulea film ?

— Măi băiete, filmul „aranjat" de noi nu se află în buzunarele căpitanului şi nici n-a fost predat lui Lawitz. Filmul acela este cel de-al patrulea film pe care l-ai găsit. Băiete, Nastratine, ai uitat să numeri măgarul pe care călăreşti.

— Bătrîne, nu mă mai interesează percheziţia. Rămîn băieţii. Vin urgent cu „pianista", să mă lămureşti.

— Rămîi acolo pînă se termină. Sper că n-are să mai dureze mult percheziţia.

Şi am închis, ca să scap de insistenţele lui. Picioruş vîrî capul pe uşă.

— Tovarăşe maior, pot să intru ?

— Intră, Picioruş.

— Căpitanul Ciubotaru insistă să-l ascultaţi.

Am ezitat. Voiam s-o interoghez mai întîi pe Lucia Ciubotaru. M-am gîndit că, totuşi, n-ar strica să stau în prealabil de vorbă cu el, fără să am însă aerul că-i iau un interogatoriu.

— Dacă insistă, adu-l.

Cîteva minute mai tîrziu, Picioruş îl introducea în birou. Mai înainte de a-i da răgazul să vorbească, i-am spus :

— Vă rog să mă iertaţi. A fost pur şi simplu o neînţelegere din partea oamenilor mei. În loc să vă conducă acasă, v-au adus aici. Dar orice rău are şi o parte bună. Aici îmi veţi putea povesti în linişte ceea ce s-a întîmplat în gară.

Cuvintele mele avură darul să-l liniştească în mare măsură. Trăsăturile feţei i se destinseră parcă.

— Tovarăşe maior, un ghinion teribil mă urmăreşte.

— De ce ? Fiindcă Lawitz n-a venit la întîlnire ? Nici o grijă ! Nu renunţă el la filmul pe care crede că i l-aţi pregătit. Are să vă caute acasă. Mă rog, va găsi el o modalitate să ia legătura cu dumneavoastră. Deşi nu-mi face plăcere, totuşi, din spirit de obiectivitate, trebuie să recunosc deschis că Lawitz e deosebit de inteligent şi mai şiret decît o vulpe.

— Tovarăşe maior, întîlnirea a avut loc. Din păcate, oamenii dumneavoastră n-au observat nimic.

— În gară ?

— Da, în gară !

— Cu Lawitz, personal ?

— Nu cu el. Cu un emisar al lui.

— Bine, dar după cîte am fost informat de către cei care v-au supravegheat, în gară nu aţi vorbit cu nimeni.

— Exact ! Eu n-am vorbit cu nimeni. Altul însă a vorbit cu mine. Dar să vă povestesc cum s-a întîmplat.

— Povestiţi ! Extraordinar ! Se pare că oamenii mei plasaţi în gară au fost nişte papă-lapte !

— Să vedeţi. Cu vreo cîteva minute înainte de sosirea trenului, fiindcă nu mai aveam răbdare să

stau locului, am început să mă mișc încolo și încoace. Era însă atîta lume... Mereu trebuia să mă feresc ba în dreapta, ba în stînga de geamantane, de saci, de desagi. Cînd am ajuns aproape de celălalt capăt al peronului, m-am oprit descurajat. Mi se făcuse lehamite de o asemenea plimbare. De altfel, din cauza așteptării, eram și foarte nervos. Dar încă mai înainte de a mă opri, a trecut pe lîngă mine cineva care mi-a șoptit : „Pune filmul în buzunarul drept al pardesiului". Totul s-a petrecut atît de repede, încît, vă rog să mă credeți, mi-au trebuit cîteva secunde pînă să mă conving că totul se petrecuse în realitate.

— Cum arăta ? l-am întrebat, prefăcîndu-mă foarte interesat de ceea ce aflam.

— Credeți-mă că nu știu. Nu l-am văzut decît din spate. Un bărbat înalt... Într-un balonzaid verzui... N-aș putea însă să vă spun dacă era tînăr sau bătrîn. A dispărut în mulțimea de pe peron.

— Dacă nu puteți să mi-l descrieți, treceți mai departe. Pe urmă ce s-a mai întîmplat ?

— Vă amintiți, desigur, că în telegramă Lawitz îmi atrăgea atenția să am la îndemînă filmul. Plecînd de acasă, dinadins, pentru a mă conforma recomandării lui, am pus microfilmul chiar în buzunarul drept al pardesiului. Așa că, după recomandarea pe care mi-o făcuse mesagerul lui Lawitz, n-am făcut altceva decît să verific dacă, într-adevăr, se mai află în buzunar. Era acolo. Nu știam ce-o să urmeze. Bănuiam că pe undeva, pe aproape, se aflau oameni de-ai dumneavoastră, dar cum să-i recunosc ? Cum să-i vestesc ? Și era foarte important să luați cunoștință de ceea ce se întîmplase.

Dacă nu izbuteam, însemna că omul lui Lawitz va intra în posesia filmului fără să poată fi identificat. Am privit cu disperare în jurul meu, întrebîndu-mă care dintre necunoscuții de pe peron ar putea fi subalternul sau subalternii dumneavoastră. Era o întrebare sortită să rămînă fără răspuns. Nu eram doar Mafalda. Și apoi, chiar dacă, prin absurd, l-aș fi ghicit, tot n-aș fi avut curajul să mă apropii de el și să-i vorbesc. De unde știam eu că nu eram supravegheat de omul lui Lawitz sau, poate, chiar de el personal ? În disperare, m-am gîndit că poate ar fi mai bine dacă n-aș da curs recomandării emisarului lui Lawitz și aș ascunde filmul într-un alt buzunar, ca să nu-l găsească. Dar reflectînd mai serios, mi-am dat seama că n-ar fi soluția cea mai bună. Căci dacă procedam astfel, cum aveam să justific, ulterior, față de Lawitz nerespectarea dispoziției pe care mi-o transmisese prin omul lui ? Îmi era teamă că nerespectarea consemnului ar putea să trezească bănuieli, riscînd astfel să ratez toată acțiunea. Așa că am lăsat microfilmul acolo unde se afla. M-am gîndit că mai important decît orice este să nu-i trezim bănuieli lui Lawitz. Credeți că am procedat bine ?

— Foarte bine.

— Mi-ați luat o piatră de pe inimă ! exclamă căpitanul, răsuflînd ușurat. Nici nu vă puteți închipui ce teamă mi-a fost că am greșit.

— Și mai departe ce s-a întîmplat ?

— Cum vă spuneam, mesajul din partea lui Lawitz l-am primit cu cîteva minute înainte ca personalul de Baia Mare să intre în stație. Mă așteptam, din clipă în clipă, să apară din nou individul

— pe care îl bănuiam un veritabil hoț de buzunare — ca să șterpelească filmul. Eram foarte atent, să prind de veste cînd avea să se întîmple lucrul acesta. De aceea, de fiecare dată cînd cineva trecea mai aproape de mine, îmi pipăiam buzunarul. Pot afirma cu certitudine că, pînă a nu intra trenul în gară, microfilmul s-a aflat în buzunarul meu. A dispărut abia după ce lumea a început să coboare din vagoane, și, din păcate, fără să prind de veste. La un moment dat, am constatat că nu-l mai am. Atunci mi-am zis că nu mai are rost să aștept, și am plecat. Asta e tot, tovarășe maior.

— Mda !... Tot !... Va să zică, Lawitz pentru a doua oară a izbutit să ne tragă pe sfoară !

— Ulciorul nu merge de multe ori la apă, îmi aminti căpitanul proverbul, dar cu un asemenea ton, încît am crezut că intenția lui este să mă consoleze.

— Ultima oară cînd am discutat, am uitat să vă întreb ceva : În privința banilor, cum v-ați înțeles ? Toți odată sau eșalonați ?

— Lawitz n-a precizat și eu n-am cerut amănunte. De altfel, ce rost avea, de vreme ce știam că totul nu este decît o înscenare și că acceptarea tîrgului din partea mea nu este decît un truc — doar atît — ca să puneți mîna pe el ?

— Credeam că, totuși, ați discutat modalitatea de plată. Aveți dreptate. Nu are nici o importanță.

— Și acum ce facem, tovarășe maior ? Iarăși așteptare ? Nu mai pot !

— Probabil că de data asta așteptarea va fi mai scurtă. Mai mult ca sigur că Lawitz vă va căuta la telefon, ca să stabiliți termenul cînd îi veți putea preda cel de-al doilea film. Dacă vă caută, fixați-i

un termen scurt. Cîteva zile. Pînă una alta, v-aș ruga să-mi dați o declarație.

— Declarație ? se neliniști el. Ce fel de declarație ?

— Știți, șefii au să fie foarte supărați că, pentru a doua oară, l-am scăpat printre degete pe Lawitz. Vreau să am, cît de cît, o acoperire. Înțelegeți ?

— Și ce să scriu în declarație ?

— Nimic altceva decît ceea ce mi-ați spus. Adică, să relatați și în scris tot ceea ce vi s-a întîmplat de cînd ați primit telegrama și pînă în clipa cînd ați descoperit că filmul v-a dispărut din buzunarul pardesiului. Atît și nimic mai mult. Treceți în încăperea alăturată. Pe birou veți găsi tot ceea ce este necesar pentru scris.

Am avut impresia că era puțin neliniștit. Poate chiar presimțea, vag, că-i întindeam o cursă. L-am sunat pe Picioruș și i-am cerut să-l supravegheze discret.

Dîndu-și seama că atunci cînd ți se cere să dai o declarație, și nu ai conștiința curată, este mai înțelept să fii cît mai concis, căpitanul găsi de cuviință să relateze cele întîmplate în numai treizeci și șase de rînduri. Le-am citit cu aerul că nu-i decît o simplă formalitate pe care o îndeplineam numai din obligație profesională. În realitate, eram extrem de satisfăcut, fiindcă omisese să treacă în declarație ceva ce ar fi constituit dovada nevinovăției sale. Omițînd-o, căpitanul Ciubotaru îmi apărea ca un maestru al fabulației.

— Și acum pot să plec acasă ? întrebă cu timiditate. Nevastă-mea, e drept, puțin se sinchisește de

mine. Totuși, întrucît știe că am plecat să-l întîlnesc pe Lawitz...

— Mi-e teamă că nu vă pot autoriza să plecați acasă.

— Nu ? Dar de ce ? se grăbi el să întrebe. Panica i-o trădă mai întîi vocea, dar o trădară și privirile lui neliniștite și haotice.

— Fiindcă n-ar fi exclus ca șeful, după ce va asculta raportul meu și după ce va citi declarația dumneavoastră, să dorească a vă pune unele întrebări. Vă asigur că nu aveți motiv să fiți neliniștit. Într-o jumătate de oră, maximum o oră, cred că veți putea pleca acasă. Cel puțin așa sper.

Și m-am ridicat, pentru a-i da să înțeleagă că socoteam terminată discuția. El îmi aruncă o privire sfioasă, pe urmă se întoarse și, după o clipă de ezitare, porni spre ușă, cu pași mărunți, rari, ca și cînd încerca, în felul acesta, să întîrzie cît mai mult clipa cînd urma să părăsească încăperea. În prag, se opri, întoarse capul, cu intenția să mă salute. Și în clipa cînd privirile noastre s-au încrucișat, am înțeles că el știa : știa că, de fapt, era arestat.

— Bătrîne, sosim în zece minute ! mă anunță, telefonic, Bogdan. Percheziția terminată cu rezultate excelente. Felicitările mele și... îmi scot pălăria !

Bogdan, prietenul meu, de multe ori mă felicitase, dar puține fuseseră ocaziile cînd se arătase dispus să-și „scoată pălăria". În ochii lui, expresia aceasta echivala cu cel mai mare elogiu pe care mi-l putea aduce pentru priceperea mea în a dezlega cele mai complicate enigme de care, în meseria noastră, în nici un caz nu ne puteam plînge că lipsesc.

După zece minute, Bogdan intră în birou, însoţind-o pe Lucia Ciubotaru, care era îmbrăcată — plăcută coincidenţă — cu acelaşi taior pe care îl purtase atunci cînd expediase telegrama în numele lui Lawitz. Taiorul o prindea bine. Era frumoasă Lucia Ciubotaru. O frumuseţe agresivă. Acum, cînd o vedeam pentru a doua oară, impresia aceasta covîrşea pe toate celelalte. O frumuseţe agresivă, animalică. Pe urmă, am înţeles că o fiinţă cu o astfel de frumuseţe nu putea fi decît egoistă pînă la limita extremă. Privind-o, mi-a trecut prin minte că, dacă m-aş găsi într-o zi în puterea acestei femei, n-ar ezita să mă ucidă, cu sînge rece, în cazul cînd de pe urma morţii mele ar avea ceva de cîştigat.

Ar fi exagerat dacă aş afirma că în meseria noastră primejdiile ne pîndesc la fiecare pas. Asta nu înseamnă că ele nu există. Şi dacă mă gîndesc la întîmplările prin care am trecut, fie la cele pe care cititorii le cunosc, fie la cele pe care nu le cunosc, fiindcă nu le-am povestit încă, pot afirma, fără nici un fel de intenţie de-a mă lăuda, că ele nu m-au ocolit. De cînd lucrez la contraspionaj, am avut parte de destule pericole, şi ar însemna să fiu un mare lăudăros dacă aş afirma că le-am înfruntat fără să-mi fie frică. Oameni cărora să nu le fie frică în faţa primejdiei nu există decît în imaginaţia unor scriitori de literatură proastă. Mi-a fost frică, uneori chiar foarte frică, dar declar, cu mîna pe inimă că nu mi se mai întîmplase să simt un asemenea fior de frică iraţională ca în clipa cînd Lucia Ciubotaru, luînd loc pe scaunul pe care i-l indicase Bogdan, m-a privit, aşa cum m-a privit. Desigur, ar fi necesar să explic „cum m-a privit". Nu cred însă că

voi izbuti. Nu m-a privit o fiinţă umană, m-a privit o fiară încolţită, căreia nu-i mai rămînea altceva de făcut decît să ucidă, dacă voia să scape cu viaţa. Am avut această impresie în clipa cînd am simţit fiorul acela de spaimă, pe care nu-l mai simţisem niciodată, deşi „fiara" din faţa mea era o femeie frumoasă, elegant îmbrăcată, după care, eram sigur, pe stradă mai toţi bărbaţii întorceau capul, ca s-o privească.

Se aşeză pe scaun, picior peste picior, din obişnuinţă nu din cochetărie, şi mă privi agresiv. De obicei, femeile, atunci cînd sînt arestate, indiferent cît de mare este vina din pricina căreia ajung într-o asemenea situaţie, nu uită că sînt femei, vreau să spun, nu uită să-şi scoată în evidenţă — dacă îmi este permis să folosesc acest termen — graţiile cu care le-a înzestrat natura, în speranţa că ar putea cîştiga bunăvoinţa anchetatorului. Nu acelaşi lucru puteam spune despre Lucia. Lucia avea picioare foarte frumoase, dar dacă, aşezîndu-se, şi le încrucişase, n-o făcuse cu intenţia de a-mi cîştiga bunăvoinţa, ci, repet, doar din obişnuinţă. Lucia Ciubotaru era hotărîtă să lupte, dar nu folosind ca armă farmecul ei, feminitatea ei, ci inteligenţa, perfidia şi, la nevoie, şantajul. Ţinea pe genunchi poşeta din piele de şarpe, la fel ca şi pantofii. Privind poşeta, o poşetă elegantă, de import, deodată am avut intuiţia că Lucia ascundea în ea ceva, de care ar fi poate util să iau cunoştinţă.

— Poşeta i-a fost percheziţionată ? l-am întrebat în şoaptă pe Bogdan.

— Da.

— Aţi găsit ceva ?

— Nimic !

— Tu i-ai percheziționat-o ?
— Nu !
— N-ar strica să faci tu operația aceasta.

Lucia Ciubotaru nu auzise nici un cuvînt din convorbirea noastră. Totuși, în clipa cînd Bogdan se apropie de ea, mai înainte ca el să fi schițat vreun gest, prin care să-și fi trădat intenția, ea îi întinse poșeta.

— Poftim !

Am fost amîndoi uimiți de intuiția ei extraordinară.

Bogdan se pricepea să descopere într-o poșetă chiar și o gămălie de ac, în cazul cînd ar exista acolo așa ceva. Dar, spre marea mea dezamăgire, nu descoperi nimic. Găsi însă numai ceea ce, în mod obișnuit, se găsește în poșeta unei femei.

Și totuși... Nu se putea să mă fi înșelat cu desăvîrșire. Am chemat la telefon pe colega noastră Mara, care ne mai dăduse o mînă de ajutor și în alte împrejurări similare.

— Mara, ia-o, te rog, pe doamna, du-o la tine și fă-i o percheziție corporală, i-am cerut colegei noastre cînd a intrat pe ușă.

Lucia avu o scurtă ezitare, apoi o străfulgerare de ură în priviri, pe urmă, înțepată, o urmă pe Mara.

Bogdan se repezi cu gura pe mine :

— Ducule, dacă nu te-aș cunoaște, aș zice că ai bolunzit, și te-aș transporta urgent cu o mașină la Central. Te cunosc însă, am încredere în tine, totuși... totuși... mi-e teamă că, de data asta, ai nimerit, în ceea ce privește pe Lucia, cu oiștea în gard ! Zău, bătrîne, mi-e teamă că ai mers prea departe.

— Să nu-ți fie teamă, Bogdane, băiete !

— Ba îmi este. Îmi este, fiindcă nu ţine. Adică, pînă la un punct ar ţine. Mai departe însă nu se leagă.

— *Totul* nu se leagă, ai dreptate. Se leagă numai atîta cît trebuie să se lege. Numai atîta cît priveşte această pereche, cea mai ciudată din cîte mi-a fost dat să întîlnesc pînă în prezent.

— Bine, bătrîne ! Nu cer să-mi explici acum, fiindcă nu sînt pe patul de moarte. Dacă aş fi, ţi-aş cere, ca să nu mor prost. Am răbdare să aştept pînă începe spectacolul, care mult nu cred să mai întîrzie. Acuşi o aduce Mara pe... pianistă.

Şi într-adevăr, mult n-a mai trebuit să aşteptăm. Cînd Lucia păşi pragul, am observat imediat că era roşie la faţă şi că ochii ei de sălbăticiune dezlănţuită exprimau, pe lîngă furie, indignare.

— Ei, Mara ?

— Într-un anume loc am găsit aceasta.

Şi depuse pe biroul meu o fiolă care, după toate probabilităţile, conţinea otravă. (Mai tîrziu laboratorul avea să confirme presupunerea mea.)

Lucia Ciubotaru din nou luase loc pe scaun. Mă străfulgera cu nişte priviri asasine. Bogdan, la o măsuţă aflată în spatele ei, îşi pregătise carnetul şi stiloul. Păcat ! De acolo de unde se afla nu putea să vadă reacţiile ei interioare pe care chipul frumos le oglindea succesiv. Amînam începerea interogatoriului. Nu eram încă hotărît cum să procedez. Îmi dădeam seama că nu va fi o luptă uşoară, dar, totodată, eram convins că dificultăţile vor fi mai mici dacă o începeam bine. Trebuia ca ea, de la început, să fie convinsă că ştiu totul, şi că nu ar avea nici

un rost să se retranşeze înapoia unor metereze de minciuni.

— Doamnă, aţi luat cunoştinţă de ordinul de arestare ? V-a fost prezentat ?

— Da !

— Un ordin similar a fost emis pe numele soţului dumneavoastră, care deja se află la dispoziţia noastră. A fost arestat în Gara de Nord în clipa cînd se pregătea să se reîntoarcă acasă. Amîndurora vi se aduce aceeaşi învinuire : spionaj militar în favoarea unei puteri străine. Recunoaşteţi, doamnă ?

— Aşa va să zică ! Soţul meu vrea să vă ajute, riscîndu-şi chiar viaţa, fiindcă Lawitz, dacă prindea de veste că a jucat pe două tablouri, sigur l-ar fi omorît...

— Cum, doamnă, chiar aţi fi în stare să-l ucideţi pe soţul dumneavoastră ? am întrerupt-o.

— Nu văd legătura. Vorbeam de Lawitz...

— Lawitz sînteţi dumneavoastră, doamnă. Vă sfătuiesc să nu vă faceţi iluzii. Cunoaştem totul, doamnă, totul.

(Exageram, nu cunoşteam chiar totul, dar sînt împrejurări cînd un pic de exagerare este absolut necesară.) Am scos din fişeu banda pe care fusese înregistrată presupusa convorbire dintre căpitan şi Lawitz şi i-am dat posibilitatea s-o asculte. După aceea, i-am spus :

— Felicitările mele, doamnă. Vă pricepeţi admirabil să vă prefaceţi vocea. Dacă rămîneaţi la circ şi vă cultivaţi acest talent, făceaţi sigur carieră, doamnă Ciubotaru, sau, mai curînd, doamnă-domnule Lawitz. Vreţi să-mi spuneţi a cui a fost ideea ? A dumneavoastră sau a căpitanului ?

— (!)

— Nu vreți să răspundeți ? Treaba dumneavoastră ! În orice caz, ideea a fost ingenioasă, chiar foarte ingenioasă. Dovadă că ați izbutit să ne duceți de nas, făcîndu-ne să ne poticnim pe o pistă cu totul greșită. În schimb, dumneavoastră probabil că vă amuzați copios, considerîndu-ne niște imbecili, care umblă și transpiră după niște cai verzi pe pereți. Dar ați comis o greșeală, o gravă greșeală. Știți în ce a constat greșeala ? În faptul că i-ați refuzat presupusului Lawitz un pic de imaginație. Dacă i-ați fi acordat numai puțină, și dacă n-ați fi fost atît de siguri că ne veți prosti, v-ar fi dat prin minte că un spion, de talia presupusului Lawitz, nu acționează folosind de două ori același procedeu. Dar fiindcă nu v-ați gîndit, l-ați pus, chipurile, să-i dea căpitanului întîlnire la o secție de miliție, pentru ca mai tîrziu să ne anunțați că „Lawitz", renunțînd la întîlnirea de la miliție, îl așteptase pe căpitan acasă. Și în timp ce noi încercam să ne închipuim cam care a putut fi motivul ce l-a determinat să absenteze de la întîlnire, voi doi vă amuzați ticluind presupusa convorbire în care căpitanul se învoia să-i vîndă spionului principalele documente secrete, în schimbul sumei de un sfert de milion lei. Este exact, doamnă-domnule Lawitz ?

— (!)

— Să mergem mai departe. Pesemne că încă n-ați sesizat în ce constă greșeala pe care ați comis-o.

— (!).

— Deci, prima dată trucul s-a prins. Greșeala voastră a fost că l-ați pus pe presupusul Lawitz să folosească pentru a doua oară același truc. A doua oară, e drept, a fost un pic modificat. Și destul de

ingenios ticluit. Ce v-ați spus ? „Dacă prima dată ne-au crezut, se vor prinde și de data asta". Noi, însă, numai ne-am prefăcut că ne-am prins, și am cerut soțului dumneavoastră să ne relateze *ce* și *cum* s-a întîmplat în gară. Și bineînțeles ne-a turnat povestea, pe care n-are rost s-o repet, întrucît ați ticluit-o împreună. În așa măsură ați fost convinși că ne veți îmbrobodi și de data asta, încît, plecînd de acasă, soțul dumneavoastră n-a considerat că mai este necesar să ia cu el filmul care — dacă toată povestea ar fi fost adevărată — trebuia predat, în gară, lui „Lawitz". Priviți ! Aici, pe biroul meu, sînt cele patru microfilme primite, chipurile, de soțul dumneavoastră de la „Lawitz". Unul dintre ele este acela trucat de noi, fiindcă pe atunci încă mai credeam că Lawitz există, „Lawitz", presupusul duh rău al soțului dumneavoastră. Știți foarte bine, fiindcă percheziția domiciliară a fost efectuată în prezența dumneavoastră și a martorilor asistenți, că toate aceste patru microfilme au fost găsite la voi acasă, deși căpitanul îmi declara, chiar aici, în biroul acesta și stînd pe același scaun pe care stați, că unul dintre ele i-a fost șterpelit din buzunar în Gara de Nord de către emisarul lui „Lawitz". Poate nu vreți să mă credeți ? Poftim, citiți declarația scrisă și semnată de soțul dumneavoastră.

Lucia Ciubotaru mai întîi refuză, dar, pînă la urmă, nu putu rezista tentației de-a o citi. După ce luă cunoștință de conținutul ei, mi-o restitui fără nici un cuvînt.

— Și acum, doamnă, aveți de gînd să vorbiți ?

— N-am să vorbesc decît în prezența soțului meu ! izbucni ea în cele din urmă.

— Va veni şi clipa cînd veţi vorbi unul faţă de celălalt. Deocamdată însă discut numai cu dumneavoastră.

— Nu mă puteţi sili să vorbesc. Sau chiar dacă m-aţi sili, tot n-aţi scoate nimic de la mine. Sînt femeie, sînt, adică, foarte încăpăţînată.

Deşi nu eram convins întru totul că între noţiunea de femeie şi aceea de încăpăţînare trebuie pus neapărat semn de egalitate, nu aveam nici un fel de îndoială că era foarte îndărătnică, şi că nu va vorbi. Ce era de făcut ? De regulă, audierea inculpaţilor se face separat, iar confruntarea numai atunci cînd declaraţiile celor în cauză, asupra unei anume probleme, se contrazic sau sînt cu totul diferite. Niciodată nu se mai întîmplase să procedez aşa cum îmi cerea Lucia Ciubotaru. Dar, în definitiv, de ce avea ea nevoie de prezenţa soţului ei ? Explicase : „N-am să vorbesc decît în prezenţa soţului meu". Dar, oare, însemna aceasta că, dacă i-l aduceam, avea să *vorbească* ? Şi presupunînd că avea să vorbească, însemna că va spune adevărul ? Nu va ticlui o variantă care, după părerea ei, ar putea să le uşureze situaţia, şi pe care căpitanul s-o susţină ? În orice caz, cererea ei era suspectă, suspectă chiar şi în cazul cînd Lucia habar nu avea că nicăieri în lume audierea a doi inculpaţi nu se face chiar de la început în prezenţa amîndurora. Nu, în nici un caz nu aveam de gînd să-i fac pe plac.

— Doamnă, trebuie să înţelegeţi că îmi este peste putinţă să vă îndeplinesc dorinţa. Îmi interzice... regulamentul, am găsit pînă la urmă argumentul de care, speram, nu se va putea ca ea să nu ţină seama.

— Dar, înțelegeți, nu pot vorbi decît în prezența soțului.

— De ce ? Dacă soțul ar fi liber, dacă soțul ar fi acela care să vă acorde asistența juridică, aș înțelege. Or el este, ca și dumneavoastră, acuzat de aceeași vină gravă.

— Atunci dacă nu este posibil să fie prezent în timpul cît îmi voi face depoziția, nimic nu vă împiedică să-mi îngăduiți ca, în prealabil, să-l văd. Doar să-l văd. Atît și nimic mai mult.

Cererea aceasta mi s-a părut și mai suspectă. Ce se ascundea înapoia ei ? Ce urmărea Lucia Ciubotaru ? Era și acesta un truc ?

— Doamnă, vă rog să nu inversați rolurile. Nu dumneavoastră, ci eu sînt acela care pune condiții. Așa că vă rog să luați notă că nici această dorință nu v-o pot satisface.

— Dar de ce ?

— Din principiu, doamnă. Un inculpat nu pune condiții.

Mă privi batjocoritor, cu dispreț :

— Nu eu, ci dumneavoastră veți avea de pierdut. V-am spus, și vă repet, că de la mine nu veți afla nimic. Nu sînt fanatică. Sînt, în schimb, încăpățînată. Datorită încăpățînării mele, puteți să fiți sigur că nu veți afla nimic de la mine, chiar dacă ați folosi împotriva mea metode pe care legea vă interzice să le folosiți. Credeți-mă, nu eu, ci dumneavoastră veți avea de pierdut în cazul cînd vreți să aflați tot adevărul. Fiindcă, să știți, de la el nu veți obține nimic.

— Știm totul, doamnă !

— *Totul* nu știți. Dar chiar dacă ați ști, tot este nevoie de mărturia mea. Însă nu știți... Sînt sigură

că nu ştiţi totul. Dacă vreţi să aflaţi, lăsaţi-mă să-mi văd soţul. Numai să-l văd.

— Ceea ce, eventual, nu știm, vom afla de la soţul dumneavoastră.

— Vă faceţi iluzii !... Credeţi-mă, nu este cazul să vă faceţi iluzii ! Ar fi o prostie din partea dumneavoastră. Din păcate, nu vă pot spune de ce ar fi o prostie. Dacă aş putea, poate că v-aș convinge. Și acum aflaţi că din clipa asta nu voi mai deschide gura decît pentru a vă înjura în cazul cînd veţi continua să mă sîciiţi cu întrebări idioate.

Eram convins că se va ține de cuvînt. Din spatele ei, Bogdan îmi făcea semn să accept. În definitiv, ce pierdeam dacă acceptam ? Desigur, pînă la urmă, cerbicia ei putea fi îngenuncheată. Dar asta necesita timp. Or eu nu aveam timp. Trebuia acţionat prompt și energic, pentru a împiedica să iasă din ţară unele informaţii secrete, în cazul cînd căpitanul apucase să le predea mai departe. Lucia Ciubotaru avea dreptate : nu știam totul. Desigur, ceea ce nu știam, mai exact, ceea ce încă nu știam, dar, în schimb, știa Lucia Ciubotaru, puteam afla de la căpitan. Puteam ? Chiar puteam ? Dar atunci de ce Lucia Ciubotaru ţinuse să mă avertizeze că de la el nu voi afla ceea ce numai ea îmi putea spune ? Totuși nu eram dispus să mă dau bătut.

— Doamnă, vom continua altă dată. Probabil că, avînd timp suficient să reflectaţi, vă veţi convinge că nu vă rămîne altceva mai bun de făcut decît să vorbiţi.

L-am sunat pe Picioruș. I-am cerut s-o conducă în celulă și să-l aducă pe căpitan.

— Degeaba, nu va vorbi, îşi dădu cu părerea Bogdan, cînd rămaserăm numai noi doi.

— Şi mie mi-e teamă. Dar nu puteam să accept ca ea să pună condiţii.

Picioruş s-a întors mai repede decît mă aşteptam. Singur. Avea un aer speriat, stupefiat.

— Tovarăşe maior, căpitanul Ciubotaru e mort.

— Cum mort, Picioruş ? ! Ce vrea să însemne asta ? am întrebat peste măsură de tulburat.

— S-a sinucis.

— Cum este posibil ? Înainte de-a fi închis în celulă n-a fost percheziţionat ?

— Ba da, tovarăşe maior, cu cea mai mare rigurozitate, dar nu s-a găsit nimic asupra lui. Absolut nimic.

— Totuşi s-a sinucis !

Picioruş ridică neputincios din umeri. Nu-şi putea explica de fel unde avusese Ciubotaru ascunsă otrava. Nici eu nu pricepeam. Singura speranţă era să aflu de la nevastă-sa.

Trecură patru zile. În tot acest timp, am încercat, zilnic, s-o determin pe Lucia Ciubotaru să vorbească. N-am izbutit. Parcă îşi pierduse graiul. Parcă îşi pierduse auzul. Se uita tot timpul în ochii mei, dar parcă nu mă vedea. Dacă n-ar fi respirat, dacă n-ar fi clipit, dacă nu s-ar fi mişcat singură, aş fi putut crede că am în faţa mea o stană de piatră. Toate metodele folosite se dovediră infructuoase. Era de o rezistenţă uluitoare. Oboseam încercînd s-o fac să vorbească, dar ea rămînea impasibilă, proaspătă, odihnită. Ai fi zis că îi făcea plăcere rolul pe care îl juca, că, pur şi simplu, se amuza. Îmi dădeam seama că, pînă la urmă, va trebui să cedez, fiindcă

nu aveam timp de pierdut, fiindcă şi aşa pierdusem destul. Dar a ceda acum, însemna a-i spune că bărbatul ei era mort, că-şi pusese capăt zilelor otrăvindu-se. Oare atunci cum va reacţiona ? Mă va crede ? Nu cumva va presupune că o mint, ca să nu-i pun faţă în faţă sau, admiţînd că mă va crede, va refuza în continuare să vorbească ?

În cea de-a cincea zi, m-am decis :

— Doamnă, trebuie să vă aduc la cunoştinţă că soţul dumneavoastră nu mai este în viaţă. S-a sinucis.

— Mult v-a mai trebuit pînă să vă hotărîţi să-mi aduceţi la cunoştinţă această veste. Desigur, nu ca să mă menajaţi, ci fiindcă n-aţi vrut ca eu să fiu aceea care pune condiţii. Pînă la urmă, aţi cedat însă. Păcat de timpul pe care l-aţi pierdut, de energia irosită, de nervii consumaţi. V-am spus doar că sînt încăpăţînată, dar n-aţi vrut să mă credeţi. Acuma v-aţi convins. Dacă nu-mi ascundeaţi că soţul meu s-a sinucis la puţine ore după ce l-aţi arestat, totul ar fi decurs mult mai simplu. Pentru dumneavoastră, bineînţeles, căci pentru mine timpul nu mai are nici o importanţă. De altfel, eu am ştiut că e mort.

Replica ei mă ului. După ce patru zile se comportase ca şi cînd brusc şi-ar fi pierdut graiul, acum, într-un timp record, vorbise parcă pentru a compensa orele cînd îşi impusese să tacă. Mai mult, îşi luase şi libertatea de-a fi ironică.

— Dacă aţi *ştiut,* de ce v-aţi încăpăţînat să cereţi să-l vedeţi ?

— Ca să mă conving că este mort. Mă temeam

că n-a avut curajul, deși, în situația desperată în care se afla, altceva mai bun nu-i rămînea de făcut.

— Mă așteptam să-mi spuneți că vă era teamă, deoarece presupuneați unde ascunsese otrava.

— De asta nu mi-a fost teamă.

— De ce ?

— Eram sigură că n-o să vă treacă prin minte că otrava se afla sub formă de plombă.

— Dacă n-am fi descoperit fiola, v-ați fi sinucis și dumneavoastră ?

— Poate că da, poate că nu.

— De ce ați considerat că este absolut necesar să aveți certitudinea că soțul dumneavoastră este mort mai înainte de-a vă face depoziția ?

— Dar e foarte simplu. Dacă Emanoil nu s-ar fi sinucis imediat după arestarea lui, adică în momentele de panică, de disperare, mai tîrziu sigur că n-ar mai fi avut curajul s-o facă. Și dacă rămînea în viață, atunci dumneavoastră, ca anchetator, în legătură cu cele întîmplate, v-ați fi găsit în fața a două versiuni diferite. Una adevărată și una falsă. Ați avut noroc, zău așa, că s-a sinucis.

— Credeți ?

— Sînt convinsă. Deși sînteți un om inteligent și probabil competent în meseria dumneavoastră, pus în situația de a opta pentru una din cele două variante, ați fi sfîrșit prin a accepta, ca adevărată, varianta cea mai plauzibilă.

— Și aș fi greșit ?

— Bineînțeles ! Varianta cea mai plauzibilă ar fi fost cea falsă.

Tocmai voiam s-o întreb ceva, cînd Bogdan mi-a pasat un bilețel. Pe o bucată de hîrtie mîzgălise ur-

mătoarele : „Fii atent, bătrîne, cu cîtă abilitate încearcă să-şi tragă cenuşa pe turta ei. E periculoasă, ca un cablu de înaltă tensiune".

— Vreţi să spuneţi că varianta aparent plauzibilă ar fi aparţinut căpitanului ?

— Exact !

— Nu vă întreb ce interes ar fi avut să mă inducă în eroare, fiindcă nu e de loc greu de presupus. Desigur, ca să arunce toată vina asupra dumneavoastră.

— N-aţi ghicit ! Varianta ar fi fost falsă, complet falsă, fiindcă Emanoil ar fi prezentat faptele dinadins deformate, ca toată vina să cadă exclusiv asupra lui.

— Şi aveţi certitudinea că aş fi optat pentru varianta lui ?

— Sînt absolut convinsă. V-ar fi prezentat o versiune perfect logică de la început şi pînă la sfîrşit. Un caz tipic de spionaj, ca multe altele pe care le-aţi rezolvat, în cazul că mai aveţi şi altele în palmaresul dumneavoastră, ceea ce nu mă îndoiesc.

— Şi varianta dumneavoastră cum este ?

— Veţi aprecia dumneavoastră la timpul oportun.

— Cred că acel „timp oportun" a sosit.

— Nu mai înainte de-a răspunde, cu anticipaţie, la o întrebare pe care, sînt sigură, că pînă la urmă tot mi-aţi fi pus-o : „Dacă prin versiunea pe care v-ar fi furnizat-o, Emanoil se declara numai pe sine vinovat, de ce mai era nevoie să vin eu cu varianta adevărată ?" Oare versiunea cea adevărată mă scoate din cauză ?

— Într-adevăr — am recunoscut — este o întrebare, pe care, pînă la urmă tot v-aş fi pus-o. Ce răspundeţi la ea ?

— Declarînd adevărul, şi Emanoil aflînd aceasta, s-ar fi convins, în sfîrşit, s-ar fi convins de ceea ce eu n-am izbutit să-l conving niciodată.

— De ce anume, doamnă ?

— Că l-am iubit.

— Că l-aţi iubit ?!

Hotărît, Lucia Ciubotaru îşi bătea joc de noi. Bogdan avea dreptate. Era mai periculoasă decît un cablu de înaltă tensiune.

— Da ! L-am iubit, în ciuda faptului că l-am distrus.

— Povestiţi-mi cum l-aţi distrus. Presupun că versiunea dumneavoastră, cea adevărată cum aţi numit-o, se confundă cu tot ceea ce aţi întreprins ca să-l distrugeţi.

— Pe dumneavoastră nu vă interesează tot ceea ce am făcut ca să-l distrug. Înţelegeţi ? Ca să-l distrug am făcut mult mai mult decît vă interesează pe dumneavoastră. Dacă vreţi, mult mai mult decît intră în competenţa dumneavoastră. Bineînţeles, mă refer la o distrugere morală.

— Sînteţi convinsă că puteţi aprecia just, fără să greşiţi, cît anume şi ce anume din cele ce aţi făcut ca să-l distrugeţi intră în competenţa noastră, doamnă ? Nu credeţi că ar fi mai bine ca, povestindu-ne totul, să ne lăsaţi pe noi să apreciem ce anume este sau nu de resortul nostru ?

— Nu, nu cred. Pe dumneavoastră vă interesează faptele. Şi nu toate, ci numai faptele unor indivizi care uneltesc sau primejduiesc securitatea statului. Dar în raporturile dintre mine şi Emanoil s-au petrecut fapte care numai pe Dumnezeu l-ar putea interesa, în cazul cînd el există.

— Atunci vorbiți-mi de faptele pe care le considerați că intră în competența noastră ! i-am cerut.

— În sfîrșit, bine că deveniți rezonabil. Emanoil a avut un văr. Lucra la hotelul „Pajura de aur", la recepție. A murit în împrejurări dubioase la spitalul de nebuni. Știți, la hotelul acela sînt cazați aproape în exclusivitate străini. Pe vărul acela îl chema Tănăsache.

— Tănăsache ați spus ? m-am prefăcut eu că aud pentru prima dată numele.

— Da, Tănăsache. Eu îl cunoșteam destul de puțin. Fusese de vreo cîteva ori la noi în casă, dar nu izbutise să-mi facă o impresie deosebită. Și m-am înșelat. În schimb, el s-a dovedit a fi un psiholog mai bun decît mine.

— Aveți motive să credeți lucrul acesta ?

— Bineînțeles, de vreme ce mi-a ghicit defectele. Am o mulțime.

— De pildă ?

— Îmi place să mă îmbrac bine și, pe deasupra, sînt și mînă spartă. Literalmente, banii îmi fug printre degete. Pe de altă parte, Tănăsache și-a dat seama cam care erau relațiile dintre mine și Emanoil.

— Care ?

— Ne uram reciproc. Eram hotărîtă să-l distrug.

— Parcă spuneați că l-ați iubit ?

— Asta-i cu totul altceva.

Luînd cunoștință de răspunsul ei, mi-am zis că au perfectă dreptate cei ce susțin că femeile sînt lipsite de logică. Așa că m-am mulțumit să ridic din umeri.

Lucia a continuat :

— Într-o zi, în timp ce Emanoil era la unitate, a venit Tănăsache. Parcă îl aud : „Voi trăiți dintr-un singur salariu ?“ M-am mirat că-mi pune o asemenea întrebare. Pe urmă, crezînd că urmărește să mă prelucreze, m-am enervat și m-am răstit la el : „Nu cumva ai de gînd să-mi ții o predică idioată, că-ar fi necesar să lucrez și eu ? Ei bine, află că nici prin gînd nu-mi trece. Așa că slăbește-mă !“ „Departe de mine un asemenea gînd, mi-a răspuns el. Nu ești tu făcută să muncești. Vreau numai să-ți atrag atenția că există posibilitatea de-a vă mări substanțial veniturile, de a trăi, cum se spune, pe picior mare“. Și fiindcă mi-am exprimat îndoiala, s-a grăbit să mă lămurească. „Tu știi — m-a întrebat — ce serviciu are bărbatu-tu la unitate ?“ Știam. „Bine, măi fată, nu-ți dai seama că asta reprezintă pentru voi o mină de aur ? Emanoil are pe mînă o mulțime de documente, de care anumite persoane sînt extrem de interesate, și pentru care ar fi dispuse să plătească bani grei.“ „Și riscurile ?“ l-am întrebat. „Riscurile — mi-a răspuns — sînt minime. Nu e vorba să sustragă anumite documente, ci numai să le fotografieze cu un aparat special. Nimeni nu va ști. Crede-mă, sînt șanse optime, aproape sută la sută fără de riscuri.“ Desigur propunerea mi-a surîs. Mi-a surîs din mai multe puncte de vedere...

— Din ce anume puncte de vedere ? am întrebat, fiincă mi-a făcut impresia că era pe cale de-a trece mai departe, fără să mai explice.

— În primul rînd, din punct de vedere material. Îmi place să am bani mulți. Și apoi, de cînd mă știu, mulți-puțini cîți am avut, nu pot spune că mi-au ajuns vreodată. În al doilea rînd, Tănăsache îmi oferea posibilitatea să-l distrug pe Emanoil. Mă

gîndeam că, odată și odată, tot avea să se afle Și atunci poate că va fi chiar executat pentru înaltă trădare, sau cum s-o fi numind acuma.

— Nu v-ați gîndit la unele urmări neplăcute care s-ar fi putut răsfrînge și asupra dumneavoastră ?

— Asupra mea ? Credeți dumneavoastră că Emanoil ar fi declarat ceva care să-mi dăuneze ? Pe urmă eram hotărîtă să nu mă amestec direct.

— Încă o întrebare : Erați chiar atît de sigură că soțul dumneavoastră va accepta ?

— Dimpotrivă, nu eram sigură de fel. Chiar mi-am exprimat îndoiala față de Tănăsache. Dar el m-a liniștit. Mi-a spus că, dacă sînt hotărîtă cu orice preț, va găsi el posibilitatea să-l facă pe Emanoil să joace așa cum va cînta, dar că ar fi mult mai bine dacă l-am putea convinge să accepte de bunăvoie. Mi-a sugerat să-l iau mai pe departe. Am încercat, dar, cînd am văzut cît de indignat s-a arătat, am renunțat. Atunci a intrat în joc Tănăsache. Într-o zi, ne-a invitat să facem o plimbare cu mașina lui la Sinaia. Am plecat sîmbătă după-amiază. Am fost cazați într-o vilă care, mi se pare, se numea „Aluniș". Eram numai noi în vilă. Seara am mîncat la restaurant. Acolo, ca din întîmplare, am făcut cunoștință cu cineva, care s-a recomandat Lawitz, și care ne-a spus că este reprezentantul unei firme de ascensoare și frigidere din R.F.G. Vorbea perfect românește. Mi-am dat seama încă de la început că acel presupus domn Lawitz era omul lui Tănăsache. Ne-am împrietenit foarte repede. Emanoil n-a bănuit nimic. Nu i s-a părut neobișnuit nici faptul că Tănăsache l-a invitat pe străin ca, a doua zi la prînz, să ia masa împreună cu noi, la vilă. Tănăsa-

che se îngrijise să nu ne lipsească nimic, inclusiv băutura. Masa a fost excelentă, o masă rece, dar numai cu delicatese, ce nu se găsesc în comerţ. Tănăsache spunea că sînt mici atenţii din partea turiştilor străini, cazaţi la hotel. Dar, desigur, asta vă interesează mai puţin. Ca să nu lungesc prea mult vorba, precizez că Tănăsache a avut grijă să-l îmbete criţă pe Emanoil, aşa c-a trebuit să-l ducem pe braţe ca să-l culcăm în pat. Nu sînt absolut sigură, cred însă că Tănăsache i-a pus ceva în vin. În ceea ce priveşte invitatul nostru, acesta s-a eclipsat, scurtă vreme după ce Emanoil s-a îmbătat.

— După părerea dumneavoastră, Lawitz era cu adevărat un străin ?

— Nu ştiu, nu cred.

— Nu l-aţi întrebat pe Tănăsache ?

— Nu ! Nu m-a interesat. Mi-am dat seama că acela nu a avut de jucat decît un rol minor. De altfel, aşa cum v-am mai spus, la scurtă vreme după ce Emanoil a adormit cu capul pe masă a dispărut.

— Şi de ce-a fost nevoie de prezenţa lui ?

— Vă explic imediat. A treia zi după petrecerea de la Sinaia, mai exact în seara acelei zile, cînd Emanoil s-a întors acasă avea o faţă lividă, descompusă. Arăta groaznic. Niciodată nu-l mai văzusem într-un asemenea hal. Cu o violenţă neobişnuită la el a început să-mi reproşeze că eu şi cu Tănăsache l-am nenorocit. Avertizată de Tănăsache, am început să-mi joc rolul şi să repet lecţia pe care acesta mă învăţase. M-am prefăcut indignată, uluită, că habar nu am la ce anume se referă. „Cum aţi putut să mă lăsaţi să semnez o asemenea hîrtie ?“ mă întrebă. „Ce hîrtie, omule ? Habar n-am despre

ce anume hîrtie vorbești". Atunci mi-a explicat că străinul cu care petrecusem la Sinaia i-a dat o întîlnire în Parcul Libertății, pretextînd că are să-i facă o comunicare deosebit de importantă. Nebănuind despre ce este vorba, a acceptat. S-au întîlnit, ca din întîmplare, la mausoleu. Lawitz, presupusul străin, i-a explicat, chiar de la început, care era scopul adevărat al întrevederii lor. Că în conformitate cu înțelegerea încheiată între cei doi la Sinaia, el, Emanoil, să fie pregătit, deoarece în următoarele cîteva zile urmează să i se încredințeze o primă misiune. Indignat, Emanoil i-a replicat că nu știe să fi încheiat o înțelegere cu el sau cu oricare altcineva, și l-a amenințat că se va adresa securității. Atunci Lawitz a scos din buzunar o hîrtie pe care i-a vîrît-o sub nas, cerîndu-i s-o citească. În hîrtie, el, Emanoil, se angaja să lucreze pentru o anume rețea de spionaj, procurîndu-i copiile unor documente secrete aflate în păstrarea sa. Hîrtia avea o dată — data zilei cînd avusese loc petrecerea — și purta propria sa semnătură. „Pentru numele lui Dumnezeu, cum m-ați lăsat să semnez o asemenea hîrtie ?" se căina el. M-am arătat din nou indignată în numele meu și al lui Tănăsache. Noi ? Habar nu aveam. Ce, nu-și amintește că, la un moment dat, eu și Tănăsache am ieșit afară pe terasă să jucăm cărți ? Ce, nu l-am invitat și pe el ? Ce, nu el a fost acela care s-a opus și care i-a cerut și străinului să rămînă, ca să mai golească împreună un pahar de vin ? Ce, mai tîrziu, cînd ne-am întors în casă, nu i-am găsit bînd „bruderșaft" ? De unde și pînă unde să ne treacă atunci prin minte că era beat într-un

asemenea hal, încît să semneze o hîrtie, prin care se dădea străinului, legat de mîini și de picioare ? „Și acum ce să fac, Dumnezeule, ce să fac ? Desigur, nu-mi rămîne altceva de făcut decît să mă duc să raportez tovarășului comandant ce mi s-a întîmplat". Era o soluție care însă nouă nu ne convenea de loc. I-am propus să nu întreprindă nimic pînă cînd nu se va sfătui cu Tănăsache. L-am chemat la telefon și i-am cerut să treacă urgent pe la noi. Tănăsache veni seara. Ascultă toată povestea de la Emanoil, se prefăcu și el indignat că putuse face o asemenea prostie, iar cînd Emanoil îl informă că este hotărît să se ducă la comandant ca să raporteze ceea ce i se întîmplase, Tănăsache se prefăcu și mai indignat. Cum, nu-și dădea seama că era pe punctul să facă o prostie și mai mare ? Cum, era în așa măsură de naiv, încît să-și închipuie că va fi crezut pe cuvînt ? Comandantul va sesiza securitatea, va fi luat la întrebări, și chiar dacă, pînă la urmă, va fi crezut — el, Tănăsache, se îndoia — în armată sigur că nu-l vor mai ține. Un ofițer care răspunde de C.S., un ofițer care, la beție, este în stare să semneze un angajament de înrolare într-un serviciu de spionaj, sigur se va aprecia că nu merită să mai rămînă nici măcar o singură clipă în cadrele active ale armatei. Și atunci ce va face ? Pe urmă, ar trebui să se gîndească și la nevastă-sa, adică la mine. „E de presupus că dacă te vei găsi într-o asemenea situație, ei nu-i va mai conveni să rămînă cu tine." „Bineînțeles că nu mi-ar mai conveni, l-am susținut. Sînt tînără, frumoasă, nu va fi nici o problemă pentru mine să mă mărit cu un alt bărbat, bine situat." „În cazul acesta, ce mă

sfătuiești să fac ?“ ceru Emanoil părerea lui Tănăsache. Și Tănăsache, care doar atîta aștepta, se grăbi să-l sfătuiască : „Să te resemnezi. Deocamdată nu ți-a cerut nimic. Să vedem, atunci cînd va fi cazul, ce-ți va pretinde, și în ce măsură îți va sta în putință să te execuți“. Emanoil avu din nou o izbucnire de revoltă. „Cum, să devin cu bună știință un trădător ?“ Tănăsache se prefăcu jignit : „Mi-ai cerut sfatul, ți l-am dat. Nu e sfatul unui străin, căruia puțin îi pasă de ce ți se va întîmpla. Sîntem doar veri. Dacă, totuși, socoți că sfatul meu nu este bun, atunci du-te și spune comandantului tău că, la beție, te-ai angajat, sub semnătură, să faci spionaj în favoarea unei puteri străine, care dracu o fi și aia... Și dacă, după aceea, vei mai rămîne în armată, cînd mă vei mai întîlni să mă scuipi între ochi“.

— Vă întrerup. Spuneți-mi, soțul dumneavoastră chiar a semnat, cu mîna lui, angajamentul ? am întrebat.

— Da' de unde ! Eu i-am imitat semnătura. Mă pricep să i-o imit perfect. Poate, în altă împrejurare, Emanoil ar fi observat că nu-i scrisul său. Dar imaginați-vă cît de tulburat a fost în clipa cînd străinul i-a vîrît sub nas hîrtia cu presupusa lui semnătură.

— E clar ! Continuați !

— Tănăsache a fost de părere ca, timp de o săptămînă, presupusul Lawitz să nu ceară nimic de la Emanoil. „Dacă în primele zile nu se duce să se autodenunțe — susținea el — mai tîrziu nu va mai avea curajul s-o facă.“ Dar mai înainte de-a se împlini acest soroc, se întîmplă ceva de-a dreptul

uluitor, stupid, aproape de necrezut, care ne încurcă toate socotelile. În cea de-a cincea zi, Emanoil veni acasă într-o stare la fel de deplorabilă ca în ziua cînd avusese loc întîlnirea cu „Lawitz". Mi-a spus, speriat, distrus, că, în timpul nopții, cineva pătrunsese în biroul unde erau păstrate documentele secrete ale unității, furînd cîteva dintre ele. Dar despre acest furt dumneavoastră știți, desigur, mult mai mult decît mine.

— S-a întîmplat asta în timpul orelor de serviciu ?

— Nu ! Cînd s-a întors acasă, la prînz.

— Nu cumva v-a telefonat ?

— Nu ! De altfel, credeți că despre o asemenea problemă delicată ar fi avut curajul să vorbească la telefon ?

Răspunsul nu mă satisfăcea. Furtul se întîmplase în noaptea de 14/15 septembrie. Căpitanul Ciubotaru constatase furtul în dimineața zilei de cincisprezece. În aceeași zi începusem ancheta și tot în aceeași zi fusese reținut pentru cercetări, fără a mai avea timp să treacă pe acasă. Deci Lucia Ciubotaru mințea. Mințea, dar în ce scop ?

— Doamnă, am impresia că, în legătură cu acest amănunt, memoria refuză să vă slujească. Furtul a avut loc în noaptea de paisprezece septembrie. A fost descoperit de către soțul dumneavoastră în dimineața zilei de cincisprezece, și tot în dimineața aceleiași zile a fost reținut de noi pentru cercetări. Practic, n-a avut cînd să mai treacă pe acasă. Pe dumneavoastră v-a informat telefonic.

— Emanoil a anunțat, oficial că au fost furate unele documente, așa cum ați afirmat, în dimineața

zilei de cincisprezece septembrie. În realitate, furtul a fost comis nu în noaptea de paisprezece, ci în noaptea de douăsprezece spre treisprezece septembrie. Emanoil a anunţat furtul cu o întîrziere de patruzeci şi opt de ore.

— De ce ?

— N-a avut curajul s-o facă. Era îngrozit. La numai cinci zile după ce „semnase" o hîrtie prin care se angaja să facă spionaj, altcineva fură nişte documente de care numai el răspunde. Arătaţi-mi omul care, găsindu-se în situaţia lui, nu şi-ar fi pierdut capul. Totuşi, a avut măcar atîta prezenţă de spirit să nu ia nici o hotărîre mai înainte de-a se fi sfătuit cu Tănăsache şi cu mine. Dintr-un anumit punct de vedere, Tănăsache şi cu mine am considerat furtul documentelor ca binevenit. Acum chiar că nu mai trebuia să ne temem că Emanoil va avea curajul să se autodenunţe.

Cîteva clipe, Lucia Ciubotaru privi gînditoare scrumiera de pe birou.

— Deci, căpitanul n-a raportat că au fost furate documente imediat ce a constatat dispariţia lor, fiindcă a vrut ca, în prealabil, să ceară sfatul lui Tănăsache, sfatul dumneavoastră...

— Exact ! Acesta a fost motivul.

— Şi ce sfat i-aţi dat ?

— I l-a dat Tănăsache, nu eu. El, care avea şcoala vieţii. După părerea lui, Emanoil se găsea într-o situaţie cum nici că se putea mai neplăcută, şi aceasta datorită numai împrejurării neobişnuite în care se comisese furtul. „Dacă hoţul ar fi pătruns la documente prin spargere — explica Tănăsache — situaţia ta ar fi fost altfel. Hoţul — zici —

a șterpelit documentele fără să lase vreo urmă. Din cauza aceasta, mai devreme sau mai tîrziu, bănuielile vor cădea asupra ta. Și dacă se întîmplă așa, n-ar fi exclus să te și aresteze. Ca să scapi cu fața curată, există totuși o soluție. Să-ți fabricăm un alibi." Și fiindcă nici eu și nici Emanoil nu prea înțelegeam, Tănăsache ne-a explicat. Trebuia să găsim pe cineva care, la nevoie, să declare că, în noaptea cînd s-a petrecut furtul, Emanoil s-a aflat în altă parte.

— La o femeie ?

— Da, la o femeie, alta decît mine, fiindcă mărturia mea, în calitate de soție, nu constituie probă în justiție.

— Dacă vă mai amintiți — am întrerupt-o — cînd am venit prima dată acasă la dumneavoastră, în timp ce stăteam de vorbă...

— În timp ce mă interogați, ținu ea să precizeze.

— In timp ce vă audiam, a sunat telefonul. Ați vorbit cu soțul dumneavoastră ?

— Nu ! Era Tănăsache.

— De ce v-a sunat ?

— Ca să mă dăscălească încă o dată.

— Adică ?

— În cazul cînd cineva va veni să întrebe dacă Emanoil a dormit acasă, să spun că da, dar să mă comport în așa fel, încît acela să aibă impresia că încerc să-l acopăr. Sper că mi-am jucat bine rolul și că am izbutit să vă fac să plecați cu impresia că vă mint.

— Da, ați izbutit, am recunoscut. Și ? Vorbeați de alibi. Ce alibi i-ați fabricat ? Aristița ?

— Aristița. Dar, să știți, ea nu are nici un ames-

tec. Ideea îmi aparţine. Emanoil a avut o pasiune. Nu ştiu dacă aveţi cunoştinţă.

— Pictura abstracţionistă.

— Exact ! Pasiune !... Mai curînd un fel de păsărică. Poate că şi el îşi dădea seama de acest lucru, fiindcă, altfel, nu-mi explic de ce şi-a făcut atelier la Aristiţa, şi nu acasă. Dar, cum vă spuneam, ideea a fost a mea : să se ducă la Aristiţa s-o vadă, şi noaptea să rămînă la ea. Vreau să vă informez că nu aveam motiv să fiu geloasă, întrucît cunoşteam relaţiile dintre ei.

— Am înţeles ! I-aţi fabricat un alibi. În mod normal, căpitanul ar fi trebuit să facă uz de acest alibi, ca să-şi uşureze situaţia. El însă a susţinut tot timpul că, în noaptea cînd s-a comis furtul, a dormit acasă. Cu alte cuvinte, în loc să risipească suspiciunea, dimpotrivă, s-a străduit s-o cultive.

— Să nu vă mire. Asta a fost tot ideea lui Tănăsache. Iată cum a văzut el problema : Dacă, întrebat de dumneavoastră cum şi-a petrecut noaptea de paisprezece spre cincisprezece septembrie, el ar fi spus că a dormit la Aristiţa, suspicioşi, cum pretindea el că sînteţi, aţi fi putut bănui că alibiul a fost fabricat. Deci, după părerea lui, dumneavoastră trebuia să luaţi cunoştinţă de existenţa unui alibi nu din cele declarate de Emanoil sau de mine, soţia lui, ci de la o terţă persoană, care să nu fie direct interesată. Lucru care, de fapt, s-a şi întîmplat.

— Întîlnirea din parc... Dialogul prin intermediul microreceptorului... Cam neobişnuit procedeu... Cam livresc... A fost tot ideea lui Tănăsache ?

— A lui, bineînţeles. Spuneaţi că procedeul a

fost cam livresc ? Se poate. Dar și-a atins ținta. Cînd, în sfîrșit, v-ați hotărît să-l eliberați pe Emanoil, alibiul a cîntărit greu în balanță.

— De microemițătoare cine a făcut rost ? Căpitanul ?

— Emanoil ? Ce vă face să credeți că el ?

— Au fost furate de la unitatea lui.

— Se poate, dar nu el le-a... procurat, ci Tănăsache.

— Tănăsache ? Fără nici un fel de ajutor din partea soțului dumneavoastră ?

— Fără, domnule, fără.

Eram intrigat de ceea ce aflam, dar, după toate probabilitățile, informația era exactă. Însemna că Tănăsache avusese în unitate un complice. Tănăsache ! Iată, pe măsură ce Lucia Ciubotaru își debita depoziția, Tănăsache îmi apărea într-o lumină cu totul nouă.

— Cu cine a dialogat lucrătorul nostru în parc ? Cu Tănăsache ?

— Nu, cu mine. Mi-am prefăcut vocea. În schimb, Tănăsache a fost acela care a dat telefon la securitate, ca să fixeze întîlnirea din parc.

— Spuneați că v-ați aliat cu Tănăsache, printre altele, și pentru motivul că urmăreați să-l „distrugeți" pe soțul dumneavoastră. Și iată, se întîmplă un fapt neprevăzut : furtul documentelor. Oare se putea un prilej mai nimerit ca să-l „distrugeți", fără să mișcați măcar un singur deget ? Evident, nu ! Și cu toate acestea, dumneavoastră vă străduiți să-l scăpați, fabricînd alibiul, și toate celelalte. Ei bine, care este explicația acestei inconsecvențe ?

Lucia Ciubotaru păru uimită că nu înțeleg un lucru atît de elementar.

— Bineînțeles că voiam să-l distrug. Dar fără nici un profit material ? Voiam să-l distrug, da, dar nu mai înainte de-a cîștiga niște sume de bani, din spusele lui Tănăsache, importante.

Cinismul femeii era uluitor. Și doar vorbea despre omul care îi fusese soț, cu care conviețuise șase ani, și pe care pretindea că îl iubise.

— Dumneavoastră, pînă la urmă, i-ați dat drumul — auzit-o din nou vorbind — dar el, prostul, a încurcat totul.

— La ce anume vă referiți ?

— La jumătatea de mărturisire pe care v-a făcut-o. Dacă și-ar fi ținut gura, acuma ar fi trăit, și ar fi fost cum nu se poate mai bine pentru noi toți.

— De ce o numiți „jumătate de mărturisire" ? De fapt, n-a fost decît o variantă cam prea personală — în cazul cînd cele declarate pînă acum de dumneavoastră sînt adevărate — a ceea ce era convins că i se întîmplase la Sinaia, în timp ce era beat.

— Aveți dreptate. A fost, mai curînd, o variantă personală, dar această variantă i-a dăunat și mi-a dăunat mult mai mult decît dacă v-ar fi mărturisit adevărul, mai exact, dacă v-ar fi mărturisit ceea ce era convins că i se întîmplase. De ce n-a făcut-o ? Sînt sigură că nu vă dă prin minte. (Lucia Ciubotaru avea dreptate. Într-adevăr, nu-mi dădea prin minte ce-l determinase pe căpitan să prezinte faptele într-o variantă modificată.)

— De ce ?

— Emanoil ne-a explicat că, în timpul cît a fost arestat, a avut răgazul necesar să se gîndească la situaţia stranie în care se găsea. Stranie, fiindcă fusese arestat pentru o culpă de care nu se ştia vinovat, dar în schimb se făcuse vinovat de o alta, nu mai puţin gravă, de care, însă, dumneavoastră habar nu aveaţi. În legătură cu învinuirea pe care i-o aduceaţi, era desigur îngrijorat, dar nu din cale afară. Sconta că, pe de o parte, lipsa de dovezi, iar pe de alta, alibiul vă vor determina, pînă la urmă, să-l eliberaţi. De aceea, Emanoil era mult mai neliniştit de viitor decît de prezent. Vreau să spun că Emanoil se temea mult mai mult de ziua cînd avea să fie liber, şi cînd cei pentru care se angajase, în scris, să facă spionaj, îi vor cere să-şi onoreze angajamentul. Reflectînd la toate acestea, ajunse la concluzia că se afla într-o situaţie extrem de periculoasă. Dacă accepta să se supună şi să procure documentele, se îndoia că-i va mai sta în putinţă.

— De ce ?

— Emanoil era convins că eventuala sa eliberare, din lipsă de dovezi, nu va însemna, neapărat, şi risipirea tuturor suspiciunilor. Ele vor persista şi, din motive de vigilenţă, va fi trecut într-o altă muncă, eventual mutat la o altă unitate. Dar dacă, într-adevăr, aşa avea să se întîmple, „Lawitz" ar putea crede că mutarea se datora faptului că nu-şi ţinuse gura. Or într-un asemenea caz, însemna să se expună răzbunării lui.

— În ce fel credea căpitanul că „Lawitz" ar putea să se răzbune pe el ?

— Fie suprimîndu-l, fie, şi mai rău încă, fabricînd nişte dovezi compromiţătoare, care să ajungă în mîinile dumneavoastră. Iată, dar, dilema în care se găsea şi căreia trebuia să-i facă faţă. Şi, pînă la urmă, i-a făcut, dar în felul său, neajutorat. Ticluind varianta în care adevărul era învăluit într-o fabulaţie stupidă, cu urmări greu de prevăzut, pentru a nu mai pune la socoteală că, desconspirîndu-l pe Tănăsache, v-a dat dumneavoastră posibilitatea să începeţi a vă interesa de el. Şi nu trebuie să v-o spun, Tănăsache avea motive să se teamă în cazul cînd securitatea începea să se intereseze de persoana sa.

— Bine, dar de ce n-a căutat să iasă din încurcătură mărturisind adevărul, şi să nu-l mai amestece pe Tănăsache ?

— Trebuie să ştiţi că şi Tănăsache i-a pus aceeaşi întrebare. Cînd a aflat de gafa lui Emanoil, Tănăsache a fost atît de furios, încît am crezut că-l va ucide.

— Şi ce i-a răspuns căpitanul ?

— Că au fost două motivele care l-au determinat să procedeze astfel. Primul : teama de răzbunarea lui „Lawitz". Cel de-al doilea : viitorul, apărîndu-i sumbru din punct de vedere material — scoaterea din armată — a voit să şi-l asigure, valorificînd, prin Lawitz, unele documente secrete.

— În ce fel ? am insistat. Chiar dumneavoastră aţi spus adineaori că se aştepta să fie scos din armată sau, în cel mai bun caz, mutat la un alt serviciu. El nu avea de unde să ştie că noi îl vom

menține în aceeași muncă pentru a servi ca momeală.

— Închipuiți-vă, a presupus că așa veți proceda. Poate are să vă mire, dar Emanoil era pregătit ca, în cazul cînd nu vă dădea prin minte, să vă sugereze o asemenea rezolvare. În sfîrșit, Emanoil a jucat o carte și, trebuie să recunoașteți, o altă soluție nu avea de ales. Sau, dacă vreți, din două rele a ales pe cel mai puțin rău.

— În aparență. Dar asta-i altă poveste. Spuneți-mi, aveți cumva cunoștință că un Lawitz, cetățean străin, a fost cazat în cîteva rînduri la hotelul „Pajura de aur" ?

— Nu !

— Tănăsache nu v-a vorbit niciodată de el ?

— Niciodată !

— Nu l-ați întrebat cine este în realitate individul care, la Sinaia, s-a dat drept Lawitz ?

— V-am spus că nu.

— Într-adevăr, mi-ați mai spus. Mă gîndeam însă că, poate, între timp v-ați reamintit.

— Nu aveam ce să-mi reamintesc. În orice caz, vă repet, omul acela nu părea a fi un străin. Sînt sigură, sau aproape sigură.

— Cine a procurat soțului dumneavoastră aparatul de fotografiat ?

— Tănăsache. A venit acasă la noi într-o dimineață, în timp ce Emanoil se afla la cazarmă. M-a învățat să-i spun că l-a adus, în lipsa lui, „Lawitz".

— Fiola cu otravă cine v-a procurat-o ?

— Tănăsache.

— A fost ideea lui ?

— Da !

— Dar plomba, care să conţină otravă, tot a lui a fost ?

— Nu ! A lui Emanoil. Emanoil ne-a anunţat că dacă va fi arestat pentru a doua oară — de data asta pe merit — se va sinucide. Cu acest prilej, i-am cerut lui Tănăsache să-mi procure şi mie o fiolă cu cianură.

— La ce vă trebuia ? Dumneavoastră nu aveaţi nici un motiv să vă temeţi.

— Cînd începi să trăieşti periculos, nu strică să ai la îndemînă o doză de otravă, care te poate trimite pe lumea cealaltă cînd vrei. E, totuşi, moartea cea mai... agreabilă.

— Spuneaţi că soţul dumneavoastră era hotărît ca, în cazul cînd avea să fie arestat pentru a doua oară, să se sinucidă...

— Ceea ce-a şi făcut, mă întrerupse ea. N-a fost un laş.

— Mă rog ! Depinde ce înţelegeţi prin laşitate. Eu, însă, altceva voiam să vă întreb : Cît timp speraţi că ne veţi mai duce de nas ?

— Dacă nu sesizaţi cacealmaua din gară, la ora actuală totul ar fi fost terminat.

— Cum ?

— Să presupunem că punerea în scenă din gară reuşea şi dumneavoastră rămîneaţi cu convingerea că Lawitz, printr-un complice, a izbutit să intre în posesia filmului. Ei bine, ce-aţi fi făcut într-un asemenea caz ? Nimic altceva decît să aşteptaţi proxima ocazie ca să puneţi odată mîna pe el, pri-

lej ce trebuia să se iveaască peste maximum o săptămînă, cînd Lawitz „trebuia" să-l caute din nou pe Emanoil, ca să intre în posesia celui de-al doilea film. Numai că prilejul acela l-aţi fi aşteptat mult şi bine, fiindcă „Lawitz" s-ar fi dat la fund definitiv. Fără să bănuiţi ceva, aţi fi aşteptat un anumit timp. Cîteva zile, o săptămînă, dumneavoastră sînteţi mai în măsură să ştiţi cît timp aţi fi fost dispuşi să aşteptaţi. După aceea, vrînd-nevrînd, aţi fi ajuns la concluzia că Lawitz, descoperind că filmul a fost trucat, şi-a dat seama că i-aţi priceput jocul şi, în consecinţă, altceva mai bun de făcut nu-i rămînea decît să se dea la fund. Din păcate, aţi sesizat mistificarea şi planul nostru s-a dus de rîpă. Din păcate pentru Emanoil, pentru mine...

Şi Lucia Ciubotaru tăcu, răsuflînd uşurată într-un fel, semn că spusese tot ce credea ea că ar putea să mă intereseze.

— Doamnă, aţi afirmat că soţul dumneavoastră ne-a oferit o variantă a ceea ce se întîmplase cu adevărat, fiindcă prevăzuse că îl vom menţine în acelaşi post pentru a ne servi ca momeală, şi că el voia să se folosească de acest intermezzo ca să fotografieze cît mai multe documente, pe care, ulterior, să le poată „neguţa". Ei bine, a fost doar o intenţie, sau a trecut şi la aplicarea ei ?

— Numai intenţie, domnule.

— De ce ?

— Fiindcă, între timp, Tănăsache a fost otrăvit. Dispărînd Tănăsache, nu mai avea prin cine să le valorifice.

— De ce credeţi că Tănăsache a fost otrăvit ?

— De unde vreți să știu ?

— Ați fost complicea lui, l-ați ajutat efectiv, fiindcă, fără contribuția dumneavoastră directă, căpitanul Ciubotaru n-ar fi ajuns, cel puțin prin intenție, un trădător. Ei bine, de vreme ce i-ați fost complice, și încă una de nădejde, Tănăsache nu v-a făcut confidențe ?

— Nu, domnule. Nici un fel de confidențe.

Bogdan îşi freca bărbia, cu un gest reflex, parcă voia să se încredinţeze dacă era cazul să se bărbierească sau nu. Ştiu eu ? Poate că, în timpul cît durase prima audiere a Luciei Ciubotaru, barba îi crescuse efectiv mai mult decît de obicei. Acum îşi freca bărbia şi mă privea aşa, de parcă mă întreba, cu ochii, doar cu ochii, fiindcă nu voia sau poate fiindcă nu era în stare să rostească un singur cuvînt, dacă cele mărturisite de soţia căpitanului erau adevărate, dacă nu cumva şi ea, la fel ca răposatul ei bărbat, avea darul fabulaţiei.

Cu toate că îl cunoşteam bine, şi ştiam că aştepta să răspund prin cuvinte întrebării mute din ochii săi obosiţi, i-am întors spatele şi m-am dus să deschid fereastra. Se întunecase şi vremea — în răcire — era umedă din cauza ceţii. O ceaţă neobişnuită pentru acel anotimp, aproape compactă şi, într-un fel, scîrboasă, fiindcă o simţeam lingîndu-mă pe obraji. Jos, în stradă, datorită ceţii, oamenii păreau fantomatici. Se grăbeau, pe lîngă ziduri, parcă mai curînd plutind decît mergînd, fiindcă nu li se auzeau paşii, ca şi cînd n-ar fi

călcat pe asfaltul trotuarului, ci pe un covor de ceață.

Priveam strada, priveam oamenii fantomatici, priveam felinarele cu lumină împuținată, de parcă becurile ar fi fost înfășurate în pungi din material plastic, și nu mă gîndeam la nimic, nu fiindcă, în mod deliberat, evitam să mă gîndesc, ci, pur și simplu, pentru că nu eram în stare să-mi adun gîndurile. De fapt, cînd afirm că nu eram în stare să mă gîndesc la nimic, într-un fel exagerez. Vreau să spun că nu eram în stare să gîndesc la ceea ce, în mod necesar, se impunea să gîndesc. Anume, la depoziția Luciei Ciubotaru. Mă stăpînea, aș zice mai curînd că mă teroriza un sentiment de insatisfacție, și partea proastă era că nu-mi puteam explica de ce. În definitiv, nu aveam un motiv foarte serios. Lucia Ciubotaru se afla în mîinile noastre, făcuse mărturisiri complete. Și cu toate acestea, sentimentul de insatisfacție dăinuia.

— Bătrîne, pisicile văd în întuneric. Nu cumva tu ai început să vezi prin ceață ?

— Nu mai mult decît tine, măi băiete.

— Atunci, pentru numele lui Dumnezeu, de ce naiba ai încremenit acolo, la fereastră ?

Nu i-am răspuns. Am plecat de la fereastră și mi-am reluat locul în fotoliul din spatele biroului.

— Haide, dă-i drumul ! l-am îndemnat, fiindcă știam că asta dorește.

Bogdan se uită la mine posomorît, răsfoi carnețelul în care făcuse unele însemnări, pe urmă, clătinînd din cap a neîncredere, îl închise și-l aruncă pe biroul meu, ca pe un obiect inutil.

— Bătrîne, aș zice să-i dai tu drumul. Eu acuma sînt ca orbetele.

— Adică ?

— Păi, da ! Cînd a început să se spovedească nevasta aia credincioasă a lui Ciubotaru — naiba aibă parte de una ca ea ! — am crezut că, în sfîrșit, avem „cazul" în buzunar. Cînd colo, un scurt circuit, și din nou beznă.

— Beznă numai înaintea noastră, măi băiete. În spate însă, tot drumul parcurs a rămas balizat cu lumini foarte clare, ca o pistă de aeroport modern. Nu s-a întîmplat nici un scurt circuit.

— Mă rog !... Mă rog !... În spate, recunosc, niște becuri luminează. Dar pe ici, pe colo măcar niște umbre și tot au mai rămas.

— De exemplu ?

— Cine naiba-i acel Lawitz, care figurează în registrul hotelului ? Are el vreun amestec sau, dacă vrei, a jucat vreun rol în întîmplările relatate de Lucia Ciubotaru ?

— E clar că nu are. O mică șmecherie a lui Tănăsache.

— În ce scop ?

— Asta-i bună ! Cum în ce scop ? Ca să inducă în eroare. Pe noi, dintr-un anumit punct de vedere, pe căpitan, dintr-altul. Alte „umbre" ai mai descoperit ?

— Mai sînt, bătrîne, mai sînt. De pildă, pentru cine lucra Tănăsache ? Că doar nu avea nevoie de copia fotografică a documentelor pentru arhiva sa personală...

— Bineînțeles că nu.

— Atunci, încă o dată : Pentru cine lucra ?

— Nu știm !

— Fir-ar al naibii ! *Nu știm !* Și barem dacă ar fi numai acest „nu știm".

— Nu știm, dar unele lucruri le putem presupune. De pildă, mai mult ca sigur că nu el a fost vioara întîi.

— Mă rog ! Ce argumente ai ?

— Dacă el era capul, măi băiete, nu murea otrăvit.

— Crezi ?

— Tănăsache a fost un executant. După părerea mea, nu a lui a fost ideea de-a se ascunde la Central, și nici aceea de-a juca rolul nebunului.

— A cui ? A șefului ?

— A lui. Și tot el a hotărît suprimarea lui Tănăsache.

— De ce ?

— Probabil că s-a temut că, pînă la urmă, Tănăsache, tot va fi descoperit în ascunzătoarea lui. Și întrucît știa prea multe, din prudență, i-a făcut de petrecanie.

— Crezi că e vorba de o întreagă rețea ?

— Măi băiete, pui și tu niște întrebări ! De unde vrei să știu dacă este vorba de-o *întreagă* rețea ? Depinde ce înțelegi tu prin... o întreagă rețea. Dacă te gîndești la o rețea formată din mulți spioni, cred că greșești. Dar putem spune că avem de-a face tot cu o rețea și în cazul cînd e vorba doar

de doi, eventual trei agenţi. Părerea mea este că Tănăsache făcea parte dintr-o astfel de reţea.

— Adică, dintr-o mini-reţea !

— Da, dintr-o mini-reţea, dacă îţi place termenul.

— Bătrîne, îmi arde de glume, cum îi arde unui beţiv de un pahar de apă pe stomacul gol.

— Nu înţeleg de ce ai mutra asta de înmormîntare ? i-am replicat, cu multă făţărnicie, fiindcă nici eu nu eram prea bine dispus.

— Nu ştiu dacă am mutră de înmormîntare, dar se întîmplă pentru prima dată să avem un fir în mînă, să tragem de el pînă la capăt fără să ajungem la vreun rezultat.

— Măi băiete, ai spus că l-am derulat pînă la capăt ?

— Am spus, da. Şi ? Ne putem lăuda că am rezolvat „cazul" ? Nu ! Atunci ? Ne-am înfundat sau nu ? Nu înţeleg cum nu-ţi dai seama că în toată povestea asta este ceva care nu ţine ?

— Ascultă, Bogdane ! Ai spus că am tras de fir pînă la capăt. Ei bine, există două posibilităţi : Dacă, efectiv, am tras de fir pînă la capăt şi încă nu ne putem lăuda că am rezolvat „cazul", înseamnă că în „cazul" acesta avem de-a face cu două fire diferite şi că, acum, după ce am derulat un fir, trebuie să-l căutăm pe al doilea, şi să procedăm şi cu acela la fel. Sau se mai poate întîmpla că n-am derulat firul chiar în întregime, că numai ni s-a părut, şi, dacă vom continua să tragem de el, vom descoperi că, la celălalt capăt, se

înnoadă de un altul, de care, dacă ne vom pricepe să ne ţinem, vom izbuti să lămurim totul.

— Şi care-i părerea ta, Ducule ? Există două fire diferite sau unul singur, dar noi nu ne-am priceput să tragem de el pînă la capăt ?

— Ştiu eu ? Poate că nu există decît un singur fir.

— Şi pretinzi că dacă vom continua să tragem de el, vom găsi, înnodat, celălalt fir, datorită căruia vom elucida furtul documentelor secrete, asasinarea lui Crihană, camuflarea lădiţei de campanie în magazia cu cărţi, incendiul şi dispariţia ei, sinuciderea magazinerului şi, în fine, că vom putea lămuri şi marele semn de întrebare care este Filipiţa ?

— N-ar fi exclus, măi băiete !

Bogdan rămase cîteva minute într-o tăcere deplină. Părea că se gîndeşte la cele ce-i spusesem, pe urmă întrebă, cu o voce agresivă :

— Bătrîne, nu cumva ştii ce telefon are Fondul literar ?

— La ce îţi trebuie ? Ai de gînd să te apuci de literatură ?

— După părerea mea, Lucia are un asemenea talent de a fabula, încît ar merita să fie admisă ca membră, dacă nu direct a Uniunii scriitorilor, măcar a Fondului literar. Şi zău, bătrîne, că n-ar fi o alegere proastă, dat fiind faptul că există atîţia condeieri care au o imaginaţie raţionalizată, ca untdelemnul şi pîinea în timp de război.

Bogdan glumea, dar nu totdeauna cînd glumea

însemna că este și bine dispus. Dimpotrivă, apetitul lui pentru glume, mai ales cînd acestea erau de prost gust, dovedea exact contrariu. În asemenea împrejurări, Bogdan făcea haz — îndoielnic — de necaz.

— Acum ți s-a cășunat pe Lucia. Nu văd de ce ți se pare că fabulează, l-am contrazis.

Bogdan ridică din umeri și, furios, strivi în scrumieră o țigară, pe care tocmai o aprinsese.

— Mă rog, dacă zici tu că nu fabulează, probabil că așa este. Dar mie „cazul" a început să-mi calce pe nervi. Fiindcă așa ceva nu ni s-a mai întîmplat de cînd lucrăm împreună.

— Ce nu ni s-a mai întîmplat ?

— Să călcăm atîta în strâchini, bătrîne. Sau pretinzi că n-am călcat ?

— Nu, așa ceva nu pretind. De altfel, deși tu negi, s-a întîmplat să mai călcăm și altă dată...

— Dar nu în așa măsură.

— Fie, nu în așa măsură. Totuși, chiar dacă ar fi așa, nu poți pretinde că am călcat în strâchini, bătînd pasul pe loc. Am avansat. Încet, cu ezitări, cu strâchini sparte, fiindcă n-am fost destul de perspicace și am călcat în ele, dar am avansat. Una din necunoscute am rezolvat-o, și acum Lucia Ciubotaru se află în mîinile noastre. Și asta, măi băiete, înseamnă ceva.

— Ducule, nu cumva tu ești generalul acela ?

— Care general ?

— Generalul acela — naiba mai știe cum îl chema — care anunța cu mult tam-tam un neîn-

semnat succes tactic şi trecea sub tăcere, sau încerca să minimalizeze, o înfrîngere cu caracter strategic.

— Va să zică, după tine, sînt ca generalul acela ?

— Poate că eşti... Necunoscuta pe care zici că am rezolvat-o — de fapt tu ai rezolvat-o, fiindcă tu ai intuit cacealmaua pramatiei — mi se pare doar un mic succes tactic. În fond, noi ce sarcină am primit ? Să descoperim cine a şterpelit documentele secrete. Ei bine, ne putem lăuda că ştim ? Nu ! Or dacă nu ştim, înseamnă că orbecăiala noastră echivalează cu o înfrîngere de importanţă strategică. Dacă vrem să fim sinceri cu noi înşine, trebuie să recunoaştem că, în legătură cu obiectivul nostru principal, ştim... că nu ştim nimic.

Rechizitoriul lui Bogdan era aspru şi dovedea un „moral" foarte scăzut. Într-o oarecare măsură era justificat. Încă nu ni se mai întîmplase ca, în ciuda eforturilor depuse, rezultatele obţinute să fie atît de puţin concludente. „Cazul" era „cel mai al naibii caz" — aşa îl califica Bogdan — din cîte avusesem pînă acuma de rezolvat. De aici moralul scăzut, de aici asprimea rechizitoriului lui Bogdan care ştiam că nu-mi era adresat în exclusivitate, ci lui însuşi.

— Am impresia, măi băiete, că moralul tău cam lasă de dorit.

— E la pămînt, bătrîne ! recunoscu el.

N-am apucat să-i răspund, fiindcă începu să sune telefonul. Am ridicat receptorul.

— Tovarășul maior Mănăilă ? Să trăiți ! Cotruță la aparat. Tovarășe maior, v-ați putea repezi pînă la noi la unitate ?

— Dacă este absolută nevoie...

— Tovarășe maior, e vorba de fruntașul Frînculescu. Vi-l amintiți ?

— Cum să nu ! Este ostașul care, în timpul incendiului, a văzut cine a șterpelit lădița de campanie.

— În legătură cu el v-aș ruga să vă deplasați pînă la noi. Fruntașul pretinde că și-a adus aminte cine era acela. Dar ceea ce susține, mie mi se pare însă incredibil.

— Bine ! Într-un sfert de oră sînt la dumneavoastră.

Am ajuns la unitate după nici zece minute. Maiorul Cotruță era, literalmente, negru la față de supărare.

În rîndurile ce urmează reproduc, pe baza celor relatate de maiorul Cotruță, în ce mod a decurs întrevederea dintre el și fruntașul Frînculescu.

— Să trăiți, tovarășe maior !

— Te așteptam, Frînculescule, i-a spus maiorul, bucuros că-l vede. Dacă nu veneai tu, trimiteam eu după tine. Ei, ți-ai amintit ?

— Tovarășe maior, eu zic că mi-am amintit.

— Dar de ce numai „îți zici" ? Ce, nu ești sigur ?

— Să vedeți... Adică, dacă mă veți crede, înseamnă că mi-am amintit.

— Şi dacă n-am să te cred ?

— Dacă nu, înseamnă că am visat şi că iau visul drept realitate.

— Spune-mi cine era şi am să văd după aceea dacă te cred sau nu.

— Tovarăşe maior, cufăraşul l-a scos din magazie tovarăşul inginer Murea. Îl ştiţi ! Angajatul civil inginer Murea.

— Cine ? se răsti la el maiorul, convins că ostaşul îşi pierduse brusc minţile.

— Asta înseamnă că nu mă credeţi... Înseamnă că am visat. Păi da !... De bună seamă că am visat !

— Rămîne ca eu să apreciez, ostaş, dacă ai visat sau nu. Deocamdată... Deci l-ai văzut pe inginerul Murea ieşind din magazie cu lădiţa de campanie...

— Eu aşa zic : că l-am văzut.

— Ascultă, Frînculescule. Prima dată, atunci cînd era de faţă şi un alt maior, ai declarat că ai văzut *un ostaş* ieşind din clădire cu o lădiţă. Acum afirmi că era un civil. Cum vine asta, Frînculescule ? Ce era : ostaş sau civil ?

— Ostaş, tovarăşe maior.

— Înseamnă, atunci, că nu era angajatul civil...

— Ba el era. Dar era ostaş.

— Vrei să spui că era îmbrăcat ca un ostaş ?

— Eu aşa cred, tovarăşe maior.

Tot ce auzea, maiorului Cotruţă i se părea incredibil. Inginerul Murea, îmbrăcat în uniformă de ostaş, „salvînd" lădiţa din magazia incendiată şi dispărînd apoi cu ea !... Cum Dumnezeu să creadă ?

Admiţînd că, într-adevăr, el fusese, însemna că inginerul riscase enorm, riscase nebuneşte. Riscase să fie recunoscut — aşa cum, de altfel, se întîmplase — de către oamenii din companie. Absurd ! Frînculescu, chiar dacă nu înnebunise, ori era de rea credinţă, ori, pur şi simplu, îl confundase. Prima dată declarase că îl cunoştea pe acela care salvase lădiţa, dar că „nu ştia de unde să-l ia". Un răspuns plauzibil psihologic, dacă salvatorul lădiţei ar fi fost un ostaş. Răspunsul devenea însă incredibil acum, cînd Frînculescu pretindea că „ostaşul" nu fusese, de fapt, un ostaş adevărat, ci inginerul Murea îmbrăcat într-o uniformă de ostaş. Cum, adică ? El, Frînculescu, *vede* un civil îmbrăcat ostaş, dispărînd cu lădiţa salvată din flăcări, şi nu se miră, pe urmă uită, şi nu-şi mai aminteşte decît că... îl cunoaşte pe cel care a luat lădiţa, dar, pe moment, nu-şi aduce aminte cine anume era ? Incredibil ! Întru totul incredibil !...

— Spune-mi, Frînculescule, îţi mai aminteşti ce-ai declarat rîndul trecut ?

— Cum să nu, tovarăşe maior ? Am declarat că-l cunosc bine, dar că nu ştiu de unde să-l iau. Şi n-am minţit. Zău că n-am minţit !

— Cum, omule ? Îl vezi pe inginer îmbrăcat ca un simplu ostaş, şi nu ştii... de unde să-l iei ?

— Aşa a fost, tovarăşe maior. Eu nu înţeleg de ce vă vine atît de greu să mă credeţi. Dacă ar fi fost un ostaş pe care îl cunoşteam mai dinainte, l-aş fi recunoscut imediat şi, atunci cînd m-aţi fi întrebat cine era, v-aş fi spus imediat numele lui.

Dar fiindcă era tovarăşul inginer Murea îmbrăcat ostaş, tocmai de aceea n-am ştiut... de unde să-l iau.

Explicaţia lui Frînculescu părea plauzibilă. Totuşi, ca să acţioneze în consecinţă, însemna ca el, Cotruţă, să-şi asume o răspundere care îl depăşea. Trebuia, în prealabil, să se consulte cu mine. L-a expediat pe ostaş la companie, a raportat comandantului unităţii şi, în acelaşi timp, mi-a telefonat.

— Tovarăşe maior Cotruţă, v-aţi interesat dacă, „din întîmplare", angajatul civil se mai află în unitate ?

— M-am interesat la companie. Am primit răspunsul că tocmai astăzi, în mod excepţional, inginerul Murea a plecat din unitate imediat după orele de program.

— Sigur ?

— Absolut sigur ! Totuşi, dacă socotiţi că este necesar, mă mai interesez încă o dată.

— Vă rog !

Rezultatul fu acelaşi. Inginerul Murea nu se afla în unitate. Mai mult, ofiţerul de serviciu confirma că-l văzuse părăsind cazarma la ora prînzului.

— Şi acum ce facem, tovarăşe maior Mănăilă ? Trimit o maşină după el, să-l aducă la unitate ?

— Trimiteţi ! Numai să-l găsească acasă.

Aluzia, care exprima o vagă bănuială, avu darul să-l neliniştească.

— Credeţi că, mirosind pericolul, a dispărut ?

— N-ar fi exclus ! În orice caz, trimiteţi ma-

şina după el. Într-un sfert de oră vom şti dacă temerea noastră este sau nu justificată.

Nu mai tîrziu de un sfert de oră, ofiţerul trimis cu maşina să-l aducă pe inginerul Murea se înapoie cu vestea că nu-l găsise acasă. Între timp, în lipsa lui Cotruţă, plecat la comandantul unităţii, îi transmisesem lui Picioruş ordinul ca locuinţa lui Murea să fie pusă sub supraveghere şi atunci cînd acesta avea să se întoarcă acasă să fiu imediat anunţat. (Inginerul Murea nu era căsătorit şi locuia singur într-o garsonieră din Drumul Taberei.)

Acum stăteam în biroul lui Cotruţă şi sorbeam cu poftă cafeaua fierbinte pe care el o pregătise, ca un veritabil cafegiu. Afară începuse să plouă mărunt şi des. În schimb, stăteam ţeapăn în scaun, şi aproape nu îndrăzneam să mă mişc, de teamă să nu aud scîrţîitul, care îmi călca pe nervi. Cotruţă, probabil ceva mai puţin sensibilizat de evenimente, se foia într-una, fără să-l supere de fel afurisitele de scîrţîituri.

Revenisem în biroul lui Cotruţă nu ca să aştept acolo comunicarea telefonică transmisă de Picioruş, ci fiindcă îmi promisese o cafea. Organismul meu simţise nevoia ei. Capul mă durea mai puţin, dar, în schimb, eram obosit ca niciodată. Stăteam ţeapăn în scaun, nu îndrăzneam să mă mişc, de teamă să nu scîrţîie, şi totuşi parcă mă odihneam, sau poate mi se părea numai, fiindcă, într-o oarecare măsură, cafeaua mă înviorase. De vorbit nu ne vorbeam. Probabil că şi Cotruţă, în ciuda faptului că se foia mereu, se odihnea în felul său.

— Credeți că este o simplă coincidență ? mă întrebă în clipa cînd m-a văzut că mă pregătesc să plec.

— La ce vă referiți ?

— La faptul că nu a fost găsit acasă.

— Cine poate ști !

— Pe unde o fi umblînd, că n-a ajuns pînă la ora asta acasă ? l-am auzit pe Cotruță întrebîndu-se necăjit.

— Și dacă l-am fi găsit acasă ? am replicat, ca să-l încerc.

— Ne-am fi convins dacă are sau nu vreun amestec.

— Chiar ne-am fi convins ? am întrebat sceptic.

— Ne-am fi putut face, cît de cît, o părere.

— Poate ! Rămîne de văzut. Eu însă am plecat. Oamenii care supraveghează casa mă vor anunța cînd va apare inginerul.

Mi-am luat rămas bun de la el și am părăsit unitatea.

N-am mai trecut pe la sediu, fiindcă se făcuse tîrziu și fiindcă știam că, în cazul cînd va fi nevoie de mine, mă vor suna acasă. Eram frînt de oboseală și mă durea capul cumplit. Am făcut un duș și m-am culcat. Somnul m-a furat de la început, și am dormit pînă dimineața. Probabil am și visat, dar, cînd m-am trezit, nu mi-am mai amintit nimic.

De fapt, nu eu m-am trezit, ci m-a trezit telefonul. Dormisem atît de profund, încît trecuse o oră de cînd ar fi trebuit să fiu la sediu.

— Făceai nani, bătrîne ? mă întrebă Bogdan în loc de bună dimineaţa.

— Da ! Tu m-ai trezit.

— Iartă-mă ! Dar a trebuit să te trezesc. Maiorul Cotruţă te-a căutat pînă acum de trei ori.

— Ce vrea ?

— Mi-a spus să te anunţ că pînă la ora aceasta inginerul Murea nu s-a prezentat la unitate.

— Probabil că a lipsit de acasă toată noaptea.

— De unde vrei să ştiu ?

— Ştie Picioruş.

— Vrei să mă lămureşti şi pe mine ce poveste mai e şi aceasta ?

— Ai să afli cînd vin la sediu.

— E o chestie gravă ?

— Este. S-ar putea să fie mult mai gravă decît bănuieşte maiorul Cotruţă.

— Asta ce mai înseamnă, bătrîne ? Se repetă povesta cu Ciubotaru ?

— Ai să afli cînd vin. De altfel, cîte ceva ai să poţi afla şi de la Picioruş.

Cînd am ajuns la sediu, Picioruş m-a informat că, într-adevăr, inginerul Murea lipsise toată noaptea de acasă. Noaptea lipsise, iar dimineaţa nu se prezentase la unitate. Cu toate că anticipasem care va fi răspunsul, l-am sunat pe Cotruţă :

— Ei, tot n-a venit, tovarăşe maior ?

— Încă nu. Mi-e teamă că nici nu se va prezenta.

— N-ar fi exclus. Să mai aşteptăm totuşi.

De fapt, nu aveam de gînd să aştept pînă cînd Murea avea să se prezinte de bunăvoie la unitate. Se impunea cu necesitate să luăm măsuri ca să i se dea de urmă. Murea, sigur, se ascundea, dar trebuia găsit neapărat. Nu ştiam, şi refuzam să mă gîndesc, ce rol juca Murea în toată afacerea aceasta, dar eram convins că în cazul cînd izbuteam să-l găsim, însemna că facem dacă nu pasul hotărîtor, în orice caz unul important, care să ne apropie mult de deznodămînt.

Trecură douăzeci şi patru de ore. După încă alte douăzeci şi patru, Bogdan spumega de furie şi înjura ca un surugiu. Dar asta nu-i folosea la nimic, fiindcă Murea tot nu era de găsit. În ceea ce mă priveşte, devenisem taciturn, şi, dacă Bogdan se hazarda să discute, formulînd diverse ipoteze, nici nu-l aprobam şi nici nu-l contraziceam, spre marea lui disperare, fiindcă se obişnuise să aibă încredere în propriile sale păreri doar în măsura în care le aprobam, sau numai manifestam faţă de ele un oarecare interes. Cît priveşte pe Cotruţă, cu excepţia faptului că-mi telefona în fiecare zi ca să se intereseze dacă îl găsisem pe Murea — şi cu care prilej încerca să mă convingă că inginerul fusese omorît — nimic important nu avea a-mi comunica, important din punct de vedere al cercetărilor.

...Şi iată că, în cea de-a treia zi, în timp ce mă aflam la sediu, a sunat telefonul.

— Tovarăşe maior, tovarăşul căpitan Tudoraşcu se află la dumneavoastră ? mă întrebă telefonistul.

— Da. Ce treabă ai cu el ?

— Îl caută orașul.

— Uite că ți-l dau la aparat.

Bogdan preluă receptorul.

— Bună ziua, domnule Bogdan. La telefon Filipița Postelnicu.

— Un moment !

Bogdan se lăsă să cadă în fotoliu. Pentru prima dată avea o figură de prostănac, în așa măsură era, pur și simplu, șocat de telefonul Filipiței.

— Bătrîne, e Filipița. De unde naiba știe cine sînt și unde lucrez ? Vezi ? Ți-am spus eu că femeia asta e dracu' gol... Și acuma ce fac ? Să-i spun că a greșit adresa ? Ține ? Ce părere ai ?

— N-are nici un rost. Și apoi dacă s-a hotărît să te caute aici, înseamnă că n-o face doar ca să te anunțe că ți-a ghicit jocul.

— Ai dreptate ! Dacă m-a citit, m-a citit. Ridică palma cu care acoperise receptorul și reluă convorbirea, ascultată și de mine la cel de rezervă : Scuzați-mă, domnișoară Filipița, tocmai vorbeam cu provincia. Cu ce vă pot fi de folos ? (Bogdan vorbea la telefon cu Filipița de parcă nimic nu ar fi fost mai firesc decît să-l caute la telefonul acela.)

— Nu te deranjez ?

— Nu !

— Nu pari de fel surprins.

— De ce aș fi ? (Cînd voia, Bogdan avea un tupeu de mă lăsa cu gura căscată.) Nu vreau să afirm că replica lui a lăsat-o și pe Filipița cu gura căscată, dar sînt sigur că a surprins-o. Altfel nu-mi explic

de ce a trebuit să treacă vreo cîteva clîpe pînă să reia dialogul.

— Te reţine ceva deosebit la birou ?

— Nu ! (Am aprobat acest răspuns, dînd din cap.)

— Atunci ai putea trece pe la mine ?

— Unde ? La unitate ?

— Nu ! Acasă. De trei zile sînt în concediu medical.

— Dar ce aveţi ? se prefăcu neliniştit Bogdan. Sper că nimic grav.

— O mică răceală, care a trecut.

— Îmi pare foarte bine.

— Te aştept. Dar vino imediat.

Şi închise. Bogdan rămase cu receptorul în mînă. Nu-şi revenea din surprindere.

— Pune receptorul în furcă ! l-am readus la realitate.

Bogdan îl trînti, de parcă, brusc, ar fi descoperit că ţine în mînă o reptilă scîrboasă.

— Bătrîne, pricepi ceva ?

— Ce rost are să *pricep* acum, cînd tu ai să *ştii* ceva precis peste cîteva minute ? De aceea, te sfătuiesc, măi băiete, să nu mai pierzi nici o secundă chinuindu-ţi mintea cu fel de fel de presupuneri. Ia imediat o maşină ! Eu rămîn aici să te aştept. Dacă, eventual, ai nevoie de mine acolo, dă-mi un telefon !

— De ce naiba să am nevoie de tine ? Că doar nu sînt minor şi neajutorat.

— Am spus : dacă *eventual* ai nevoie.

Şapte minute mai tîrziu, Bogdan suna la uşa apartamentului Filipiţei. Mai exact spus, a garsonie-

rei. Îi deschise imediat, de parcă ar fi pîndit dinapoia uşii, să-l audă sunînd. Era îmbrăcată într-un halat de casă din catifea, de culoare violetă. Culoarea o prindea, deşi scotea în evidenţă paliditatea nefirească a chipului. Ochii îi erau vag încercănaţi.

— Bună ziua, domnule căpitan.

— Sărut mîna, domnişoară Filipiţa.

— Vă rog, făceţi-vă comod.

Bogdan îşi scoase pardesiul şi voi să-l agaţe în cuier. Filipiţa i-l luă ca să-l pună pe un umeraş. După aceea îl conduse în casă. Filipiţa ocupa o garsonieră dublă. Din vestibul se intra într-un living-room, mobilat standard. O draperie de pluş albastru, prinsă de o bară de bronz cu inele tot de bronz, separa camera de zi de dormitor. În ce fel era mobilat dormitorul, Bogdan nu-şi putu da seama din cauza draperiei.

— Unde preferaţi să staţi, domnule căpitan ? îl întrebă Filipiţa.

— Mi-e indiferent, domnişoară.

Optă totuşi pentru un fotoliu confortabil. După ce îl văzu instalat, Filipiţa îl întrebă :

— Ce beţi ? Un coniac ? Poate un whiski ?

— Nimic !

— Nu se poate ! Deşi vă aflaţi aici în interes de serviciu — parcă aşa se spune — totuşi n-aveţi să mă refuzaţi.

Bogdan reţinu precizarea „în interes de serviciu", dar se abţinu să ceară explicaţii, în asemenea împrejurări expectativa fiind cea mai bună tactică.

Filipiţa turnă whisky în două pahare, îi oferi lui

unul, iar pe celălalt și-l păstră. Pe urmă, se duse să se așeze în celălalt fotoliu. Între ei, o măsuță joasă, dreptunghiulară. Filipița era calmă, mișcările îi erau degajate, firești. Cu toate acestea, Bogdan avea impresia că fiecare gest al ei era calculat, fiecare cuvînt gîndit mai înainte de-a fi rostit. Acum, după ce se instalase în fotoliu, se părea că singura ei preocupare era să deguste băutura. De fapt, abia își muia buzele. Pesemne, aștepta ca Bogdan să întrebe de ce îl chemase. Bogdan însă era hotărît să nu pună nici un fel de întrebare. Gustă băutura. Era un whisky scoțian de bună calitate, așa că, deocamdată, nu avea motiv să se plictisească.

Filipița, văzînd că el nu are de gînd să pună întrebări, se hotărî, pînă la urmă, să vorbească :

— Domnule căpitan, presupun că dumneavoastră, cei de la securitate, sînteți cum nu se poate mai intrigați de faptul că a dispărut inginerul Murea. (Bogdan reținu tonul rece, protocolar.)

— Domnișoară Filipița, aveți dreptate. Într-adevăr, sîntem intrigați. (În realitate, eram ceva mai mult decît atît.)

— Presupun că l-ați și căutat... Că îl căutați și acum...

— E firesc, nu-i așa ?

— Bineînțeles. Ei bine, știți de ce v-am chemat ? Ca să vă spun că eu știu unde se află *acum* inginerul Murea.

— Știți ? Unde ?

— Dincolo ! În dormitor !

Și arătă cu capul în direcția draperiei plușate. Bogdan se ridică instinctiv, vrînd să se convingă.

— Domnule căpitan, vă rog să luați loc... Încă nu v-ați băut whiskyul... Încă nu știți nimic... Aveți tot timpul să-l vedeți.

În clipa aceea, se auzi soneria de la intrare.

— În sfîrșit ! făcu Filipița, răsuflînd ușurată. Credeam că nu va veni.

— Cine ?

— Tot o cunoștință de-a securității, domnule căpitan. Cel puțin așa presupun.

— E vorba de o femeie ?

— De o femeie. Sînteți înarmat ?

— De ce întrebați ? se eschivă Bogdan.

— Fiindcă s-ar putea să aveți nevoie de revolver. S-ar putea. Surprizele nu sînt excluse. Acum, vă rog să mă scuzați pentru cîteva clipe, ca să-mi primesc musafira.

Filipița dispăru în vestibul. Bogdan nu se mișcă din fotoliu. Instinctiv, pipăi buzunarul, spre a se convinge că pistolul se afla la locul său. Era acolo, și Bogdan răsuflă ușurat. O auzi pe Filipița deschizînd ușa, schimbînd cîteva cuvinte cu noua venită, pentru ca, în clipa următoare, să le vadă apărînd pe amîndouă în prag. În prim plan, Sibil, soția lui Tănăsache, în spatele ei, Filipița. Bogdan, deși n-o văzuse pe Sibil decît în fotografie, o recunoscu imediat. Surpriza fu pentru el atît de mare, încît se întrebă prosteşte :

„Ce naiba caută cucoana asta aici ?"

Pe urmă, o clipă, dar numai o clipă, îi trecu prin minte că s-ar putea să fi fost atras într-o cursă. În

definitiv, nici Filipița și cu atît mai puțin Sibil nu erau... „uși de biserică".

Sibil, deși nu-l cunoștea, poate din instinct, se opri în prag, cercetîndu-l întrebătoare. Filipița, ca s-o determine să înainteze, fu nevoită s-o împingă din spate, însoțind gestul cu următoarele cuvinte:

— Îndrăzniți, doamnă, îndrăzniți!

Bogdan fu convins că îndemnul Filipiței ascundea multă ironie.

Sibil, pășind în încăpere, înclină capul în chip de salut.

Cumva stingherit, neștiind ce atitudine să adopte, Bogdan se ridică pe jumătate din fotoliu și murmură ceva care, în intenția sa, voia să însemne „bună ziua".

— Luați loc, doamnă, unde vă convine! o invită Filipița.

Sibil rămase în picioare. Era evident că situația în care se afla nu-i convenea.

— Unde este *el*? întrebă, cu o voce care se voia autoritară, dar care nu izbutea decît să trădeze neliniște.

— Dar luați loc, dragă doamnă! insistă Filipița, pronunțînd cuvintele „dragă doamnă" cu un asemenea ton, încît Bogdan înțelese că o ura de moarte.

Sibil ezită, dar, după cîteva clipe, se hotărî să dea curs invitației. Se așeză în fotoliul în care stătuse mai înainte Filipița, de partea cealaltă a măsuței. Dar probabil nu-i convenea că-i atît de aproape de Bogdan, din motive numai de ea știute, fiindcă se ridică imediat și se duse să stea pe un scaun.

— Unde este el ? întrebă din nou.

— Așa ! Acum putem sta de vorbă în liniște, conchise Filipița, ignorînd pentru a doua oară întrebarea Sibilei.

— În definitiv, ce vrei ? Ce urmărești ? se răsti Sibil la Filipița. Mi-ai spus că îl voi găsi aici. Unde-i ?

— Este aici, răspunse sec Filipița, uitîndu-se cu coada ochiului la Bogdan, parcă dorind să cunoască impresia ce-o făcuse asupra lui ciudatul dialog și nu mai puțin ciudatul ei comportament.

— Unde ?

— Dincolo !

— Șerban, ești acolo ?

Nu răspunse nimeni. Bogdan, spectator mut, privea la cele două femei, străduinu-se să înțeleagă ce se petrece în realitate și ce rol îi atribuise Filipița să joace în piesa pe care o regiza, după aparențe cel puțin, cu destulă pricepere.

Neprimind nici un răspuns, Sibil se ridică.

— Plec !

— Stai jos ! se răsti la ea Filipița. Nu eu te-am silit să vii aici. A fost o hotărîre pe care ai luat-o de bunăvoie, fiindcă puteai foarte bine să nu dai curs invitației mele. Dar odată ce-ai trecut pragul casei mele, nu mai depinde de dumneata ca să pleci.

— Dar de cine ?

— De dumnealui.

Din nou Sibil îl învălui pe Bogdan într-o privire pătrunzătoare, suspicioasă.

— Dumnealui cine-i ?

— Iartă-mă, dragă doamnă, că am uitat să fac prezentările. Dumnealui este căpitanul Bogdan Tudorașcu din Consiliul Securității Statului, iar dumneata ești... În orice caz, cred că mult mai bine e să te prezinți singură, doamnă.

Sibil avu o tresărire de spaimă, o clipă poate chiar păli, dar își păstră calmul.

— Sînt doamna Sibil Drugan. Îmi pare bine de cunoștință, domnule căpitan.

— Domnule căpitan, nu-i așa că numele de Drugan nu vă este cu desăvîrșire necunoscut ? întrebă Filipița.

— Nu ! recunoscu Bogdan, după ce, în prealabil, cîntări răspunsul.

— Doamna e văduvă. Nefericită și neconsolată. Soțul ei, Tănăsache Drugan, închipuiți-vă, a murit la balamuc în condiții cum nu se poate mai misterioase. Misterioase pentru noi, oamenii de rînd. Nu cred că și pentru dumneavoastră, cei de la securitate.

— Poate că nu ! răspunse Bogdan în doi peri.

— Dar numele de „Mătrăguna" sînt sigură că nu vă spune nimic, domnule căpitan.

— Nu prea !

— Doamnă, nu vreți să-i spuneți domnului căpitan cine este „Mătrăguna" și cu ce anume treburi se îndeletnicește ? întrebă Filipița.

În clipa aceea, se întîmplă ceva la care Bogdan, luat pe nepregătite, nu fu în stare să reacționeze. Cel puțin în primele clipe. Sibil, în loc să dea curs

invitației Filipiței, încercă să deschidă poșeta. Chiar izbuti, dar, mai înainte de-a apuca să scoată ceea ce intenționa și mai înainte ca Bogdan să aibă timp a interveni, Filipița se repezi și, cu un șut, pentru care ar fi invidiat-o chiar Bobby Charlton, făcu ca poșeta să zboare și apoi să poposească exact pe televizor. Dar mai înainte de a ajunge acolo, din poșetă căzu, pe parchet, un revolver. Sibil se repezi să-l ridice, dar în același timp se repezi și Filipița. Disputîndu-și revolverul, se încăierară. E greu de prevăzut în ce fel s-ar fi sfîrșit încăierarea, dacă Bogdan, revenindu-și din surprindere, nu s-ar fi repezit să le despartă.

— Ia mai astîmpărați-vă, doamnelor!

Și ca o măsură de precauție, luă revolverul și-l vîrî în buzunar. Cele două combatante își reluaseră locurile. Sibil, în ciuda poziției avantajoase pe care o avusese în timpul luptei, gîfîia, străduindu-se să-și repare, fără să se uite în oglindă, coafura devastată. În schimb Filipița, odihnită și calmă, ca și cînd nu ea fusese cea mai tăvălită, abia dacă respira ceva mai precipitat.

— Domnișoară Filipița — vorbi, primul, Bogdan — nu crezi că o explicație din partea dumitale a devenit absolut necesară?

— Bineînțeles, domnule căpitan. Chiar asta mi-a fost intenția. De aceea am invitat-o pe această doamnă irascibilă și violentă să vă explice cine este „Mătrăguna". Ați văzut însă în ce fel a reacționat. Șansa noastră, adică a mea și a dumneavoastră, a fost că, bănuind cum va primi invitația mea, nu

i-am dat posibilitate să facă uz de revolver. Altfel, poate că acum am fi aflat cum este pe lumea cealaltă, deşi nu ne-am manifestat o asemenea dorinţă. Aşa că, domnule căpitan, ar trebui să-mi fiţi măcar un pic recunoscător, mai ales dacă este adevărat ceea ce am aflat : că sînteţi abia de puţină vreme căsătorit.

— Domnişoară Filipiţa, trebuie să constat că eşti destul de bine informată în ceea ce priveşte persoana mea, replică Bogdan, fără voia lui cu o oarecare amărăciune.

— În nici un caz atîta cît mi-ar fi plăcut să fiu, domnule căpitan. Apoi, către Sibil : Tot nu vrei să spui cine este „Mătrăguna" ?

— Du-te dracului !

Dacă ar fi fost posibil, fără îndoială că invectiva ar fi avut asupra Filipiţei efectul unei rafale de mitralieră.

— Domnule căpitan, după cum puteţi constata, doamna refuză să vorbească. Pesemne că nu-i chiar atît de deşteaptă pe cît am crezut. Dacă ar fi, şi-ar da seama că totul este pierdut.

— Idioato ! Nu-ţi dai seama că şi tu îţi tai creanga de sub tine ? Gîndeşte-te bine !

— M-am gîndit chiar mai bine decît îţi poţi da seama. Reflectînd, m-am închipuit în postura ta, pe urmă într-a lui, în fine, într-a mea... ...Şi abia după aceea m-am hotărît.

— Spune-mi, unde este Şerban ? Cel puţin spune-mi unde este ? întrebă Sibil cu o voce vag rugătoare.

Bogdan era numai ochi şi urechi. Înţelegea că între cele două femei exista o duşmănie pe viaţă şi pe moarte şi că motivul urii înverşunate îl constituia inginerul Murea.

— Dincolo ! Ţi-am mai spus că e dincolo.

— Şerbane, eşti acolo ? De ce nu răspunzi ?

Sibil se ridică şi făcu un pas în direcţia draperiei, dar Filipiţa ţîşni de pe locul ei şi i se postă înainte.

— N-ai să intri acolo ! Domnule căpitan, somaţi-o să se întoarcă la locul ei, ceru Filipiţa lui Bogdan.

— Treci, doamnă, la locul dumitale ! Vă anunţ pe amîndouă că am început să-mi cam pierd răbdarea. Domnişoară Filipiţa, cine-i Mătrăguna ?

Sibil se supuse. Filipiţa răsuflă uşurată şi, într-un fel, triumfătoare :

— Domnule căpitan, vă informez că „Mătrăguna" este numele conspirativ al doamnei. Dar, probabil, asta încă nu vă spune mare lucru. Priviţi-o ! În faţa dumneavoastră se află conducătoarea unei reţele de spionaj. Este adevărat, doamnă ?

— (!)

— M-aş fi mirat dacă ai fi recunoscut chiar de la început. Apoi către Bogdan : Ştiţi, ea speră, încă mai speră. Numai Dumnezeu ştie ce anume speră !... Ce anume speri, Sibil ?

— Sper că va veni ziua cînd voi putea să te ucid.

— Ca pe Tănăsache, bărbatu-tu ?

Bogdan, bazîndu-se pe speculaţiile pe care eu le făcusem în legătură cu asasinarea lui Tănăsache,

aprecie acuzaţiile Filipiţei ca neîntemeiate, în cazul cînd n-o spusese decît ca s-o necăjească pe Sibil. Aceasta rămase însă impasibilă, mulţumindu-se doar să-i arunce o privire încărcată de cel mai profund dispreţ.

Filipiţa, văzînd că Sibil nu catadicseşte să-i răspundă, reluă dialogul cu Bogdan:

— Domnule căpitan, desigur nu eu trebuie să vă spun că documentele furate de la unitatea noastră este opera unor spioni.

— Într-adevăr, nu este nevoie.

— Cred însă că este absolută nevoie să vă informez că de dosarele aflate la C.S. era foarte interesată şi dumneaei, „Mătrăguna", conducătoarea reţelei cu acelaşi nume.

— Mulţumesc, domnişoară Filipiţa, deşi n-aş putea afirma că îmi spui absolut o noutate, cu excepţia denumirii conspirative a reţelei.

— De ceva însă sînt sigură că nu aveţi cunoştinţă.

— De ce anume, domnişoară Filipiţa ?

— Că nu e vorba de o singură reţea, ci de două.

Bogdan se uită la ea sceptic. Fabula Filipiţa ? Nu făcea de loc impresia.

— Şi cea de-a doua reţea are şi ea o denumire ? întrebă el.

— De bună seamă.

— Care ?

— „Monseniorul" !

— „Monseniorul" ? Şi de ce se numeşte aşa ? Rezidentul este popă catolic ? Spun popă catolic,

fiindcă, după știința mea, nu există în țară la noi un cleric de rit catolic învestit cu funcția de cardinal.

— Nu ! Rezidentul acestei a doua rețele a fost inginerul Șerban Murea.

— Și de ce spui că „a fost" ? Ce s-a întîmplat cu el ? se grăbi să întrebe Sibil, cu o voce care trăda panică, neliniște.

— A murit !

— Tu l-ai omorît, ticăloaso ! o apostrofă Sibil, în timp ce ochii i se umplură de lacrimi.

— Nu ! Nu eu l-am omorît. S-a sinucis. Inginerul s-a sinucis !

Sibil izbucni într-un plîns zgomotos și, mai înainte ca cineva s-o poată opri, pătrunse dincolo de perdeaua de catifea. De altfel, după cum și-a putut da seama Bogdan, Filipița de data asta nu mai avusese de gînd s-o împiedice. Rămase locului și, impasibilă, își aprinse o țigară. Bogdan, în schimb, se ridică, se apropie de draperie, și cu ambele mîini o dădu în lături. Îl văzu atunci pe inginerul Murea. Era culcat în pat, pe spate, cu ochii închiși, de Filipița probabil, fiindcă numai în filmele proaste oamenii atunci cînd mor închid ochii, și tot ea îl legase pe sub bărbie cu o panglică neagră, înnodată în chip de fundă în creștetul capului, ca să-i închidă gura, fiindcă, de asemenea, numai în filmele proaste oamenii mor cu gura închisă. Într-un sfeșnic de argint ardea o lumînare de ceară curată, iar pe perină, deasupra capului, se afla o icoană veche, argintată, ce reprezenta pe Maica Domnului cu pruncul

în braţe. Sibil îngenunchease la căpătîiul patului şi, cu faţa ascunsă în aşternut, plîngea. Nu se auzea plînsul. Dar Bogdan şi-a dat seama că plînge după convulsiunile umerilor. Filipiţa fuma, în aparenţă impasibilă, dar chipul ei părea o mască a durerii.

Bogdan era întrucîtva descumpănit. Mi-a mărturisit că s-a gîndit să-mi telefoneze să vin la faţa locului. Pe urmă a renunţat, hotărît să se descurce şi singur. A mai privit o dată la Sibil, care continua să plîngă, pe urmă şi-a reluat locul.

— Domnişoară Filipiţa, nu mi-ai spus care a fost rolul dumitale...

— În legătură cu sinuciderea căpitanului ?

— Şi în legătură cu sinuciderea. Dar, mai întîi, în legătură cu cele două reţele. Dumneata din care ai făcut parte ?

— Efectiv, din nici una.

— Vrei să spui că dumneata ai jucat rolul detectivului particular, care izbuteşte acolo unde poliţia oficială dă greş ? întrebă Bogdan aproape indignat, considerînd aceasta ca un afront personal.

— Nu, domnule căpitan. Deşi, efectiv, nu am făcut parte nici din reţeaua „Mătrăguna“ şi nici din reţeaua „Monseniorul“, totuşi am partea mea de vinovăţie. Şi nu una de minimă importanţă.

— Adică ?

— Ajutînd una din reţele.

— Pe care ?

— Reţeaua „Monseniorul“.

— În ce fel ?

— Sustrăgînd documentele secrete. Ştiţi doar...

Bogdan observă că Sibil nu mai plîngea. Deşi rămăsese în aceeaşi poziţie, destul de incomodă, asculta atentă cele ce spunea Filipiţa.

— Nu Crihană ? întrebă Bogdan.

— Nu ! Dar, probabil, vreţi să cunoaşteţi amănuntele.

Bogdan sesiză nuanţa de ironie, dar nu avea ce face. Trebuia să confirme că amănuntele îl interesau.

— Mda ! Sigur că mă interesează.

— În noaptea cînd am intrat în posesia documentelor...

— Precizează ziua, domnişoară Filipiţa, ceru Bogdan, care voia să verifice dacă data indicată de ea corespundea cu cea declarată de Lucia Ciubotaru.

— În noaptea de doisprezece spre treisprezece septembrie. Căpitanul Ciubotaru n-a observat însă furtul decît abia în dimineaţa zilei de cincisprezece...

Bogdan nu se crezu obligat să facă rectificarea necesară. Filipiţa nu avea decît să creadă, şi pe mai departe, că furtul fusese descoperit cu patruzeci şi opt de ore mai tîrziu. De aceea, replică :

— Se pare că şeful C.S.-ului a fost un om distrat.

— Probabil. În orice caz, lucrurile neplăcute e bine să le afli cît mai tîrziu.

— Te rog să continui, domnişoară Filipiţa.

— În noaptea de doisprezece spre treisprezece am rămas la unitate. Vreau să spun că, la prînz, după terminarea orelor de program, n-am plecat acasă. M-am încuiat în bibliotecă şi am stat ascunsă acolo.

După miezul nopții, în timp ce Crihană era de gardă la drapel, am ieșit din bibliotecă, am descuiat grilajul ce separă coridorul dintre cele două aripi ale pavilionului, am trecut dincolo și, cu chei potrivite, am pătruns la C.S.

— Cine ți-a procurat cheile ?

— Inginerul Murea.

— Adică „Monseniorul".

— Da !

— Și cheia care descuie grilajul tot el ?

— Tot. Așa că am putut pătrunde la C.S. fără dificultate.

— De pătruns ai pătruns, dar cum de-ai știut unde păstra căpitanul Ciubotaru cheile de la fișeuri ?

— Tot inginerul mi-a spus unde să le caut.

Acum Sibil nu mai stătea cu fața ascunsă în așternut. Tot îngenuncheată, asculta cu un vădit interes.

— Nu prea e comodă poziția, observă Bogdan. De vreme ce te interesează ce spune domnișoara Filipița, vino și stai ca lumea pe scaun.

Sibil se codi la început, încercă să plîngă, dar, fiindcă nu izbuti, se hotărî să dea curs invitației lui Bogdan.

— Întreabă de ce tot îi dă cu „inginerul Murea", de ce nu-i spune pe nume ? ceru Sibil lui Bogdan.

— Dacă dumneata știi, de ce nu spui ?

— Da, să spună ea ! fu de acord și Filipița.

— De ce nu tu ? N-ai curaj... Fiindcă te mustră conștiința că din cauza ta a murit.

Explicaţia i se păru lui Bogdan ridicolă. Tocmai ea, „Mătrăguna", care îşi otrăvise bărbatul — în cazul cînd acuzaţia Filipiţei era adevărată — făcea caz de conştiinţă... De aceea, reluă dialogul cu Filipiţa :

— Bine, dar Murea cum de a ştiut unde păstra Ciubotaru cheile de la fişeuri ?

— A aflat.

— Cum ? El şi cu Ciubotaru au fost prieteni ? De la el a aflat ?

— N-au fost prieteni, şi nu de la Ciubotaru a aflat.

— Atunci de la cine ?

— De la nimeni. A aflat studiind fotografiile obţinute cu ajutorul unui aparat de fotografiat cu declanşare acustică.

— Ai putea să-mi descrii aparatul acela ?

— Nu, fiindcă nu l-am văzut niciodată. Ştiu doar că aparatul, în chip de bibelou, reprezenta o moară de vînt. Ei bine, studiind fotografiile obţinute cu acest aparat, pe care inginerul Murea i l-a dăruit lui Ciubotaru, a putut deduce unde păstra acesta cheile.

— Spuneai că bibeloul l-a dăruit lui Ciubotaru. Atunci cum a putut intra în posesia clişeului ? Ce, după un anumit timp, Murea şi-a luat cadoul înapoi ?

— Nu, desigur că nu ! Dar, după un anumit timp, s-a dus la Ciubotaru sub un pretext oarecare şi, în timp ce căpitanul căuta într-un fişeu, a înlocuit bibeloul, respectiv aparatul de fotografiat, cu un altul, de data asta un simplu bibelou.

— Mda !... Acum e clar. Va să zică, domnişoară Filipiţa, ai pătruns la C.S. cu chei potrivite, ai sustras unele documente şi apoi ai plecat fără nici un incident.

— Aşa am crezut. Din păcate, m-am înşelat.

Bogdan, care voia să pună o altă întrebare, ceru precizări :

— În realitate ?

— În realitate, cineva m-a văzut intrînd şi ieşind de la C.S.

— Crihană ?

— Da, Crihană, care era de gardă la drapel.

— Domnişoara Filipiţa, vrei să mă faci să cred că între dumneata şi Crihană n-a existat o înţelegere prealabilă ? Că el n-a avut habar pînă în clipa cînd te-a văzut intrînd sau ieşind de la C.S. ?

— N-a existat nici o înţelegere prealabilă, domnule căpitan.

— Totuşi, între dumneata şi Crihană au existat, anterior datei cînd s-a întîmplat furtul, relaţii... prieteneşti.

— Ignorînd insinuarea, vă declar că între mine şi Crihană au existat doar nişte relaţii de vagă amiciţie.

— Deoarece, totuşi, au existat asemenea relaţii, ai putea să-mi spui ce hram purta Crihană ?

— Întrebarea ar trebui s-o adresaţi doamnei. Ea este mai în măsură decît mine să vă dea un răspuns, care să vă satisfacă.

Şi arătă cu degetul — gestul era acuzator — pe Sibil. Bogdan se uită cînd la una, cînd la cealaltă,

blestemîndu-le în gînd : „Lua-v-ar naiba de muieri afurisite !“ pe urmă repetă întrebarea, adresîndu-se de data asta Sibilei care, dacă nu răspunse chiar imediat, nu întîrzie nici atît de mult pe cît se aşteptase.

— Crihană făcea parte din reţeaua mea.

— Şi este adevărat că n-a ştiut nimic pînă în clipa cînd a surprins-o pe domnişoara Filipiţa pătrunzînd la C.S. ?

— Nu ! În timp ce făcea de gardă, a auzit un zgomot suspect. Abia după cîteva minute a înţeles că zgomotul era produs de rotilele grilajului ce alunecau pe cele două şine metalice. L-aţi cunoscut pe Crihană înainte de a fi omorît ?

— Nu !

— Crihană a fost inteligent şi perfid. El şi-a dat seama că insul care descuia grilajul — de ani de zile încuiat — n-o făcea cu gînd curat. Ulterior, mi-a mărturisit că a bănuit motivul. Dacă, într-adevăr, l-a bănuit, sau a spus-o numai ca să se laude, cred că n-are importanţă.

— Într-adevăr, nu are importanţă, recunoscu Bogdan.

— Important este că n-a dat alarma, ci a stat liniştit, aşteptînd să vadă ce se va întîmpla. Şi a văzut. A văzut-o pe ea.

— Dumneata nu l-ai observat ? trecu Bogdan la chestionarea Filipiţei.

— Nu !

— Foarte curios ! În definitiv, dacă exista un pericol iminent pentru dumneata, pericolul acesta nu-l putea constitui decît santinela de la drapel.

— Aveți perfectă dreptate ! Totuși, nu l-am observat.

— Știați că la drapel era de gardă Crihană ?

— Știam. Dar asta nu constituia un motiv ca să nu casc bine ochii. Tocmai de aceea, vă repet, nu înțeleg cum de nu mi-am dat seama că am fost descoperită.

— Nu-i nici un mister în treaba aceasta, se amestecă în discuție Sibil.

— Poți explica dumneata ? vru să știe Bogdan.

— Da. În momentul cînd s-a dumerit cam despre ce putea fi vorba, Crihană s-a culcat pe podea, și de acolo, doar de la înălțimea pragului, a privit pe coridor. A fost o măsură de precauție aproape inutilă, fiindcă el a recunoscut-o, din spate, încă din prima clipă, adică de pe cînd ea se străduia să închidă la loc grilajul, fără să facă zgomot. De altfel, pe coridor ardea un singur bec, și acela cu o lumină destul de anemică.

— Ce părere ai, domnișoară Filipița ?

— Domnule căpitan, cred că are dreptate. E singura explicație posibilă. Și cînd mă gîndesc cît de fericită am fost după aceea, crezînd că totul s-a terminat cu bine...

— Domnișoară Filipița, te întreb pentru a doua oară : N-a existat nici un fel de înțelegere prealabilă între dumneata și Crihană ?

— Și eu vă repet, domnule căpitan, că nu.

— În acest caz, fapta dumitale n-a însemnat un act temerar, ci unul de-a dreptul nebunesc. Ai riscat enorm, și numai faptul că s-a întîmplat ca de gardă

la drapel să fie Crihană, un individ necinstit, un spion, n-ai fost arestată pe loc. Îţi dai seama, domnişoară Filipiţa ?

— Da !

— Cînd te-ai hotărît, erai conştientă de riscurile enorme pe care ţi le asumai ?

— Da, în mare măsură, da !

— Ce te-a determinat să rişti atîta, de vreme ce nu făceai parte din reţea ?

— Domnule căpitan, mă mir că-mi puneţi o asemenea întrebare. O femeie acceptă să rişte totul numai cînd iubeşte cu adevărat. În dragoste, noi, femeile — care şi aşa sîntem acuzate că nu ne împăcăm cu logica — uităm să ne conducem după raţiune. De aceea, cînd ne asumăm riscuri, nu prea sîntem conştiente cît de mari sînt ele, şi în ce măsură ar putea să ne fie fatale. La fel s-a întîmplat şi cu mine. Aveţi dreptate, şansa mea, marea mea şansă a fost că hazardul a făcut să fie de gardă la drapel Crihană, un membru al reţelei „Mătrăguna", şi nu un ostaş cinstit, care imediat ar fi dat alarma.

— De acord, domnişoară Filipiţa, dumneata nu ţi-ai dat seama că, obiectiv vorbind, nu aveai nici o şansă să reuşeşti. Dar acela care te-a împins să scoţi castanele din foc în locul lui, sigur că şi-a dat seama. Mă întreb, de ce totuşi a acceptat riscul ? Nu s-a temut că, dacă vei fi prinsă, vei vorbi ?

Filipiţa îl privi de-a dreptul dispreţuitor.

— Domnule căpitan, nu sînteţi un psiholog prea bun. Sau, în orice caz, nu în ceea ce priveşte sufletul femeii. V-am spus că noi, femeile, atunci cînd iubim

şi cînd ne asumăm unele riscuri nu sîntem foarte conştiente cît de mari sînt ele. Dar asta nu înseamnă că le ignorăm. De pildă, în ceea ce mă priveşte, acceptînd să fur documentele, implicit am acceptat riscul de a fi arestată. De ce ? Fiindcă îl iubeam. Şi de vreme ce îl iubeam, credeţi că, dacă aş fi fost arestată, l-aş fi trădat ? De altfel, în nici un caz nu m-aş fi lăsat arestată. În nici un caz, domnule căpitan.

— Nu ?

— Nu ! Fiindcă în clipa cînd aş fi fost descoperită, eram pregătită să termin cu viaţa. Aveam la mine otravă.

— Cum ţi-ai procurat-o, domnişoară Filipiţa ? Ţi-a dat-o Murea ?

— Da, el mi-a dat-o.

— Iată dovada peremptorie că te-a iubit tot atît de mult pe cît l-ai iubit dumneata, o ironiză Bogdan.

— Nu m-a iubit ! recunoscu Filipiţa cu un fel de disperare reţinută. Dar atunci, faptul că accepta să mă sacrifice, nu mi s-a părut o dovadă sigură că nu ţine la mine.

Bogdan, care avea despre femei nişte păreri foarte personale, nu făcu nici un fel de comentariu. Se mulţumi să întrebe :

— Şi Crihană ? Ce-a făcut după aceea ? Te-a şantajat ?

— Veţi afla imediat. După ce am intrat în posesia documentelor, m-am reîntors la bibliotecă şi m-am încuiat acolo...

— La ce oră ai început „expediţia", şi cît a durat ?

— Am început la numai cîteva minute după ora unu din noapte, și cînd m-am întors la bibliotecă era două. A durat, deci, aproape o oră. Eram istovită, cred că nu numai de emoție, dar și de fericire, fiindcă izbutisem. M-am culcat pe niște scaune, să fur cîteva ore de somn. Am adormit repede. Cît timp, nu prea știu bine. La un moment dat, am fost trezită de niște bătăi discrete în ușă. Am crezut că voi muri de frică. Îmi era atît de frică, încît aproape nu îndrăzneam să răsuflu. „Domnișoară Filipița !... Domnișoară Filipița !... Deschide, domnișoară Filipița ! Sînt eu, Crihană." Nu i-am răspuns. Am înțeles că bucuria mea fusese prematură. Crihană, fără îndoială, mă văzuse. Eram pierdută. Totuși, dacă mă văzuse, de ce nu dăduse alarma ? Nu, de văzut mă văzuse. Sigur. Dar, de vreme ce venise să mă caute, poate că nu era totul pierdut. Poate că venise cu intenția să-mi impună anume condiții, ca să-și țină gura. De aceea, trebuia neapărat să-i deschid. Rațional, recunoșteam că era mult mai înțelept să-i deschid. Totuși nu mă puteam hotărî. De loc nu mă puteam hotărî.

— De ce ?

— Dacă nu aveam consimțămîntul lui...

— Al lui Murea ?

— Al lui. Crihană mă mai strigă de cîteva ori, dar, văzînd că nu am de gînd să-i răspund, se hotărî să plece. Mai înainte însă, vorbind prin gaura cheii, mă anunță : „Domnișoară Filipița, ți-am vîrît un bilet pe sub ușă". După aceea l-am auzit îndepărtîndu-se. Cred că a trecut mai bine de un sfert de oră pînă cînd m-am putut da jos de pe patul meu improvizat,

ca să mă duc să iau biletul. De citit nu l-am citit imediat, fiindcă mi-a fost frică să aprind lanterna, să nu se vadă cumva lumina. (Dincolo, la C.S., m-am putut folosi de lanternă fără nici un risc, fiindcă ferestrele au obloane din metal, care se închid sau se deschid pe dinăuntru.) L-am citit mai tîrziu, după ce a început să se lumineze.

— Și ce scria în bilet ?

— Mă anunța, că „văzuse totul", și că, la prînz, cînd compania lor avea să iasă din gardă, va trece pe la bibliotecă. După ce am citit biletul, m-am liniștit întrucîtva. Aveam în fața mea un răgaz de cîteva ore, în care timp puteam să iau legătura cu inginerul Murea, și el, desigur, avea să găsească o soluție ca să ieșim din impas. Spre surprinderea mea, aproape că nu s-a alarmat. Sau, poate, s-a priceput să-și disimuleze îngrijorarea. Mi-a spus : „Dacă avea de gînd să te denunțe, o făcea încă de astă-noapte. Intenția lui este, desigur, să tragă niscai foloase de pe urma descoperirii întîmplătoare pe care a făcut-o. Vom vedea, la prînz, ce pretenții are, și cît de mari sînt ele. În orice caz, nu trebuie nici să-l refuzi, și nici să te angajezi ferm. Spune-i că trebuie să te consulți cu cineva și că îi vei da mai tîrziu răspunsul". După aceea, am devenit ceva mai puțin pesimistă.

— Să n-o credeți ! Să nu faceți imprudența și s-o credeți ! începu să se agite Sibil, care pînă în clipa aceea stătuse cuminte la locul ei, parcă numai vag interesată de confesiunea Filipiței.

— Ce anume să nu cred ? întrebă Bogdan.

— Îşi pune paiete pe ea. Să n-o credeţi !

— Ce vrei să înţelegi prin „îşi pune paiete pe ea" ?

— Vrea să se laude că, acceptînd să fure documentele, de fapt a acceptat să se sacrifice pentru Şerban. În realitate, riscul nu era chiar atît de mare. Ea a ştiut că de gardă la drapel avea să fie Crihană.

— Bine, dar asta a recunoscut şi domnişoara Filipiţa.

— Da, dar n-a suflat un cuvînt că trăia cu Crihană. Şi fiindcă dumneaei se iubea cu el, trăgea speranţa că, în cazul cînd avea s-o surprindă dînd lovitura la documente, îşi va ţine gura.

— Nu e adevărat, domnule căpitan ! Crihană n-a fost amantul meu.

Dar Bogdan nu prea o crezu. El era la curent cu ceea ce Picioruş aflase de la scriitorul Capotă. Pe de altă parte, monumentul funerar şi vizitele la mormîntul lui Crihană dovedeau exact contrariu, exceptînd doar cazul cînd Filipiţa, ştiindu-se filată, procedase astfel ca să ne deruteze.

— Domnişoară Filipiţa, poate nu ştii, dar Crihană s-a recomandat faţă de unele persoane din cartierul unde locuiţi drept logodnicul dumitale. Aşa că, probabil, de aceea doamna Sibil a tras concluzia...

Dar Filipiţa nu-l lăsă să continue :

— Domnule căpitan, vă rog să mă credeţi : Crihană n-a fost amantul meu ! În ciuda tuturor aparenţelor, n-a fost amantul meu. Şi n-a fost, fiindcă lui nu-i plăceam ca femeie.

Rosti ultimele cuvinte cu amărăciune, îmbujorîndu-se în obraji.

— Minţi ! O spui numai aşa, ca eu să cred că i-ai fost credincioasă lui Şerban. Dacă nu aş fi de faţă, probabil i-ai mărturisi că te-ai culcat cu Crihană, ţipă la ea Sibil, pradă unui acces de furie.

— Puţin îmi pasă de ceea ce gîndeşti dumneata. Ne găsim amîndouă într-o situaţie aproape identică, aşa că ar trebui să-ţi dai seama că n-are nici o importanţă ce gîndim una despre cealaltă. Dacă nu-ţi dai seama, înseamnă că nu eşti prea deşteaptă.

Bogdan înţelese că, oricît ar fi insistat, Filipiţa tot nu ar fi recunoscut adevăratele relaţii dintre ea şi Crihană. De aceea, împinse mai departe discuţia :

— Şi pe urmă, ce s-a mai întîmplat ?

— După ce compania lor a ieşit din gardă, Crihană a venit la mine, la bibliotecă. Înainte de orice, a vrut să ştie pentru care anume putere lucra reţeaua şi cine o conducea. Erau întrebări la care nu eram în măsură să răspund, în primul rînd fiindcă eu însămi habar nu aveam, iar în al doilea, chiar dacă aş fi ştiut, tot nu aş fi spus fără o prealabilă aprobare din partea inginerului Şerban Murea. Vă închipuiţi în ce încurcătură mă aflam.

— Cum, nu ştiai că Murea este acela care conduce reţeaua ?

— Nu, domnule căpitan. Am aflat-o mult mai tîrziu. Ca să fiu mai exactă, am început să bănuiesc adevărul mult mai tîrziu, şi am avut certitudinea bănuielii mele abia de curînd.

— Şi cum ai ajuns la această certitudine ?

— Mi-a confirmat inginerul Murea.

— Şi ?

— Cum vă spuneam, mă aflam într-o mare încurcătură din care nu ştiam cum să ies. Dacă îi spuneam că furasem documentele numai de dragul omului pe care îl iubeam, sigur că nu m-ar fi crezut. Pe urmă, nu ştiam nici dacă el, inginerul Murea, avea să fie de acord. Pînă la urmă, m-am gîndit că tot e mai bine să-l las să creadă că fac parte din reţea. Aşa că i-am spus : „Em am un mandat limitat : de-a afla care îţi sînt pretenţiile. De altfel, în treacăt fie spus, eu nu te întreb din ce reţea faci parte, în slujba cărei puteri se află ea, şi nici cine o conduce. Aşa că ar fi numai în avantajul dumitale dacă te-ai mărgini să-ţi formulezi pretenţiile". Răspunsul lui a fost cum nu se poate mai categoric : „Înainte de a-mi formula pretenţiile propriu-zise, trebuie să ştiu cine sînteţi şi pentru cine lucraţi". Am observat că şi aceasta este tot o pretenţie, că nu văd de ce a exclus-o din categoria celor considerate de el „pretenţii propriu-zise" şi că, dacă este dispus să primească un sfat prietenesc şi sincer, întrucît nu eu sînt în măsură să hotărăsc, i-aş sugera să-şi formuleze absolut toate condiţiile, ca să le pot, ulterior, transmite persoanei investite cu puterea de-a decide. Crihană mi-a răspuns că atîta vreme cît nu ştie pentru ce anume putere lucrează reţeaua, nu-şi poate preciza pretenţiile, cu excepţia uneia singure, şi anume : o întrevedere urgentă cu acela care conduce reţeaua.

— Dumneata, Sibil, în calitate de rezidentă a reţelei „Mătrăguna", i-ai cerut lui Crihană să formuleze o asemenea pretenţie ? o întrebă Bogdan.

— Nu ! A fost iniţiativa lui. De altfel, în următoarele patruzeci şi opt de ore, Crihană n-a suflat un singur cuvînt despre furt, şi cu atît mai puţin că ştia cine anume dăduse lovitura. Am aflat de furtul documentelor, nu şi despre autoarea ei, dimineaţa, dar dintr-o altă sursă.

— Din sursa Ciubotaru ?

— Da !

— Ai spus că în următoarele patruzeci şi opt de ore, Crihană n-a suflat un cuvînt, păstrînd secretul numai pentru sine. Ulterior, în ce fel a motivat tăcerea lui ?

— Voia ca informaţia pe care urma să mi-o furnizeze să fie cît mai completă.

— Şi l-ai crezut ?

— Atunci, da.

— Crihană avea cunoştinţă de intenţia dumitale de a ajunge la documente prin sursa Ciubotaru ?

— Nu !

— Cînd s-a hotărît să te informeze, ce ţi-a spus ?

— Că cineva a furat unele documente de la C.S., dar că, după părerea sa, persoana care a dat lovitura nu este decît un instrument docil în mîinile altcuiva, pe care încă nu-l cunoaşte, dar pe care îl va afla în scurt timp. I-am cerut să se grăbească, fiindcă îmi era absolut necesar să cunosc numele lui.

— Pentru dumneata furtul documentelor a constituit un adevărat ghinion, nu-i aşa ? vru Bogdan să-i cunoască părerea.

— De ce mă mai întrebaţi ? Dacă aţi arestat-o pe Lucia Ciubotaru, ea a vorbit, şi acuma cunoaşteţi, cel puţin în linii generale, planul meu.

— Da, îl cunoaştem. Dar asta nu mă opreşte să-ţi pun întrebări chiar în legătură cu problemele care îmi sînt foarte clare.

— Înţeleg ! Vreţi să verificaţi dacă nu v-a ascuns ceva sau, eventual, dacă n-a încercat să tragă cenuşa pe turta ei.

— Să zicem. Deci furtul documentelor de către cealaltă reţea te-a încurcat, şi l-ai considerat un adevărat ghinion, fiindcă se întîmpla tocmai în momentul cînd erai pe punctul ca, prin Ciubotaru, să obţii fotocopia documentelor secrete importante.

— Da, ghinion ! De fapt, ghinion propriu-zis nu din cauza furtului...

— Ci fiindcă, între timp, noi l-am arestat pe Ciubotaru, completă Bogdan.

— Mda !... Acuzat de furt, chiar dacă, pînă la urmă, din lipsă de probe suficiente, care să ducă la condamnarea lui, ar fi fost eliberat, nu-mi făceam nici un fel de iluzii că avea să fie menţinut în aceeaşi funcţie. Ca planul meu să nu cadă în baltă, tocmai cînd eram atît de aproape de ţel, trebuia să-l scot pe Ciubotaru basma curată. Vă închipuiţi ce important era pentru mine să aflu, prin Crihană, numele conducătorului reţelei rivale, în mîinile căruia se aflau documentele furate. În momentul în care aveam să aflu, vi-l denunţam, dovedind în felul acesta totala nevinovăţie a căpitanului Ciubotaru.

— E clar că asta ai urmărit, fu de acord Bogdan. Dar să revenim la Crihană. Dumneata conduceai

reţeaua. El, ca subordonat al dumitale, avea obligaţia să-ţi raporteze ce descoperire făcuse în timpul cît fusese de gardă la drapel. N-a făcut-o decît peste patruzeci şi opt de ore, şi atunci pe jumătate. Te-am întrebat, mai adineaori, dacă explicaţia pe care ţi-a dat-o te-a satisfăcut, şi mi-ai răspuns că *atunci* da. Dar mai tîrziu ?

În ochii Sibilei, Bogdan observă o străfulgerare de ură.

— Mai tîrziu, am suspectat iniţiativa lui ca o încercare de a aranja lucrurile în propriul său interes. De altfel, nu se întîmpla pentru prima dată să-şi aroge unele libertăţi, motiv pentru care simţeam că începe să-mi calce pe nervi.

— Totuşi, l-ai tolerat.

— Provizoriu.

— Mă rog, provizoriu. Asta nu explică însă atitudinea dumitale îngăduitoare faţă de el. Ca agent, Crihană era un novice şi, mai mult sau mai puţin, un ageamiu. Presupun că l-ai recrutat după ce a devenit ostaş.

— Crihană a fost recrutat în urmă cu doi ani, la Galaţi. Cînd a venit în Bucureşti, avea destulă experienţă.

— Vrei să spui că a furnizat informaţii încă de pe vremea cînd se afla la Galaţi ?

— Da. Şi s-a descurcat destul de bine, motiv pentru care l-am lăudat în cîteva rînduri. Presupun că succesul i s-a cam urcat la cap, şi a început să aibă iniţiative.

— Care au mers pînă acolo — după părerea dumitale — încît intenţiona să tragă foloase perso-

nale de pe urma a ceea ce descoperise în mod întîmplător ?

— Exact ! Asta am vrut să înțeleg mai adineaori, confirmă Sibil.

— În ce fel crezi că ar fi procedat ?

— Poate oferindu-și serviciile și celeilalte rețele.

— Te întreb, încă o dată, Sibil, Crihană era la curent cu planul pe care ți-l făcuseși în legătură cu Ciubotaru ?

— Nu ! Nu i-am dat explicații nici măcar atunci cînd i-am cerut să facă rost de niște microemițătoare, pentru un anumit scop.

— Este vorba de cele două microemițătoare folosite în „Parcul Copilului". Cunosc problema, i-o tăie Bogdan. Va să zică, Crihană a procurat microemițătoarele. Cum de a făcut rost de ele ?

— A sustras cheile magazinerului companiei de „Transmisiuni". Asta am aflat-o mai tîrziu. La început însă, l-am crezut cînd mi-a spus că magazinerul s-a oferit să-i procure aparatele în schimbul unei anumite sume de bani.

— O sumă mare ?

— Zece mii de lei. Zicea că atîta pretinde magazinerul.

Informația era prețioasă. De aceea, Bogdan insistă :

— În intervalul de timp dintre furtul documentelor și asasinarea lui, Crihană ți-a mai cerut bani ?

— Nu !

Era clar. Crihană storsese banii de la Sibil mințind-o că suma reprezintă prețul cu care urma să cumpere complicitatea magazinerului. În realitate,

făcuse rost de microemiţătoare fără să-l coste un ban, furînd de la Oprescu cheile magaziei.

În ultima clipă, lui Bogdan îi dădu prin minte să întrebe :

— Domnişoară Filipiţa, i-ai oferit lui Crihană bani din partea lui Murea ?

— Nu ! Crihană n-a pretins bani şi nici inginerul Murea nu a manifestat o asemenea iniţiativă.

— Cum a primit Murea propunerea ultimativă a lui Crihană de-a avea o întrevedere cu el în calitate de rezident al reţelei ?

— A calificat-o drept absurdă şi inacceptabilă. Mi-a spus : „Crihană ăsta e un individ perfid şi periculos. Împotriva lui trebuie să ne folosim de aceleaşi arme. Am eu un plan, ca să-i vin de hac".

— Ce plan ? întrebă Sibil, care în ultimul timp se mărginise să asculte.

— Nu mi s-a dezvăluit. M-a învăţat să-i spun lui Crihană că încă nu izbutisem să iau legătura cu acela căruia trebuia să-i transmit pretenţia sa. Dar, contrar aşteptărilor, în ziua aceea Crihană nu m-a mai căutat. În schimb, a doua zi dimineaţa, cînd m-am prezentat la unitate, spre surprinderea mea, am găsit în bibliotecă un cufăraş din placaj, din acelea cu care vin de acasă ostaşii cînd sînt încorporaţi.

— Lădiţa de campanie a lui Crihană.

— A lui. Dar eu habar n-am avut atunci că-i a lui şi mă tot întrebam, neliniştită, cum ajunsese acolo.

— Şi cum ajunsese ? întrebă Bogdan.

— În lipsa mea, noaptea, o adusese inginerul Murea.

— De unde știi ?

— El mi-a spus. A venit la mine cînd abia deschisesem biblioteca și cînd încă nu apucasem să scot haina de pe mine. M-a informat că în cufăraș se află documentele, și mi-a cerut să-l ascund undeva în magazie, într-un loc sigur. I-am propus s-o camuflez sub mormanul de cărți deteriorate, ce urmau să fie trimise la topit, și el a fost de acord.

— Nu l-ai întrebat în ce scop ?

— Ba da, deși l-am dedus din însărcinarea pe care mi-a dat-o. Mi-a recomandat, ca atunci cînd Crihană va veni după răspuns, să-i spun că sînt tare îngrijorată, deoarece omul căruia trebuia să-i predau documentele, și totodată să-i transmit pretenția sa de a se întîlni cu șeful rețelei, încă nu se prezentase. Care era părerea lui ? Faptul că întîrzia să ia legătura cu mine, oare putea să însemne că fusese arestat ? Dacă aș ști că așa s-a întîmplat, aș distruge hîrtiile, nu care cumva să fie găsite la mine în cazul cînd complicele meu a vorbit ; cum însă nu eram sigură, întîrzierea putînd să aibă eventual o altă cauză, nu îndrăzneam nici să le distrug și nici să le scot din unitate. Inginerul Murea presupunea că, dacă îi voi spune toate acestea, Crihană, sigur, va voi să știe unde le ascunsesem. Presupunerea lui însă nu se adeveri. În după-amiaza aceleeași zile, cînd Crihană a venit la mine acasă și cînd mi-am debitat rolul, presupun cu suficientă pricepere, spre dezamăgirea mea nu a fost de fel curios să afle unde ascunsesem documentele. Așa că, pînă la urmă, eu am fost aceea care am

comis „indiscreţia", dar în aşa fel, încît el să creadă că mă luase gura pe dinainte. Bineînţeles, n-am suflat o vorbă că ele se aflau încuiate în propriul său cufăraş, de a cărui dispariţie fără îndoială că era intrigat.

— Mai adineaori ai afirmat, domnişoară Filipiţa, că n-ai ştiut că lădiţa aparţinea lui Crihană, observă Bogdan.

— N-am ştiut pînă nu mi-a spus inginerul Murea. Mai înainte de a o ascunde, am avut curiozitatea să verific dacă înăuntru se aflau absolut toate documentele sustrase de mine. Erau. Făcînd această verificare, am descoperit că, în partea interioară a capacului, cineva scrisese, cu creion chimic, numărul de telefon de la locuinţa mea. Ca să nu se mai vadă, am mîzgălit pe deasupra cu cerneală.

— Murea cunoştea, desigur, numărul dumitale de telefon.

— Bineînţeles.

— Descoperind numărul dumitale de telefon, scris pe capacul lădiţei de campanie, nu ţi s-a părut curios că Murea nu l-a „observat" atunci cînd a introdus documentele ?

Filipiţa închise ochii, parcă spre a strivi o lacrimă, pe urmă răspunse cu o voce cam obosită :

— Nu, domnule căpitan. Eram convinsă că mă iubeşte.

— Şi nici „planul" nu ţi-a trezit bănuieli în legătură cu adevăratele lui intenţii faţă de dumneata ?

— Nu ! Pentru numele lui Dumnezeu, domnule căpitan, înţelegeţi că atunci credeam că încă mă iubeşte. Nu mult, dar că mă iubeşte.

— Va să zică, aflînd unde ascunseseşi documentele furate, Crihană n-a reacţionat în nici un fel ?

— Să juri, nu alta, că documentele nu-l interesau de loc. La plecare, mi-a spus : „Tare mai eşti naivă, Filipiţa !“ Şi m-a privit ironic.

— Ironic ? Asta înseamnă că şi-a dat seama că-i întindeai o cursă.

— Probabil. Poate nu aveţi să mă credeţi, dar abia cînd m-a privit aşa cum m-a privit am înţeles şi eu că, într-adevăr, i se întinsese o cursă.

— Murea ce-a spus cînd a aflat în ce fel reacţionase Crihană ?

— A fost foarte necăjit. Mi-a replicat : „Crihană ăsta e mult mai periculos decît mi-am închipuit. Dar, lasă, am eu ac de cojocul lui“. Ceea ce a urmat după aceea, ştiţi.

— A fost omorît. Înjunghiat pe maidan. În privinţa persoanei asasinului ai avut vreo îndoială ? întrebă Bogdan.

— Nu ! mărturisi Filipiţa, din nou cu o voce stinsă, încît abia o auzii. Am avut remuşcări. Indirect, mă simţeam şi eu responsabilă de moartea lui.

— Şi în speranţa că îţi vei răscumpăra într-un fel vinovăţia, ai ridicat pe mormîntul lui de la Ghencea un modest monument şi ai continuat să-i păstrezi vie memoria, ducîndu-te la cimitir aproape în fiecare zi.

— Aveţi tot dreptul să fiţi ironic, domnule căpitan. E un mod stupid de a încerca să-ţi răscumperi în felul acesta vina, dar în alt fel nu m-am priceput s-o fac.

— După ce ai aflat că Ion Crihană a fost omorît, nu l-ai întrebat pe Murea ce anume fapt deosebit survenise, de-a necesitat suprimarea lui de urgență ?

— Nu ! A fost un subiect pe care am evitat să-l discut cu el. Din lașitate. Am făcut ca struțul. Știam că el l-a omorît, dar m-am prefăcut că nu-l bănuiesc. M-am prefăcut, fiindcă îmi era groază să nu-l aud confirmîndu-mi ceea ce știam de mai înainte. Asta nu înseamnă că nu m-am întrebat, și încă de nenumărate ori de ce a făcut-o.

— Și ? La ce concluzie ai ajuns ?

— Concluzie ? N-aș putea spune că am ajuns la o concluzie. M-am întrebat, dacă nu cumva Crihană, cine știe cum, poate tot din întîmplare, o fi aflat cine este în realitate. Și atunci, în fața primejdiei iminente, inginerul Murea l-a înjunghiat.

Presupunerea Filipiței i-a părut lui Bogdan plauzibilă. De altfel, și el ajunsese la aceeași concluzie. Cum însă „concluzia" nu era decît o presupunere, voi să știe dacă nu cumva Sibil deținea vreo informație ceva mai precisă.

— Dumneata, Sibil, atunci cînd ai aflat de asasinarea lui Crihană, ce ai gîndit ?

— N-am avut nici un fel de îndoială că fusese lichidat de către acela în posesia căruia se aflau documentele.

— Ai considerat asasinarea lui Crihană ca o pierdere ireparabilă pentru rețeaua dumitale ?

— Ireparabilă, în nici un caz. Aș zice, mai curînd, că mi-a părut rău de cei zece mii de lei.

— Presupun, Sibil, că în momentul cînd ai aflat în ce fel a sfîrșit-o Crihană, ți-ai dat seama că venise timpul să încrucișezi spada cu Murea.

— Nu înțeleg, domnule căpitan, de ce mie îmi spuneți pe nume, iar pe ea o domnișoriți ?

— Fiindcă, sub aspectul culpei, există o diferență între voi două. Și apoi, trebuie să știi că mă găsesc aici chemat de către domnișoara Filipița. Presupunînd că explicația aceasta o vei găsi satisfăcătoare, sper că te vei hotărî să răspunzi la întrebarea pe care ți-am pus-o.

— Cît timp Crihană fusese în viață, sperasem că prin el — într-un fel omul de legătură — voi ajunge să-l cunosc și, la nevoie, să-l distrug pe celălalt, punîndu-vă pe urmele lui. Lichidarea lui Crihană însă a însemnat spulberarea acestei speranțe. De altfel, nu mă interesau documentele aflate asupra lui atîta vreme cît exista speranța să obțin, prin Ciubotaru, mult mai mult. Înțelegeți ce vreau să spun. Nu mă mai interesa activitatea celeilalte rețele la aceeași unitate, în cazul cînd aceasta continua să culeagă de acolo informații.

— De ce vorbești, Sibil, eufemistic ? Culegerea de informații de acest gen are o denumire.

— Fie ! Nu mă interesa activitatea de spionaj a „concurenței" la 1421. Mai puneți la socoteală că habar nu aveam cum arată la față acela care acționa în unitate și care nu avusese scrupule ca să-l lichideze pe Crihană.

— În cazul acesta, cum ați ajuns să faceți cunoștință ?

— Întîmplarea, domnule căpitan. Întîmplarea care depășește orice închipuire.

— Concret, cum s-a întîmplat ?

— În nici un caz încrucişîndu-ne spadele, cum v-aţi exprimat.

— Dar cum ?

— Am făcut cunoştinţă — nici nu vă daţi seama cît de nimerită este formularea dumneavoastră — într-un mod cum nu se poate mai banal, mai firesc. Aşa cum se cunosc şi se împrietenesc un bărbat şi o femeie cînd simt unul faţă de celălalt o atracţie deosebită. Cu alte cuvinte, ne-am cunoscut într-o familie şi ne-am împrietenit în pat. Nu vreau să neg că ceea ce ne-a apropiat n-a fost numai faptul că ne-am plăcut reciproc. La asta s-a adăugat şi un pic de interes din partea amîndorura.

— Ce fel de interes ?

— De ce ignoraţi că aveam amîndoi o anumită meserie şi că amîndoi eram interesaţi să recrutăm agenţi pentru reţelele noastre ? Aşa că, la scurtă vreme după ce ne-am cunoscut, fiecare a sondat terenul, cu intenţia de a-l racola pe celălalt. Şi, fiind amîndoi de meserie, repede ne-am dat seama ce urmăreşte celălalt. Consecinţa a fost că am dat amîndoi cărţile pe faţă.

— Cînd v-aţi cunoscut ? Înainte sau după arestarea lui Ciubotaru ?

— După.

— Şi cărţile cînd le-aţi dat pe faţă ? Înainte sau după asasinarea lui Crihană ?

— După.

— Va să zică, aţi dat cărţile pe faţă. Aţi avut astfel certitudinea că fiecare dintre voi conducea o reţea. Ei bine, ce-aţi hotărît ? Pact de neagresiune ? Război pe viaţă şi pe moarte ? Ce ?

— Nici una, nici alta. Fiindcă, atunci cînd am dat cărţile pe faţă, am descoperit, spre marea noastră surprindere, aş zice spre uluiala noastră, că amîndoi lucram pentru acelaşi stăpîn.

— Numeşte-l !

— Trustul de spionaj „Nebel". Presupun că aţi auzit de el, fiindcă, după cît am fost informată, agenţi de-ai Trustului v-au dat de furcă în mai multe rînduri.

— Va să zică două reţele în paralel. De ce ? Ce scop urmărea Trustul organizînd două reţele în paralel, fără ca una să aibă cunoştinţă de existenţa celeilalte ?

— Presupun că s-a trecut la un asemenea sistem de organizare ca o măsură de siguranţă. În cazul cînd o reţea avea să cadă, să rămînă în activitate cealaltă.

— Făcînd această descoperire, ce-aţi hotărît ?

— Să facem schimb de date în aşa fel ca rapoartele noastre către Trust să conţină aceleaşi informaţii, pentru a nu da posibilitate celor de acolo să aprecieze activitatea uneia din reţele ca fiind mai bună decît a celeilalte.

— Un aranjament profitabil pentru amîndoi, în dauna Trustului. În orice caz, nu eu voi fi acela care să-ţi facă morală că aţi convenit să-i duceţi de nas. Aş vrea să te întreb altceva : Cine l-a otrăvit pe Tănăsache ?

— Noi !

— Adică ?

— Eu şi Şerban Murea.

— Dumneata i-ai pregătit prăjiturile otrăvite și Murea s-a îngrijit să-i parvină printr-una din surorile de la spital ?

— Da !

— Motivul ? Vă stingherea ? Era gelos ?

— Nu ne stingherea de fel. Nu acesta a fost motivul. Tănăsache însă, știți prea bine, fusese filat de oamenii dumneavoastră. La un moment dat, fiind în primejdie de-a fi arestat, l-a atacat pe ofițerul dumneavoastră, care, luat probabil prin surprindere, și-a pierdut cunoștința. Tănăsache a profitat de ocazie, ca să se facă nevăzut. A făcut-o pe nebunul și a izbutit să fie internat la Central. Noi însă ne-am dat seama că nu era decît un refugiu provizoriu și nu ne-am făcut nici un fel de iluzii, că nu veți sfîrși prin a-i da de urmă. Șerban a propus lichidarea lui, și eu am fost de acord. Era singura soluție.

— Mă rog, ați hotărît să-l lichidați. Dar în cazul acesta, de ce te-ai mai dus la Spitalul Central ? Ce-ai urmărit prin această vizită ?

— Dacă îl lichidam, fără să i se cunoască adevărata identitate, nu rezolvam nimic. Trebuia, neapărat, să se afle că cel otrăvit este Tănăsache Drugan, spionul căutat de dumneavoastră, securitatea.

— Bine, dar nu ți-a fost teamă că ai putea fi acuzată de crimă ?

— Nu !

— Și, mă rog, de unde și pînă unde optimismul acesta la dumneata ?

— M-am gîndit că dumneavoastră, aflînd că Tănăsache a fost otrăvit, veți presupune ceea ce era normal să presupuneți. Că a fost lichidat de complici, ca să nu divulge nume în cazul cînd i-ați fi

dat de urmă acolo, la Spitalul Central. Pe mine însă în nici un caz nu mă bănuiaţi că aş face parte din reţea.

— În nici un caz ! Nu crezi că e o afirmaţie puţin exagerată ?

— Nu, de vreme ce am avut posibilitatea să mă conving.

— Cum ?

— Cineva de la dumneavoastră m-a obligat în două rînduri să-l plimb cu maşina.

— Şi de unde ştii că era de la noi ? întrebă Bogdan cam cu o jumătate de gură, fiindcă înţelesese că Sibil se referea la plimbările pe care eu o obligasem să le facă.

— Cînd trăieşti tot timpul periculos, te obişnuieşti să-i simţi pe cei de care trebuie să te fereşti, fără să mai fie nevoie să-ţi arate legitimaţia. Din întrebările pe care mi le-a pus, am înţeles că nici prin minte nu-i dădea că aş putea face parte din reţea. De altfel, l-am îmbrobodit şi eu bine de tot, ca să-i risipesc orice urmă de eventuală bănuială.

Raportîndu-mi această parte a discuţiei cu Sibil, Bogdan, ca să mă menajeze, cam înghiţea cuvintele. I-am apreciat delicateţea, dar asta nu m-a împiedicat să recunosc deschis că Sibil mă dusese de nas în două rînduri, fără ca eu să am cea mai mică umbră de bănuială.

— Tănăsache avea cunoştinţă de existenţa celeilalte reţele ?

— Era informat, dar foarte vag.

Bogdan îşi aminti că Tănăsache, atunci cînd îl vizitasem la spital, divulgase existenţa celor două reţele : „Mătrăguna“ şi „Monseniorul“. De ce-o fă-

cuse ? Înnebunise cu adevărat, așa cum pretindea profesorul Vasiliu sau, afectînd nebunia, dezvăluise adevărul, convins fiind că, procedînd astfel, abia va fi luat drept nebun sadea ? În orice caz, erau și acestea întrebări sortite să rămînă fără răspuns.

— Aici de ce ai venit, Sibil, la domnișoara Filipița ?

— Mi-a telefonat să vin urgent.

— Motivul ?

— Să vin, fiindcă mă cheamă Șerban. Am întrebat-o de ce nu-mi telefonează el, dar ea mi-a răspuns că, din anumite motive, nu poate. Mă roagă însă să vin urgent, deoarece e vorba de o problemă de viață și de moarte. Nu mi-a dat prin minte că îmi întinde o cursă.

— Cînd ți-a telefonat, domnișoara Filipița era pentru dumneata o oarecare necunoscută ?

— Șerban îmi spusese că ea furase documentele. „A făcut-o — mi-a spus el — fiindcă mă iubește ca o nebună." „Dar tu o iubești ?" l-am întrebat. „Pe naiba, o iubesc ! M-am culcat de cîteva ori cu ea din milă, și tot din milă i-am făgăduit s-o iau de nevastă. În ultimul timp însă n-o mai pot suferi. Dacă nu m-aș gîndi că s-ar putea să mai am nevoie de ea, aș da-o dracului."

Cît timp vorbise Sibil, Filipița stătuse cu ochii închiși. Era atît de palidă, încît Bogdan a crezut că va leșina.

— Puteți s-o credeți, domnule căpitan, o auzi Bogdan, după ce Sibil conteni. Într-adevăr, *el* nu m-a iubit. S-a prefăcut numai că mă iubește, ca să scoată castanele din foc cu mîna mea. Da, este adevărat că numai din milă s-a culcat cu mine. Din milă

mi-a făgăduit că se va căsători cu mine, și de asemenea o puteți crede că, pînă la urmă, ei doi ar fi găsit mijlocul să se descotorosească de mine, așa cum s-au descotorosit de Tănăsache, de Crihană. Începusem să-l stingheresc, dar nu ca femeie, ca logodnică — hai să spunem neglijată — ci ca tovarășă de drum. Parcă așa se spune, nu ?

— Da, se poate spune și așa, fu de acord Bogdan, care înțelesese că Filipița voia să evite cuvîntul „complice".

— După moartea lui Crihană, cufărașul lui a continuat să stea ascuns în magazia cu cărți. I-am cerut inginerului Murea să ia o hotărîre în legătură cu documentele. Atîta vreme cît cufărașul se mai afla în magazie, nu aveam liniște, îmi era nespus de frică să nu fie descoperit. Vedeți, cît timp crezusem că mă iubește, nu-mi păsase de pericol. Dar, între timp, aflasem de legătura dintre ei doi. Așa că nu mai aveam chef să risc pentru el. I-am cerut, în termeni categorici, să mă scape de cufăraș și de documente și, pînă la urmă, m-a scăpat.

— Dînd foc magaziei cu cărți.

— Da ! Dînd foc magaziei cu cărți. N-am înțeles cum el, care era un om inteligent și șiret, n-a găsit o soluție mai puțin riscantă. Și a fost riscantă de vreme ce, în ciuda faptului că îmbrăcase o uniformă de ostaș, Frînculescu tot l-a recunoscut.

— Bine, dar de unde a știut Murea că Frînculescu l-a recunoscut ?

— Habar n-a avut că Frînculescu l-a recunoscut. Eu i-am spus.

— Și dumneata de unde ai știut ?

— A treia zi după izbucnirea incendiului, înspre prînz, Frînculescu a venit la mine la bibliotecă. Mi-a cerut să-i dau să citească o carte „cu dragoste multă". Pe urmă, s-a întins la vorbă și, la un moment dat, numai ce îl aud că mă întreabă : „Tovarășă bibliotecară, pe la dumneavoastră se perindă multă lume. N-a dat cumva pe aici și un ostaș care seamănă cu tovarășul inginer Murea ?" „Un ostaș care să semene cu angajatul civil Murea ? Nu ! Nu cred că există un astfel de ostaș. Dar de ce mă întrebi ?" l-am descusut. „Nu pot *ca* să spun, tovarășă bibliotecară, fiindcă e secret militar." Cînd am auzit că e „secret militar", am înțeles cam despre ce fel de „secret militar" putea fi vorba. Primul meu gînd a fost să-l avertizez pe inginerul Murea. Nu l-am găsit. Plecase din unitate. L-am căutat la telefon, acasă, dar nu mi-a răspuns nimeni. Abia tîrziu, pe seară, am dat de el. Eu mă aflam la un telefon public. M-am ferit să vorbesc de la telefonul meu, fiindcă bănuiam că era pus sub observație.

— Așa bănuiai ?

— Da, de vreme ce locuința îmi era supravegheată... Credeți că n-am observat ?

— Ce i-ai spus la telefon ?

— Ceea ce trebuia să afle. Mai voalat, dar el a înțeles.

— Nu te-ai gîndit că, eventual, îl sacrifici pe Frînculescu ? se răsti la ea Bogdan.

— Nu ! Eram convinsă că un om inteligent ca el nu va recurge din nou la crimă.

— Și crezi că acesta a fost motivul pentru care nu l-a omorît și pe Frînculescu ?

— Dumneavoastră credeți că a existat un altul ?

— Bineînțeles. Nu l-a omorît, fiindcă și-a dat seama că e prea tîrziu, că nu mai putea rezolva nimic.

— Nu m-am gîndit.

— Păi, da ! Nu te-ai gîndit pentru că tot îl mai iubeai.

— Nu !

— Îl mai iubeai. Altfel nu l-ai fi avertizat, primejduind viața lui Frînculescu.

— V-am spus că nu mi-a dat o clipă prin minte că va recurge din nou la crimă.

— Te-ai gîndit că se va duce să se predea de bunăvoie ?

— Am sperat că va recurge la singura soluție onorabilă, la aceea la care a recurs în dimineața asta.

— Dacă, pînă la urmă, și-a pus capăt zilelor, înseamnă că n-a fost laș, conchise Sibil cu mîndrie.

— A făcut-o fiindcă eu l-am silit. A fost răzbunarea mea.

— Explică-te, domnișoară Filipița ! îi ceru Bogdan.

Bogdan trebui să aștepte cîteva minute, pînă s-o audă din nou vorbind :

— V-am spus că am aflat despre relațiile dintre ei...

— Cum ? se repezi să întrebe Sibil.

— Tot întîmplarea, explică Filipița adresîndu-se lui Bogdan. I-am văzut, împreună, în mașina ei. I-am urmărit cu un taxi pînă la Snagov. Altădată, am mai urmărit-o pe ea și am văzut-o intrînd în garsoniera lui. Asta s-a întîmplat chiar în ziua cînd îmi făgăduise că mă va lua de soție. Știu că nu sînt frumoasă. Dar, să știți, nu eu i-am sărit de gît. Dimpotrivă, atunci cînd a început să se țină de capul meu,

am fost mai mult decît rezervată. L-am suspectat de nesinceritate. Îmi ziceam că un bărbat frumos ca el — fiindcă a fost un bărbat frumos — nu se poate îndrăgosti de o fată, dacă nu urîtă în accepţia totală a cuvîntului, în orice caz lipsită de acel farmec pe care eu mi-l doream. Dar pînă la urmă, în ciuda opoziţiei mele, a fiinţei mele lăuntrice, care nu voia să renunţe la acel echilibru statornicit cu mari eforturi — consecinţă a unor renunţări şi a unei resemnări despre care v-am mai vorbit o dată, domnule căpitan — mi-am pierdut capul. Eram fericită, eram măgulită că sînt iubită de un bărbat atît de frumos ca el. Îl iubeam în aşa măsură, încît n-am ezitat — atunci cînd el mi-a cerut-o — să comit o mare ticăloşie : să fur documentele. Şi dacă mi-ar fi cerut să făptuiesc nu ştiu ce altă monstruozitate, tot nu m-aş fi dat în lături. Fiindcă îl iubeam, fiindcă eram convinsă că mă iubeşte. În ziua cînd am aflat că în viaţa lui există o altă femeie, am fost în aşa măsură de deznădăjduită, încît numai puţin a lipsit să-mi pun capăt zilelor.

— Ce bine ar fi fost dacă ai fi făcut-o ! murmură, parcă mai mult pentru sine, Sibil.

— Am căutat să am o explicaţie cu *el*, şi am avut-o. Eram atît de furioasă, încît i-am spus multe cuvinte grele pe care, pe urmă, le-am regretat. Mi se pare că, la un moment dat, l-am ameninţat că-l voi denunţa. El mă asculta calm şi, după ce n-am mai avut ce-i reproşa, a încercat să mă convingă că între el şi doamna aici de faţă nu existau altfel de relaţii decît de afaceri. Nu l-am crezut, şi am fost furioasă că vrea să mă ducă de nas. El iarăşi a aşteptat calm, fără să-şi piardă răbdarea, ca să mă

potolesc, după care mi-a explicat ce fel de relaţii existau între el şi doamna asta. Adică, mi-a destăinuit că făcea şi ea spionaj şi că numai meseria îi obliga să se vadă des, ca să-şi coordoneze activităţile. Mi-a dat dovezi şi, pînă la urmă, m-a convins. M-a convins, dar mi-am zis că trebuie să ţin ochii bine deschişi. Şi i-am ţinut atît de bine, încît n-a trebuit să treacă multă vreme ca să înţeleg natura adevărată a aşa-ziselor relaţii de afaceri dintre ei. Atunci m-am hotărît să mă răzbun. Aşa sîntem noi, femeile. Dacă iubim, sîntem în stare de orice sacrificiu, acceptăm toate umilinţele posibile, dar, atunci cînd ne hotărîm să ne răzbunăm, nu mai dăm înapoi, indiferent de consecinţe. După ce l-am vestit că Frînculescu l-a recunoscut, ceva mai tîrziu, seara, a venit la mine, deşi îl înştiinţasem că locuinţa este supravegheată de oamenii dumneavoastră. E drept, a venit îmbrăcat în civil, totuşi, cel puţin în ceea ce mă priveşte, am considerat că a fost un mare risc. Era deprimat, înfricoşat. Mi-a mărturisit că, vrînd să distrugă documentele, a observat că, în timp ce ele stătuseră ascunse în bibliotecă, cineva le înlocuise cu altele fără valoare. Era convins că fusese opera dumneavoastră. Şi mai era convins de ceva : că dumneavoastră eraţi la curent cu activitatea lui şi, dacă nu l-aţi arestat, aceasta se datora faptului că urmăreaţi să depistaţi toate legăturile lui. M-a întrebat ce cred că ar trebui să facă ? Venise clipa pe care o aşteptam. I-am răspuns că, după părerea mea, altceva nu-i rămîne de făcut decît să-şi zboare creierii. L-am întrebat dacă are revolverul asupra sa, iar dacă nu, m-am oferit să mă reped acasă la el,

ca să i-l aduc. Îl avea la el. „Crezi că nu mai e nici o scăpare ?“ mă întrebă. „Nu !“ i-am răspuns. Se gîndi puţin, pe urmă s-a hotărît. „Bine ! Aşa am să fac. Deocamdată văd că mă lasă în pace. Probabil că nu ştiu unde m-am ascuns. Cînd mă vor descoperi, gata, îmi zbor creierii. Vreau să mai trăiesc pînă atunci.“ Trecură douăzeci şi patru de ore şi nu se întîmplă nimic. Pe urmă încă alte douăzeci şi patru de ore. Începu să prindă curaj, să-i renască speranţele. Mi-am dat seama că, dacă pierd acum momentul de-a mă răzbuna, prea repede nu se va ivi un altul. Şi doar o puteam face atît de uşor... Era suficient să pun mîna pe telefon şi să vă anunţ unde îl puteţi găsi. Dar o asemenea răzbunare nu mă satisfăcea. Dacă îl denunţam, era să fie judecat, condamnat, dar avea să trăiască şi, peste cîţiva ani, din nou avea să fie liber. Nu, eu voiam să moară, să se omoare singur. Şi, ca să poată lua o asemenea hotărîre, l-am minţit că l-am denunţat. M-a crezut. „De ce ai făcut-o ?“ m-a întrebat. „Fiindcă ai preferat-o pe cealaltă.“ „Ai fost tu în stare să faci una ca asta, nenorocito ?“ „Da, am fost în stare, fiindcă te urăsc de moarte. Aseară am trimis o scrisoare la securitate. Au primit-o azi-dimineaţă. În maximum o oră vor veni să te aresteze.“ Tocmai în clipa aceea se întîmplă o coincidenţă stupidă. Altcineva, superstiţios, ar putea crede că a fost mîna destinului. Ei bine, s-a întîmplat ca, tocmai în clipa aceea, să sune soneria. „Au şi sosit ! Haide, du-te şi le deschide !“ mă îndemnă el. Am făcut doar cîţiva paşi, şi am auzit împuşcătura. Moartea a fost instantanee.

— Bine, dar cine sunase ! voi să ştie Sibil.

— O ţigancă. Venise să-mi ofere cratiţe şi oale în schimbul unor haine vechi.

— Stupidă întîmplare !

— Dimpotrivă, fericită. L-a ajutat să se hotărască. Văzîndu-l mort, n-am simţit nici un fel de părere de rău. Eram răzbunată. Dar eram chiar răzbunată ? Nu, răzbunarea nu era deplină, dacă scăpa dumneaei. Trebuia să mă răzbun şi pe ea. Am chemat-o aici. V-am poftit şi pe dumneavoastră, domnule căpitan... Şi acum ştiţi tot. Ceea ce urmează, cel puţin din punctul meu de vedere, nu mai are nici o importanţă.

Rosti ultimele cuvinte răspicat, tare, ca şi cînd ele nu ar fi fost adresate lui Bogdan, ci mortului, lui Şerban Murea, fiindcă imediat după aceea întoarse capul în direcţia patului, parcă spre a se convinge că el o auzise. Ulterior, Bogdan mi-a mărturisit că minutele imediat următoare au fost cele mai penibile din viaţa lui. Îi era milă, tare milă de Filipiţa, de „domnişoara Filipiţa", care îşi făcuse iluzia că, iubindu-l, şi închipuindu-se iubită de Murea, nu va mai fi singură, fiindcă acesta este destinul femeilor : nu se mai simt singure decît numai prin dragoste. Cum nu era timpul cel mai potrivit pentru astfel de meditaţii, formă numărul meu de telefon :

— Vin în zece minute cu domnişoara Filipiţa şi Sibil Drugan.

Atîta mi-a spus la telefon, dar nici n-a fost nevoie de mai mult.

Două săptămîni mai tîrziu, cînd am încheiat ancheta, în faţa instanţei de judecată, căreia i-am îna-

intat dosarul, urmau să se înfăţişeze trei femei : Sibil, Drugan, Lucia Ciubotaru şi Filipiţa Postelnicu. Doar trei femei, doar trei inculpate. Inculpaţii ? Nici unul nu mai era în viaţă. Se judecaseră şi condamnaseră singuri sau fuseseră lichidaţi de ai lor.

CUPRINS

O plimbare cu epilog violent 5
Nebunul fără identitate de la Spitalul Central 38
Domnișoara Filipița se mărită 69
Misteriosul Lawitz în acțiune 106
Lucia Ciubotaru se hotărește să vorbească . . . 135
Mătrăguna contra Monseniorului 138

Lector : IORDANA URECHE
Tehnoredactor : CORNEL CRISTESCU
Apărut 1971. Coli tipar : 8

Tiparul executat sub comanda nr. 10 045 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București Republica Socialistă România

colecția aventura

THEODOR CONSTANTIN

«Între timp, ajunsesem la locul incendiului. Mirosea încă a ars. În afară de mirosul caracteristic unui incendiu, de fereastra spartă, pe o porțiune de zid înnegrită de fum și de lăcăraia făcută de tulumbe, pe care pământul încă nu izbutise s-o absoarbă, nimic nu te lăsa să bănuiești că avusese loc un incendiu. Evenimentul se consumase fără să trezească prea multă panică, dovadă că la fața locului nu mai rămăseseră decît vreo doi-trei ostași care, probabil, aflaseră de incendiu abia după ce acesta se consumase.»

MĂTRĂGUNA CONTRA MONSENIORULUI VOL. II

. . . . . .

«Pe de altă parte, Lawitz, misteriosul Lawitz, continua să rămînă în umbră. Așteptînd ca acesta să dea totuși un semn de viață căpitanul Ciubotaru nu renunțase la obiceiul de a se duce — e drept că acum ceva mai rar — la aeroport, să asiste la plecarea și sosirea avioanelor.»

Vol. I–II Lei 13